

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ Ν. ΚΑΝΤΙΩΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΛΟΡΙΝΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Α' έκδοσις 1988

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ Ν. ΚΑΝΤΙΩΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

*«Ὁ Πατὴρ εὐδόκησεν, ὁ Λόγος
σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἡ Παρθένος
ἔτεκε Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα»
(Ἡ Ἐκκλησία)*

Ἔκδοσις Β΄

ΑΘΗΝΑΙ 1995

«Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ
τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήρι-
ον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί...»
(Α΄ Τιμ. 3,16)

**Τῆ ἀειπαρθένῳ ΜΗΤΡΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ,
τῆ διὰ τῆς συλλήψεως, τῆς κυφορίας
καὶ τοῦ ἀχράντου αὐτῆς τόκου
κατὰ μοναδικὸν τρόπον ὑπουργησάσῃ
εἰς τὸ μέγα μυστήριον
τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου καὶ
τῆς ἀναπλάσεως τοῦ γένους τῶν βροτῶν,
ὑίοπρεπῶς τὸ παρὸν ἔργον
προσφέρεται.**

Ὁ κοπιάσας

«Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου,
ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ,
γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον
ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγο-
ράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν»
(Γαλ. 4,4-5)

«Ἀνέτειλας, Χριστέ, ἐκ παρθένου, νοητὲ ἤλιε τῆς δικαιοσύνης· καὶ ἀστήρ σε ὑπέδειξεν ἐν σπηλαίῳ χωρούμενον τὸν ἀχώρητον, μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα, δόξα σοι»

(τροπάριον ἀναγνωσμάτων
ἐσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς)

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο σὲ προσκυνεῖν τὸν **ΗΛΙΟΝ** τῆς δικαιοσύνης, καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν· Κύριε, δόξα σοι».

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΚΥΡΙΟΣ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, εἶνε τὸ κέντρον τῆς δογματικῆς καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ κήρυγμα ποῦ γίνεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πρέπει νὰ εἶνε χριστοκεντρικόν. Καὶ θὰ εἶνε χριστοκεντρι-

κὸν ὄχι ἐὰν ἀπλῶς ἀναφέρῃ κατὰ κόρον τὴν λέξιν Χριστός, ἀλλ' ἐὰν πᾶσα διδασκαλία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνάγεται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στηρίζεται εἰς τοὺς λόγους του. Ὅπως ὅλαι αἱ ἀκτῖνες τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας ἔχουν πηγὴν προελεύσεως τὸν φυσικὸν ἥλιον, οὕτω καὶ πᾶσα διδασκαλία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τῆς ὁποίας φωτίζονται αἱ ψυχαὶ εἰς θεῖαν ἐπίγνωσιν, πρέπει νὰ προέρχεται ἐκ τοῦ ἀδύτου Ἥλιου τῆς δικαιοσύνης.

Ὁλος ὁ βίος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἐλαχίστη λεπτομέρειά του, ἔχει μεγάλην σημασίαν. Πᾶσα

πτυχή τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς τοῦ Θεανθρώπου ἀποτελεῖ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν θεμέλιον διδασκαλίας καὶ γίνεται πηγὴ φωτισμοῦ διὰ τὸν κόσμον. Ἰδιαίτεραν ὄμως σημασίαν, ὡς κύριοι σταθμοὶ τοῦ βίου τοῦ Χριστοῦ, ἔχουν ἡ γέννησις, ἡ σταύρωσις καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ. Οἱ σταθμοὶ αὗτοὶ γίνονται διὰ τοὺς πατέρας καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας κεντρικὰ σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θεολογοῦν καὶ ἀναπτύσσουν πλοῦσαν διδασκαλίαν.

Καὶ ἡ ἡμετέρα ἀδελφότης, ἡ ὁποία ὀνομάζεται «Σταυρὸς», παρὰ τὴν ἀτέλειαν τῶν μελῶν της, πᾶσαν καταβάλλει προσπάθειαν ἵνα τὸ κήρυγμά της εἶνε χριστοκεντρικόν. Μέσα εἰς τὸν αἰῶνά μας κηρύσσομεν «Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν» (Α΄ Κορ. 1,24). Τοῦτο πιστεύουσα ἡ μικρὰ μας ἀδελφότης ἔχει θέσει εἰς κυκλοφορίαν δύο μέχρι τοῦδε βιβλία τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς ἐπισκόπου Φλωρίνης Ἀδγουστίνου. Τὸ πρῶτον εἶνε τὸ βιβλίον «Πρὸς τὸν Γολγοθᾶν», τὸ ὁποῖον εἶνε συλλογὴ

γραπτῶν καὶ προφορικῶν κηρυγμάτων τοῦ συγγραφέ-
ως, ποὺ ὅλα ἔχουν ὡς κέντρον τὰ σεπτὰ πάθη
τοῦ Κυρίου· τὸ βιβλίον εἶχεν ἐκδοθῆ πρὸ ἐτῶν
εἰς Γ΄ ἔκδοσιν, ἐξαντληθὲν δὲ πρόκειται νὰ ἐκδοθῆ
εἰς Δ΄ ἔκδοσιν. Τὸ δεύτερον εἶνε τὸ βιβλίον «Πάσχα»
μὲ κέντρον τὸν ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντα Κύριον· εἶνε
καὶ αὐτὸ συλλογὴ γραπτῶν καὶ προφορικῶν κηρυγμά-
των τοῦ συγγραφέως μὲ θέμα τὴν ἀνάστασιν τοῦ
Χριστοῦ. Καὶ ἤδη, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ,
ἐκδίδομεν καὶ τρίτον βιβλίον μὲ τίτλον «Χριστούγεν-
να».

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ, ὡς λέγει ὁ ἱ. Χρυσόστο-
μος, εἶνε ἡ μητρόπολις τῶν ἑορτῶν, διότι
ἐκ τῆς ἑορτῆς αὐτῆς ὡς ἐκ ρίζης προέρχονται
ὅλαι αἱ ἄλλαι ἑορταί.

Ἡ ἐνανθρώπησις καὶ ἐκ Παρθένου γέννησις
τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογων-

νιαῖον λίθον τῆς πίστεώς μας, εἶνε δὲ θαῦμα ὑψιστον, πρὸ τοῦ ὁποῖου ἰλιγγιᾶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς «ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη» (Βαρ. 3,38). Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀλήθεια αὐτὴ ἐν τῇ γενεᾷ μας, λόγῳ τῆς ὀλιγοπιστίας τοῦ αἰῶνός μας, δὲν λάμπει μέσα εἰς τὰς καρδίας ὅσον θὰ ἔπρεπεν. Ἄλλα θαύματα, ἀσυγκρίτως μικρότερα, προκαλοῦν θαυμασμὸν καὶ κατάπληξιν. Σχετικῶς ἀναφέρομεν ἐδῶ ἓνα περιστατικὸν ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀειμνήστου ἱεροκήρυκος ἀρχιμ. Παναρέτου Δουληγέρη (†1944), τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς αὐτὸν ἡμέραν τινὰ καθ' ὁδὸν ἐν μέσαις Ἀθήναις. Τὸ περιστατικὸν παραθέτομεν ὅπως τὸ περιγράφει ὁ ἐπίσκοπος συγγραφεὺς τοῦ παρόντος εἰς ἕτερον βιβλίον του.

«Μία γυναίκα τοῦ λαοῦ, μόλις εἶδε τὸν διαπρεπῆ ἱεροκήρυκα, τὸν ἐπλησίασε καὶ μὲ ζωηρὰν φωνὴν τοῦ εἶπε·

—Πάτερ μου, τὸ ἔμαθες; Θαῦμα ἔγινε χθὲς

εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας. Κόσμος πολὺς συνέρρευ-
σεν. Ἔλα καὶ σὺ νὰ τὸ ἰδῆς...

Ἄλλ' ὁ ἱεροκῆρυξ, ὡσὰν νὰ μὴ ἤκουσε τὴν
φωνὴν τῆς γυναίκος, ἐξηκολούθησε νὰ βαδίζη
τὸν δρόμον του. Ἡ γυναῖκα ἠπόρησε. Καὶ ὕψωσε
περισσότερον τὴν φωνὴν τῆς·

—Μά, πάτερ, δὲν ἀκούς; Θαῦμα σοῦ λέγω.

Τότε ὁ σεβάσμιος ἱεροκῆρυξ ἐστράφη πρὸς
τὴν γυναῖκα καὶ εἶπε·

—Παιδί μου, ἀκούω τί λέγεις. Θαυμάζεις διὰ
τὸ θαῦμα ποὺ ἔγινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν σας;
Τέτοια θαύματα δὲν παύουν νὰ γίνωνται. Ἄλλ'
ἐμένα ἀπὸ ὅλα τὰ θαύματα ἓνα θαῦμα μὲ κάνει
νὰ καταπλήσσωμαι, νὰ θαυμάζω τὴν ἄπειρον
σοφίαν καὶ συγκατάβασιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν
ἄνθρωπον. Καὶ τὸ θαῦμα αὐτὸ εἶνε, ὅτι ὁ Θεὸς
κατέβη εἰς τὴν γῆν, ἔγινεν ἄνθρωπος, ἔπαθε
καὶ ἐσταυρώθη διὰ νὰ σώσῃ ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλὸν...
Αὐτὸ τὸ θαῦμα μοῦ γεμίζει τὰ μάτια ἀπὸ δάκρυα.

Κύριε, δόξα τῇ ἀπείρῳ συγκαταβάσει σου, διότι δὲν ἐλησμόνησες ἐμὲ τὸν ἄθλιον, ἀλλ' ἔκλινες οὐρανοὺς καὶ κατέβης, καὶ μὲ ἀνέσυρες ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς ἀπωλείας. Ἐμπρὸς εἰς τὸ θαῦμα αὐτό, πὺ καταπλήσσει καὶ τὸν ἀγγελικὸν κόσμον, αὐτὸ τὸ θαῦμα πὺ μου λέγεις, καὶ τόσα ἄλλα θαύματα παρόμοια, εἶνε μικρὰ καὶ ἀσήμαντα. Αὐτὸ τὸ θαῦμα, παιδί μου, πρέπει καὶ σὺ νὰ θαυμάζης, ἐὰν θέλῃς νὰ σωθῆς, καὶ νὰ λέγῃς καὶ σὺ μαζί μὲ τὸν ἀπόστολον Παῦλον· “Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ” (Α΄ Τιμ. 1,15)» (βλ. ἐπισκόπου Ἀθγουστίνου Ν. Κανιώτου, *Θαύματα, Ἀθῆναι 1968*, σελ. 7-8).

Θαῦμα μέγα ἢ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου. Καὶ ἐπειδὴ ἡ πίστις εἰς τὸ θαῦμα τοῦτο εἶνε ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν σωτηρίαν, διὰ τοῦτο ὁμολογοῦμεν αὐτὴν ἐπισημῶς εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως·

«Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα».

Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεώς μας δὲν πιστεύσωμεν, οὐδὲν ἄλλο θαῦμα ἡμᾶς ὠφελήσει.

Βεβαίως, ὡς θαῦμα, ἡ ἀλήθεια τῆς ἐκ Παρθένου γεννήσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀποτελεῖ μυστήριον ἀσύλληπτον ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν —Θεὸς ἐπεσκέψατο τὴν γῆν!—, «ἰλιγγιᾷ δὲ νοῦς ἅπας» νοεῖν τὸν τόκον τῆς Παρθένου, κατὰ τὸν ὕμνογράφον. Εἰς μίαν θαυμασίαν ὁμιλίαν τοῦ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λέγει ἐν ἀρχῇ·

«Ὁ τοῦ Θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος καὶ παντοκράτωρ Λόγος καὶ Υἱὸς παντοδύναμος ἐδύνατο πάντως καὶ χωρὶς τῆς οἰκείας ἐνανθρωπήσεως ῥύσασθαι τὸν ἄνθρωπον τῆς θνητότητος καὶ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου· πάντα γὰρ φέρει τῷ

ρήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπόκειται τῇ τούτου θεϊκῇ ἐξουσίᾳ, καὶ πάντα δύναται κατὰ τὸν Ἰώβ, ἄδυνατεῖ δὲ τούτῳ οὐδέν (Ἰώβ 42,2)· τῇ γὰρ τοῦ κτίστου ἐξουσία κτίσματος ἀντιβλέψαι ἰσχύς οὐ δύναται, καὶ τοῦ Παντοκράτορος ἰσχυρότερον οὐδέν. Ἄλλ' ὁ καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν φύσιν καὶ ἀσθένειαν ἀρμοδιώτερος, καὶ τῷ δρῶντι πρεπωδέστερος τρόπος οὗτος ἦν, ὁ διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ» (Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ, ὁμιλία ΙΣΤ', Περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν οἰκονομίας· Ὁμιλίας τεσσαράκοντα καὶ μία, Ἱεροσόλυμα 1857, σελ. 82 καὶ Ἐ. Π. Migne 151,189).

Ἡδύνατο, λέγει ὁ ἱ. πατήρ, ὡς παντοδύναμος καὶ ἐξουσιαστής τοῦ παντός ὁ Θεὸς καὶ χωρὶς τὴν ἰδικὴν του ἐνανθρώπησιν νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἄλλ' ἐκ τῶν πολλῶν τρόπων, τοὺς ὁποίους ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ, ἐκεῖνος, ποῦ ἦτο καὶ διὰ τὴν

ιδικήν μας φύσιν καὶ ἀσθένειαν καταλληλότερος ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸν περισσότερον ἀρμόζων, εἶνε αὐτὸς ποῦ ἐπέλεξε, δηλαδὴ ἡ ἐνανθρώπησις. Σπουδαιοτάτη ἡ θεολογικὴ αὐτῆ παρατήρησις τοῦ μεγάλου τούτου θεολόγου τῆς Ἐκκλησίας. Σχετικῶς καὶ ἡμεῖς, ἐπόμενοι δὲ τῇ γνώμῃ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, λέγομεν ὅτι, ὅπως εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον ἠδύνατο καὶ κατ' ἄλλους τρόπους νὰ φωτίσῃ ὁ Δημιουργὸς τὴν γῆν, ἀλλ' ἐξ ὅλων ἐξέλεξε τὸν διὰ τοῦ ἡλίου φωτισμὸν καὶ ὥρισεν, ἵνα ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον φωτίζων καὶ ζωογονῶν τὴν γῆν, οὕτω καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν σφαῖραν ὁ Θεός, ἐν τῇ ἀπείρῳ ἀγάπῃ καὶ πανσοφίᾳ του, ἐκ τῶν πολλῶν εἰς τὴν διάθεσίν του τρόπων σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπέλεξεν αὐτόν, ὀρίσας ἵνα διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου του, τοῦ νοητοῦ τούτου Ἥλιου τῆς δικαιοσύνης, φωτίζεται, θερμαίνεται καὶ ζωογονῆται πᾶσα ἀνθρωπίνη ὑπαρξίς. Ὅντως ἀσύλληπτος καὶ ἀκατάληπτος διὰ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν ὁ

τρόπος οὗτος. Ἄλλ' ὅπως, κατὰ τὸν ἀείμνηστον Χ. Ἀνδροῦτσον, ἀπολαμβάνομεν τὰ ἐκ τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ φυσικοῦ ἡλίου ἀγαθὰ χωρὶς νὰ ζητῶμεν ἐνωρίτερον καὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου φυσικοῦ φαινομένου, κατὰ παρόμοιον τρόπον ἄς ἀποδεχώμεθα ἐν πίστει τὰς ἀπεριγράπτους εὐεργεσίας, αἱ ὁποῖαι ἀπορρέουν ἐκ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἀκτῖνας τοῦ ἐκ Παρθένου ἀνατείλαντος Ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, χωρὶς προηγουμένως νὰ ζητῶμεν τὴν ἐξήγησιν τοῦ ὑπερφυσικοῦ τούτου γεγονότος. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὸ μυστήριον· δυνάμεθα ὅμως νὰ δοκιμάσωμεν τὴν σωστικὴν δυνάμιν του. Ὅστις δὲ ἀρνεῖται νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, προφασίζόμενος ὅτι δὲν δέχεται κάτι ἐὰν προηγουμένως δὲν τὸ ἐννοήσῃ, αὐτὸς ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀρνεῖται ν' ἀπολαύσῃ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἀκόμη διαλευκάνει τὰ μυστήρια ποὺ κρύπτει ὁ ἥλιος! Ὑπάρχει

ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος νὰ σκέπτεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Ἐὰν ὑπάρχη, εἶνε καταδικασμένος νὰ καχεκτῆ καὶ τέλος ν' ἀποθάνῃ, ἐφ' ὅσον ἐπιμένει νὰ κρατῆ τὸν ἑαυτὸν τοῦ μακρὰν τοῦ ζωογόνου ἡλίου.

Ἄς ταπεινωθῶμεν λοιπὸν πρὸ τοῦ μυστηρίου τῆς φάτινης, ὡς οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεὲμ καὶ οἱ μάγοι τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἃς εἴπωμεν· «Προσκυνοῦμέν σου τὴν γένναν, Χριστέ».

ΕΚ ΤΟΥ ΠΛΗΘΟΥΣ τῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν μακρὰν διακονίαν τοῦ ἔχει συντάξει ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων ὁ γέρων ἐπίσκοπος π. Αὐγουστίνος, ἐκάναμεν μίαν ἐπιλογὴν καὶ ἐκδίδομεν αὐτὰ μετὰ τινων τροποποιήσεων εἰς τὸν παρόντα τόμον. Τὸν χρόνον συγγραφῆς καὶ πρώτης δημοσιεύσεως ἐκάστου κειμένου δύναται νὰ εὑρῇ ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸν πίνακα περιεχομένων τοῦ ἀνα χεῖρας

βιβλίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδόθη ὁ τίτλος «Χριστοῦγεννα». Δι' αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν προηγηθέντων βιβλίων «Πρὸς τὸν Γουλοθᾶν» καὶ «Πάσχα», ὁ κύκλος τῶν ἔργων τοῦ π. Αὐγουστίνου, ποὺ ἔχουν ὡς κέντρον τοὺς τρεῖς μεγάλους σταθμοὺς τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ (γέννησις, σταύρωσις, ἀνάστασις), συμπληροῦται.

Ὡς πρὸς τὸ ἐννοιολογικὸν περιεχόμενον καὶ τοῦ βιβλίου τούτου, ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δύο βιβλίων, ὅτι κεντρικὴ ἰδέα τῆς παρούσης συλλογῆς εἶνε τὸ γεγονός τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου, περίξ δὲ τῆς ἰδέας αὐτῆς στρέφονται ὅλα τὰ ἐδῶ συμπεριληφθέντα κείμενα. Ὁρισμένα ἐξ αὐτῶν, συνταχθέντα εἰς περίοδον ὅτε ἡ πατρις διήρχετο θυέλλας καὶ ταραχάς, ἀπηχοῦν πως τὸ κλίμα τῶν φοβερῶν ἐκεῖνων ἡμερῶν. Ὅσα δημοσιεύματα περιελήφθησαν εἰς τὸν τόμον τοῦτον, ἐγράφησαν εἰς διάστημα 50 ἐτῶν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων. Ἐπόμενον εἶνε νὰ παρατηροῦνται εἰς αὐτὰ ἐπαναλήψεις τινές. Ἄλλ', ὡς

ἔλεγε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές» (Φιλιπ. 3,1). Ὁ δὲ φιλόσοφος Σωκράτης, ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν μὲ τὴν ἐπίμονον ἐπανάληψιν ὀρισμένων ἰδεῶν προεκάλει συχνὰ τὴν δυσαρέσκειαν τῶν συνομιλητῶν του, ἔλεγεν ὅτι θεωρεῖ ἀναγκαῖον «ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν». Καὶ εἰς τὴν παροῦσαν λοιπὸν συλλογὴν θὰ παρατηρήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀρκετὰς ἐπαναλήψεις. Ἐν τούτοις τὸ γεγονός τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως παρουσιάζεται ἐκάστοτε κατὰ διάφορον τρόπον, ὥστε ν' ἀποφεύγεται ἡ μονοτονία, γίνεται δὲ ἡ προσέγγις αὐτοῦ μὲ πολλὰς εἰκόνας καὶ παραδείγματα, τὰ ὁποῖα ὁ συγγραφεὺς ἀρύεται πανταχόθεν κατὰ τὴν συνήθη μέθοδον ποὺ χρησιμοποιεῖ, ἐν τῇ προσπαθείᾳ ὅπως δώσῃ ζωηροτέραν τὴν παράστασιν τῆς κεντρικῆς ἀληθείας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Ἐξ ὅλων τῶν εἰκόνων καὶ παραδειγμάτων, ποὺ μεταχειρίζεται ὁ συγγραφεὺς, ἐκείνη ἡ εἰκὼν, τὴν ὁποῖαν περισσότερο ἀναφέρει,

εἶνε ἡ εἰκὼν τοῦ ἡλίου, ποὺ συναντᾶται καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Γραφήν, προκειμένου νὰ παρουσιασθῇ ἡ λαμπρότης καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς ἀδύτου πνευματικοῦ ἡλίου τῆς ἀνθρωπότητος· ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκὼν αὐτὴ ἐκ διαφόρων ἐπόψεων χρησιμοποιεῖται.

Εἶθε καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου τούτου νὰ γίνῃ εἰς τοὺς φίλους ἀναγνώστας κάποια πνευματικὴ ὠφέλεια διὰ τῆς χάριτος πάντοτε τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις φωτίζει καὶ διανοίγει τὰς καρδίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14ῃ Νοεμβρίου 1988
ἐορτῇ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλίππου καὶ
παραμονῇ ἐνάρξεως
τῆς πρὸ τῶν Χριστουγέννων 40ῆμέρου νηστείας

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ
«Ο ΣΤΑΥΡΟΣ»

Α΄.

Προσδοκία

των

ἐθνῶν

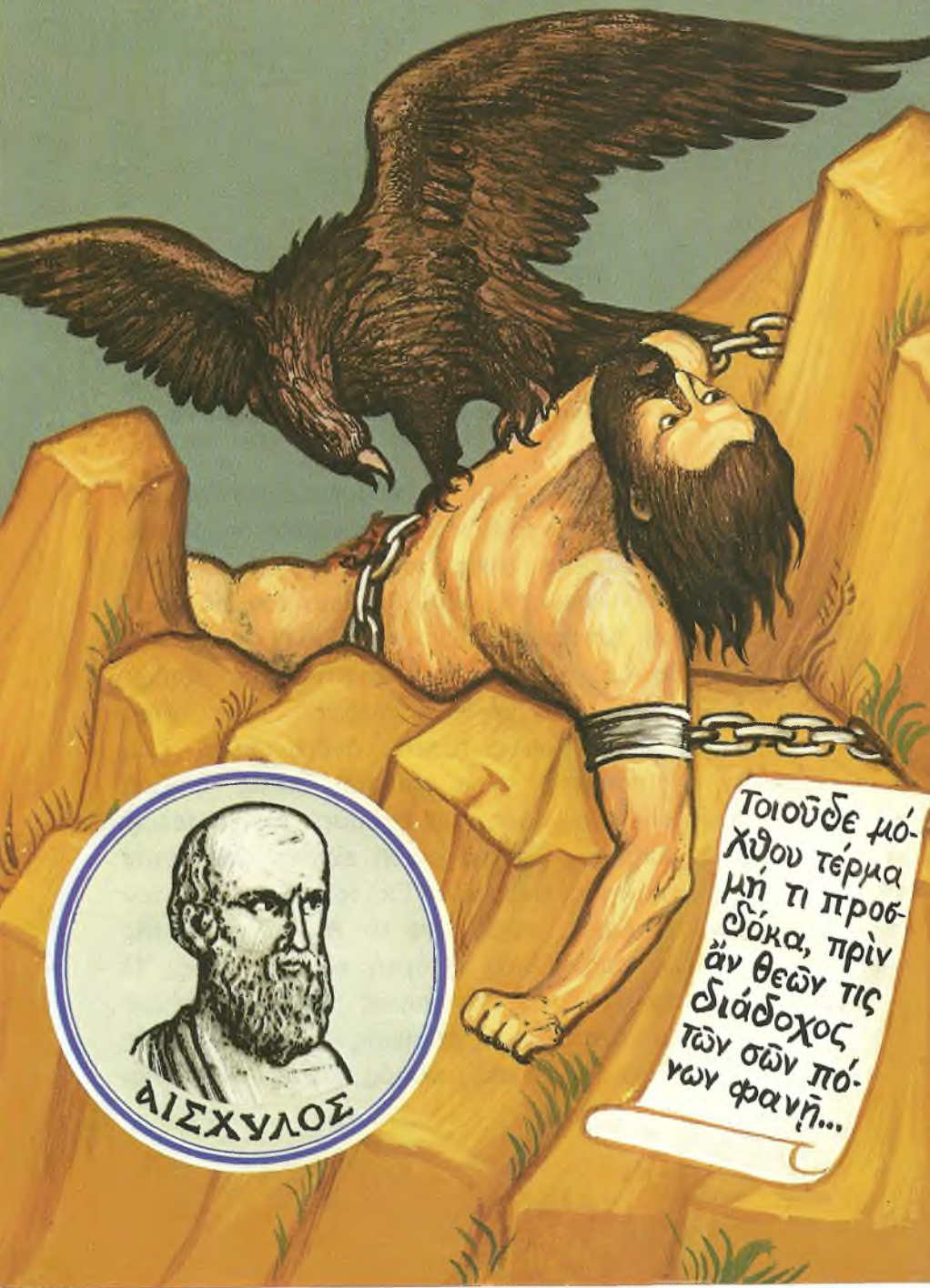
(προφητεῖαι - προρρήσεις - εἰκόνες)

«Καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν»
(Γεν. 49,10)

«Καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν,
εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν
ἐπιπέμφει κηδόμενος ὑμῶν»

(Πλάτωνος, Ἐπιτομή
Σωκράτους 18(31α))

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ

Τοιοῦδε μό-
χου τέρμα
μή τι προβ-
ῶκα, πρὶν
ἂν θεῶν τις
διάδοχος
τῶν σῶν πό-
γων φανῆ...

ΕΡΧΕΤΑΙ!

*«Οὐκ ἐκλείπει ἄρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος
ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ
ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν»
(Γεν. 49,10)*

Ο ΙΑΚΩΒ εἶνε ἕνας ἐκ τῶν ἐνδοξῶν ἀνδρῶν τῆς παλαιᾶς διαθήκης. Πατριάρχης ὀνομαστὸς διὰ τοὺς δώδεκα υἱοὺς του. Ὁ βίος του δὲν ἔστερεῖτο θλίψεων. Κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰσααῦ. Κατέφυγεν εἰς τὸν συγγενῆ του Λάβαν. Ἦπατήθη ὑπ' αὐτοῦ, ὅπως ἠπάτησε καὶ αὐτός... Ἐδοκίμασεν οἰκογενειακὰς θλίψεις. Ἔπιε πικρὰ ποτήρια. Ἀλλ' ὅπως παντὸς ἀνθρώπου ἡ ζωὴ ῥέει ὡς ποταμός, οὕτω καὶ τοῦ Ἰακώβ ἡ ζωὴ ἔρρευσεν ὡς ποταμός, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος, εἰς τὰς ἐκβολὰς, διὰ νὰ ριφθῆ εἰς τὸν ἀπέραντον τῆς αἰωνιότητος ὠκεανόν. Ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Θεόν. Ὁ Θεός, αὐτὸς εἶνε τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς υπάρξεώς μας. Αὐτὸς ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ὁ Ἰακώβ ἐν ὄψει τῆς αἰωνιότητος ρίπτει τὸ βλέμμα του εἰς τὸ παρελθὸν τῆς ἀτομικῆς καὶ οἰκογενειακῆς του ζωῆς, ἀναπολεῖ τὰς παλαιὰς ἡμέρας, ἐνθυμεῖται

τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας, τὰ εὐχάριστα καὶ τὰ
δυσάρεστα γεγονότα, καὶ συγκινεῖται βαθύτατα. Ὅλι-
γαι ὥραι ὑπολείπονται ἀκόμη καὶ ὁ ἀποχωρισμὸς
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἐκ παντὸς ὅ,τι ἠγάπησε
τρυφερῶς, θὰ συντελεσθῆ. Ὁ Ἰακώβ ἀπέρχεται.
Εἶνε ἡλικίας 147 ἐτῶν. Θέλει νὰ ἴδῃ διὰ τελευταίαν
φορὰν τοὺς δώδεκα υἱούς του. Οἱ υἱοὶ του ἔρχονται
καὶ περικυκλῶνουν τὴν κλίνην του. Καὶ ὁ Ἰακώβ

δίδει εἰς ἕκαστον τὰς συμβουλὰς του, ὡς συνήθως
πράττουν οἱ καλοὶ γονεῖς προαισθανόμενοι τὸ τέλος
των. Ἄλλ' αἱ συμβουλαὶ τοῦ ἐνδόξου πατριάρχου
διαφέρουν ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τῶν πολλῶν. Ὁ
νοῦς τοῦ πατριάρχου κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας
στιγμὰς ἐλλάμπεται, φωτίζεται ἀπὸ τὸ ὑπερκόσμιον

φῶς καὶ βλέπει μακράν, πολὺ μακράν. Βλέπει τί μέλλει νὰ συμβῆ «ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν».

Ὁ Ἰακώβ προφητεύει τὸ μέλλον τῶν υἱῶν του

«ΣΥΝΑΧΘΗΤΕ, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν τί ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν» (Γεν. 49,1). Ἐλᾱτε, ὦ παιδιὰ μου, λέγει μὲ τρέμουσαν τὴν φωνὴν ὁ Ἰακώβ, ἐλᾱτε, διὰ νὰ σᾱς εἶπω τὰ ὅσα μέλλουν νὰ σᾱς συμβοῦν, νὰ συμβοῦν εἰς τὸν βίον τῶν ἀπογόνων σας, οἱ ὅποιοι θὰ συνεχίσουν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους. Ἐάν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι οὐδεὶς, ὅσονδήποτε σοφὸς καὶ ἂν εἶνε, οὐδεὶς δύναται νὰ προφητεύσῃ τὸ μέλλον, οὐδὲ «τί τέξεται ἡ ἐπιούσα» νὰ προῖδῃ, οἱ λόγοι τοῦ Ἰακώβ, διὰ τῶν ὁποίων οὗτος προφητικῶς ὁμιλεῖ περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν δώδεκα υἱῶν του καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, ἀποκτοῦν μεγίστην σπουδαιότητα. Διότι οἱ προφητικοὶ λόγοι ἔχουν καταγραφῆ εἰς τὴν Βίβλον καὶ ἕκαστος ἀμερόληπτος ἀναγνώστης, ὅστις ἀναγινώσκει τὸ ἱερὸν κείμενον καὶ ἐκ παραλλήλου ἀνοίγει τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραήλ, ὡς καὶ τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν, καὶ βλέπει ὅτι οἱ προφητικοὶ λόγοι εὐρίσκουν πλήρως τὴν ἐκπλήρωσίν των εἰς γεγονότα πού αἰῶνας καὶ χιλιετηρίδας ἀπέχουν τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐλέχθησαν καὶ ἐγράφησαν αἱ προφητεῖαι, μένει ἐκστατικός. Ἡ ἐκπλήρωσις τῶν προφητειῶν εἶνε θαῦμα, θαῦμα μέγιστον, πού δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐρμηνευθῆ ἄλλως, παρὰ μόνον μὲ τὴν παραδοχὴν

ὅτι ὁ νοῦς ὁ ὑπέρτατος, αὐτὴ ἡ ἅγια Τριάς, φωτίζει ὠρισμένα πνεύματα καὶ προβλέπουν τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν!

Ὁ Ἰακώβ κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνην πρὸς τοὺς υἱοὺς του ἀποχαιρετιστήριον ὁμιλίαν, ἡ ὁποία ὑπενθυμίζει τὴν τελευταίαν πρὸς τοὺς δώδεκα μαθητὰς ὁμιλίαν τοῦ Κυρίου, προφητικούς, ὡς εἶπομεν, λόγους ἐξέφερε περὶ τοῦ μέλλοντος ἐνὸς ἐκάστου ἐκ τῶν υἱῶν του. Ἄλλ' ἐξ ὄλων τῶν προφητικῶν λόγων, τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Ἰακώβ, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐξ ἀρχῆς προσείλκυσαν ζωηρότατον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἀθανάτου Βίβλου εἶνε οἱ διὰ τὸν τέταρτον υἱόν του, τὸν Ἰούδα, λεχθέντες προφητικοὶ λόγοι καὶ ἰδίως ὁ στίχος 10· «Ὅθκ ἐκλείψει», εἶπεν ὁ γέρων Ἰακώβ, «ἀρχων ἐξ Ἰούδα καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἐὰν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν» (Γεν. 49,10). Ποίαν σημασίαν ἔχουν οἱ λόγοι αὐτοί; Ἡ φυλὴ Ἰούδα, λέγει ἡ προφητεία, θὰ εἶνε φυλὴ ἔνδοξος. Θὰ εἶνε φυλὴ ἡγετική. Ἐκ τῆς φυλῆς αὐτῆς θὰ προέρχωνται μεγάλοι ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι θὰ διοικοῦν τὸ ἔθνος. Ἐκ τοῦ Ἰούδα οἱ ἄρχοντες, οἱ βασιλεῖς. Ἀλυσὶς βασιλικὴ θὰ εἶνε ἡ ἱστορία τῆς φυλῆς αὐτῆς. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἄλυσὶς αὐτὴ θὰ σταματήσῃ, θὰ παύσῃ ἡ φυλὴ Ἰούδα νὰ δίδῃ βασιλεῖς...

Αὐτὴ εἶνε ἡ περίφημος προφητεία. Ἐλέχθη περὶ τὸν 18ον π.Χ. αἰῶνα. Τὴν προφητείαν δὲ αὐτὴν ἔχοντες ὑπ' ὄψιν καὶ θέλοντες νὰ ἐξακριβώσωμεν

ἐὰν ἐξεπληρώθη ἢ ὄχι, δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ ἀνοίξωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους καὶ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ ἱστορικὰ γεγονότα. Ἀνοίγοντες δὲ τὴν ἱστορίαν πληροφορούμεθα, ὅτι ὄντως ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα ἐκράτει ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς τὸ βασιλικὸν σκῆπτρον, ὅτι ἐκ τῶν υἱῶν Ἰούδα ἐλαμβάνοντο οἱ βασιλεῖς. Ἦτο φυλὴ ἔνδοξος. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἐποχὴ, λέγει, κατὰ τὴν ὁποίαν βασιλεὺς ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον. Θὰ ἤρχετο, δηλαδὴ, ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ Ἰουδαῖοι θὰ ἐπένθουν διότι ὁ θρόνος τοῦ Δαυὶδ καὶ τοῦ Σολομῶντος θὰ ἔμενε κενός. Θὰ ἔμενε διὰ παντός κενός; Ὅχι. Ποῖος θὰ τὸν κατελάμβανεν; ΕΚΕΙΝΟΣ, λέγει ἡ προφητεία, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἐμπιστευθῆ ὁ Θεὸς Πατὴρ τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὸς θὰ εἶνε ὁ νέος βασιλεὺς. Αὐτὸς θὰ εἶνε ἡ προσδοκία, ἡ ἐλπὶς τῶν ἔθνῶν.

Πολικὸς ἀστήρ

ΠΡΙΝ ΙΔΩΜΕΝ ἐὰν καὶ πότε ἐξεπληρώθη ἡ καταπληκτικὴ αὐτὴ προφητεία, πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ προφητεία αὕτη ὑπῆρξε διὰ τὸν ἰουδαϊκὸν λαὸν ὡς ὁ πολικὸς ἀστήρ, πρὸς τὸν ὁποῖον οἱ ναυτικοὶ στρέφουν τὰ βλέμματα διὰ νὰ μὴ παραπλανηθοῦν εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος ἀλλὰ νὰ γνωρίζουν ποῦ πορεύονται. Ἡ προφητεία αὕτη καθωδήγει τὸ ἰουδαϊκὸν ἔθνος. Καὶ εἰς τὰς πλέον σκοτεινὰς ἡμέρας οἱ Ἰουδαῖοι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπελπίζωνται. Καὶ ὅταν ἀκόμη κανεὶς ἀρχῶν, κανεὶς ἀρχιερέυς,

κανονικὸς καὶ γνήσιος, κανεὶς πνευματικὸς ἡγέτης δὲν θὰ ὑπάρχη, ἀλλὰ ὅλα πρὸς τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἄβυσσον θὰ βαίνουν, ἡ ἐλπίς δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπη τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὸ πλεόν βαθὺ σκότος θὰ προέλθῃ τὸ φῶς, ἡλιος λαμπρός, ὅστις θὰ φωτίσῃ καὶ θὰ καταυγάσῃ τὸ σύμπαν. Θὰ ἔλθῃ Ἐκεῖνος, ὅχι μόνον διὰ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος, ἀλλὰ δι' ὅλα τὰ ἔθνη. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἰδικῆς του βασιλείας οἱ ἄνθρωποι θὰ ζοῦν εἰς κατάστασιν εἰρήνης καὶ εὐτυχίας, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχε γνωρίσει ὁ κόσμος. Τὴν εὐτυχῆ αὐτὴν περίοδον τῆς ἀνθρωπότητος χαρακτηρίζουν οἱ λόγοι τῆς προφητείας, οἱ ὅποιοι λέγουν ὅτι εἰς τὴν ὑπαιθρον θὰ ἐπικρατήσῃ εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια. Τὰ ζῶα θὰ βόσκουν εἰς τὰς πεδιάδας. Οὐδεὶς κίνδυνος ἀρπαγῆς των θὰ ὑπάρχη. Ὁ πῶλος θὰ συγκρατῆται μὲ τοὺς ἔλικας τῆς ἀμπέλου. Ἡ Ἰουδαία θὰ εἶνε πλουσία. Ὁ οἶνος θὰ ῥέῃ ἀφθονος ὡς τὸ ὕδωρ. Θὰ πλύνουν τὰ ἱμάτιά των οἱ ἄνθρωποι «ἐν αἵματι σταφυλῆς». Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων θὰ εἶνε χαρωποί. Τὰ πρόσωπά των θὰ ἀκτινοβολοῦν ἀπὸ χαράν. Οἱ ὀδόντες των θὰ εἶνε λευκοὶ ὡς τὸ γάλα (Γεν. 49, 11-12). Ταῦτα βεβαίως εἶνε εἰκόνες, εἶνε ἀλληγορίαι, διὰ τῶν ὁποίων ὑποσημαίνεται ἡ εὐδαίμων κατάστασις τῶν ἀνθρώπων ἐν ταῖς ἐσχάταις ἐκείναις ἡμέραις εἰς τὰς ὁποίας βυθίζεται τὸ βλέμμα τοῦ πατριάρχου.

Ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ ὡς ἄστρον ἐφώτιζε τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν. Καὶ ὅταν λόγῳ θλιβερῶν

περιστατικῶν, μεγάλων ἔθνικῶν περιπετειῶν καὶ κινδύνων, τὸ ἄστρον τοῦτο ἐφαίνετο νὰ καλύπτεται ἀπὸ μαῦρα νέφη καὶ ἡ ἐλπίς εἰς αἴσιον μέλλον ἐξησθένει καὶ ἀπελπισία καὶ δειλία κατελάμβανε τὰς ψυχὰς, τότε ἠγείροντο ἐν τῷ Ἰουδαϊκῷ ἔθνει οἱ προφηταί, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν λόγων των ἀνεζωογόουν τὴν ἐλπίδα. Προσέθετον νέα στοιχεῖα. Συνεπλήρωνον διὰ νέων λεπτομερειῶν τὴν εἰκόνα τοῦ Μεσσίας. Δὲν ἄφηνον νὰ σβεσθῇ ἡ ἐλπίς. Ἐλπίς ἡ ὁποία, ὅσον ἐπλησίαζεν ὁ χρόνος τῆς ἐκπληρώσεως, ἐγίνετο ὅλον ἐν καὶ ζωηροτέρα. Τὸ ἄστρον ἔλαμπε μὲ φῶς λαμπρότερον.

Παγκόσμιος ζωηρὰ ἀναμονή

ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΑΛΛΟ ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν περὶ τῆς προφητείας αὐτῆς τοῦ Ἰακώβ. Ἡ θαυμαστὴ αὐτὴ προφητεία ἐν πρωτοτύπῳ ἐκρατεῖτο ἐπιμελῶς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων, ἀντίγραφα δὲ αὐτῆς πολλὰ ἐκυκλοφόρουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Θέλομεν, δηλαδὴ, νὰ εἴπωμεν ὅτι ὄχι μόνον ἠκούετο ἐκ στομάτων ἀνθρώπων πού κατῶκουν εἰς τὴν ἱερὰν γῆν τῆς Παλαιστίνης, ἀλλὰ καὶ ἐκ στομάτων ἀνθρώπων πού κατῶκουν εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ἐπανελαμβάνετο εἰς διαφόρους γλώσσας καὶ παραλλαγὰς ἡ προφητικὴ αὐτὴ φωνή. Παντοῦ ὁ πόθος διὰ μίαν ἀλλαγὴν παγκοσμίου κλίματος. Παντοῦ ἡ ἐλπίς ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ Δυνατός, ὁ Σοφός, ὁ Ἅγιος, ὅστις θὰ συντρίψῃ τὸ κακόν, θὰ φωτίσῃ τὸν κόσμον, θ' ἀπαλλάξῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ

τὰ δεινὰ πού τὴν μαστίζουν. Ἄνησυχία παγκόσμιος. Ὅπουδήποτε καὶ ἐὰν μετέβαινέ τις καὶ ἔτεινε τὸ οὖς, θὰ ἤκουε νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας βαθὺς ἀναστεναγμὸς διὰ τὴν ἄβυσσον εἰς τὴν ὁποῖαν κατεκρημνίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλὰ καὶ φωνὴ ἐλπίδος ὅτι τὸ βαθὺ σκότος θὰ διαδεχθῆ ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠώς, ἡ «ἀνατολὴ ἐξ ὕψους» (Λουκ. 1,78). Ὁ Μεσσίας ἔρχεται!

Οἱ ἱστορικοί, ὅσοι ἐξ αὐτῶν δὲν βλέπουν μόνον τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ βαθύτερον μελετοῦν καὶ φιλοσοφοῦν ἐπὶ περιέργων τινῶν φαινομένων πού παρουσιάζει ἐκάστοτε ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, μένουν καὶ αὐτοὶ ἐκστατικοὶ πρὸ τοῦ φαινομένου πού ἐπαρουσίαζεν ὁ προχριστιανικὸς κόσμος διατελῶν ἐν ζωηρᾷ ἀναμονῇ μυστηριώδους τινὸς προσώπου, ἱκανοῦ νὰ λυτρώσῃ τὸν κόσμον. Καὶ Ἕλληνες καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Πέρσαι καὶ Σῖναι καὶ Ἰνδοὶ καὶ αὐτοὶ πού κατῴκουν εἰς τὰς πλέον ἀπομεμακρυσμένας νήσους, ἔζων ἐν τῇ προσδοκίᾳ τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον διὰ δραστικῶν ἐνεργειῶν θὰ ἔσωζε τὸν καταρρέοντα κόσμον. Ἡ ἰδέα, ὅτι ὁσονούπω ἔρχεται ὁ Δυνατός, εἶχε ταραξοῦ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν μακαριότητα τῶν βραχμάνων. Ἐάν τις ἐξ ὄλων τῶν χωρῶν τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ τοῦ κόσμου ἐκείνου, ὅστις μετὰ ταῦτα ἀνεκαλύφθη, ἤθελεν ἐρευνήσῃ καὶ περισυλλέξῃ τὰς σχετικὰς μὲ τὸ προκείμενον θέμα κυκλοφορούσας ἰδέας, χρησμούς, μύθους καὶ κατὰ τόπους παραδόσεις, θὰ ἐσχημάτιζεν ἓνα ὀγκώδη τόμον

ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Προσδοκία τῶν ἔθνων». Ὅλαι δὲ αἱ παραδόσεις τῶν λαῶν, παρ' ὅλας τὰς μεταξὺ των παραλλαγὰς, εἰς ἓνα συγκλίνουν· εἰς τὸν πόθον τῆς λυτρώσεως, τὸν ὁποῖον θὰ ἐπραγματοποιεῖ ὁ ἀναμενόμενος. Τὸν πόθον τοῦτον ζωηρότατα ἐξέφραζον αἱ Σιβύλλαι ὡς ἑξῆς.

«Ἐλθὲ λοιπόν, ποθητὲ τοῦ οὐρανοῦ ἀπόγονε, μέγαλε βλαστὲ τοῦ Διός! Ὁ προαγγελθεὶς χρόνος ἐγγίζει· ἔλθὲ νὰ λάβῃς τὰς ὀφειλομένας σοι μεγάλας τιμάς. Ἴδὲ· εἰς τὴν ἔλευσίν σου ὁ σύμπας κόσμος κυμαίνεται, ἡ γῆ, ἡ θάλασσα καὶ ὁ οὐρανὸς ταράσσονται, τὰ πάντα σκιρτῶσιν εἰς τὴν προσέγγισιν τῆς μελλούσης νέας ἐποχῆς».

Τὸν πόθον τῆς λυτρώσεως, τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλεύσεως τοῦ λυτρωτοῦ, ὅτι προσήγγιζε τὸ τέλος τῶν δεινῶν, ἐξέφρασε κατὰ τὸν πλέον δραματικὸν τρόπον ὁ μέγας ποιητὴς τῆς ἀρχαιότητος Αἰσχύλος εἰς τὴν τραγωδίαν του ὁ «Προμηθεὺς δεσμώτης». Ἄλλὰ καὶ ὁ φιλόσοφος τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Σωκράτης, ἐνώπιον τῶν δικαστῶν ἀπολογούμενος εἶπε τὸ περίφημον ἐκεῖνο· «Καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμφει κηδόμενος ὑμῶν».

Θαῦμα ἢ ἐκπλήρωσις τῶν προφητειῶν

Ἡ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ τοῦ ἐνδόξου πατριάρχου διέτρεχε τὴν οἰκουμένην. Ὁ κόσμος ὅλος ἀπὸ Ἀνατολῆς

ἕως Δύσεως καὶ ἀπὸ Βορρᾶ ἕως Νότου ἀνέμενον ἐναγωνίως τὸν Ποθητόν, τὸν ὁποῖον ἡ φαντασία τῶν λαῶν κατεκόσμη ποικιλοτρόπως. Καὶ ὁ Ποθητὸς τῶν ποθητῶν, ὁ Σοφὸς τῶν σοφῶν, ὁ Δυνατὸς τῶν δυνατῶν, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ Ἅγιος τῶν ἁγίων ἦλθεν! Εἰσηλθε δὲ εἰς τὸν κόσμον οὐχὶ διὰ θριαμβευτικῆς ἀψίδος, ἀλλ' ὡς ὁ ταπεινότερος ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐγεννήθη ἐν φάτνῃ ἀλόγων. Ὡ μυστηρίου ἀνερμηνεύτου! Ἦλθε —καὶ εἰς τοῦτο ἐφιστῶμεν ἰδιαίτερος τὴν προσοχὴν τῶν φίλων ἀναγνωστῶν—, ἦλθεν εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν, συμφώνως πρὸς τὴν προφητείαν τοῦ Ἰακώβ, ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰουδα δὲν ὑπῆρχε πλέον βασιλεὺς. Τὸ βασιλεῖον εἶχε καταλυθῆ. Ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς εὐρίσκετο ὑπὸ κατοχῆν. Ἡ Ῥώμη ἐκυριάρχει. Ἡγεμὼν αὐτῆς, ὁ πραιτώρ, διώκει τὴν Παλαιστίνην. Ἐδρα τοῦ ἡγεμόνος ἡ Ἱερὰ πόλις. Ὁ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς, εἰς τὰς φλέβας τοῦ ὁποίου ἔρρεεν αἷμα Ἰδουμαίου, ἦτο μία θλιβερὰ εἰκὼν βασιλείας ἐκπεσούσης. Ἀληθῆς βασιλεὺς Ἰουδαῖος δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀληθῆς ἀρχιερεύς. Ἄννοι καὶ Καϊᾶφαι ἦσαν ἄλλαι θλιβεραὶ εἰκόνες, γελοιογραφίαι ἀρχιερωσύνης καταπεσούσης εἰς βάθος διαφθορᾶς. Ἡ προφητεία τοῦ Ἰακώβ ἐξεπληρώθη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὄχι μόνον ἡ προφητεία αὕτη, ἀλλὰ καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι προφητεῖαι τῆς Π. Διαθήκης εὔρον τὴν ἐκπλήρωσίν των ἐν τῷ Χριστῷ. Ἡ δὲ μέχρι λεπτομερειῶν ἐκπλήρωσις τῶν προφητειῶν ἀποτελεῖ ἓνα θαῦμα, ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα

θαύματα, τὸ ὁποῖον μίαν ἔχει τὴν ἐξήγησιν, ὅτι δηλαδὴ ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος διὰ τῶν ἐκλεκτῶν του δούλων προανήγγειλε τὸ μέγιστον γεγονός τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου ὁ Χριστὸς

ΑΛΛ' οἱ Ἑβραῖοι, θὰ εἶπη τις, δὲν πιστεῦουν ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ ἐπηγγελμένος Μεσσίας. Καὶ ἡμεῖς ἐρωτῶμεν· Ἐὰν εἰς τὸν Χριστὸν δὲν ἔχουν ἐφαρμογὴν αἱ προφητεῖαι τῆς Π. Διαθήκης, εἰς ποῖον ἄλλο πρόσωπον ἐξ ὅλων ὅσα μέχρι σήμερον ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου ἔχουν τὴν ἐφαρμογὴν; Ὅσονδήποτε καὶ ἐὰν προσπαθήσουν οἱ ἀπιστοῦντες Ἰουδαῖοι νὰ εὑρουν τοιοῦτον πρόσωπον, δὲν θὰ εὑρουν. Ἡ οὐράνιος στολῆ, τὴν ὁποῖαν κλωστὴν πρὸς κλωστὴν ἔπλεξαν οἱ προφῆται, μόνον εἰς τὸν Χριστὸν ἐφαρμόζει. Πᾶσα ἀπόπειρα, ὅπως εἰς ἄλλο πρόσωπον ἀποδώσουν τοὺς ὑπερέχους χαρακτηρισμοὺς τῶν προφητειῶν περὶ τοῦ Μεσσίου, θὰ προκαλέσῃ τὸν γέλωτα, ὅπως τὸν γέλωτα θὰ προκαλέσῃ ἢ τυχὸν ἀπόπειρά τινος, ὅπως μὲ στολὴν κατεσκευασμένην διὰ γιγάντιον ἀνάστημα θελήσῃ νὰ ἐνδύσῃ νᾶνον. Αἱ περὶ Μεσσίου προφητεῖαι, ἐπαναλαμβάνομεν, μόνον εἰς τὸν Χριστὸν εὐρίσκουν τὴν ἐκπλήρωσίν των. Καὶ οἱ Ἑβραῖοι, μὴ δυνάμενοι νὰ τὰς ἐφαρμόσουν εἰς ἄλλο πρόσωπον καὶ νὰ εἶπουν «Ἰδοὺ ὁ Μεσσίας!», διότι θὰ γελοιοποιηθοῦν ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου, μεταθέτουν τὰς ἐλπίδας εἰς τὸ μέλλον.

Οἱ Ἑβραῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ προσδοκοῦν τὸν Μεσσίαν. Τί θλιβερόν! Ὁ ἥλιος νὰ μεσουρανή, νὰ ἐκπέμπῃ τὰς ἀκτῖνάς του, νὰ περιλούῃ τὴν γῆν, καὶ αὐτοὶ νὰ λέγουν ὅτι ὁ ἥλιος ἀκόμη δὲν ἀνέτειλεν. Ἀλλὰ μήπως μόνον ἀπιστούντων Ἑβραίων εἶνε τὸ πάθημα τοῦτο; Εἶνε δυστυχῶς καὶ πολλῶν ἄλλων, ἀναριθμῆτων λεγομένων χριστιανῶν τῆς σήμερον, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ τὸ φῶς ἦλθε, δὲν πιστεύουν εἰς τὸ φῶς, δὲν πιστεύουν εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ κυλίνονται εἰς τὰ σκότη τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ πλάθουν ἐν τῇ νοσηρᾷ φαντασίᾳ των ψευδοσωτῆρας, μύθους, εἰς τὸ βάθος τῶν ὁποίων, ἐὰν ὑπάρχη κόκκος ἀληθείας, εἶνε ἡ αἰωνία νοσταλγία τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἣτις μόνον ἐν Χριστῷ εὕρισκει τὴν ἀνάπαυσιν. Διότι ὁ Χριστὸς εἶνε ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου. Αὐτὸς καὶ μόνον.

Ἡ μητρόπολις τῶν ἑορτῶν

«Ἐορτὴ μέλλει προσελαύνειν, ἡ πασῶν τῶν ἑορτῶν σεμνοτάτη καὶ φρικωδεστάτη, ἣν οὐκ ἂν τις ἁμάρτοι μητρόπολιν πασῶν τῶν ἑορτῶν προσειπῶν. Τίς δέ ἐστιν αὕτη; Ἡ κατὰ σάρκα τοῦ Χριστοῦ γέννησις. Ἀπὸ γὰρ ταύτης τὰ Θεοφάνια, καὶ τὸ Πάσχα τὸ ἱερόν, καὶ ἡ Ἀνάληψις, καὶ ἡ Πεντηκοστὴ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν ὑπόθεσιν ἔλαβον. Εἰ γὰρ μὴ ἐτέχθη κατὰ σάρκα ὁ Χριστός, οὐκ ἂν ἐβαπτίσθη, ὅπερ ἐστὶ τὰ Θεοφάνια· οὐκ ἂν ἐσταυρώθη, ὅπερ ἐστὶ τὸ Πάσχα· οὐκ ἂν τὸ Πνεῦμα κατέπεμψεν, ὅπερ ἐστὶν ἡ Πεντηκοστὴ. Ὡστε ἐντεῦθεν, ὡς περ ἀπὸ τινος πηγῆς, ποταμοὶ διάφοροι ῥυέντες, αὐταὶ ἐτέχθησαν ἡμῖν αἱ ἑορταί»

Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Ἐκ τοῦ λόγου Εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον Ἐ. Π. Migne 48, 752)

Η ΕΛΛΑΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΦΑΤΝΗΣ

«Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ»
(Φιλιπ. 4,13)

ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ἡ ἀνθρωπότης, ἄρα καὶ ἡ Ἑλλάς ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τμῆμα ἀναπόσπαστον ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπέφερε δεινῶς.

Ὑπέφερον ἡ ἀνθρωπότης. Ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔφθανον μέχρι τῶν ἰδικῶν μας ὤτων αἱ φωναὶ ποὺ ἐξήρχοντο ἀπὸ τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μυριάδων ἀνθρώπων τοῦ προχριστιανικοῦ κόσμου, εὐκόλως θὰ διεκρίνομεν ὅτι αἱ περισσότεραι φωναὶ ποὺ θὰ ἤκοῦντο θὰ ἦσαν ἀναστεναγμοί, κραυγαὶ πόνου, ὡς τοῦ φρικτοῦ ἐκείνου πόνου ποὺ ἐδοκίμαζεν ὁ Λαοκὼν περισφιγγόμενος ἀπὸ τὸν τεράστιον δράκοντα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ματαίως προσεπάθει ν' ἀπαλλαγῇ.

Πόνος καὶ πόθος

ΕΠΟΝΕΙ ὀλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης! Διότι ὁ δράκων, τὸ κακόν, παρ' ὅλην τὴν τρομακτικὴν ἔλξιν τῆς γοητείας μὲ τὴν ὁποίαν ἐνεφανίσθη καὶ

ἐξηπάτησε τὸ ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων, καὶ ἔκτοτε ὡς κραιπαλοῦντας παρασύρει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς ἀβύσσους τῆς καταστροφῆς, τὸ κακόν, λέγομεν, ἐγκρύπτει εἰς τὰ βάθη του δηλητηρίου ἀφαντάστου δραστικότητος. Ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ δηλητηρίου δὲν ἔμεινε τίποτε ἀμόλυντον καὶ καθαρόν. Ὁ ἄνθρωπος ἐδηλητηριάσθη ἐκ ρίζης. Ψυχὴ καὶ σῶμα διεφθάρησαν. Τὸ δηλητηριον αὐτό, τὸ φοβερώτερον ἐξ ὅλων τῶν δηλητηρίων, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ἁγίας Γραφῆς ὀνομάζεται ἁμαρτία, εἰσέδυσσε καὶ διεπότισεν ὅλον τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν. Ὁ νοῦς ἐσκοτίσθη. Ἡ καρδιά ἐψυχράνθη. Ἡ θέλησις ἠτόνησε. Ἡ ἀνθρωπότης ἐψυχορράγει ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅστις, κατὰ τὴν ὠραίαν παραβολὴν τοῦ καλοῦ Σαμαρείτου, εἶχε περιπέσει εἰς τοὺς ληστὰς, οἱ ὁποῖοι «καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμίθανῆ τυγχάνοντα» (Λουκ. 10,30). Ὅλιγον ἔτι καὶ θ' ἀπέθνησκε.

Διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ὑψηλίου ἠκούοντο κραυγαὶ πόνου, τὸν ὁποῖον προεκάλουν τὰ θανάσιμα τραύματα. Ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν εἶχε γίνει ἓνα ἔλκος. Ὅπου καὶ ἐὰν τὴν ἤγγιζες ἐπόνει καὶ ἐκραύγαζε. Καὶ ποῖος δὲν ἐπόνει καὶ δὲν ἐκραύγαζεν; Ἐκραύγαζον τὰ παιδιὰ, πὺ ἐρρίπτοντο εἰς τὸν τρομερὸν Καιάδα. Ἐκραύγαζον αἱ παρθένοι, πὺ ἠτιμάζοντο μέσα εἰς τοὺς ναοὺς τῆς εἰδωλολατρίας προσφέρουσαι τὴν τιμὴν των ὡς... λατρείαν τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης καὶ τῆς θεᾶς Ἀστάρτης. Ἐκραύγαζον τὰ ἑκατομμύρια τῶν

δούλων, πὸν ἔσυρον τὰς ἀλύσεις τῆς δουλείας καὶ ἐτεμαχίζοντο διὰ νὰ θρέψουν μὲ τὰς σάρκας των τὰ ἰχθυοτροφεία τῶν μεγιστάνων. Ἐκραύγαζον οἱ λαοί, πὸν εἶχον χάσει τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑπέφερον κάτω ἀπὸ τὸν σιδηροῦν ζυγὸν τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Ῥώμης. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐκραύγαζον οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ ἔνοχοι διὰ τὰς μυρίας παραβάσεις τοῦ ἠθικοῦ νόμου, οἱ ὁποῖοι ἐξ ἰδίας ἐσωτερικῆς πείρας εἶχον πεισθῆ ὅτι ἡ ἀνατροπὴ ἐνὸς τυραννικοῦ καθεστῶτος ἦτο βεβαίως δύσκολον ἐγχείρημα, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς παίγνιον ἐν συγκρίσει μὲ τὴν δυσκολίαν τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο πᾶς ἄνθρωπος διὰ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν τυραννίαν τῶν παθῶν, ἡ ὁποία ἐγκαθιστᾷ τὸν αἰμοστάλακτον θρόνον της μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἐνόχου. Ἐκεῖ, εἰς τὰ σκοτεινὰ ὑποσυνείδητα βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ζοῦν οἱ ἀόρατοι τύραννοι, τὰ πάθη, καὶ διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν ἐκ τῆς τυραννίας τούτων ἡ ψυχὴ ἐκραύγαζε τὴν φωνὴν τοῦ Παύλου· «*Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος! τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;*» (Ρωμ. 7,24).

“Ὅλοι καὶ ὄλα ἐπόνουν καὶ ἐκραύγαζον, καὶ αἱ φωναί των γοεραὶ ἔφθανον μέχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐζήτησαν λύτρωσιν.

Ἡ ἀνθρωπότης ἐπόνει καὶ ἐπόθει. Ἐπόνει, διότι ἐβλεπεν ἐνώπιόν της τὰ ἄπειρα θύματα, τὰ ὁποῖα ἐπεσώρευσε τὸ κακὸν εἰς πᾶσαν γωνίαν, εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ καὶ ἐπόθει, ὅπως ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ λαβυρίνθου τοῦ κακοῦ καὶ ζῆσῃ

ζωὴν ἀπηλλαγμένην ἀπὸ τοὺς φόβους ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν τυραννιῶν. Ὁ πόνος καὶ ὁ πόθος Ἰδοὺ τὰ δύο φλέγοντα ψυχικὰ σημεῖα, οἱ δύο οὕτως εἶπεῖν ψυχικοὶ πόλοι, περίξ τῶν ὁποίων ἐστρέφετο ἡ πρὸ Χριστοῦ πάσχουσα ἀνθρωπότης.

Φωναὶ ἤκούοντο ἐκ πάσης γωνίας τῆς οἰκουμένης.
᾿Ερχεται, ἔρχεται ὁ Δυνατός! ᾿Ερχεται ὁ Σοφός!
᾿Ερχεται ὁ Ἱατρός! ᾿Ερχεται ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου!
᾿Εφώναζον τὰ ἔθνη ὅλα. Καὶ ὅλα μυστηριωδῶς ἐστρέφοντο πρὸς τὴν ᾿Ανατολήν.

Οἱ προφηταὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ προφητεῖαι τῶν

ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ; ᾿Ω ἡ Ἑλλάς! ᾿Απὸ ὅλα τὰ ἔθνη, πλὴν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ, ἐκεῖνο τὸ ἔθνος ποὺ περισσότερο ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην μιᾶς ὑπερφυσικῆς ἐπεμβάσεως, διὰ νὰ σωθῆ ἡ ἀνθρωπότης, ἦτο ἡ Ἑλλάς. Ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναδειξοῦν τοὺς μεγαλυτέρους φιλοσόφους καὶ ποιητὰς καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως, διησθάνθη ὅτι τὸ κακὸν ποὺ κατέτρωγε τὰ σπλάγχνα τῆς ἀνθρωπότητος ἦτο τοιαύτης ἐντάσεως καὶ ἐκτάσεως, ὥστε δὲν ἦδύνατο νὰ θεραπευθῆ μὲ ἀνθρώπινα μόνον μέσα, μὲ ἀπλᾶς φιλοσοφικὰς συμβουλὰς. Αὐταί, ὅσονδῆποτε ὠραῖαι καὶ ἐὰν εἶνε, ὁμοιάζουν μὲ ἔμπλαστρα ποὺ προσωρινῶς ἀνακουφίζουν τὸν ἄρρωστον, ἐνῶ ἡ ῥίζα τοῦ κακοήθους ἀποστήματος παραμένει καὶ ἐργάζεται καὶ ἀπειλεῖ νὰ μολύνῃ τὸ αἷμα καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατον.

Μὲ ἔμπλαστρα δὲν σώζεται ὁ ἄρρωστος. Ὁ μέγας ἄρρωστος ποὺ ἐλέγετο ἀνθρωπότης ἐχρειάζεται, κατὰ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν φιλοσόφου, «φάρμακα ἥρωϊκά». Ποῖος θὰ τὰ ἔδιδε;

Ἡ Ἑλλάς διὰ τοῦ στόματος μεγάλων αὐτῆς τέκνων ἐπροφήτευσε τὴν ἀνατολὴν τῆς χαρμοσύνου ἡμέρας, καθ' ἣν τὸ κακόν, ὁ «Τυφών», θὰ συντριβέτο κάτω ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ Ἰσχυροῦ καὶ θὰ ἐσημειοῦτο νέα στροφή τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄς ἀναφέρωμεν ἐδῶ μερικὰς ἐκλάμψεις τοῦ προφητικοῦ πνεύματος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἡ ὁποία μακρόθεν, πρὸ αἰώνων ὀλοκλήρων, ἐχαιρέτισε τὴν γέννησιν τοῦ Λυτρωτοῦ.

Σωκράτης (469-399 π.Χ.)

Ο ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ σοφώτατος Σωκράτης ἐν τῷ τέλει τοῦ βίου του ἐδικάζετο εἰς Ἀθήνας. Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα διὰ ν' ἀπολογηθῆ, δὲν μετεχειρίσθη λέξεις διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐκολάκευε τοὺς δικαστὰς του, δὲν ἐζήτησε τὸ ἔλεός των, ἀλλ' ὠμίλησε μὲ τὴν γλῶσσαν τῆς ὠμῆς ἀληθείας. Ἀπηυθύνθη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, περιέγραψε τὴν ζωὴν του ἐν μέσῳ αὐτῶν, τὴν ἀποστολὴν τὴν ὁποίαν εἶχε, νὰ διδάσκη εἰς κάθε συμπολίτην του τὸ περίφημον ἐκεῖνο ῥητὸν «Γνωθὶ σαυτόν», καὶ τέλος, προβλέπων ὁ φιλόσοφος τὸ μαρτυρικὸν τέλος του ὡς κήρυκος τῆς ἀληθείας, εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς.

«Ἀθηναῖοι! Ὑπῆρξα ὁ ἀφυπνιστῆς τῶν συνειδήσεων σας, τὸ βούκεντρον τῆς πόλεώς σας. Καὶ ὅπως ὁ γεωργὸς χρησιμοποιεῖ τὸ βούκεντρον διὰ νὰ κινήσῃ τὰ νωθρὰ ζῶα εἰς ἐργασίαν, ἔτσι καὶ ἐγὼ ἐχρησιμοποίησα τὴν διδασκαλίαν διὰ νὰ κινήσω τὴν νωθρὰν σας σκέψιν εἰς ὑψηλὰς ἰδέας, ποῦ εἶνε τὰ κίνητρα τῶν μεγάλων ἀποφάσεων τοῦ βίου. Ἴδου ἡ ἀποστολή μου. Καὶ αὐτὴ ἐντὸς ὀλίγου τελειώνει. Σεῖς μὲν θ' ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ ἐμέ, τὸν Σωκράτη, ποῦ μὲ τοὺς ἐλέγχους μου σᾶς εἶχα γίνει τόσον ἐνοχλητικὸς. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατόν μου προβλέπω, ὅτι βαθὺ πνευματικὸν σκότος θὰ καλύψῃ τὴν πόλιν σας. Σεῖς καὶ οἱ ἀπόγονοί σας θὰ κοιμᾶσθε, ἕως ὅτου ὁ Θεὸς σᾶς λυπηθῇ καὶ ἀποστείλῃ κάποιον, ὅστις θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ σᾶς ἐξυπνήσῃ καὶ σᾶς διδάξῃ ὁποῖος εἶνε ὁ ἀληθινὸς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου». Ἐπὶ λέξει: «Καθεῦδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψει κηδόμενος ὑμῶν» (Πλάτωνος, Ἀπολογία Σωκράτους 18[31a]).

Τὰ τελευταῖα ταῦτα λόγια τοῦ μεγάλου ἀφυπνιστοῦ, τοῦ σοφοῦ Σωκράτους, ἐθεωρήθησαν ἀνέκαθεν ὡς προφητικά, ἐξεπληρώθησαν δὲ πλήρως, ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὡς κῆρυξ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἔφθασεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἡ φωνὴ του ἀφύπνισεν τοὺς προγόνους μας ἀπὸ τὴν βαθεῖαν νύκτα τῆς εἰδωλολατρίας (βλ. Πράξ. 17,22).

Ἀλλὰ προφητικὰ πρέπει νὰ θεωρηθοῦν καὶ τὰ

λόγια ἐκεῖνα λόγια ποῦ εἶχεν εἶπει εἰς ἄλλην περίπτωσιν, ἐνωρίτερον, ὁ Σωκράτης.

Μίαν ἡμέραν ἕνας ἐκ τῶν εὐφυεστέρων καὶ ζωηροτέρων μαθητῶν του, ὁ Ἀλκιβιάδης, ἐπορευέτο εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ προσφέρῃ θυσίαν. Συναντᾶται λοιπὸν μὲ τὸν Σωκράτη, τὸν ὁποῖον καὶ ἐρωτᾷ τί πρέπει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς θεοὺς. Τὸ ἐρώτημα εἶνε μέγα καὶ περίξ αὐτοῦ στρέφεται ἢ συζήτησις. Ἐκούσατε ἐν παραφράσει τὸν διάλογον.

«Σωκράτης· Δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸ ἐρώτημά σου. Ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις μου. Δι' αὐτὸ εἶνε ἀνάγκη νὰ περιμένωμεν ἕως ὄτου μάθωμεν καλῶς, ποῖα πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἀρμόζουσα στάσις μας ἀπέναντι θεῶν καὶ ἀνθρώπων.

Ἀλκιβιάδης· Νὰ περιμένωμεν; Ἀλλὰ πότε θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς αὐτός; Καὶ ποῖος θὰ εἶνε ὁ ἐκπαιδευτὴς τῆς θείας αὐτῆς τέχνης; Ἐγὼ τοῦλάχιστον θὰ αἰσθανθῶ χαρὰν ἀνέκφραστον νὰ ἴδω τὸν ἄνθρωπον ὁποῖός τις ἐστίν.

Σωκράτης· Αὐτός, ὁ θεῖος ἐκπαιδευτὴς, δὲν ἀδιαφορεῖ διὰ σέ. Ἀλλὰ, ὅπως λέγει κάπου ὁ Ὅμηρος δι' ἕνα ἥρωά του, ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἴδῃ καὶ νὰ διακρίνῃ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐὰν μὲ θεϊκὴν ἐπέμβασιν δὲν θ' ἀφαιρεῖτο ἢ «ἀχλύς» (= τὸ πυκνὸν σκότος) ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς του, οὕτω καὶ ἐγὼ λέγω διὰ σέ ὅτι, διὰ νὰ διακρίνῃς τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν, ἀνάγκη νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σου ὀφθαλμοὺς ἢ «ἀχλύς». Καὶ αὐτὸ θὰ εἶνε ἔργον τοῦ θεοῦ ἐκπαιδευτοῦ.

Ἄλκιβιάδης· Ἄς μου ἀφαιρέση τὸ σκότος, ἄς κἀνὴ ὅ,τι ἄλλο θέλει εἰς ἐμέ. Δὲν θὰ φέρω καμμίαν ἀντίρρησην. Ἄρκεϊ μὲ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα θὰ μου ὑποδείξη, νὰ γίνω καλύτερος καὶ νὰ δυνηθῶ νὰ προσφέρω τὰς καλύτερας θυσίας πρὸς τὸ Θεῖον.

Σωκράτης· Μὴ ἀμφιβάλλης ποσῶς ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ποὺ θὰ κατέχη τὸ μυστικὸν τῆς προαγωγῆς μας εἰς ἀνωτέρας σφαίρας ζωῆς, θὰ ἐνδιαφερθῆ ἀτομικῶς διὰ σὲ πολὺ.

Ἄλκιβιάδης· Ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι καὶ ἡ θυσία, ποὺ ἐτοιμάζομαι νὰ προσφέρω, καλὸν εἶνε νὰ ἀναβληθῆ μέχρι τῆς ἀφίξεώς του.

Σωκράτης· Συμφωνῶ.

Ἄλκιβιάδης· Μὲ ἐνθουσίασες, διδάσκαλε. Ἐπειδὴ καλοὺς λόγους μὲ συνεβούλευες, θὰ μου ἐπιτρέψῃς νὰ σὲ στεφανώσω μὲ τὸ στεφάνι αὐτὸ ποὺ κρατῶ, ὡς πρὸς δὲ τὰ ἄλλα δῶρα ἐπιφυλάσσομαι νὰ τὰ προσφέρω θυσίαν ὅταν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἐλπίζω δὲ ὅτι δὲν εἶνε μακράν».

Αὐτὸς ὁ προφητικὸς διάλογος εὐρίσκει τὴν ἐκπλήρωσίν του εἰς τὸ Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, κεφ. 11ον. Μετὰ τέσσαρας αἰῶνας εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦ Ἄλκιβιάδου ἐδόθη ἡ ἀπάντησις. Εἰς τὸ ἐρώτημα τῶν μαθητῶν «Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχασθαι» (Λουκ. 11,1) ὁ Κύριος ἤνοιξε τὰ πανάχραντά του χεῖλη καὶ ἐδίδαξε τὴν ἀνθρωπότητα τί πρέπει νὰ ζητῆ ὅταν κλίνη γόνυ πρὸ τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς.

Πλάτων (427-347 π.Χ.)

Ο ΔΕ ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ μαθητής του Σωκράτους, ὁ Πλάτων, μὲ τὸν ἀριστοτεχνικὸν τοῦ κάλαμον ἐζωγράφησε τὴν εἰκόνα τοῦ Δικαίου, ὅστις θὰ σώσῃ τὸν κόσμον. Ὁ Δίκαιος, λέγει, θὰ γυμνωθῆ, ἀλλ' οὐδεὶς θὰ δυνηθῆ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτὸν τὴν ἀρετὴν. Καὶ ἐνῶ θὰ εἶνε ἀθῶος, οὐδένα ποτὲ ἀδικήσας, ἐν τούτοις θὰ δυσφημισθῆ ὡς νὰ εἶχε διαπράξει «τὴν μεγίστην ἀδικίαν». Θὰ δικασθῆ, θὰ μαρτυρήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ θὰ παραμείνῃ «ἀμετάστατος μέχρι θανάτου», δηλαδὴ δὲν θ' ἀλλάξῃ γνώμην. Θὰ μείνῃ ὡς ἀκίνητος βράχος ἐν μέσῳ μαινομένης θαλάσσης. Θὰ βασανισθῆ πολὺ. Θὰ μαστιγωθῆ καὶ θὰ τελειώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ μὲ θάνατον φρικτὸν. Ἐπὶ λέξει: «ἀνασχινδιλευθήσεται».

Ποῖος μελετῶν τὸ περίφημον αὐτὸ περὶ τοῦ Δικαίου χωρίον τῆς συγγραφῆς τοῦ Πλάτωνος δὲν ἐνθυμεῖται παρόμοιον χωρίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου; Ὁ Ἡσαΐας πρὸ 800 ἐτῶν προεφήτευσεν τὴν ἔλευσιν τοῦ Λυτρωτοῦ λέγων·

«Καὶ εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος· ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καὶ ἐκλείπον παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων... Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκι-

σται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν, τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Πάντες ὡς προβάτα ἐπλανήθημεν, ἄνθρωπος τῆ ὁδοῦ αὐτοῦ ἐπλανήθη· καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτόν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν» (Ἦσ. 53, 2-6).

Πλούταρχος (48-125 μ.Χ.)

ΑΝ ΚΑΙ ὁ φιλόσοφος αὐτὸς ἔζησε κατὰ τὸν Α' μ.Χ. αἰῶνα, ἐν τούτοις τὸν ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, διότι ἀπηχεῖ τὰς σκέψεις καὶ τὰ συναισθήματα τοῦ ἀρχαίου εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, πού ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἤρχισε νὰ καταρρέη. Ὁ Πλούταρχος βλέπει τὴν ἀθλιότητα τοῦ κόσμου, τῆς ὁποίας αἰτία εἶνε μία· πνεῦμα πονηρὸν εἰσηλθεν, ἐτάραξε πάντα τὰ πράγματα, ἐνέπλησε κακῶν γῆν τε πᾶσαν καὶ θάλατταν. Ἄλλ' ἢ δυναστεία αὐτοῦ, λέγει ἀλλαχοῦ ὁ Χαιρωνεὺς φιλόσοφος, θὰ διαλυθῆ. Μία νέα περίοδος ζωῆς θὰ ἀνατείλῃ. Ἐκ τινος μικρᾶς χώρας θὰ προέλθῃ ἀγαθὸν μέγα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεκταθῆ εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, ὥστε «τῆς γῆς ὁμαλῆς γε καὶ ἐπιπέδου γενομένης ἕνα βίον καὶ πολιτείαν ἀνθρώπων μακαρίων καὶ ὁμογλώσσων ἀπάντων γενέσθαι».

Ταῦτα ἀναγινώσκοντες δὲν νομίζετε ὅτι ἀκούετε μακρόθεν τὴν φωνὴν τοῦ προφήτου Ἠσαΐου λέγοντος· «Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται,

καὶ ἔσται πάντα τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεΐαν καὶ ἡ τραχεΐα εἰς ὁδοὺς λείας· καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα Κυρίου, καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ»; (Ἦσ. 40,3-5· πρβλ. Λουκ. 3,4-6). Κατὰ τοὺς λόγους τῆς προφητείας ταύτης ὑπάρχουν ἀδικίαι - βουναὶ πού φράσσουν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς, ἀλλ' αὐτὰ μὲ τὴν βαθμιαίαν ἐπίδρασιν τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ καταπίπτουν συνεχῶς, καὶ ἡ κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ πᾶσα ἄλλη ἀρετὴ θὰ ἐξαπλοῦται, καὶ ἡ συναδέλφωσις τῶν λαῶν πού εἶνε τώρα ὄραμα θὰ γίνῃ πραγματικότης. Πᾶν ὅ,τι εἶνε ἀνώμαλον ὀπωσδήποτε θὰ ἐξαλειφθῇ καὶ θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ θεία ἐκείνη ὁμαλότης, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει νὰ συναντώμεθα ὅλοι εἰς τὸ κοινὸν ἐπίπεδον τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Ἄφοῦ ὁ Χριστός, πού ἴστατο ὑπεράνω ὅλων, εἰς ὕψος ἀπερίγραπτον, «*δυσανάβατον ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς*», ἐχαμήλωσε τόσον, ὥστε κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπιγείου ζωῆς του συνανεστρέφετο καὶ τοὺς πλέον εὐτελεῖς καὶ ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους, ποῖος ὀπαδός του θὰ εἶνε ἐκεῖνος πού θὰ κρατῇ τὸ ἰδικόν του ὕψος καὶ δὲν θὰ καταδέχεται νὰ καταβῇ ὀλίγας βαθμίδας διὰ νὰ χαιρετίσῃ καὶ ἐναγκαλισθῇ τὸν ἄλλον; Ὁ χριστιανισμός, χωρὶς νὰ καταργῇ τὴν ἱεραρχίαν τῶν διαφορῶν ἀξιωμάτων, πού εἶνε ἀναγκαῖα διὰ τὴν διάρθρωσιν τῆς κοινωνίας, δημιουργεῖ ἐν ταυτῷ τὴν ὁμαλότητα, τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἰστάμεθα καὶ γνωριζόμεθα ἅπαντες ὡς ἀδελφοί.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πλουτάρχου συνέβη καὶ

γεγονὸς πού ἐβύθισεν εἰς πένθος τοὺς εἰδωλολάτρας· ἔπαυσαν ἀποτόμως οἱ χρησμοὶ πού ἐξέφερον τὰ διάφορα μαντεῖα τῆς εἰδωλολατρίας, τὸ δὲ γεγονός τοῦτο ἐπροκάλεσε τοιαύτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν φιλόσοφον, ὥστε συνέγραψεν ἴδιον βιβλίον περὶ τῶν «ἐκλελοιπότων χρηστηρίων». Καὶ οἱ μὲν ὀπαδοὶ τῆς εἰδωλολατρίας προσεπάθησαν νὰ ἀποδώσουν ἄλλοῦ τὴν σιγὴν τῶν μαντείων, ἀλλὰ μία ἦτο ἡ ὀρθὴ ἐρμηνεία· ὅτι ὁ ἔωσφορος, ὅστις ἔως τότε ἐπλάνα τὴν οἰκουμένην, ὑπέστη διὰ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τρομακτικὴν ἦταν καὶ ἔντρομος ἀπεσύρθη ἀπὸ τὰ φρούριά του.

Πολύβιος (204-120 π.Χ.)

Ο ΠΟΛΥΒΙΟΣ, διάσημος ἱστορικός, πού ἔβλεπε τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν νὰ ἐξαπλώνεται συνεχῶς, νὰ καταργῇ βασιλεία τὸ ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐθαύμαζε τὸ γεγονός αὐτὸ καὶ εἰς τὴν ταχυτάτην ἐξάπλωσιν τῆς Ῥώμης διέβλεπε τὸν δάκτυλον τῆς θείας προνοίας. Δὲν εἶνε, ἔλεγε, τυχαία ἡ ἐξάπλωσις αὕτη τῆς αὐτοκρατορίας. Κάτι μέγα ἐν τῷ κόσμῳ ἐτοιμάζεται. Τὰ γεγονότα, σημειώνει, ἐπάγουσιν (= ὀδηγοῦν) τὸν κόσμον πρὸς τινὰ ἐνότητα. Καὶ πράγματι ἡ πολιτικὴ ἐκείνη ἐνότης ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς Ῥώμης ἐφάνη χρήσιμος διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ, ὅπως ἐπίσης χρήσιμος ἀπεδείχθη ἡ διὰ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου διάδοσις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς

δλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. Ἡ θεία πρόνοια προπαρασκεύασε ποικιλοτρόπως τὸ ἔδαφος διὰ τὰ σπαρῆ ὁ θεῖος σπόρος τοῦ εὐαγγελίου.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν χριστιανὸς φιλόσοφος, ὁ Αὔγουστος Νικόλαος, κρίνων τὰ πρὸ καὶ τὰ μετὰ Χριστὸν ἱστορικὰ γεγονότα, γράφει τὰ ἑξῆς σπουδαιότατα.

«Ὅταν θεωρῶμεν ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν τὴν ἱστορίαν, εὐρισκόμεθα εἰς μίαν ἐκτεταμένην σκηνήν, ἔνθα λύονται ὅλαι αἱ περιπλοκαὶ τῆς πολιτικῆς τῶν ἀνθρώπων, ὅλαι αἱ τύχαι τῶν ἐθνῶν συνδέονται καὶ ἐξηγοῦνται, καὶ οἱ Κῦροι, οἱ Ἀλέξανδροι, οἱ Καίσαρες, οἱ Κωνσταντῖνοι, οἱ Κάρολοι δὲν εἶναι εἰμὴ οἱ ὑποκριταὶ ὑψηλοῦ δράματος λυομένου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ».

Ὁ ὑλιστὴς μελετᾷ τὴν ἱστορίαν καὶ δὲν βλέπει κανένα ἐκεῖ σκοπὸν. Ἄλλ' ὁ πιστεύων εἰς Θεὸν πατέρα, δημιουργὸν καὶ προνοητὴν τοῦ κόσμου, αὐτὸς βλέπει εἰς τὰ γεγονότα τὸν θεῖον παράγοντα ποῦ κατευθύνει διὰ ποκίλων τρόπων τὴν ἀνθρωπότητα πρὸς ὠρισμένην κατεύθυνσιν, πρὸς τὸν θρίαμβον τοῦ φωτὸς κατὰ τοῦ σκοτοῦ, τῆς ἀληθείας κατὰ τοῦ ψεύδους.

Ἐπὶ τοιαύτην ἔποψιν ἔβλεπε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν καὶ ἔγραφε τοὺς ὑπερόχους ἐκείνους στίχους τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς, τοὺς ὁποίους ἀκούομεν εἰς τὸν ἀπόστολον τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων· «Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν

υἶὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν» (Γαλ. 4,4-5).

Ἡ Ἑλλάς πρώτη διάκονος τοῦ χριστιανισμοῦ

ΜΕ ΕΞΟΧΟΥΣ ποιητὰς καὶ φιλοσόφους, οἱ ὅποιοι –κατὰ τὴν γνώμην τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας– ἐφωτίζοντο μὲ ἀκτῖνάς τινας ἀληθείας ἀπὸ τὸ ἀνέσπερον φῶς πού «φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 1,9), ἡ Ἑλλάς προητοιμάζετο διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὸν Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου.

Καὶ τὸν ἐχαιρέτισε! Πρώτη αὐτὴ ἐξ ὄλων τῶν ἐθνῶν. Ἄνοιξατε, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον καὶ μελετήσατε ἐπισταμένως τὸ κεφάλαιον 12, στίχους 20 - 23 κ.έ. Μέσα εἰς τοὺς στίχους τοῦ κεφαλαίου τούτου περιγράφεται ἡ πρώτη συνάντησις τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἱερὸν κείμενον λέγει ὅτι Ἑλληνας, οἱ ὅποιοι εἶχον ἐπισκεφθῆ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐπεθύμησαν νὰ ἴδουν τὸν Ἰησοῦν. Δύο μαθηταί, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ἄνδρέας (ὅστις ἀργότερον ἐκήρυξε καὶ ἐμαρτύρησεν ἐπὶ ἐλληνικοῦ ἐδάφους, πολιοῦχος ἀναδειχθεὶς τῆς πρωτευούσης τῆς Πελοποννήσου), ἀναλαμβάνουν νὰ φέρουν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Διδάσκαλόν των τοὺς Ἑλληνας. Καὶ ὅταν ὁ Χριστὸς ἐπληροφορήθῃ ὅτι Ἑλληνας τὸν ζητοῦν, ἡ θεία καρδιά του ἐσκίρτησεν ἀπὸ χαρὰν, τὸ πνεῦμά του προεἶδε τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας θὰ προσέφευεν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ εὐαγγελίου του ἡ Ἑλλάς, καὶ τὰ

πανάχραντα χεῖλη του προέφεραν λόγους, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν οὐ μόνον ἀναφαίρετον τίτλον δόξης διὰ τὴν μικρὰν μας πατρίδα, ἀλλὰ καὶ θεῖαν ἐντολήν, ἡ ὁποία καθώρισε τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἔθνους μας διὰ μέσου τῶν αἰῶνων. Ἴδου οἱ ἀθάνατοι λόγοι τοῦ Κυρίου· «Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Δηλαδή· Ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς δόξης μου. Ὁ σταυρὸς μου, πὺθὺν θὰ ὑψωθῇ εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ὡς θεῖος μαγνήτης θὰ ἐλκύσῃ ὄπαδους πολλοὺς ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς. Οἱ Ἕλληνες, ἴδου οἱ πρῶτοι πὺθὺν θὰ προσέλθουν καὶ θὰ μὲ ὑπηρετήσουν! Καὶ ὡς ὑπηρετῆται πιστοὶ τοῦ πνεύματός μου θὰ δοξασθοῦν ἀνὰ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

Αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου, ἀνεκτίμητος περγαμηνῆ τοῦ ἔθνους μας, θὰ ἔπρεπε νὰ τυπωθοῦν εἰς πινακίδας, ν' ἀναρτηθοῦν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τὰ γραφεῖα, νὰ τοιχοκολληθοῦν, καὶ νὰ γίνουν θέμα βαθυτάτης μελέτης παρ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε πρέπει νὰ τοὺς λησμονήσουν.

Ἡ Ἑλλὰς πιστὴ διάκονος τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἐπὶ 20 αἰῶνας ὑπηρετεῖ τὸν Χριστόν! Ἐκλεκτοὶ υἱοὶ καὶ θυγατέρες τῆς ὡς θυμίαμα εὐσομμον ἐκάησαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος τέκνα ὑπῆρξαν οἱ μάρτυρες καὶ οἱ ὁμολογηταί, οἱ ὁποῖοι ἐπότισαν μὲ τὰ αἱμάτα τῶν Ἀνατολῆν καὶ Δύσιν. Αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος τέκνα οἱ πατέρες καὶ διδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι ἐρρηγόρευ-

σαν τὸν θεῖον λόγον ἀπὸ τοὺς ἄμβωνας Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας, Καισαρείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος τέκνα οἱ ἐμπνευσμένοι ὑμνογράφοι, οἱ ὁποῖοι μὲ ὑπερόχους, μὲ μοναδικοὺς ὕμνους ὕμνησαν τὰ κοσμοϊστορικὰ γεγονότα τῆς γεννήσεως, τῆς βαπτίσεως, τῆς σταυρώσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος. Ἀλλ' αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος τέκνα καὶ οἱ μικροὶ μὲν πλὴν ἥρωικοὶ ἐκεῖνοι στρατοί, οἱ ὁποῖοι ὑψώνοντες τὸ λάβαρον τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἐπὶ 1.000 ἔτη ἠγωνίζοντο ἀπὸ τῶν ἐπάλλξεων τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ἐναντίον τῶν βαρβαρικῶν σιφῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος θησαυροὶ ὑπῆρξαν οἱ 40 μάρτυρες, οἱ ἅγιοι Γεώργιοι, οἱ ἅγιοι Δημήτριοι, οἱ ἅγιοι Θεόδωροι, οἱ ἅγιοι Μερκούριοι, οἱ ἅγιοι Μηνᾶδες, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν ἥρωικῶν τῶν κατορθωμάτων μᾶς ἔδωκαν τὸν τύπον τοῦ χριστιανοῦ μαχητοῦ. Αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκλεκτὰ τέκνα εἶνε καὶ οἱ σημερινοὶ ἀγωνισταί, οἱ ὁποῖοι ὡς ἄλλοι στρατιῶται τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἀγωνίζονται ἐναντίον τεραστίου κύματος νεοειδωλολατρίας ποὺ ἔρχεται ἔξωθεν διὰ νὰ κατακλύσῃ τὸν τόπον.

Ἡ Ἑλλὰς ἔκανε καὶ κάνει ἔργον μέγα ἐν τῷ κόσμῳ. Εἶνε σκεῦος ἐκλογῆς τοῦ Ὑψίστου.

Αἱ Θυσίαι τῆς Ἑλλάδος λαμπὰς φωτεινῆ

25η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ! Ἡ Ἑλλὰς προσέρχεται καὶ ἐφέτος εἰς τὴν φάτνην. Δὲν ἔχει νὰ προσφέρῃ

εἰς τὸ Θεῖον Βρέφος ὡς δῶρον οὔτε χρυσὸν οὔτε ἄργυρον. Κρατεῖ ὅμως λαμπάδα φωτεινὴν καὶ θυμίαμα εὖοσμον. Λαμπὰς φωτεινὴ, ἡ ὁποία φωτίζει καὶ ἄλλους λαοὺς εἰς τὸν δρόμον τοῦ ὑπερτάτου καθήκοντος, εἶνε αἱ θυσίαι τῆς. Μὴ θελήσασα ἡ χώρα αὐτὴ νὰ ὑποταχθῇ κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς ἀντιχριστιανικὰ συστήματα, ἐδέχθη τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον τοῦ ἀντιχρίστου. Ἐλλάς, θὰ καῆς ἐὰν δὲν προσκυνήσῃ! Ἄλλ' ἡ Ἐλλάς δὲν προσκυνεῖ τὰ θηρία τῆς ἀβύσσου. Ἐκλέγει τὴν ἐλευθερίαν, καίεται, καὶ ὡς λαμπὰς φωτίζει ἐκ νέου τὸν κόσμον.

Ἡ Ἐλλάς προσέρχεται ἐστολισμένη μὲ τὴν πορφύ-

ραν τῶν μαρτύρων της, ἀνάπτει τὴν λαμπάδα της καὶ ρίπτει εἰς τὸ θυσιαστήριον ἄφθονον θυμίαμα. Εἶνε τὰ πύρινα δάκρυα τῶν πιστῶν τέκνων της, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε διατεθειμένα νὰ κάμψουν τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ ἀντιχρίστου καὶ τῶν ὀργάνων του. Τὰ ὑποψήφια ταῦτα νέα θύματα δὲν ἀναγνωρίζουν καὶ δὲν προσκυνοῦν ἄλλον. Ἰστάμενα πρὸ τοῦ Νηπίου τῆς Βηθλεὲμ κλίνουν εἰς Αὐτὸ τὸ γόνυ καὶ μὲ φλογερὰν καρδίαν προσεύχονται ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος. Τὰ θύματα ἐνώνουν καὶ αὐτὰ τὴν φωνὴν των μὲ τὴν φωνὴν τῶν μυριάδων θυμάτων ὅλων τῶν αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ κράζουν· «*Ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολῆ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτένεσθαι ὡς καὶ αὐτοί*» (Ἀποκ. 6,10-11).

Καὶ ἡ Ἑλλὰς προχωρεῖ. Προχωρεῖ ἐν μέσῳ συμπληγᾶδων πετρῶν τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων. Ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ ἀγῶνες σκληροί! Πολυάριθμοι ἐχθροὶ ὤμοσαν νὰ τὴν ἐξαφανίσουν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς καὶ πάλιν στρέφεται πρὸς τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἀντλεῖ μυστικὴν δύναμιν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς της. Ἀκραδάντως πιστεύει ὅτι δὲν ὑπάρχει κακὸν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅσονδῆποτε ὠργανωμένον καὶ ἐὰν εἶνε, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δύναται νὰ κατατροπώσῃ

ήνωμένη μετὰ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀητιήτου βασιλέως τῶν αἰώνων. Ἀσφαλῶς διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Νηπίου τῆς Βηθλεὲμ θὰ ματαιωθοῦν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὰ σχέδια τῶν νέων Ἡρωδῶν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἡ Ἑλλάς θὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς δοκιμασίας, θὰ σταθῇ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν βράχων της. Θὰ ἐκδιπλώσῃ ἐν εἰρήνῃ τὴν γαλανόλευκον σημαίαν, σύμβολον ἡμερώσεως καὶ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Θὰ στήσῃ χορδὸν ἀγγέλων καὶ θὰ τονίσῃ ὕμνον ἐξαίσιον· «Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ» (Φιλιπ. 4,13).

══════ Προσκυνήσωμεν τὸ Θεῖον Βρέφος ══════

«Ἀσπάζομαι τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ φιλῶ, καὶ τὸν ἔρωτα εἰς μέσον προτίθημι, ἵνα κοινωνοὺς ὑμᾶς ποιήσω τοῦ φίλτρου· διὰ τοῦτο δέομαι πάντων ὑμῶν καὶ ἀντιβολῶ μετὰ πάσης σπουδῆς καὶ προθυμίας παραγενέσθαι, τὴν οἰκίαν ἕκαστον κενώσαντα τὴν ἑαυτοῦ, ἵνα ἴδωμεν τὸν Δεσπότην ἡμῶν ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον, ἐσπαργανωμένον, τὸ φρικτὸν ἐκεῖνο καὶ παράδοξον θέαμα. Ποία γὰρ ἡμῖν ἀπολογία, ποία δὲ συγγνώμη, ὅταν αὐτὸς μὲν ἐκ τῶν οὐρανῶν δι' ἡμᾶς καταβαίνει, ἡμεῖς δὲ μηδὲ ἐκ τῆς οἰκίας πρὸς αὐτὸν ἐρχώμεθα; ὅταν μάγοι μὲν, ἄνθρωποι βάρβαροι καὶ ἀλλόφυλοι, ἐκ Περσίδος τρέχωσιν, ὥστε αὐτὸν ἰδεῖν ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον· σὺ δὲ ὁ χριστιανὸς μηδὲ μικρὸν διάστημα ὑπομένης, ὥστε τῆς μακαρίας ταύτης ἀπολαῦσαι θεωρίας; Καὶ γὰρ, ἂν μετὰ πίστεως παραγενώμεθα, πάντως αὐτὸν ὀφόμεθα ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον· ἢ γὰρ τράπεζα αὐτῆς τάξιν τῆς φάτνης πληροῖ»

I. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Ἐκ τοῦ λόγου εἰς τὸν μακάριον Φιλογόγιον· Ε. Π. Migne 48, 753)

ΛΥΤΡΩΜΕΝΟΙ ἢ ΔΕΣΜΩΤΑΙ;

*«Καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν»
(Γεν. 49,10)*

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ἀγαπητοί μας ἀναγνώσται, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν ἀμόλυντον ἀτμόσφαιραν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς εὐδαιμονίας ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν εἶχε θέσει ὁ Δημιουργός. Ὁ ἄνθρωπος ἠμάρτησεν, ὅπως περιγράφει τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἡ Γένεσις. Κάτι τὸ μυστηριώδες συνέβη εἰς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς του. Τρομερὸς σεισμὸς συνετάραξε τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως καὶ ἡ κορωνὶς τῆς δημιουργίας κατέπεσεν εἰς ἐρείπια. Ἀπὸ τὰ ἄστρα εἰς τὴν κόπρον.

Ἡ ἀθλιότης τῆς πώσεως

Ω, ΤΙΣ δὲν θὰ θρηνήσῃ τὴν πῶσιν αὐτὴν τοῦ ἀνθρώπου; Ὅλος ἠχρειώθη. Ἡ καρδιά του ἐμολύνθη.

Ἡ θέλησίς του συνετρίβη. Ἡ διάνοιά του συντρίμματα λογικῆς ἀναρίθμητα, σωροὶ σκέψεων, φιλοσοφικῶν συστημάτων, πού ἀλληλοσυγκρούονται καὶ δημιουργοῦν πύργον Βαβέλ. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως λέγει ὁ Πασκάλ, ὁμοιάζει μὲ ἐρείπια ἀνακτόρων, πού καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν ὅμως διατηροῦν γραμμὰς τοῦ παρελθόντος μεγαλείου, τὸ ὁποῖον εἶχον πρὶν ἐρειπωθῶν. Φαντασθῆτε πρὸς στιγμὴν τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν καταστρεφομένην ὑπὸ σεισμοῦ καὶ μεταβαλλομένην εἰς ἐρείπια, διὰ νὰ συλλάβετε μίαν ἀμυδρὰν ἰδέαν τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ ψυχικοῦ του κόσμου ἐκάθησεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἔκλαιεν. Ὡς ἔκλαιεν ἐπὶ αἰῶνας καὶ χιλιετηρίδας, καὶ οἱ γόοι καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου ἀκούονται δι' ὄλων τῶν σελίδων τοῦ βιβλίου τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Διότι μέσα εἰς τὴν συνείδησίν του διατηρεῖτο ἡ ἰδέα τοῦ ἀρχαίου του μεγαλείου καὶ πρὸς τὴν ἰδέαν αὐτὴν συνέκρινε τὴν ἀθλίαν του κατάστασιν. Ὡς ἔβλεπε τὸ χάος, εἰς τὸ ὁποῖον κατέπεσε, καὶ ἐνεθυμεῖτο τὰ ὕψη.

Ἄδυναμία ἀνορθώσεως

Ἀλλ' ἐνῶ ἔβλεπε καὶ συνησθάνετο τὴν πτώσιν του, δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἀνορθωθῆ. Δὲν ἠδύνατο ἡ διάνοια καὶ τοῦ μεγαλυτέρου φιλοσόφου νὰ εἶπῃ «Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀλήθεια». Διότι ἀμέσως οἱ ἐχθροὶ του θὰ ἤνοιγον τὰ συγγράμματά του

καὶ εὐχερῶς θὰ ἀπεδεικνύετο, ὅτι εἰς πλεῖστα σημεῖα ἔσφαλε καὶ ἀντὶ ἀληθείας εἶπε ψεύδη, ψεύδη ποὺ εἰς μὲν τὴν ἐποχὴν του ἐφαίνοντο ὡς ἀλήθειαι, ἀλλ' οἱ μετέπειτα αἰῶνες τὰ ἀπεκάλυψαν ὡς προϊόντα νοσηρᾶς διανοίας.

Δὲν ἠδύνατο ἡ καρδιά καὶ τοῦ εὐγενεστέρου τέκνου τῆς γῆς νὰ εἶπη «*Ἐγὼ εἶμι ἡ ἀγάπη*», ἡ ὁποία ἔχω ἐξαγνίσει ὅλα τὰ ἐλατήρια τῶν πράξεών μου καὶ ὅ,τι πράττω ἔχει τὴν σφραγίδα τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἐξυπηρετήσεως τοῦ πλησίον. Μὲ τοιαύτην γλῶσσαν δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ κανεὶς, διότι ἡ ἀγάπη ποὺ ἐπαρουσίαζον οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς ἀρχαιότητος ἦτο σκωρία, τρίμματα ἀγάπης, κεκαλυμμένος τις ἐγωισμὸς, ἀνίκανος νὰ θερμάνῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἄλλου.

Δὲν ἠδύνατο ἡ θέλησις καὶ τοῦ ἰσχυροτέρου ἀνθρώπου νὰ εἶπη «*Ἐγὼ εἶμι ἡ δύναμις*», διότι ἕνα βλέμμα εἰς τὰς βιογραφίας τῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνων, ποὺ ἐφημίσθησαν ὡς ἰσχυραὶ φυσιογνωμίαι, ἀρκεῖ νὰ πείσῃ ὅτι ὑπῆρξαν ἠγεμόνες, βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες, οἱ ὁποῖοι ἐντὸς μὲν βραχυτάτου διαστήματος ὑπέταξαν λαοὺς καὶ ἔθνη, ἐξήπλωσαν τὰ κράτη των, ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸν βίον των δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποτάξουν ἕνα βάρβαρον, τὸν βάρβαρον ποὺ κατῴκει ὄχι εἰς τὴν Περσίαν καὶ τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν, ἀλλ' ἐντὸς τῆς καρδίας των. Αὐτοκράτορες τοῦ κόσμου, ἦσαν αἰσχροὶ δοῦλοι τῶν παθῶν των, τῶν ὁποίων τὰς ἀλύσεις ματαιῶς προσεπάθουν νὰ θραύσουν. Καὶ αὐτοί, μαζὶ μὲ φιλοσόφους καὶ ποιητάς, ὡς νεκροὶ καὶ

τραυματῖαι, κατέκειντο ἐξηπλωμένοι εἰς τὰς χρυσᾶς πλατείας τοῦ κόσμου τούτου, ἀναστενάζοντες καὶ ἀνιχνεύοντες τὸν ὀρίζοντα διὰ νὰ ἴδουν μήπως ἔρχεται ὁ Μεσσίας, ὁ Λυτρωτῆς τοῦ κόσμου.

Πόθος λυτρώσεως

Ἡ ἸΔΕΑ ὅτι ἡ ἐκ τοῦ χάους καὶ τῶν ἐρειπίων ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων θὰ προήρχετο ἀνωθεν, διὰ μιᾶς θείας, ὑπερφυσικῆς δυνάμεως, ἡ ἰδέα αὕτη τῆς λυτρώσεως εὐρίσκεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον διαδεδομένη εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἐπέσαμεν εἰς χάος, ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ ἀνορθωθῶμεν, εἶνε ὁ πυρήν, ἡ κεντρικὴ ἰδέα, πὺ ἀνακαλύπτει τις ἐρευνῶν τοὺς μύθους καὶ τὰς παραδόσεις τῶν ἀρχαίων λαῶν.

Ὅταν ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Κολόμβου ὁ νέος κόσμος, μὲ ἔκπληξιν τῶν οἱ περιηγητῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶδον, ὅτι εἰς τὴν πλέον πρωτόγονον φυλὴν τῶν ἀγρίων, πὺ κατῴκουν εἰς τὰ πυκνὰ δάση καὶ παρὰ τοὺς μεγάλους ποταμούς, διεσφῆζετο ὑπὸ μορφὴν μύθου ἢ πρώτη, ἡ παρήγορος ἐκείνη ὑπόσχεσις, πὺ ἔδωκε μετὰ τὴν πῶσιν εἰς τὸ ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων ὁ Θεός: «Καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς· αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν» (Γεν. 3,15).

Ἔρχεται, ἔρχεται ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου! Αὐτὴ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ὑψηλίου. Καὶ ὅσον οἱ αἰῶνες διέβαινον καὶ ἡ κακία καὶ ἡ διαφθορὰ τοῦ κόσμου ηὔξανεν, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ φωνὴ αὐτὴ ἠκούετο ἐντονωτέρα καὶ αἱ καρδίαι ὄλων τῶν πονεμένων, ὡς τὸ φυτὸν ἡλιοτρόπιον, ἐστρέφοντο πρὸς ἀνατολὰς, ὅθεν κατὰ κοινὴν προσδοκίαν θ' ἀνέτελλεν ὁ λαμπρὸς Ἡλιος τῶν ψυχῶν, ποὺ θὰ διέλυε τὰ σκότη καὶ θὰ ἔκανε νὰ θερμανθοῦν καὶ αὐταὶ αἱ κατεψυγμέναι χῶραι τοῦ Βορρᾶ. Ὡ Ἡλιε, ἐλθὲ διὰ νὰ φωτίσης τὰ σκότη μας!

Προσδοκία Ἰσραηλιτῶν καὶ Ἑλλήνων

ΕΡΧΕΤΑΙ ὁ Μεσσίας! Ἡ φωνὴ αὕτη καθαρὰ, διαυγὴς ὡς ἤχος μεταλλικῆς σάλπιγγος, ἠκούετο θεσπεσίως ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰς πεδιάδας τῆς ἱερᾶς γῆς τῆς Παλαιστίνης. Ἐξοχοὶ ἄνδρες, τοὺς ὁποίους ἐφώτιζε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, προέλεγον τὴν ἀνατολὴν τῆς λαμπρᾶς ἡμέρας, περιέγραφον μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ Λυτρωτοῦ, ἐσκίρτων ἀπὸ χαρὰν καὶ ἔψαλλον ὕμνους εἰς Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἴδρυσεν τὸ βασίλειόν του εἰς τὰς καρδίας καὶ θὰ ἐνέδουε μὲ στολὴν εὐπρεπείας καὶ ἀφθαρσίας τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὸ ψαλμικόν· «Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο» (Ψαλμ. 92,1).

Σοῦ συνιστῶ, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, κατὰ τὰς ἀγίας αὐτὰς ἡμέρας τῆς χριστιανοσύνης ν' ἀνοίξης τὴν

Παλαιὰν Διαθήκην καὶ νὰ μελετήσης μὲ προσοχὴν ὅλους τοὺς προφήτας, διὰ νὰ ἰδῆς ἐκεῖ νὰ προβάλλῃ ἡ σκιαγραφία τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν μέσα εἰς ἓνα χρονικὸν πλαίσιον χιλίων καὶ πλέον ἐτῶν ἐζωγράφιζον οἱ δώδεκα μικροὶ καὶ οἱ τέσσαρες μεγάλοι προφῆται, οἱ εἰς διαφόρους τόπους καὶ χρόνους ζήσαντες, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐχάρασσε καὶ νέας γραμμὰς καὶ προσέδιδεν εἰς τὴν εἰκόνα τοσαύτην ζωηρότητα, ὥστε πᾶς ἀπροκατάληπτος ἀναγνώστης τοῦ ἱεροῦ κειμένου τῶν προφητειῶν δύναται νὰ εἴπῃ: Ἐδῶ βλέπω καὶ ἀκούω τὸν Χριστόν.

Καὶ ἐνῶ ἐκλεκτοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀνέμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν ἔλευσίν Του καὶ διαπύρως ἠύχοντο νὰ μὴ ἀποθάνουν πρὶν ἢ οἱ ὀφθαλμοὶ των ἴδουν «τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ» (Ἦσ. 40,5· πρβλ. Λουκ. 2,30), οἱ κάτοικοι μιᾶς ἄλλης χώρας τῆς Μεσογείου θαλάσσης συνεκλονίζοντο καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὰ προαισθήματα ὅτι μία νέα ἐποχὴ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα θ' ἀνέτελλεν. Ἡ χώρα αὕτῃ ἦτο ἡ Ἑλλάς. Βεβαίως καὶ ἡ Ἑλλάς, ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι χώραι, ἐστερεῖτο τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας καὶ ἐκυλίετο εἰς τὸ σκότος τῆς εἰδωλολατρίας· ἀλλὰ συχνὰ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος διέσχιζον, ὡς πύραυλοι, φωτεινὰ μετέωρα, ποὺ μὲ τὸν ἰδικόν των τρόπον ἐξέφραζον τὸν μύχιον πόθον διὰ τὴν ἔλευσιν Λυτρωτοῦ. Διὰ τοῦ στόματος ποιητῶν καὶ φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος, πολλὰκις μέσα εἰς τὸ πυκνὸν σκότος τῆς εἰδωλολατρίας, ἠκούσθη ἡ φωνή: Ἔρχεται!

Ἡ Ἑλλάς προφήτις. Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν αὐτὴν θὰ ἠδύνατο νὰ συγγραφῆ βιβλίον ὀλόκληρον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ καταχωρισθοῦν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ στίχοι τῶν ποιητῶν καὶ αἱ περικοπαὶ τῶν διαφόρων συγγραφῶν ποὺ ἐκαθρέπτιζον τὸν πόθον τῶν ἀρχαίων προγόνων μας διὰ τὴν λύτρωσιν τῆς ψυχῆς. Λύτρωσιν, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνήθησαν οἱ πρόγονοί μας νὰ ἐπιτύχουν οὔτε διὰ τῆς τέχνης οὔτε διὰ τῆς ἐπιστήμης, καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ὡς παρετήρησαν ἀρχαιολόγοι, αἴσθημα μελαγχολίας ἐπεκάθητο εἰς τὰ ἀγάλματα ποὺ ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια τοῦ Σκόπα, τοῦ Πραξιτέλους καὶ τόσων ἄλλων περιφανῶν τεχνιτῶν.

Ὁ «Προμηθεὺς» τοῦ Αἰσχύλου

ΑΣ ΑΝΑΦΕΡΩΜΕΝ ΕΔΩ ἓνα ἀπὸ τὰ ἔξοχα ἐκεῖνα πνεύματα, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλάς ἐπροφήτευσε τὴν ἔλευσιν τοῦ Λυτρωτοῦ. Εἶνε ὁ Αἰσχύλος (525 - 458 π.Χ.). Ὁ μέγας αὐτὸς τραγικὸς ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος συνέγραψεν ἔργον θαυμάσιον, δράμα, μὲ τίτλον ὁ «Προμηθεὺς». Εἰς αὐτὸ ὁ ἦρωας ἐμφανίζεται ὑπὸ τρεῖς καταστάσεις. Προμηθεὺς πυρφόρος, Προμηθεὺς δεσμώτης, καὶ Προμηθεὺς λυόμενος. Δυστυχῶς τὸ ἔργον δὲν διεσώθη ὀλόκληρον. Ἐκ τῆς τριλογίας τοῦ δράματος μόνον τὸ δεύτερον μέρος διεσώθη καὶ ἓνας στίχος τοῦ τρίτου. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διασωθέντων στίχων συλλαμβάνομεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἔργου.

Ὁ Προμηθεὺς ἡμάρτησεν. Ἦθέλησε νὰ γίνῃ ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς, καὶ δι' αὐτὸ κατεδικάσθη εἰς τρομερὰν τιμωρίαν. Ἐδέθη ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Καύκασος. Γυψ γεννηθεὶς ἀπὸ ἔχιδναν, ἡ ὁποία κατὰ τὸ ἕνα ἥμισυ ἦτο γυνὴ κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ὄφιν, ἐτυράννει τὸν δυστυχῆ κατὰ ἕνα τρόπον ποὺ προεκάλει τὰ δάκρυα παντὸς

θεατοῦ. Ὁ γυψ ἐπέτα τὴν ἡμέραν, ἐπλησίαζε τὸν δεσμώτην, ἐβύθιζε τὸ ῥάμφος του ἐντὸς τοῦ στήθους τοῦ δεσμοῦ καὶ κατέτρωγε τὸ ἥπαρ (= συκώτι). Καὶ τὸ μὲν ἥπαρ ἀνεπληρώνετο τὴν νύκτα, ἀλλὰ τὸ ἀπαίσιον ὄρνεον ἤρχετο καὶ πάλιν τὴν ἐπομένην καὶ τὸ κατέτρωγε, καὶ αὐτὸ ἐπανελαμβάνετο καθημε-

ρινῶς, ἐν μέσῳ τῶν φρικτῶν πόνων ποὺ ἐδοκίμαζεν ὁ δυστυχῆς δεσμώτης.

Ὁ Προμηθεὺς ὑποφέρει πολὺ. Ποῖος θὰ ἀναβῆ εἰς τὸ ὄρος, θὰ φονεύσῃ τὸ αἰμοβόρον ὄρνεον, θὰ θραύσῃ τὰς ἀλύσεις καὶ θὰ τοῦ εἶπῃ «Προμηθεῦ, εἶσαι ἐλεύθερος»; Εἰς τὴν συνέχειαν μία παρθένος, ἡ Ἰώ, πλησιάζει τὸν δεσμώτην, καὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς παρθένου συνάπτεται διάλογος. Εἰς μίαν στιγμὴν ὁ Προμηθεὺς ἀκούεται νὰ λέγῃ: «Ἡ τυραννὶς θὰ πέσῃ». «Πῶς;», ἐρωτᾷ περιέργως ἡ Ἰώ. «Ἐνας ἀπόγονός σου, ποὺ θὰ περικλείῃ δύναμιν τεραστίαν, θὰ συντρίψῃ τὰς σκοτεινὰς δυνάμεις καὶ θὰ μὲ ἐλευθερώσῃ». Τὰ λόγια αὐτά, ἐνῶ χαροποιοῦν τὴν Ἰώ, κάνουν ὅμως νὰ ταραχθοῦν οἱ θεοὶ καὶ ὁ ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν, ὁ Ἑρμῆς, ἐμφανίζεται διὰ νὰ ζητήσῃ διασάφησιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἑρμῆς, ἐνῶ εἰς τὰς ἀρχὰς ἐπιμένει λέγων ὅτι τὰ δεινὰ τοῦ Προμηθέως θὰ ἐξακολουθήσουν ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας, ἐν τέλει ρίπτει καὶ αὐτὸς ἀκτῖνας φωτός, λέγων τοὺς ἐξῆς στίχους.

*«Τοιοῦδε μόχθου τέρμα μή τι προσδόκα,
πρὶν ἂν θεῶν τις διάδοχος τῶν σῶν πόνων
φανῆ, θελήσῃ τ' εἰς ἀναύγητον μολεῖν
ἄδην, κνεφαῖα τ' ἀμφὶ ταρτάρου βάθη»*

(στ. 1025-1028).

Δηλαδή: Ὡ Προμηθεῦ, ἐννοῶ τὰ πάθη σου. Ἀλλὰ μὴ περιμένεις εὐκόλον λύσιν τῶν δεινῶν σου. Θὰ εἶσαι καρφωμένος ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους

καὶ τὸ ἀπαίσιον ὄρνειον θὰ καταβροχθίζῃ τὰς σάρκας σου, ἕως ὅτου κάποιος, ποὺ δὲν θὰ εἶνε ἀπλῶς ἄνθρωπος, ἀλλὰ Θεός, θὰ σὲ εὐσπλαγχνισθῇ, θὰ γίνῃ διάδοχος τῶν πόνων σου, θ' ἀναλάβῃ ὅλον τὸ ἰδικόν σου φορτίον, θὰ καταβῇ ἕως εἰς τὸν ἄδην, θὰ παλαίσῃ, θὰ νικήσῃ καὶ θὰ σὲ ἐλευθερώσῃ.

Αὐτοὶ οἱ τέσσαρες στίχοι ἔχουν βᾶθος πολύ. Προφητεύουν τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Νομίζεις ὅτι ἀκούεις τὴν φωνὴν τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, τὴν ὁποῖαν ἐμνημονεύσαμεν ἤδη καὶ ἐπαναλαμβάνομεν·

«Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἐν κακώσει. Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν, τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη· καὶ Κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν» (Ἡσ. 53,4-6).

Εἰκὼν τοῦ ἁματωλοῦ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΑΤΕ, ἀγαπητοί, τὴν εἰκόνα τοῦ Προμηθέως. Ὅπως εἶδομεν, μὲ τὸν μῦθον τοῦτον ὁ μεγαλοφυῆς ποιητὴς τῆς ἀρχαιότητος περιέγραψε τὸ δράμα τοῦ ἀνθρώπου, παντὸς ἀνθρώπου.

Καὶ σήμερον, ὅπως καὶ τότε ὅτε ἔγραφεν ὁ

Αἰσχύλος, ὁ ἄνθρωπος πὺ ὑπερηφανεύεται καὶ ἀποσταεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸν περιπίπτει εἰς δυστυχίαν ἀπερίγραπτον. Κατασκευάζει μόνος του τὰς ἀλύσεις, μὲ τὰς ὁποίας προσδένεται ἐπάνω εἰς τοὺς γυμνοὺς βράχους. Τὸν δέρνουν ὅλοι οἱ ἄνεμοι. Ὅρνεα σαρκοβόρα ὀρμοῦν καὶ κατατρώγουν τὰς σάρκας του. Ὡ τὸν δυστυχῆ! Δίδει τὸ αἷμά του, τὴν ζωὴν του, διὰ νὰ τρέφῃ τὰ θανατηφόρα πάθη. Αὐτὰ εἶνε τὰ ἀδηφάγα ὄρνεα πὺ ποτὲ δὲν χορταίνουν. Μέσα εἰς τὰ στήθη του δὲν ἔχει ἀνάπαυσιν. Ὑπὸ τὴν τυραννίδα τοῦ πάθους χάνει τὴν ἀξιοπρέπειάν του, βῆκος, σκέλεθρον καταντᾷ. Καὶ ἐάν ποτε ἔλθῃ εἰς συναίσθησιν τῆς τρομερᾶς του καταστάσεως, ἀντιλαμβάνεται ὅτι εἶνε ἀνίκανος μὲ μόνας τὰς ἰδικὰς του δυνάμεις νὰ ἀπελευθερωθῆ. Φωνάζει, κλαίει, διαμαρτύρεται, σείει τὰς ἀλύσεις του, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τὰς θραύσῃ. Θὰ εἶνε μέχρι θανάτου Προμηθεὺς δεσμώτης.

Λάβε, ἀγαπητέ μου, ὡς παράδειγμα οἰονδήποτε ἁμαρτωλόν, καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι δὲν ὑπάρχει ἡμέρα εἰς τὴν ζωὴν του πὺ τὸ πάθος, τὸ ἀπαίσιον τοῦτο ὄρνεον, νὰ μὴ βυθίζῃ τὸ βῆκος, νὰ μὴ ἀποσπᾷ τὰς σάρκας του, νὰ μὴ τὸν τυραννῆ καὶ βασανίζῃ. Ὁ μέθυσος δὲν δύναται νὰ θραύσῃ τὰ ποτήρια καὶ νὰ εἴπῃ «Δὲν θὰ πῖω πλέον τὸ ἀλκοὸλ, πὺ καίει τὴν σάρκα καὶ κολάζει τὴν ψυχὴν μου». Ὁ σαρκολάτρης δὲν δύναται νὰ κόψῃ τὰ δεσμά, μὲ τὰ ὁποῖα τὸν ἔχει δέσει τὸ πάθος. Ἄλλοῦ ἴσως κάποτε ἔδειξεν ἀνδρείαν, ἐπροχώρησεν εἰς τὰς γραμμάς, ἔκοψε συρματοπλέγματα τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλὰ

τώρα δὲν ἠμπορεῖ νὰ κόψη τὰ συρματοπλέγματα τοῦ πάθους του, δὲν δύναται νὰ εἶπῃ «Δὲν θὰ πατήσω πλέον εἰς τὸν οἶκον τῆς ἁμαρτίας». Πόσοι Προμηθεῖς δεσμῶται ὑπάρχουν!

Ἄθλιοι ἡμεῖς! Δὲν δυνάμεθα μόνοι νὰ ἀπελευθερωθῶμεν ἀπὸ τὰ δεσμά. Ὁμοιάζομεν, ἵνα ἐνθυμηθῶμεν ζωηρὰν εἰκόνα τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁμοιάζομεν μὲ τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους συνελάμβανον ἀρχαῖοι λησται καὶ κατεδίκαζον εἰς οἰκτρὸν θάνατον προσδένοντες αὐτοὺς εἰς τὰ πτώματα νεκρῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἦτο ἀδύνατον νὰ λυθοῦν. Νεκρὸς καὶ ζωντανὸς ὁμοῦ· ὁποῖον δράμα! Καὶ ὅμως, ἀδελφέ· αὐτὸ τὸ δράμα, ποὺ ἀκούεις καὶ φρίττεις, ὑπάρχει μέσα μας. Δὲν ἀκούεις τὸν ἀπόστολον Παῦλον ποὺ λέγει «*Τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;*» (Ῥωμ. 7,24); Ποῖος θὰ μὲ λύσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ποὺ ὡσὰν πῶμα μυρίζει, καὶ ὅμως εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ συζῶ μετ' αὐτῆς καὶ νὰ ἀναπνέω τὴν θανατηφόρον δυσσοδίαν;...

Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν εὐρισκόμενοι, ἀνάγκη ἐπείγουσα εἶνε νὰ προσκαλέσωμεν ἐκεῖνον ποὺ ἀξίζει νὰ λέγεται καὶ γράφεται Ο ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΗΣ. Εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἄκουσε, ἀγαπητὴ ἀναγνώστα, τὸ χαρμόσουνον μήνυμα ποὺ μετέδωκε τὸ πρῶτον εἰς τοὺς βοσκούς τῆς Βηθλεὲμ ὁ ἄγγελος· «*Ἴδού εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ*» (Λουκ. 2,10-11).

Ἄμφιβάλλεις ὅτι ἐγεννήθη Σωτήρ; Ἴδέ! Ὑπάρξεις πού ἦσαν προσδεδεμένοι ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους μιᾶς ὕλιστικῆς καὶ κτηνώδους ζωῆς καὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐκεῖ θὰ ἀπέθνησκον καὶ θὰ ἐγίνοντο βορὰ τῶν ἐναερίων πνευμάτων, αἴφνης ἠλευθερώθησαν καὶ ψάλλουν τὸν ὕμνον τῆς ἐλευθερίας. Μία ὥρα πραγματικῆς ἐλευθερίας πλησίον τοῦ Χριστοῦ ἀξίζει ἀπείρως περισσότερον ἀπὸ ἕτη καὶ δεκαετηρίδας καὶ αἰῶνας μιᾶς ζωῆς ἢ ὁποῖα διαρρέει μέσα εἰς τὰ σιδηρὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας.

Ἄδελφέ, εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκεσαι; Εἶσαι Προμηθεὺς δεσμώτης, ἢ Προμηθεὺς λυόμενος; Μένεις εἰς τὴν κακίαν, ἢ ζητεῖς καὶ ἀγωνίζεσαι ν' ἀπαλλαγῆς ἀπ' αὐτήν; Ἐζήτησες μὲ πίστιν, μὲ δάκρυα, μὲ φλογερὰν καρδίαν τὴν βοήθειαν Ἐκείνου ὅστις ἤλθε νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ; Σὲ ἀφήνω μόνον νὰ σκεφθῆς αὐτὰ ἐνώπιον τῆς φάνης τοῦ Κυρίου.

Εἰκὼν τῆς Ἑλλάδος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕ τώρα, ἀγαπητέ, καὶ πάλιν τὴν εἰκόνα. Τὴν φορὰν αὐτὴν θέσε ἀπέναντι αὐτῆς τὴν Ἑλλάδα μας, καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι αἱ δύο εἰκόνες ὁμοιάζουν καταπληκτικῶς. Ὅπως, δηλαδῆ, ὁ Προμηθεὺς, ἔτσι καὶ ἡ Ἑλλάς, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, κατὰ τὴν μακρὰν ἱστορικὴν πορείαν τῆς πολλακίς ἐδέθη ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψεως. Αἷμα ἐλληνικὸν ἐδίψων οἱ ἐχθροὶ τῆς.

Τὰ θηρία ἔφαγον τὰς σάρκας υἰῶν καὶ θυγατέρων
της. Ἀμέτρητοι οἱ νεκροὶ της. Ἡ Ἑλλάς Προμη-
θεὺς δεσμώτης.

Ἄλλὰ δόξα τῷ Θεῷ! Τὸ θαῦμα συνετελέσθη
κατ' ἐπανάληψιν. Τυφλοὶ ὅσοι δὲν τὸ βλέπουν.
Ἡ Ἑλλάς, τὰ τέκνα τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος,
εἰς ἐκάστην ἐθνικὴν δοκιμασίαν προσηύχοντο μετὰ
δακρῶν πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. «Χριστέ! Σὺ,
ποῦ τόσας φορὰς ἔσωσες τὴν πατρίδα μας, σῶσέ
την καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν. Δεῖξον τὴν δύναμίν
σου καὶ εἰς τὴν γενεάν μας. Ἐκδίωξον μακρὰν
τοὺς ἐχθρούς της. Χάρισε τὴν εἰρήνην εἰς τὴν
πολυβασανισμένην χώραν μας. Ἄς ἀκουσθῇ καὶ
πάλιν ἐν μέσῳ αὐτῆς ὁ ὕμνος τῶν ἀγγέλων “...καὶ
ἐπὶ γῆς εἰρήνη”. Τοιαῦται θερμαὶ προσευχαὶ ἠκούοντο
ἀπὸ πολιούς γέροντας, ἀπὸ τὰ θηλάζοντα νήπια,
ἀπὸ τέκνα, ἀδελφάς, μητέρας καὶ συζύγους τῶν
μαχομένων ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Καὶ αἱ προσευχαὶ
αὐταὶ ἀπετέλεσαν πάντοτε τὸν πρῶτον
συντελεστικὴν τῆς νίκης τοῦ ἔθνους μας.
Αὐταὶ ἔδιδον δύναμιν εἰς τὸν ἀγωνιζόμενον λαὸν
διὰ τὰ μὴ ἀποκάμνη καὶ κατὰ τὰς σκοτεινότερας
φάσεις τῶν ἀγώνων, ἀλλὰ μὲ ὑπομονήν, μὲ θάρρος,
μὲ ἀνδρείαν ἀπαράμιλλον τὰ ὑπερπηδᾶ ὅλα τὰ
ἐμπόδια, τὰ προχωρῆ ἐκεῖ ὅπου οἱ ἐχθροὶ ἐχάλκευον
ἀλύσεις τῆς φρικτοτέρας τυραννίας, καὶ ἐκεῖ μὲ
τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ τὰ συντρίβη τὸ τέρας, τὰ
ἐκδιώκη τὰ ὄρνεα καὶ τὰ ὑψώνη τὴν γαλανόλευκον

σημαίαν, τῆς ὁποίας ἡ κορυφή στεφανώνεται μὲ τὸν τίμιον σταυρόν.

Δόξα εἰς τὸν σταυρόν! δόξα εἰς τὸν ἐλευθερωτὴν Χριστόν! Αὐτὴ ἡ δοξολογία ἄς ἀνέρχεται εἰς τὰ χεῖλη παντὸς ἀγνοῦ Ἑλλήνος, ἀναλογιζομένου τὴν φρικαλεότητα τῶν ἐθνικῶν μας περιπετειῶν, ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ὅτε ἀκούεται ὁ ὕμνος τῶν ἀγγέλων «...καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη» (Λουκ. 2,14). Καὶ ἡ εἰρήνη αὕτη, ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἐξαρτηθῇ σταθερῶς ἀπὸ τὸν Σωτῆρα Χριστόν, θὰ εἶνε εἰρήνη διαρκείας. «*Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται*» (Ἐξόδ. 15,1,21).

Εἰκὼν τῆς ἀνθρωπότητος

OXI ΔΕ MONON μεμονωμένα ὑπάρξεις ἢ ἐθνότητες ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἐν τῷ συνόλῳ της ὁμοιάζει μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Προμηθέως.

Ἡ ἀνθρωπότης, ὡς ὁ Προμηθεύς, ἐπανεστάτησε κατὰ τοῦ Θεοῦ. Τὸ «ἐγὼ» ἐκάστου ὑπὸ διαφόρους αὐτοῦ ἐκφάνσεις ἐθεοποιήθη. Ὁ Δεκάλογος ἐθραύσθη. Αἰώνιοι νόμοι κατεπατήθησαν. Νέοι χρυσοὶ μόσχοι κατεσκευάσθησαν καὶ ἐλατρεύθησαν. Ὁ μεταλλικὸς ἤχος τοῦ χρυσοῦ νομίσματος συνεκλόνησε τὰς καρδίας ὄλων. Τὸ ψεῦδος, ἡ ἀπάτη, ἡ κλοπὴ, ἡ μοιχεία, ἡ πορνεία, ἡ ἀδικία, τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν ἄλλων

ἐπολλαπλασιάσθησαν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Αἱ ἁμαρτίαι ἔγιναν βουνά, Καύκασοι, ἐπάνω εἰς τοὺς ὁποίους μὲ σιδηρᾶς ἀλύσεις προσέδεσε τὴν ἀνθρωπότητα ὁ ἔωσφόρος.

Καὶ ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης ἀναστενάζει, ὅπως ἀνεστενάζεν ἡ προχριστιανικὴ. Ζητεῖ ἐπιμόνως σωτηῖρα, ἐλευθερωτήν. Καὶ κατὰ τὸν 20ὸν αἰῶνα ἐπαρουσιάσθησαν πολλοὶ διεκδικοῦντες τὸν τίτλον τοῦ ἐλευθερωτοῦ τοῦ κόσμου. Ἡμεῖς, εἶπον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, θὰ σὲ ἐλευθερώσωμεν ἀπὸ τὴν δουλείαν σου. Οἱ ψεῦσαι! Ἐνὶ τὴν ἀπελευθερώσου, συνετέλεσαν ὥστε τὰ δεσμά της νὰ γίνουν ἀκόμη σκληρότερα καὶ ἡ σφύρα τοῦ ἔωσφόρου νὰ θρυμματίζη ὅ,τι ὡς λείψανον ἐλευθερίας ὑπελείφθη ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Οἱ ψεῦσαι! Ὑπόσχονται ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ἄλλους, ἐνῶ οἱ ἴδιοι εἶνε Προμηθεῖς δεσμῶται, ἔχοντες πρῶτοι αὐτοὶ ἀνάγκην ἐλευθερωτοῦ. Διὰ τὴν λύσιν ἄλλους, πρέπει σὺ νὰ ἔχῃς χέρια καὶ πόδια ἐλεύθερα. Οἱ ψεῦσαι! Τὰ ὀνόματά των –ἄς μὴ τὰ ἀναφέρωμεν– εἶνε γνωστὰ εἰς τὸν κόσμον καὶ πολλαὶ γενεαὶ θὰ τὰ ἀναφέρουν μὲ φρίκην. Ὅχι σωτήρες ἀλλὰ καταστροφεῖς καὶ δῆμιοι ἀπεδείχθησαν.

Κάτι παρόμοιον συνέβαινε καὶ μὲ τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Ἐπόθει ἐλευθερίαν καὶ εὐκόλως ἐνηγκαλίζετο ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τοῦ ὑπέσχοντο τὴν ἐλευθερίαν. Καὶ ἐπάνω εἰς τὸν ἐνθουσιασμόν τοὺς ὠνόμαζε ἐλευθερωτάς, νέους Ἡρακλεῖς ποὺ θὰ ἐκαθάριζον

τὴν κόπρον τοῦ Αὐγείου καὶ θὰ ἐφῶνευον τὴν Λερναίαν Ὑδραν! Ὁ Κικέρων, ὁ μέγας αὐτὸς ῥήτωρ καὶ φιλόσοφος τῆς Ῥώμης, διεκωμώδησε τοὺς ψευδοσωτῆρας τούτους. Ἠρίθμησε καὶ εὗρεν ὅτι 32 Ἡρακλεῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀπεράντου Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας εἶχον ἕως τότε ἐμφανισθῆ, χωρὶς ἢ κατάστασις τῶν πραγμάτων νὰ μεταβληθῆ. 32 σωτῆρες!

Καὶ σήμερον, ἐποχὴν μεγάλων ἀνησυχιῶν, πολλοὶ ψευδοσωτῆρες παρουσιάζονται. Ὁ ἕνας πίπτει, ὁ ἄλλος ἐγείρεται καὶ διεκδικεῖ τὴν διαδοχὴν. Ἐνοχοὶ αὐτοί, διὰ τὴν ἀπάτην τὴν ὁποῖαν κάνουν εἰς βάρος τῆς εὐτυχίας τοῦ κόσμου. Ἐνοχοὶ ὅμως καὶ οἱ λαοί, οἱ ὁποῖοι δὲν στρέφουν τὰ βλέμματα πρὸς τὴν Βηθλεὲμ διὰ νὰ ἴδουν τὸν ἀστέρα ποὺ προμηνύει τὴν εὐδοκίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τὴν χαρὰν καὶ τὴν εἰρήνην· ἔνοχοι, διότι δὲν θέλουν νὰ πορευθοῦν πρὸς τὸν Ἰορδάνην καὶ ἀκούσουν ἐκεῖ τὴν φωνὴν «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα» (Ματθ. 3,17). Αὐτὸς εἶνε ὁ Σωτῆρ, ὁ Ἐλευθερωτῆς τοῦ κόσμου. Οὐρανὸν καὶ γῆ! Οἱ ἄνθρωποι τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἀκούουν ὅλους τοὺς ἀπατεῶνας, ποὺ εἰς τὰ χεῖλη ἔχουν τὸ μειδιάμα καὶ εἰς τὴν καρδίαν κρύπτουν τὸ ἐγχειρίδιον, ἀλλὰ δὲν θέλουν ν' ἀκούσουν Ἐκεῖνον ὅστις εἶπεν· «Ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰωάν. 14,6).

Δώσατέ μου ἕνα λαόν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος μέχρι τοῦ τελευταίου πολίτου νὰ ἐφαρμόζη

τὸν νόμον τοῦ Κυρίου καὶ νὰ μὴ παρεκκλίνη οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἀπὸ τὴν γραμμὴν ποῦ ἐχάραξεν ἐκεῖνος μὲ τὸ αἷμά του, καὶ τότε θὰ ἴδετε τὴν τεραστίαν διαφορὰν καὶ θὰ ἀνακράξετε· Αὐτὸς εἶνε ὁ Σωτήρ, οἱ ἄλλοι εἶνε ψευδοσωτῆρες.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης ὡς σύνολον ἐπιμένῃ νὰ κυλῖεται μέσα εἰς τὴν νεοειδωλολατρίαν, ἀρκετὰ εὐτυχῶς εὐγενῆ πνεύματα, ὡς οἱ ἀρχαῖοι μάγοι, ἀφυπνίζονται κατὰ καιροῦς, βλέπουν καὶ πάλιν τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεὲμ νὰ φωτίζει τὸν ἐσωτερικὸν των κόσμον, καὶ καλοῦν καὶ ἄλλας ψυχὰς πρὸς τὸν Σωτῆρα· «Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός!»!

Ὁ Ἰσπανὸς Ἀνδρέας Ὁβεχέρο, ἄλλοτε ἄθεος, ὁ ὁποῖος ἔζησε τὴν φρίκην φοβερῶν ἡμερῶν τῆς πατρίδος του, μετενόησε καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς.

«Δὲν θὰ ἔπρεπε πλέον νὰ ὑπάρχουν ἄπιστοι, διότι τὴν πληγὴν, τὴν ὁποίαν φέρει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὴν πλευράν του, δυνάμεθα ὄλοι νὰ τὴν ἐγγίσωμεν καὶ νὰ πιστεύσωμεν, ὅπως ὁ ἄπιστος Θωμᾶς. Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν φλογῶν τῶν τόσων ναῶν μας, ποῦ παρεδόθησαν ἀπὸ τοὺς ἀνατροπεῖς εἰς τὸ πῦρ, ἡ ἀλήθεια αὐτὴ φαίνεται ἤδη καθαρὰ γραμμὴν ὅπως εἶνε μὲ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων μας. Μόνῃ ἡ κοινωνικὴ ἀλήθεια τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας περικλείει τὴν σωτηρίαν τῶν ἐργαζομένων. Καὶ ὅταν λέγω ἐργαζομένους, δὲν ἐννοῶ μόνον τοὺς ἐργάτας, ἀλλὰ ὅλους τοὺς ἀξίους

τοῦ ὀνόματός των ἀνθρώπους, διότι μόνον ἡ ἐργασία καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους ἀξίους τῆς ἀποστολῆς των...».

Ὁ Ἄγγλος Ἰωάννης Μίδλεττον Μώρρυ, ἄθεος καὶ αὐτός, ἐπέστρεψε τὸ 1938 εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς ἐφημερίδας τὰ ἑξῆς.

«Ἀνεκάλυψα ὅτι ἡ ἀξία τῆς ἀτομικῆς προσωπικότητος εἶνε ὑψίστη, διότι θεωρῶ τὸν Χριστὸν ὡς τὸ ὑψιστον παράδειγμα τοῦ ἀτόμου. Ἡ μόνη ὁδὸς διὰ νὰ δικαιώσῃ καὶ ὑποστηρίξῃ κανεὶς τὴν ἀξίαν αὐτήν, εἶνε ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν πηγὴν τῆς. Ἡ πηγὴ εἶνε ἡ θεία ἐνανθρώπησις τοῦ Ἰησοῦ. Τὰ πέντε τελευταῖα ἔτη (1934 - 1938) μὲ ἔπεισαν πράγματι, ὅτι τίποτε δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀνισταθῇ εἰς τὴν νεοειδωλολατρίαν, εἰμὴ ἡ ὀργανωμένη χριστιανικὴ Ἐκκλησία...».

Ὁ δὲ διαπρεπὴς ποιητὴς Φραγκῖσκος Ζὰμ ὁμολογεῖ τὰ ἑξῆς.

«Εἶχα καταστήσει ἓνας εἰδωλολάτρης, ἀλλὰ μετέβην μίαν Κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἶδα νὰ ἀναβλύζουν τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας. Ἀλλὰ τὰ δάκρυα αὐτὰ ἦσαν δάκρυα χαρᾶς. Μέσα εἰς τὰ κατὰβαθα τῆς ὑπάρξεώς μου ἤρχισε νὰ ἀνατέλλῃ μιὰ χαρά. Εἶνε δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ γίνῃ κάτοχος μιᾶς τέτοιας χαρᾶς;...».

Αὐτοὶ οἱ σοφοὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι, παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, ξένοι καὶ Ἕλληνες, τῶν ὁποίων αἱ

σωτήριοι φωναί κατά καιρούς ἀκούονται, εἶνε τὰ χελιδόνια πού πετοῦν διὰ ν' ἀναγγεῖλουν, ὅτι μετὰ τὸν βαρὺν χειμῶνα τοῦ ὕλισμοῦ ἀνατέλλουν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνοίξεως, αἱ λαμπραὶ ἡμέραι ἑνὸς νέου χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις θὰ βυθίσῃ βαθύτερον τὸ ἄροτρον τοῦ εὐαγγελίου εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀτόμων καὶ θησαυροὶ θείας εὐλογίας θὰ πλημμυρίσουν τὴν γῆν. Αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, ὅστις κέντρον θὰ ἔχῃ τὸν Χριστόν, προφητὶς καὶ κῆρυξ καὶ μάρτυς ὑπάρχει ἡ ἀγαπητὴ μας πατρίς, ἡ Ἑλλάς.

Καὶ μὲ τὴν αἰσιοδοξίαν αὐτὴν, πού δημιουργεῖ εἰς τὴν καρδίαν μας ἡ ἐπέτειος τῆς ἑορτῆς τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τελειώνομεν τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἐνθουμούμενοι καὶ πάλιν τὴν προφητείαν τοῦ σοφοῦ προγόνου μας Πολυβίου (204 - 120 π.Χ.), ὅτι τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα καὶ ἡμεῖς βλέπομεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, παρ' ὄλην τὴν πολλαπλότητα καὶ τὴν τραγικότητά των, κατευθύνονται ἄνωθεν πρὸς ἓνα θεῖον σκοπόν, πρὸς μίαν ἐνότητα, πρὸς τὴν ἐνότητα ἐκείνην, περὶ τῆς ὁποίας ὁ ἐν σπηλαίῳ τῆς Βηθλεὲμ γεννηθεὶς Κύριος εἶπε· «Γενήσεται μία ποιμνὴ, εἰς ποιμήν» (Ἰωάν. 10,16).

Ο ΗΛΙΟΣ

ΠΟΛΛΑ, ἀναρίθμητα εἶνε τὰ ἀξιοθαύμαστα, πὺν παρουσιάζει ὁ φυσικὸς κόσμος. Ἄλλὰ ποῖος δύναται νὰ ἀρνηθῆ ὅτι τὸ λαμπρότερον ἐξ ὄλων εἶνε ὁ ἥλιος; Ἄν καὶ ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλους ἀπλανεῖς ἀστέρας - ἡλίους, οἱ ὁποῖοι φωτίζουν ἄλλα πλανητικὰ συστήματα, ὁ ἰδικὸς μας ἥλιος θεωρεῖται ὡς νᾶνος, ἐν τούτοις δι' ἡμᾶς τοὺς κατοίκους τῆς γῆς εἶνε ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ τῶν ἀστέρων. Εἶνε ὁ «*φωστῆρ ὁ μέγας*», ὅπως τὸν ὀνομάζει ἡ Γένεσις (1,16).

Μέγας εὐεργέτης

Ο ΗΛΙΟΣ! Ἀπέραντος ὠκεανὸς πυρός, ἀνεξάντλητος πηγὴ ἐνεργείας. Ἄνυπολόγιστος ἡ ἐπίδρασις του ἐπὶ τοῦ πλανῆτου μας. Ἐξ αὐτοῦ πᾶσα ζωὴ καὶ κίνησις. Τὰ ῥυάκια, πὺν μινυρίζουν, οἱ καταρράκται πὺν μετὰ πατάγου ῥίπτουν τὰ ὕδατά των, οἱ μεγάλοι ποταμοὶ πὺν ἀρδεύουν πεδιάδας, αἱ ὠραῖαι λίμναι καὶ οἱ ἀπέραντοι ὠκεανοί, ἡ χλωρὴ πὺν

μέ την ποικιλίαν τῶν χρωμάτων της ὡς πολυτελέστατος τάπης στολίζει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἢ εὐωδία τῶν ἀνθέων ποὺ ἀρωματίζει τὴν ἀτμόσφαιραν, οἱ εὐχυμοὶ καὶ γλυκεῖς καρποί, τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ, τὰ πελώρια δένδρα, τὰ μεγάλα καὶ παρθένα δάση τὰ διαρκῶς ἀνανεούμενα, ἢ ἀλλαγὴ τῶν καιρῶν, ἢ κίνησις τῶν ἀνέμων, ἢ πτώσις καὶ ἢ ἀνύψωσις τῆς θερμοκρασίας, ὁ χειμὼν, ἢ ἀνοιξις, τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον, ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουν τὴν ἐξάρτησίν των ἐκ τοῦ ἡλίου; Χωρὶς τὴν ἐξάτμισιν τῶν θαλασσῶν, ποὺ προκαλεῖ τὸ πῦρ τοῦ ἡλίου, θὰ ἐσχηματίζοντο τὰ νέφη καὶ θὰ ἐπιπτον βροχαί; Χωρὶς τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ἡλίου θὰ ἐβλάστανον τὰ σπέρματα, θὰ ἀνεπτύσσοντο καὶ θὰ ἐμέστωνον οἱ στάχυες; Χωρὶς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου θὰ ἀπέκτων τὰ ὠραῖα χρώματά των τὰ ἄνθη καὶ οἱ καρποί; Χωρὶς τὸ ἄφθονον φῶς πῶς θὰ ἐκινουῦντο καὶ θὰ εἰργάζοντο οἱ ἄνθρωποι;

Μέγας εὐεργέτης ὁ ἥλιος. Ποῖος δὲν ἀπολαύει τῆς εὐεργετικῆς του ἐπιδράσεως; «Οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θερμῆς αὐτοῦ» (Ψαλμ. 18,7), λέγει ὁ ψαλμωδός. Ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀδιακρίτως ἐξαποστέλλει τὰς ἀκτῖνάς του (Ματθ. 5,45). Δωρεὰν τὸ φῶς του. Τρισεκατομμῦρια κιλοβάτ φωτὸς καταναλίσκει καθημερινῶς τὸ ἠλεκτρικὸν τοῦτο ἐργοστάσιον. Ὡ καὶ ἂν ἐπλήρωναν οἱ ἄνθρωποι τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὅπως πληρῶνουν τὸ τεχνητὸν φῶς τῆς νυκτός!

Ἐὸ ἥλιος σκορπίζει δωρεὰν τὰ ἀγαθὰ του. Μιμεῖται τὸν δημιουργόν του. Ἐὸ ἥλιος κατὰ δευτερόλεπτον

ἀκτινοβολεῖ ἐνέργειαν (φῶς καὶ θερμότητα) τῆς ὁποίας τὸ βάρος ἀνέρχεται εἰς 4.000.000 τόννους. Τοῦτο, λέγουν οἱ ἀστρονόμοι, δὲν εἶνε φανταστικόν, ἀλλὰ μία πραγματικότης.

Ἐργαστήριον πυρηνικῆς ἐνεργείας

ΑΛΛ' Ο ΗΛΙΟΣ, ὁ τὸσον εὐεργετικὸς διὰ τὸν ἄνθρωπον, πόσα μυστήρια δὲν περικλείει ! Αἱ κηλίδες ποὺ φαίνονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του, αἱ τεράστια γλῶσσαι πυρὸς ποὺ ἀνέρχονται εἰς μεγάλα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας του ὕψη, τὸ ἡλιακὸν στέμμα ποὺ ὡς φωτοστέφανος περιβάλλει τὸν βασιλέα τοῦτον τῶν ἀστέρων, αἱ ἐκρήξεις, αἱ μαγνητικαὶ καταιγίδες ποὺ ἀχρηστεύουν πρὸς στιγμὴν τὰς τηλεπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἐρτζιανὰ κύματα, αἱ ὑπεριώδεις ἀκτῖνες, ὁ τεράστιος θόρυβος τὸν ὁποῖον δημιουργεῖ καὶ συλλαμβάνουν τὰ ραντάρ, ἡ διὰ φασματοσκοπίου ἀνάλυσις τοῦ φωτός του καὶ δι' ἄλλων ὀργάνων ἀνακάλυψις ὑπάρξεως ἐν τῷ ἡλίῳ 57 στοιχείων ἐκ τῶν 100 περίπου ποὺ ἔχουν μέχρι σήμερον ἀνακαλυφθῆ, πρὸ παντὸς δὲ τὸ ἀπὸ τί συνίσταται, πῶς λειτουργεῖ, πῶς θερμαίνει καὶ πῶς φωτίζει, ποία ἡ μέχρι τώρα ἡλικία του καὶ πόσα ἀκόμη ἔτη ζωῆς του ὑπολείπονται, ἴδου προβλήματα εἰς τὴν λύσιν τῶν ὁποίων ἐγκύπτουν ἐγκέφαλοι μεγάλων ἀστρονόμων.

Ἐποκλήρους ἡμέρας διέρχονται διὰσημοὶ ἀστρονόμοι, καὶ ὄλην τὴν ζωὴν των δαπανοῦν ἐρευνῶντες

τὰ μυστήρια τοῦ ἡλίου. Θεωρία ἐπὶ θεωριῶν διατυπώνονται, χωρὶς ἢ ἐπιστήμη νὰ ἔχη καταλήξει εἰς ὀριστικὰ συμπεράσματα ἐπὶ ὠρισμένων προβλημάτων τοῦ ἡλίου. Ἐσχάτως ἡ πυρηνικὴ φυσικὴ καυχᾶται ὅτι ἔλυσε τὸ μυστήριον τοῦ ἡλίου. Εἶνε λοιπὸν ὁ ἥλιος, κατὰ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς ἐπιστήμης, ἓνα τεράστιον ἐργαστήριον πυρηνικῆς φυσικῆς; Ὡς παρατηρεῖ ἀστρονόμος, «εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ πυρηνικοῦ τούτου ἐργαστηρίου ἡ φύσις προβαδίζει τῶν ἀτομικῶν ἐπιστημόνων, κατὰ πολλὰ ἑκατομμύρια ἔτη!».

Θαυμάζεται λοιπὸν ἡ ἐπιστήμη τοῦ ἀνθρώπου, διότι ἔπειτα ἀπὸ μακροχρονίους κόπους καὶ μόχθους ἀνεκάλυψε τὴν πυρηνικὴν ἐνέργειαν; Καὶ πῶς δὲν πρέπει νὰ θαυμάζεται ἀπείρως περισσότερον ὁ Δημιουργός, ὁ ὁποῖος εἰς ἐλάχιστα μόρια ὕλης ἐνέκλεισε τεραστίας δυνάμεις ἐνεργείας; Καὶ δι' ἓνα μὲν ἀνθρώπινον ἐργαστήριον πυρηνικῆς ἐνεργείας, ποῦ κατασκευάζει καὶ ἐξαπολύει πυραύλους, οὐδεὶς θὰ εὔρεθῇ ὁ ὁποῖος θὰ εἶπη ὅτι τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἔγινε μόνον του καὶ λειτουργεῖ μόνον του. Ἄλλὰ πῶς διὰ τὸ τεράστιον ἐργαστήριον πυρηνικῆς ἐνεργείας, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ἥλιος, πῶς θέλετε νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αὐτομάτως παρήχθη καὶ λειτουργεῖ; Σοφοὶ ἀστρονόμοι, προκειμένου νὰ περιγράψουν τὰ θαυμαστά φαινόμενα τοῦ οὐρανοῦ, ἀρχίζουν μὲ τὸν λόγον τῆς Γενέσεως: «Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός· καὶ

ἔστωσαν εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιροὺς καὶ εἰς ἡμέρας
καὶ εἰς ἑνιαυτοὺς» (Γεν. 1,14).

Μία υπόθεσις

Ο ΗΛΙΟΣ, τὸ λαμπρότερον τοῦτο ἄστρον, λαμβάνεται ὡς εἰκὼν τοῦ ἄλλου ἐκείνου ἡλίου, τοῦ πνευματικοῦ ἡλίου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὑπῆρχον καὶ πρὸ Χριστοῦ φῶτα πνευματικά. Ὑπῆρχον μεγάλοι φιλόσοφοι καὶ ποιηταί. Ὑπῆρχον ἐξαίρε-

τοι διάνοιαι, μεγάλοι καρδίαι, ἰσχυραὶ βουλήσεις. Ἄλλὰ τί τὰ θέλετε; Τὸ φῶς ποῦ ἐξέπεμπον οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἦτο μικρόν, ὥχρόν, ἀνίκανον νὰ διαλύσῃ τὰ πυκνὰ σκότη τῆς ἀνθρωπότητος. Μετέωρα, πύραυλοι—ἂν θέλετε— ποῦ διέσχιζον τὸν οὐρανὸν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ νὰ σβήσουν ὅμως μετ' ὀλίγον καὶ νὰ ἐξαφανισθοῦν. Ἡ ἀνθρωπότης ἐκυλίετο εἰς τὸ σκότος καὶ εἶχεν ἀνάγκην φωτός. Καὶ τὸ φῶς ἦλθε καὶ κατέλαμψε τὸν κόσμον. Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ὁ Κύριος, «ἀνατολὴ ἐξ ὕψους!» (Λουκ. 1,78).

Ἄραγε συναισθανόμεθα τὸ μέγεθος τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως; Ἄς ὀμιλήσωμεν ἐδῶ δι' ἑνὸς παραδείγματος, ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἔκ τινος ὀμιλίας τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου.

Ὁ φυσικὸς ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τεραστίαν ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν γῆν. Τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον τρέχει μὲ ταχύτητα 300.000 χιλιομέτρων τὸ δευτερόλεπτον, χρειάζεται 8 περίπου λεπτὰ διὰ νὰ φθάσῃ ἀπὸ τὸν ἥλιον εἰς τὴν γῆν. Ἐὰν τώρα ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἥλιος ἄφηνε τὴν θέσιν του καὶ διατρέχων τὸ διάστημα ἐπλησίαζε πρὸς τὴν γῆν, ὁ φαινόμενος σήμερον ὡς μικρὸς δίσκος του θὰ ἐμεγεθύνετο ἀφαντάστως, ἡ θερμοκρασία τῆς γῆς θὰ ἠϋξάνετο, τὰ ἐπὶ τῆς γῆς θὰ ἐπυρπολοῦντο, εἰς κάμινον θὰ μετεβάλλετο ἡ ἀτμόσφαιρα, τὸ ὕδωρ τῶν θαλασσῶν θὰ ἐκόχλαζε καὶ ὁ ἄνθρωπος θ' ἀνεζήτει καταφύγιον εἰς τὰ βαθύτερα τῶν σπηλαίων. Ἐὰν δὲ ἡ μεταξὺ ἡλίου καὶ γῆς ἀπόστασις ἐξεμηδενίζετο καὶ ὁ ἥλιος ἔδιδεν ἀσπασμὸν εἰς τὴν γῆν, ὁποῖος ἀσπασμὸς

θανάτου θὰ ἦτο οὗτος! Ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ θερμοκρασία εἰς μὲν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡλίου εἶνε 6.000 βαθμῶν, εἰς δὲ τὸ κέντρον ἀνέρχεται εἰς 20.000 βαθμούς, ὅταν ὁ ἥλιος θὰ ἤγγιζε τὴν γῆν, τὰ πάντα θὰ ἔλυωναν καὶ θὰ ἐξητιμίζοντο, καὶ οἱ στερεώτεροι ὄγκοι τῶν ὁρέων θὰ ἐτήκοντο ὡς μαλακὸς κηρός.

Φρίπτετε ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς πραγματοποιήσεως μιᾶς τοιαύτης ὑποθέσεως; ὦ ἥλιε, μείνε μακράν! Θεὲ τοῦ παντός, κράτησε τὸ δημιούργημά σου εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν ὥρισας αὐτῷ ἐν τῇ ἀγαθότητι καὶ πανσοφίᾳ σου διὰ νὰ μὴ μᾶς καύσῃ. Μία διαταγή σου θὰ ἔφθανε νὰ κατέλθῃ αὐτοστιγμῆ καὶ νὰ μᾶς κάνῃ πυρανάλωμα διὰ τὴν ἀσέβειάν μας.

Ὁ ἥλιος ἤγγισε τὴν γῆν μας!

ΑΛΛ' ὦ τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ! Ὅχι ὁ ἥλιος, τὸ δημιούργημα, ἀλλ' ὁ ἴδιος ὁ δημιουργὸς τοῦ ἡλίου καὶ ἀπείρων ἄλλων ἡλίων τοῦ σύμπαντος ἤγγισε τὴν γῆν! ἤγγισε τὴν γῆν καὶ δὲν ἐκάη ἡ γῆ; «Πῦρ καταναλίσκον» δὲν εἶνε ὁ Θεὸς ἡμῶν; (Δευτ. 4,24· Ἐβρ. 12,29). Ποῖος δύναται νὰ ἴδῃ τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζήσῃ; Τὸν φυσικὸν ἥλιον δὲν δύναται νὰ ἀτενίσῃ ὁ ἄνθρωπος, καὶ πῶς νὰ ἴδῃ τὸν Θεόν; Ἄλλ' ὁ Θεός, ὁ ἀπρόσιτος καὶ ἀπροσπέλαστος, ὁ «πῦρ καταναλίσκον», «ὁ μέγας καὶ φοβερὸς καὶ αὐταῖς ταῖς ἐπουρανίαις δυνάμεσιν», οὗ τὸ πρόσωπον ἰδεῖν

ἀδύνατον (Ἐξ. 33,20), ἐξ ἀπείρου πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπης του συνέστειλε τὰς ἀκτῖνας τῆς θεότητός του, ἐφόρεσε σάρκα ἀνθρωπίνην καὶ περιεπάτησε μεταξὺ ἡμῶν ὡς «υἱὸς ἀνθρώπου» (Δαν. 7,13· 10,16· Ματθ. 8,20 κ.ά.), ὡς ὁ πτωχότερος καὶ ἀσημότερος τῶν ἀνθρώπων. Ἐν σχήματι ἀνθρώπου, ἐν δούλου μορφῇ ὁ Θεός (Φιλιπ. 2, 7-8)! Ἰλιγγιᾶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Σταματᾶ ἡ γλῶσσα. Τρέμει ὁ κάλαμος. Ἡ κτίσις ὅλη μένει ἐκστατική. Μυστήριον μέγα. Σκανδαλίζεται τὸ πνεῦμα τοῦ ὑπερηφάνου πὺρ ζητεῖ νὰ λύσῃ τὸ μυστήριον. Ἄλλ', ἄνθρωπε, ἴδὲ τὸν φυσικὸν ἥλιον, ὁ ὁποῖος εἶνε εἰκὼν τοῦ ἡλίου ἐκείνου. Λῦσε προηγουμένως τὰ προβλήματα τοῦ φυσικοῦ ἡλίου καὶ ἔπειτα νὰ πολυπραγμονῆς περὶ τοῦ μυστηρίου πὺρ καλύπτει τὴν θεανδρικὴν προσωπικότητα τοῦ Κυρίου.

Ὁ Χριστὸς εἶχε προφητευθῆ ὅτι θ' ἀνέτελλεν ὡς «φῶς μέγα» καὶ ὡς «ἀνατολὴ ἐξ ὕψους» (Ἠσ. 9,2· Λουκ. 1,78). Καὶ ὄντως ὁ Χριστὸς εἶνε τὸ φῶς. Εἶνε ὁ «Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης» κατὰ τὸν ὕμνογράφον. Διατί τῆς δικαιοσύνης; Ὅχι μόνον διότι ἐν ἑαυτῷ περικλείει ὅλας τὰς ἀρετάς, τὸ πλήρωμα τῆς ἀρετῆς, μιᾶς ἀρετῆς ἢ ὁποῖα ἐκάλυψε τοὺς οὐρανοὺς· ὄχι μόνον διότι συγχωρεῖ καὶ τὸν μεγαλύτερον ἁμαρτωλὸν μετανοοῦντα, τὸν ὁποῖον καὶ δικαιώνει καὶ λευκότερον χιόνος καὶ λαμπρότερον ἀκτίνων ἡλιακῶν ἀναδεικνύει, ἀλλὰ καὶ διότι, ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ μακροθυμίᾳ, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐξαποστελέῃ τὰς ἀκτῖνας τῆς θείας του ἀγάπης ἐπὶ

πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, συντηρῶν καὶ τρέφων ἅπασαν τὴν κτίσιν, καὶ αὐτοὺς τοὺς κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν σταυρωτὰς καὶ βλασφήμους. Οὕτως οὐδεὶς μένει ἐκτὸς τῆς θερμῆς τοῦ ἡλίου τούτου τῆς δικαιοσύνης. Ὑλικῶν ἢ πνευματικῶν ἀγαθῶν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπολαύουν. Ὅπως αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου φωτίζουν τὰς κορυφὰς τῶν ὄρέων, ἀλλὰ καὶ τὰς χαμηλοτέρας πεδιάδας· τὰ μέγαρα, ἀλλὰ καὶ τὰς πτωχὰς καλύβας· τοὺς ἐλευθέρους χώρους, ἀλλὰ καὶ τὰς φυλακάς, ὅπου διὰ τῶν κιγκλίδων φθάνουν μέχρι τοῦ φυλακισμένου διὰ ν' ἀσπασθοῦν τὸ μέτωπόν του καὶ μήνυμα χαρᾶς καὶ ἐλπίδος καὶ αἰσιοδοξίας παντοῦ νὰ μεταφέρουν, οὕτω καὶ αἱ ἀκτῖνες τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ἀοράτως διασκορπιζόμεναι μεταφέρουν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὸ μήνυμα ὅτι ἕνας Θεός, ἄπειρος καὶ πανάγαθος, «ἐκκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη» καὶ «ἐπὶ τῆς γῆς ὥφθη καὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη» (Ψαλμ. 17,10· Βαρ. 3,38). Καὶ ὅπως ὁ ἥλιος, μολονότι ἐξοδεύει καθ' ἐκάστην δισεκατομμύρια τόννους ἐνεργείας, ἐν τούτοις φαίνεται ἀνεξάντλητος πηγὴ ἐνεργείας, οὕτω πως καὶ ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς θείας εὐχαριστίας, ἂν καὶ μεταδίδεται εἰς ἑκατομμύρια πιστοὺς, ἐν τούτοις, ὅπως λέγεται εἰς εὐχὴν τῆς θείας λειτουργίας, εἶνε «ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος, ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας ἀγιάζων».

Ἄλλ' ἄς εἴπωμεν καὶ μίαν διαφορὰν μεταξὺ φυσικοῦ ἡλίου καὶ ἡλίου Χριστοῦ. Ὁ φυσικὸς ἥλιος ἄς φαίνεται ὅτι δὲν ἐξαντλεῖται. Ἄς ἔχη

μέχρι σήμερον ἡλικίαν ἑκατομμυρίων ἐτῶν κατὰ τοὺς ἀστρονόμους. Καὶ ἄς τοῦ δίδουν ἀκόμη ζωὴν καὶ ἄλλων πολλῶν ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Δημιουργημα ὑλικὸν εἶνε. Ἀρχὴν ἔσχε καὶ θὰ ἔχη καὶ τέλος. Φοβεραὶ ἐκρήξεις συμβαίνουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν του. Καθημερινῶς χάνει κάτι. Συνεχῶς φθείρεται ὁ γίγας οὗτος τοῦ οὐρανοῦ, ὅπως τὸν ὀνομάζει ὁ ψαλμωδός (Ψαλμ. 18,6). Θὰ σημάνη καὶ δι' αὐτὸν ὁ κώδων τοῦ θανάτου, τοῦ θερμικοῦ θανάτου. Θὰ σβῆση ὁ μέγας οὗτος πολυέλεος, ὅπως σβῆνει καὶ μία ταπεινὴ κανδήλα τῆς ὁποίας τὸ ἔλαιον ἐξηντλήθη... Διὰ τὸν ἄλλον ὅμως ἥλιον, τὸν Χριστόν, ὁ νόμος τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου δὲν ἰσχύει. Ὁ ψαλμωδός ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Χριστόν καὶ δεικνύων τοὺς οὐρανοὺς λέγει: «Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις, καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθῆσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν» (Ψαλμ. 101,27-28· Ἐβρ. 1,11-12).

Ἄνατολή ἐν μετανοία

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Τί αἰσθάνεσθε ὅταν ἀπὸ κορυφῆς ὄρους βλέπετε τὴν ῥοδοδάκτυλον αὐγὴν καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ἥλιον ὀλόλαμπρον καὶ ἀκτινοβόλον νὰ προβάλλῃ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος; Δὲν αἰσθάνεσθε χαράν; Δὲν θαυμάζετε τὸ μεγαλεῖον τοῦ Δημιουργοῦ; Δὲν ἐξέρχεται ὕμνος εὐχαριστίας πρὸς τὸν Κύριον; Δὲν ψελλίζουν τὰ

χείλη σας «Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς»; Μένετε ἀναίσθητοι ἐνώπιον μιᾶς τόσοσ ἀπτήσ ἀποδείξεωσ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆσ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ;

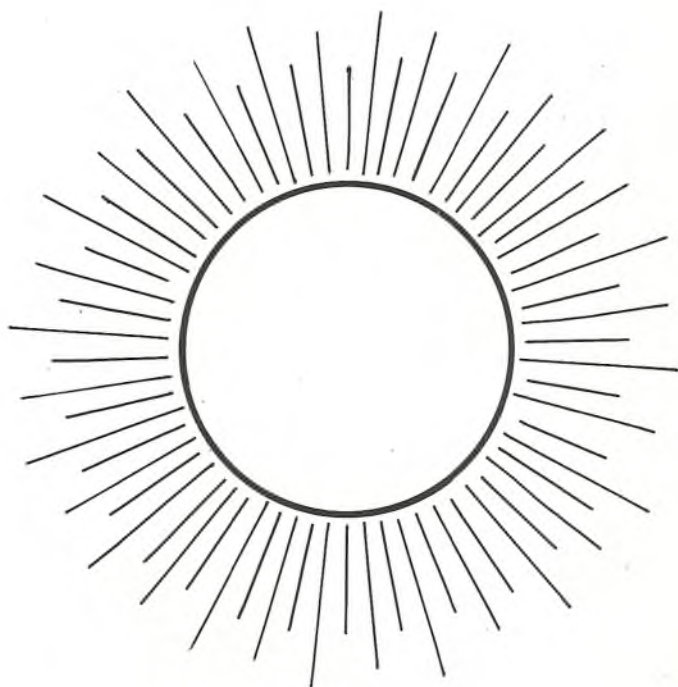
Ἄλλ' ἰδοῦ καὶ τὸ ἀπείρωσ μεγαλύτερον καὶ σπουδαιότερον. Μέσα εἰσ τὸ βαθὺ σκότοσ, πὺ ἐκάλυπεν ὀλόκληρον τὸν ἀρχαῖον κόσμον, ἐν Βηθλεὲμ τῆσ Ἰουδαίασ ἀνέτειλεν ἀστήρ. Ἐγεννήθη ὁ Χριστόσ. Ἡλιοσ πὺ ἐφώτισε καὶ ἐθέρμανε καὶ ἐφαίδρυνε τὸ πρόσωπον τῆσ γῆσ.

Ὁ ἴδιοσ ἐξακολουθεῖ ν' ἀνατέλλη εἰσ τὴν ψυχὴν παντόσ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖοσ πιστεύει καὶ μετανοεῖ εἰλικρινῶσ. Καὶ ἐκ τοῦ σκότουσ ὁ πιστόσ ἔρχεται εἰσ τὸ φῶσ, γίνεται τέκνον φωτόσ, φωστήρ, μικρόσ ἥλιοσ, ἀντανακλῶν τὸ φῶσ τοῦ αἰώνιου ἡλίου Χριστοῦ. Αὐτόσ δέ, ὁ συνειδητόσ χριστιανόσ, αὐτόσ αἰσθάνεται καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆσ ἑορτῆσ τῶν Χριστουγέννων. Αὐτόσ ἀκούει τὸ ἀπολυτίκιον τῆσ ἡμέρασ καὶ συγκινεῖται καὶ δακρύζει, καὶ μὲ εὐγνώμονα καρδίαν πρὸσ τὸν εὐεργέτην Χριστόν ψάλλει:

*«Ἡ γέννησίσ σου, Χριστέ ὁ Θεὸσ ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶσ τὸ τῆσ γνώσεωσ·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖσ ἀστροῖσ λατρεύοντεσ
ὑπὸ ἀστέροσ ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆσ δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψουσ ἀνατολήν.
Κύριε, δόξα σοι».*

ΚΟΣΜΟΙ ΧΩΡΙΣ ΗΛΙΟΝ, ΚΟΣΜΟΙ ΧΩΡΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

ΠΟΛΛΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, πού θά ἔπρεπε νά μᾶς κάνουν ἐξαιρετικήν ἐντύπωσιν, ἐν τούτοις μᾶς ἀφήνουν ψυχρούς καὶ ἀδιαφόρους, καὶ ἡ κυριωτέρα αἰτία εἶνε τὸ ὅτι τὰ βλέπομεν, τὰ ἀκούομεν, τὰ ἀπολαμβάνομεν καθημερινῶς καὶ ἔτσι τὰ ἔχομεν συνηθίσει· ἡ δὲ συνηθεια καταστρέφει τὴν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν. Παράδειγμα ὁ ἥ λ ι ο ς . Ὑπάρχει διὰ τὴν γῆν μας ἄλλο οὐράνιον σῶμα εὐεργετικώτερον ἀπὸ τὸν ἥλιον; Ἐσφαλῶς ὄχι. Τὴν φωτίζει, τὴν θερμαίνει, τὴν ζωογονεῖ, τὴν λούει καθημερινῶς μέσα εἰς ἕνα φωτόλουτρον. Δυσαναρίθμητα ἑκατομμύρια κιλοβάτ διαθέτει διὰ τὸν φωτισμὸν τῆς γῆς, πού ἐὰν τὰ διεχειρίζετο ἠλεκτρικὴ τις ἐταιρεία δὲν θά ἔφθανον τὰ χρηματοκιβώτια καὶ τῆς πλουσιωτέρας χώρας διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ φωτισμοῦ ἐνὸς καὶ μόνον μηνός. Δίδει δωρεὰν φωτισμὸν καὶ θέρμανσιν.

Ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἡλίου εἶνε πολυτιμώτατον στοιχεῖον τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου. Δὲν ὑπάρχει φυτὸν ἢ ζῶον ποὺ νὰ μὴ δέχεται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν εὐεργετικὴν του ἐπιρροήν. Χωρὶς τὸν ἡλιον ἡ γῆ μας θὰ ἐγένετο νεκρὸς πλανήτης. Αἱ λίμναι, αἱ θάλασσαι καὶ οἱ ποταμοὶ θὰ ἐπάγωναν· οἱ παγετῶνες τῶν πόλων θὰ ἐπεκτείνοντο μέχρι τῆς διακεκαυμένης ζώνης, θὰ τὴν ἐκάλυπτον ἐξ ὀλοκλήρου, ἡ Σαχάρα θὰ μετεβάλ-

λετο καὶ αὐτὴ εἰς Βόρειον Πόλον· τὰ δένδρα θὰ ἐκαίοντο ἀπὸ τὸν πάγον, πᾶσα φυτεία θὰ ἐξέλειπε, τὰ ζῶα θὰ εὑρισκον οἰκτρὸν θάνατον, ὁ δὲ ἄνθρωπος, παρ' ὄλην τὴν τερασίαν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιστήμης, δὲν θὰ ἠδύνατο παρ' ὄλας τὰς ἠλεκτρικάς του ἐγκαταστάσεις ν' ἀντικαταστήσῃ μὲ τεχνητοὺς ἡλίους τὸν φυσικὸν ἥλιον. Καὶ ἡ γῆ χωρὶς τὸν ἥλιον θὰ κατήντα ἕνα ψυγεῖον, ἕνα ἀπέραντον νεκροταφεῖον. Μία λευκὴ πλάξ ἐκ πάγου θὰ ἐκάλυπτε τὴν γῆν ὀλόκληρον.

Ἐκτιμῶμεν τὸν ἥλιον;

ΚΑΙ ΟΜΩΣ ὁ ἥλιος, τὸ θαυμασίον τοῦτο δημιουργημα τῆς σοφίας, ἀγαθότητος καὶ παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ καθημερινῶς ἐπὶ αἰῶνας ἀνατέλλει, δὲν μᾶς προκαλεῖ τώρα τὴν ἰσχυρὰν ἐκείνην ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἀσφαλῶς θὰ ἐδημιούργει εἰς τὴν ψυχὴν μας ἐὰν διὰ πρώτην φοράν τὸν ἐβλέπαμεν ν' ἀνατέλλῃ μεγαλοπρεπῶς εἰς τὸν ὀρίζοντα. Δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τὴν χαρὰν τῶν ἀγγέλων, ὅταν ὁ Δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος μὲ τὴν θεϊκὴν του προσταγὴν «Γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς...» (Γεν. 1,14) ἤναψε τὸν πολυέλεον τοῦτον διὰ νὰ φωτίζη τὴν γῆν; Ἄλλ' ἡμεῖς ἐσυνηθίσαμεν εἰς τὴν ἀκτινοβολίαν αὐτὴν τοῦ ἡλίου, βλέπομεν καθημερινῶς τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν του, καὶ δι' αὐτὸ δὲν μᾶς προξενεῖ τὴν ἀνάλογον ἐντύπωσιν. Τὸν βλέπομεν ν' ἀνατέλλῃ,

ἀλλὰ πόσοι ἄραγε νὰ εἶνε ἐκεῖνοι ἐκ τῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνην των λέγοντες «Δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς»; Ἐλάχιστοι! Οἱ ἄλλοι μένουν ἀδιάφοροι. Δὲν ἀποκλείεται μάλιστα, τὴν στιγμὴν ποὺ ὁ ἥλιος χρυσώνει τὴν γῆν μὲ τὰς πρώτας του ἀκτῖνας, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ποὺ μυριάδες πτηνὰ ψάλλουν τὸν ἑωθινόν των ὕμνον πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα, ἄνθρωποι ἀχάριστοι νὰ βλασφημοῦν τὸν Θεόν...

Μία ὑπόθεσις...

ΑΛΛ' Ο ΗΛΙΟΣ ἔχει λάβει ἐντολὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ πλάσματά του εἶνε ἄβυσσος, νὰ ἐξαποστέλλῃ ἄνευ διακρίσεως τὰς ἀκτῖνάς του «ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς» (Ματθ. 5, 45). Καὶ ἔτσι ὁ ἥλιος θωπεύει μὲ τὰς ἀκτῖνάς του καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν βλάσφημον. Ὡ καὶ ἐὰν πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἀχαρίστου γένους τῶν ἀνθρώπων ἀπεφασίζετο νὰ μὴ ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος μίαν καὶ μόνον ἡμέραν, νὰ ἄφηνε τὴν γῆν χωρὶς φῶς μίαν καὶ μόνον ἡμέραν!

Ὑποθέσατε λοιπόν, ὅτι ἡ ἡμέρα αὐτὴ θὰ εἶνε ἡ 25ῃ Δεκεμβρίου τοῦ παρόντος ἔτους, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐτοιμαζόμεθα νὰ ἑορτάσωμεν Χριστοῦγεννα... Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὴν τραγικότητα τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ἡμέρας χωρὶς ἥλιον; Ὁ ἡμεροδείκτης ποὺ ξεφυλλίζομεν καθημερινῶς σημειώνει, ὅτι διὰ τὴν 25ην Δεκεμβρίου ὁ ἥλιος θ' ἀνατείλῃ ὥραν 7ην καὶ

40' πρωινήν. Ἄλλὰ περίεργον! Ἐρχεται ἡ 7η καὶ 40' καὶ ὁ ἥλιος δὲν ἀνατέλλει. Κατ' ἀρχὰς συγκίνησις εἰς τὰ ἀστεροσκοπεῖα τοῦ κόσμου. Περίεργον, θὰ εἶπουν οἱ ἀστρονόμοι· διατί σήμερον ὁ ἥλιος δὲν ἀνατέλλει εἰς τὴν ὥραν του; Ἄλλ' ἡ ὥρα προχωρεῖ. Γίνεται 8η, 9η, 10η, κτυπᾷ τὸ ὠρολόγιον 12, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ἀκόμη μεσάνυκτα. Ὁ ἥλιος δὲν ἀνατέλλει. Συγκίνησις πλέον ὄχι μόνον εἰς τὰ ἀστεροσκοπεῖα, ἀλλ' εἰς δλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Κανεὶς δὲν θὰ μείνη ἀσυγκίνητος. Ἀγωνία εἰς τὰς καρδίας ὄλων. Τί ἄραγε νὰ συμβαίη; Ἐρωτῶνται οἱ διάσημοι ἀστρονόμοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ δώσουν καμμίαν ἀπάντησιν. Ἐκλειψὶς προσωρινή; Ἐξαφάνισις τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας; Θάνατος τοῦ ἡλίου; Τί ἄραγε εἶνε τὸ φαινόμενον;

Ὑποθέσατε δὲ ἀκόμη, ὅτι ὁ ἥλιος δὲν ἀνατέλλει δλόκληρον τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ὑποθέσατε ὅτι καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν δὲν κάνει τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὴν γῆν. Ἡ ἀνθρωπότης ὅλη θὰ εἶνε εἰς πρωτοφανῆ ἀγωνίαν. Καὶ ὅπως συμβαίνει ἐν καιρῷ μεγάλων κινδύνων, οἱ ὅποιοι ἐκμηδενίζουν τὴν δύναμιν τοῦ «παντοδυνάμου» ἀνθρώπου, ἔτσι καὶ τότε ἡ ἀνθρωπότης, ἡ ὑπερήφανος καὶ ἀχάριστος καὶ βλάσφημος, θὰ γονατίσῃ πρὸ τοῦ Θεοῦ καὶ μύρια δεήσεις θ' ἀναπεμφθοῦν· «Κύριε, λυπήσου μας. Στείλε μας πάλιν τὸν ἥλιόν σου. Μὴ μᾶς ἀφήσῃς νὰ ἀποθάνωμεν εἰς τὸ σκότος. Φῶς ζητοῦμεν!...».

Καὶ ὑποθέσατε ἐν συνεχείᾳ, ὅτι ὁ ἥλιος, μετὰ ἀπουσίαν 2, 3, 4 ἡμερῶν, ἐμφανίζεται πάλιν εἰς τὸν

δρίζοντα. Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὴν χαρὰν τῶν δισεκατομμυρίων ἀνθρώπων ποὺ θὰ βλέπουν πάλιν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου; «Φῶς!», θ' ἀκούεται ἀπὸ τὰ στόματα ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἡ γῆ ὀλόκληρος θὰ στήση χορὸν διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἡλίου. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς αὐτὰς συνέπεσε πρὸ πολλῶν ἐτῶν νὰ εὐρίσκεται εἰς νησίδα τοῦ Αἰγαίου. Τὸ νησάκι ἀπέκτα διὰ πρώτην φοράν ἠλεκτρικὸν φῶς. Μὲ πόσῃ ἀνυπομονησίᾳ τὸ ἐπερίμεναν οἱ κάτοικοι! Τὰ παιδιὰ δὲν ἐκοιμήθησαν τὴν νύκτα ἐκείνην. Ὅλα ἦσαν ἔξω ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον. Καὶ μόλις εἶδαν ν' ἀνάπτουν τὰ φῶτα, νὰ φωτίζονται οἱ δρόμοι καὶ ἡ πλατεῖα τοῦ χωρίου, ἀσυγκράτητα τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν χαρὰν τῶν ἐσχημάτισαν μίαν αὐθόρμητον διαδήλωσιν καὶ ἐφώναζον διαρκῶς: «Φῶς! Φῶς! Φῶς!». Τόσῃν χαρὰν προξενεῖ τὸ φῶς, ἀλλὰ καὶ τόσῃν λύπην ἢ ἔξαφάνισις τοῦ φωτός.

Τὸ φωτόλουτρον τῆς ἀνθρωπότητος

ΔΙΑΤΙ ὅμως γράφονται ὅλα αὐτά; Τί σχέσιν ἔχουν τ' ἀνωτέρω μὲ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων; Χριστιανέ μου, θὰ εἴπητε, τὸν ἡλίον ἐγκωμιάζεις ἀντὶ νὰ ἐγκωμιάζῃς σήμερον τὸν Χριστόν; Μὲ τὸ δημιούργημα τοῦ ἀσχολεῖσαι ἀντὶ νὰ ἀσχοληθῆς μὲ αὐτὸν τὸν Δημιουργόν; Καὶ ὅμως, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ὁ ἡλιος, περὶ τοῦ ὁποίου ὠμιλήσαμεν ἀνωτέρω, ὁ ἡλιος ποὺ ἔχει γίνεи θέμα ποιητῶν, φιλοσόφων, ἐπιστημόνων, ὁ ἡλιος τοῦ ὁποίου τὸ μεγαλεῖον ψάλλει καὶ ὁ Δαυὶδ εἰς τὸν περίφημον 18ον ψαλμὸν του, ὅταν τὸν

παρουσιάζει ὡς γίγαντα, ὡς νυμφίον ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ νυμφικοῦ του θαλάμου διὰ νὰ διατρέξῃ ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς (Ψαλμ. 18,6-7), ὁ ἥλιος αὐτὸς ὁ φυσικός, πὺν βλέπομεν καθημερινῶς, εἶνε μία μικρά, ἀσθενής, ἀμυδρὰ εἰκὼν τοῦ πραγματικοῦ, τοῦ μεγάλου,

λου, τοῦ αἰωνίου ἡλίου, τοῦ Χριστοῦ, τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς τρισηλίου Θεότητος!

Ναί, ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ ἥλιος τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. ᾿Ετσι τὸν ὀνομά-

ζουν αἱ Γραφαί. Ἔτσι τὸν ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τοὺς ὑπερόχους ὕμνους τῶν Χριστουγέννων. Ἐὰν τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων μὲ εὐλάβειαν μεταβῆτε εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τῆς ἐνορίας σας, θὰ ἀκούσετε διὰ μίαν ἀκόμη φοράν τὸ συγκινητικώτατον ἐκεῖνο ἀπολυτίκιον τῆς μεγάλης ἑορτῆς, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ποιητὴς τῆς Ἐκκλησίας χαιρετίζει τὸν Χριστὸν ὡς ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ψάλλων·

*«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες
ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν.
Κύριε, δόξα σοι».*

Ὁ Χριστός, τοῦ ὁποίου κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἑορτάζομεν τὴν θείαν γέννησιν, ὡς Θεὸς μὲν εἶνε ἄχρονος. Δὲν δυνάμεθα, δηλαδή, νὰ φαντασθῶμεν χρόνον κατὰ τὸν ὁποῖον δὲν ὑπῆρχε. Πρὶν γίνουσι τὰ ἄστρα, ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, πρὸ οἰουδέποτε ἄλλου δημιουργήματος, ὑπῆρχεν ὡς αἰώνιος, αἰδίδιος, ἄχρονος Θεός, δημιουργήσας ἐκ τοῦ μηδενὸς τὸν κόσμον. Ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ἐνεφανίσθη εἰς ὠρισμένην χρονικὴν περίοδον. Ἐγεννήθη εἰς τὸ σπηλαιὸν τῆς Βηθλεέμ, ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, ἐσταυρώθη εἰς τὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ, ἐτάφη εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ἰωσήφ, ἀνέστη καὶ ἀνελήφθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Μέσα εἰς τὸ μικρὸν αὐτὸ χρονικὸν διάστημα τῶν 33 ἐτῶν ἢ γῆ, ὁ μικρὸς

αὐτὸς πλανήτης, ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν ἴδουν οἱ ἄνθρωποι ἐξ ἄλλων πλανητῶν, θὰ ἔλαμπε, θὰ ἐφωταγωγεῖτο περισσότερο ἐξ ὄλων τῶν ἄστρον, διότι ἐφιλοξένει τὸν Χριστόν, τὸν δημιουργὸν τοῦ παντός. Ὡ, ὁποίας τιμῆς ἠξιώθη ὁ πλανήτης μας! Τὸν ἐπεσκέφθη αὐτὸς ὁ Θεός. Ὑπὲρ τὸν ἥλιον ἔλαμψεν ἡ ἀγία του ζωή. Ὑπεράνω τοῦ ταπεινοῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεὲμ ἦναψε φῶς, μέγα ἄστρον, ἥλιος πού δὲν θὰ σβήσῃ ποτέ. Ἐπὶ αἰῶνας τώρα ἀκτινοβολεῖ τὸ θεῖον φῶς. Τὸ θεῖον αὐτὸ φῶς παλαίει διαρκῶς μὲ τὰ σκότη. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεὲμ τελικῶς θὰ διαλύσῃ τὰ σκότη καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος θὰ λουσοῖται μέσα εἰς τὸ φωτόλουτρον τοῦ εὐαγγελίου, διὰ νὰ γίνῃ πραγματικότης τὸ ὄραμα τοῦ προφητάνακτος, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἄνθρωπος πού δὲν θὰ αἰσθανθῇ τὸ εὐεργετικὸν αὐτὸ φῶς. «Οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τῆς θερμῆς αὐτοῦ» (Ψαλμ. 18,7).

Τὸ φῶς τῆς Βηθλεὲμ δεικνύει τὴν διέξοδον

ΝΑΙ! πιστεύομεν ἀκραδάντως ὅτι τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ θὰ νικήσῃ ὅλα τὰ σκότη, θὰ φωτίσῃ ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ἄν καὶ ἔχουν περάσει 2.000 περίπου ἔτη ἀπὸ τὴν εὐλογημένην ἐκείνην νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ταπεινοὶ ποιμένες τῆς Βηθλεὲμ ἐχαιρέτισαν τὸ θεῖον φῶς, ἐν τούτοις τὸ φῶς αὐτὸ δὲν ἐξησθένησε. Καὶ ὄχι μόνον δὲν ἐξησθένησεν, ἀλλὰ καὶ ἐντείνεται συνεχῶς. Ἀπὸ τὴν

μίαν γενεὰν μεταδίδεται εἰς τὴν ἄλλην. Ἐκ τῆς μίας ἡπειρον εἰς τὴν ἄλλην.

Καὶ ἐὰν κάπου φαίνεται νὰ ἐκλείπη, ἄλλοι κόσμοι τὸ ἀπολαμβάνουν καὶ χαίρουν χαρὰν μεγάλην καὶ ψάλλουν τὸ «Δόξα σοι τῷ δεῖξαντι τὸ φῶς». Ἐὰν Εὐρωπαῖοι κλείουν τὰ μάτια των διὰ νὰ μὴ τὸ ἴδουν καὶ προτιμοῦν ν' ἀκολουθοῦν ἄλλα ἀπατηλὰ φῶτα, προσωρινὰ πυροτεχνήματα, ἄλλοι λαοί, πὺ μὲχρι σήμερον ἔζων εἰς τὸ εἰδωλολατρικὸν σκότος καὶ ἐθεοποιοῦν κτῆνη καὶ ἀνθρώπους, ἀνοίγουν τώρα τοὺς ὀφθαλμούς των εἰς τὸ θαυμαστὸν φῶς τῆς Βηθλεέμ. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐν Εὐρώπῃ ἐπὶ ἔτη καὶ δεκαετίας ὀλοκλήρους ἐδίωξαν τὸ Φῶς καὶ ἐζήτησαν νὰ τὸ σβῆσουν μέσα εἰς τὸ αἷμα μυριάδων νέων μαρτύρων, αἰσθάνονται τώρα τὸ μάταιον τοῦ ἀγῶνός των, διότι εἶδον, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς τὸν ἡλιὸν τῆς, τὸν Χριστόν.

Ἡ ἀνθρωπότης, καθημερινῶς διδάσκεται ὅτι, ἐὰν θέλῃ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἐβύθισεν ἡ ἀποστασία τῆς, μία μόνον διέξοδος ὑπάρχει· ν' ἀκολουθήσῃ τὸ Φῶς τῆς Βηθλεέμ. Τότε ἀπὸ τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος θὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὸ ὀροπέδιον τῆς ἀναπαύσεως!

Μία χαρακτηριστικὴ εἰκὼν

ΜΙΑΝ τοιαύτην εἰκόνα ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του εἶχε ζωγραφίσει ὁ Γάλλος ζωγράφος Ντορέ. Μὲ

χρώματα σκοτεινά, πένθιμα, γεμάτα μελαγχολίαν, παριστάνει εἰς τὴν εἰκόνα του ὁ διάσημος ζωγράφος τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα. Τὴν ζωγραφίζει μέσα εἰς μίαν σκοτεινὴν κοιλάδα. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως ζωγραφίζονται ἐντὸς τῆς κοιλάδος ταύτης τοῦ κλαυθμῶνος. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀναστενάζουν, ὅλοι χύνουν δάκρυα ποὺ σχηματίζουν ποταμούς. Ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν κοιλάδα εἶνε οἱ βασιλεῖς μὲ τὰ στέμματά των, οἱ πάπαι μὲ τὰς τιάρας των, οἱ στρατάρχαι μὲ τὰ ξίφη των, οἱ σοφοὶ μὲ τὰ βιβλία των, οἱ πλούσιοι μὲ τοὺς θησαυροὺς των, οἱ πτωχοὶ μὲ τὰ ῥάκη των, οἱ ἁμαρτωλοὶ μὲ τὰ ἐγκλήματα... Ὅλοι εἶνε ἐκεῖ μέσα. Ὅλοι ζητοῦν νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὴν κοιλάδα αὐτὴν. Ἄλλ' ὅλοι αἱ ἀπόπειραὶ των ναυαγοῦν. Ἡ κοιλὰς εἶνε βυθισμένη εἰς τὸ σκότος. Καὶ αὐτοὶ ὡς τυφλοὶ ψηλαφοῦν νὰ εὑρουν διέξοδον. Ἄλλ', ὦ δυστυχημένοι κατάδικοι τῆς κοιλάδος, χαρῆτε! Ὁ οὐρανὸς σᾶς ἐλυπήθη. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς κοιλάδος φαίνεται φῶς! Θεέ μου, τί φῶς εἶνε αὐτό, ποὺ δὲν καίει, ἀλλὰ λαμπρύνει τὰς ψυχάς; Εἶνε τὸ φῶς τῆς Βηθλεέμ. Τὸ φῶς αὐτὸ φωτίζει δεικνύον μίαν ὁδὸν –δὲν τὸ ἀποκρύπτομεν– ἀνηφορικὴν, τεθλιμμένην, στενὴν. Ἄλλ' ἡ ὁδὸς αὐτὴ, ἡ ὁποία διέρχεται ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶν, καταλήγει εἰς τὸ ὀροπέδιον τῆς ἀναπαύσεως, ὅπου βασιλεύει ἡ χαρὰ. Δι' αὐτὸ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὁδοῦ εἶνε ἀνηρητημένη μία πινακίς, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ὑπὸ τὸ φῶς δύνανται οἱ ἔγκλειστοι τῆς κοιλάδος τοῦ κλαυθμῶνος ν' ἀναγνώσουν τὴν ἐξῆς ἀπείρως παρήγορον πρόσκλησιν· *«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύ-*

σω ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος εἶμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν» (Ματθ. 11,28-30).

Ὅλοι μέσα εἰς τὴν κοιλάδα τῶν δακρῦων εἶδον τὸ φῶς. Ἀνέγνωσαν τὴν πρόσκλησιν. Διέκριναν τὴν φωτεινὴν ὁδόν. Εἶδον τὸ στοργικὸν χερί τοῦ Πλάστου, ποῦ εἶνε ἔτοιμον νὰ τοὺς βοηθήσῃ διὰ νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα. Ἀλλὰ περίεργον! Πολλοὶ δυσπιστοῦν. Ἐπιμένουν ὅτι μόνοι των εἶνε ἱκανοὶ νὰ ἀνακαλύψουν τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας. Βαυκαλίζονται μὲ ἀπατηλὰ ὄνειρα. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε, ὅτι μένουν ἐντὸς τῆς κοιλάδος. Ἐνῶ ὅμως αὐτοὶ μένουν καὶ σύρουν τὰς σιδηρᾶς ἀλύσεις των, ἄλλοι βλέπουν τὸ φῶς καί, ὅπως οἱ ταπεινοὶ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ, βαδίζουν πρὸς τὸ φῶς, καὶ τίθενται προθύμως καὶ ἀνεπιφυλάκτως ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Εὐαγγελίου· ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν κοιλάδα τοῦ θανάτου, βαδίζουν μὲ τὴν σάλπιγγα ποῦ σαλπίζει ἀκαταπαύστως «ἐμπρός, προχωρεῖτε», βαδίζουν καὶ ὀλονὲν βαδίζουν, ἀνεβαίνουν τὴν ἀνηφορικὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, τὸ δὲ τέρμα τῆς ὁδοῦ αὐτῆς εἶνε ὑπέροχον. Νίκη, θρίαμβος κατὰ τοῦ κακοῦ, ἀνάπαυσις, εἰρήνη αἰώνια. Ἐκεῖ ὁ ἥλιος τῆς χαρᾶς δὲν γνωρίζει καμμίαν ἔκλειψιν, θὰ εἶνε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός!

Τί Χριστούγεννα θὰ ἐορτάσης;

ΦΙΛΕ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑ, σὺ ποῦ κρατεῖς εἰς τὰ χέρια

σου τὸ βιβλίον αὐτό, σὺ πού ἐτοιμάζεις νὰ ἑορτάσης καὶ ἑφέτος τὰ Χριστούγεννα, ἐπίτρεπέ μου νὰ σοῦ κάνω μερικὰς ἐρωτήσεις.

Γνωρίζεις τὸν Χριστόν; Τὸν ἀγαπᾶς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; Τὸν λατρεύεις ὡς Θεὸν ἀληθινόν; Μελετᾶς τὸ Εὐαγγέλιόν του; Σπεύδεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ πίστιν ἀκράδαντον; Προσεύχεσαι ἡμέραν καὶ νύκτα; Ἐξομολογεῖσαι εἰλικρινῶς εἰς πνευματικὸν πατέρα; Κοινωνεῖς τὰ ἄχραντα μυστήρια; Πολεμεῖς τὰ πάθη σου; Ἐνδιαφέρεσαι διὰ τὸν πλησίον σου; Διψᾶς δικαιοσύνην; Ἐργάζεσαι διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ λάμπῃ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ εἰς ἄλλας ψυχάς; Προτιμᾶς θάνατον παρὰ νὰ διαπράξῃς καὶ τὸ ἐλάχιστον ἔγκλημα εἰς βάρος τῶν συνανθρώπων σου; Εἶσαι ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃς τὰ πάντα διὰ τὸν Χριστόν καὶ διὰ τὸν πλησίον σου;

Ἐὰν ἡ συνειδήσίς σου ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ναί, τότε χαῖρε! Ὁ Χριστὸς ἔχει γεννηθῆ ἐντὸς τῆς καρδίας σου. Τί ἄλλο θέλεις; Κλείνεις εἰς τὰ στήθη σου ἓνα ὀλόκληρον ἥλιον! Ἐὰν ὅμως ἡ συνειδήσίς σου, καθρεπτιζομένη μέσα εἰς τὸ ἀμόλυτον κάτοπτρον τοῦ Εὐαγγελίου, σοῦ ἀπαντήσῃ ὄχι, τότε, φίλε μου, ὅσονδήποτε πλούσιος, ἀξιωματοῦχος καὶ ἐπιστήμων ἂν εἶσαι, δὲν θὰ αἰσθανθῇς Χριστούγεννα πού τὰ αἰσθάνονται οἱ ταπεινοὶ τῆς γῆς. Ἡ ἡμέρα αὐτή, ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῆς χριστιανοσύνης, θὰ σὲ ἀφήσῃ ἀσυγκίνητον, ἀδιάφορον, ψυχρόν. Ἐξωτερικῶς θὰ φαίνεσαι φαιδρός, εὐχάριστος, μειδιῶν, ἀλλὰ

μέσα εἰς τὴν καρδίαν σου θὰ παίζεται μία τραγωδία. Κλείνεις μέσα εἰς τὰ στήθη σου παγόβουνα, ἡ καρδία σου ἔγινε πλῆρον ψυγεῖον. Θὰ ἑορτάσης ἴσως Χριστοῦγεννα μὲ τραπέζι πλουσιώτατον, μὲ θέατρον καὶ κινηματογράφον, μὲ χοροὺς καὶ γλέντια, ἀλλὰ τὰ Χριστοῦγεννά σου θὰ εἶνε χωρὶς Χριστόν. Χριστοῦγεννα δὲ χωρὶς Χριστόν –ὄποιον ὀξύμωρον σχῆμα!– εἶνε ἡμέρα χωρὶς ἥλιον. Ἄλλ’ ὅσον ἡμπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ ἡμέρα χωρὶς ἥλιον, ἄλλο τόσον δύνανται καὶ τὰ ἰδικά σου Χριστοῦγεννα νὰ ὀνομασθοῦν Χριστοῦγεννα, ἐφ’ ὅσον ἑορτάζεις χωρὶς Χριστόν.

Διὰ τοῦτο, ἀγαπητὲ ἀναγνώστα, ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιγείου καὶ οὐρανίου εὐτυχίας σου, σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ ἑορτάσης ἄλλα Χριστοῦγεννα χωρὶς Χριστόν. Κάνε ἀρχὴν ἀπὸ τὴν ἐφετινὴν ἑορτὴν· πλησίασε τὸν Χριστόν. Ἄπὸ σὲ ἐξαρτᾶται. Ἐκεῖνος εἶνε πρόθυμος νὰ σὲ ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ θανάτου. Δεῖξε καὶ σὺ τὴν ἰδικὴν σου προθυμίαν. Ἴδὲ τὸ φῶς τὸ ἄπειρον τῆς Βηθλεὲμ πόσον φωτίζει. Διατί σὺ θέλεις νὰ ζῆς εἰς τὸ σκοτός; Δὲν ἀηδίασες πλέον τὴν ἁμαρτίαν; Ἴδὲ τὸ φῶς. Πρὸς αὐτὸ βαδίζουσ ἀναρίθμητοι ψυχαί. Ὡ, εἶνε τόσον πλούσιον τὸ φῶς αὐτό, τόσον ἡλαρόν, εἶνε τόση ἡ ἀκτινοβολία πού ἐκπέμπει ἐπὶ αἰῶνας τῶρα ὁ Ναζωραῖος, ὥστε ὀλίγαι σιγμαὶ ὑπὸ τὸν ἥλιον τοῦτον ἀξίζουν ἀπείρως περισσότερον ἀπὸ χίλια ἔτη ζωῆς μακρὰν αὐτοῦ. Ἡ εἰκὼν τοῦ Γάλλου ζωγράφου θὰ γίνῃ τότε καὶ διὰ σὲ ὠραία πραγματικότης. Καὶ καθ’ ὃν χρόνον ἄλλοι θὰ κυλίωνται μέσα εἰς τὰ σκοτή, ὡς κόσμοι χωρὶς ἥλιον, χωρὶς Χριστόν, οἰκτρὰ ναυάγια

τῆς ζωῆς –διότι δὲν ἠκολούθησαν τὸν Σωτῆρα Χριστόν, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, τὸν μοναδικὸν ἥλιον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς–, οὐ θ' ἀφήσης τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος καὶ θὰ βαδίζῃς συνεχῶς πρὸς τὸ Φῶς !

Ἄς μιμηθῶμεν τοὺς μάγους

«Ἐνταῦθα (εἰς τὴν ἀγίαν τράπεζαν) κίεσαι τὸ σῶμα τὸ δεσποτικόν, οὐχὶ ἐσπαργανωμένον, καθάπερ τότε, ἀλλὰ Πνεύματι πανταχόθεν ἀγίῳ περιστελλόμενον... Οἱ μὲν οὖν μάγοι προσεκύνησαν μόνον· σὺ δέ, ἂν μετὰ καθαροῦ προσέλθῃς συνειδότος, καὶ λαβεῖν σοι αὐτὸ συγχωρήσομεν καὶ ἀπελθεῖν οἴκαδε. Πρόσιθι τοίνυν καὶ σὺ δῶρα προσάγων, μὴ τοιαῦτα οἶα ἐκεῖνοι, ἀλλὰ πολλῶ σεμνότερα. Προσήνεγκαν ἐκεῖνοι χρυσόν· προσένεγκε σὺ σωφροσύνην καὶ ἀρετὴν· προσήνεγκαν ἐκεῖνοι λιβανῶν· προσένεγκε σὺ εὐχὰς καθαρὰς, τὰ θυμιάματα τὰ πνευματικά· προσήνεγκαν ἐκεῖνοι σμύρναν· προσένεγκε σὺ ταπεινοφροσύνην καὶ τεταπεινωμένην καρδίαν καὶ ἐλεημοσύνην. Ἄν μετὰ τούτων προσέλθῃς τῶν δώρων, μετὰ ἀδείας ἀπολαύση πολλῆς τῆς ἱερᾶς ταύτης τραπέζης. Καὶ γὰρ ἐγὼ διὰ τοῦτο τοὺς κινῶ τοὺς λόγους νῦν, ἐπειδὴ οἶδα ὅτι πάντως πολλοὶ κατ' ἐκείνην προσελεύσονται τὴν ἡμέραν, καὶ ἐπιπεσοῦνται τῇ πνευματικῇ ταύτῃ θυσίᾳ. Ἴνα οὖν μηδὲ ἐπὶ κακῶ, μηδὲ ἐπὶ κρίματι τῆς ἡμετέρας ψυχῆς τοῦτο ποιῶμεν, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, ἐντεῦθεν ἤδη προδιαμαρτύρομαι καὶ παρακαλῶ, παντὶ τρόπῳ καθάραντας ἑαυτοὺς οὕτω προσιέναι τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις... ἔρρέτω δικαστήρια, ἔρρέτω βουλευτήρια, οἰμωξέτω βιωτικά πράγματα καὶ συμβόλαια καὶ συναλλάγματα· τὴν ψυχὴν μου βούλομαι σώσαι. "Τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος, εἰὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδάνη, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ;" (Ματθ. 16,26). Ἐξῆλθον ἀπὸ Περσίδος οἱ μάγοι· ἔξελθε σὺ τῶν βιωτικῶν πραγμάτων, καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὄδουσον· οὐκ ἔστι πολὺ τὸ μέσον, ἂν ἐθέλωμεν»

Ι ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Ἐκ τοῦ λόγου· Εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον· Ἐ. Π. Migne 48, 753-755)

ΟΙ ΜΑΓΟΙ

ΤΟΝ ΣΩΤΗΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, ὁ ὁποῖος ἔρχεται νὰ γεννηθῆ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, θὰ ὑμνήσουν τὰ πλήθη τῶν ἀγγέλων, θὰ προσκυνήσουν οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεέμ, ἀλλ' ἀκόμη καὶ «μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν» θὰ σπεύσουν νὰ τοῦ προσφέρουν τὰ δῶρα καὶ τὴν λατρείαν των, ὅπως ἱστορεῖ ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς (βλ. Ματθ. 2,1-12). Πόθεν, ἐκ ποίας χώρας, ἔρχονται; Πόσοι εἶνε; Ποῖα τὰ ὀνόματά των; Αὐτὰ εἶνε ζητήματα τὰ ὁποῖα δὲν ἐνδιαφέρουν τόσον. Περὶ αὐτὰ καὶ τὰ παρόμοια πρὸς αὐτὰ ἃς ἀσχοληθοῦν ὅσοι ἀρέσκονται εἰς ἀρχαιολογικὰς, ἱστορικὰς καὶ φιλολογικὰς μελέτας. Εἰς ἡμᾶς, ταπεινοὺς μελετητὰς τοῦ ἱεροῦ κειμένου τῶν Γραφῶν, ἐντύπωσιν κάνουν ἄλλα ζητήματα.

Ἄξιοι τῆς μεγάλης τιμῆς

ΕΝΤΥΠΩΣΙΝ προξενεῖ ἡ ἐξαιρετικὴ τιμὴ, τῆς ὁποίας ἠξιώθησαν παρὰ τοῦ Θεοῦ οἱ μάγοι. Μεγάλῃ ἀληθῶς ἡ τιμὴ πρὸς αὐτούς. Διότι ἐξ ὅλου τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου, τοῦ ζῶντος κατὰ ἑκατομῦρια

μακρὰν τῶν συνόρων τῶν Ἰουδαίων, μόνοι αὐτοὶ εἰδοποιοῦνται δι' εἰδικοῦ σημείου, δι' ἀστέρος πρωτοφανοῦς, ὅτι ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου:

Ἄλλ' ἢ ἐξαιρετικὴ αὐτὴ τιμὴ προϋποθέτει, ὅτι ὁ Θεὸς ἔκρινε τοὺς μάγους ἀξίους νὰ ἴδουν καὶ προσκυνήσουν πρῶτοι αὐτοὶ ἐκ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, ὡς ἀντιπρόσωποι τρόπον τινὰ αὐτοῦ, τὸν Χριστόν. Καὶ ἦσαν πράγματι ἀξιοὶ τῆς τιμῆς αὐτῆς οἱ μάγοι. Διὰ νὰ πεισθῶμεν περὶ τούτου δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ προσέξωμεν ὠρισμένα σημεῖα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐν γένει συμπεριφορᾶς των.

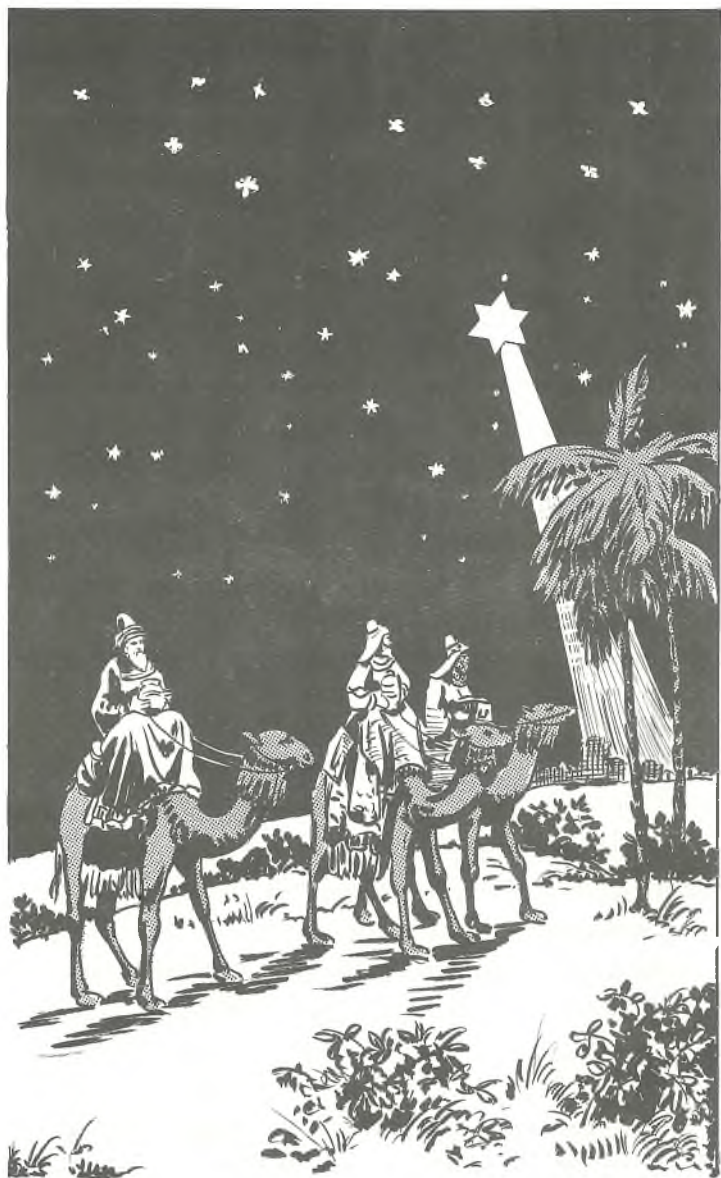
Ἐν πρώτοις οἱ μάγοι δὲν περιμένουν νὰ ἴδουν πολλὰ σημεῖα καὶ θαύματα, διὰ νὰ πεισθοῦν ὅτι ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ. Ἐνα ἀστέρα βλέπουν καὶ ἀκούουν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶνε ὡς νὰ τοὺς ὁμιλῇ διὰ τοῦ ἀστέρος αὐτοῦ, καὶ ἐκκινοῦν ἀμέσως διὰ τὴν συνάντησιν τοῦ Σωτῆρος. Πόσον διαφέρουν ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους οἱ μάγοι! Πολὺ ἀνώτεροι ἐκείνων ἀποδεικνύονται. Ἐκεῖνοι καθημερινῶς ἤκουον τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν, οἱ ὁποῖοι ὠμίλουν διὰ τὴν προσεχῆ ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου· ἔβλεπον σημεῖα καὶ τέρατα πολλὰ· εἶδον, κατόπιν, ἀκόμη περισσότερα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς δράσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν ἀποστόλων. Καὶ ὅμως, παρ' ὅλας τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν, παρ' ὅλα τὰ θαύματα, παρ' ὅλα τὰ σημεῖα, δὲν ἔδωκαν πίστιν εἰς τὸ χαρμόσουνον γεγονός τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀντιθέτως

οί μάγοι. “Ένα σημείον βλέπουν, μίαν μυστικήν φωνήν ἀκούουν, καὶ ἀμέσως σπεύδουν. Διατί; Διότι εἶνε ψυχαὶ εὐγενεῖς, πού ἔχουν τὴν διάθεσιν νὰ δεχθοῦν τὰ δῶρα τῆς πίστεως.

Πιστεύουν καὶ τολμοῦν τὸ ταξίδιον

ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ οἱ μάγοι, καὶ ἔχοντες ὁδηγὸν τὸν ἀστέρα ἐκκινοῦν. Τὸ ταξίδιον τῶν ἦτο μακρὸν καὶ ἐπικίνδυνον. Ἔπρεπε νὰ ἀφήσουν τὰς ἐργασίας τῶν, τὰς οἰκογενεῖας τῶν, τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς τῶν, τὸν ἥσυχον βίον πού διῆγον εἰς τὴν πατρίδα τῶν, νὰ διαβοῦν ὄρη, ποταμούς, δάση καὶ ἀγνώστους χώρας, νὰ ὑποβληθοῦν εἰς δαπάνας, ὅσας ἀπῆται —τὴν ἐποχὴν μάλιστα ἐκείνην— ἕνα τοιοῦτον μακρὸν ταξίδιον. Ἄλλ’ ὁ πῶτος νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ προσκυνήσουν τὸν Χριστὸν ὑπερίσχυσε πάντων.

“Ω! Οἱ μάγοι εἶνε ἀξιοθαύμαστοι διὰ τὴν πίστιν τῶν καὶ διὰ τὴν προθυμίαν τῶν τὴν μεγάλην. Ἄλλ’ εἶνε ἀκόμη ἀξιοθαύμαστοι καὶ διὰ τὸ θάρρος, μὲ τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζουν τὰ προσκόμματα καὶ τοὺς κινδύνους. Ἴδου φθάνουν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Βλέπουν τὸν βασιλέα Ἡρώδη νὰ ταρασσεται διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὄχλον νὰ ἀνησυχῇ, τοὺς σοφοὺς νὰ ἀναστατώνωνται ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῶν, ὅτι «εἶδομεν αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ» (Ματθ. 2,2). Ἄλλ’ αὐτοὶ γαλήνιοι βαδίζουν ἐν μέσῳ τῆς τρικυμίας,

τὴν ὁποῖαν ἐδημιούργησεν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Ἰουδαίας ἢ εἰδησίς των.

Ἄνευδοιάστως προσκυνοῦν

ΕΠΕΙΤΑ ἀπὸ πολλὰ προσκόμματα καὶ πολλὰς δοκιμασίας φθάνουν εἰς τὸ τέλος τοῦ ταξιδίου των. Εὐρίσκονται ἐπὶ τέλους πρὸ τοῦ γεννηθέντος Σωτῆρος. Ἄλλ' ἐδῶ πλέον ἢ πίστις των εἶνε ἀξία παντὸς θαυμασμοῦ. Διότι δὲν βλέπουν τὸν μέλλοντα βασιλέα τοῦ κόσμου νὰ κατοικῇ εἰς ἀνάκτορα, νὰ περιστοιχίζεται ἀπὸ φρουρὰς στρατιωτῶν, νὰ ἔχη μητέρα ἔνδοξον καὶ ἐπιφανῆ κατὰ κόσμον. Ἄλλὰ τί βλέπουν; Ἄντι ἀνακτόρων ἕνα σπήλαιον, ἀντὶ βασιλομήτορος μίαν μητέρα πτωχὴν καὶ ἄσημον, καὶ ἀντὶ βασιλέως ἕνα νήπιον κλαυθμηρίζον. Καὶ ὅμως τὸ νήπιον τοῦτο οἱ μάγοι πίπτουν καὶ προσκυνοῦν. Τὸ τιμοῦν περισσότερο ὅλων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. Διατί; Διότι οἱ μάγοι πιστεύουν, καὶ μὲ τὰ ὄμματα τῆς μακαρίας των πίστεως διακρίνουν μακρόθεν τὸ μεγαλεῖον Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος, ὡς μόνος δυνάστης, παντοδύναμος ἀλλὰ καὶ πανάγαθος βασιλεύς, θὰ ἐπικρατήσῃ τελικῶς πάντων.

Εἰς αὐτὸ τὸ ταπεινὸν νήπιον προσφέρουν οἱ μάγοι τὰ δῶρά των — χρυσόν, λίβανον καὶ σμύρναν—, τὰ πρῶτα ὑλικά δῶρα ποὺ δέχεται παρὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὁ Ἰησοῦς. Εἰς αὐτὰ τὰ δῶρα ἢ εὐλόβεια τῶν πιστῶν ὅλων τῶν αἰώνων θὰ προσθέσῃ ἐν συνεχείᾳ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἰδικά της.

Τὰ πλούτη, τὰς δόξας καὶ τὰ ἀξιώματα, ποὺ θ' ἀφήσουν χάριν τοῦ Ἰησοῦ αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ τῶν δικαίων. Τὰ μέλη, τὸ αἷμα καὶ τὰς ζωάς, ποὺ θὰ θυσιάσουν οἱ μάρτυρες. Τὰς ἀσκήσεις, τὰ δάκρυα καὶ τὰς προσευχάς, ποὺ θὰ τοῦ ἀφιερῶσουν οἱ ὄσιοι. Τὴν ἀυταπάρνησιν, τὴν μαρτυρίαν τῆς πίστεως καὶ τὴν διάθεσιν τῆς θυσίας, ποὺ θὰ τοῦ χαρίσουν οἱ ὁμολογηταί. Τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἰ. ναοὺς, ποὺ χάριν αὐτοῦ θ' ἀνεγείρουν οἱ εὐλαβεῖς. Τὴν καρ-

δίαν τέλος, τὸ πολυτιμότερον τοῦτο δῶρον πάντων, ποὺ ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν εἰς αὐτὸν πάντες.

Ἄς προσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν καρδίαν μας

Εἰς τὸ τελευταῖον αὐτὸ δῶρον, τὴν ἄνευ ὄρων παράδοσιν τῆς καρδίας μας εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἀρέσκειται ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ὁ Κύριος, ὁ δι' ἡμᾶς νήπιον γενόμενος. Ὅταν τοῦ προσφέρωμεν ἀνεπιφυλάκτως

τὴν καρδίαν μας, τότε θὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς, ὅπως οἱ μάγοι, ἄξιοι τῆς ἰδιαίτερας τοῦ ἐκτιμήσεως καὶ τῆς ἰδιαίτερας τοῦ ἀγάπης, ἡ ὁποία εἶνε πολυτιμότερα ἀπὸ ὅλας τὰς ἀγάπας τοῦ κόσμου.

Ἐμπρὸς λοιπόν! Ἄς τὸν ἀγαπήσωμεν καὶ ἄς τὸν λατρεύσωμεν ὅπως οἱ μάγοι, οἱ ἀξιομακάριστοι αὐτοὶ ἄνδρες τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ προσκύνησις τῶν μάγων

«Μάγοι, τὸ ἀπηλλοτριωμένον τοῦ Θεοῦ καὶ ξένον τῶν διαθηκῶν ἔθνος, πρῶτοι τῆς προσκυνήσεως ἠξιώθησαν, διότι αἱ παρὰ τῶν ἐχθρῶν μαρτυρίαι ἀξιοπιστότεραί εἰσιν. Εἰ γὰρ Ἰουδαῖοι προσεκύνησαν πρῶτοι, ἐνομίσθησαν ἂν τὴν ἑαυτῶν σεμνύνειν συγγένειαν· νῦν δὲ οἱ μηδὲν προσήκοντες ὡς τῷ Θεῷ προσκυνοῦσιν, ἵν' οἱ οἰκεῖοι κατακριθῶσι, τοῦτον σταυρώσαντες, ὃν οἱ ἀλλόφυλοι προσεκύνησαν»

M. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

(Ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν. Ἐ. Π. Migne 31,1469)

Β΄.

Ἡ ἐκπλήρωσις

τοῦ

πόθου

«Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον ἱκτεῖ
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει
ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι...»
(κοντάκιον Χριστουγέννων)

«Ἦκουσαν οἱ ποιμένες τῶν ἀγγέλων ὑμνοῦν-
των τὴν ἔνσαρκον Χριστοῦ παρουσίαν...»
(οἶκος τοῦ Ἁκαθίστου ὕμνου)

Λεπτομέρεια τοιχογραφίας ἰ. ναοῦ
Γεννήσεως Χριστοῦ Ποιανίας -
Ἀττικής, ἔργον Π. Βαρπούλη

«ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ»

(Γ α λ . 4,4)

Ο ΧΡΟΝΟΣ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ὁ χρόνος πού κυλᾷ ἀδιακόπως τὰ ρεύματά του πρὸς τὴν ἀπύθμενον αἰωνιότητα, ὁ χρόνος κατὰ τὴν διαδρομὴν του ἐμφανίζει εἰς τὴν σκηνὴν διάφορα γεγονότα, τῶν ὁποίων ποικίλη εἶνε ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου. Ἄλλ' ἓνα γεγονός, τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν εἰς μίαν ἄσημον γωνίαν τοῦ πλανήτου μας, κυριαρχεῖ ἀναμφισβητήτως ὅλων τῶν γεγονότων, εἶνε μοναδικὸν γεγονός, ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα, περὶ τὸν ὁποῖον στρέφονται σφαῖραι ἰδεῶν καὶ συναισθημάτων. Τὸ δὲ γεγονός αὐτὸ εἶνε ἐκεῖνο πού ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει κατ' ἔτος τὴν 25ην Δεκεμβρίου.

Τὸ μέγιστον τῶν γεγονότων τῆς ἱστορίας

Ἡ ΓΕΝΝΗΣΙΣ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἴδου τὸ γεγονός. Ἴδου τὸ μέγιστον τῶν γεγονότων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, πού δὲν ὠχρίᾳ, οὔτε ὑπάρχει φόβος νὰ ὠχριάσῃ ποτέ, ἐμπρὸς εἰς νεώτερα γεγονότα. Θὰ ζῆ αἰώνως εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἐκλεκτῶν.

Ποῦ εἶνε τὰ γενέθλια τῶν βασιλέων, τῶν αὐτοκρατόρων, τῶν μεγάλων δορυκμητόρων τοῦ κόσμου; Τὰ ὄνόματά των καπνὸς ἦσαν καὶ διελύθησαν, «πομφόλυγες ἦσαν καὶ διερράγησαν». Ἔχουν λησμονηθῆ. Καὶ ἐνῶ πολλοὶ ἐξ ἡμῶν δὲν γνωρίζομεν τὴν ἡμερομηνίαν τῆς γεννήσεως προσφιλεστάτων μας προσώπων καὶ πρέπει δι' αὐτὴν ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία, δὲν ὑπάρχει ὅμως παιδὶ δημοτικῷ σχολεῖου χριστιανικῆς χώρας, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ γνωρίζῃ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς γεννήσεως τοῦ Θεοῦ Βρέφους τῆς Βηθλεέμ.

Ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ. Πότε; «Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν» (Γαλ. 4,4-5). Οὕτω

πως κηρύττει περὶ τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος, ποὺ ἐχώρισε τὴν ἱστορίαν εἰς δύο μεγάλας περιόδους, ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν. Καὶ τὸ βαθὺ αὐτὸ ῥητὸν τοῦ Παύλου, αἱ πρῶται μόνον λέξεις του, θὰ γίνῃ τὸ θέμα τοῦ παρόντος ἄρθρου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκδιπλώσῃ μίαν πυχὴν τοῦ ὄλου μυστηρίου.

Διατί ὁ Σωτὴρ δὲν ἦλθεν ἐνωρίτερον;

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ἀγαπητοί, ἔπεσεν. ᾿Επεσεν ἀπὸ τὰ ὕψη εἰς τὰ βάθη. ᾿Απὸ τὰ ἄστρα εἰς τὸν πυθμένα τῶν κακῶν. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ παγκόσμιος ἱστορία. ᾿Αλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς πώσεως τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τῆς στιγμῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ σμήνη τῶν ἀγγέλων ἔψαλλον τὸν ὕμνον τῆς λυτρώσεως, «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14), ἐμεσολάβησε μακρὰ σειρὰ αἰώνων, ποὺ κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς τῶν ἱστορικῶν καλύπτουν χρονικὸν διάστημα πέντε καὶ πλεόν χιλιετιῶν. Διὰ τοῦτο διατυποῦται ἐκ μέρους τινῶν ἡ ἀπορία· Διατί τόσον πολὺ ἐβράδυνεν ἡ ἄφιξις τοῦ Λυτρωτοῦ; Διατί ὁ Θεὸς ἀφήκε τὴν ἀνθρωπότητα νὰ κυλίεται εἰς τὰ σκότη μιᾶς νυκτὸς 5.000 ἐτῶν καὶ δὲν ἔστειλεν ἐνωρίτερον τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου;

Εἰς τὴν εὐλογοφανῆ αὐτῆν ἀπορίαν θὰ ἠδυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν ἀμέσως μὲ τὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου· «Τίς ἔγνω νοῦν Κυρίου, καὶ τίς αὐτοῦ σύμβουλος

ἐγένετο;» (Ήσ. 40,13). Ὁ Κύριος, ἡ ἄπειρος σοφία καὶ ἀγαθότης, ἔχει καταρτίσει τὰ σοφά, τ' ἀλάνθαστα σχέδια διὰ τὴν ἀνθρωπότητα πρὸ αἰώνων, πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, καὶ πάντα ταῦτα πραγματοποιεῖ εἰς καιρὸν κατάλληλον. Ἡμεῖς, ὄντα πεπερασμένης διανοίας, δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐξιχνιάσωμεν τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ. Ἡ σκέψις καὶ τοῦ πλέον σοφοῦ καὶ ἐπιστήμονος δὲν δύναται μόνη τῆς νὰ εἰσδύσῃ ὅχι εἰς τὰ ἄδυτα ἀλλ' οὐδὲ εἰς αὐτὰ τὰ πρόθυρα τῆς μυστικῆς ἐκείνης αἰθούσης, εἰς τὴν ὁποίαν συνεδριάζει ἡ ἅγια Τριάς, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὰ τρία πρόσωπα τῆς Θεότητος ποῦ κυβερνᾷ τὸν κόσμον. «Τίς ἔγνω νοῦν Κυρίου, καὶ τίς αὐτοῦ σύμβουλος ἐγένετο;».

Μόνον μὲ τὰς πτέρυγας τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, τὴν πίστιν καὶ τὰ ἔργα, μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἡ ὁποία ἀποκαλύπτει τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ μὲ τὴν σοφὴν ἐρμηνείαν τῶν πατέρων καὶ διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἁγίαν τῶν ζῶντων ἔγιναν κάτοπτρα τῆς Θεότητος, δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς ν' ἀνέλθωμεν εἰς τὰ ὕψη καὶ μακρόθεν νὰ κατοπεύσωμεν τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου.

Ἀνάφλεξις τῆς νοσταλγίας

Ἡ ΓΡΑΦΗ ΛΕΓΕΙ· «Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου...». Καὶ οἱ σοφοὶ πατέρες καὶ διδάσκαλοι

τῆς Ἐκκλησίας, ἐμβαθύνοντες εἰς τὸ ῥητὸν τοῦτο, κηρύττουν, ὅτι ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἐνωρίτερον, θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν πῶσιν τῶν πρωτοπλάστων ἐν τῷ κήπῳ τῆς Ἐδέμ, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἄκαιρος. Καὶ ἐξηγούμεθα.

Ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ διὰ τοῦ Ἀδάμ ἐξέλεξε τὸ κακόν, θὰ ἔπρεπε νὰ δοκιμάσῃ ὅλην τὴν πικρίαν, ὅλας τὰς φρικτὰς συνεπείας τῆς ἀποστασίας του ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ νὰ μισήσῃ τὴν κακίαν, νὰ ποθήσῃ τὴν ἀρετὴν, νὰ νοσταλγήσῃ τὴν παραδείσιον ζωὴν, πού ἔζη πλησίον τοῦ οὐρανοῦ Πατρός. Ὁ ἄσωτος, ἀφοῦ ἐκουσίως ἐγκατέλειψε τὸν Πατέρα, δραματιζόμενος μακρὰν αὐτοῦ πύργους εὐδαιμονίας, δὲν ὑπῆρχε πλέον ἄλλος τρόπος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ἑαυτόν, νὰ στραφῇ ἢ βούλησίς του καὶ πάλιν πρὸς τὸν Θεόν, εἰμὴ νὰ γευθῇ ὁ ἴδιος τοὺς καρποὺς τῆς ἀποστασίας του, τὴν ἀπάτην τοῦ κόσμου, τὸ φευγαλέον τῶν ἡδονῶν, τὸ ἐπίπλαστον τῆς φιλίας, τὴν ἀθλίαν συνοίκησιν μὲ τοὺς χοίρους, τὴν χρεωκοπίαν τῆς ζωῆς. Θὰ ἔπρεπεν ὁ ἀποστάτης νὰ διψάσῃ, νὰ πεινάσῃ, νὰ χάσῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του, νὰ γίνῃ δοῦλος, ὑπηρέτης κτηνῶν, νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀναπνεύσῃ ὅλην τὴν δυσοσμίαν τοῦ σταύλου, διὰ νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν εὐωδίαν τοῦ κήπου τῆς πατρικῆς οἰκίας, ν' ἀναστενάξῃ καὶ νὰ εἴπῃ ἐκ βάθους καρδίας τὸ περίφημον ἐκεῖνο· «*Ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου*» (Λουκ. 15,18).

Ὁρίμανσις τοῦ ἀποστήματος τοῦ κακοῦ

«ΟΤΕ ΗΛΘΕ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου». Τί κάνει ὁ ἰατρός, ὅταν παρουσιασθῇ εἰς τὸ σῶμα φλεγμονή, ἀπόστημα; Περιμένει πρῶτον νὰ ὠριμάσῃ τὸ ἀπόστημα, νὰ συγκεντρωθοῦν ἐκεῖ ὅλοι οἱ βλαβεροὶ χυμοί, καὶ κατόπιν μὲ τὸ νυστέρι σχίζει τὴν σάρκα, στραγγίζει καὶ καυτηριάζει τὸ τραῦμα μέχρι ρίζης. Οὕτω καὶ ἡ θεία πρόνοια, ἀπείρως σοφωτέρα τῆς προνοίας τοῦ ἱατροῦ, ἀφῆκε νὰ ὠριμάσῃ οὕτως εἰπεῖν τὸ κακόν, νὰ ἐκδηλωθῇ ὅλη ἡ μωρία καὶ ἡ ἐγκληματικότητα τοῦ ἀποστάτου ἀνθρώπου, διὰ νὰ πεισθῇ οὕτως ἐξ ἰδίας πείρας, διὰ νὰ ἴδῃ μόνος του καὶ νὰ παραδεχθῇ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ ὡς κακὸν καὶ ὀλέθριον διὰ τὴν ζωὴν του.

Καὶ πράγματι. Κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τῶν πέντε καὶ πλέον χιλιετιῶν ὁ ἄνθρωπος εἶδε τὴν μωρίαν καὶ τὴν ἐγκληματικότητα ν' αὐξάνουν συνεχῶς, νὰ λαμβάνουν κολοσσιαίας διαστάσεις. Ὁ μελετῶν τὴν προχριστιανικὴν ἱστορίαν καὶ μάλιστα τὴν ἱστορίαν τῶν τριῶν τελευταίων π.Χ. αἰώνων δὲν δύναται παρὰ ν' ἀναστενάξῃ καὶ νὰ κλαύσῃ μαζὶ μὲ τὰ ἐκλεκτὰ πνεύματα τῆς ἀρχαιότητος διὰ τὴν κατάπτωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε βυθισθῇ ὁ κόσμος.

Θρησκεία καὶ ἠθικὴ εἰς κατάπτωσιν

Ο ΑΛΗΘΗΣ ΘΕΟΣ ἠγνοεῖτο, ἀντ' αὐτοῦ δὲ

εἶχον θεοποιηθῆ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, τὰ ζῶα, τὰ πτηνά, οἱ ὄφεις καὶ τὰ ἄλλα ἔρπετά, καὶ εἶχον κατασκευασθῆ εἶδωλα, πρὸ τῶν ὁποίων ἔντρομοι οἱ ἄνθρωποι προσέφερον τὰς φρικτοτέρας τῶν θυσιῶν. Εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν ἐν καιρῷ ἀνομβρίας δυστυχεῖς γονεῖς ἔσφαζον τὰ τέκνα των. Ὁ Πομπῆιος ἐν καιρῷ τρικυμίας ἔρριψεν ἀνθρώπους εἰς τὰ κύματα, διὰ νῆ ἐξευμενίσῃ τὸν Ποσειδῶνά του. Οἱ καλλιμάρμαροι ναοὶ τῆς Ἀφροδίτης, τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς Ἀστάρτης ἐν Κορίνθῳ, Ἐφέσῳ, Κύπρῳ καὶ ἄλλαχού τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἀνεστέναζον ἀπὸ τὰς οἰμωγὰς παρθένων, αἱ ὁποῖαι προσέφερον ὡς θυσίαν τὴν τιμὴν των εἰς τὰς αἰσχρὰς θεότητας. Τὰ στάδια τῶν μεγαλοπόλεων ἀντήχουν ἀπὸ τὰς ζητωκραυγὰς ἑκατομμυρίων ἀλλόφρονος λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἔστεφάνωνε καὶ ἀνεκέρυττε θεοὺς βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας, τῶν ὁποίων αἱ βδελυραὶ πράξεις θὰ ἔφερον τὸ χρῶμα τῆς αἰδοῦς εἰς τὰς παρειὰς καὶ σατύρων. Αὕτῃ ἡ χιονοσκεπὴς κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου, ἡ ὑποπιθεμένη κατοικία τῶν θεῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἦτο τόπος ὀργίων, καὶ ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τῶν θεῶν ἐδίδοντο τὰ συνθήματα τῆς κακίας, καὶ πᾶς ἁμαρτωλὸς εἶχε προστάτην του ἕνα ἐκ τῶν θεῶν· ὁ μοιχὸς τὸν Δία, ὁ κλέπτης τὸν Ἑρμῆν, ὁ φιλοπόλεμος τὸν Ἄρην... Ἡ κακία θεοποιημένη εἰς τὰ πρόσωπα τῶν θεῶν τῆς ἀρχαιότητος.

Ἄλλὰ μαζὶ μὲ τὴν θρησκείαν εἶχε καταπέσει καὶ ἡ ἠθικὴ. Αἱ δύο μεγαλύτεραι πόλεις, Ἀθῆναι καὶ Ῥώμη, παρ' ὅλην τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέ-

πειαν πού τοὺς προσέδιδον τὰ μεγαλοπρεπῆ κτήρια, ἀνέδιδον ὀσμὴν θανάτου. Ὁ ἐγωισμὸς ἐκυριάρχει εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων. Ἐκ τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου κατοίκων πού ἠρίθμει ἡ Ῥώμη τὸ ἥμισυ ἦσαν δοῦλοι. Εἰς δὲ τὸ λεκανοπέδιον τῆς Ἀττικῆς ἐκ τῶν 500 χιλιάδων κατοίκων τῆς ἐνδόξου πόλεως τῶν Ἀθηνῶν αἱ 400 χιλιάδες ἔζων ὡς δοῦλοι. Αὐτοὶ ἔσκαπτον τοὺς ἀγρούς, αὐτοὶ εἰργάζοντο, αὐτοὶ ἐξώρυσσον ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, διὰ νὰ κατασκευάζωνται τὰ πολυτελεῖ περιδέραια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπεδεικνύοντο αἱ δέσποιναι τῆς Ῥώμης καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ ἀνθρωποὶ μόνον καθήκοντα εἶχον, δικαίωμα οὐδέν. Ὁ Ὀρτένσιος ἐπότιζε τὰ δένδρα του μὲ οἶνον· ὁ Αοῦκουλλος ἔτρεφε τοὺς ἰχθῦς τεχνητῆς λίμνης τεμαχίζων καὶ ῥίπων εἰς αὐτοὺς τὰς σάρκας δούλων, τοὺς ὁποῖους ἔτρεφε καὶ ἐπάχυνε διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ὁ γάμος εἶχε διαλυθῆ. Πλήθη διεφθαρμένων γυναιῶν εἶχον κατακλύσει τὰς πόλεις καὶ οὐδεμία κατὰ τῆς ἐκλύσεως αὐτῆς, τῆς πανδημίου λατρείας τῆς Ἀφροδίτης, ἠκούετο διαμαρτυρία, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ Σωκράτης, ὁ διδάσκαλος τῆς ἠθικῆς τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐπεσκέφθη τὴν περιβόητον Θεοδότην, ὄχι διὰ νὰ τὴν ἀποστρέψῃ ἀπὸ τὰ αἴσχη τῆς ζωῆς, ἀλλὰ διὰ νὰ διδάξῃ τοὺς κανόνας, κατὰ τοὺς ὁποῖους θὰ ἤρесе περισσότερο εἰς τὴν νεότητα καὶ θὰ συνελάμβανεν εἰς τὰ δίκτυά της περισσότερα θύματα.

Ἄλλὰ πρὸς τί νὰ συνεχιζώμεν; Ἀρκεῖ μία ἐπίσκε-

ψις εἰς τὸ μουσεῖον, τὸ ὁποῖον κατηρτίσθη ἀπὸ τὰ εὐρήματα, τὰ ἀπηνθρακωμένα λείψανα, τῶν τριῶν πόλεων, Πομπηίας, Ἡρακλείου, καὶ Σταβιῶν, αἱ ὁποῖαι κατεκάρησαν τῷ 79 μ.Χ. ἀπὸ τὴν λάβαν τοῦ Βεζουβίου, διὰ τὰ ἴδια τις, ὁποῖα ἦτο ἡ ἠθικὴ ζωὴ τῶν κατοίκων τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου ὀλίγας στιγμὰς προτοῦ ἀνοίξουν οἱ κρατῆρες τοῦ τρομεροῦ ἠφαιστείου.

Ἐκ τῶν σταυλῶν εἰς τὸ ἀγγελικὸν ὄψος

«ΟΤΕ ΗΛΘΕ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου». ὦ Κύριε! Σταῦλος ἀκάθαρτος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε συσσωρευθῆ κόπρος αἰῶνων, ἀτόμων καὶ λαῶν, αὐτὴ ἦτο ἡ ὄψις τοῦ κόσμου, ὅτε μίαν παγερὰν νύκτα τοῦ χειμῶνος ἐγεννήθη εἰς ἓνα σπήλαιον, εἰς ἓνα σταῦλον, ὅπου κατῴκουν τὰ ζῶα, πού πρῶτον αὐτὰ σὲ ἐχαιρέτισαν καὶ σὲ ἀνεγνώρισαν ὡς Κύριον κατὰ τὴν προφητικὴν φωνὴν «Ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ· Ἰσραὴλ δὲ με οὐκ ἔγνω καὶ ὁ λαός με οὐ συνῆκεν» (Ἠσ. 1,3). Πέραν ἀπὸ τὸν σταῦλον αὐτόν, εἰς ἀπόστασιν χιλιομέτρων, ὑπῆρχον αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων, αἱ λαμπραὶ οἰκοδομαὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἤνοιζαν διὰ τὰ σὲ ὑποδεχθῶν, διότι ἐκεῖ μέσα κατῴκουν τὰ δίποδα ἐκεῖνα κτήνη, περὶ τῶν ὁποίων ὁ προφήτης εἶπεν· «Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνε-

βλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμ. 48,13).

Ἔτσι ὁ σταῦλος ἦτο τὸ σύμβολον, πὺ κατὰ τὸν ζωηρότερον τρόπον συνεβόλιζε τὴν ἠθικὴν, τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν θρησκευτικὴν κατάπτωσιν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄλλ' ὦ τῶν θαυμασίων σου, ἁγία Τριάς! Ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη εἰς τὸν σταῦλον, ἔλαβε τὸν ἀποκτηνωθέντα ἄνθρωπον, ἀφύπνισε μέσα εἰς τὴν συνείδησίν του τὴν ἰδέαν τῆς θείας του καταγωγῆς, ἐχάραξε τοὺς κανόνας μιᾶς ἀπλῆς καὶ ἁγίας ζωῆς, τοῦ διήνοιξε τὴν ὁδὸν πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐπροπορεύθη αἴρων τὸν τίμιον σταυρόν, ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον δυνάμεις ὑπερφυσικὰς, θείας, καὶ τοῦ εἶπεν « Ἀκολούθει μοι » (Ματθ. 9,9).

Καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος πρὸ Χριστοῦ ἦτο τὸ δίποδον ἐκεῖνο κτῆνος πὺ ἐλάκτιζε πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, ἔγινε μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἔνσαρκος ἄγγελος, πὺ ἐνώνει καὶ αὐτὸς τὴν φωνὴν του μὲ τὸ ἄσμα τῶν ἀγγέλων καὶ ψάλλει χαρμοσύνως, καὶ οὐρανὸς καὶ γῆ ἀντιπαλοῦν « Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία » (Λουκ. 2,14).

Τὸ νέον πλήρωμα τοῦ χρόνου

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Ἡ σημερινὴ ἀνθρω-

πότης, ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς κρινομένη, ἀγνοεῖ
 τὸν Χριστὸν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ μυστηρίου τῆς
 θείας ἐνανθρωπήσεως. Ὑπὸ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον
 πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς δυσμὰς, πρὸς βορρᾶν
 καὶ πρὸς νότον ἐξέπεμψε τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ,
 θὰ ἔπρεπεν ἡ ἀνθρωπότης νὰ μὴ παρουσιάζη τὴν
 στιγμὴν αὐτὴν τὴν τραγικὴν ὄψιν ἐνὸς κλωβοῦ
 θηρίων, τὰ ὁποῖα μόνον ὁ φόβος, ἡ σιδηρᾶ ῥάβδος
 τοῦ θηριοδαμαστοῦ, κρατεῖ ἐν φαινομενικῇ ἡρεμίᾳ,
 ἀλλὰ νὰ παρουσιάζη τὴν χαρμόσουν ὄψιν μιᾶς
 ἀδελφότητος ἔθνων, εἰς τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ ἔθνη
 θὰ ἔζων ἐν ἀγάπῃ. Ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐπὶ τῶν
 ἡμερῶν μας ὁ κόσμος ἔκλεισε τὰ ὦτα, διὰ νὰ
 μὴ ἀκούῃ τὰς φωνὰς τοῦ ὕμνου τῶν ἀγγέλων,
 ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὸ
 φῶς τοῦ ἄστρου τῆς Βηθλεέμ. Ἄλλαι φωναί, ἄλλα
 φῶτα, ἄλλα ἄστρα τὸν παρέσυραν καὶ τὸν παρασύ-
 ρουν πρὸς τὴν ἐκτὸς τοῦ Χριστοῦ ζωὴν.
 Καὶ αὕτῃ ἡ ἐκτὸς Χριστοῦ ζωὴ ἔχει ὅλα τὰ
 συμπώματα, ἐπηυξημένα μάλιστα, τῆς μωρίας ἐκεί-
 νης καὶ τῆς ἐγκληματικότητος ποὺ ἐπαρουσίαζεν
 ὁ πρὸ Χριστοῦ κόσμος. «*Δύσατο δὲ ἡ ἥλιος, σκοιῶντο
 δὲ αἱ ἀγυαίαι*» ὅταν δύσῃ, δηλαδή, ὁ ἥλιος, ὅλοι
 οἱ δρόμοι σκοτεινιάζουν, λέγει ὁ Ὅμηρος. Ἀλλὰ
 καὶ ὅταν ὁ ἥλιος τῶν ψυχῶν, ὁ Ἰησοῦς
 Χριστός, ἐξ αἰτίας τῆς πείσμονος ἀρνήσεως
 τῶν ἀνθρώπων παύῃ νὰ φωτίζει τὰς ψυχάς, τότε
 ὅλοι αἱ ἀγυαίαι, ὅλοι οἱ δρόμοι τοῦ κόσμου, σκοτεινιά-
 ζουν. Δὲν ἔσβησε βεβαίως ὁ ἥλιος. Ἀλλ' ἡ κακία
 δημιουργεῖ πυκνὴν νέφωσιν, καὶ ἡ ἀνθρωπότης

δὲν δύναται νὰ ἴδῃ τὸ φῶς πού ἐκπέμπει τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ.

Ἄλλὰ διατί νὰ εἴμεθα ἀπαισιόδοξοι; Ἡ ἀπαισιοδοξία διὰ τὴν σωτηρίαν ἐσβέσθη ἀπὸ τὴν στιγμαὴν πού ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀπλοϊκῶν ποιμένων ἐνεκολπώθησαν τὸ παγκόσμιον μήνυμα· «*Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣς ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ*» (Λουκ. 2,10-11).

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὸ μήνυμα τοῦτο τῆς χαρᾶς, κλείομεν τὸ παρὸν ἄρθρον μὲ τὴν αἰσιόδοξον σκέψιν, ὅτι τὸ κακόν, πού ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀπεκορυφώθη καὶ ἐπαρουσίασε τρομερὰ ἐγκλήματα καὶ ἐβύθισε τὴν ἀνθρωπότητα εἰς χάος, δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδρασιν τῶν δυνάμεων τοῦ φωτός, αἱ ὁποῖαι στρατευόμεναι ὑπὸ τὴν εἰρηνικὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ θὰ νικῆσουν κατὰ κράτος τὰς σκοτεινὰς δυνάμεις, θ' ἀπαλλάξουν τὰς ψυχὰς ἀπὸ τοὺς φόβους, διὰ νὰ ἐπιταχύνουν τὸ νέον πλήρωμα τοῦ χρόνου, τὴν ἔλευσιν τοῦ Χριστοῦ εἰς πᾶσαν καρδίαν ἀνθρώπου, διὰ νὰ γίνῃ αὕτη μία μικρὰ Βηθλεέμ, ψάλλουσα αἰωνίως καὶ ἐνδομύχως τὸ «*Δόξα ἐν ὑψίστοις*».

ΤΟ ΜΕΓΑ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

*«Μέγα τὸ μυστήριον τῆς σῆς ἐν-
ανθρωπήσεως, Κύριε, δόξα σοι»
(δοξαστικὸν αἰνῶν Κυριακῆς
μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν)*

Η ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙ-
ΣΤΟΥ! Μυστήριον. Μέγα μυστήριον.

Ἄλλ' ὅχι, φωνάζουν οἱ ἄπιστοι. Ἡμεῖς δὲν θέλομεν
ν' ἀκούωμεν μυστήρια. Ἡ ἐπιστήμη διέλυσε τὰ
σκοτή καὶ ὅπου αὕτη ἐμφανίζεται ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει
πλέον μυστήριον.

Δὲν ὑπάρχει μυστήριον; Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν
πρὸς στιγμὴν τὸν Θεάνθρωπον, ὅστις ἐκήρυξε τὸ
μυστήριον, καὶ ἄς ἴδωμεν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις
ἐκαυχήθη ὅτι ἔγινεν ὑπεράνθρωπος καὶ φωνάζει
ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον μυστήριον.

Μικρὸν μυστήριον ὁ ἄνθρωπος

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ! Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἐνεφανίσθη
εἰς τὸν πλανήτην αὐτόν, κατὰ τοὺς μετριώτερους

ὕπολογισμοὺς ἔχουν παρέλθει ὀκτὼ περίπου χιλιητη-
ρίδες. Ἔκτοτε ὁ ἄνθρωπος ἔζησεν, ἐπολλαπλασιά-
σθη, ἠὺξήθη ὡς τὰ ἄστρα καὶ ἡ ἄμμος, καὶ ἐξηπλώθη
εἰς ὅλην τὴν γῆν. Κατὰ τὴν διαρροὴν τῶν αἰώνων
ἄφησεν ἀναρίθμητα μνημεῖα. Ἐκτισε ναοὺς, μέγα-
ρα, πυραμίδας, ἐξώρυξε τὸν χαλκὸν καὶ τὸν σίδηρον,
κατεσκεύασεν ἀξίνας, ξίφη, ἐργαλεῖα, μηχανάς, συνέ-
γραψε βιβλία, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς του πρὸς
τὰ ἄνω, ἠρεύνησε τὸν οὐράνιον θόλον, ἀνεκάλυψεν
ἀστέρας, ἐξεδήλωσε δηλαδὴ ὅτι ὑπῆρχεν ἐντὸς
τῆς ὑπάρξεώς του καὶ ἐπαρουσιάσθη ὡς γεωργός,
τεχνίτης, διδάσκαλος, συγγραφεύς, ποιητής, ἐπιστή-
μων, στρατηγός, βασιλεὺς, κυβερνήτης λαῶν.

Ὁ ἄνθρωπος! Θὰ ἐπερίμενε κανεὶς ὅτι ὕστερον
ἀπὸ 8.000 ἔτη αὐτὸ τὸ ὄν, τὸ ὁποῖον ἀκούομεν,
βλέπομεν, ἀναγινώσκομεν, ψηλαφῶμεν, ἀναλύομεν,
θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς εἶνε τελείως γνωστόν. Εἶνε;
Ὅχι! Ἐλάχιστα ἐκ τοῦ ὅλου προβλήματος πού
λέγεται ἄνθρωπος γνωρίζομεν. Εἶνε τόσον ὀλίγα,
ὥστε ὁ διεθνoῦς φήμης ἰατροφιλόσοφος Καρρέλ
συνέγραψε βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ ἄνθρωπος,
αὐτὸς ὁ ἄγνωστος», τὸ ὁποῖον προεκάλεσε τὸ
γενικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ διεθνoῦς ἐπιστημονικοῦ
κόσμου καὶ μετεφράσθη εἰς πλείστας γλώσσας,
μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τὴν ἐλληνικὴν.

Ὁ ἄνθρωπος, παρ' ὅλας τὰς ἐπιμόνους ἐρεῦνας
τῆς ἐπιστήμης, ἐγκλείει μυστήρια ἀνεξερεύνητα.
Μυστήριον ἢ ἀκοή. Μυστήριον ἢ ὄρασις. Μυστήριον

ἡ ἀφή. Μυστήριον ἡ λειτουργία καὶ τῶν τελευταίων ὀργάνων. Πῶς π.χ. ἡ τροφή μεταβάλλεται εἰς αἷμα, γάλα, λίπη, μυελόν, σάρκα, νεῦρα, ὀστᾶ, τρίχας κ.λπ., εἶνε κάτι πού καλύπτει μυστήριον. Ἡ ἐπιστήμη ἀγνοεῖ. Περιγράφει μόνον. Δὲν ἐξηγεῖ τὰ βαθύτερα αἷτια.

Καὶ ἐὰν ὁ ἄνθρωπος περικλείῃ μυστήρια, πόσῳ μᾶλλον Ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ὑπῆρξεν ἀπλῶς ἄνθρωπος, ἀλλά, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ ὄλη του ἐπὶ γῆς ζωῆ, ἦτο Θεάνθρωπος;

Μέγα μυστήριον ὁ Θεάνθρωπος

ΜΑΣ ΕΡΩΤΟΥΝ· Πῶς Θεάνθρωπος; Καὶ ἡμεῖς τοὺς ἐρωτῶμεν· Πῶς ὁ ἄνθρωπος; Ἐκστατική καὶ ἄφρονος μένει πρὸ τοῦ προβλήματος τούτου ἡ ἐπιστήμη, ὅπως ἐκστατικὴ καὶ ἄφρονος μένει καὶ πρὸ ἄλλων μικροτέρων προβλημάτων, τὰ ὅποια σχέσιν ἔχουν ὄχι πλέον μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ πρώτου ἀνθρώπου ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον γεννῶνται ἐκάστοτε οἱ ἄνθρωποι. Ὁ τρόπος αὐτὸς φαίνεται μὲν ὡς φυσικὴ καὶ τετριμμένη ὁδός, διὰ τῆς ὁποίας ἔρχεται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωὴν. Ἐὰν ὅμως ἐξετασθῇ ἐπισημονικῶς, προκαλεῖ τὸν ἴλιγγον εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ τοῦ μεγαλυτέρου ἀκόμη βιολόγου μὲ τὴν σωρείαν ἀλύτων προβλημάτων, τὰ ὅποια ἀναπηδοῦν ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν πρώτων σπερμάτων τῆς ζωῆς.

Μᾶς ἐρωτοῦν· Πῶς Θεὸς καὶ ἄνθρωπος;

Ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς ἐρωτῶμεν· Πῶς εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐνώνεται ψυχὴ καὶ σῶμα; Ποία ἡ σχέσις τῶν δύο τούτων συστατικῶν; Καὶ ἡ ἐπιστήμη μὲ τὰ ἐρωτήματα αὐτά, τὰ ὁποῖα θέμα ἔχουν τὸν ἄνθρωπον, ρίπεται κυριολεκτικῶς εἰς λαβύρινθον σκέψεων χωρὶς νὰ δύναται νὰ εὔρη διέξοδον, διότι βαθὺ μυστήριον καλύπτει τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν βαθυτέραν αὐτοῦ οὐσίαν.

Καὶ μόνον ὁ ἄνθρωπος περικλείει μυστήρια; Καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη τῶν δημιουργημάτων, ὅσον ἐρευνῶνται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, τόσον περισσότερα προβλήματα προβάλλουν. Εἰς ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τοῦ βοτανολόγου Μπαίηλυ, ὅστις ἐπὶ 50 περίπου ἔτη ἐμελέτα τὰ φυτά. Ἐκεῖ ὑπὸ τὸν τίτλον «Κόσμος γεμᾶτος θαύματα» γράφει ὅτι τὸ μυστήριον εὐρίσκεται μέσα εἰς κάθε φυτόν, εἰς κάθε φύλλον, εἰς κάθε παλμὸν τῆς ζωῆς, εἰς κάθε βῶλον γῆς, καὶ ὅτι εἶνε τόσα τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ἐπιστήμη, ὥστε καὶ ὕστερον ἀπὸ δέκα χιλιάδας χρόνια διαρκοῦς καὶ ἐντατικῆς μελέτης, τὰ συνηθέστερα τῶν πραγμάτων ποὺ βλέπομεν, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων ἐρευνῶν, θὰ προκαλοῦν νέας ἐκπλήξεις, θὰ φαίνωνται νέα, διότι τὰ μυστήρια ποὺ ἐγκλείει ἕκαστον δημιούργημα δὲν θὰ ἐξαντληθοῦν ποτέ.

Ἄνθρωπε! Ἐν μέσῳ λοιπὸν μυστηρίων ζῆς καὶ κινεῖσαι. Μυστήριον εἶνε ἡ ἰδική σου ζωὴ —τί λέγω;—, ἕκαστον κύτταρον τοῦ σώματός σου. Ἄλλὰ μυστήρια ἔχουν καὶ τὰ φυτὰ ποὺ πατεῖς καὶ τὰ ἄστρα ποὺ

βλέπεις και αἱ ἀκρίδες τῶν ἀγρῶν και τὰ φύκη
τῆς θαλάσσης.

Ἄνθρωπε ὑπερήφανε! Τὴν οὐσίαν ἐνὸς φυτοῦ
δὲν ἐγνώρισες ἀκόμη· πῶς ἔχεις τὴν ἀξίωσιν νὰ
γνωρίσης τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ;(*).

(*) Ὁρθῶς ἐκ τῶν νεωτέρων ἀπολογητῶν τοῦ χριστιανισμοῦ
ὁ Ἰωάννης Σκαλτσούνης παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς. «Αἱ ἐπιστῆμαι
και αἱ τέχναι και τὰ γνωστότερα τῶν σωματικῶν ἀντικειμένων
και οἱ νόμοι τῆς φύσεως, δι' ὧν καθ' ἐκάστην ἐργαζόμεθα
και συντηρούμεθα και προοδεύομεν, παριστῶσιν ἡμῖν μυστήρια
σκοτεινὰ και ἀκατάληπτα.

Λάβε λίθον ἀνὰ χεῖρας και ἄφες αὐτὸν νὰ καταπέση ἐπὶ
τῆς γῆς. Ἐὰν συγχρόνως κάτοικος τοῦ ἀντιθέτου ἡμισφαιρίου
πράξει τὸ αὐτό, οἱ λίθοι θὰ λάβωσι τὴν αὐτὴν πρὸς τὸ
κέντρον διεύθυνσιν. Καλοῦσι τὰ φαινόμενα ταῦτα οἱ φυσιοδίφαι
ἀποτελέσματα τοῦ νόμου τῆς βαρύτητος. Ἄλλ' ἡ δύναμις
ἢ ὠθοῦσα τὸν λίθον πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς, αἱ δυνάμεις
τῆς ἑλξεως και ὤσεως αἱ συντηροῦσαι τὴν ἀρμονίαν τῶν
οὐρανίων σωμάτων εἶναι ἄρα γε συμφυεῖς εἰς τὰ σώματα;
Ὁ δὲ καλούμενος νόμος τῆς βαρύτητος εἶναι ἄρα γε μηχανικὸν
στοιχεῖον τῆς ὕλης, εἶναι ἀόρατος και πνευματικὴ δύναμις,
εἶναι αἰθὴρ περιβάλλων πάντα τὸν ἄπτὸν και ὄρατὸν κόσμον,
εἶναι τὸ κενόν, ὡς ἐδόξαζεν ὁ Δημόκριτος; Ὁ τὸν νόμον
τῆς βαρύτητος ἀνακαλύψας και διαγράψας Νεύτων μετὰ
εἰκοσαετεῖς μελέτας και ἐκζητήσεις ἐβεβαίουν ὅτι ἄλογον
τὸ πιστεῦναι ὅτι ἡ δύναμις ἔγκειται ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀτόμοις
τῶν ἐλκομένων σωμάτων. Ἐκτοτε μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης
ἐκζητεῖται ματαίως ὁ χαρακτήρ και ἡ οὐσία τῆς δυνάμεως
τῆς βαρύτητος, πολλοὶ δὲ τῶν φυσιοδιφῶν ἀποφάνονται ὅτι
ὡς ἡ μαθηματικὴ ἐπιστῆμη προοδεύουσα ἀντὶ νὰ λύσῃ τὰ
προβλήματα τοῦ τετραγωνισμοῦ τοῦ κύκλου ἀπέδειξε τὸ
ἀδύνατον τῆς λύσεως αὐτοῦ, οὕτω διὰ τῶν γενομένων προόδων
τῆς ἐπιστήμης κατεδείχθη τὸ ἀπολύτως ἀδύνατον τῆς λύσεως
τῶν περὶ τῆς ἀρχῆς και τῆς οὐσίας και ἔδρας τῶν φυσικῶν
δυνάμεων ζητημάτων. “Ἡμεῖς βλέπομεν τὰ ἄμεσα τῶν φαινομέ-

Τ' ἄνωτέρω γράφονται ὡς μία σύντομος ἀπάντησις εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι, ὑπερήφανοι διὰ τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης, νομίζουν ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἔχυσε φῶς εἰς ὅλα τὰ προβλήματα καὶ ὅτι μόνον ὁ χριστιανισμὸς ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη μυστήρια. Καὶ ὅμως, ὡς ἐμφαίνεται, τὸ μυστήριον ἀπλοῦται πανταχοῦ.

Καὶ ἐφ' ὅσον ὁ πέπλος τοῦ μυστηρίου εἶνε τόσον ἐξηπλωμένος, δὲν πρέπει νὰ σκανδαλίζονται μερικοὶ διότι ὁ χριστιανισμὸς ἔχει τὰς μυστηριώδεις του ἀληθείας, μία ἐκ τῶν ὁποίων εἶνε καὶ ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

**Ἄδυνατεῖς νὰ ἐξηγήσης ;
Ἄλλὰ δύνασαι ν' ἀπολαύσης !**

ΑΛΛΑ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ, τὸ ὁποῖον περικαλύπτει

ων αἴτια”, ἔλεγεν ὁ μέγας φυσιολόγος Βερνάρδος, “ἀλλὰ τὰ πρῶτα αἴτια μᾶς διαφεύγουν”.

Μελετῶντες ἐπὶ οἴουδήποτε ζητήματος ἢ ἀναλύοντες οἰονδήποτε ἀντικείμενον πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰ περὶ ὑπάρξεως ὄντος ἢ γεγονότος πινὸς ἢ τὰ περὶ τῆς ἀληθείας προτάσεως ἢ βεβαιώσεως, ἀπὸ τῆς οὐσίας, τῶν χαρακτήρων, τῶν ὑποστάσεων καὶ τοῦ τρόπου τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ. Τὸ ἔχειν πεποιθήσιν ἀσάλευτον καὶ ἀνέφελον βεβαιότητα περὶ ὑπάρξεως ὄντος ἢ ἀληθείας πινὸς εἶναι ὅλως διάφορον τῆς γνώσεως τῆς οὐσίας καὶ τῶν χαρακτήρων καὶ τῶν τρόπων τῶν ἐνεργειῶν του. Τὴν διατυπωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Παστὲρ ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν, εἰπόντος ὅτι “ὁ Θεὸς ἐπιβάλλεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην συνειδησιν καὶ εἶναι ἀκατάληπτος”, διεφώπιζε μετὰ πολλῆς φιλοσοφικῆς δεινότητος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἰς ἓνα τῶν περὶ ἀνομοίων λόγων του ἀναπτύσσων καὶ σχολιάζων τὴν ἐξῆς ἀλήθειαν. “Ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ ἀγνοεῖται οὐχ ὅτι ἐστίν, ἀλλὰ τί ἐστίν. Ἀρκεῖ πρὸς εὐσέβειαν εἶδέναι ὅτι ἐστίν”.

τὴν φάτιν τῆς Βηθλεὲμ, οὐδόλως μᾶς ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ ν' ἀπολαύσωμεν τ' ἀνεκτίμητα δῶρα ποὺ ἔφεραν εἰς τὸν κόσμον ὁ ἐνανθρωπήσας Σωτήρ.

Ἄς ἀναφέρομεν ἓνα παράδειγμα. Εἰσέρχομαι εἰς ἓνα κῆπον. Ἴδου ῥόδον. Εὐωδιάζει πολύ. Τὸ κόπω καὶ ὀσφραίνομαι. Ἐὰν μὲ ἐρωτήσετε, πῶς ἔγινε τὸ ῥόδον αὐτό, πῶς τὸ εὐτελὲς χῶμα τῆς γῆς μετέδωκε τὴν εὐωδίαν, πῶς διετάρχησαν τὰ φύλλα κ.λπ., δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀπαντήσω. Ὅχι δὲ ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ὁ μεγαλύτερος βοτανολόγος. Τοῦτο ὅμως δὲν μὲ ἐμποδίζει ν' ἀπολαβάνω τὴν εὐωδίαν τοῦ ῥόδου καὶ νὰ δοξάζω ἐκεῖνον, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸ ῥόδον τόσην εὐωδίαν.

Κάτι σχετικὸν συμβαίνει καὶ μὲ τὸν χριστιανισμόν. Οὐδείς φιλόσοφος ἢ θεολόγος θὰ δυνηθῆ ποτε νὰ σαῶς ἐξηγήσῃ, πῶς ὁ Θεὸς ἔγινεν ἄνθρωπος, πῶς «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωάν. 1,14). Παρ' ὄλην ὅμως τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως νὰ ἐξηγήσῃ τὸ μυστήριον, ἐὰν θέλωμεν, δυνάμεθα νὰ ὀδεύσωμεν πνευματικῶς πρὸς τὴν Βηθλεέμ, ἐν ταπεινώσει βαθείᾳ, καὶ ὡς οἱ ἀγραυλοῦντες ποιμένες καὶ οἱ μάγοι νὰ προσκυνήσωμεν τὸ Θεῖον Βρέφος καὶ νὰ αἰσθανθῶμεν τὴν εὐωδίαν τοῦ ἄνθους, τοῦ μοναδικοῦ ἄνθους, τοῦ ἁμαράντου ἐκείνου ἄνθους, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν ὡραίαν ποιητικὴν γλῶσσαν ὁ ὕμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας ὑμνεῖ «Ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς, Χριστέ, ἐκ τῆς Παρθένου ἀνεβλάστησας...».

Ἀγαπητοί μας ἀναγνώσται! Ἀναπνέοντες σήμερον εἰς τὴν πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἡ ἀκράδαντος πίστις εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἃς ψάλλωμεν·

*«Εὐφραίνεσθε, δίκαιοι· σῆρανοί, ἀγαλλιᾶσθε·
σκιρτήσατε, τὰ ὄρη, Χριστοῦ γεννηθέντος.
Παρθένος καθέζεται τὰ χερουβὶμ μιμουμένη,
βαστάζουσα ἐν κόλποις Θεὸν Λόγον σαρκωθέντα.
Ποιμένες τὸν τεχθέντα δοξάζουσι,
μάγοι τῷ Δεσπότη δῶρα προσφέρουσι,
ἄγγελοι ἀνυμνοῦντες λέγουσιν·
Ἀκατάληπτε Κύριε, δόξα σοι».*

Ο ΗΛΙΟΣ ΑΝΕΤΕΙΛΕ...

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες
ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν·
Κύριε, δόξα σοι»

(ἀπολυτίκιον)

ΕΙΝΕ, ἀγαπητοί μου, εἶνε ὕμνος γλυκύτατος, πασίγνωστος εἰς ὅλον τὸν ὀρθόδοξον εὐσεβῆ λαόν. Ὅχι μόνον ψάλλται καὶ ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ ἄθῳα παιδικὰ χεῖλη ψάλλουν τὸν ὕμνον.

Ὁ ὕμνος αὐτὸς εἶνε τὸ ἀπολυτίκιον τῶν Χριστουγέννων, ἓνα ἐκ τῶν ὠραιότερων ἀπολυτικίων ποὺ ἀκούονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Ὁ ὕμνογράφος ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ ἀπερίγραπτον μεγαλεῖον τῆς ἑορτῆς καὶ μὲ ὀλίγα λόγια μᾶς δίδει μίαν εἰκόνα τοῦ ὑψίστου γεγονότος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Εἶνε τόσον ὠραία ἢ εἰκῶν, καὶ ἐὰν τὴν προσέξωμεν, θὰ ὠφεληθῶμεν πνευματικῶς. Διότι τί τὸ ὄφελος νὰ ἐορτάζωμεν τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων ἢ τὰς ἄλλας ἐορτὰς τῆς χριστιανοσύνης, ἐὰν δὲν προσέχωμεν τὰς λέξεις καὶ τὰ νοήματα ποὺ περι- κλείουν αἱ λέξεις; Αἱ λέξεις εἶνε ὡς ὁ φλοιὸς ὁ ὁποῖος περικλείει τὸν καρπὸν. Καί, ὅπως θραύομεν τὸν φλοιὸν διὰ νὰ γευθῶμεν τὸν καρπὸν, κατὰ παρόμοιον τρόπον κάτω ἀπὸ τὰς λέξεις πρέπει νὰ προσπαθῶμεν νὰ εὐρίσκωμεν τὸ πνευματικόν των περιεχόμενον. Βεβαίως αἱ ἀλήθειαι τῆς πίστεως, ὅσον καὶ ἂν θελήσωμεν νὰ τὰς ἐξετάσωμεν, εἶνε πράγματα ἀνεξιχνίαστα καὶ μόνον μὲ τὴν πίστιν συλλαμβάνονται. Ἐὰν δὲν ὑπάρχη πίστις, ὅσας εἰκόνας καὶ παραδείγματα καὶ ἂν ἀναφέρῃ ὁ ἱεροκῆ- ρυξ, ὁ ἄπιστος δὲν πρόκειται νὰ πεισθῇ. Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει κατορθώνει νὰ ἐμβαθύνῃ, ὅσον εἶνε δυνατόν, εἰς τὰ θρησκευτικὰ νοήματα, καὶ χαίρει καὶ ἀγάλλεται πνευματικῶς. Διὰ τοὺς ἀθέους καὶ ἀπίστους ἢ γλῶσσα τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἢ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας, εἶνε ξένη, ἀκατανόητος γλῶσσα. Ἀκούουν λέξεις, ἀλλὰ δὲν κατανοοῦν τίποτε. Εἶνε ὡσὰν νὰ τοὺς ὀμιλῇ κανεὶς κινέζικα!

Ἄλλὰ ποία ἢ εἰκῶν, ἢ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὸ ἀπολυτίκιον τῶν Χριστουγέννων; Εἶνε ὁ ἥλιος. Ἐξ ὄλων τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ ὁ ὕμνογράφος, προκειμένου νὰ ὑμνήσῃ καὶ νὰ δοξολογήσῃ τὸν Χριστόν, λαμβάνει τὸν ἥλιον ὡς εἰκόνα καὶ λέγει· Χριστέ, σὺ εἶσαι ὁ ἥλιος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐπρόσιτον μυστήριον

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΗΛΙΟΣ ! Καὶ πράγματι· ἐὰν ἐξετάσωμεν τὰ πράγματα, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὑπάρχουν ὁμοιότητες μεταξὺ τοῦ φυσικοῦ ἡλίου καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἡλίου, τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἥλιος ! Ἐρωτῶμεν· ὑπάρχει ἄλλος οὐράνιος ἀστὴρ λαμπρότερος τοῦ ἡλίου; Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὑπαρξίν του; Ἡ ὑπαρξις τοῦ ἡλίου εἶνε βέβαιον γεγονός, καὶ θὰ ἦτο ἀνόητος ἐκεῖνος ὅστις θὰ ἔγραφε βιβλίον ἀποπειρώμενος ν' ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἥλιος ! Ἐὰν λοιπὸν ἡ ὑπαρξις τοῦ ἡλίου θεωρῆται βεβαία, ποῖος εἶνε ἐκεῖνος ποὺ θὰ τολμήσῃ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Χριστοῦ; Διότι ὁ Χριστὸς λάμπει περισσότερον τοῦ ἡλίου. Ἐκατομμύρια ἄνθρωποι τὸν πιστεύουν καὶ τὸν λατρεύουν. Καὶ ὅπως ὁ ἥλιος ὡς πρὸς τὴν βαθυτέραν σύστασίν του (πῶς καίει; μὲ ἄνθρακα, μὲ πετρέλαιον, μὲ βενζίνη, μὲ πυρηνικὴν ἐνέργειαν;), οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ὡς πρὸς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς του, ὡς πρὸς τὰ βάθη τῆς θεότητος, ἀποτελεῖ μυστήριον. Ὡς κηρύττει ὁ κορυφαῖος ἀπόστολος Παῦλος, «ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανέρωθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α΄ Τιμ. 3,16). Ἄνθρωπε ! Δὲν ἔλυσες τὰ μυστήρια ποὺ κρύβει ἡ ὑπαρξις καὶ ἡ σύστασις τοῦ φυσικοῦ ἡλίου, καὶ ζητεῖς νὰ λύσῃς τὰ ὑπεράνω τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ ὕλικου κόσμου πνευματικὰ

προβλήματα; Ἄνθρωπε! Τὸν φυσικὸν ἥλιον δὲν δύνασαι νὰ ἴδῃς μὲ γυμνοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἔχεις τὴν ἀναίδειαν νὰ θέλῃς νὰ ἴδῃς τὴν θεότητα, τὸν νοητὸν καὶ ὑπερφυσικὸν ἥλιον, τὸν Χριστόν;

Δευτέρα παρομοίωσις. Ἀπρόσιτος, ἀπλησίαστος, εἶνε ὁ φυσικὸς ἥλιος. Ὁ ἄνθρωπος ἐπέταξεν εἰς τὸ διάστημα καὶ ἐπλησίασεν ἄλλους ἀστέρας, τὸν ἥλιον ὅμως δὲν δύναται νὰ πλησιάσῃ, ὄχι μόνον διότι ἡ ἀπόστασις εἶνε τεραστία, ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡλίου λέγουν ὅτι ἡ θερμοκρασία φθάνει τοὺς 6.000 βαθμούς, εἰς μίαν δὲ τοιαύτην θερμοκρασίαν ὅλα τὰ στερεὰ γίνονται ἀτμός. Ἀλλὰ καὶ ὁ Χριστὸς ὡς Θεὸς εἶνε ἀπρόσιτος. «Πῦρ καταναλίσκον» (Ἐβρ. 12,29), φωτιά πού καίει. Ὁ φυσικὸς ἥλιος, ἂν καὶ εὐρίσκεται εἰς τόσον μεγάλην ἀπόστασιν, ἐγγίζει ὅμως τὴν γῆν καὶ τὴν ἀσπάζεται καθημερινῶς. Πῶς; Μὲ τὰς ἀκτῖνάς του. Κάθε ἀκτίς, πού ἔρχεται ἀπὸ τὸν ἥλιον διὰ νὰ φωτίσῃ καὶ νὰ θερμάνῃ τὸν κόσμον, τρέχει μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα καὶ εἰς ὀκτὼ (8) λεπτὰ φθάνει εἰς τὴν γῆν. Ὁ ἥλιος ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Καὶ ὁ Χριστός, ὁ ἀπρόσιτος ὡς Θεός, ἔγινε προσιτὸς ὡς ἄνθρωπος. Ὁ ἱ. Χρυσόστομος παρατηρεῖ ὅτι, ἐὰν ὁ ἥλιος ἐχαμήλωνε καὶ ἐπλησίαζε τὴν γῆν, ἡ γῆ θὰ ἐγένετο ἄνθραξ ἐκ τῆς μεγάλης θερμότητος. Ἀλλ' ὁ Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος ἦλθε καὶ περιεπάτησεν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν «καὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις συνανέστράφη» (Βαρ. 3,38), ἔγινεν ὅμοιος μὲ ἡμᾶς πλὴν τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὅμως ἡ γῆ δὲν ἐκάη. Ὁ Χριστὸς ἀπρόσιτος ὡς Θεός, προσιτὸς ὡς ἄνθρωπος.

Ἄμολυντος πηγὴ τῆς ζωῆς

ΤΡΙΤΗ παρομοίωσις. Ὁ ἥλιος, ἂν καὶ ἐγγιζεῖ τὴν γῆν μὲ τὰς ἀκτῖνας, ὅμως δὲν μολύνεται ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας τῆς, ἀλλὰ παραμένει ἀμολυντος. Οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ὁ πνευματικὸς ἥλιος τῆς ἀνθρωπότητος, ἂν καὶ ὡς ἄνθρωπος ἦλθεν εἰς πνευματικὴν ἐπαφὴν μὲ τοὺς πλέον ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ τοὺς σώσῃ, ὅμως παρέμεινεν ὁ καθαρὸς καὶ ἀμολυντος, ὁ ἅγιος τῶν ἁγίων, ὁ βασιλεὺς τῆς ἀγιότητος.

Τελευταία παρομοίωσις. Ὡραία εἶνε ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Διαλύει τὸ σκότος τῆς νυκτός, σκορπίζει τὸ φῶς εἰς ὅλην τὴν πλάσιν, φωτίζει καὶ θερμαίνει τὸν κόσμον. Φυτὰ, πτηνὰ, ζῶα καὶ ἄνθρωποι τροφοδοτοῦνται μὲ τὰς ζωογόνους ἀκτῖνάς του. Εἰς ὅλα ὑπάρχει ἥλιος, ἀπαραίτητον συστατικὸν τῆς ζωῆς. Ἄνευ ἡλίου δὲν θὰ ὑπῆρχε ζωὴ. Ἄλλ' ἐὰν εἶνε ὦραία ἡ ἀνατολὴ τοῦ φυσικοῦ ἡλίου καὶ τὰ πτηνὰ κατ' αὐτὴν ἐξυπνοῦν καὶ πετοῦν χαρμοσύνως καὶ γεμίζουσι τὸν ἀέρα μὲ τὰ γλυκύτατα ἄσματα τῶν, ἀσυγκρίτως ὦραιότερα εἶνε ἡ «ἀνατολὴ ἐξ ὕψους» (Λουκ. 1,78), ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ τὸ τελευταῖον τονίζει ὁ ὕμνογράφος, ὅταν λέγῃ· Χριστέ, ἡ γέννησίς σου ἀνέτειλεν εἰς τὸν κόσμον «τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως».

Τὸ σκότος διελύθη

ΑΣ ΘΕΣΩΜΕΝ ΕΔΩ ἓνα ἐρώτημα· Τί ἦτο θρη-

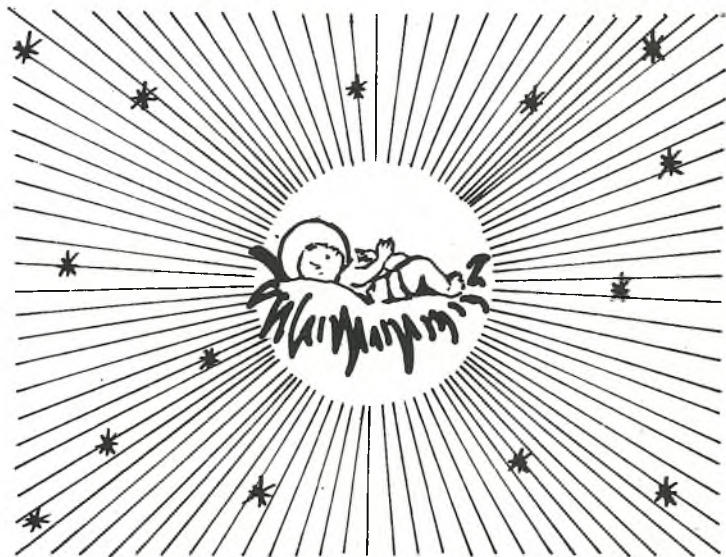
σκευτικῶς καὶ ἠθικῶς ὁ κόσμος πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ; Σκότος ἠπλώνετο εἰς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν. Βαθεῖαν νύκτα εἶχον τὰ ἔθνη. Εἰδωλολάτραι ἦσαν. Ἄγρια ζῶα, τίγρεις καὶ λέοντες καὶ ἀετοὺς καὶ κύνας καὶ γαλᾶς καὶ ὄφεις καὶ δένδρα καὶ λίθους καὶ πυρὰς καὶ εἴτι ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐλάτρευον ὡς θεοὺς. Καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ψευδεῖς θεοὺς κατὰ τὰς ἐορτάς των ἔσφαζον τὰ καλύτερα τέκνα των, διότι ἔτσι ἐπίστευον ὅτι θὰ ἐξευμενίζοντο οἱ θεοὶ των. Μία κατάστασις, ἡ ὁποία προκαλεῖ τὴν φρίκην. Ὅχι δὲ μόνον λαοὶ ἄγριοι καὶ καθυστερημένοι, ἀλλὰ καὶ λαοὶ ποὺ ἐθεωροῦντο πολιτισμένοι ἐλάτρευον τὰ εἰδῶλα. Ὑπῆρχεν ἄλλος περισσότερον πολιτισμένος λαὸς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας; Ἀλλὰ καὶ αὐτοί, οἱ πρόγονοί μας διὰ τοὺς ὁποίους τόσον καυχώμεθα, ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἔζων εἰς σκότος, καὶ μέσα εἰς τὸ σκότος ἐζήτησαν νὰ εὑρουν ποῖος εἶνε ὁ ἀληθινὸς Θεός. Καὶ ἐπειδὴ, παρ' ὄλην τὴν φιλοσοφικὴν των ἀναζήτησιν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν εὑρουν, ἔστησαν ἄγαλμα μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀγνώστῳ θεῷ» (Πράξ. 17,23).

Ἀνέτειλεν ὡς ἥλιος πνευματικὸς εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός. Μάγοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον ὡς θεοὺς τὰ ἄστρα, λέγει ὁ ὕμνωδός, ὅταν εἶδον τὸν παράδοξον ἀστέρα, ὁ ὁποῖος ἔλαμπε τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μὲ ἓνα ἕκτακτον φωτισμόν, ἀντελήφθησαν ὅτι κάτι μέγα καὶ ὑψηλὸν συνέβαινε ἐπὶ τῆς γῆς· ὅτι ὁ Μεσσίας τὸν ὁποῖον ἀνέμενεν ἡ ἀνθρωπό-

της ἦλθε, καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸν προσκυνήσουν.

Ἄδυτον τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Ὁ φυσικὸς ἥλιος, τὸν ὁποῖον βλέπομεν καὶ τοῦ ὁποῖου ἀπολαμβάνομεν τὸ πλούσιον φῶς, ὁ ἥλιος αὐτός, ὡς

εἴπομεν, εἶνε μία μικρὰ εἰκὼν τοῦ ἄλλου ἡλίου, τοῦ Χριστοῦ. Μᾶς τὸν ἔδωκεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ ἐνθυμώμεθα τὸν Χριστόν.

Λοιπόν, ὄχι μόνον τὰ Χριστούγεννα, ποὺ ἀκούομεν τὸ ἀπολυτίκιον τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ πάντοτε, καθημερινῶς, ὅταν βλέπωμεν ν' ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος καὶ νὰ σκορπίζῃ τὰς ἀκτῖνάς

του εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἃς ὑψώνεται ἡ καρδία
μας ἐκ τῶν ὑλικῶν εἰς τὰ πνευματικά· ἃς προσευχώμε-
θα καὶ ἃς λέγωμεν νοερῶς·

Χριστέ, ὁ φυσικὸς αὐτὸς ἥλιος μίαν ἡμέραν θὰ
σβήσῃ, ὅπως θὰ σβήσουν καὶ οἱ μυριάδες ἄλλοι
ἥλιοι ποὺ ὑπάρχουν μέσα εἰς τὸ σύμπαν. Σὺ ὅμως,
Κύριε, θὰ παραμείνῃς ἥλιος ἄδυτος· αἰωνίως θὰ
φωτίζῃς καὶ θὰ θερμαίνῃς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.
Ἄνευ σοῦ δὲν ὑπάρχει ζωὴ καὶ σωτηρία. Διὰ
τοῦτο μαζί με τὸν ὕμνογράφον ψάλλομεν καὶ
ἡμεῖς με ἀισθήματα ἱερᾶς κατανύξεως·

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες
ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν·
Κύριε, δόξα σοι».

Ἀκατάληπτον τὸ μυστήριον

«Σὺ δὲ μὴ ζητήσης πῶς συνέλαβε μηδὲ περιεργάσῃ πῶς διεπλάσθη
τὸ ἔμβρυον. Τοῦτο γὰρ οὔτε ὁ εὐαγγελιστὴς ἐδίδαξεν, οὔτε πρὸ αὐτοῦ
ὁ ἄγγελος, ὁ εὐαγγελισάμενος τῇ Θεοτόκῳ τὴν σύλληψιν. Ἠγνόησαν
γὰρ τοῦτο καὶ αὐτοὶ διὰ τὸ εἶναι πᾶσιν ἀκατάληπτον καὶ μόνῃ τῇ
μακαρίᾳ Τριάδι γινώριμον. Τοῦτο δὲ γίνωσκε μόνον, ὅτι σεσάρκωται
ὁ Υἱὸς εὐδοκίᾳ τοῦ Πατρὸς καὶ συνεργίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος»

Ε. ΖΥΓΑΒΗΝΟΣ

(Ἐκ τῆς Ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθαῖον
Εὐαγγελίου· Ἐ. Π. Migne 129.128D)

«ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ ΘΕΩ...»

(Λουκ. 2,14)

ΕΙΝΕ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὕμνου, μὲ τὸν ὁποῖον ἡ οὐράνιος στρατιὰ τῶν ἀγγέλων χαιρετίζει τὴν ἁγίαν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*» (Λουκ. 2,14). Οἱ ἄγγελοι, οἱ ὁποῖοι μὲ λύπην τῶν μεγάλων εἶδον ἄλλοτε τὴν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ παρηκολούθησαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὰ δεινά του, χαίρουν τώρα καὶ ἀγάλλονται, διότι βλέπουν, ὅτι ἔφθασε πλέον ὁ χρόνος τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ Θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ ἐκτελεῖ τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως. Δι' αὐτοῦ δοξάζει τὸν Θεόν. Φέρει τὴν εἰρήνην εἰς τὴν γῆν. Ἀποδεικνύει δὲ κατὰ τὸν ζωηρότερον καὶ τρυφερότερον τρόπον, πόσον ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν ἄνθρωπον. Τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως εἶνε μέγα, ἀλλὰ τὸ Θεῖον Βρέφος ἀναλαμβάνει νὰ τὸ φέρῃ εἰς πέρας! Διότι ἐν Αὐτῷ κατοικεῖ ἡ Θεότης!

Τὰ εἰδῶλα καταδυναστεύουν

«ΔΟΞΑ ἐν ὑψίστοις Θεῶ...». Καὶ πράγματι τὸ Θεῖον Βρέφος ἐδόξασε τὸν Θεόν!

Διότι πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἦτο ἄγνωστος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Παντοῦ ὑπῆρχον βωμοὶ καὶ ναοὶ τῶν ψευδῶν θεῶν. Ἡ εἰδωλολατρία ἐδέσποζεν ἐφ' ὄλοκληρου τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ ἄνθρωπος ἐλάτρευε τὰ πάντα ὡς θεοὺς πλὴν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Φιλόσοφοί τινες, οἱ ὁποῖοι ἐτόλμησαν νὰ διατυπώσουν ὀρθὰς ἰδέας περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς λατρείας τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐχάθησαν, ὡς οἰκτρὰ ναυάγια μέσα εἰς τὰ τεράστια κύματα τῆς εἰδωλολατρίας, ἣ ὁποία ὡς μεγάλη καὶ ἀπαισία θάλασσα εἶχε κατακλύσει τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Τὸ ρεῦμα τῆς εἰδωλολατρίας ἦτο τόσον ἰσχυρόν, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς φιλοσόφους συμπαρέσυρεν εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς εἰδωλολατρίας. Μήπως δὲν ἐθεάθησαν φιλόσοφοι, οἱ ὁποῖοι, φοβούμενοι τοὺς ὄχλους καὶ παρασυρόμενοι ἀπὸ τὰς δεισιδαιμονίας τῶν συγχρόνων των, προσέφερον θυσίας εἰς τὰ εἰδῶλα;

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς, ὁ ὁποῖος ἔτυχεν ἰδιαίτερας παιδαγωγίας παρὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐξέκλινε καὶ αὐτὸς πολλακίς ἀπὸ τὴν λατείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εἰς τὴν λατείαν τῶν ψευδῶν θεῶν; Ὁ Μωσῆς εὕρισκετο ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, συνομιλῶν μετὰ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ λαὸς κάτω

κατεσκεύαζε χρυσοῦν μόσχον καὶ ἐλάτρευεν αὐτὸν ὡς θεόν...

Ὁ κόσμος εἶχε προσκολληθῆ εἰς τὰ εἰδωλα καὶ ἐφαίνετο ὅτι καμμία δύναμις δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀποσπάσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν λατρείαν τῶν ψευδῶν θεῶν, ἢ ὁποία εἶχε τὰς ρίζας τῆς μέσα εἰς τὴν διεφθαρμένην καρδίαν τοῦ κόσμου. Διότι ἕκαστος ἐκ τῶν πολυαρίθμων θεῶν ἦτο καὶ προστάτης μιᾶς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας. Τὰ διάφορα πάθη τοῦ ἀνθρώπου (κλοπή, μοιχεία, ἀκολασία, ἀπάτη, θυμός, ὀργή, ἔχθρα καὶ ἐκδίκησις) εὕρισκον τὸ ἰσχυρότερον δικαιολογητικόν των εἰς τὸν βίον τῶν θεῶν!

Ὁ ἐν Τριάδι Θεὸς λυτρώνει

ΤΟ ΤΕΡΑΣ λοιπὸν τῆς εἰδωλολατρίας, ποικιλοτρόπως παχυνόμενον καὶ ἐνισχυόμενον, ἐφαίνετο παντοδύναμον.

Ἄλλ' ἰδοῦ! Τὸ Θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ φονεύει καὶ ἐξοντώνει τὸ τέρας αὐτό. Κρημνίζει τὰ θυσιαστήρια καὶ τοὺς ναοὺς τῆς εἰδωλολατρίας καὶ δακτυλοδεικτεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἄγνωστον Θεόν. Ἐκδιπλώνει ἐνώπιον τοῦ κόσμου τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ –καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς (Β' Κορ. 4,4)– καὶ ὁ κόσμος μένει κατάπληκτος πρὸ τῶν ὠραιοτάτων χαρακτηριστικῶν, τὰ ὁποῖα ἀποκαλύπτει ἡ εἰκὼν αὕτη. Διότι παρουσιάζει τὸν Θεὸν ὡς πατέρα ὄχι ὠρισμένου μόνον ἔθνους ἀλλ' ὅλων τῶν ἐθνῶν

τῆς γῆς. Δὲν εἶνε ὁ φοβερὸς Θεός, πού οἱ κεραυνοὶ τῆς ἱερᾶς ὀργῆς του διαυλακῶνουν ἀκαταπαύστως τὸ στερέωμα τῆς παλαιᾶς διαθήκης. Εἶνε ὁ ἀγαθὸς Πατήρ, πού ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας του ἕτοιμος νὰ δεχθῆ καὶ τὸν ἔσχατον τῶν ἁμαρτωλῶν, πού προνοεῖ δι' ὅλα τὰ πλάσματά του ἀλλ' ὅπως ἰδιαιτέρως διὰ τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου ἀποστέλλει τὸν Υἱόν του. «Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ» (Ἰωάν. 3,17). Τοιοῦτον, ὡς πατέρα τῶν οἰκτιρμῶν καὶ τοῦ ἀπείρου ἐλέους, ἀποκαλύπτει τὸν Θεὸν ὁ Ἰησοῦς.

Καὶ ὁ κόσμος, ὁ πιστεύων εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, βλέπων τὴν εἰκόνα αὐτὴν θαυμάζει καὶ δοξολογεῖ καὶ μεγαλύνει τὸν Θεόν. Τὸν μεγαλύνει δὲ ἀκόμη περισσότερο ὅταν λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὄχι μόνον ὡς πατέρα, ἀλλὰ καὶ ὡς πνεῦμα πανταχοῦ παρὸν ἀποκαλύπτει τὸν Θεόν. Ἡ παρουσία του δὲν ἐντοπίζεται πλέον εἰς ὠρισμένα μέρη, εἰς ὠρισμένους ναοὺς καὶ χώρους. Εἶνε πανταχοῦ, καὶ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν δύναται τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπικοινωνῆ μὲ τὸν Θεὸν καὶ νὰ τὸν λατρεύῃ νοερῶς. «Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν» (Ἰωάν. 4,24).

Δόξα εἰς τὸν δι' ἡμᾶς γεννηθέντα!

Ω ΘΕΙΟΝ ΒΡΕΦΟΣ τῆς Βηθλεέμ, δόξα εἰς

σέ! Διότι εἶσαι ἡ δόξα τοῦ οὐρανοῦ μας πατρός. Διότι συνέτριψες τὰ εἶδωλα καὶ μᾶς ἐγνώρισες τὸν ἐν Τριάδι Θεόν. Διὰ σοῦ, τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ, μᾶς ἀπεκαλύφθη ὁ πανάγαθος Πατήρ καὶ τὸ πανάγιον Πνεῦμα. Διὰ δὲ τοῦ βίου σου, τοῦ ἁγίου καὶ ἀμολύντου, καὶ τῶν ἀπλανῶν ἐντολῶν σου μᾶς ἔδωκες τὸ ὑπόδειγμα βίου διὰ νὰ γίνωμεν πάλιν τέκνα Θεοῦ καὶ νὰ ἔχωμεν τὸν Θεὸν πατέρα.

Ἐνώνοντες λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὰς ἀσθενεῖς φωνάς μας μὲ τὰς φωνὰς τῶν ἀγγέλων, μὲ εὐγνωμοσύνην πολλὴν λέγομεν πρὸς σέ: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ!...».

==== Τὰ δῶρα τῶν μάγων ====

«Κινηθέντες οἱ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν τῇ ὁδηγίᾳ ἀστέρος ἐπόμενοι, ἐπιστάντες τοῖς Ἱεροσολύμοις, πᾶσαν μὲν ἐτάραξαν τῇ ἑαυτῶν ἐπιδημίᾳ τὴν πόλιν, φόβον δὲ τῷ βασιλεῖ τῶν Ἰουδαίων ἐνήκαν. Εὐρόντες οὖν ὃν ἐζήτουν, δώροις ἐτίμησαν, χρυσῷ, καὶ λίβανῳ, καὶ σμύρνῃ· τάχα που τῇ προφητείᾳ τοῦ Βαλαάμ ἀκολουθοῦντες καὶ ἐνταῦθα, ὃς περὶ τοῦ Χριστοῦ τοιαῦτα εἶπε: "Κατακλιθεῖς ἀνεπαύσατο ὡς λέων καὶ ὡς σκύμος. Τίς ἀναστήσει αὐτόν; Οἱ εὐλογοῦντές σε εὐλόγηται, καὶ οἱ καταρώμενοί σε κεκατήρανται" (Ἀριθμ. 24,9). Ἐπεὶ οὖν διὰ μὲν τοῦ λέοντος τὸ βασιλικὸν ὁ λόγος ἐνδείκνυται, διὰ δὲ τῆς κατακλίσεως τὸ πάθος, διὰ δὲ τῆς τοῦ εὐλογεῖν δυνάμεως τὴν θεότητα, ἀκολουθοῦντες τῇ προφητείᾳ οἱ μάγοι, ὡς μὲν βασιλεῖ τὸν χρυσόν, ὡς δὲ τεθνηξομένῳ τὴν σμύρναν προσήνεγκαν, ὡς δὲ Θεῶ τὸν λίβανον»

M. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

(Ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν· Ἐ. Π. Migne 31,1472)

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ, ΥΨΩΘΗΤΕ!»

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΗΝ, ἀγαπητοί μας ἀναγνώσται, εἰς τὴν γῆν κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας καὶ τὰς χιλιετίας συνέβησαν διάφορα καὶ ἀναρίθμητα γεγονότα. Μέγα θέατρον ὑπῆρξεν ἡ γῆ. Ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τούτου παρήλασαν γενεαὶ γενεῶν, λαοὶ καὶ ἔθνη, ἀναρίθμητα πλήθη ἀνθρώπων, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔπαιξε κάποιον ρόλον καὶ ἔπειτα ἐξηφανίσθη ἐκ τῆς σκηνῆς. Ὅσον χρόνον εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς σκηνῆς προεκάλει μικρὰν ἢ μεγάλην τινὰ συγκίνησιν. Ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει του ἠκούοντο ἐπευφημίαι καὶ χειροκροτήματα διὰ τὰς ἐπιτυχίας καὶ τὰς νίκας του. Οὐχὶ σπανίως ὁ ἐνθουσιασμός, ὁ ὁποῖος κατελάμβανε τὰ πλήθη ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει ἐπὶ τῆς σκηνῆς σπουδαίου τινὸς ἀνδρός, ἔφθανεν εἰς τὸ κατακόρυφον. Παραλήρημα ἐνθουσιασμοῦ! Ὁ θαυμαζόμενος ἀνὴρ ἐγίνετο τὸ ἴνδαλμα τῶν μαζῶν. Ἐρραίνεται μὲ ἀνθη. Ἐστεφανώνετο δημοσίᾳ. Ἀνεκηρύσσετο εὐεργέτης καὶ σωτήρ. Ἀνδριάντες ἀνηγείροντο πρὸς τιμὴν του. Ποιηταὶ καὶ λογοτέχνηται ὕμνουσαν τὸ μεγαλεῖόν του. Καὶ ἔπειτα; Ἦρχετο ὁ θάνατος, ἤρπαζε τὸν μέγαν ἄνδρα καὶ τὸν ἐξεσφενδόνιζεν εἰς τὸν τάρταρον. Τὸ μεγαλεῖόν

του ἐξεμηδενίζετο. Ἡ δόξα του ἔσβηνεν. Ἡ χρονολογία τῆς διαβάσεώς του ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς ἐλησημονεῖτο. Σχολαστικὸς διδάσκαλος, διδάσκων ἱστορίαν ἀρχαίων λαῶν, εἰς μάτην βασανίζει τὴν μνήμην μικρῶν παιδῶν διὰ ν' ἀπαντήσουν, πότε ἐγεννήθη, πότε ἔδρασε καὶ πότε ἀπέθανεν αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο τὸ πρόσωπον τῆς ἱστορίας. Ἀλλὰ καὶ πόσοι δύνανται νὰ μᾶς εἴπουν, ὄχι πλέον πότε ἐγεννήθησαν οἱ Ἀλέξανδροι, οἱ Καίσαρες καὶ οἱ Ναπολέοντες, ἀλλὰ πότε ἐγεννήθησαν οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς των; Οὔτε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τῶν γονέων των δὲν ἐνθυμοῦνται οἱ πολλοί! Ὁ πανδαμάτωρ χρόνος παρασύρει εἰς τὴν ἄβυσσον πρόσωπα καὶ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου.

Μία χρονολογία ἀλησιμόνητος

ΑΛΛ' ΕΝ ΜΕΣΩ τῆς διαρκοῦς ῥοῆς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐν μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ τῆς λήθης, ἓνα γεγονὸς καὶ ἓνα ὄνομα ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιπλήη, νὰ παραμένῃ ζωηρὸν καὶ ἔντονον, νὰ ἐπικρατῇ καὶ νὰ δεσπόζη. Μικροὶ παῖδες γνωρίζουν τὸ γεγονὸς καὶ τὸ ὄνομα. Γνωρίζουν καὶ τὰς λεπτομερείας τοῦ γεγονότος. Γνωρίζουν ὑπὸ ποίας συνθήκας ἔκανε τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου τὸ ἐξαιρετικὸν πρόσωπον. Τὸ ὄνομά του Ἰησοῦς. Ἡ μήτηρ παρθένος. Πόλις τῆς γεννήσεως ἡ Βηθλεέμ. Ἀκριβὴς τόπος τὸ σπήλαιον. Πρῶτοι προσκυνηταὶ οἱ βοσκοὶ καὶ μετ' αὐτοῦς οἱ μάγοι. Δῶρα πρὸς τὸν νεογέννητον σμύρνα, χρυσὸς καὶ λίβανος. Καὶ ὁ Ἡρώδης ὁ θηριώδης δὲν λησημονεῖται,

διότι συνέδεσε τὸ ὄνομά του, ἔστω καὶ ἐχθρικῶς, πρὸς τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἰδοὺ τὸ μέγιστον ἐξ ὄλων τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα συνέβησαν ἐπὶ τῆς γῆς. Ποῖον γεγονὸς τῆς παγκοσμίου ἱστορίας δύναται, ἔστω καὶ πόρρωθεν, νὰ συγκριθῆ πρὸς τὸ γεγονὸς τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς; «Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Α΄ Τιμ. 3,16).

Ἐμνήσθη τοῦ κονιορτοῦ...

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ! Ἄλλὰ τί εἶνε αὕτη ἡ γῆ, ἐπὶ τῆς ὁποίας κατῆλθεν ὁ Θεός; Ἡ ἐπιστήμη ἀπαντᾷ, ὅτι εἶνε ἓνας πλανήτης. Ὅχι ὁ μεγαλύτερος ἐξ ὅσων περιδινοῦνται περὶ τὸν ἥλιον. Τὸ δὲ ἡμέτερον πλανητικὸν σύστημα δὲν εἶνε τὸ μοναδικὸν εἰς τὸ σύμπαν. Ἄναριθμητοὶ ἥλιοι, ὡς ὁ ἡμέτερος, καὶ πολὺ μεγαλύτεροι καὶ λαμπρότεροι, καὶ διαφόρων χρωμάτων, ὑπάρχουν εἰς τὸ σύμπαν. Ὑπάρχουν ἑκατοντάδες δισεκατομμύρια γαλαξίαι, καὶ ἕκαστος ἐκ τῶν γαλαξιῶν ἀποτελεῖται ἐξ ἑκατοντᾶδων δισεκατομμυρίων ἀστέρων! Ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀναριθμητον, πρὸς τὸ ἀφάνταστον πλῆθος τῶν ἀστέρων, τί εἶνε ἡ γῆ ἐξ ἐπόψεως ὑλικῆς; Ἕνας κόκκος

ἐντὸς τῆς ἄμμου. Ἴσως οὔτε κόκκος! Ἐλαχίστη κόνις! Ἄτομον κονιορτοῦ!

Καὶ ὁμως, ἐμνήσθη ὁ Θεὸς τοῦ κονιορτοῦ. Ἐμνήσθη τῆς γῆς, τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων καὶ κατῆλθεν ὁ ὑψηλός, ὁ ἀπρόσιτος καὶ ἀόρατος, καὶ ἐγένετο ταπεινὸς ἄνθρωπος, πᾶσι προσιτὸς καὶ ὁρατός. Χιλιάδες ὀφθαλμοὶ ἠτένισαν ἐκ τοῦ πλησίον τὸ κάλλος τοῦ προσώπου του καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Χιλιάδες ὦτα ἤκουσαν τὴν γλυκεῖαν λαλίαν του καὶ ἐμαγεύθησαν. Οἱ ἀκούσαντες μετέδωσαν εἰς τοὺς ἐχθρούς του· «Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος» (Ἰωάν. 7,46). Χιλιάδες ἄνθρωποι ἀπήλαυσαν θεραπειῶν ἀπὸ παντοίων νόσων καὶ μαστίγων. Δύναμις ἐξήρχετο ἐξ αὐτοῦ καὶ ἴατο πάντας τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων. Καὶ σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς ὁ Χριστὸς ἔσεισε τὰ σύμπαντα καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν. Καὶ ἀόρατος τώρα ὑπάρχων, ἐφ' ὅσον δὲν εὐρίσκεται μεταξὺ ἡμῶν ἐν σαρκί, ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ καὶ νὰ θριαμβεύη εἰς τὸ βασίλειόν του, εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν, καὶ ν' ἀποδεικνύη καθημερινῶς τὴν παρουσίαν του ἐν τῷ κόσμῳ διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶνε ὁ Χριστὸς παρατεινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας.

**Θαυμάζομεν τὰ ὑλικά καὶ πρόσκαιρα,
ὄχι τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ καὶ αἰώνια**

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ! Συνηθίσασμεν ν' ἀκούωμεν

τοῦτο λεγόμενον καὶ ψαλλόμενον εἰς τοὺς ἱερούς ναούς, καὶ δὲν αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάλογον πρὸς τὸ ὑψιστον γεγονός συγκίνησιν. Τὰ μικρὰ καὶ ἐλάχιστα –ὀνομάζομεν μικρὰ καὶ ἐλάχιστα ὅλα ὅσα ὁ κόσμος θεωρεῖ μεγάλα καὶ θαυμαστά–, αὐτὰ συγκινοῦν τὸν κόσμον, ἕνα κόσμον ὑλιστικὸν καὶ εὐδαιμονιστικόν, ὁ ὁποῖος, πέρα τῆς ὕλης καὶ τῶν φυσικῶν ἀπολαύσεων, δὲν θέλει νὰ ἴδῃ τίποτε ἄλλο.

Πόσον ὁ κόσμος θαυμάζει τὰ ὑλικά καὶ πρόσκαιρα ! Ἐὰν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, τὴν ὁποίαν ἐορτάζει τυπικῶς ὁ κόσμος, κἀνῆ εἰς τὴν οἰκίαν των ἐπίσκεψιν ἕνα ὑπεροχικὸν πρόσωπον, ἕνας π.χ. στρατηγὸς ἢ ὑπουργός, ἢ χαρά, τὴν ὁποίαν θὰ αἰσθανθοῦν διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέψεως, θὰ εἶνε μεγάλη. Πόσον μεγάλη; Τόσον μεγάλη, ὥστε θὰ καλύψῃ τὴν χαρὰν τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Ὡ ἄνθρωπε ! Σὲ συγκινεῖ ἢ ἐπίσκεψις ἑνὸς ὑψηλοῦ προσώπου τῆς γῆς, καὶ δὲν σὲ συγκινεῖ ἢ ἐπίσκεψις Ἐκείνου, ὅστις εἶνε ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν; Δὲν διαβάζεις τὸ Εὐαγγέλιον; Δὲν ἀκούεις τὴν ἱερὰν ὑμνολογίαν; Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ὄχι πρόσωπον τῆς γῆς, ὅσον ὑψηλὸν καὶ ἄν θεωρῆται, ἀλλ' «ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολῇ ἐξ ὕψους» (Λουκ. 1,78). Κλαίω διὰ τὴν ἀναισθησίαν σου.

Πόσον ὁ κόσμος θαυμάζει τὰ ὑλικά καὶ πρόσκαιρα ! Ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι οἱ ἀστροναῦται κάνουν μίαν πτήσιν εἰς τὸ διάστημα καὶ ἐπιστρέφουν ἔκ τινος πλανήτου εἰς τὴν γῆν τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ὁ κόσμος θὰ τοὺς ὑποδεχθῇ μὲ ἀκράτητον

ἐνθουσιασμόν. Ἀστροναῦται πατοῦν πάλιν τὴν γῆν... Ἄλλ' ὦ ἄνθρωπε! Ὁχι ἐκ τῆς σελήνης ἦ καὶ τοῦ Ἄρεως ἦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀπροσίτου ὕψους, ὅπου οὐδέποτε ὁ φυσικὸς ἄνθρωπος μὲ τὰς ὑλικὰς μηχανὰς του θὰ δυνηθῆ νὰ προσεγγίση, καὶ μόνον αὐλα πνεύματα, ὡς οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἀρχάγγελοι, καὶ ἐξαυλωμένοι ὑπάρξεις, ὡς ὁ ἀπόστολος Παῦλος, προσεγγίζου πῶς, ἐκ τοῦ ἀπροσπελάστου, λέγομεν, ὕψους τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῶν οὐρανῶν, κατέβη καὶ ἦλθεν ὁ ἐπὶ αἰῶνας καὶ χιλιετίας ἀναμενόμενος Μεσσίας, ὁ Χριστός. Διὰτὶ ἡ καρδία σου δὲν σκιρτᾷ; Διὰτὶ τὰ χεῖλη σου δὲν ψάλλουσι ὕμνους εὐχαριστίας καὶ δοξολογίας ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τοῦ Θεοῦ Λυτρωτοῦ; Διὰτὶ ἀδιάφορος; Διὰτὶ ψυχρὸς ἀπέναντι τοῦ ὑψίστου καὶ μοναδικοῦ γεγονότος τῆς παγκοσμίου ἱστορίας;

Χριστὸς ἐπὶ γῆς! Ἄς ἀναφέρωμεν ἀκόμη ἓνα παράδειγμα, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖ ὁ ἱ. Χρυσόστομος εἰς ὁμιλίαν του εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι τὸ φωτεινὸν ἄστρον τῆς ἡμέρας, ὁ κορυφαῖος τοῦ χοροῦ τῶν ἀστέρων τοῦ πλανητικοῦ μας συστήματος, ὁ ἥλιος, ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου τὸν ἔχει ὁ Δημιουργὸς τοποθετήσῃ, κατέρχεται, καὶ διαρκῶς συντομεύων τὴν ἀπόστασιν πλησιάζει τὴν γῆν. Ὅποῖον καταπληκτικὸν θέαμα θὰ παρουσιᾶζῃ ὁ ἥλιος κατερχόμενος καὶ πλησιάζων τὴν γῆν! Ἄλλὰ καὶ ὁποῖος φόβος καὶ τρόμος θὰ καταλάβῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ κατερχομένου καὶ πλησιάζοντος ἡλίου!

Ἡ θερμοκρασία, ὡς εἶνε ἐπόμενον, θὰ αὐξηθῆ. Οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι θὰ ἀρχίσουν νὰ ἐξατμίζονται. Αἱ θάλασσα καὶ οἱ ὠκεανοὶ θὰ κοχλάζουν. Ἡ γῆ θὰ μεταβληθῆ εἰς ὑψικάμινον. Οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐκβάλλουν τὰς γλώσσας των ὡς διψαλέοι κύνες ἐν ἡμέραις ἰουλιανῶν καυμάτων. Θὰ ἀφήνουν τὰ πολυτελεῖ διαμερίσματά των καὶ θὰ τρέχουν νὰ εὔρουν ὑγρὰ σπήλαια καὶ ὀλίγον ὕδωρ πρὸς ἀνάψυξιν. Ἄλλοίμονον! Ἐγγίζει ὁ ἥλιος τὴν γῆν; Ἡ γῆ θὰ γίνῃ κάρβουνον! Ἄλλ' ἴδου. Ὁχι ὁ ἥλιος, ἕνα ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Δημιουργός, ὁ Κύριος τοῦ σύμπαντος, ὁ πνευματικὸς ἥλιος, ὁ πραγματικὸς ἥλιος, τῆς λαμπρότητος τοῦ ὁποίου μία ἀμυδρὰ εἰκὼν εἶνε ἡ λαμπρότης τοῦ φυσικοῦ ἡλίου, ὁ ἥλιος Χριστός, κατέρχεται ἐκ τοῦ ἀπροσπελάστου ὕψους τοῦ οὐρανοῦ, πλησιάζει, ἐγγίζει τὴν γῆν. Ἐγγίζει τὴν γῆν; Καὶ ἡ γῆ δὲν πυρπολεῖται, δὲν καίεται; Ναί, δὲν πυρπολεῖται, δὲν καίεται ἡ γῆ ἐκ τοῦ καταναλίσκοντος πυρὸς τῆς θεότητος, διότι ἡ θεότης κρύπτεται ἐν σαρκί, καὶ ἐκ τῆς σαρκὸς ἐκπέμπονται ἀκτῖνες μόνον τῆς θεότητος, ὡς συνέβη ἐν τῷ Θαβωρίῳ ὅρει, ὅτε τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

**Ἄσύλληπτον μυστήριον –
Ἐκτασις ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων**

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ! Ἐπὶ γῆς οἰκοῦντες ζῶμεν

έν μέσω μυστηρίων, άνεξερευνητών υπό τής άνθρωπί-
νης διανοίας. Ἄλλὰ τὸ ὕψιστον, τὸ ἀσύλληπτον
μυστήριον, εἶνε ἡ σάρκωσις τοῦ Λόγου. Ἄνθρωπε!
Δέν ἡδυνήθης νὰ ἐξιχνιάσης ἀκόμη τὰ μυστήρια,
τὰ ὁποῖα περικλείει ἓνα ἐλαχιστότατον σωματίδιον,
ἓνα ἄτομον τής ὕλης, καὶ τολμᾶς νὰ εἰσέλθης
εἰς ἐξέτασιν τοῦ μυστηρίου τῶν μυστηρίων; Ὁ Μ.
Βασίλειος λέγει περὶ τοῦ μυστηρίου τούτου· Ἡ
γέννησις Χριστοῦ ὡς γέννησις Θεοῦ τιμᾶται διὰ
σιωπῆς.

Ἐκστασις καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον ὅταν θεᾶ-
ται έν πίστει τὸ μέγα τής φιλανθρωπίας μυστήριον.
Τὸ αἶσθημα τοῦτο τής ἐκπλήξεως ἐκφράζει ὁ
προφήτης Ἄββακούμ ἀναφωνῶν· «Κύριε, εἰσακήκοα
τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· Κύριε, κατενόησα
τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην. Ἐν μέσω δύο ζῶων
γνωσθήσῃ, έν τῷ ἐγγίξειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ, έν
τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ, έν τῷ ταραχθῆ-
ναι τὴν ψυχὴν μου, έν ὀργῇ ἐλέους μνησθήσῃ.
Ὁ Θεὸς ἀπὸ Θαιμὰν ἤξει, καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους
κατασκίου δασέος» (Ἄμβ. 3,1-3). Ἀκούετε πῶς
ὁ προφήτης ὀμιλεῖ προσευχόμενος έν ἐκστάσει;
Μελετῶν –λέγει– τὰ ἔργα σου, Κύριε, τὰ εὐρίσκω
θαυμάσια καὶ καταπλήσσομαι. Καὶ ἀληθῶς, ποῖον
ἔργον τοῦ Θεοῦ δέν προκαλεῖ μελετώμενον θαυμα-
σμὸν καὶ κατάπληξιν; Ἄλλ' ἐξ ὄλων τῶν ἔργων
τὸ μέγιστον εἶνε ἡ σάρκωσις τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ,
ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ έν τῷ ἀκαθάρτῳ σταύλῳ
τῶν ἀλόγων ζῶων. Ἐν μέσω τῶν ἀλόγων ζῶων
ἐγνώσθη ὁ Κύριος. Ὅχι τόσον ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ

γῆ, λέγει ὁ οὐρανοφάντωρ Βασίλειος, καὶ αἱ ἐκτετα-
μέναι θάλασσαι, καὶ τὰ φοβερὰ πελάγη, καὶ ὅσα
ἐνδιαπῶνται εἰς τὰ ὕδατα, καὶ ὅσα ζοῦν εἰς τὴν
γῆν, καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ δένδρα, καὶ οἱ ἀστέρες,
καὶ ὁ ἀήρ, καὶ αἱ διάφοροι ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, καὶ
ἡ ποικίλη τοῦ παντὸς διακόσμησις δεικνύουν τὸ
ὑπέροχον τῆς ἰσχύος τοῦ Θεοῦ, ὅσον τὸ γεγονός,
ὅτι ἠδυνήθη ὁ Θεὸς νὰ λάβῃ σάρκα ἀνθρωπίνην,
καὶ νὰ συμπλακῆ ὡς ἄνθρωπος μὲ τὸν θάνατον,
χωρὶς νὰ πάθῃ ὡς Θεός, καὶ νὰ νικήσῃ τὸν θάνατον.

Ἐκστατικοὶ μένουν οἱ προφηταὶ καὶ οἱ ἀπόστολοι,
ἐκστατικοὶ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἀρχάγγελοι. Καὶ σὺ,
ἄνθρωπε, διατί δὲν διαθέτεις ὀλίγον χρόνον, διὰ
νὰ μελετήσῃς τὰς σχετικὰς περικοπὰς τῆς ἁγίας
Γραφῆς καὶ αἰσθανθῆς καὶ σὺ τὴν χαρὰν καὶ τὴν
ἐκπληξιν τῶν ἁγίων καὶ τῶν ἀγγέλων; Ὁ ἴδιος
πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ φωστὴρ
τῆς Καισαρείας, παρατηρῶν τὴν ἀδιαφορίαν τῶν
πολλῶν διὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ Θεοῦ λέγει τὰ
ἑξῆς. «Τί σοι ποιήσομεν, ἄνθρωπε; Μένοντα ἐν
τῷ ὕψει τὸν Θεὸν οὐκ ἐπεζήτησας. Συγκатаβαίνοντά
σοι καὶ διὰ σαρκὸς ὁμιλοῦντα οὐχ ὑποδέχῃ». Δηλαδή· Τί θὰ κάνωμεν, ὦ ἄνθρωπε, μὲ σέ; Ὅταν
ὁ Θεὸς ἔμενεν εἰς τὸν οὐρανόν, δὲν τὸν ἀνεζήτησας.
Καὶ τώρα, ὅποτε ὁ Θεὸς ἐταπεινώθη καὶ κατέβη
πρὸς χάριν σου εἰς τὴν γῆν καὶ σοῦ ὁμιλεῖ ὡς
ἄνθρωπος, δὲν σπεύδεις νὰ τὸν ὑποδεχθῆς. Ἀδιάφο-
ρος εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἀλλ' ἀσυγκίνητος
καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν. Ἄνθρωπε, πόσον

παράξενος, πόσον ἀλλόκοτος, πόσον ἀναίσθητος εἶσαι !...

Χριστὸς ἐπὶ γῆς! Εἶπε κάποιος: Ἄν κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εὕρισκόμενη εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ σύμπαντος καὶ ἐκεῖθεν παρατήρουν τὰ ἄστρα, μετ' ἐκπλήξεως θὰ ἔβλεπον, ὅτι ὁ μικρὸς αὐτὸς πλανήτης, ἡ γῆ, θὰ ἐπαρουσίαζε τὴν νύκτα ἐκείνην ὄλως ἐξαιρετικὴν λάμπειν. Ἡ γῆ θὰ ἦτο φωταγωγημένη μὲ ἀπλετον φῶς λόγῳ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Χάος καὶ σκοτός ἐπὶ τῆς ὀλεθρίας γῆς

ΑΛΛΑ ΠΟΙΟΣ Ο ΣΚΟΠΟΣ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον; Τὸ ἀνθρώπινον γένος, λόγῳ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος καὶ τῶν προσωπικῶν ἐκάστου ἁμαρτημάτων, ὑπέστη ἀφάνταστον ἀλλοίωσιν καὶ διαφθοράν. Ἡ στίλβουσα εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ὡς οὗτος ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ, ἠμαυρώθη. Ὁ ἄνθρωπος ἐξηχρειώθη. Τὸ λογικὸν ἐσκοτίσθη, ἡ βούλησις ἐξησθένησε καὶ ἡ καρδιά ἐψυχράνθη. Ὁ ἄνθρωπος ὠμοιώθη πρὸς τὰ κτήνη. Κατῆλθε καὶ κατώτερον τῆς κλίμακος τῶν ζώων. Διότι τὰ ζῶα δὲν ἐξέρχονται ἐκ τῶν ὀρίων τῆς φυσικῆς ζωῆς, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἐξέκλινεν εἰς τὸ παρὰ φύσιν καὶ διέπραττεν ἔργα βδελυρὰ καὶ ἀκατονόμαστα. Περιγραφὴν τῆς ἀθλιότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κατὰ τὴν προχριστιανικὴν ἐποχὴν εὕρισκομεν εἰς τὰς σελίδας τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συγγρα-

φέων καὶ ποιητῶν, ἰδίως δὲ εἰς τὸ Α' κεφάλαιον τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν μᾶς δίδει εἰκόνα ἀνατριχιαστικὴν.

Ὁ κόσμος εὐρίσκετο εἰς χάος. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι ἐνεφανίζοντο καὶ τινα πνεύματα διαφέροντα τῶν λοιπῶν καὶ ἔχυναν ἀμυδρὸν τι φῶς ἐπὶ τῆς ἀβύσσου, ἀλλὰ τὸ φῶς αὐτῶν ἦτο ἀδύνατον νὰ διαλύσῃ τὰ πυκνὰ σκότη καὶ νὰ ἐξαγάγῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ χάους. Ἀπλῶς καθίστα πλέον αἰσθητὴν τὴν ἀνάγκην τοῦ Φωτός. Καὶ ἵνα ἀναφέρωμεν ἄλλην εἰκόνα, τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὅπως ἐλαχίστη ποσότης ὕδατος περιεχομένη εἰς ἓνα σκεῦος εἶνε ἀδύνατον νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν δίψαν τῶν κατοίκων μιᾶς πόλεως, καὶ μάλιστα μεγάλης, πολιορκουμένης ὑπὸ ἐχθρῶν, οὕτω καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀρετὴ καὶ ἁγιότης τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἦτο ἀδύνατον ν' ἀγιάσῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ πόλις ἔχει ἀνάγκην πηγῆς, ἡ ὁποία νὰ τρέχῃ ἀενάως καὶ νὰ δροσίζῃ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἡ ἀνθρωπότης εἶχεν ἀνάγκην μιᾶς πνευματικῆς κρήνης, πρὸς τὴν ὁποίαν νὰ σπεύδουν οἱ αἰσθανόμενοι τὴν πνευματικὴν δίψαν καὶ νὰ εὐρίσκουν ἄφθονον, ὑγιεινὸν καὶ καθαρτικὸν ὕδωρ.

Αἱ πυγολαμπίδες δὲν διαλύουν τὰ σκότη τῆς ἀσελήνου νυκτός. Αἱ ὀλίγαι σταγόνες ὕδατος δὲν κατασβήνουν τὴν δίψαν μυριάδων ἀνθρώπων. Καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ σοφία τῶν σχετικῶς ἐναρέτων καὶ σοφῶν ἀνθρώπων δὲν ἦσαν ἐπαρκῆ πρὸς σωτηρίαν. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως εἶχε καταστήσει, δὲν ἦτο δυνατόν

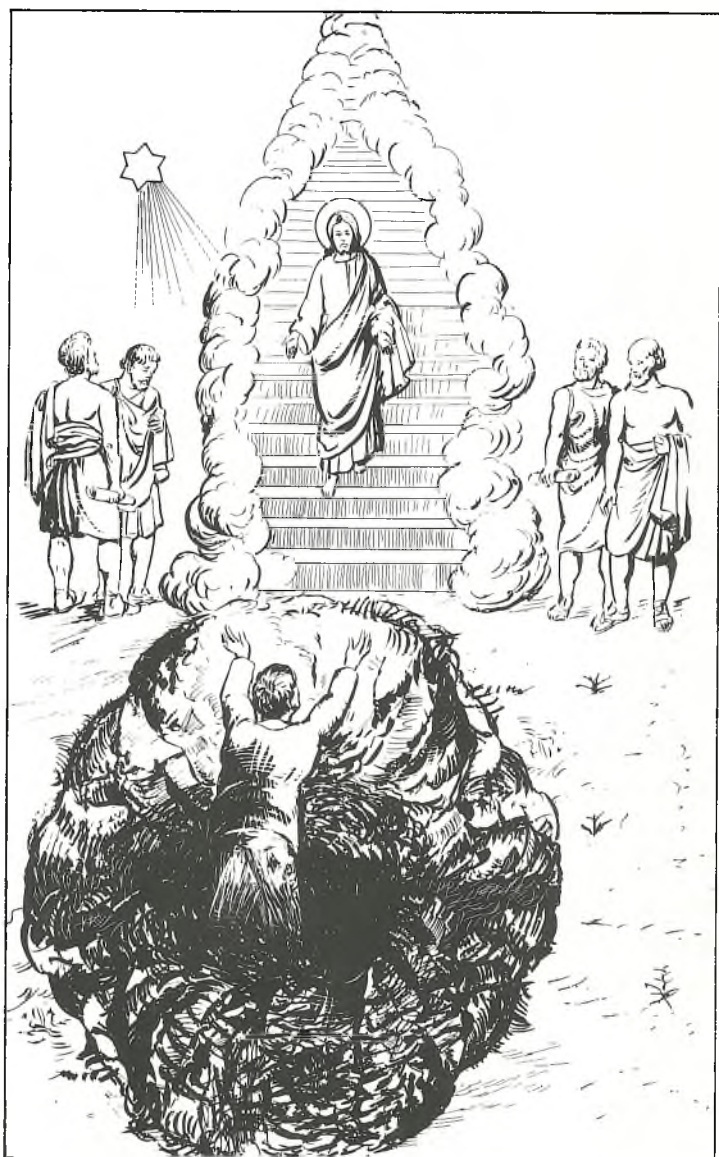
να σωθῆ δι' ἀνθρωπίνων δυνάμεων. Οὔτε ὁ ἴδιος ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν ἑαυτὸν του, οὔτε ἄλλος ἀνθρωπος ἠδύνατο νὰ σώσῃ αὐτόν. Ἄλλ' οὔτε ἄγγελος καὶ ἀρχάγγελος ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν ἀνθρώπον. Διότι καὶ οἱ ἄγγελοι εἶνε ὄντα πεπερασμένα καὶ περιορισμένης ἀγιότητος.

Ἡ ἀδυναμία τῆς ἀνθρωπότητος, ἵνα σωθῆ δι' ἰδίων δυνάμεων, ἦτο καταφανής. Τὰ ἀρχαῖα κείμενα βοοῦν. Ἐκβάλλουν κραυγὰς ἀπελπισίας. Ζητοῦν σωτήρα οὐχὶ ἐκ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐκ τῶν οὐρανῶν. Ἡ ἀσθένεια, τὸ ἔλκος τὸ κατατρῶγον τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀνθρώπου, εἶχεν ἀνάγκην ἰσχυροῦ φαρμάκου, ὁποῖον ἡ γῆ ἦτο ἀδύνατον νὰ δώσῃ. Τὸ φάρμακον ἔπρεπε νὰ δοθῆ ἐξ οὐρανοῦ. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγένετο υἱὸς τῆς Παρθένου. Ὁ Θεὸς ἐγένετο Θεάνθρωπος. Καὶ ὡς Θεάνθρωπος ἔδωκεν εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν λύτρωσιν. Τὸ θαυμαστὸν τοῦτο ἔργον τῆς θείας σοφίας καὶ προνοίας θαυμάζων ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ὁ μεγαλοφωνότατος καὶ πέμπτος εὐαγγελιστής, ἀναφωνεῖ περιχαρής· «Οὐ πρέσβυς οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς Κύριος ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φεῖδυσθαι αὐτῶν» (Ἡσ. 63,9).

**Εἰς λάκκον βαθύτατον.
Οἱ σωτήρες πρὸ τοῦ λάκκου,
ὁ Σωτὴρ ἐντὸς τοῦ λάκκου**

Ο ΚΟΣΜΟΣ εἶχε πέσει εἰς χάος. Χαρακτηριστικὴ εἶνε ἡ ἑξῆς εἰκὼν. Ἀνθρώπος περιπατῶν καὶ μὴ

προσέχων ὠλίσθησε καὶ ἐνέπεσεν εἰς βαθύτατον λάκκον. Προσεπάθησε νὰ ἐξέλθῃ. Ἐκοπίασε πολὺ. Πλὴν εἰς μάτην. Διότι τὰ τοιχώματα τοῦ λάκκου ἦσαν τοιαῦτα, ὥστε δὲν παρείχον οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην λαβὴν δι' ἀναρρίχησιν. Ἐν ἀπογνώσει διατελῶν ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ. Ἦλπιζεν, ὅτι ἡ φωνὴ του θὰ ἠκούετο, καὶ κάποιος θὰ ἔσπευδε πρὸς σωτηρίαν του. Καὶ ὄντως κάποιος ἤκουσε τὴν θρηνώδη κραυγὴν καὶ ἔσπευσεν. Ἦλθεν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ λάκκου. Ἐρριψεν ἓνα βλέμμα εἰς τὸ βάθος καὶ διέκρινε τὸν ἄνθρωπον. Ἴδου ἔφθασεν ὁ σωτήρ μου, ἀνεφώνησε περιχαρῆς ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ἀντὶ βοήθειας, ἐκεῖνος ἐστάθη ἀγέρωχος εἰς τὸ χεῖλος τοῦ λάκκου καὶ ἤρχισε νὰ τὸν κατηγορῇ, διότι δὲν ἐπρόσεξε καὶ ἔπεσεν εἰς τὸν λάκκον. «Τυφλὸς ἦσουν καὶ δὲν ἔβλεπες; Καλὰ ἔπαθες! Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ προσέχουν πῶς βαδίζουν...». Ὁ δυστυχῆς ἄνθρωπος ἐβυθίσθη εἰς μεγαλυτέραν ἀπόγνωσιν. Ἦρχισε πάλιν τὰς θρηνώδεις κραυγὰς. Ἄλλος ἐνεφανίσθη εἰς τὸ χεῖλος τοῦ λάκκου. Αἴσθημά τι συμπαθείας δοκιμάζει ἐπὶ τῇ θέῃ τοῦ τραγικοῦ ἀνθρώπου. Ἐκ τοῦ χείλους τοῦ λάκκου τοῦ ἀπευθύνει λόγους παρηγορίας. Ἀλλ' εἶχεν ἀνάγκην ὁ ἄνθρωπος μόνον λόγων παρηγορίας; Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ τοῦ δευτέρου ἐξηκολούθησε νὰ κραυγάζῃ πάλιν. Τρίτος ἐνεφανίσθη. Αὐτὸς ὄχι μόνον ἀπηύθυνε λόγους παρηγορίας, ἀλλὰ καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ λάκκου. Νὰ κατέλθῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸν λάκκον δὲν ἐτόλμα. Ἐρριψε σχοινίον. Τὸ σχοινίον ὅμως δὲν ἔφθανε

μέχρι τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπεῖθεν ἀρκετὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του. Ὁ δυστυχῆς ἄνθρωπος ἔβλεπε τὸ σχοινίον αἰωρούμενον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, ὕψωνε τὰς χεῖράς του, ἀνεπήδα μὲ ὄλην τὴν δύναμίν του, ἀλλ' εἰς μάτην. Οἱ δάκτυλοί του δὲν κατάρθωνον νὰ συλλάβουν τὸ ἄκρον τοῦ σχοινίου. Ἐξηντλημένος ἐκ τῶν ματαίων ἀποπειρῶν του κατέπεσε, καὶ οὐδὲν ἄλλο πλεον ἀνέμενεν εἰμὴ τὸν θάνατον. Καὶ θὰ ἀπέθνησκεν ἐκεῖ, ἐὰν δὲν ἔσπευδε πρὸς σωτηρίαν του κάποιος ἄλλος, πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς προηγουμένους. Οὗτος ἔφερε κλίμακα (= σκάλαν). Ἡ κλίμαξ ἔφθανε μέχρι τοῦ πυθμένος τοῦ λάκκου. Διὰ τῆς κλίμακος κατήλθεν ὁ ἴδιος εἰς τὸν λάκκον. Εὗρεν εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν τὸν ἄνθρωπον. Ἐψυχορράγει. Οὕτω πως εὕρισκόμενον τὸν ἀνέλαβεν ἐπὶ τῶν ὤμων του, καὶ διὰ τῆς κλίμακος τὸν ἀνεβίβασεν ἐκ τοῦ λάκκου καὶ τὸν ἔσωσεν.

Παραβολικὸς ὁ λόγος. Ὁ ἄνθρωπος, πού ἔπεσεν εἰς τὸν λάκκον, συμβολίζει τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρον. Αὕτη ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ὠρίσεν ὁ Δημιουργὸς νὰ βαδίζῃ διὰ νὰ προοδεύῃ καὶ νὰ πραγματοποιῇ τὸν ὑψιστον προορισμὸν της, προσπελάζουσα διαρκῶς τῷ Θεῷ, ἐξέκλινε δυστυχῶς, ὠλισθήσθη καὶ ἐνέπεσεν εἰς λάκκον συμφορῶν. Ὡστεναγμοί, ὦ θρηνοί, πότε θὰ τελειώσετε; Πότε θὰ σᾶς διαδεχθοῦν ἐπιφωνήματα καὶ ἄσματα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως; Οἱ αἰῶνες παρήρχοντο καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ καὶ οἱ θρηνοὶ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν

ἔπαυον νὰ ἐξέρχωνται ἐκ τῶν μυχιῶν τῆς ὑπὸ
μυρίων κακῶν μαστιζομένης ἀνθρωπότητος. Κάποτε
- κάποτε ἐνεφανίζοντο εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου
ἀνθρωποι, ποὺ ἐνόμιζον ὅτι μὲ τὰς ἰδικὰς τῶν
δυνάμεις, μὲ τὰ φιλοσοφικὰ καὶ θρησκευτικὰ τῶν
συστήματα, μὲ τὰ πολυτεύματά τῶν καὶ μὲ οἶονδήποτε
ἄλλο μέσον θὰ ἠδύναντο ν' ἀνελκύσουν ἐκ τοῦ
βάθους τὸ οἰκτρὸν ναυάγιον, τὸν ἀνθρωπον. Ἐδη-
μιουργεῖτο πρὸς στιγμὴν ἐλπίς σωτηρίας. Ἀλλὰ
τὴν ἐλπίδα αὐτὴν διεδέχετο βαθυτέρα ἀπελπισία.
Ὡς ἀναφέρει ἡ ἱστορία, ὄχι ἓνας καὶ δύο, ἀλλὰ
πολλοὶ διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐνεφανίσθησαν ὡς
σωτῆρες τῆς ἀνθρωπότητος. Πόσοι; Ὁ Κικέρων,
ὁ περίφημος Ῥωμαῖος ρήτωρ καὶ φιλόσοφος, ἀναφέ-
ρει, ὅτι ἐν μέσῳ τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας
κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς αὐτῆς, καθ' οὗς
ὁ πόθος τῆς λυτρώσεως ἦτο ζωηρότερος, ἐνεφανί-
σθησαν 32 ἐν ὄλῳ σωτῆρες. Εἰς ἐξ αὐτῶν ἦτο
καὶ ὁ Νέρων! Ἐν δημοσίᾳ τελετῇ ἀπεδόθη καὶ
εἰς αὐτὸν ὁ τίτλος τοῦ σωτῆρος. Σωτὴρ δῆμιος!

Οἱ ψευδοσωτῆρες παρήρχοντο ὁ εἰς κατόπιν τοῦ
ἄλλου καὶ ἡ κατάστασις τῆς ἀνθρωπότητος ἔβαινε
πρὸς τὸ χειρότερον. Τὸ σκότος καὶ τὸ χάος ἐπετείνον-
το. Ἐπὶ τέλους τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἔφθασεν.
Ὁ ἀληθινὸς Σωτὴρ ἐγεννήθη. Ἐγεννήθη ἐκ Παρθέ-
νου. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ κλιμαξ ἡ ἐπουράνιος, δι'
ἧς κατέβη ὁ Θεός. Πρὸς αὐτὴν ἀπευθυνόμενος
ὁ ὑμνωδὸς τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου λέγει «Χαῖρε,
κλιμαξ ἐπουράνιε, δι' ἧς κατέβη ὁ Θεός.

Χαῖρε, γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν».

Ἡ μεγίστη ἐπανάστασις

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ, ΥΨΩΘΗΤΕ!». Ἐξ ἧς στιγμῆς ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἡ μεγίστη ἐπανάστασις ἀρχίζει. Ῥιζικὴ μεταβολὴ εἰς τὰς πνευματικὰς σχέσεις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους σημειοῦται. Ὡς παρατηρεῖ σπουδαῖος συγγραφεὺς τῶν νεωτέρων χρόνων,

«τὸ παιδίον Ἰησοῦς ἄοπλον, μόνη τῇ τοῦ πνεύματος ἰσχύϊ, συνταράσσει, καταλύει, μεταβάλλει τὰς μεγίστας δυναστείας, ἐξημερώνει ἀγρίους λαούς, ἐν τοῖς ἀπωτάτω τῆς γῆς οἰκοῦντας, πολιτίζει βάρβαρα ἔθνη, πληροῖ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν σοφίας, ἣν οὐδέποτε πρὸ αὐτοῦ καὶ οἱ σοφώτατοι ἐξέφρασαν, ἐνώνει τὰς ψυχὰς τῶν θνητῶν μετὰ τοῦ πλάστου αὐτῶν διὰ δεσμῶν τέως καὶ τοῖς συνετιωτέροις ἀγνώστων, καθιστᾷ διὰ τῶν μεγάλων ἀληθειῶν τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονέστερον, καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον γλυκεῖαν παρηγορίαν. Καὶ δὲν εἶνε τοῦτο ἔργον τοῦ Θεοῦ; Ποῦ ἄλλοῦ ἐν ἀπάσαις ταῖς περιστάσεσι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους φαίνεται σαφέστερον ὁ δάκτυλος τοῦ Κυρίου; Ὁ Θεὸς ἐμνήσθη ἑνὸς ἀτόμου κονιορτοῦ, ὃπερ εἶχε ρίψει ἐν τῷ Σύμπαντι τῶν κόσμων. Ἐμνήσθη ἐλαχίστης σφαίρας, ἣν ἡμεῖς γῆν ἀποκαλοῦμεν. Ἐμνήσθη τῶν ἐπ' αὐτῆς οἰκούντων πλασμάτων αὐτοῦ, ἅπερ

εἶχε πλάσει καὶ ζωοποιήσει διὰ τοῦ πνεύματός
του τοῦ ἁγίου».

Ἄλλὰ ταῦτα φαίνονται γενικαὶ καὶ ἀφηρημένα
ἐκφράσεις; Θέλετε συγκεκριμένα παραδείγματα;
Ἄναφερομεν ἓνα μόνον παράδειγμα, ἀρκετὸν ν'
ἀποδείξῃ τὴν θαυμαστὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ. Εἶνε
τὸ παράδειγμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Τί
ἦτο ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὶν τὸν ἐλκύσῃ ἡ
χάρις τοῦ Θεοῦ; Εὗρίσκετο καὶ αὐτὸς εἰς τὸ χάος
καὶ εἰς τὸ σκότος. Φοβερὸς διώκτης τῆς Ἐκκλησίας
τοῦ Χριστοῦ. Ὑβριστὴς καὶ βλάσφημος τοῦ Θεανθρώ-
που. Ἐνα πόθον καίοντα εἶχε. Νὰ παύσῃ νὰ
ἀκούεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. Νὰ ἐκλεῖψῃ καὶ ὁ
τελευταῖος ὀπαδὸς του. Νὰ σβήσῃ πᾶσα ἀνάμνησις
τοῦ Ἰησοῦ. Λυσσώδης ἦτο ἡ διάθεσις του. Ἡμέραν
καὶ νύκτα εἰργάζετο διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ
του. Ἐζῆ εἰς τὸ ἔρεβος τῆς ἀγνοίας. Ἐφέρετο
πρὸς τὴν ἄβυσσον. Ἄλλ' εὐλογητὸς ὁ Θεός! Ἐκ
τῆς ἀβύσσου ἀνείλκυσε τὸν Παῦλον ὁ Κύριος.
Τὸν ἐκάλεσε καὶ τὸν ἀνύψωσεν εἰς τὸ ἀποστολικὸν
ἀξίωμα. Ὁ χαρακτήρ του μετεβλήθη ριζικῶς. Δόνησις
σεισμικὴ ἐκλόνισε καὶ ἀνέτρεψεν ἐκ θεμελίων τὸν
παλαιὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐδημιούργησε τὸν νέον
ἄνθρωπον, τὸν κατ' ἐπίγνωσιν Θεοῦ κτισθέντα.
Νέαι σκέψεις, νέαι αἰσθήματα, νέαι ἐπιθυμίαι καὶ
πόθοι. Πόθος, κορυφαῖος πόθος τοῦ ἀποστόλου,
πόθος καίων καὶ πυρπολῶν τὰ στήθη του, ἦτο τὸ
ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, νὰ γνωσθῇ
εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς

γῆς, εἰς πᾶσαν ψυχὴν· τὸ εὐαγγέλιόν του νὰ γνωσθῆ εἰς πᾶσαν τὴν κτίσιν· πᾶς ἁμαρτωλός, ὅσονδήποτε βεβαρημένος καὶ ἂν ἦτο ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἐγκλημάτων του, νὰ εὕρη τὸν Σωτῆρά του, νὰ σωθῆ. Ἐσώθη αὐτός, ὁ τόσον ἁμαρτωλός; οἱ πάντες ἠδύναντο νὰ σωθοῦν. Ἐν αὐτῷ ἔδειξε τὴν θαυματουργικὴν του δύναμιν ὁ Χριστός. Διὸ καὶ διακηρύσσει «Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ» (Α΄ Τιμ. 1,15).

Ἄλλ' ὁ Παῦλος δὲν εἶνε μοναδικὸν παράδειγμα. Μυριάδες ψυχαὶ ἐκ παντὸς λαοῦ καὶ ἔθνους καὶ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης τῶν ὑπ' οὐρανόν, εἰς μάτην ἀναζητοῦσαι τὴν ὁδὸν τῆς λυτρώσεως εἰς ἀνθρώπινα συστήματα, εἰς φιλοσοφικὰς καὶ θρησκευτικὰς δοξασίας, εὗρον τὴν ὁδὸν τῆς λυτρώσεως. Καὶ ἡ ὁδὸς αὕτη εἶνε ἡ ὀδηγοῦσα ὑπὸ τὴν ἀνταύγειαν τοῦ ἀστέρος εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ. Ἐκεῖ αἱ ψυχαὶ εὗρον τὸν Σωτῆρα ὡς οἱ μάγοι καὶ προσέφεραν τὰ δῶρα τῆς εὐγνωμοσύνης των. Τὸ δὲ πολυτιμότερον τῶν δώρων εἶνε ἡ ὀλοκληρωτικὴ προσφορὰ τῆς καρδίας. Εἶνε ἡ φλογερὰ ἀγάπη πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τῆς ὁποίας τὸ πῦρ οὐδεμίαν δύναμιν δύναται νὰ κατασβέση. Διὰ τὰς ψυχὰς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὁ Σωτήρ, ὁ μοναδικὸς Σωτήρ.

Ἅ ὁ μοναδικὸς Σωτήρ

ΝΑΙ! Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶνε ὁ μοναδικὸς Σωτήρ

τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος πεινᾷ καὶ διψᾷ τὴν λύτρωσιν. Ἡ θεμελιώδης αὐτὴ ἀλήθεια τοῦ χριστιανισμοῦ, διὰ μυριάδων παραδειγμάτων τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος μαρτυρουμένη, εἶνε ἀνάγκη νὰ τονίζεται καὶ νὰ ἐξαίρεται εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε. Διότι ζῶμεν εἰς ἐποχὴν σφόδρα τεταραγμένην καὶ ἀνήσυχον. Δύο παγκόσμιοι πόλεμοι κατὰ τὴν πρώτην πεντηκονταετίαν τοῦ αἰῶνός μας, μὲ τὰς ἀπεριγράπτους συμφοράς των, μὲ τὰ ἀβυσσαλέα μίση πού ἐκαλλιέργησαν, ἐκλόνισαν ἐκ βάθρων τὸν ψευδοπολιτισμὸν τοῦ αἰῶνος, τὸν στηριζόμενον μόνον ἐπὶ τῶν ὑλικῶν ἐπιτευγμάτων τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἐδημιούργησαν σύγχυσιν ἰδεῶν, σύγχρονον βαβυλωνίαν. Ὁ ἄνθρωπος, ἀπογοητευμένος ἐκ τῆς ἀποτυχίας τῶν κοσμικῶν σχεδίων του, ἐκ τῆς παταγώδους διαφεύσεως τῶν ματαιῶν ἐλπίδων του περὶ δημιουργίας χρυσοῦ αἰῶνος, παραδεισίου ζωῆς διὰ μέσου τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀναζητεῖ τώρα σανίδα σωτηρίας.

Ἄλλ' ὁ χριστιανισμὸς φαίνεται εἰς πολλοὺς ὡς ἀπρηχαιωμένη θρησκεία, μὴ δυναμένη ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας τῆς ζωῆς. Νέον σχῆμα, νέον θρησκευτικοπολιτικὸν σύστημα πρέπει νὰ δημιουργηθῆ! Ἕνα εἶδος πανθρησκείας, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ λαοί, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπὶ μέρους θρησκειῶν, θὰ εὐρίσκουν τὴν ἀνάπαυσίν των. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν κινεῖται καὶ ἡ νεωτέρα κίνησις τοῦ οἰκουμενισμοῦ. Δυστυχῶς τὴν ἰδέαν τοῦ οἰκουμενισμοῦ ὑποστηρίζουν ἐλαφρᾷ τῆ συνειδή-

σει καὶ τιτλοῦχοι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τινὲς τῶν ὁποίων ὄχι μόνον εἰς τὰς ἰδιαιτέρας συζητήσεις των καὶ εἰς τὰ «πνευματικὰ συμπόσια» των, ἀλλὰ καὶ εἰς συνεντεύξεις μετὰ δημοσιογράφων διεκήρυξαν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἀφήνοντας κατὰ μέρος τὰ δόγματα, διὰ τὰ συζητῶνται ταῦτα μεταξὺ τῶν θεολόγων μόνον, πρέπει νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ἔνωσιν ὅλων τῶν ὁμολογιῶν καὶ θρησκειῶν μὲ βάσιν τὴν ἀγάπην. Οὕτω, χάρις εἰς μίαν ἀσπόνδουλον, πλαδαρὰν καὶ χιμαιρικὴν ἀγάπην, θυσιάζεται ἡ οὐρανία ἀλήθεια, ὁ Λόγος ὁ παντοδύναμος, ὁ ὁποῖος «ἀπ' οὐρανῶν ἐκ θρόνων βασιλειῶν... εἰς μέσον τῆς ὀλεθρίας ἤλατο γῆς» (Σοφ. Σολ. 18,15), ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον. Οὕτω σιωπηλῶς καὶ ἔσκεμμένως, πλὴν τοῦ μοναδικοῦ μέσου πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, πλὴν τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν, πλὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τῶν οἰκουμενιστῶν καὶ ἄλλα μέσα σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο προφανῶς εἶνε βλασφημία, φρικτὴ βλασφημία, ἄρνησις καὶ ἀνατροπὴ τοῦ θεμελιώδους γεγονότος τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου. Διότι, κύριοι, ῥασοφόροι καὶ μὴ, ὅσοι χάσκετε ὡς ἀνόητα παιδιά ἐμπρὸς εἰς τὰς βιτρίνας τῶν νέων σωτηριολογικῶν σχημάτων, σὰς ἐρωτῶμεν· Ἄν ὁ κόσμος ἠδύνατο νὰ σωθῇ μὲ ἰδικὰ του μέσα, ποία ἀνάγκη νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν ὀλεθρίαν γῆν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ; Κατῆλθεν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος εἰς τὴν γῆν, διότι ἡ σωτηρία ἦτο ἀδύνατος δι' ἄλλου μέσου, ἀνθρωπίνου. Ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστόν δὲν εἶνε ἓνα ἐκ τῶν πολλῶν μέσων σωτηρίας, ἀλλὰ

τὸ μόνον μέσον σωτηρίας. Ὁ Χριστός, τὸ τονίζομεν καὶ πάλιν, εἶνε ὁ μοναδικὸς Σωτὴρ τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο τονίζει ἡ Καινὴ Διαθήκη. Τοῦτο κατ' ἐξοχὴν τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Διαπρύσιος κήρυξ τῆς ἀγάπης ὁ Παῦλος, μετὰ ἱεροῦ ἐν τούτοις πάθους ἐπιτίθεται κατ' ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι, παραλλήλως πρὸς τὴν διὰ Χριστοῦ σωτηρίαν, ἐκήρυττον τὴν δικαίωσιν καὶ δι' ἄλλων μέσων, δι' «ἔργων νόμου», ὡς ἦτο λ.χ. ἡ περιτομή. Οὐδὲν ἄλλο σᾶς σφῶζει εἰμὴ ὁ Χριστός, ὁ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστάς, διεκήρυττεν ὁ Παῦλος (βλ. Ρωμ. 3,20· Γαλ. 2,16).

Ἡ ἀγωνιώδης ἐρώτησις τοῦ δεσμοφύλακος τῶν Φιλίππων πρὸς τὸν Παῦλον «*Τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;*» ἐξακολουθεῖ νὰ εἶνε ἡ ἀγωνιώδης ἐρώτησις καὶ τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, μολονότι ἵπταται σωματικῶς εἰς τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ, ἐν τούτοις ψυχικῶς ἔχει καταπέσει εἰς βάθη κακίας, κατέχεται ὑπὸ ἄγχους καὶ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην λυτρώσεως. Καὶ εἰς τὸν σύγχρονον τοῦτον ἄνθρωπον οἱ συνεχισταὶ τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος ὀφείλου νὰ δώσουν τὴν ἴδιαν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ὁ Παῦλος εἰς τὸν δεσμοφύλακα· «*Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου*» (Πράξ. 16,30-31). Νὰ διακηρύττουν ὅ,τι διεκήρυττε μετὰ παρρησίας καὶ ὁ ἕτερος τῶν κορυφαίων, ὁ ἀπόστολος Πέτρος· «*Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς*» (Πράξ. 4,12).

Δύναμις ὑφοποιός

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ, ΥΨΩΘΗΤΕ!». Ἡ δύναμις, ἡ ὁποία κρύπτεται εἰς τὸ Νήπιον τῆς Βηθλεέμ, ἀόρατος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἀθέων, ἡ δύναμις αὐτή, ἡ ὁποία διὰ τῆς πίστεως ὡς διὰ ἠλεκτρικοῦ καλωδίου μεταδίδεται ἀπὸ τὴν ἀστείρευτον πηγὴν εἰς τοὺς πιστοὺς, εἶνε μία δύναμις τεραστία. Εἶνε δύναμις ὑφοποιός, ἡ ὁποία παραλαμβάνει τὸν πεπνωκότα ἄνθρωπον, τὸν κυλιόμενον εἰς τὸν βόρβωρον τῆς ἐσχάτης διαφθορᾶς, εἰς τὴν παρὰ φύσιν ζωὴν, καὶ ἐκ τῆς παρὰ φύσιν ζωῆς τὸν ὑψώνει εἰς τὸ κατὰ φύσιν. Ἔτι περαιτέρω ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν ἀνυψώνει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ὑπὲρ φύσιν. Ὡ τοῦ ὕψους, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον! Δίδει εἰς αὐτὸν πτερὰ. Πτερὰ ἰσχυρά. Ἀποκολλᾶται ὁ ἄνθρωπος ἐκ τῆς φιληδόνου ζωῆς, ἐκ τῆς χοϊκῆς ζωῆς, τῆς ἀδαμιαίας φύσεως, ἀπογειοῦται, ἵνα μεταχειρισθῶμεν σύγχρονον ἔκφρασιν, νικᾷ τὴν ἔλξιν τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου, ἵππεται περιχαρῆς εἰς τὰς οὐρανίους σφαίρας, προσπελάζει τῷ Θεῷ, γίνεται θεατῆς τοῦ ἀμηχάνου κάλλους, περιέρχεται εἰς ἔκστασιν, ἕξω δὲ ὕλης καὶ αἰσθήσεων γινόμενος διὰ φλογερᾶς ἀγάπης, διὰ τοῦ θείου ἔρωτος, μυστικῶς ἐνοῦται τῇ ἁγίᾳ Τριάδι καὶ ψάλλει τὸ Ἀλληλούια. Ὡ, εἰς ποῖον ὕψος ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ! Διὰ τοῦ Ἀδᾶμ ἡ κατάπτωσις· διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἡ ἀνύψωσις. Θαυμασίως ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν ταύτην ὁ ποιητῆς τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου·

«Ξένον τόκον ἰδόντες, ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου, τὸν νοῦν εἰς οὐρανὸν μεταθέντες· διὰ τοῦτο γὰρ ὁ ὑψηλὸς Θεὸς ἐπὶ γῆς ἐφάνη ταπεινὸς ἄνθρωπος· βουλόμενος ἐλκύσαι πρὸς τὸ ὕψος τοὺς αὐτῶ βοῶντας· Ἐλληλούια»

Ὡς λέγει ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ὁ ὁποῖος ἐνεβάθυνε περισσότερο ὄλων τῶν πατέρων εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, ὁ Θεὸς ἐγένετο ἄνθρωπος, ἵνα τὸν ἄνθρωπον θεὸν ἀπεργάσῃται.

«Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε!». Ποῖος κατὰ τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων, βλέπων μὲ τοὺς σωματικούς ὀφθαλμούς τὸ κλαυθμηρίζον βρέφος, θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ, ὅτι ἐκ τοῦ βρέφους τούτου θὰ προήρχετο ἡ μεγαλύτερα μεταβολὴ τῆς ἀνθρωπότητος; Ἐκ τῆς ἐσχάτης ἀδυναμίας ἡ ὑψίστη δύναμις. Πῶς ἐνεφανίσθη κατ' ἀρχὰς ὁ χριστιανισμὸς! Ὡς ἐλάχιστον πρᾶγμα. Κατὰ τὴν παραβολὴν τοῦ Κυρίου, ὡς κόκκος σινάπεως, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ μικρότερον ὄλων τῶν σπερμάτων (Μαθ. 13,31-32). Καὶ ὅπως ἐκ τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεως προέρχεται μεγάλο φυτόν, δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἔρχονται καὶ κατασκηνώνουν εἰς τοὺς κλάδους του, οὕτω καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ εἶχε ταπεινὴν καὶ ἄσημον κατὰ κόσμον τὴν ἀρχήν. Σπόρος τῆς βασιλείας αὐτῆς ἦτο τὸ νήπιον τῆς Βηθλεέμ, ὁ μικρὸς λίθος κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προφήτου Δανιήλ (Δαν. 2,34). Ἄλλ' ἐκ τῆς ταπεινῆς αὐτῆς ἀρχῆς, τοῦ μικροῦ καὶ ἀσήμου κατὰ κόσμον Ἰησοῦ, ὡς καὶ τῶν πτωχῶν καὶ ἀγραμμάτων ἀλιέων τῆς

Γαλιλαίας, προῆλθε τὸ πελώριον δένδρον τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ εὐσκιόφυλλον καὶ ἀγλαόκαρπον, εἰς τὸ ὁποῖον ζητοῦν ἀνάπαυσιν καὶ τροφήν αἱ εὐγενικαὶ καὶ ἐκλεκταὶ ψυχαὶ ὄλων τῶν αἰώνων. Οἱ κλάδοι του διαρκῶς ὑψώνονται καὶ ἐξαπλώνονται. Διαρκῶς ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία, ἐπεκτείνεται ἐν τῷ κόσμῳ. Διαρκῶς ἀνθεῖ καὶ καρποφορεῖ. Διαρκῶς παρουσιάζει ἄνθη ἀρετῶν καὶ καρποὺς ἔργων. Ξηραίνονται βεβαίως καὶ κλάδοι τινές. Ἄλλ' οἱ κλάδοι αὐτοὶ ἀποκόπτονται καὶ παραδίδονται εἰς τὸ πῦρ, νέοι δὲ κλάδοι βλαστάνουν καὶ ἀναπληροῦν τοὺς ξηρανθέντας. Οἱ αἵρετικοὶ καὶ οἱ θανασίμως ἁμαρτάνοντες καὶ μὴ μετανοοῦντες εἶνε οἱ ξηροὶ κλάδοι, οἱ ὁποῖοι ἀποκόπτονται ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς μέλη νεκρά. Καταιγίδες πνέουσιν, κεραυνοὶ πίπτουν, ὑλοτόμοι κτυποῦν μὲ τοὺς πελέκεις τῶν τὸ δένδρον, σκώληκες ἐπιβλαβεῖς ἀναπύσσονται εἰς αὐτό, σεισμοὶ σείουν τὸ ἔδαφος, ὅπου ἀπλώνει τὰς ῥίζας του τὸ δένδρον. Θλίψεις, δηλαδῆ, δοκιμασίαι, περιπέτειαι, διωγμοί, καὶ τῶν διωγμῶν χειρότερον, τὰ ἔωσφορικὰ πάθη, τὰ ὁποῖα ἀπομυζοῦν τοὺς ζωτικοὺς χυμούς, πλήττουν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' αὕτη ἡ ὑψικάρηνος δρυς ἴσταται ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου ἐπὶ εἴκοσι τώρα αἰῶνας καὶ προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν πιστῶν καὶ ἀπίστων διὰ τὴν ἀντοχὴν της. Παλαιότεροι καὶ νεώτεροι ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας, παρ' ὄλην τὴν μανίαν, μὲ τὴν ὁποῖαν τὴν ἐπολέμησαν, δὲν κατάρθωσαν νὰ τὴν καταστρέψουν. Ἡ βασιλικὴ δρυς, ἡ Ἐκκλησία, μένει ἀνεκρίζωτος. Διότι ἐφύτευσεν αὐτὴν ὄχι ἄνθρω-

πος, ἀλλ' ὁ Θεάνθρωπος. Καὶ οὐδέποτε θὰ ἐκριζωθῆ.

Ἄλλ' ὦ ἄπιστοι καὶ πολέμιοι τοῦ χριστιανισμοῦ! Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἔχετε τὴν δύναμιν νὰ ἐκριζώσετε τὸ πελώριον τοῦτο δένδρον, τὸ εὐεργετικὸν εἰς τὸν κόσμον ὅσον τίποτε ἄλλο. Πρὶν τὸ ἐκριζώσετε, θέλομεν νὰ σᾶς ἐρωτήσωμεν· Ἐκριζώνοντες τὸ δένδρον τοῦτο, τί θὰ φυτεύσετε εἰς τὴν θέσιν του; Μὲ τί θὰ τὸ ἀντικαταστήσετε; Μὲ τὸν ψυχρὸν ὀρθολογισμόν; Μὲ τὸν ἐγκληματικὸν ὕλισμόν; Μὲ τὸν ἄθεον κομμουνισμόν; Μὲ τὸν ὑποχθόνιον μασονισμόν; Μὲ τὸ ῥόταρυ; Μὲ τὸν οἰκουμενισμόν; Μὲ τὸν πνευματισμόν; Μὲ τὸν ἀποκρυφισμόν; Μὲ τὸν ὑπαρξισμόν; Μὲ τί, τέλος πάντων; Οὐδὲν ἐξ αὐτῶν κεχωρισμένως, ἀλλ' οὔτε ὅλα μαζὶ ἠμποροῦν ν' ἀντικαταστήσουν τὸν χριστιανισμόν. Ὁ χριστιανισμὸς εἶνε ἀναντικατάστατος, ὅπως ὁ ἥλιος. Σεῖς δέ, μὲ τὰς παλαιότερας καὶ νεωτέρας θεωρίας σας, εἴσθε πυγολαμπίδες. Ὁ κόσμος σᾶς ἐδοκίμασεν. Οὐδεὶς ἐσώθη. Ἐνῶ ὁ χριστιανισμὸς ἔσωσε πολλούς. Ὅλας τὰς καλοπροαιρέτους καὶ ἐκλεκτὰς ὑπάρξεις. Προσπαθήσατε λοιπόν, ἐὰν τὸ παρελθὸν δὲν σᾶς σωφρονίζῃ, προσπαθήσατε νὰ εὑρετε κάτι τελειότερον τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ κατόπιν συζητοῦμεν. Ἄλλὰ δὲν θὰ εὑρετε. Σᾶς ὑπενθυμίζομεν περὶ τῆς ἀνυπερβλήτου ἀξίας τοῦ χριστιανισμοῦ τὴν κρίσιν τοῦ μεγάλου ποιητοῦ καὶ φιλοσόφου Γκαίτε· Ἄς προάγωνται ὅσον θέλουν αἱ ἐπιστῆμαι· τὸ φεγγοβόλον ὕψος τοῦ Εὐαγγελίου δὲν θὰ φθάσουν ποτέ.

Ἡμέρα ἀφάτου χαρᾶς

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Εἰς τὰ ἀτομικὰ καὶ ἔθνικὰ των ἡμερολόγια οἱ ἄνθρωποι σημειώνουν τὰς πλέον σημαντικὰς ἡμέρας καὶ ὥρας τῆς ζωῆς των. Ὁ πρόεδρος τῆς κραταιοτέρας χώρας τοῦ κόσμου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς προσεδάφισεως τοῦ πρώτου ἐπηνδρωμένου διαστημοπλοίου εἰς τὴν σελήνην εἶπεν· «Αὕτη εἶνε ἡ ὠραιότερα ἡμέρα τῆς ζωῆς μας». Ἄλλὰ διὰ τὸν πιστὸν καμμία ἡμέρα τοῦ κόσμου δὲν δύναται νὰ συγκριθῆ, ἔστω καὶ πόρρωθεν, μὲ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐχαιρέτισαν οἱ ἄγγελοι μὲ τὸ ἐμβατήριον τοῦ οὐρανοῦ βασιλέως· «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*» (Λουκ. 2,14). Τὴν ἐχαιρέτισαν οἱ βοσκοὶ τῆς Βηθλεέμ. Τὴν ἐχαιρέτισαν οἱ μάγοι μὲ τὰ δῶρα. Τὴν ἐχαιρέτισαν μάρτυρες καὶ ὁμολογηταί, ὅσοι καὶ ἀσκηταί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ μικρὰ παιδιά. Τὴν ἐχαιρέτισαν, τὴν χαιρετίζουν καὶ θὰ τὴν χαιρετίζουν ὅλοι οἱ αἰῶνες. Ἐφ' ὅσον ἀνατέλλει ἥλιος καὶ μαρμαίρουν τὰ ἄστρα καὶ ῥέουν οἱ ποταμοὶ καὶ θάλλουν τὰ δένδρα καὶ λειτουργοῦν αἱ διάνοιαι καὶ πάλλουν αἱ καρδίαι, ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ Λυτρωτοῦ θὰ ἐορτάζεται ὡς ἡ ἡμέρα ἀπείρου ἀγάπης καὶ συγκαταβάσεως τοῦ ὑψηλοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ταπεινὸν ἄνθρωπον.

Μέγα, ὡς εἶπομεν, καὶ ἀσύλληπτον τὸ μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Ἐν πίστει, ταπεινώσει

καὶ ἀγάπη ἃς ἐορτάσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν γέννησιν τοῦ Λυτρωτοῦ. Καὶ μαζὶ μὲ τὸν Μ. Βασίλειον ἃς εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς: «Θάλλει μου ἡ καρδία καὶ πηγάζει μου ὁ νοῦς, ἀλλὰ βραχεῖα ἡ γλῶσσα καὶ ἀμυδρὸς ὁ λόγος, ὥστε τοσοῦτον χαρᾶς μέγεθος ἐξαγαγεῖλαι». Διὰ τοῦτο ἀνακράζει ὁ ἱερὸς πατήρ: «ὦ βάθος ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας Θεοῦ!».

Διὰ ν' ἀνανεώση τὸ «κατ' εἰκόνα»

«Τί οὖν ἔδει ποιεῖν τὸν Θεόν; ἢ τί ἔδει γενέσθαι, ἀλλ' ἢ τὸ κατ' εἰκόνα πάλιν ἀνανεῶσαι, ἵνα δι' αὐτοῦ πάλιν αὐτὸν γινῶναι δυνηθῶσιν οἱ ἄνθρωποι; Τοῦτο δὲ πῶς ἂν ἐγεγόνει, εἰ μὴ αὐτῆς τῆς τοῦ Θεοῦ εἰκόνας παραγενομένης, τοῦ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; Δι' ἀνθρώπων μὲν γὰρ οὐκ ἦν δυνατόν, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ κατ' εἰκόνα γεγόνασιν· ἀλλ' οὐδὲ δι' ἀγγέλων· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ αὐτοὶ εἰσιν εἰκόνες. Ὅθεν ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος δι' ἑαυτοῦ παρεγένετο, ἵν' ὡς εἰκὼν ὢν τοῦ Πατρὸς τὸν κατ' εἰκόνα ἄνθρωπον ἀνακτίσαι δυνηθῆ. Ἄλλως δὲ πάλιν οὐκ ἂν ἐγεγόνει, εἰ μὴ ὁ θάνατος ἦν καὶ ἡ φθορὰ ἐξαφανισθεῖσα· ὅθεν εἰκότως ἔλαβε σῶμα θνητόν, ἵνα καὶ ὁ θάνατος ἐν αὐτῷ λοιπὸν ἐξαφανισθῆναι δυνηθῆ, καὶ οἱ κατ' εἰκόνα πάλιν ἀνακαινισθῶσιν ἄνθρωποι. Οὐκοῦν ἐτέρου πρὸς ταύτην τὴν χρεῖαν οὐκ ἦν εἰ μὴ τῆς εἰκόνας τοῦ Πατρὸς»

Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

(Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου·
Ε.Π.Ε., τόμ. 1, σελ. 258-260)

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Σχετικὸν μὲ τὸ γενικὸν θέμα τοῦ μέρους τούτου τοῦ παρόντος βιβλίου εἶνε καὶ τὸ ἄρθρον μας «Ὁ ὑψηλὸς Ἐπισκόπητος», ποῦ ἔχει συμπεριληφθῆ εἰς τὸ ἡμέτερον βιβλίον «Θαύματα» (Ἀθῆναι 1968, σελ. 146-160), εἰς τὸ ὁποῖον καὶ παραπέμπομεν τὸν φίλον ἀναγνώστην.

Γ΄.

Ὁ ἐκ παρθένου Τεχθεὶς

Τοιχογραφία τῆς ἱ. μονῆς Σταυρονηκίῃ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἔργον Θεοφάνους τοῦ ἔτους 1546. ▲

«Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ὁ
ἐκ παρθένου τεχθεὶς, ψάλλ-
λοντάς σοι Ἀλληλούια»
(ἐφύμνιον β' ἀντιφώνου θ.
λειτουργίας Χριστουγέννων)

Ο ΠΤΩΧΕΥΣΑΣ ΘΕΟΣ

«Τὴν ἀπαρχὴν τῶν ἐθνῶν ὁ οὐρανὸς σοι προσεκόμισε, τῷ κειμένῳ νηπίῳ ἐν φάτνῃ, δι' ἀστέρος τοὺς μάγους καλέσας, οὓς καὶ κατέπληγτεν οὐ σκῆπτρα καὶ θρόνοι, ἀλλ' ἐσχάτη πτωχεία. Τί γὰρ εὐτελέστερον σπηλαίου; τί δὲ ταπεινότερον σπαργάνων; Ἐν οἷς διέλαμψεν ὁ τῆς θεότητος σου πλοῦτος, Κύριε, δόξα σοι»
(ὕπακοή)

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, φίλοι ἀναγνώσται, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ παγκόσμιος ἱστορία, εἶνε τὸ μεγαλύτερον καὶ τὸ καταπληκτικώτερον ἐξ ὅλων τῶν γεγονότων ποὺ συνέβησαν εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν πλανήτην μας. Τὴν ἐπέτειον τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ γεγονότος ἐορτάζομεν καὶ ἐφέτος διὰ μίαν ἀκόμη φοράν.

Ἄλλ' ἐρωτᾶται: Πῶς θὰ ἐορτάσωμεν τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐορτήν; Θὰ θαυμάσωμεν τὸ γεγονός; Θὰ πλημμυρίσῃ ἡ ψυχὴ μας ἀπὸ ἱερὸν ρῖγος; Θὰ δοξολογήσωμεν τὸ Θεῖον Βρέφος, ὅπως οἱ ἄγγελοι; Θὰ τὸ προσκυνήσωμεν, ὅπως οἱ βοσκοί; Θὰ τοῦ προσφέρωμεν τὰ δῶρά μας, ὅπως οἱ μάγοι; Θὰ εἶνε τὸ Θεῖον Βρέφος τὸ κέντρον τῶν σκέψεων, τῶν συναισθημάτων καὶ τῆς βουλήσεώς μας; Ἡ ψυχροὶ

καὶ ἀδιάφοροι, χωρὶς κανένα θαυμασμόν διὰ τὸ μέγα αὐτὸ μυστήριον, θὰ ἐορτάσωμεν τυπικῶς, ἐπειδὴ τὸ ἀπαιτεῖ ἡ συνήθεια; Ἄλλ' ἐὰν οὕτως ἐορτάσωμεν, θὰ ἐορτάσωμεν Χριστοῦγεννα χωρὶς Χριστόν! Καὶ ἡ ἐορτὴ αὐτὴ τῶν Χριστουγέννων θὰ ἀποβῆ, ὅπως ἔλεγεν ὁ ἀείμνηστος Παπαδιαμάντης, μία γαστρονομικὴ ἐορτὴ, ἡ ὁποία θὰ ὑπενθυμίζη τὰς ἀσωτίας, τὰς μέθας, τὰς διαχύσεις, τὰς ἀσελγείας καὶ τὰ ἄλλα ἔκτροπα τῆς εἰδωλολατρίας, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας ἐώρταζον καὶ ἐπανηγύριζον τοὺς ψευδεῖς θεοὺς των.

Μία ἀληθινὴ ἱστορία

ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΑΙ μετὰ Χριστόν; Μὴ γένοιτο! Διὰ νὰ ἐορτάσωμεν, λοιπόν, οἱ χριστιανοὶ ὄχι τυπικῶς ἀλλὰ πνευματικῶς τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ νὰ γνωρίσωμεν καλύτερον τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεόν, θὰ ἀναφέρωμεν ἓνα παράδειγμα, ἓνα παράδειγμα τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς δώσῃ μίαν ἀμυδρὰν εἰκόνα τοῦ θείου μεγαλείου τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Πρὸ 200 καὶ πλέον ἐτῶν εἰς κάποιο χωρίον τῆς μεγάλης Ἑρωσίας μίαν χειμερινὴν ἡμέραν, καθὼς ἔπιπτε πυκνὴ ἡ χιών καὶ τὸ ψῦχος ἦτο διαπεραστικόν, κάποιος γέρων ἐπαίτης (= ζητιάνος) ἐκτύπησε τὴν θύραν πτωχῆς τινος καλύβης καὶ ἐζήτησε νὰ φιλοξενηθῆ ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. Μολονότι ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς καλύβης ἦτο πτωχὸς οἰκογενειάρχης μὲ ἕξ ἀνήλικα παιδιὰ καὶ ἕγκυον γυναικα, ἡ ὁποία ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἐπερίμενε τὸ ἔβδομον τέκνον

της, δὲν ἀπέπεμψε τὸν γέροντα ἐπαίτην. Ἀντιθέτως, τὸν ἐδέχθη καὶ τὸν ἐπεριποιήθη ὅσον ἡδύνατο καλύτερον. Τὸν ἐθέρμανε, τοῦ προσέφερε φαγητὸν καὶ τοῦ ἔστρωσε νὰ κοιμηθῆ. Τὴν νύκτα αὐτὴν ἢ σύζυγος τοῦ πτωχοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου ἐγέννησεν ἓνα ἀγοράκι. Ὁ γέρων ἐπαίτης συγκινημένος τὸ εὐλόγησε καὶ εἶπε· «Τὸ ἀγοράκι αὐτὸ θὰ φέρῃ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸ σπίτι...».

Γνωρίζετε, ἀγαπητοί μου, ποῖος ἦτο ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐπαρουσιάσθη ὡς γέρων ἐπαίτης; Ἦτο ὁ τρομερὸς Ἰβάν, ὁ αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσιῶν, ὁ ὁποῖος, θέλων νὰ διαπιστώσῃ ἐὰν ὑπῆρχον ἀκόμη εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν του ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ν' ἀγαποῦν τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους, ἀπέβαλε τὴν βασιλικὴν στολὴν, ἐφόρεσεν ἐνδύματα ἐπαίτου, καὶ κρατῶν βράβδον εἰς τὴν χεῖρά του περιώδευεν ἀνὰ τὰς πολιτείας καὶ τὰ χωρία. Ἐκτύπησε θύρας πολλὰς, ἀλλὰ καμμία δὲν ἤνοιξε διὰ νὰ τὸν δεχθῆ. Τέλος ἐκτύπησεν εἰς τὴν καλύβην, ὅπου, καθὼς εἶδομεν, ἔτυχε φιλοξενίας καὶ περιποιήσεως. Ποῦ νὰ ἐφαντάζετο ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅτι κάτω ἀπὸ τὰ βράκη ἐνὸς ἐπαίτου ἐκρύπτετο ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσίας!

Ἄλλ' ἢ φιλοξενία αὐτὴ δὲν ἔμεινεν ἀβράβευτος. Ὑστερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας μία αὐτοκρατορικὴ ἄμαξα, γεμάτη πολύτιμα δῶρα, ἐστάθη ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν τῆς καλύβης. Ὁ ἄμαξηλάτης ἐκτύπησε τὴν θύραν καὶ ἠρώτησεν·

—Ἐδῶ ἐκοιμήθη ὁ αὐτοκράτωρ Ἰβάν;

-Ὅχι, κύριε! εἶπεν εὐγενῶς ὁ πτωχὸς οἰκογενειάρχης. Ἐδῶ ἐκοιμήθη πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἕνας γέροντας ζητιάνος.

-Αἶ, αὐτὸς ὁ ζητιάνος, ἀπαντᾷ ὁ ἀμαξηλάτης, ἦτο ὁ αὐτοκράτωρ... Καὶ ἔρχομαι ἐκ μέρους του καὶ φέρω πολὺτιμα δῶρα, καθὼς καὶ μέγα χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὴν κατεδαφίσης τὴν καλύβην αὐτὴν καὶ τὴν κτίσης ὠραίαν κατοικίαν, εἰς τὴν ὁποίαν θ' ἀναρτήσης τὴν ἐπιγραφὴν· «Ἐδῶ ἐκοιμήθη μίαν νύκτα ὁ αὐτοκράτωρ Ἰβάν».

Τὸ διήγημα αὐτό, ἀγαπητοί μου, δὲν εἶνε φανταστικόν. Εἶνε πραγματικόν. Ἐὰν θέλετε, ἀνοίξατε ἕνα ὑπέροχον βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀνεγίνωσκον τὰ Ἑλληνόπουλα καὶ ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα παραδείγματα τοῦ ἐνεθουσιάζοντο καὶ ἐνεπνέοντο τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος· ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἐκεῖνα ποὺ τὸ ἀνεγίνωσκον ἀνεδείχθησαν οἱ ἥρωες ἀετοὶ τοῦ 1912 - 1913, οἱ ὁποῖοι ἐπέταξαν εἰς τὰ ὑψηλὰ βουνὰ καὶ ἠλευθέρωσαν τὴν Μακεδονίαν μας. Εἰς τὸ βιβλίον λοιπὸν αὐτό, ποὺ εἶνε σήμερον δυσεύρετον καὶ φέρει τὸν τίτλον «Ὁ γερο - Στάθης», θὰ εὑρετε τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰβάν ποὺ ἀνεφέραμεν. Τὸ βιβλίον αὐτὸ εἶνε ἔργον τοῦ Λέοντος Μελᾶ (1812 - 1879), θεοῦ τοῦ θρυλικοῦ μακεδονομάχου Παύλου Μελᾶ (1870 - 1904), τοῦ ὁποίου τὸ 1984 ἐωρτάσαμεν τὴν 80ὴν ἐπέτειον τοῦ ἥρωικοῦ του θανάτου. Ὁ Παῦλος Μελᾶς ἀσφαλῶς θὰ ἐδιάβασεν εἰς τὰ παιδικὰ του χρόνια τὸ βιβλίον τοῦ θεοῦ του καὶ ἀπὸ τὰς σελίδας αὐτοῦ ἐδιδάχθη καὶ ἐνεπνεύσθη τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν φιλοπατρίαν. ὦ, πόσον

διαφέρει τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀπὸ τὰ σημερινὰ ἀναγνωστικά τῶν παιδιῶν μας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ αὐριανοὶ Ἕλληνες διδάσκονται ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὸ μέγα ψεῦδος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατάγεται ἐκ τοῦ οὐρακοτάγκου τῆς Αὐστραλίας καὶ εἰς τὰ ὁποῖα διακωμωδεῖται τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς ἐξομολογήσεως! Ἄλλοι καιροί, ἄλλα ἤθη...

Ἐγεννήθη πτωχὸς καὶ ἔζησεν ἀκτῆμων

ΑΛΛ' ΑΣ ΔΙΔΑΧΘΩΜΕΝ ἀπὸ τὸ ὥραϊον διήγημά μας.

Συγκινούμεθα, ἀγαπητοί μου, καὶ θαυμάζομεν, διότι ἓνας αὐτοκράτωρ ἐνεφανίσθη ὡσὰν πτωχὸς ζητιάνος καὶ ἐζήτησε φιλοξενίαν εἰς μίαν πτωχὴν καλύβην; Ἄλλ' ἀσυγκρίτως περισσότερο πρέπει νὰ συγκινούμεθα καὶ νὰ θαυμάζομεν τὸ ἄλλο ἐκεῖνο μέγα ἱστορικὸν γεγονός, τὸ μεγαλύτερον ἐξ ὅλων. Ποῖον; Ὅτι ὁ Θεὸς ἐφόρεσεν ἀνθρωπίνην σάρκα καὶ ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς γῆς ὡσὰν πτωχός, ὁ πλέον πτωχὸς ἄνθρωπος!

Ἄλλ' ἡμεῖς, οἱ χριστιανοὶ τοῦ 20οῦ αἰῶνος, προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ὕλην, δὲν συγκινούμεθα καὶ δὲν θαυμάζομεν τὸ ὑψιστον τοῦτο γεγονός. Δυστυχῶς ἄλλα, μικρὰ καὶ ἀσήμαντα, θαυμάζομεν. Ἐὰν ὅμως ἡμεῖς δὲν τὸ θαυμάζομεν, τὸ θαυμάζει ὁ κορυφαῖος ἀπόστολος, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν του γράφει «(Ἀδελφοί!) Γινώσκετε τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι

δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεία πλουτήσητε» (8,9). Δηλαδή: Ἀδελφοί μου! Γνωρίζετε τὴν χάριν ποὺ ἔδειξεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ ὡς Θεὸς ἦτο πλούσιος, ἐν τούτοις πρὸς χάριν σας ἔγινε πτωχὸς χαρίζων εἰς σᾶς τὰ ἀμύθητα πλούτη του, διὰ νὰ γίνετε σεῖς πλούσιοι διὰ τῆς ἰδικῆς του πτωχείας.

Ἄς σταθῶμεν ὀλίγον εἰς τὸ ῥητὸν τοῦτο τοῦ ἀποστόλου Παύλου, τὸ ὁποῖον εἶνε τόσον ἐπίκαιρον τώρα τὰ Χριστούγεννα. Τί λέγει; Λέγει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε πλούσιος. Πῶς νοεῖται τοῦτο; Ὅχι μία λωρὶς γῆς, ὄχι ἓνα μικρὸν ἢ μεγάλον βασίλειον, ἀλλ' ὀλόκληρος ἡ γῆ μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς εἶνε ἰδική του. Καὶ ὄχι μόνον ἡ γῆ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ γαλαξίαι καὶ τὰ ἀμέτρητα ἄστρα, καὶ ὅλος ὁ ὑλικὸς κόσμος ἀπὸ τῶν ἐλαχίστων μέχρι τῶν μεγίστων, ὅλα εἶνε ἰδικὰ του. Ὁ Χριστὸς εἶνε ἐκεῖνος ποὺ «εἶπε, καὶ ἐγενήθησαν» (Ψαλμ. 148,5). «Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν» (Ἰωάν. 1,2). Ὁ Χριστὸς ἐξουσιάζει τὸ ὑλικὸν σύμπαν, εἶνε «ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων» (Α' Τιμ. 6,15), ἔμπροσθεν τοῦ ὁποῖου πᾶς ἐπίγειος ἄρχων, παλαιότερος ἢ νεώτερος, ὁποῖονδήποτε ὄνομα καὶ ἂν φέρῃ οὗτος, εἶνε ἓνα πελώριον μηδέν. Καὶ ὅμως ὁ Χριστὸς, ποὺ εἶνε ὁ ἀνεξιχνίαστος καὶ ἀνεξάντλητος πλοῦτος, χάριν τῆς σωτηρίας

τῶν ἀνθρώπων ἦλθεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐφόρεσε σάρκα ἀνθρωπίνην. Ἐγεννήθη μέσα εἰς ἓνα σπηλαιον, ἀφοῦ καμμία οἰκία τῆς Βηθλεεμ δὲν ἤνοιξε νὰ τὸν φιλοξενήσῃ, ὅπως ἤνοιξεν ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος Ῥῶσος τὴν καλύβην του καὶ ἐφιλοξένησε τὸν αὐτοκράτορα Ἰβάν. Στρώμά του τὰ ἄχυρα. Συντροφία του τὰ ζῶα, πού μὲ τὴν ἀναπνοῆν των ἐθέρμαινον τὸ ψυχρὸν περιβάλλον τοῦ σπηλαίου. Ποῖος ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ, ὅτι κάτω ἀπὸ τὸ ἀδύνατον ἐκεῖνο βρέφος ἐκρύπτετο ἡ Θεότης;

Ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη πτωχὸς καὶ ἔζησεν ἀκτῆμων. Ὅταν κάποιος τὸν ἠρώτησε «ποῦ μένεις;», ὁ Χριστὸς ἔδειξε τὰ πτηνὰ καὶ εἶπε· «Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει» (Μαθ. 8,20).

Πολυτέλεια, ἡ μάλιστα τῆς κοινωνίας μας

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Ὁ Χριστός, τοῦ ὁποίου ἐορτάζομεν τὴν θεῖαν γέννησιν, πλούσιος ὦν ἐπτώχευσεν. Ἄλλ' ἢ πτωχεία τοῦ Χριστοῦ μᾶς διδάσκει πολλά. Ἐνα ἐκ τῶν πολλῶν θέλομεν ἐδῶ νὰ τονίσωμεν. Καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ ἐξῆς.

Ἡ πτωχεία τοῦ Χριστοῦ καὶ ὕστερον ἀπὸ 20 αἰῶνας ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἐπάνω εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν αὐτὸν πλανήτην. Ὑπάρχουν καὶ σήμερον πτωχοὶ εἰς ὅλας τὰς χώρας. Ἄλλ' ἰδιαίτερος εἰς ὠρισμένας χώρας ἡ πτωχεία ἔχει λάβει δραματικὰς

διαστάσεις. Πεινοῦν καὶ ὑποφέρουν ἑκατομμύρια ἄνθρωποι. Θνήσκουν ἐκ τῆς πείνης χιλιάδες ὑπάρξεις καθημερινῶς. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πατρίδα μας σήμερον ὑπάρχουν ἄστεγοι, ὑπάρχουν σεισμόπληκτοι, οἱ ὁποῖοι δοκιμάζονται καὶ τὴν ὥραν αὐτὴν εὐρίσκονται

ὑπὸ σκηνάς. Ὅπισθεν δὲ παντὸς πεινασμένου, ἀστεγού καὶ δοκιμαζομένου εἶνε ὁ Χριστός! Δὲν ἀκούετε τί λέγει; «Ἐπένασα, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενῆς καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέφασθέ με» (Ματθ. 25,42-43). Ἀδελφοί του εἶνε ὅλοι

οἱ ἄνθρωποι, ἰδιαιτέρως δὲ ἐκεῖνοι ποὺ πεινοῦν καὶ δυστυχοῦν.

Ἄλλ' ἐνῶ τόση δυστυχία καὶ πτωχεία ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον, ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ἓνα τμῆμα τῆς ἀνθρωπότητος ἔχει ἀποκτήσει πλοῦτη πολλά, ζῆ μὲ ἀφθονίαν ἀγαθῶν καὶ ἐξοδεύει ἱλιγγιώδη ποσὰ διὰ τὴν καλοπέρασίν του. Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ὑπολογίσῃ τὰ τεράστια ποσὰ, τὰ ὁποῖα ἐξοδεύονται ὄχι διὰ τὰς ἀπαραιτήτους ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ περιττὰ καὶ ἐπιβλαβῆ πράγματα; Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ μετρήσῃ πόσα δαπανῶνται δι' ἀνέγερσιν πολυτελῶν κατοικιῶν; Δι' ἔπιπλα πολυτελείας; Διὰ βαρυτίμους ἐνδυμασίας; Διὰ πανάκριβα ἐδέσματα καὶ πολυδαπάνους διασκεδάσεις; Διὰ ταξίδια, ἐκδρομὰς καὶ ἀσωτίας; Ἐνας πλούσιος τῶν ἡμερῶν μας ἐκαυχῆθη ὅτι μόνον τὰ κοστοῦμα του ἀξίζουσιν ὅσον ἀξίζουσιν δύο ἀεροπλάνα!... Ὅλα αὐτά, ποὺ ἐξοδεύονται διὰ τὰ περιττὰ πράγματα, ἀρκοῦν διὰ νὰ τραφοῦν καὶ νὰ ζήσουν τὰ ἑκατομμύρια τῶν πεινασμένων παιδιῶν, νὰ στεγασθοῦν οἱ ἄστεγοι, νὰ εὔρουν φάρμακα καὶ ἰατρικὴν περίθαλψιν οἱ ἄρρωστοι.

Ἄλλὰ δυστυχῶς! Οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνός μας, ὧς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀπαδοὶ τοῦ θεωρητικοῦ ἢ τοῦ πρακτικοῦ ὑλισμοῦ, ἔχουν τὸ σύνθημα· «Ὅλα διὰ τὸν ἑαυτὸν μας, τίποτε διὰ τοὺς ἄλλους!». Εἶνε οἱ ἄνθρωποι τῆς σημερινῆς κοινωνίας, τῆς λεγομένης καταναλωτικῆς κοινωνίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἓνας λαὸς θεωρεῖται τόσον περισσότερο προωδευμέ-

νος, ὅσον περισσότερα ἐξοδεύει διὰ περιττὰ καὶ ἐπιβλαβῆ πράγματα. Ἡ πολυτέλεια εἶνε ἢ τρομερὰ μάστιξ, ἢ ὁποῖα ἀπειλεῖ νὰ γίνῃ ὁ τάφος τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐὰς διαλέξωμεν· ἐκουσία ἢ ἀκουσία πτωχεία;

Ἡ ΑΠΛΟΤΗΣ ΚΑΙ Ἡ ΛΙΤΟΤΗΣ, πού ἐδίδαξεν ὁ Θεάνθρωπος Λυτρωτῆς τοῦ κόσμου καὶ εἶνε τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῶν εὐγενῶν ὑπάρξεων πού πιστεύουν εἰς αὐτόν, ἰδίως εἰς τὴν ἀγαπητὴν μας πατρίδα, ὅλον ἐν καὶ ἐξαφανίζονται. Καὶ ὅμως! Ἐκατομμύρια ἄνθρωποι, πού ζοῦν εἰς τὴν λεγομένην καταναλωτικὴν κοινωνίαν καὶ ἀφήνουν νὰ σαπίζουν εἰς τὰς ἀποθήκας των τόννοι τροφίμων, ὀνομάζονται χριστιανοὶ καὶ λέγουν ὅτι ἐορτάζουν Χριστούγεννα! Ποῖοι; Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν θέλουν νὰ μιμηθοῦν τὸ παράδειγμα πού ἔδωσεν ὁ Κύριος μὲ τὴν λιτότητα καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ βίου του.

Οἱ ἡγέται τῶν λαῶν, οἱ ὁποῖοι βλέπουν ποῖον μεγάλον κίνδυνον διατρέχει ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὴν κατάχρησιν καὶ τὴν σπατάλην τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἤρχισαν τελευταίως νὰ συνιστοῦν λιτότητα καὶ ἀπλότητα ζωῆς. Ἄλλ' ἄραγε οἱ λεγόμενοι χριστιανικοὶ λαοὶ θὰ θελήσουν ν' ἀκούσουν καὶ νὰ περιορίσουν τὰς δαπάνας των διὰ τὰ περιττὰ πράγματα, ὥστε νὰ δώσουν ἀπὸ τὸ περισσευμὰ των εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι στεροῦνται;

Εἴθε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, εἴθε ν' ἀγαπήσω-

μεν τὴν λιτότητα καὶ τὴν ἀπλότητα, τὴν ἔκουσίαν πτωχείαν τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλως, χωρὶς νὰ εἶμαι προφήτης, λέγω ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡ ἀκουσία καὶ ἀναγκαστική πτωχεία μὲ ὄλας τὰς θλιβεράς καὶ ἀνεπιθυμήτους συνεπειάς. Τότε, χωρὶς νὰ τὸ θέλωμεν, θὰ γίνωμεν ὅλοι πτωχοὶ καὶ θὰ ἐνθυμηθῶμεν τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ περὶ λιτότητος καὶ ἀπλότητος.

Ἄλλ', ὦ Χριστέ! Ὁμολογοῦμεν πόσον μακρὰν εὐρισκόμεθα τοῦ ἰδικοῦ σου ἰδεώδους, πόσον ἀπέχομεν ἐκ τῆς ὑπερόχου διδασκαλίας σου! Σὲ παρακαλοῦμεν, σὺ, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξες καὶ ἐφήρμοσες εἰς ἀπόλυτον βαθμὸν τὴν λιτότητα καὶ τὴν ἀπλότητα, φώτισον ὅλους τοὺς χριστιανοὺς νὰ διακρίνωμεν ὅτι ἡ ἀληθινὴ εὐτυχία δὲν εὐρίσκεται εἰς τὴν σπατάλην τοῦ ὑλικοῦ πλούτου, ἀλλ' εἰς μίαν ζωὴν λιτότητος καὶ ἀπλότητος, ὡς ἦτο ἡ ἰδική σου.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Παρεμφερὲς πρὸς τὸ παρὸν ἄρθρον εἶνε καὶ τὸ περιεχόμενον ἄρθρου μας ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποιός χτυπᾷ τὴν πόρτα μας;», τὸ ὁποῖον ἔχει περιληφθῆ εἰς τὸ ἡμέτερον βιβλίον «Ποικίλα» (Ἀθῆναι 1988², σελ. 365-372).

Ο ΗΛΙΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες
ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν·
Κύριε, δόξα σοι»

(ἀπολυτίκιον)

Ο ΥΜΝΟΣ, ἀγαπητοί μου, ὁ ὕμνος, τὸν ὁποῖον ἠκούσατε, εἶνε τὸ ἀπολυτίκιον τῆς μεγάλης ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Ἀπολυτίκιον λέγεται ὁ σύντομος ἐκεῖνος ὕμνος, ὁ ὁποῖος φάλλεται εἰς κάθε ἑορτὴν καὶ μὲ ὀλίγα χαρακτηριστικὰ λόγια μᾶς δίδει τὸ ἱστορικὸν καὶ θεολογικὸν περιεχόμενον τῆς ἑορτῆς. Ἐνα δὲ ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἀπολυτίκια τῆς Ἐκκλησίας μας εἶνε τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

Εἰκὼν ἐκ τῆς φύσεως

ΕἰΣ ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟΝ αὐτὸ ὁ ἐμπνευσμένος ποιητής, διὰ νὰ παραστήσῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν

δόξαν τοῦ Χριστοῦ, λαμβάνει μίαν εἰκόνα ἐκ τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Ἡ εἰκὼν αὐτῆ εἶνε ὁ ἥλιος. Μὲ τὸν ἥλιον παραβάλλει τὸν Χριστὸν ὁ ποιητὴς λέγων, ὅτι οἱ μάγοι, ποὺ ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἐλάτρευον τοὺς ἀστέρας ὡς θεοὺς καὶ ἔζων μέσα εἰς τὸ σκότος τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας, δι' ἀστέρος εἰδοποιήθησαν ὅτι ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάγουν νὰ προσκυνήσουν αὐτόν, ὁ ὁποῖος εἶνε ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης. Καὶ πράγματι ὡς ἥλιος ἔλαμψεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Χριστός.

Ἐπὶ τῆς ὥραίας αὐτῆς παρομοιώσεως τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν ἥλιον, ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ ἄλλοτε ὠμιλήσαμεν, ἐπανερχόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν νὰ προσέξετε ὅσα ἐν συντομίᾳ θὰ εἴπωμεν.

Ἅ Ἰαμπρότερος ἀστήρ

ΚΑΙ ΕΝ ΠΡΩΤΟΙΣ θὰ κάνωμεν λόγον διὰ τὸν φυσικὸν ἥλιον.

Ἅ ἥλιος εἶνε διὰ τὴν γῆν ὁ πλέον λαμπρὸς ἀστήρ. Ἡ ζωηροτέρα ἐντύπωσις εἰς τὸ μικρὸν παιδίον εἶνε τὸ θέαμα τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιου. Ἅ ἥλιος διαλύει τὰ σκότη τῆς νυκτός, φωτίζει καὶ θερμαίνει τὸν κόσμον.

Μικρὸς φαίνεται, ὡσὰν μία σφαῖρα ποδοσφαίρου. Ἅλλ' ἠ ὄρασις μᾶς ἀπατᾷ. Ἡ πραγματικότης εἶνε ἄλλη. Ἅ ἥλιος, ὅστις φαίνεται ὡς μικρὰ σφαῖρα, εἶνε ἕνας πελώριος ἀστήρ. Ὅπως λέγουν οἱ ἀστρονό-

μοι, εἶνε εἰς τὸν ὄγκον ἓνα ἑκατομμύριον τριακοσίας ἐξήκοντα χιλιάδας (1.360.000) φορὰς μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν γῆν.

Ἡ ἀπόστασις του ἀπὸ τὴν γῆν εἶνε τεραστία. Ἐὰν ὑπῆρχε λεωφορεῖον, πὺν νὰ ἐνώνη τὴν γῆν μὲ τὸν ἥλιον, θὰ ἔπρεπεν ὁ ἄνθρωπος, προκειμένου νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἥλιον, νὰ ἐπιβιβασθῆ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ διατρέξῃ μίαν ἀπόστασιν ἑκατὸν σαρανταενέα ἑκατομμυρίων ἐξακοσίων χιλιάδων (149.600.000) χιλιομέτρων.

Λόγω λοιπὸν τῆς μεγάλης ἀποστάσεως μεταξὺ γῆς καὶ ἡλίου, ὁ ἥλιος φαίνεται τόσον μικρὸς. Καὶ ὅμως αἱ ἀκτῖνές του, αἱ ὁποῖαι ἔρχονται ἀπὸ τόσον μακρινὴν ἀπόστασιν, δύνανται τὸ θέρος ν' ἀνυψώσουν τὴν θερμοκρασίαν ἄνω τῶν σαράντα (40) βαθμῶν. Φαντασθῆτε τώρα ποία εἶνε ἡ θερμοκρασία εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἡλίου. Λέγουσιν ὅτι φθάνει τοὺς ἕξ χιλιάδας (6.000) βαθμοὺς Κελσίου.

Ἐὸ ἥλιος εἶνε ἓνα τεράστιον ἐργοστάσιον παραγωγῆς φωτός, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου τὰ ἠλεκτρικὰ ἐργοστάσια τῆς γῆς εἶνε μικρὰ καὶ ἀσήμαντα. Ὅλα μαζὶ αὐτὰ τὰ ἐργοστάσια παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ δὲν ἠμποροῦν νὰ δώσουν τὸ φῶς πὺν δίδει εἰς μίαν ἡμέραν –τί λέγω;–, εἰς μίαν ὥραν ὁ ἥλιος.

Ἐὰν τώρα εἴπητε εἰς κάποιον ὅτι ἓνα ἐργοστάσιον τῆς Δ.Ε.Η., τὸ ὁποῖον παράγει ρεῦμα, ἐφύτρωσε μόνον του, χωρὶς μηχανικοὺς καὶ ἐπιστήμονας, οὐδεὶς θὰ τὸ πιστεύσῃ. Ἡ λογικὴ λέγει, ὅτι κάποιος

έσχεδιάσε καί κατεσκεύασε τὸ ἐργοστάσιον, κάποιος ἔθεσεν αὐτὸ εἰς λειτουργίαν, καί κάποιος ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιστατῆ διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν του. Ἄλλὰ καὶ τὸν ἥλιον ποῖος τὸν κατεσκεύασε; Ἡ μόνη λογικὴ ἀπάντησις εἶνε, ὅτι ἀνωτάτη δύναμις τὸν ἐδημιούργησεν. Εἶνε ὁ Θεός.

Καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς ὅτι τὸ ἄφθονον αὐτὸ φῶς, πὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν πηγὴν αὐτὴν, παρέχεται δωρεάν. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἐπλήρωνον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ὅπως πληρώνουν τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς, πόσα δισεκατομμύρια θὰ ἐχρειάζοντο διὰ τὴν πληρωμὴν! Καὶ ὅμως ὁ καλὸς Θεὸς δωρεάν παρέχει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Καὶ τὸ εὐχαριστῶ ποῖον; Ἀλλοίμονον, αἱ βλασφημίαι μας! Χριστέ, συγχώρησον ἡμᾶς. Σὺ ἀνατέλλεις τὸν ἥλιον «ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς» (Ματθ. 5,45), καὶ ἡμεῖς, ἀντὶ εὐχαριστίας, σὲ ὑβρίζομεν.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τοὺς βλασφήμους ὑπάρχουν καὶ οἱ ἄπιστοι καὶ οἱ ἄθεοι, οἱ ὁποῖοι εἰρωνεύονται τοὺς πιστοὺς καὶ λέγουν· Ποῖος εἶδε τὸν Θεόν;... Ἄλλ' ὦ ἄπιστοι· ἐφ' ὅσον δὲν δύνασθε οὐδὲ τοῦτον τὸν φυσικὸν ἥλιον ν' ἀντικρύσετε, πῶς ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ ἰδῆτε τὸν Θεόν, ὅστις ἐδημιούργησε τὸν ἥλιον καὶ ὄλους τοὺς ἀστέρας;

Ὁ Ἥλιος ἤγγισε τὴν γῆν!

Ἀλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὴν εἰκόνα καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἄς ἀφήσωμεν τὸν φυσικὸν

ἥλιον καὶ ὃς ἔλθωμεν εἰς τὸν πνευματικὸν ἥλιον,
τὸν Χριστόν.

Εἶπομεν, ὅτι ὁ ἥλιος ποὺ βλέπομεν εὐρίσκεται
εἰς μίαν τερασίαν ἀπόστασιν ἐκ τῆς γῆς. Εἶνε
ἀπρόσιτος, ἀπλησίαστος. Ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ
φθάσῃ εἰς ἄλλους ἀστέρας, ἀλλὰ εἰς τὸν ἥλιον
ἀδύνατον. Ὁ ἥλιος εἶνε ὄλος πῦρ. Ὅποιος πλησιάσῃ
εἰς αὐτόν, θὰ ἐξατμισθῇ. Ἀπρόσιτος ὁ ἥλιος. Ἀλλ’
ἀπρόσιτος εἶνε καὶ ὁ Χριστὸς ὡς Θεός. Καὶ ὅμως
ὁ Χριστός, ὁ ἀπρόσιτος ὡς Θεός, ἔγινε προσιτὸς
ὡς ἄνθρωπος. Ὡ μυστήριον! Ὁ ἱ. Χρυσόστομος
εἰς μίαν ὀμιλίαν του ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Χριστουγέννων,
διὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἰδέαν τινὰ τοῦ μυστηρίου τῆς
θείας ἐνανθρωπήσεως, φέρει ὡς παράδειγμα τὸν
ἥλιον καὶ κάνει μίαν ὑπόθεσιν. Ἄς ὑποθέσωμεν,
λέγει, ὅτι ὁ ἥλιος, ποὺ εἶνε τόσον μακρὰν ἀπὸ
ἡμᾶς, ἐκκινεῖ ἀπὸ τὴν θέσιν του καὶ τρέχων διαρκῶς
πλησιάζει τὴν γῆν. Καὶ αἴφνης τὴν ἐγγίζει. Τί θὰ
συμβῇ, ὅταν ὁ ἥλιος ἐγγίσῃ τὴν γῆν; Ὅλοι τὸ
ἀντιλαμβάνομεθα. Ἡ γῆ θὰ καῖ, θὰ ἀπανθρακωθῇ.

Ἀλλ’ ἐνῶ ὁ φυσικὸς ἥλιος δὲν ἤγγισε τὴν
γῆν, ὁ Χριστός, ὁ πνευματικὸς ἥλιος, ὁ δημιουργὸς
τοῦ παντός, ἐπλησίασε καὶ ἤγγισε τὴν γῆν. Ἐπι
περισσότερον ὁ Χριστὸς ἦλθε καὶ περιεπάτησεν
ἐπάνω εἰς τὸν φλοιὸν τῆς γῆς, καὶ ἔζησε, καὶ
ἐδίδαξε, καὶ ἐθαυματούργησε, καὶ τέλος ἐσταυρώθη
διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Χριστὸς ἤγγισε τὴν γῆν καὶ ἡ γῆ δὲν ἐκάη.

Καὶ ὄχι μόνον ἐκεῖνος ἤγγισε τὴν γῆν, ἀλλ' ἔδωκε καὶ εἰς ἕκαστον πιστὸν τὸ δικαίωμα νὰ ἐγγίζη αὐτόν. Ὅχι δὲ μόνον νὰ τὸν ἐγγίζη, ἀλλὰ καὶ διὰ μέσου τῆς θείας κοινωνίας ὁλόκληρον αὐτόν τὸν πνευματικὸν ἥλιον νὰ λαμβάνη καὶ κλείη ἐντὸς τῆς καρδίας του. Χριστέ, δόξα τῇ ἀπείρῳ ταπεινώσει καὶ φιλανθρωπία σου!

Ἄειλαμπές τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ

Ο ΦΥΣΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ λάμπει. Ἄλλὰ καὶ ὁ Χριστός, ὁ πνευματικὸς ἥλιος, λάμπει. Καὶ ὁ μὲν ἥλιος ἔχει καὶ τὰ σκοτεινά του σημεῖα, τὰς κηλίδας ὅπως λέγουν οἱ ἀστρονόμοι. Ἐνῶ ὁ Χριστὸς δὲν ἔχει καμμίαν κηλίδα. Φῶς ἡ διδασκαλία του. Φῶς τὰ θαύματά του. Φῶς ἡ ἀγία ζωὴ του. Φῶς ἡ σταύρωσίς του. Φῶς ἡ ἀνάστασίς του. Ὁ Χριστὸς εἶνε ὅλος φῶς. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ποιητής, ὁ ὁποῖος ἔγραψε τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, ὀνομάζει τὸν Χριστὸν «ἥλιον τῆς δικαιοσύνης», δηλαδὴ πρόσωπον ποῦ συγκεντρώνει ἐν ἑαυτῷ κάθε ἀρετὴν καὶ καλωσύνην.

Ἡλιος ὁ Χριστός. Καὶ ὁ μὲν φυσικὸς ἥλιος, ὅπως λέγει ἡ ἀστρονομία, θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποῦ θὰ σβήσῃ, ὅπως σβήνει ἕνας λύχνος ὅταν τελειώνει τὸ ἔλαιόν του. Ἐνῶ ὁ Χριστὸς δὲν θὰ σβήσῃ ποτέ. Ἐλαμψε, λάμπει, καὶ θὰ λάμπῃ αἰωνίως. Καὶ θὰ λάμπῃ ἔτι περισσότερο, ὅταν ἔλθῃ «κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς». Τότε ὁ τίμιος σταυρός του, τὸν ὁποῖον

στόματα βρωμερὰ βλασφημοῦν, θὰ λάμψη μὲ δύναμιν χιλίων ἡλίων. Καὶ τότε «ὄψονται εἰς ὃν ἐξέκέντησαν» (Ἰωάν. 19,37).

Αὐτὰ τὰ νοήματα περιέχει συνοπτικῶς τὸ θαυμάσιον ἀπολυτικίον τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Αὐτὰ τὰ νοήματα καὶ ἡμεῖς ἄς σκεπτόμεθα τὰς ἀγίας αὐτὰς ἡμέρας, καὶ γεμᾶτοι εὐχγνωμοσύνην πρὸς

τὸν Χριστόν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, ἃς ψάλλωμεν
τὸ ἀπολυτίκιον·

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἀστροῖς λατρεύοντες
ὑπὸ ἀστῆρος ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν·
Κύριε, δόξα σοι».

Τὸ πῦρ καὶ ὁ σίδηρος

«Πῶς οὖν δι' ἑνός, φησὶν, εἰς πάντας ἦλθε τὸ λαμπτήριον;
Τίνα τρόπον ἐν σαρκὶ ἢ θεότης; Ὡς τὸ πῦρ ἐν σιδήρῳ· οὐ
μεταβατικῶς, ἀλλὰ μεταδοτικῶς. Οὐ γὰρ ἐκτρέχει τὸ πῦρ
πρὸς τὸν σίδηρον, μένον δὲ κατὰ χώραν, μεταδίδωσιν αὐτῷ
τῆς οἰκείας δυνάμεως, ὅπερ οὔτε ἐλαττοῦται τῇ μεταδόσει,
καὶ ὅλον πληροῖ ἑαυτοῦ τὸ μετέχον. Κατὰ τοῦτο δὴ καὶ ὁ Θεὸς
Λόγος οὔτε ἐκινήθη ἐξ ἑαυτοῦ, "Καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν" (Ἰωάν.
1,14)· οὔτε τροπὴν ὑπέμεινε, "Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο" (αὐτ.)·
οὔτε ὁ οὐρανὸς ἔρημος ἦν τοῦ συνεχόντος, καὶ ἡ γῆ ἐν τοῖς
ιδίοις κόλποις τὸν οὐράνιον ὑπεδέχετο. Μὴ κατάπτωσιν τῆς
θεότητος ἐννοήσης· οὐ γὰρ μεταβαίνει ἐκ τόπου εἰς τόπον ὡς
τὰ σώματα· μηδὲ φαντασθῆς ἠλλοιωθῆσθαι τὴν θεότητα μεταβλη-
θεῖσαν εἰς σάρκα· ἀτρεπτον γὰρ τὸ ἀθάνατον. Πῶς οὖν, φησί,
τῆς σωματικῆς ἀσθενείας ὁ Θεὸς Λόγος οὐκ ἀνεπλήσθη; Φαμέν,
ὡς οὐδὲ τὸ πῦρ τῶν τοῦ σιδήρου ιδιωμάτων μεταλαμβάνει.
Μέλας ὁ σίδηρος καὶ ψυχρὸς· ἀλλ' ὅμως πυρακτωθεὶς τὴν τοῦ
πυρὸς μορφήν ὑποδέχεται, αὐτὸς λαμπρυνόμενος, οὐχὶ μελαίνων
τὸ πῦρ, καὶ αὐτὸς ἐκφλογούμενος, οὐ καταψύχων τὴν φλόγα»

Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

(Ἐκ τῆς ὁμιλίας εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ
γέννησιν· Ἐ. Π. Migne 31,1460-1461)

Ο ΛΥΤΡΩΤΗΣ

«Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς
ἐξ ὕψους ὁ Σωτὴρ ἡμῶν,
ἀνατολὴ ἀνατολῶν,
καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ
εὕρομεν τὴν ἀλήθειαν·
καὶ γὰρ ἐκ τῆς Παρθένου
ἐτέχθη ὁ Κύριος»
(ἔξαποστειλάριον)

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ἀγαπητοί μου, δὲν εἶνε τύχης προϊόν. Δὲν ἐνεφανίσθη αὐτομάτως ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶνε καὶ αὐτὸς δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὑπεροχώτερον ὄλων τῶν δημιουργημάτων. Εἶνε ἡ κορωνίς. Σωματικῶς συγγενεὺ μετὰ τὴν ὕλην. Ψυχικῶς συγγενεὺ μετὰ τὸν Θεόν. Θνητὸς τὸ σῶμα, ἀθάνατος τὴν ψυχὴν. Φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἡ θέσις τοῦ ἀνθρώπου ὑψηλή. Ὁ προορισμὸς του μέγιστος. Θεϊκαὶ δυνάμεις τοῦ ἐδόθησαν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προορισμοῦ του. Νοῦς, συνείδησις, ἐλευθερία, τάσεις καὶ ἐπιθυμίαι πρὸς τὰ ἄνω, προϋποθέσεις ἀνωτέρου βίου, σπέρματα προόδου.

Ἡ ἐλπίς τοῦ πεπωκότος

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, καλλιεργῶν τὰς θεόθεν δοθείσας αὐτῷ δυνάμεις, ἔδει συνεχῶς νὰ ἐξελίσσεται κατὰ τὸ θεῖον σχέδιον. Διὰ τῆς γνώσεως καὶ ἐπιστήμης καθίσταται ἐφευρέτης, κυρίαρχος τῶν ὑλικῶν στοιχείων, δημιουργὸς πολιτισμοῦ. Ἔτι μείζον· διὰ τῆς ἀρετῆς, διὰ τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως τοῦ καλοῦ διαρκῶς τείνει πρὸς τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς σφαίρας, πρὸς ἠθικὴν τελείωσιν, πρὸς ὁμοίωσιν Θεοῦ, πρὸς θέωσιν.

Ἄλλὰ δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔμεινεν εἰς ἦν θέσιν τὸν ἔταξεν ὁ Θεός. Ὁ ἄνθρωπος ἐξέκλινε τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ του. Σεισμός τις μυστηριώδης συνέβη ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Σεισμός τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα, ἡ ἀνυπακοὴ εἰς τὸν Θεόν, ἡ ὑπακοὴ εἰς τὸν διάβολον, ἡ κατὰ τοῦ θείου θελήματος ἐπανάστασις, ἡ ἀμαρτία. Ὁ ἄνθρωπος, τὸ ἔμψυχον ἄγαλμα, συνεσείσθη, κατέπεσεν ἐκ τοῦ βάρους, καὶ συνετρίβη. Θέαμα οἰκτρὸν. Ὑπαρξίς θλιβερὰ περιεπλανᾶτο εἰς τὰ χἀη. Ἡ ἀμαρτία διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ὡς ὀρμητικὸς τις χεῖμαρρος διαρκῶς ἐνετείνεται, κατέστρεφε, συνεσώρευεν ἐρείπια καὶ ἀγνώριστον τὸν ἄνθρωπον κατέστησεν. Οἱ μελετῶντες τὸ ἀνθρώπινον δράμα, ὡς ἤρχισε τοῦτο μὲ τὴν πῶσιν εἰς τὴν Ἑδέμ, ἀποροῦν, διερωτῶνται καὶ λέγουν· Αὐτὸς λοιπὸν εἶνε ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἔπλασεν ὁ Θεός; Ἀλλοίμονον! Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ ἐγκλήματα, τὰ ἀπαίσια καὶ εἰδεχθῆ, ἔγινε καὶ τῶν ἀγριωτέρων θηρίων χειρότερος. Ποῦ τὸ

ἀρχαῖον κάλλος; Ποῦ ἡ ἀθωότης; Ποῦ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ δικαιοσύνη; Ποῦ ἡ ἀγάπη καὶ εὐσπλαγχνία; Ποῦ, μὲ ὀλίγας λέξεις, ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ; Ἡ πτώσις τοῦ ἀνθρώπου φρικτή. Ὅμολογεῖται διὰ στομάτων καὶ γραφίδων τῶν διαπρεπεστέρων ἀνδρῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Ἐν τούτοις, παρ' ὄλην τὴν φρικτὴν πῶσιν, εἰς τὸ βάθος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς διεσφζετο σπινθήρ, ἐλπίς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ παρέμενε εἰς τὴν ἀθλίαν αὐτὴν κατάστασιν, ἀλλὰ δι' ὑπερφυσικῆς ἐπεμβάσεως θὰ ἀνειλκύνετο ἐκ τοῦ βάθους τῆς πώσεώς του. Ἡ συντριβεῖσα εἰκὼν θὰ ἀποκαθίστατο. Ἡ ἀρμονία σχέσεων Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου θὰ ἐπανήρχετο. Ὁ παράδεισος θὰ ἐπανεκτᾶτο.

Ἡ θεία συγκατάβασις

Ἡ ΕΛΠΙΣ ΑΥΤΗ οὐδέποτε ἐγκατέλειψε τὴν δυστυχούσαν ἀνθρωπότητα. Ὁ πόθος τῆς λυτρώσεως πανανθρώπινος. Ἐκ τοῦ βάθους τῆς πώσεως μύριοι ἠκούοντο ἀναστεναγμοί, γόοι καὶ θρήνοι, ἀλλὰ καὶ μυρία ἐλπιδοφόροι φωναί, αἱ ὁποῖαι προανήγγελλον, ὅτι ἐγγὺς ἡ λύτρωσις. Ὅλα τὰ πνεύματα ἐστρέφοντο πρὸς τὴν Παλαιστίνην. Ἐρχεται! Ὅλονεν καὶ ζωηρότερον ἠκούετο ἡ φωνὴ τῶν ταλαιπώρων ἀνθρώπων.

Καὶ Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀνέμενον γενεαὶ γενεῶν, Ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον προανήγγελλον αἱ φωναὶ τῶν προφητῶν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, ἦλθεν. Ἦλθεν

ὁ ἀναμενόμενος. Ἦλθεν, ὅτε ἐπέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Ἦλθε. Πῶς; Ἦλθεν ἐν ὅλῃ τῇ δυνάμει καὶ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς θεότητος; Ἐὰν οὕτω πως ἤρχετο, τίς τῶν ἀνθρώπων θὰ ἠδύνατο νὰ τὸν ἴδῃ; Τὸν ἥλιον, ὑλικὸν δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, δὲν δυνάμεθα ἀκινδύνως ν' ἀτενίσωμεν. Ἀδύνατοι εἶνε οἱ ὀφθαλμοί μας. Τυφλοῦται πᾶς ὅστις τὸν ἥλιον ἀναιδῶς θεᾶται. Ταλαίπωροι ἄνθρωποι! Τὸν φυσικόν, τὸν αἰσθητὸν ἥλιον δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν· καὶ πῶς τὸν ὑπερφυσικὸν ἥλιον, τὸν Θεόν, τὸν δημιουργὸν τοῦ ἡλίου καὶ μυριάδων ἀστέρων καὶ ἡλίων τοῦ ἀπεράντου σύμπαντος, θὰ ἐβλέπομεν; Διὰ τοῦτο ὁ πανάγαθος Θεός, συγκαταβαίνων πρὸς τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, κατήλθεν εἰς τὴν γῆν ὑπὸ τὰς πλέον ταπεινάς συνθήκας. Ὡς ἀσθενὲς νήπιον πτωχοτάτης κόρης ἐγεννήθη ἐν φάτνῃ ἀλόγων. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωάν. 1,14). Ὅποιον μυστήριον! Ἰλιγγιᾶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου! Ἴδου πῶς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία τὸ μυστήριον τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ·

«Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου
ὁ δρακί τὴν πᾶσαν ἔχων κτίσιν.
Ράκει, καθάπερ βροτῶς, σπαργανοῦται
ὁ τῇ οὐσίᾳ ἀναφῆς.
Θεὸς ἐν φάτνῃ ἀνακλίνεται
ὁ στερεώσας τοὺς οὐρανοὺς πάλαι κατ' ἀρχάς.
Ἐκ μαζῶν γάλα τρέφεται
ὁ ἐν τῇ ἐρήμῳ μάννα ὀμβρήσας τῷ λαῷ...».

Ἡ λ θ ε ν !

ΑΣ ΑΦΗΣΩΜΕΝ τοὺς φιλοσόφους καὶ θεολόγους νὰ μελετοῦν τὸ μέγα τοῦτο μυστήριον. Ἐὰν τὸ μελετοῦν μὲ ταπεινώσιν, αἱ σκέψεις των καὶ οἱ λόγοι των θὰ εἶνε ὠφέλιμοι καὶ ἐποικοδομητικοί. Ἄλλ' ἐὰν ἐν τῇ ὑπερηφανείᾳ των νομίσουν, ὅτι δύνανται νὰ ἐρευνήσουν τὸ μέγα μυστήριον, ὡς ἐρευνοῦν ἄλλοι τὰ φυσικὰ φαινόμενα, ὁ νοῦς των θὰ σκοπισθῇ. Δὲν θὰ δυνηθοῦν οὗτοι νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ μυστηρίου. Μόνον ὅσοι ἔχουν τὴν κεραίαν τῆς πίστεως δύνανται ν' ἀκούσουν τὴν φωνὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, ὅχι εἰς τὰ γήινα, ἀλλ' εἰς τὰ ὑπερφυσικὰ κύματα.

Αἱ διάνοιαι τῶν ἐγωιστῶν καὶ ὑπερφιάλων ἀνθρώπων, ὅσονδῆποτε ἰσχυραὶ καὶ ἂν εἶνε, ὁμοιάζουν μὲ ραδιοφωνικοὺς δέκτας, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸ ὑπερπέραν. Διότι στεροῦνται τῆς πίστεως τῶν ποιμένων τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν μάγων τῆς Ἀνατολῆς. Στεροῦνται τῆς πίστεως τῶν ἀπλοϊκῶν καὶ ταπεινῶν ψυχῶν, αἱ ὅποια δονοῦνται καὶ ἀκούουν εὐκρινῶς εἰς τὸ βάθος τῶν καρδιῶν των τὸν ὕμνον τῶν ἀγγέλων «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*» (Λουκ. 2,14). Πέρα ματαίων συζητήσεων καὶ μωρολογιῶν τῆς ἀπιστοῦσης διανοίας, παλαιότερων καὶ νεωτέρων χρόνων, ἴσταται τὸ ἀναμφισβήτητον γεγονός. Τὸ σπουδαιότερον ἐξ ὅλων τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια ἀναφέρει ἡ παγκόσμιος ἱστορία. Τὸ δὲ γεγονός εἶνε ὅτι ἦλθεν

ΕΚΕΙΝΟΣ. Ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ἐπιμένων νὰ ἐρευνήσῃ ἐξαντλητικῶς καὶ νὰ ἐννοήσῃ ὀλοκληρωτικῶς τὸ μυστήριον, ὅπερ ἐγκρύπτεται εἰς τὸ ταπεινὸν Βρέφος τῆς Βηθλεέμ, καὶ ἔπειτα νὰ πιστεύσῃ, ὁμοιάζει μὲ ἓνα, ὁ ὁποῖος, ἐνῶ εἶνε μεσημβρία καὶ ὁ ἥλιος σκορπίζει πλούσιον τὸ φῶς καὶ λαμπρύνει καὶ καταλάμπει τὰ πάντα, αὐτὸς μένει περιορισμένος εἰς ἀνήλιόν τι μέρος, δὲν ἀπολαμβάνει τὰς εὐεργετικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ὡς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ λέγει· Θὰ ἐρευνήσω πρῶτον ὅλα τὰ προβλήματα, πὺν παρουσιάζει ὁ ἥλιος, θὰ τὰ λύσω, καὶ ὕστερον θὰ ἐξέλθω ἐκ τοῦ ἐπιστημονικοῦ μου ἐργαστηρίου, διὰ ν' ἀπολαύσω τὸν ἥλιον. Δὲν θέλω ἥλιον, δὲν θέλω ν' ἀκούω ἥλιον, ἐὰν πρῶτον δὲν λύσω τὰ μυστήριά του! Ἐρωτῶμεν· Ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος νὰ σκέπτεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον; Ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει.

Ἀλλοίμονον, ἐὰν διὰ ν' ἀπολαύσωμεν ὑλικόν τι ἀγαθὸν τῆς ζωῆς ἔπρεπε προηγουμένως νὰ τὸ ἀναλύσωμεν καὶ ἐρμηνεύσωμεν ἐπιστημονικῶς. Οὐδέποτε θὰ καθήμεθα εἰς τράπεζαν, οὐδέποτε θὰ ἐγευόμεθα τῶν γλυκυτάτων καρπῶν τῆς γῆς, οὐδέποτε θὰ ἐπίνομεν ὕδωρ, οὐδέποτε θὰ ἐφωτιζόμεθα μὲ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἢ καὶ μὲ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Ὅλα αὐτά, μολονότι εἶνε ὑλικά καὶ ὑποπίπτουν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας, ἐν τούτοις περιέχουν μυστήρια ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς προελεύσεώς των, ὡς πρὸς τὴν σύστασίν των. Καὶ ὅμως ἀπολαμβάνομεν ταῦτα χωρὶς προηγουμένως νὰ ζητῶμεν τὴν πλήρη

κατανόησίν των. Ἔτσι σκεπτόμεθα καὶ ἐνεργοῦμεν
περὶ τῶν διαφορῶν ἀγαθῶν, φυσικῶν γεγονότων
- μυστηρίων τῆς ζωῆς.

Ἀλλὰ προκειμένου περὶ τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ,
τοῦ μεγίστου γεγονότος, ὡς εἶνε ἡ ἐνανθρώπησις
τοῦ Λόγου, ἡ γέννησις τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, οἱ
πολλοί, ἀντὶ ὧς οἱ βοσκοὶ καὶ οἱ μάγοι νὰ σπεύσουν
εἰς ταπεινὴν προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ Βρέφους καὶ
νὰ δεχθοῦν τὰς εὐεργετικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατείλαντος
Ἡλίου, παραμένουν δυστυχῶς καθηλωμένοι εἰς τὸ
σκοτεινὸν σπήλαιον τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν καὶ
μὲ τὸν διαβήτην εἰς τὰς χεῖρας ζητοῦν νὰ ἐρευνήσουν
– ποῖον; Τὸν Θεόν! Τὸν Θεόν, τοῦ ὁποῖου, ὡς
εἶπέ τις τῶν φιλοσόφων, τὸ κέντρον εἶνε παντοῦ
καὶ ἡ ἀκτίς ἐπεκτείνεται εἰς τὸ ἄπειρον. Ταλαίπωροι
ἄνθρωποι! Ἐξέλθετε καὶ ὑποδεχθῆτε τὸν Σωτῆρά σας.

Ποῖος ἦλθεν

ΗΛΘΕΝ! Εἶνε γεγονός. Μὴ περιμένετε ἄλλον.

Αὐτὸς εἶνε ὁ μοναδικὸς διδάσκαλος καὶ
καθηγητὴς τῆς ἀνθρωπότητος, παρὰ τοὺς πόδας
τοῦ ὁποῖου ὡς παιδιά πρέπει νὰ καθήσωμεν καὶ
νὰ διδαχθῶμεν τὰ ὑψιστα διδάγματα. Τὸ Εὐαγγέλιον
του εἶνε ἡ ὑψίστη φιλοσοφία τῆς γῆς.

Ἦλθεν. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἰατρός, ὁ μοναδικὸς
ἰατρὸς ψυχῶν καὶ σωμάτων, ὁ ὁποῖος ἔχει τὰ
σωτήρια φάρμακα διὰ τὴν θεραπείαν βαθυτάτων

νόσων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἱατρειὸν τοῦ ἡ
Ἐκκλησία.

Ἦλθεν. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἀρχιερεὺς, τοῦ ὁποίου
ἡ θυσία, θυσία ἄμωμος καὶ τελεία, κατήργησεν
ὅλας τὰς θυσίας τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ ἐξακολουθεῖ
κατὰ μυστηριώδη τρόπον νὰ προσφέρεται ἐπὶ τῶν
ἱερῶν θυσιαστηρίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἦλθεν. Αὐτὸς εἶνε ὁ βασιλεὺς, ὁ μοναδικὸς
βασιλεὺς, τῆς βασιλείας τοῦ ὁποίου οὐκ ἔσται
τέλος. Ἀκατάλυτος θρόνος τοῦ αἰ καρδία τῶν
πιστῶν. Εἰς αὐτὸν τὸν Βασιλέα πρέπει νὰ ὑποταχθῶ-
μεν ὡς στρατιῶται, στρατιῶται ἐκουσίως προσερχόμε-
νοι καὶ οὐχὶ διὰ τῆς βίας ἐξαναγκαζόμενοι.

Ἦλθεν. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἐλευθερωτής, ὁ ὁποῖος
θραύει τὰ δεσμὰ τῆς φρικτοτέρας τυραννίας, ποῦ
χαλκεύει ἡ ἁμαρτία.

Ἦλθεν. Αὐτὸς εἶνε τὸ κρίνον, τὸ ὠραιότερον
τῶν ἀνθέων, τὸ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί. Αὐτὸς
εἶνε τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ἡ
ἄμπελος ἡ ἀληθινή, τὸ δένδρον τὸ πάγκαρπον,
ὁ ἥλιος ὁ ἄδυτος. Αὐτὸς εἶνε ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή. Αὐτὸς εἶνε ὁ ὠραιότερος μεταξὺ τῶν
υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας,
ὁ ὁποῖος ἀνάπτει τὸ πῦρ τοῦ θείου ἔρωτος εἰς
τὰς εὐγενεῖς καρδίας. Αὐτὸς εἶνε ὁ πλούσιος ἐν
ἐλέει, ὁ σωτὴρ τῶν ἀπολωλότων, ὁ λυτρωτὴς τῶν
αἰχμαλώτων, ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν δούλων, ὁ προστά-

της τῶν ἀδικουμένων, ὁ φίλος τῶν παιδίων, ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν παρθένων, τὸ στήριγμα τῶν γερόντων, ὁ ἱατρὸς τῶν ἀσθενούντων, ὁ παρήγορος πάσης θλιβομένης ψυχῆς. Αὐτὸς εἶνε ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου. Αὐτὸς εἶνε ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος μὲ τοὺς παντοδυνάμους βραχίονάς του, μὲ τὰς τρυπημένας ἀπὸ τοὺς ἥλους χεῖράς του, σηκώνει ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἐκσφενδονίζει αὐτὸ εἰς τὸ πέλαγος τῆς θείας συγχωρήσεως.

Ἦλθεν ἐκ τοῦ θρόνου τῆς θείας μεγαλειότητος, ἐκ τῶν κόλπων τοῦ Θεοῦ Πατρός, καὶ τὰνάματα, τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἐκ τῆς Πηγῆς τῆς ἀγαθότητος, ἐξέχεε καὶ ἐκχέει ἐφ' ἡμᾶς.

Ἦλθεν. Ἄμαρτωλοὶ καὶ ταλαίπωροι ἡμεῖς, ἃς πορευθῶμεν πρὸς τὸν Σωτῆρά μας. Ἐμπρός! Διατί διστάζομεν; Διατί βραδύτης; Διατί διαρκεῖς ἀναβολαί; Ἐμπρός! Ἐνα βῆμα ἐὰν κάνωμεν πρὸς τὸν Σωτῆρα, χίλια βήματα θὰ κάνη ἐκεῖνος διὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς συνάντησίν μας. Ναί, ἕνα βῆμα! Καὶ τὸ πρῶτον αὐτὸ βῆμα εἶνε ἡ πίστις.

Ἦλθε. Τρία ἔτη διήρκεσεν ἡ δημοσία δρᾶσις του ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅρατὸς τότε ὁ Χριστὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄόρατος σήμερον. Ἐν τούτοις συνεχίζει τὴν παρουσίαν του κατὰ μυστηριώδη τρόπον ἐν τῷ ὄρατῳ σώματί του, τὸ δὲ ὄρατὸν σῶμα του εἶνε ἡ ἀγία του Ἐκκλησία, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν ὠραῖον χαρακτηρισμὸν τοῦ ἱ. Αὐγουστίνου, εἶνε «ὁ Χριστὸς

παρτεινόμενος εἰς τοὺς αἰῶνας». Ὅποιος ἔρχεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἔρχεται εἰς τὸν Χριστόν.

Θὰ ἐπανέλθη

ΗΛΘΕΝ. Ἦλθεν ὡς ὁ ταπεινότερος τῶν ἀνθρώπων. Τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; Ἦλθε. Καί, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, παραμένει ἐν τῇ γῆ, καὶ τὸ μαρτύριόν του συνεχίζεται. Ἀγνώμονες συνεχίζουν κατ' αὐτοῦ ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι τὸν διωγμὸν τοῦ Ἡρώδου, τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων, τῶν Ἄννα καὶ Καϊάφα καὶ τοῦ Ποντίου Πιλάτου. Σταυρώνεται ἐκ νέου ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου. Σταυρώνεται ὄχι πλέον ἢ σὰρξ αὐτοῦ ἀλλὰ τὸ πνεῦμα, ἡ θεία διδασκαλία του, ἡ ὁποία μυκτηρίζεται ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπιστίας καὶ διαφθορᾶς. Σταυρώνεται εἰς ὅλα τὰ πλάτη καὶ τὰ μήκη τοῦ πλανήτου μας. Σταυρώνεται μυριάκις.

Ὅλιγοι ἔμειναν πιστοί. Ὅλιγοι, ὡς οἱ βοσκοὶ τῆς Βηθλεέμ, οἱ μάγοι τῆς Ἀνατολῆς καὶ οἱ ἄλιεῖς τῆς Γαλιλαίας. Τὰ ἑκατομμύρια τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἀντὶ νὰ ὀδηγήσουν τὴν ὑπόλοιπον ἀνθρωπότητα πρὸς τὸν Ἀστέρα τῆς Βηθλεέμ, ἀντὶ νὰ νικήσουν καὶ νὰ κατακτήσουν τὸν σύγχρονον κόσμον, ἀντιθέτως, λόγῳ ἀδρανείας, ὀλιγοπιστίας καὶ ἀπιστίας τῶν χριστιανῶν, καὶ δὴ τῶν ἡγετῶν, νικῶνται καθημερινῶς καὶ κατακτῶνται ὑπὸ τοῦ κόσμου· τὸ δὲ φοβερώτερον ἐξ ὅλων, ἢ τοιαύτη κατάκτησις καὶ ἀπορρόφησις ἀπὸ τὸ κοσμικὸν καὶ ἀντιχριστιανικὸν φρόνημα θεωρεῖται ἀπὸ ἀναξίους ἐκπροσώπους

τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς θρίαμβος τῆς ἀγάπης των, ἡ ὁποία τὰ πάντα ἀνέχεται, τὰ πάντα συγχωρεῖ, τὰ πάντα ἐπικροτεῖ καὶ ἐπευλογεῖ, ἵνα μὴ ἀπολέση τὴν φιλίαν τοῦ κόσμου...

Ἦλθε. Θὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν. Ναί, θὰ ἔλθῃ. Ὅσον βέβαιον εἶνε ὅτι ἦλθε, τόσον βέβαιον εἶνε ὅτι καὶ πάλιν θὰ ἔλθῃ. Θὰ ἔλθῃ, ὄχι πλέον ἐν μορφῇ νηπίου, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ δόξῃ τῆς Θεότητος. Θὰ ἔλθῃ. Ἡ νέα ἔλευσίς του, γλυκεῖα ἐλπίς τῶν μετανοούντων, θὰ εἶνε τρόμος τῶν ἀπίστων καὶ ἀμετανοήτων. Ἐκ τῶν χειλέων τοῦ Θεανθρώπου θ' ἀκουσθῇ ὄχι πλέον τὸ «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. 11,28), ἀλλὰ τὸ «Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ» (Ματθ. 25,41).

Ἐλπίς ὁ ἀστήρ τῆς Βηθλεὲμ

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν εἰς τὴν ζωὴν μας –ἴσως διὰ τελευταίαν– ἐορτάζομεν τὸ μέγιστον γεγονός, τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ Λόγου. Ἄς προσέξωμεν νὰ μὴ ἐορτάσωμεν κοσμικῶς καὶ εἰδωλολατρικῶς. Ἄς προσέξωμεν νὰ μὴ ἐορτάσωμεν Χριστοῦγεννα χωρὶς Χριστόν. Καὶ χιλίας φορές νὰ ἐορτάσωμεν Χριστοῦγεννα, ἐὰν ὁ Χριστὸς δὲν γεννηθῇ εἰς τὴν καρδίαν μας, εἰς μάτην ἐορτάζομεν. Παρ' ὅλας τὰς ἐορτάς, παρ'

ὅλας τὰς διασκεδάσεις, παρ' ὅλους τοὺς γέλωτας καὶ τοὺς καγχασμούς, παρ' ὅλας τὰς διαχύσεις, ἡ χαρὰ θὰ εἶνε ὅλως ἐπιφανειακὴ.

Δὲν βλέπετε; Δὲν ρίπτετε ἕνα βλέμμα εἰς τὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ἡμῶν; Ἔχει ἡσυχίαν, χαρὰν καὶ εἰρήνην ὁ κόσμος; Θλιβερὰ τὰ συμπεράσματα τῶν κοινωνικῶν καὶ ψυχολογικῶν ἐρευνῶν. Ἡ ἀθυμία, ἡ λύπη, ἡ στενοχωρία, ἡ μελαγχολία, ἡ ἀηδία διὰ τὸ κενὸν τῆς ζωῆς, ποὺ δὲν ἡμπορεῖ νὰ πληρωθῆ με τίποτε τὸ ἐγκόσμιον καὶ φθαρτὸν, ἡ ἀγωνία, τὸ ψυχικὸν ἄγχος, περὶ τοῦ ὁποίου τόσον ὁμιλοῦν κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς οἱ λεγόμενοι ψυχίατροι, πάντα ταῦτα φθειροῦν, βασανίζουν, τυραννοῦν βαθύτερον καὶ δριμύτερον ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας ἐποχὰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Τί καὶ ἂν ὁ σύγχρονος κόσμος ἐπέτυχε θαύματα, ἀφάνταστα ἐπιτεύγματα; Τί καὶ ἂν ἐπέταζαν εἰς τὴν σελήνην; Σωματικῶς εἰς τὴν σελήνην, εἰς τὰ ἄστρα· ψυχικῶς εἰς τὰ χάη, εἰς τὸν ἄδην. Ἔπεσε χαμηλά, πολὺ χαμηλὰ ἡ ἀνθρωπότης. Καὶ πῶς θ' ἀνορθωθῆ; Πῶς θὰ σωθῆ; Μία εἶνε ἡ ὁδός, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν δόξαν. Καὶ αὕτη εἶνε ἡ ὁδός, τὴν ὁποίαν δεικνύει τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ.

ΤΟ ΓΛΥΚΥΤΕΡΟΝ ΟΝΟΜΑ

*«Τέξεται (ἡ Παρθένος) υἱὸν καὶ καλέσει
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει
τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν»
(Ματθ. 1,21)*

Τ Ο ΟΝΟΜΑ, τὸ ὁποῖον κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀγγέλου ἐδόθη εἰς τὸν Υἱὸν τῆς Παρθένου, εἶνε τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, τὸ ὁποῖον σημαίνει Σωτήρ. Καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶνε δηλωτικὸν τῆς μεγάλης, τῆς μοναδικῆς ἀποστολῆς, τὴν ὁποίαν ἐπραγματοποίησε καὶ πραγματοποιεῖ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὁ Ἰησοῦς. Διότι, ὅπως ἀπεκάλυψεν ὁ ἄγγελος εἰς τὸν δίκαιον Ἰωσήφ, ἡ Παρθένος «τέξεται υἱὸν καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν».

Μικροὶ ἀχθοφόροι μεγάλων ὀνομάτων

ΠΟΛΛΟΙ ὠνομάσθησαν καὶ ὀνομάζονται μὲ ὀνόματα ποὺ ἔχουν μεγάλην σημασίαν. Πόσων ὅμως

ὁ βίος, τὰ ἔργα καὶ ἡ καθ' ὅλου δρᾶσίς των συμφωνοῦν μὲ τὸ ὠραῖον ὄνομα τὸ ὁποῖον φέρουν; Διὰ πόσους δὲν δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι εἶνε μικροὶ ἀχθοφόροι μεγάλων ὀνομάτων; Πόσοι δὲν ἀτιμάζουν τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον φέρουν; Ὅνομάζονται π.χ. Μακάριοι, ἀλλ' εἶνε τὸ ὄνομά των δηλωτικὸν τῆς μακαριότητός των; ἢ μήπως τὸ ὄνομα ἔχουν, ὁ δὲ βίος των εἶνε πλήρης δυστυχίας; Ὅνομάζονται ἄλλοι Φιλόθεοι, ἀλλ' εἶνε ὄντως καὶ φιλόθεοι, δηλαδὴ ἀγαπῶντες τὸν Θεόν; ἢ μήπως ἡ καρδιά των ἀγαπᾷ περισσότερο τὴν δόξαν, τὰς τιμὰς, τὰς ἡδονάς; μήπως εἶνε «φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι»; (Β' Τιμ. 3,4). Ὅνομάσθησαν πολλοί, ὡς ἀναφέρει ἡ ἱστορία, «σωτῆρες», ἀλλ' εἰς πόσους ἐξ αὐτῶν —αὐτοκράτορας, βασιλεῖς, στρατηγούς— τὸ ὄνομα τοῦτο, τὸ μεστὸν ἐννοίας, δὲν ἐδόθη ἐκ κολακείας μᾶλλον παρὰ ἐξ ἐκτιμήσεως τῆς πραγματικῆς ἀξίας τοῦ τιμωμένου; Πόσοι δὲν ὀνομάσθησαν παρὰ τοῦ ὄχλου σωτῆρες καὶ ἐλευθερωταί, ἐνῶ τὸ ἔργον των ὡς ἀρχηγῶν λαῶν ἦτο ἔργον ὄχι σωτῆρος καὶ ἐλευθερωτοῦ, ἀλλὰ καταστροφῆς καὶ τυράννου;

Πολλοὶ ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς εἰς τὸν Ἰουδαϊσμόν. Ἀλλὰ πόσων ἐξ αὐτῶν ὁ βίος ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸ ὠραῖον τοῦτο ὄνομα; Ὡ τὸ ὄνομα Ἰησοῦς! Ἔνας καὶ μόνον ἐξ ὅσων τὸ ἔλαβον δύναται νὰ τὸ φέρῃ ἐπαξίως. Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου! Διότι αὐτὸς καὶ μόνον ἐδικαίωσε καὶ δικαιώνει καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τὴν ὀνομασίαν αὐτῆν. Ἀπεδείχθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

‘Ο Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τύπος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

ΜΙΑ ΣΚΙΑ καὶ προτύπωση τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ ὑπῆρξεν ὁ ἔνδοξος ἐκείνος ἀνὴρ τῆς παλαιᾶς διαθήκης ὁ φέρων τὸ ἴδιον ὄνομα, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Διότι ὅπως ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ κατεκρήμνισε τὰ ἀπόρθητα τείχη τῆς πόλεως Ἰεριχώ, τὰ ὁποῖα ἠμπόδιζον τοὺς Ἰουδαίους νὰ προχωρήσουν πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ νὰ κατακτήσουν τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, παρομοίως καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς κατεκρήμνισεν ὄχι πλέον κάστρα ἐχθρικῶν πόλεων, ἀλλὰ τὰ πυργώματα τῆς ἁμαρτίας, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἐπὶ αἰῶνας ἐστέναζον οἱ αἰχμάλωτοι ἄνθρωποι. Καὶ δὲν ἦσαν ἓνα καὶ δύο, ἀλλὰ πολλὰ, ἀναρίθμητα, τὰ φρούρια πού ὁ σατανᾶς κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν αἰώνων εἶχε κατορθώσει ν’ ἀνεγείρη ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὰ ἐκρήμνισε

—καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τὰ κρημνίζη ὅπου αὐτὰ ἐμφανίζονται ἐκ νέου— μὲ τὴν σάλπιγγα τῆς θείας του διδασκαλίας, ἡ ὁποία ὅπου ἀκουσθῆ τρέπει εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθροὺς καὶ καταστρέφει τοὺς πύργους τῶν δαιμόνων.

Ναί! Ὁ Ἰησοῦς, ὅπως καὶ τὸ ὄνομά του δηλοῖ, σφῆζει «τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Ματθ. 1,21). Ἀλλὰ καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὸ βασίλειον τῆς ζωῆς. Ὅπως, δηλαδή, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ὠδήγησε τὸν Ἰουδαϊκὸν λαὸν εἰς τὴν χώραν τῆς ἐπαγγελίας, τὴν ῥέουσαν μέλι καὶ γάλα, παρομοίως καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁδηγεῖ τὸν λαόν του ὄχι εἰς γῆνας κατακτήσεις, ἀλλ' εἰς κατακτήσεις πνευματικὰς, εἰς χώρας τοῦ πνεύματος, ὅπου εὐωδιάζουν τὰ ὠραιότερα ἄνθη τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ὠριμάζουν οἱ ὠραιότεροι καρποὶ τοῦ Πνεύματος του· ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια (Γαλ. 5,22).

Καὶ μία τελευταία παρομοίωσις. Ὅπως ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ προχωρῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς Χαναὰν συνήντα ὄλονεν καὶ πεισματωδεστέραν τὴν ἀντίστασιν τῶν ἐχθρῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ συνησπίζοντο διὰ ν' ἀποκρούσουν τὴν διείσδυσίν του εἰς τὰ μέρη των, παρομοίως καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡ τὸ ἔργον αὐτοῦ συνεχιζουσα Ἐκκλησία, ὅσον προχωρεῖ εἰς τὴν πνευματικὴν κατάκτησιν τοῦ κόσμου, τόσον καὶ ἐξεγείρει τὰς δυνάμεις τοῦ σκότους, αἱ ὁποῖαι, ἀκριβῶς διότι βλέπουν καθημερινῶς νὰ χάνουν ἔδαφος, λυσοῦν καὶ συνασπίζονται κατὰ

τῆς σωτηριώδους ἐπεκτάσεως τοῦ ἔργου τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Ἄλλ' ὅπως ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐνίκησεν ὄλους τοὺς βασιλεῖς, καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν τρομερώτερον συνασπισμὸν τῶν 29 βασιλέων (Ἰησ. Ναυῆ κεφ. 11-12), οὕτω πως καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς θὰ νικήσῃ τοὺς ἀντιπάλους του καὶ ἡ Ἐκκλησία του θὰ κυριαρχήσῃ πνευματικῶς τοῦ κόσμου.

Ὁ Ἰησοῦς Σωτὴρ πάντων καὶ ἐνὸς ἐκάστου

ΤΑ ΕΡΓΑ καὶ τὰς ἡμέρας τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ διηγεῖται τὸ ὁμώνυμον βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἄλλὰ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἡμέρας τοῦ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ διηγοῦνται πρῶτον τὰ Εὐαγγέλια, διηγεῖται κατόπιν ἡ ἱστορία, παλαιότερα καὶ νεωτέρα, διηγεῖται δὲ πρὸ παντὸς ἡ ἱστορία ἐνὸς ἐκάστου σεσωσμένου ἁμαρτωλοῦ, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ ΙΗΣΟΥ εὔρε τὸ σωσίβιον τῆς πνευματικῆς ζωῆς· διότι ἔσωσεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν του.

Θερμῶς εὐχόμεθα, ὅπως καὶ ὁ ἀναγνώστης τοῦ παρόντος βιβλίου εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν σεσωσμένων, οἱ ὁποῖοι πλησίον τοῦ Ἰησοῦ εὔρον τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν των, τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς των, τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀγαλλίασιν, καὶ ἔχουν πεισθῆ ὅτι γλυκύτερον ὄνομα εἰς τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ΙΗΣΟΥ. Πλήρεις δὲ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου καὶ Σωτῆρα τῆς ἰδικῆς των ψυχῆς ψάλλουν τὸν ὑπέροχον ὕμνον τῆς Ἐκκλησίας·

«Ἰησοῦ γλυκύτατε, ψυχῆς ἐμῆς θυμηδία· Ἰησοῦ, ἡ κάθαρσις τοῦ νοός μου, Δέσποτα πολυέλεε· Ἰησοῦ, σῶσόν με· Ἰησοῦ Σωτήρ μου, Ἰησοῦ μου παντοδύναμε, μὴ καταλίπῃς με· Σῶτερ Ἰησοῦ, με ἐλέησον καὶ λύτρωσαι κολάσεως πάσης, Ἰησοῦ, καὶ ἀξίωσον τῆς τῶν σφζομένων μερίδος, Ἰησοῦ μου· τῷ χορῷ τῶν ἐκλεκτῶν σου μὲ σύνταξον, ΙΗΣΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΕ».

Θεὸς ἐπὶ γῆς

«Ἄ παλαὶ πατριάρχαι μὲν ὠδινον, προφηταὶ δὲ προὔλεγον, δίκαιοι δὲ ἰδεῖν ἐπεθύμουν, ταῦτα ἐξέβη, καὶ τέλος ἔλαβε σήμερον· καὶ Θεὸς ἐπὶ γῆς ὤφθη διὰ σαρκός, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη (Βαροῦχ 3,38). Χαίρωμεν τοίνυν καὶ ἀγαλλιώμεθα, ἀγαπητοί. Εἰ γὰρ ὁ Ἰωάννης ἐν τῇ νηδίῳ τῆς μητρὸς ὧν, τῆς Μαρίας εἰσελθούσης πρὸς τὴν Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησε· πολλῶ μᾶλλον ἡμᾶς οὐχὶ τὴν Μαρίαν, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν σήμερον τεχθέντα θεασαμένους, σκιρτᾶν καὶ ἀγάλλεσθαι χρή καὶ θαυμάζειν καὶ ἐκπλήττεσθαι τῆς οἰκονομίας τὸ μέγεθος πᾶσαν ὑπερβαῖνον διάνοιαν. Ἐνόησον γὰρ ἡλίκον ἐστίν, ἥλιον ἐκ τῶν οὐρανῶν καταβάντα, ἐπὶ γῆς τρέχοντα ὄραν, καὶ τὰς ἀκτῖνας πᾶσιν ἀφιέντα ἐντεῦθεν. Εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ αἰσθητοῦ φωστῆρος τοῦτο συμβᾶν πάντας ἐξέπληξεν ἂν τοὺς θεωμένους, σκόπει μοι καὶ λογίζου νῦν, ἡλίκον ἐστὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον ἐκ τῆς ἡμετέρας σαρκός ἀφιέντα τὰς ἀκτῖνας ὄραν καὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καταυγάζοντα»

Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Ἐκ τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου Εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἐ. Π. Migne 49,351)

Δ΄.

Περιστατικά

τῆς

Γεννήσεως

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ
ἐγεννήθη ὁ Χριστός...»
(κάθισμα)

«...κατέπλητεν οὐ σκῆπτρα καὶ
θρόνοι, ἀλλ' ἐσχάτη πτωχεία. Τί
γὰρ εὐτελέστερον σπηλαίου; τί
δὲ ταπεινότερον σπαργάνων;...»
(ἐκ τῆς ὑπακοῆς)

IC XC.

ETI
MARI

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ

«Ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω»
(Ἰωάν. 1,10)

ΕΙΣ ΑΠΟΣΤΑΣΙΝ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων χιλιομέτρων ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, τὴν Ἱερουσαλήμ, εἶνε ἢ Βηθλεέμ. Μικρὰ πόλις ἢ Βηθλεέμ. Ἄλλ' εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν πόλιν παρετηρήθη μία κίνησις πρωτοφανής.

Οἱ λόγοι τῆς ἀπογραφῆς

ΤΟ ΕΤΟΣ ἐκεῖνο ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι εἶχον φύγει ἀπὸ τὴν Βηθλεέμ καὶ εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς ἄλλα μέρη, ἐπέστρεφον εἰς τὴν γενέτειράν των. Ὅχι ἐκουσίως, ἀλλ' ἀκουσίως. Εἶχεν ἐκδοθῆ διάταγμα τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος Ὁκταβιανοῦ Αὐγούστου, καὶ διὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας ἐγνωστοποιεῖτο εἰς ὅλους ὅτι ὀφείλει ἕκαστος νὰ μεταβῆ εἰς τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς του καὶ ἐκεῖ

ν' ἀπογραφῆ. Ὅπως ὁ βοσκὸς μετρεῖ τὴν ἀγέλην του διὰ νὰ ἴδῃ πόσα ζῶα ἔχει, οὕτω καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης, ἀγελάρχης λαῶν, ἐνδιεφέρετο νὰ μάθῃ πόσους περιελάμβανεν ἡ μεγάλη μάνδρα, ἡ ὁποία ἐλέγετο Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία.

Ὡς ζῶα μᾶλλον παρὰ ὡς ἀνθρώπους ἐξελάμβανε τοὺς ὑπηκόους τῆς ἡ σιδηρᾶ Ῥώμῃ. Τὸ ξίφος ἐκυριάρχει. Αἱ λεγεῶνες ἐσκόρπιζον ἀνὰ τὴν οἰκουμένην τὸν φόβον καὶ τὸν τρόμον. Πᾶσα ἀντίστασις λαοῦ ἐπνίγετο εἰς τὸ αἷμα. Οἱ κατὰ τόπους διοικηταί, πειθήνια ὄργανα τοῦ αὐτοκράτορος, κατεπίεζον τοὺς λαοὺς. Ἡ διαφθορὰ τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν αὐτῶν αὐτῶν ἦτο ἀφάνταστος. Τὰ ἀνάκτορα κέντρα ὀργίων. Γύναια ἁμαρτωλὰ ὡς νυκτερίδες τῆς ἡδονῆς εἶχον συγκεντρωθῆ περὶ τοὺς ἡγεμόνας. Ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ χλιδὴ ἀφάνταστος. Τὸ παράδειγμα τῆς κτηνώδους ζωῆς ἔδιδεν ὁ ἀγελάρχης, ὁ Ὀκταβιανὸς Αὐγούστος. Εἰς ἀπέραντον σταῦλον εἶχε μεταβληθῆ ἡ οἰκουμένη ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος.

Διὰ νὰ κινηθῆ δὲ ὁ μηχανισμὸς τῆς αὐτοκρατορίας ἐχρειάζοντο χρήματα. Χρήματα διὰ τοὺς ἡγεμόνας, χρήματα διὰ τὰς λεγεῶνας, χρήματα διὰ τὰ θέατρα, χρήματα διὰ τὰς θηριομαχίας καὶ τὰς μονομαχίας πρὸς τέρψιν τοῦ ἀθλίου λαοῦ, ὅσους ἐκραύγαζεν «ἄρτον καὶ θεάματα», χρήματα δι' ἀλληπαλλήλους ἐορτὰς καὶ πανηγύρεις, χρήματα διὰ δεξιώσεις καὶ συμπόσια καὶ αἰσχροὺς χορούς, εἰς τοὺς ὁποίους διέπρεπον γυναῖκες τύπου Σαλώμης

καὶ Ἡρωδιάδος. Καὶ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ἀπητοῦντο διὰ τὴν κίνησιν τῆς ἀκαθάρτου μηχανῆς τοῦ κράτους, ἐξευρίσκοντο διὰ φορολογίας τῶν ὑπηκόων. Καὶ διὰ φορολογικοὺς κυρίως σκοποὺς διετάχθη ἡ ἐν λόγῳ ἀπογραφή.

Ἄνυποπτοι οἱ Βηθλεεμίται

ΕΑΝ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΘΑ τὴν ἡμέραν τῆς ἀπογραφῆς εἰς τὴν Βηθλεέμ, θὰ ἐβλέπομεν νὰ καταφθάνουν εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν πόλιν τὰ καραβάνια τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο διὰ ν' ἀπογραφοῦν. Αἱ οἰκίαι, τὰ ξενοδοχεῖα, οἱ δρόμοι, αἱ πλατεῖαι ἐπλημύρισαν ἀπὸ ἀνθρώπους. Μεταξὺ τῶν τελευταίων φθάνει εἰς τὴν Βηθλεέμ καὶ μία νεαρὰ γυναίκα. Συνωδεύετο ἀπὸ σεβάσμιον ἄνδρα. Ἐζήτησαν κατάλυμα πρὸς διανυκτέρευσιν. Ἐστάθη ἀδύνατον νὰ εὔρουν. Καμμία οἰκία δὲν ἤνοιξε τὰς θύρας διὰ νὰ τοὺς δεχθῆ. Καὶ ἠναγκάσθησαν ν' ἀποσυρθοῦν ὀλίγον τι ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου ὑπῆρχον σπήλαια, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς μάνδραι διὰ ποιίμνια. Καὶ ἐκεῖ, εἰς ἓνα σπήλαιον, σταῦλον, ἡ νεαρὰ γυναίκα ἐγέννησε τὸν υἱὸν τῆς. Ἡ γυναίκα ἐκεῖνη ἦτο ἡ εὐλογημένη μεταξὺ ὄλων τῶν γυναικῶν, ἡ παρθένος Μαρία. Καὶ ὁ υἱὸς τῆς ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐγένετο καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, ὁ εὐλογημένος Ἐμμανουήλ, ὁ δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος, ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς.

Τὸ μέγιστον γεγονός ἐλαβε χώραν εἰς τὴν Βηθλεέμ

καὶ οὐδεὶς συνεκινήθη πλὴν ὀλίγων ποιμένων. Αὐτοὶ ἦλθον εἰς τὸ σπήλαιον καὶ προσεκύνησαν τὸ Θεῖον Βρέφος.

Τὸ πρῶτὸ ἢ μικρὰ πόλις ἐξύπνησε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὁποίας τιμῆς εἶχεν ἀξιωθῆ. Εἶχε γίνει ἡ γενέτειρα τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Εἶχεν ἐκπληρωθῆ εἰς αὐτὴν ὁ λόγος τοῦ προφήτου· «Καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγοούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ» (Μιχ. 5,1· Ματθ. 2,6). Ἐὰν τὴν ἡμέραν ἐκείνην εὐρισκόμεθα εἰς τὴν Βηθλεέμ καὶ ἐπλησιάζαμεν τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, ὡς καὶ τοὺς πολυπληθεῖς ξένους, θὰ ἠκούαμεν διαφόρους συζητήσεις. Αἱ συζητήσεις θὰ περιεστρέφοντο περὶ θέματα ποικίλα. Οἱ ἀργυραμοιβοί, οἱ τραπεζίται δηλαδὴ, θὰ συνεζήτουν διὰ τὴν ἀξίαν τῶν διαφόρων νομισμάτων, τὰ ὁποῖα ἔφερον μαζί των οἱ ξένοι. Οἱ ἔμποροι θὰ συνεζήτουν διὰ τὴν πώλησιν ἐμπορευμάτων. Πωληταὶ θὰ διεπληκίζοντο μὲ ἀγοραστάς. Οἱ ξένοι θὰ διηγοῦντο τὰς περιπετείας των καὶ θὰ ἐξέφραζον τὰ παράπονά των. Αἱ γυναῖκες θὰ συνεζήτουν δυσκολίας τῆς ζωῆς. Τὰ παιδιὰ θὰ διηγοῦντο τὰς ἐντυπώσεις των ἐκ τῆς Βηθλεέμ. Δι' ὅλα θὰ συνεζήτουν οἱ ἐν Βηθλεέμ. Δι' ἓνα δὲ μόνον δὲν θὰ συνεζήτουν. Καὶ τὸ ἓνα αὐτὸ ἦτο τὸ μέγιστον τῶν γεγονότων, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐκτοπίσῃ ἐκ τοῦ κύκλου τῶν ἐνδιαφερόντων των ὅλα τὰ ἄλλα θέματα καὶ νὰ κυριαρχήσῃ αὐτό. Καὶ ὅμως περὶ αὐτοῦ οὐδεὶς λόγος.

Ἐὰν τὴν Βηθλεὲμ ἐπεσκέπτετο ὁ Ὀκταβιανὸς Αὐγούστος, ὦ τότε! Θὰ ἔπαυε πᾶσα συζήτησις περὶ παντὸς θέματος, καὶ ἕνα θέμα θὰ ἐκυριάρχει, τὸ πῶς ἢ πόλις θὰ ὑπεδέχεται τὸν αὐτοκράτορα. Ὅλαι αἱ οἰκίαι θὰ ἐθεώρουν μοναδικὴν τιμὴν, ἐὰν ὁ αὐτοκράτωρ ἦρχετο καὶ παρέμενεν εἰς αὐτὰς ἔστω καὶ ὀλίγα λεπτά. Μήπως μέχρι σήμερον χωρικοὶ τῆς πατρίδος μας, οἱ ὅποιοι ἠτύχησαν νὰ φιλοξενήσουν εἰς τὰς οἰκίας των τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος, δὲν καυχῶνται διὰ τὴν τιμὴν καὶ δὲν ἐπιδεικνύουν τὸν τόπον ὅπου ἐκάθησαν οἱ βασιλεῖς; Ἄλλ' ἴδου, εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἦλθεν ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, καὶ οὐδεμία αἴσθησις!

Καὶ οἱ μὲν Βηθλεεμίται δικαιολογοῦνται. Διότι ἐκτὸς τῶν ποιμένων οἱ ἄλλοι δὲν εἶχον λάβει γνῶσιν τοῦ συντελεσθέντος γεγονότος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι ζῶμεν εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, ἐπιτρέπεται νὰ ζῶμεν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὑψίστου γεγονότος; Ἐπιτρέπεται νὰ ζῶμεν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Χριστοῦ;

Ἄσυγκίνητοι καὶ οἱ «χριστιανοί»

ΕΝ ΑΓΝΟΙΑ τοῦ Χριστοῦ; Εἶνε ἄγνωστος ὁ Χριστὸς εἰς τὴν πατρίδα μας; Ἄλλὰ πῶς; Ἐδῶ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων καὶ οἱ κώδωνες τῶν ναῶν κρούονται χαρμωσύνως, καὶ λειτουργίαι τελοῦνται, καὶ οἱ ναοὶ πλημμυροῦν ἀπὸ χριστιανούς,

καὶ ἄσματα χαρμόσυνα ἀκούονται, καὶ εὐχαὶ καὶ δῶρα ἀνταλλάσσονται, καὶ ὅλα αὐτὰ διὰ τὸν Χριστόν. Πῶς λοιπὸν εἶνε ἄγνωστος ὁ Χριστός; Καὶ ὅμως, ἐπιμένομεν, ὁ Χριστὸς εἶνε ἄγνωστος.

Θέλετε ἀποδείξεις; Μεταβῆτε τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων εἰς τὴν Βηθλεέμ. Θέλω νὰ εἶπω, ἐπισκεφθῆτε ὅλας τὰς οἰκίας τῆς ἐνορίας σας. Διότι ἐκάστη οἰκία πρέπει νὰ εἶνε Βηθλεέμ. Καὶ μόνον ἐκάστη οἰκία; Ἐκάστη καρδιά πρέπει νὰ εἶνε Βηθλεέμ, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἔξη γεννηθῆ μυστικῶς ὁ Χριστός. Λοιπὸν εἰς τὴν Βηθλεέμ, εἰς τὰς οἰκίας τῶν χριστιανῶν! Τί διαπιστώνετε ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς σας εἰς τὰς οἰκίας τῶν χριστιανῶν τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων; Ὅλοι ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἑορτάζουν τὰ Χριστούγεννα, διακατέχονται ἀπὸ τὰ εὐγενῆ, τὰ ὑψηλά, τὰ χριστιανικὰ αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα γεννᾷ εἰς τὴν καρδίαν ἑνὸς πιστοῦ ἡ ἀνάμνησις τῆς θείας οὐρανόθεν ἐπισκέψεως τοῦ Λυτρωτοῦ; Τὰ θέματα τῶν συζητήσεών των εἶνε θρησκευτικά; Τὸ κέντρον τῶν συζητήσεών των καὶ τὸ τιμώμενον πρόσωπον εἶνε ὁ Χριστός; Ἀλλοίμονον! Περὶ ὅλων συζητοῦν αἱ οἰκογένειαι κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐκτὸς τοῦ Χριστοῦ! Ἡ ἡμέρα αὕτη ἐξ ἐπόψεως πνευματικῆς παρέρχεται ἄνευ ἐνδιαφέροντος διὰ τὸν Χριστόν. Παρέρχεται ὅπως παρῆλθεν ἡ ἡμέρα τῆς Γεννήσεως ἐν Βηθλεέμ. Ὅσον συνεκινήθησαν τότε οἱ Βηθλεεμίται, τόσον συγκινοῦνται καὶ οἱ νεώτεροι Βηθλεεμίται, πλὴν ὀλίγων βοσκῶν, οἱ ὁποῖοι, δόξα τῷ Θεῷ,

ὑπάρχουν καὶ ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ. Αὐτοί, ταπεινοὶ καὶ ἀπλοῖκοί, μὲ τὰς εὐαισθήτους κεραίας τῶν ψυχῶν των συλλαμβάνουν τὸ μῆνυμα τῆς Γεννήσεως καὶ συγκινοῦνται. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐφορᾶζον Χριστοῦγεννα χωρὶς Χριστόν. Δι' αὐτοὺς ἀρμόζει νὰ ἐπαναληφθῇ ὁ λόγος τοῦ εὐαγγελιστοῦ: «Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον» (Ἰωάν. 1,10-11).

Ἔως πότε θὰ ἀγνοῆται ὁ Βασιλεὺς;

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ἀναγνώσται! Ὁ διάσημος συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου «Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ» Τζιοβάννι Παπίνι, σχολιάζων τὴν ἄγνοιαν καὶ ἀδιαφορίαν τοῦ κόσμου ἀπέναντι τοῦ Χριστοῦ, ὑπενθυμίζει ἐκ τοῦ Ὁμήρου τὸν βασιλέα τῆς Ἰθάκης, τὸν Ὀδυσσεά, ὁ ὁποῖος μετὰ πολυετῆ περιπλάνησιν ἀνὰ τὰ πελάγη καὶ τὰς ἀγρίας χώρας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ βασίλειόν του. Ἀλλὰ δὲν ἐφόρει πλέον τὰ λαμπρὰ ἐμβλήματα τῆς βασιλείας. Ὡς ξένος πτωχὸς καὶ ἐπαίτης ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰθάκην. Οὐδεὶς τὸν ἀνεγνώρισεν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν βοσκὸν Εὐμαιὸν καὶ τὸν ποιμενικὸν κύνα, ὅστις γηραλέος πλέον καὶ θνήσκων ἐχαιρέτισε δι' εὐγνώμονος κινήσεως τῆς οὐρᾶς του τὸν κύριόν του...

Καὶ ὁ Βασιλεὺς Χριστός, ὅστις ἐξακολουθεῖ νὰ περιπατῇ ἐν τῷ βασιλείῳ του ὡς ξένος, ὡς πτωχός,

ὡς ἐπαίτης, κρούων διαρκῶς τὰς θύρας τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀγνοεῖται. Ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ μέγας Ἄγνωστος. Ἀλλ' ἕως πότε; Φοβηθῶμεν μήπως τὰ ὅρια τῆς μακροθυμίας του ἐξαντληθοῦν καὶ κἀνῆ αἰσθητὴν τὴν παρουσίαν του ἐν τῷ κόσμῳ διὰ σεισμικῶν γεγονότων. Τὸ βιβλίον τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, τὸ ὁποῖον περιγράφει τὸν θρίαμβον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν προσεκτικὸν ἐρευνητὴν λέγει πολλὰ ἐπ' αὐτοῦ...

===== Ὁ ἄγνωστος γνωστοποιεῖται =====

«Λαθὼν ἐτέχθης ὑπὸ τὸ σπήλαιον, ἀλλ' οὐρανὸς σε πᾶσιν ἐκήρυξεν, ὡσπερ στόμα τὸν ἀστέρα προβαλλόμενος, Σωτήρ. Καὶ μάγους σοι προσήνεγκεν ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε, μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς»

(τροπᾶριον τῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ ἑσπερινοῦ Χριστουγέννων)

ΟΥΤΕ ΕΙΣ ΣΠΗΛΑΙΟΝ;

«Οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι»
(Λουκ. 2,7)

Β ΗΘΛΕΕΜ - ΑΘΗΝΑΙ. Δύο πόλεις, δύο εἰ-
κόνες. Πόσον ὁμοιάζουν!

Ἄλλὰ πῶς καὶ διατί;

Περιμένετε, φίλοι ἀναγνῶσται, περιμένετε ὀλίγον
καὶ θὰ ἴδητε τὴν ὁμοιότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν διαφορὰν.

Ἡ Παρθένος ζητεῖ κατάλυμα

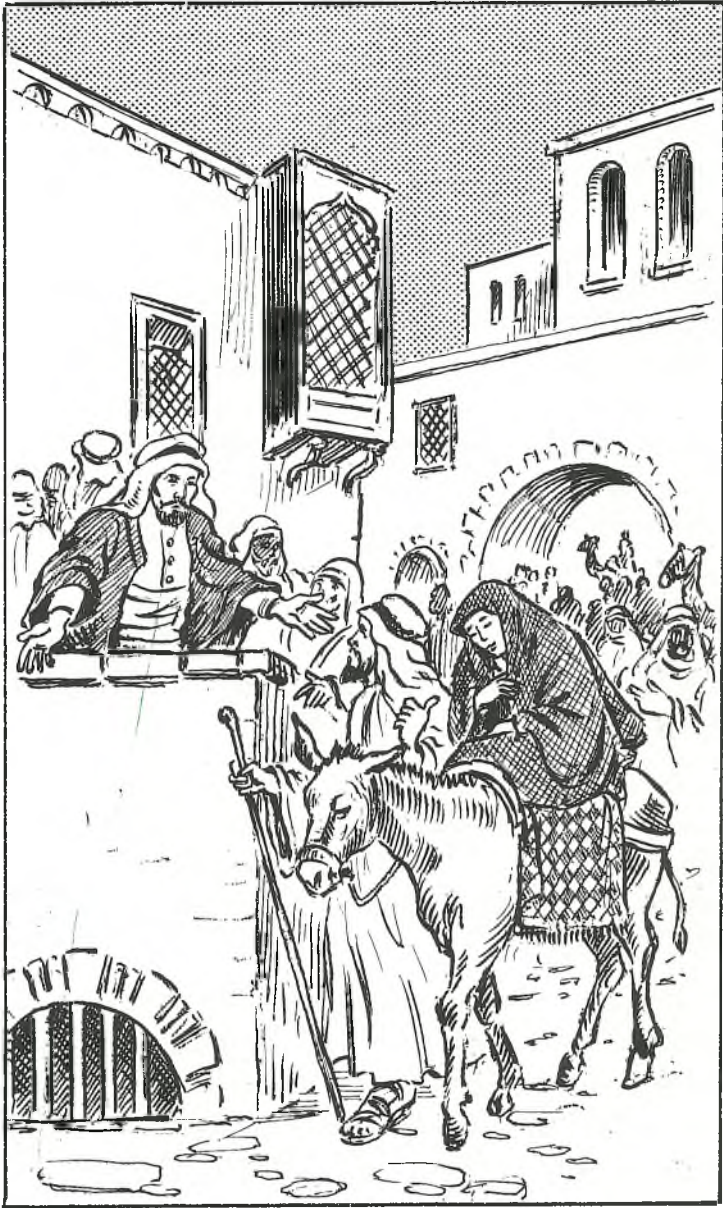
Βηθλεέμ. «Δεῦτε ἴδωμεν πιστοὶ ποῦ ἐγεννήθη
ὁ Χριστός!» Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὰς συνθήκας,
ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγεννήθη ὁ Κύριος; Μία πτωχὴ
ἄγνωστος τότε κόρη, ἡ ὁποία ἔμελλε νὰ γίνῃ ἡ
πλέον γνωστὴ, ἡ πλέον προσφιλὴς, ἡ ὁποία θὰ
ἐπεσκίαζε τὴν δόξαν ἡγεμονίδων καὶ θ' ἀνεδεικνύετο
τὸ καύχημα καὶ τὸ ἔγκαλλῶπισμα τοῦ γυναικείου
κόσμου ὄλων τῶν αἰώνων, ἡ Μαρία ἡ παρθένος,
συνοδεύεται ἀπὸ ἓνα δίκαιον ἄνδρα, ἀδαμάντινον
χαρακτῆρα, τὸν Ἰωσήφ. Βαδίζουν πρὸς τὴν πόλιν
Βηθλεέμ. Ποῖος ὁ σκοπὸς τοῦ ταξιδίου των; Ἔρχονται

διὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν διαταγὴν τοῦ καίσαρος, διὰ ν' ἀπογραφοῦν. Εἶνε ἐποχὴ χειμῶνος. Τὰ δένδρα γυμνά. Παγεροὶ ἄνεμοι φυσοῦν. Χιῶν καλύπτει τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων. Τὸ ταξίδιον εἶνε δύσκολον καὶ ἐπίπονον. Ἡ κόρη, ἡ Παρθένος, εἶνε ἔγκυος. Ὡ μυστήριον, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐκπλήσσονται οἱ οὐρανοί! Ἴδου καὶ πλησιάζουν εἰς τὴν ἱστορικὴν πόλιν. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ ἔνδοξος βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, ὁ Δαυΐδ. Εἰς αὐτὴν ἔζησαν ὁ Βοὸζ καὶ ἡ Ῥούθ. Εἰς αὐτὴν ζοῦν τώρα οἱ ἀπόγονοι τῶν ἁγίων ἐκείνων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἄράγε νὰ τοὺς ὁμοιάζουσιν; Ἄράγε νὰ ἔχουν τὰ εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ ἐκεῖνα αἰσθήματα τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς συνανθρώπους πού εἶχον οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι πρόγονοί των; Τὰ πράγματα καὶ ὄχι τὰ λόγια θὰ τὸ ἀποδείξουσιν.

Ἴδου τὰ φῶτα. Ἴδου αἱ οἰκίαι καὶ τὰ μέγαρα τῆς πόλεως. Ἴδου ἡ Βηθλεέμ. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς πόλεως αἶσθημα ἀνακουφίσεως δοκιμάζει ὁ δίκαιος Ἰωσήφ. «Δόξα τῷ Θεῷ», θὰ εἶπεν, «ἐδῶ ἡ κόρη θ' ἀναπαυθῆ ἀπὸ τὸ τραχὺ ταξίδιον τοῦ χειμῶνος». Ἡ κοσμοϊστορικὴ στιγμή νὰ γεννηθῆ ὁ Ἕνας, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον ἐνοστάλησαν γενεαὶ γενεῶν, ἐπλησίαζε. Ἀλλὰ ποῦ θὰ ἐγεννᾶτο ὁ Λυτρωτής;

Ἄσπλαγχνος ἡ Βηθλεέμ

Ο ΙΩΣΗΦ εἶνε ἐναγώνιος. Ζητεῖ κατάλυμα. Μὲ

τὴν φαντασίαν μας βλέπομεν τὸν Ἰωσήφ νὰ τρέχη ἀπὸ δρόμον εἰς δρόμον, ἀπὸ οἰκίαν εἰς οἰκίαν, νὰ κτυπᾷ τὰς θύρας καὶ μὲ τὴν εὐγενεστέραν γλῶσσαν νὰ ζητῇ ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν μεγάρων τῆς πόλεως νὰ τοῦ δοθῇ ἓνα δωμάτιον, διὰ μίαν νύκτα, διὰ μίαν ἐπίτοκον γυναικα. Ἄλλὰ ἡ παράκλησίς του, ἡ θερμὴ φωνὴ του ἐχάνετο εἰς τὸ κενόν. Δὲν ὑπῆρχον αὐτιὰ διὰ ν' ἀκούσουν. Σκληροὶ ἄνθρωποι, πολὺ διαφορετικοὶ ἀπ' ἐκείνους ποὺ ἐγνώρισεν ἡ ἐποχὴ τοῦ Δαυὶδ καὶ τοῦ Βοόζ, κατοικοῦν τώρα εἰς τὴν Βηθλεέμ. Οἱ ἄνθρωποι αὗτοι δὲν γνωρίζουν ἔλεος. Δὲν αἰσθάνονται ἀγάπην πρὸς τοὺς πτωχοὺς καὶ δυστυχεῖς. Καὶ ὁ Ἰωσήφ εἶνε πτωχὸς καὶ δὲν διαθέτει χρυσόν. Ἐὰν εἰς τὴν ζώνην του εἶχε χρυσόν, ἐὰν ἔδιδε χρυσὸν διὰ νὰ ἐνοικιάσῃ δωμάτια, θὰ ἦνοιγε μὲ τὸ χρυσὸ αὐτὸ κλειδι ὅλα τὰ σπίτια τῶν ἀθλίων αὐτῶν ὑποκειμένων ποὺ τώρα κλείουν τὰς θύρας των βλέποντες ἓνα πτωχὸν ἀλλὰ σεβάσιμον γέροντα.

Βηθλεέμ, πόλις τοῦ ἄρτου, ἵνα εἰς τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν σὲ μεταφράσωμεν, γῆ εὐφορος, πλουσία εἰς ὑλικά ἀγαθά, διατί φαίνεσαι τόσον ἄγονος, τόσον πτωχὴ εἰς ἀγάπην, εἰς αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ μέγала;

Καμμία οἰκία τῆς Βηθλεέμ δὲν ἦνοιξεν. Ἡ Παρθένος ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν ἀσπλαγχνον πόλιν. Τὸ δακρυσμένον βλέμμα τοῦ Ἰωσήφ ἀναζητεῖ πρόχειρον κατάλυμα. Νά, ἐκεῖ εἰς ἓνα λόφον διακρίνει ἓνα σκιερὸν ἄνοιγμα. Εἶνε στόμιον σπηλαίου, τὸ

ὁποῖον οἱ βοσκοὶ χρησιμοποιοῦν ὡς σταῦλον. Εἰς αὐτὸ ἀποσύρεται ἡ Παρθένος. «Καί», ἐκεῖ, «ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι» (Λουκ. 2,7).

Εἰς σπήλαιον ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ κατάλυμα αὐτὸ τοῦ Υἱοῦ τῆς Παρθένου ὑπῆρχον αἱ οἰκίαι καὶ τὰ μέγαρα τῶν ἰσχυρῶν, τῶν πλουσίων Ἰουδαίων. Αὐτοὶ ἐφάνησαν ἀδιάφοροι ἐμπρὸς εἰς τὴν ἐπίτοκον Παρθένον. Τὰ τετράποδα ὅμως τοῦ σταύλου, βοῦς καὶ ὄνος, ἐφάνησαν εὐσπλαγχνικώτερα τῶν διπόδων κτηνῶν τῆς πόλεως. Ἔδωκαν τὴν φάτνην των καὶ μὲ τὴν θερμὴν ἀναπνοήν των ἐθέρμανον τὸ βρέφος, τὸ Θεῖον Βρέφος, κατὰ τὴν χειμερινὴν ἐκείνην νύκτα.

Εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνισμοῦ

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ἐκ τῆς Βηθλεὲμ εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἀθῆναι. Πόλις ἱστορική, ἔνδοξος, τρισένδοξος. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθησαν τὰ εὐφρέστερα τῶν πνευμάτων, οἱ μεγάλοι ποιηταί, οἱ φιλόσοφοι, οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες. Εἰς αὐτὴν ἐδίδαξεν ὁ Σωκράτης, ὅστις ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τοῦ μαρτυρικοῦ του θανάτου, προφήτης ἀποδεικνυόμενος τοῦ προχριστιανικοῦ κόσμου τῶν ἔθνων, ἐστράφη πρὸς τοὺς προγόνους μας καὶ εἶπε τὴν περίφημον ἐκείνην φράσιν: «Καθεύδον-

τες διατελοῖτε ἄν, εἰ μὴ τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψει κηδόμενος ὑμῶν». Εἰς αὐτήν, πρὸ παντὸς δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἐκήρυξεν ἀπὸ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων, ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, ὁ Παῦλος.

Εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, ἡ ὁποία βαρύνεται μὲ τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν 20 αἰώνων, θὰ ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ ἡ ἀγάπη, ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη, ἡ ἰδεώδης ἀγάπη, ἡ ὁποία δὲν ἐπιτρέπει, ἐγὼ μὲν νὰ τρυφῶ, σὺ δὲ νὰ στερεῖσαι καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἐγὼ μὲν νὰ κατοικῶ εἰς μέγαρα, σὺ δὲ νὰ μὴ ἔχῃς ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνης.

Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα· Βασιλεύει σήμερον αὐτὴ ἡ ἀγάπη εἰς τὴν πρώτην πόλιν τῆς Ἑλλάδος;

Ἡ ἀσπλαγχνία συνεχίζεται

ΑΛΛΟΙΜΟΝΟΝ! Πόσον μακρὰν εἴμεθα τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ! Μικραὶ ἐλεημοσύναι, ψιχία ἀγάπης, τρίμματα εὐσπλαγχνίας, ποὺ σκορπίζουν κάποτε - κάποτε χριστιανικαὶ ἐνώσεις, σύλλογοι καὶ ἐνορία, δημιουργοῦν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ὑπάρχει χριστιανικὴ ἀλληλεγγύη καὶ κοινωνικὴ ἀντίληψις. Ψευδῆς ἐντύπωσις! Ἐὰν ρίψετε ἓνα βλέμμα εἰς τὴν πόλιν, ἐὰν ἐπισκεφθῆτε τὰς συνοικίας τῆς, ἐὰν ἐνωπισθῆτε τοὺς πόνους καὶ τοὺς ἀναστεναγμοὺς τῶν πενήτων, τῆς στρατιᾶς τῶν ἐνδεῶν, θ' ἀνακαλύψετε ὄχι μίαν καὶ δύο καὶ

τρεις, ἀλλὰ πολλές, ἀναριθμήτους περιπτώσεις ἀσπλαγχνίας, πού θά ζωντανεύσουν εἰς τὴν μνήμη σας τὴν χειμερινὴν ἐκείνην νύκτα τῆς Βηθλεέμ, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν εὐρίσκετο ἕνα λίκνον (= μία κούνια), μία πρόχειρος στέγη δι' Ἐκεῖνον, ὅστις ἤρχετο νὰ στεγάσῃ ὅλους τοὺς ἀστέγους ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἀπέρου αὐτοῦ ἀγάπης. Ὅσαι ἐκ τῶν περιπτώσεων αὐτῶν ἔρχονται κατὰ καιροὺς εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος διὰ τῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων, ἀποτελοῦν ἕνα δεῖγμα καὶ δίδουν τὸ μέτρον τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἀκούσατε μίαν περίπτωσιν μόνον, καὶ κλαύσατε διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν τῶν ἡμερῶν μας.

Εἰς κάποιον συνοικισμὸν τῶν Ἀθηνῶν πρὸ ἐτῶν ἕνας πτωχός, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε πού νὰ μείνῃ, ἠναγκάσθη νὰ ἐξέλθῃ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ὁ δυστυχῆς ἀνεζήτηε καταφύγιον. Ἐφθασεν εἰς ἕνα λόφον, τὸν λεγόμενον λόφον τοῦ Μάνθου, καὶ ἐκεῖ ἀνεκάλυψε μίαν σπηλιάν. Τὴν ἐκαθάρισε καὶ ἐγκατεστάθη ἐκεῖ μὲ τὴν γυναῖκά του. Ἐγκυος ἐκείνη, ἐπερίμενε νὰ γεννήσῃ. Ἀλλά, καθὼς ἔγραφε τότε ἡ ἐφημερίς, ἐκινδύνευε νὰ ἐκδιωχθῇ ...ἀπὸ τὴν σπηλιάν! Διότι θηρίον ἐνεφανίσθη ἐκεῖ καὶ θηρίου ἀγριώτερον. Ποῖον τὸ θηρίον; Ἦτο ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς ἐκτάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο ἡ σπηλιά. Αὐτός, μολονότι εἶχε πλησίον ἐκεῖ ἐκτισμένην ὠραιότητα ἔπαυλιν, ἠπεῖλει τὸν πτωχὸν πού ἐτόλμησε νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ – λάθος κάνω, ἤθελα νὰ εἶπω τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ ἡ δυστυχῆς ἐπίτοκος γυναῖκα ἔτρεμε, μήπως τὴν

νύκτα τὸ παιδί της, ἀντὶ νὰ γεννηθῆ ἔστω εἰς ἓνα σπήλαιον, γεννηθῆ εἰς τὸν δρόμον!

Δὲν εἶνε τρομερὸν τὸ γεγονός; Καὶ δὲν εἶνε ἡ μόνη περίπτωση ἀσπλαγχνίας. Δυστυχῶς! Καθ' ὃν χρόνον τεράστια πολυκατοικίαι καθημερινῶς ὥσάν μανιτάρια ξεφυτρώνουν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ εἰς ἄλλας πόλεις, καθ' ὃν χρόνον διαμερίσματα πολυτελέστατα μὲ δωδεκάδας δωματίων ἔχουν ἓνα καὶ δύο μόνον ἐνοίκους, χιλιάδες ἄνθρωποι, ἄποροι, δυστυχεῖς, χῆραι, ὄρφανά, ἀνάπηροι, θύματα τῶν τελευταίων ἐθνικῶν μας τραγωδιῶν, ἢ μένουν ἄστεγοι εἰς τὴν ὑπαιθρον, ἢ ζοῦν εἰς τὰς πόλεις ὑπὸ τὰς πλέον ἀνθυγεινὰς συνθήκας. Ζοῦν εἰς κρύπτας, εἰς σπήλαια, εἰς ῥωγμὰς βράχων, ἀσπάλακες, πραγματικοὶ τρωγλοδῦται. Ὑπάλλληλος, ἔξ ἐκείνων ποὺ ἐνήργησαν πρὸ ἐτῶν ἀπογραφῆν, εἰς λαϊκὴν συνοικίαν εἶχεν εὔρει 13 μικροσκοπικὰ λιλλιπούτεια δωμάτια, σκοτεινὰ καὶ ἀνήλια, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἔζη ἀνὰ μία πολυμελὴς οἰκογένεια. Φαντασθῆτε, εἰς ἓνα τοιοῦτον χῶρον νὰ συμπύσσεται ὀλόκληρος ἡ οἰκογενειακὴ ζωὴ!

Νέοι Βηθλεεμίται

ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ὁ Ἰησοῦς δὲν εὔρε στέγην. Ἄλλὰ μήπως καὶ εἰς τὰς σημερινὰς Ἀθήνας, τὰς χριστιανικὰς Ἀθήνας, οἱ «ἐλάχιστοι» ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ ἔχουν στέγην; Νέοι Βηθλεεμίται ἐκδιώκουν

αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὰ σπήλαια ἀκόμη, καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχον προστατευτικάι τινες διατάξεις, πού συγκρατοῦν τὴν βουλιμίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῶν παραθύρων θὰ ἐξεσφενδονίζοντο τὰ λίκνα τῶν βρεφῶν καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ διενυκτέρευον εἰς ὁδοὺς καὶ εἰς πλατείας τῶν πόλεων, ὅπως εἶδομεν τοῦτο ἡμεῖς οἱ γεροντότεροι κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ἀνταρτοπολέμου, κατὰ τὴν ὁποίαν χιλιάδες ἀδελφοί μας παρέμειναν ἄστεγοι, διότι οἱ ἔχοντες τὰς οἰκίας ἔκλειον τὰς θύρας, οἱ δὲ πρόσφυγες ἐκοιμῶντο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα, ἢ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν ἐκκλησιῶν ἢ εἰς τοὺς σταύλους τῶν ζώων. Νέοι Βηθλεεμίται! Νὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι, ἐὰν αὐτοὶ ἔζων τὴν ἐποχὴν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἰδίαν συμπεριφορὰν πού ἐπέδειξαν οἱ Βηθλεεμίται θὰ ἐπεδείκνυον καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ Θεῖον Βρέφος.

Καὶ ὅμως ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι, μὲ τὰς ὑψηλὰς οἰκοδομάς των, μὲ τὰ αὐτοκίνητά των, μὲ τὴν χλιδήν, πηγαίνουν τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων εἰς τοὺς ἰ. ναοὺς διὰ νὰ ἀκούσουν τὸ «Χριστὸς γεννᾶται...». Ἄλλ' ὁ Χριστός, κύριοι, γεννᾶται καὶ σήμερον. Ὅπου βρέφος ἀπόρου μητρός, ὅπου ξένος καὶ πρόσφυξ, ὅπου ἀσθενὴς καὶ ταλαίπωρος, ἐκεῖ εἶνε ὁ Χριστός. Τὸ εἶπεν ὁ ἴδιος· «Ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25,45). Ἀλάνθαστον κριτήριον τῆς χριστιανοσύνης μας εἶνε ἡ πρὸς τοὺς «ἐλαχίστους» ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ ἀνυπόκριτος ἀγάπη μας, ἀγάπη πού δὲν ἀρκεῖται εἰς λόγους,

ἀλλὰ μεταφράζεται εἰς ἔργα φιλανθρωπίας. Ἄς μὴ ἀπατώμεθα, ἀδελφοί. Ἐφ' ὅσον βρέφη ἀποθνήσκουν δι' ἔλλειψιν τροφῆς, ἐφ' ὅσον ἀσθενεῖς ἀποροὶ δὲν εὐρίσκουν μίαν κλίνην διὰ νὰ νοσηλευθοῦν, ἐφ' ὅσον πολυμελεῖς οἰκογένειαι συνωσιζονται εἰς τρώγλας πλησίον πολυκατοικιῶν, ἐφ' ὅσον οὐδὲ εἰς σπήλαιον δύναται νὰ κατοικήσῃ ὁ ἄστεγος, ὁ πολιτισμὸς μας εἶνε ψευδής, ἡ πίστις μας νεκρά, αἱ ἑορταί μας πλήρεις ὑποκρισίας, καὶ ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ ἀνέλεος ἐτοιμάζεται νὰ ἐκσπάσῃ ὡς θύελλα διὰ νὰ σαρώσῃ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὡς ἄχυρα τοὺς ἁμαρτωλοὺς οἴκους τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν ἐποίησαν ἔλεος, δὲν ἐστέγασαν τὸν ἄστεγον, δὲν ἔθρεψαν τὸν πεινασμένον, δὲν ἐνέδυσαν τὸν γυμνόν, δὲν ἐνοσήλευσαν τὸν ἀσθενῆ, δὲν ἐπεσκέφθησαν τὸν ἐν φυλακαῖς.

Κύριε! Ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς ἐπορεύθη μακρὰν τοῦ πνεύματός σου καὶ ψυχόρραγεῖ δι' ἔλλειψιν ἀγάπης, ἀποθνήσκει. Ἡ ἀσπλαχνία κινδυνεύει νὰ θάψῃ τὸν κόσμον. Κύριε, σῶσον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀσπλαχνίας τοῦ αἰῶνος τοῦτου καὶ δώρησαι εἰς ἡμᾶς τὴν ἀγάπην σου, ἡ ὁποία καὶ φάτιν καὶ σταυρὸν καὶ τὰ πάντα ὑπέμεινεν ἵνα σώσῃ τὸν ἄνθρωπον!

ΠΟΥ ΕΓΕΝΝΗΘΗ!

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί,
ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός»
(κάθισμα)

Ε ΟΡΤΑΖΟΜΕΝ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ἐορτάζομεν τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἡ ὁποία εἶνε ἡ ἀρχὴ ὅλων τῶν ἐορτῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Εἶνε ἡ ρίζα τοῦ πελωρίου δένδρου τοῦ χριστιανισμοῦ, τὴν ὁποίαν ἐφύτευσεν ἡ ἁγία Τριάς διὰ τὴν θάλλη καὶ καρποφορῆ εἰς αἰῶνας αἰώνων. Σχετικῶς μὲ τὴν ἐορτὴν αὐτὴν θὰ διατυπώσωμεν ἐδῶ ὀλίγας σκέψεις διὰ τὴν πνευματικὴν μας ὠφέλειαν. Διότι ἀλλοίμονον, ἐὰν καὶ κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐορτὴν ἡ καρδιά μας δὲν θελήσῃ νὰ ὑψωθῇ ὑπεράνω τῆς ὕλης.

Κλεισταὶ αἱ θύραι

«ΔΕΥΤΕ ΙΔΩΜΕΝ, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός»! Ἦμπορεῖτε, ἀγαπητοί μου, ἠμπορεῖτε

να φαντασθῆτε ποῖαι ἦσαν αἱ συνθηκαὶ, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγεννήθη ὁ Χριστός; Ἦτο νύξ τοῦ χειμῶνος. Τὰ δένδρα γυμνά ἐκ τῶν φύλλων. Τὰ ζῶα καὶ τὰ πτηνὰ εἰς τὰς φωλεὰς των. Καὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰς οἰκίας των γύρω ἀπ' τὴν ἐστίαν ποῦ ἔκαιε καὶ ἐθέρμαιεν. Ἄστεγος οὐδεὶς. Τότε εἰς τὴν μικρὰν πόλιν Βηθλεὲμ ἐπαρουσιάσθη ἐξαιρετικὴ κίνησις. Ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ποῦ ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἀλλ' ἔζων πλέον μακρὰν αὐτῆς, κατόπιν διαταγῆς τοῦ καίσαρος, ὁ ὁποῖος ἐνήργει ἀπογραφὴν τῶν ὑπηκόων τῆς αὐτοκρατορίας του, ἔσπευδον νὰ εὑρεθοῦν εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των. Ὅλοι εἰς τὴν Βηθλεὲμ. Συνωσισμὸς μέγας. Ὅλοι αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως ἐφιλοξένουν φίλους καὶ συγγενεῖς.

Ἐνῶ λοιπὸν ἡ Βηθλεὲμ ἐπαρουσίαζε τοιαύτην εἰκόνα, ἴδου ἐκ τῶν τελευταίων καταφθάνει καὶ ὁ δίκαιος Ἰωσήφ μαζί με τὴν παρθένον Μαρίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἤγγιζον αἱ ἡμέραι νὰ γεννήσῃ τὸν μονογενῆ τῆς Υἱόν. Κατάκοποι ἐκ τοῦ μακροῦ ταξιδίου ἀνεζήτησαν οἰκίαν διὰ νὰ μείνουν. Πολλὰς θύρας κρούουν ζητοῦντες νὰ παραμείνουν δι' ὀλίγας ἡμέρας. Ἀλλ' οὐδεμίαν οἰκίαν ἐπροθυμοποιήθη νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ. Αἱ θύραι ἐκλείοντο καὶ ἡ Μαρία μετὰ τὸν Ἰωσήφ ἔμενον εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Ἐπὸ τοιαύτας συνθήκας ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγουν εἰς ἕνα σπήλαιον, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἐχρησίμευεν ὡς σταῦλος διὰ τὰ ζῶα.

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός!»! Πόσον λυπούμεθα, ὅταν ἀναλογιζώμεθα, ὅτι ἐκεῖνος ποῦ ἐδημιούργησε τὸν πλανήτην μας, εἰς τὸν ὁποῖον ὡς εἰς ἀπέραντον ξενοδοχεῖον εὐρίσκουν δωρεὰν στέγην καὶ ἀνάπαυσιν καὶ ποικιλίαν ἀγαθῶν τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων, Ἐκεῖνος δὲν εὔρε στέγην... Αὐτός, ὁ ὁποῖος στεγάζει τὰ πάντα, ἄστεγος! Δόξα, Κύριε, τῇ μακροθυμίᾳ σου!

Ἐπάρχουν εὐλαβεῖς ψυχαί, αἱ ὁποῖαι, μελετῶσαι τὴν ἱερὰν ἱστορίαν τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, πολὺ θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἔζων κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, νὰ εἶχον οἰκίαν εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ νὰ τὴν παρεχώρουν ὀλόκληρον διὰ τὴν στέγασιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τῆς ἀγίας Μητρός του καὶ τοῦ προστάτου των Ἰωσήφ. Ἐνας δὲ ἰδικός μας ποιητὴς κατείχeto ἀπὸ τόσον μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ εὔρεθῃ πλησίον τοῦ Θεοῦ Βρέφους καὶ ν' ἀπολαύσῃ τῶν εὐλογιῶν του, ὥστε εἰς ἓνα ποίημά του εὐχεται:

«Νᾶμουν τοῦ στάβλου ἓνα ἄχυρο,
ἓνα φτωχὸ κομμάτι,
τὴν ὥρα π' ἀνοιξε ὁ Χριστὸς
στὸν ἥλιο του τὸ μάτι!».

Ἄς Τοῦ ἀνοιξωμεν ἡμεῖς

«ΔΕΥΤΕ ΙΔΩΜΕΝ, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός!»! Ὡ καὶ νὰ ἐβλέπομεν καὶ ἡμεῖς τὸν Χριστόν!

Ἄλλ', ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ὅσοι ἔχετε

τοιούτον εὐγενῆ πόθον, παρηγορηθῆτε. Διότι ὁ Χριστὸς ἐξακολουθεῖ νὰ εὐρίσκεται καὶ νὰ περιπλανᾶται εἰς ὅλα τὰ πλάτη καὶ τὰ μήκη τῆς γῆς. Ὁ Ἄδρατος ὄρατός! Πῶς; Τὸ εἶπεν ὁ ἴδιος· «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε», εἶπεν, «ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Μαθ. 25, 40). Δηλαδή, ὅταν κάνετε ἕνα καλὸν εἰς ἕνα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος πάσχει καὶ ὑποφέρει καὶ ἔχει ἀνάγκην τῆς βοηθείας σας, εἶνε ὡσὰν νὰ τὸ κάνετε εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον. Ἄκούετε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ἀκούετε τί λέγει ὁ Χριστός; Ὁ ἄλλος πεινᾷ; Διψᾷ; Κρυώνει; Εἶνε ἄρρωστος; Εἶνε ξένος; Εἶνε ἄστεγος καὶ δὲν ἔχει ποῦ ν' ἀκουμβήσῃ τὴν κεφαλὴν; Ἐφ' ὅσον σὺ τὸν βοηθήσῃς εἰς τὴν ἀνάγκην του, εἶνε ὡς νὰ ἐβοήθησες τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος καὶ εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν θὰ σὲ ἀμείψῃ, ἀλλὰ προπαντὸς θὰ σὲ ἀμείψῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, καθὼς καὶ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἠγάπησαν ἐμπράκτως τοὺς συνανθρώπους των.

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός!» Ἐὰν πιστεύσωμεν εἰς τὸν Χριστόν καὶ ζήσωμεν συμφώνως πρὸς τὰ αἰώνια λόγια τοῦ Εὐαγγελίου του, θ' ἀποκτήσωμεν μίαν νέαν ὄρασιν καὶ θὰ βλέπωμεν τὸν Χριστόν εἰς τὸ πρόσωπον ὄλων ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι πάσχουν καὶ ὑποφέρουν. Ναί, ὀπισθεν τοῦ ὄρφανοῦ ποὺ κρούει τὴν θύραν μας, ὀπισθεν τῆς χήρας, ὀπισθεν τοῦ ἀρρώστου, ὀπισθεν τοῦ καταδιωγμένου καὶ ἐρήμου ἀπὸ φίλους καὶ συγγενεῖς, θὰ βλέπωμεν

τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν καὶ θὰ σπεύδωμεν νὰ τοὺς βοηθήσωμεν, νὰ τοὺς παρηγορήσωμεν, νὰ τοὺς στηρίξωμεν, νὰ τοὺς φιλοξενήσωμεν. Καὶ δὲν θὰ ὁμοιάζωμεν τότε μὲ τοὺς σκληροὺς Βηθλεεμίτας, οἱ ὁποῖοι ἔκλεισαν κατὰ πρόσωπον τὴν θύραν τῆς οἰκίας των καὶ ἄφησαν τὸν Κύριον ἄστεγον εἰς τοὺς δρόμους, διὰ νὰ εὔρη κατάλυμα εἰς ἓνα ἀχούρι ἐν μέσῳ τῶν ζώων...

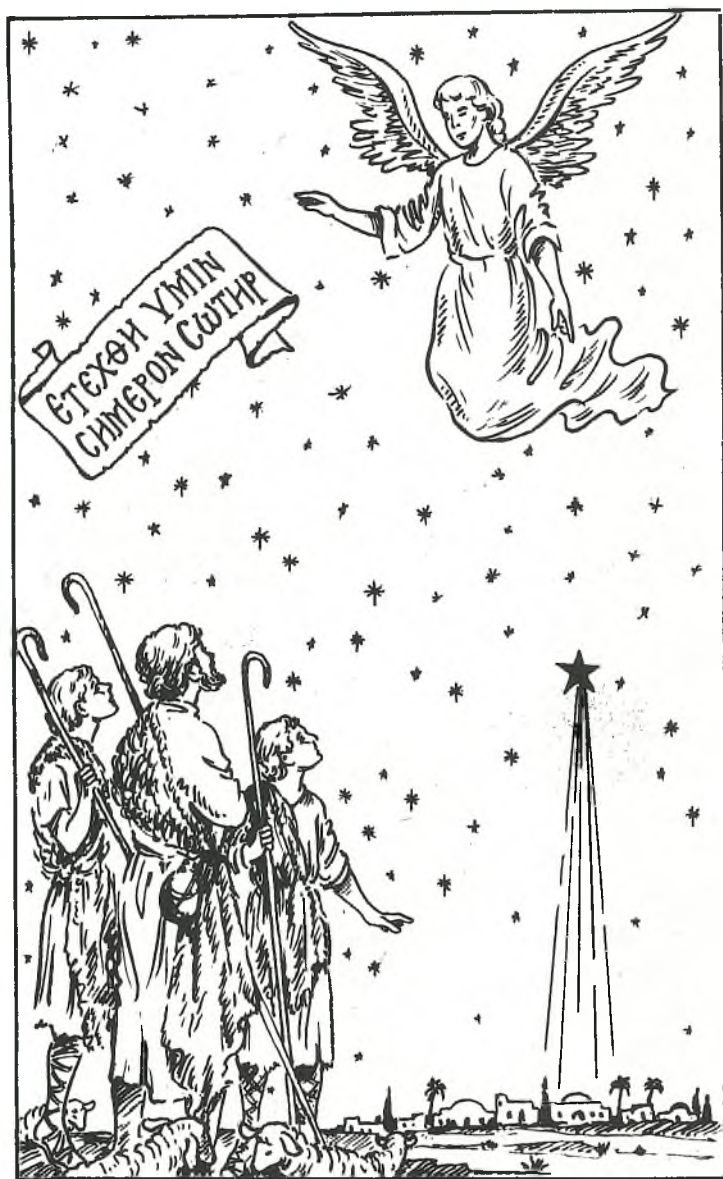
«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός!»! Ἐὰν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς οἰκουμένης ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐφήρμοζον τὴν θείαν του διδασκαλίαν, δὲν θὰ ὑπῆρχον ἄλυτα οἰκονομικὰ προβλήματα. Τότε δὲν θὰ ὑπῆρχον ἄστεγοι· ἐνῶ τώρα ἄλλοι κατοικοῦν εἰς οὐρανοξυστας καὶ ἄλλοι εἰς καλύβας. Δὲν θὰ ὑπῆρχον τότε πεινασμένοι καὶ δὲν θὰ ἀπέθνησκον ἑκατομμύρια παιδιὰ, καθ' ἣν στιγμὴν ἄλλοι καταβροχθίζουσι λαιμάργως μὲ δέκα στόματα τὰ πλούσια φαγητῶν. Δὲν θὰ ὑπῆρχον... Κοινωνικὴ εὐδαιμονία θὰ ἐβασίλευεν εἰς ὅλην τὴν γῆν, ἐνῶ τώρα πόλεμοι καὶ ἐπαναστάσεις καὶ ἐμφύλιοι σπαραγμοί...

Ποῦ ὁ χριστιανισμός μας;

ΑΛΛ' ΑΣ ΑΦΗΣΩΜΕΝ, ἀγαπητοί μου, τὸ τί θὰ συνέβαινεν εἰς τὸν κόσμον, ἐὰν ἐφηρμόζετο τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἅς ρίψωμεν ἓνα βλέμμα εἰς τὸν ἑαυτὸν μας, εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν. Ἐρωτῶμεν· Βλέπει ὁ εἰς τὸν ἕτερον ὡς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ;

Ἐνδιαφέρεται διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἄλλου ὅπως ἐνδιαφέρεται διὰ τὰς ἰδικὰς του ἀνάγκας; Σπεύδει νὰ βοηθήσῃ εἰς ἐκτάκτους περιπτώσεις, ἢ ἀντιθέτως κλείεται εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ὅπως ὁ σαλίγκαρος εἰς τὸ κέλυφός του, καὶ δὲν βλέπει ἄλλο τι πέραν ἀπὸ τὸ ἐγὼ του καὶ τὴν καλοπέρασίν του; Ὡ ἄνθρωπε, ὁ Χριστὸς κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διὰ νὰ σὲ ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ σὲ σώσῃ, καὶ σὺ δὲν κάνεις ὀλίγα βήματα νὰ πλησιᾷσῃς τὸν συνάνθρωπόν σου καὶ νὰ τοῦ δείξῃς τὴν ἀγάπην σου; Ποῦ εἶνε ἡ χριστιανοσύνη σου;

Καὶ ἄς μὴ προφασισθῶμεν ὅτι δὲν ἔχομεν νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἄλλους. Ἔχομεν. Ἐδῶ ἐξοδεύονται ἑκατομμύρια δραχμαὶ διὰ μάταια, ἐπιβλαβῆ καὶ ἁμαρτωλὰ πράγματα. Ν' ἀναφέρωμεν παραδείγματα; Διὰ διάφορα ἑορταστικὰ ἔθιμα, ἐν πολλοῖς εἰδωλολατρικά, τὰ ὁποῖα γίνονται σὺν τοῖς ἄλλοις ἀφορμῇ καὶ διὰ χορούς, διασκεδάσεις καὶ ἀσωτίας, ἔχομεν καὶ ἐξοδεύομεν ἑκατομμύρια, διὰ δὲ τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ἀστέγους, τοὺς σεισμοπλήκτους, τοὺς χιονοπλήκτους καὶ τοὺς ἄλλους ἐν ἀνάγκαις ἀδελφούς μας δὲν ἔχομεν; Εἰς μικρὰ χωρία καὶ τῶν ἀκριτικῶν μας ἀκόμη ἐπαρχιῶν, χωρία μὲ ἐλαχίστους κατοίκους, ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς παίζονται εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον ἢ προσφέρονται εἰς λεγομένους καλλιτέχνας ἑκατοντάδες χιλιάδες καὶ ἑκατομμύρια δραχμαὶ! Ἄλλ' ὅταν μετ' ὀλίγας ἡμέρας περνᾷ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου διὰ τὸν ἔρανον τῆς ἡμέρας τῆς ἀγάπης ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, τότε ψυχία μόνον δίδονται! Ἐκατομμύρια διὰ τὸν διάβολον, ψυχία διὰ τὸν Χριστόν!

Βηθλεεμίται ἢ χριστιανοί;

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ἀναγνώσται! Ὅσοι εἰς τὴν καρδίαν των δὲν ἔχουν τὸν Χριστὸν καὶ δὲν τὸν ἀγαποῦν καὶ δὲν ἐκτελοῦν τὰς θείας του ἐντολάς, δὲν δύνανται νὰ ἐορτάσουν Χριστοῦγεννα. Τοιαῦτα Χριστοῦγεννα, Χριστοῦγεννα μὲ σπατάλας, ἐκλύσεις καὶ ἀσωτίας, εἶνε Χριστοῦγεννα χωρὶς Χριστόν!

Ὅχι, λοιπόν, ὡς Βηθλεεμίται, ἀλλ' ὡς πιστοὶ χριστιανοὶ ἄς ὑποδεχθῶμεν τὸν Χριστόν. Ἄς ἐκδηλώσωμεν τὴν ἀγάπην μας εἰς αὐτὸν μὲ ἔργα φιλάνθρωπίας, καὶ τότε θὰ αἰσθανθῶμεν τὴν χαρὰν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθησαν οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεεμ τὴν ἀλησμόνητον ἐκείνην νύκτα, ὅτε εἶδον τὸν ἄγγελον νὰ τοὺς ἀναγγέλλῃ τὸ κοσμοχαρμόσυνον μήνυμα: «Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣς ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ» (Λουκ. 2,10-11).

Ἡ μεγάλη συγκατάβασις

«Σπηλαίῳ παρῶκησας, Χριστὲ ὁ Θεός, φάτνη ὑπεδέξατο, ποιμένες δὲ καὶ μάγοι προσεκύνησαν. Τότε δὲ τῶν προφητῶν ἐπληροῦτο τὸ κήρυγμα καὶ ἀγγέλων αἱ δυνάμεις ἐθαύμαζον βοῶσαι καὶ λέγουσαι: Δόξα τῇ συγκαταβάσει σου, μόνε φιλάνθρωπε»

(ὕμνος ἐσπερινῶ Χριστοῦγέννων)

ΕΝ ΜΕΣΩ ΖΩΩΝ

«Ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ»
(Ἄμβ. 3,2)

ΕΑΝ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ἐὰν παρατηρήσωμεν βυζαντινὴν εἰκόνα, ἢ ὁποῖα εἰκονίζει τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, θὰ ἴδωμεν τὸ Θεῖον Βρέφος ν' ἀνακλίνεται ἐν φάτνῃ ἀλόγων, τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον νὰ ἴσταται πλησίον αὐτοῦ, καὶ τὸν δίκαιον Ἰωσήφ νὰ παρίσταται μετὰ δέους. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν θείων προσώπων θὰ ἴδωμεν νὰ ζωγραφίζονται καὶ δύο ζῶα, ἕνας βοῦς καὶ ἕνας ὄνος.

Ἡ προφητεία τοῦ Ἀββακούμ

Ἡ ΠΑΡΟΥΣΙΑ τῶν δύο ζώων εἰς τὴν εἰκόνα τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ στηρίζεται εἰς τὴν παράδοσιν, τὴν γραπτὴν καὶ προφορικὴν, τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν, ὁ ὁποῖος διὰ περισσοτέρων περιγράφει τὴν θείαν γέννησιν,

ὁ δίκαιος Ἰωσήφ, συνοδεύων τὴν παρθένον Μαρίαν, ὅταν μετὰ κοπιώδη πορείαν ἔφθασεν εἰς τὴν Βηθλεέμ, δὲν εὔρεν οὔτε μίαν οἰκίαν πρόθυμον ν' ἀνοίξῃ καὶ φιλοξενήσῃ τὴν ἐπίτοκον. Ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ ἄλλοῦ τόπον διανυκτερεύσεως. Ὅλίγον ἔξω τῆς πόλεως, εἰς τὸ ἀργιλλῶδες ἔδαφος τῶν πέριξ λόφων, ὑπῆρχον ἀνεωγμένα σπήλαια, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιοῦν οἱ ποιμένες ὡς μάνδρας τῶν προβάτων των. Ἐνα ἐκ τῶν σπηλαίων τούτων, κάπως εὐρυχωρότερον, ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ὡς πανδοχεῖον (= χάνι), εἰς τὸ ὁποῖον διενυκτέρευον οἱ ξένοι. Τὸ σπήλαιον - χάνι ὁμοίαζε μὲ τὰς ἀγροτικὰς οἰκίας, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἓνα μέρος συνήθως χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῆς ἀγροτικῆς οἰκογενείας ὡς ὑπνοδομάτιον, τὸ δὲ ἄλλο μέρος, τὸ πρὸς τὴν αὐλήν, χρησιμοποιεῖται ὡς σταῦλος ζῴων. Ὅστις ἐγεννήθη ἢ διενυκτέρευσε ποτε ἢ παρέμεινεν εἰς ἀγροτικὴν κατοικίαν, γνωρίζει πόσον πνιγερὰ εἶνε ἡ ἀτμόσφαιρα ἐκ τῶν ἀκαθαρσιῶν τοῦ σταύλου. Ἀλλὰ τὸ σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ Χριστός, ἐπαρουσίαζεν ἀθλιωτέραν ἐμφάνισιν καὶ ἀπὸ μίαν συνήθη ἀγροτικὴν κατοικίαν.

Εἰς φάτνην (= παχνί), εἰς τὴν ὁποίαν οἱ χωρικοὶ θέτουν τὴν τροφήν τῶν ζῴων, ἡ Παρθένος ἐναπέθεσε τὸ Θεῖον Βρέφος. Ὁ εὐαγγελιστῆς Λουκάς δὲν ὁμιλεῖ διὰ ζῶα. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ὁμιλεῖ περὶ φάτνης, δὲν ἀποκλείει νὰ ὑπῆρχον εἰς τὸν σταῦλον καὶ ζῶα. Διότι ὅπου φάτνη, ἐκεῖ καὶ ζῶα. Ἡ δὲ ἀρχαιοτάτη παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρει,

ὅτι τὰ ζῶα αὐτὰ ἦσαν ὄνος καὶ βοῦς. Εὐρίσκει δὲ ἢ παράδοσις αὕτη ἀγιογραφικὸν στήριγμα εἰς τὴν προφητείαν τοῦ προφήτου Ἀββακούμ.

Ὁ προφήτης Ἀββακούμ ἔζησε κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα π.Χ. καὶ ἐπροφήτευσεν περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου. Περίφημος εἶνε ἢ προσευχή, τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Θεόν. Φωτιζόμενος ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διασχιίζει ὁ προφήτης τὸν πυκνὸν πέπλον τῶν αἰῶνων καὶ βλέπει ὅτι θὰ συμβῆῖ γεγονός, τὸ μέγιστον ἐξ ὅλων τῶν γεγονότων τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου. Θὰ κατέλθῃ εἰς τὴν γῆν ὁ Θεός. Θὰ ἐμφανισθῆ ὡς ἄνθρωπος. Θὰ γεννηθῆ ὑπὸ τὰς πλέον ταπεινάς συνθήκας. Οἱ ἄνθρωποι θὰ τὸν ἀγνοήσουν. Ἀλλὰ τὰ ζῶα θὰ τὸν γνωρίσουν καὶ θὰ τὸν προσκυνήσουν... Ὁ προφήτης πρὸ τοῦ ὕψους τῆς δυνάμεως, τῆς μεγαλωσύνης καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ Κυρίου μένει κατάπληκτος. Ἡ ἀρετὴ του θὰ καλύψῃ τοὺς οὐρανοὺς. Καὶ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς γῆς τὸ ὄνομά του θὰ τιμᾶται καὶ θὰ δοξάζεται. Ὁ λόγος του, φωτεινὸς ὡς αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ἰσχυρὸς καὶ κρατερὸς ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, θὰ δαλύῃ τὰ σκότη, θὰ συντρίβῃ τὰ ὄρη καὶ θὰ διατρέχῃ τὴν γῆν μὲ ταχύτητα ἵππων καλπαζόντων. Τὸ ὄραμα καταπλήσσει. Ἡ κραταιὰ δύναμις τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπέραντος αὐτοῦ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπον, δημιουργοῦν ἔλξιν πρὸς τὸ πρόσωπόν του. Ὁ προφήτης τὸν ἀγαπᾷ πρὶν τὸν γνωρίσῃ. Τὸν ὕμνεῖ πρὶν τὸν ἴδῃ μὲ τοὺς σαρκικοὺς ὀφθαλμοὺς.

Τὸν προσκυνεῖ πρὶν ἀτενίσῃ αὐτὸν κρεμάμενον ἐπὶ σταυροῦ. Ὅλον του τὸ εἶναι συγκλονίζεται ἀπὸ τὴν θεάν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ προσευχή - προφητεία του ἀρχίζει μὲ τὰς ἐξῆς λέξεις. «Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· Κύριε, κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην. Ἐν μέσῳ δύο ζῶων γνωσθήση...» (Ἀμβ. 3,1-2).

«Ἐν μέσῳ δύο ζῶων γνωσθήση». Ἡ προφητεία αὕτη συμφώνως πρὸς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἁγίων πατέρων ἐξεπληρώθη κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Ὄνος καὶ βοῦς, πρὶν ἀκόμη ἔλθουν οἱ βοσκοὶ καὶ οἱ μάγοι διὰ νὰ προσκυνήσουν, τὰ δύο αὐτὰ ζῶα ἀντίκρυσαν τὸ Θεῖον Βρέφος, προσεκύνησαν τὸν Δημιουργὸν τοῦ σύμπαντος καὶ μὲ τὰς θερμὰς ἀναπνοάς των ἐθέρμανον τὴν ψυχρὰν ἀτμόσφαιραν τῆς χειμερινῆς ἐκεῖνης νυκτός.

Ἡ λεπτομέρεια αὕτη περὶ τῶν δύο ζῶων, ὡς προφητεύεται ἐν τῇ περιφήμῳ ᾠδῇ τοῦ Ἀββακούμ καὶ εἰκονίζεται εἰς τὰς ὠραίας βυζαντινὰς εἰκόνας, εἶνε λίαν διδακτικὴ. Ἐπ' αὐτῆς θ' ἀναπτύξωμεν ὠρισμένα διδάγματα.

Ἡ πλάνη τῆς ζωολατρίας καὶ εἰδωλολατρίας

«*EN MESSO* δύο ζῶων γνωσθήση». Ὁ ἀρχαῖος κόσμος, πλὴν τοῦ Ἰσραήλ, ἀποτελοῦντος νησιδα ἀληθινῆς λατρείας ἐν μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ τῆς εἰδωλολατρίας, ὁ ἀρχαῖος, λέγομεν, πρὸ Χριστοῦ κόσμος ἐλάτρευε σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ζῶα ὡς θεούς.

Ζωολάτραι ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι. Ἄλλοι ἐλάτρευον τὰ ἄγρια θηρία, ἄλλοι τὸν κροκόδειλον καὶ τοὺς ὄφεις, ἄλλοι κύνας καὶ γαλᾶς καὶ τὰ εὐτελέστερα καὶ τὰ πλέον ἀκάθαρτα τῶν ζῶων. Εἰς ἀνασκαφάς, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Νείλου, ἀνεκαλύφθησαν μικρὰ πολυτελῆ φέρετρα, εἰς τὰ ὁποῖα εὗρέθησαν σκελετοὶ ἀπὸ γαλᾶς (= γάτες), τὰς ὁποίας ἐλάτρευον οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι... Ἐνας δὲ αὐτοκράτωρ τῆς Ἑρώμης, νικήσας τοὺς ἐχθροὺς του, ἔστησεν εἰς χῶρον ἐλληνικὸν πελώριον ἄγαλμα ὄνου, διότι πορευόμενος εἰς τὴν μάχην συνήντησεν ὄνον καὶ εἰς τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ ἀπέδωσε τὴν νίκην...

Ἦτο δὲ τόσον ἰσχυρὸν τὸ βεῦμα τῆς εἰδωλολατρίας, ὥστε καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἐνίστε παρεσύρετο ὑπὸ τοῦ βεῦματος αὐτοῦ καὶ ἐγκατέλειπε τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ προσεκύνει τὰ ζῶα. Ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Μωυσέως εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ οἱ Ἰσραηλῖται, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καταληφθέντες ἀπὸ τὸν οἴστρον τῆς εἰδωλολατρίας προσέφεραν ὅ,τι χρυσοῦν ἀντικείμενον εἶχον καὶ ἐκ τοῦ συσσωρευθέντος χρυσοῦ κατεσκεύασαν χρυσοῦν μόσχον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐλάτρευσαν ὡς θεόν. Ἡ ἀγανάκτησις τοῦ Μωυσέως διὰ τὴν λατρείαν τοῦ χρυσοῦ μόσχου ἦτο μεγάλη (βλ. Ἐξόδ. 32,19).

Ἄλλὰ καὶ μέχρι σήμερον εἰς τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἔφθασεν ἀκόμη, ἡ λατρεία πρὸς τὰ ζῶα δὲν ἔπαυσεν. Εἰς

τὰς Ἰνδίας π.χ. αἱ ἀγελάδες θεωροῦνται ὡς ἱερὰ ζῷα. Ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ τολμήσῃ νὰ φονεύσῃ ἀγελάδα. Μήπως ὅμως καὶ εἰς τὰς λεγομένας χριστιανικὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἀπεστάτησαν ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν πίστιν καὶ ἐδημιούργησαν ὑποκατάστατα θεϊκῆς λατρείας, δὲν ὑπάρχουν χιλιάδες ἄνδρες καὶ γυναῖκες, οἱ ὁποῖοι λατρεύουν κυριολεκτικῶς σκυλιὰ καὶ γατιά, καὶ τὰ τρέφουν καὶ τὰ ἐνδύουν μὲ πᾶσαν πολυτέλειαν, καὶ τρέμουν μὴπως αὐτὰ ἀσθενήσουν, καὶ θρηνοῦν διὰ τὸν θάνατόν των;... Ἀλλὰ μήπως καὶ εἰς τὴν πατρίδα μας δὲν ὑπάρχουν σύλλογοι ζωοφίλων - ζωολατρῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδὲ ὅλως συγκινοῦνται ἀπὸ τὴν δυστυχίαν τῶν συνανθρώπων των, ἀλλ' ὅλη ἢ συγκίνησίς των συγκεντρώνεται εἰς τὰ τετράποδα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν χωρίζονται οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα; Πρὸ ἐτῶν σύλλογος τοιούτων ζωολατρῶν διωργάνωσεν ἐν Ἀθήναις καλλιστεῖα σκυλιῶν καὶ ἀπένειμε βραβεῖα εἰς τὰ σκυλιὰ, τὰ ὁποῖα διεκρίνοντο διὰ τὴν κόμμωσιν καὶ τὴν κομψὴν ἐμφάνισίν των...

Τὴν πλάνην τῆς ζωολατρίας ἀρχαίου καὶ νεωτέρου κόσμου ἐλέγχουν τὰ δύο ζῷα, ὁ ὄνος καὶ ὁ βοῦς, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἀλησμόνητον ἐκείνην νύκτα τῆς Γεννήσεως εἶδον καὶ ἀνεγνώρισαν τὸν Κύριον τοῦ παντός. Ὅταν βλέπω εἰς τὴν εἰκόνα τὰ ζῷα νὰ πλησιάζουν πρὸς τὴν φάτνην καὶ νὰ χαμηλώνουν τὰς κεφαλὰς των, νομίζω, ὅτι τὰ ἀκούω νὰ λέγουν· Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς θεοί, εἴμεθα δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ· εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ἀνήκει ἡ τιμὴ καὶ ἡ

δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄνθρωποι; μὴ ποιεῖτε ἡμᾶς εἰδωλα!

Ὁ ἄνθρωπος κατώτερος τῶν ζώων

«EN MEΣΩ δύο ζώων γνωσθήση». Ὁ ἄνθρωπος διαφέρει τῶν ζώων. Χάσμα μέγα χωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὰ ζῷα. Τὰ ζῷα ἄλογα, χωρὶς νοῦν ἐπιδεκτικὸν μαθήσεως καὶ προόδου. Ὁ ἄνθρωπος ὄν προικισμένον μὲ τὴν ἐξαιρέτον δύναμιν τῆς νοήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, δυνάμενος, εἰάν κἀνη καλὴν χρῆσιν τούτων, νὰ φθάσῃ εἰς ὕψη μέγιστα, νὰ ὑπερβῇ τὰ ἄστρα, νὰ πλησιάσῃ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους, καὶ νὰ ὁμοιωθῇ μὲ τὸν Θεόν. Ναί, νὰ ὁμοιωθῇ μὲ τὸν Θεόν, νὰ γίνῃ καὶ αὐτὸς μικρόθεος!

Ἄλλὰ δυστυχῶς! Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔκανε καλὴν χρῆσιν τῶν ἀνεκτιμῆτων δωρεῶν, τὰς ὁποίας τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἔκανε κακὴν, κακίστην χρῆσιν τῶν εὐλογιῶν τοῦ Ὑψίστου. Ὁ ἄνθρωπος διεφθάρη, διεστράφη, καὶ ἐκ τοῦ ὕψους, εἰς τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἴσταται, κατέπεσεν εἰς βάθος κακίας καὶ διαφθορᾶς ἀπύθμενον. Ἐθεοποίησε τὰς κακίας καὶ τὰ πάθη του ἐν τῷ προσώπῳ αἰσχυρῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι ἠμνήστειον πᾶν εἶδος κακίας καὶ διαφθορᾶς. Ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ δαιμονικοῦ στοιχείου, ὅπερ ἐκυριάρχει τοῦ ἀρχαίου κόσμου, διέπραξεν ἁμαρτήματα, σωρείαν ὅλην αἰσχυρῶν καὶ ἀτίμων πράξεων, φρικτῶν καὶ εἰδεχθῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα κατεβίβασαν αὐτὸν χαμηλότερον καὶ ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς τῶν ζώων. Ἔγινε χειρότερος καὶ τῶν ἀγριωτέρων ἀκόμη θηρίων. Ἐνας ἄλλος προφήτης προγενέστερος τοῦ Ἀββακούμ, θρηνῶν διὰ τὴν κατάπτωσιν τοῦ ἀνθρώπου λέγει· «Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμ. 48,13).

Εἰς ἀθλίαν ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν κατάστασιν εὐρίσκετο ἡ ἀνθρωπότης, ὅτε ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Καὶ τὸν ἀρχαῖον αὐτὸν κόσμον, τὸν ὁποῖον ἀπεκτήνωσεν ἡ ἐσχάτη διαφθορά, συμβολίζουσιν τὰ δύο ζῶα, τὰ ὁποῖα βλέπομεν εἰς τὴν εἰκόνα τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ὁ Χριστὸς ἦλθε καὶ ἐνεστάλαξεν εἰς τὰ στήθη καὶ τοῦ πλέον ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου νέαν δύναμιν. Ἐθεσεν ἰσχυρότατον ἐλατήριον κραταιᾶς ἀγάπης πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ μεγάλα καὶ

εἴλκυσε τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν οὐρανὸν τῶν ἀθανάτων ἰδεῶν. Ἐκ τῆς ἀγέλης ἀνθρώπων - κτηνῶν ἐδημιούργησε νέαν ἀγέλην, τὴν ἀγέλην τῶν λογικῶν προβάτων, τῶν ὁποίων αὐτὸς εἶνε ὁ ποιμὴν ὁ καλός.

Ἐκ τοῦ ζώδους εἰς τὸ ὑπὲρ φύσιν

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Ὁ σύγχρονος κόσμος, παρ' ὅλας τὰς προόδους καὶ τὰ ἐπιτεύγματα αὐτοῦ εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, παλινδρομεῖ πρὸς τὴν βαρβαρότητα, μίαν βαρβαρότητα ἀσυγκρίτως χειροτέραν πάσης ἄλλης βαρβαρότητος. Οἱ βάρβαροι τῆς ἀρχαιότητος εἶχον μὲν κακίαν καὶ διαφθοράν, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὰ ἐξοντωτικά μέσα, τὰ ὁποῖα ἔχουν οἱ σύγχρονοι βάρβαροι. Οἱ σύγχρονοι βάρβαροι φοροῦν ὠραῖα πρόσωπεῖα διὰ ν' ἀπατοῦν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, κάτω δὲ ἀπὸ τὰ πρόσωπεῖα κρύπτονται τὰ πλεον κτηνώδη καὶ ἀβυσσαλέα πάθη. Ὡς παρετήρησε σύγχρονος φιλόσοφος, ἐὰν ἕκαστος ἄνθρωπος προσελάμβανεν ἐξωτερικῶς μορφήν, ὁποῖαν τῷ ἀρμόζει διὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐν αὐτῷ κακίαν καὶ διαφθοράν, ὦ τότε! Τὸ πλεῖστον τῶν ἀνθρώπων θὰ ἔχανον τὴν ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ θὰ ἐνεφανίζοντο ἄλλοι μὲν ὡς ἀλώπεκες διὰ τὴν πονηρίαν των, ἄλλοι ὡς λύκοι διὰ τὴν αἰμοδιψίαν των, ἄλλοι ὡς κάμηλοι διὰ τὴν ἐκδικητικότητά των, ἄλλοι ὡς τίγρεις καὶ λέοντες διὰ τὴν ἐπιθετικότητα καὶ σκληρότητά των, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Ὁ πλουσιώτερος ζωολογικὸς κῆπος τοῦ κόσμου δὲν

θα ἐπήρκει διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀνθρώπων μὲ τὰς ἀναλόγους πρὸς τὰ κτήνη μορφᾶς λόγῳ τῶν κτηνωδῶν διαθέσεων ὑπὸ τῶν ὁποίων κυριαρχοῦνται. Σύγχρονος Κίρκη ὁ ψευδοπολιτισμός, μὲ τὴν μαγικὴν ῥάβδον του καὶ μὲ τὰ μεθυστικὰ ποτά του εἰς ἀγγέλην κτηνῶν μεταβάλλει τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ τὸ κακὸν φαίνεται ἀήτητον.

Ἄλλ' ὁ Χριστός, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον ἵνα ἁμαρτωλοὺς σώσῃ, εἶνε ἰσχυρότερος ὄλων τῶν δυνάμεων τοῦ σκοτούς, αἱ ὁποῖαι ἀπεργάζονται τὴν ἀποκτίνωσιν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Χριστός, ὡς ἀπέδειξεν ἡ ἱστορία, ἔχει τὴν δύναμιν ἐκ τοῦ παρὰ φύσιν ζῆν νὰ ὀδηγῇ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ κατὰ φύσιν ζῆν, ἔτι πλέον, εἰς τὸ ὑπὲρ φύσιν ζῆν, καὶ ἐκ τῶν ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι ὀλίγον τι διαφέρουν κτηνῶν, νὰ δημιουργῇ ὑπάρξεις, αἱ ὁποῖαι ὀλίγον διαφέρουν ἀγγέλων. Ἡ ἱστορία τοῦ μέλλοντος, εἴμεθα βέβαιοι, θα προσθέσῃ καὶ νέας ἀποδείξεις τῆς θείας δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ὕμνησεν ὁ προφήτης Ἀββακούμ· «Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· Κύριε, κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην. Ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ» (Ἄμβ. 3,1-2).

ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΑΥΛΟΝ

Η ΓΗ, ὁ κόκκος αὐτὸς τῆς ἄμμου ἐν συγκρίσει μὲ τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀστέρων ποὺ στροβιλίζονται εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τοῦ οὐρανοῦ· ἡ γῆ, ὁ μικροσκοπικὸς αὐτὸς πλανήτης, τὸν ὁποῖον ἡ θεία πρόνοια τοῦ Δημιουργοῦ ὥρισεν ὡς κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶνε μία γυμνή, ἄνυδρος, κατάξηρος σφαῖρα, ὡς ὁ δορυφόρος αὐτῆς, ἡ σελήνη. Ὅχι. Ἡ γῆ δὲν ἔχει μόνον τοὺς παγετῶνας καὶ τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Περιλαμβάνει καὶ τοπία θαυμάσια. Νησιῖδες ὡς ὠραιότατοι κύκνοι προβάλλουν ἀπὸ τοὺς ἀφρούς τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ὠκεανῶν καὶ λούονται καὶ δροσιζονται ἀπὸ τὰς αὔρας καὶ τοὺς ζεφύρους· λίμναι φυσικοὶ καθρέπται τῆς πέριξ καὶ ὑπεράνω αὐτῆς φύσεως· κοιλάδες ἐστολισμέναι μὲ τὴν καταπράσινον στολήν των· παρθένα δάση, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἰσηλθεν ὑλοτόμος καὶ δὲν ἠκούσθη κρότος κοπτομένου δένδρου· ὄροπέδια καὶ κορυφαὶ ὄρέων, ἐκ τῶν ὁποίων φαίνονται πανοράματα... ὦ καλὲ Θεέ, μὲ πόσας καὶ ποίας καλλονὰς κατεστόλισες τὴν γῆν!

Ἐκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη εἰς τὴν φάτνην

Εἰς ΜΙΑΝ ἀπὸ τὰς ὠραίας αὐτὰς τοποθεσίας θὰ ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ τὸ Θεῖον Βρέφος. Ἡμεῖς ὡς ἄνθρωποι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκλέξωμεν τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς μας. Ἀλλὰ τὸ Θεῖον Βρέφος, ὡς Θεὸς ποὺ εἶνε, Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, διὰ τοῦ ὁποίου «πάντα ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν» (Ἰωάν. 1,3) καὶ εἰς τὸν ὁποῖον τὰ πάντα εἶνε δοῦλα, θὰ ἠδύνατο ὡς τόπον τῆς γεννήσεώς του νὰ ἐκλέξῃ τὸ καθαρότερον, τὸ ὑγιεινότερον, τὸ ὠραιότερον μέρος τῆς οἰκουμένης. Δὲν τὸ ἐξέλεξεν. Ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἄγνωστός τις βασιλεύς, ὅστις ποτὲ ἀποβαλὼν τὴν βασιλικὴν ἀλουργίδα περιώδευσε τὴν χώραν τῶν ὑπηκόων του. Ἐταπεινώθη σφόδρα καὶ ἀφῆκε τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐκλέξῃ τὸν τόπον. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ὡς τόπον φιλοξενίας διὰ τὸν ὕψιστον αὐτὸν ἐπισκέπτῃν, ὅστις ἐπεσκέπτετο τὴν γῆν, ἐξέλεξεν... ἓνα σταῦλον.

Εἰς σταῦλον ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Εἰς σταῦλον; Ναί, εἰς σταῦλον! Ἀνοίξατε, παρακαλῶ, τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ ἀναγνώσατε ἐκ τοῦ Λουκᾶ κεφ. 2ον, στίχ. 6-7, καὶ θὰ ἴδητε μὲ πόσον ὀλίγας ἀλλὰ λίαν ἐκφραστικὰς λέξεις ὁ εὐαγγελιστὴς περιγράφει τὸν τόπον καὶ τὰς ἐν γένει συνθήκας τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· «Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοῦς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν

τῆ φάτνη, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι» (Λουκ. 2,6-7).

«Ἐν τῆ φάτνη» ὁ Χριστός. Ἄλλ' ἡ φάτνη (= τὸ παχνί) δὲν εἶνε μία ὠραία κομψὴ κόγχη ἐντοιχισμένη εἰς τοὺς διαδρόμους βασιλικῶν ἀνακτόρων καὶ μεγάρων· εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τοιχώματα ἀθλίων κτηρίων ποὺ χρησιμεύουν ὡς κατοικία τῶν ζῴων. Εἰς τὸ ἐκ πέτρας ἢ ξύλου βαθὺ κοίλωμα τῆς φάτνης τίθεται ἡ τροφή τῶν κτηνῶν. Γνωρίζετε ἐκ πείρας τὴν ζωὴν τῆς ὑπαίθρου; Εἶδατέ ποτε φάτνην; Εἰσήλθατέ ποτε εἰς σταῦλον; Ὑπὸ τῶν περιπετειῶν ἀπαισίας μνήμης ἡμερῶν τοῦ ἐθνικοῦ βίου καταδιωκόμενοι, ἀπειλούμενοι ἀπὸ ἀπηνεῖς διώκτας καὶ αἰμοβόρους σφαγεῖς –ὡς ὁ Δαυὶδ ἀπὸ τὸν Σαούλ– ἠναγκάσθητε νὰ ζητήσετε ἄσυλον εἰς ὅπας τῆς γῆς, εἰς σπήλαια, νὰ κρυφθῆτε προσωρινῶς εἰς κατεστραμμένα κτήρια καὶ νὰ διανυκτερεύσετε εἰς ἀχυρῶνας καὶ σταύλους ζῴων; Ἐζήσατέ ποτε καὶ ἀνεπνεύσατε τὴν βαρεῖαν, τὴν ἀποπνικτικὴν ἀτμόσφαιραν σταύλου; Ἐὰν ναί, τότε σεῖς πρὸ παντὸς δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὴν περιπέτειαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἡ ὁποία μίαν παγερὰν νύκτα τοῦ χειμῶνος, καταδιωκομένη ὑπὸ τῆς ἀφιλοξενίας τῶν Βηθλεεμιτῶν, ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ πέριξ τῆς κωμοπόλεως σπήλαια, ποὺ ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς σταῦλοι ζῴων, καὶ ἐκεῖ νὰ γεννήσῃ τὸν μονογενῆ, τὸν πρωτότοκον αὐτῆς υἱόν, τὸν Ἐμμανουήλ.

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός».

Ἐκτοτε παρῆλθον αἰῶνες πολλοί, καὶ τὸ ρεῦμα τῆς ἱστορίας ἀκατάσχετον βαίνει πρὸς τὸ τέρμα τῆς 2ας μ.Χ. χιλιετηρίδος. Χρονικῶς ἀπεμακρύνθημεν πολὺ. Καὶ ἡ μὲν φαντασία ζωγράφων, ποιητῶν καὶ λογοτεχνῶν διὰ τοῦ χρωστήρος, τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος ἐποίκιλε καὶ ἐξωράισε τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ εὐσέβεια τῶν πιστῶν ἐπὶ τοῦ σημείου ἐκείνου τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ἔνθα ἐτελεσιουργήθη τὸ μέγα μυστήριον, ἔκτισε μεγαλοπρεπέστατον ναόν. Ἄγνωριστος ἔχινεν ὁ τόπος. Οὐδαμοῦ τώρα, οὔτε εἰς τὰς εἰκόνας οὔτε εἰς τὸν τόπον, φαίνεται ἡ λάσπη, ὁ βόρβορος. Ὅλα φαίνονται καθαρὰ, ἀπαστράπτοντα. Ἄλλ' ὁ σταῦλος, ὄχι τῆς φαντασίας τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ζωγράφων, ὁ σταῦλος ἑνὸς πανδοχείου τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου οἱ ταξιδεύοντες σταθμεύουν καὶ παραδίδουν τὰ ὑποζύγια των πρὸς ἀνάπαυσιν, ὁ πραγματικὸς αὐτὸς σταῦλος, προβάλλει ἐνώπιόν μας καὶ πέραξ τοῦ σταύλου τούτου, ὡς γεγονότος καὶ συμβόλου, θὰ στραφῇ ἡ διδαχὴ μας.

Ἡ ὠραία κοιλὰς καταπάτημα ἀγγελῶν

ΩΣ ΕΙΠΟΜΕΝ καὶ ἄνωτέρω, ἡ κοιλὰς εἶνε ἐκ τῶν ὠραίων τοπίων τῆς γῆς. Ἰδίως ἐν ἡμέραις ἀνοιξέως. Δάπεδον αἰθούσης περσικοῦ ἀνακτόρου, ἐστρωμένον μὲ χνουδωτοὺς πολυχρώμους τάπητας, ὠχρίᾱ ἐμπρὸς εἰς τὸ θέαμα ποῦ ἐμφανίζει ἡ κοιλὰς ἐν ἡμέραις ἀνθήσεώς της. Εἶνε ἕνας τάπης, ποῦ

ὕφανεν ὄχι χεῖρ ἀνθρώπου ἀλλ' ἡ ἀόρατος χεῖρ τοῦ Δημιουργοῦ, τάπης κατάστικτος ἀπὸ ποικίλα ἀνθη ὄλων τῶν χρωμάτων καὶ ἀποχρώσεων, τάπης πού κάθε κλωστή –ἦθελα νὰ εἶπω κάθε λεπτὸς μίσχος, κάθε φύλλον, κάθε πέταλον– ἐκπέμπει ἐλαφρὰ ἀόρατα σταγονίδια ἀρώματος καὶ διαχέει ἄρρητον εὐωδίαν. Ὁ φυσικὸς αὐτὸς τάπης, ἀριστούργημα τῆς θείας τέχνης, σκεπάζει τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κοιλάδος, ἡ ὁποία ὁμοιάζει μὲ νύμφην ἐστολισμένην. Τῆς κοιλάδος τὰ κάλλη ψάλλει τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμάτων «Ἴδου ὁ χειμὼν παρήλθεν, ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν, ἐπορεύθη ἑαυτῷ, τὰ ἀνθη ὠφθη ἐν τῇ γῆ, καιρὸς τῆς τομῆς ἔφθακε, φωνὴ τῆς τρυγόνας ἠκούσθη ἐν τῇ γῆ ἡμῶν, ἡ συκῆ ἐξήνεγκεν ὀλύνθους αὐτῆς, αἱ ἄμπελοι κυπρίζουσιν, ἔδωκαν ὄσμήν» (Ἄσμ. 2,11-13). Τερπνὴ ἡ ὄψις τῆς κοιλάδος.

Ἄλλ' εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν κατάστασιν καὶ ἐμφάνισιν θὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολὺ ἡ κοιλάς; Ἴδου καὶ ἔρχεται ἀγέλη, ἀγέλαι. Ἐντὸς ὀλίγου ὅλη σχεδὸν ἡ κοιλάς καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰ τετράποδα. ὄνοι, ἡμίονοι, ἵπποι, βόες, βούβαλοι, πρόβατα, αἶγες καὶ οἱ πάντων ἀκαθαρότεροι, οἱ χοῖροι, πατοῦν τὸν τάπητα. Ποῦ εἰς αὐτὰ ἡ ποίησις; Ὁ ἐπὶ τῆς κοιλάδος τάπης μὲ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθέων δὲν εἶνε διὰ τὰ τετράποδα θέμα φιλολογίας καὶ φιλοσοφίας καὶ καλῶν τεχνῶν ἀλλὰ ἓνα ὠραιότατον γεῦμα. Καί, ξεύρετε; πεινοῦν πολὺ. Ὑπὸ τὸ πέλμα των συνθλίβουν τὸν χόρτον. Ξεσχίζουν τὸν τάπητα. Ἀνοικτιρμόνως ἀποσποῦν ἐκ τῆς γῆς τὴν χλόην,

καταβροχθίζουν λαιμάργως τὰ ἄνθη τὸ ἓνα κατόπιον τοῦ ἄλλου. Ὡ τὰ ἄνθη τῆς κοιλάδος! εἶνε ὥραϊα ὡς τὰ ἄστρα. Ἐκεῖνα μὲν ἐκεῖ ὑψηλὰ μαρμαίρουν θαυμασίως. Αὐτὰ δὲ ἐδῶ χαμηλὰ ἀκτινοβολοῦν τὴν χάριν, τὴν λάμψιν τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ, ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὁποίου τοιαῦτα ἀριστουργήματα τέχνης ἐξέρχονται.

Ὡ τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ! Ἐὰν τὸ ἄνθος εἶχε φωνήν, πρὸς τὸ τετράποδον πού τ' ὀπατεῖ θὰ ἔλεγε: «Δὲν μὲ βλέπεις; Δὲν μὲ λυπᾶσαι; Εἶμαι ἀκόμη νῆπιον. Μόλις ἐξῆλθον ἀπὸ τὰ μητρικὰ σπλάγχνα τῆς γῆς. Θέλω νὰ αὐξηθῶ. Θέλω νὰ φθάσω εἰς ὄλην τὴν πληρότητά μου, νὰ ἐμφανισθῶ μὲ ὄλην τὴν μεγαλοπρέπειάν μου. Διατί τόσο ἀπροόπως μὲ κόπεις; Δὲν σοῦ ἀρέσει νὰ στολίζω τὴν κοιλάδα καὶ νὰ εὐφραίνω τοὺς διαβάτας;...».

Ἄλλὰ τὸ τετράποδον δὲν τὸ ἀφήνει. Δὲν τοῦ δίδει προθεσίαν ζωῆς οὐδὲ σιγμῆν. Δρέπανον αἰ ὀδοντοστοιχίαι τοῦ κτήνους. Κόπτει τὸ ἄνθος. Τὸ σφάζει. Τὸ καταβροχθίζει. Τὸ μεταφέρει καὶ τὸ ἐνταφιάζει εἰς τὰς ἐπὶ τούτῳ εἰδικὰς ἀποθήκας, τὸν εὐρὺν καὶ πολὺπλοκον στόμαχον τοῦ μηρυκαστικοῦ. Ἐκεῖ λειτουργεῖ ἐργαστήριον, χημεῖον ὀλόκληρον. Ἐκεῖ τὰ ἄνθη ὑφίστανται τὴν μεταβολήν. Θὰ μεταβληθοῦν εἰς πολτόν, ὁ δὲ πολτός εἰς αἷμα, τὸ δὲ αἷμα θὰ μεταβληθῆ εἰς γάλα, σάρκα, νεφρᾶ, ὀστᾶ, δέρμα, τρίχας, κέρατα...

Χρήσιμος, θὰ εἶπητε, μεταβολή, μεταστοιχείωσις. Ἄλλ' ἢ μεγίστη ποσότης, τόννοι ἀνθέων, θὰ μεταβληθοῦν εἰς... κόπρον. Καὶ ἡ κόπρος ρίπτεται εἰς τὸν σταῦλον. Καὶ νέα κόπρος εἰς τὴν παλαιὰν καθημερινῶς προστιθεμένη σχηματίζει παχύτατα στρώματα ἀκαθάρτου ὕλης. Πᾶς ὁ τολμῶν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοιοῦτον σταῦλον αἰσθάνεται τοὺς πόδας του νὰ βυθίζωνται ἐντὸς τῆς κόπρου· ἕνα αἴσθημα δυσφορίας καὶ ἀηδίας τὸν καταλαμβάνει, καὶ δὲν βλέπει τὴν ὥραν πότε νὰ ἐξέλθῃ ἀπ' ἐκεῖ· ἐκτὸς μόνον, ἐὰν ἔχη ἐξοικειωθῆ μὲ τὴν δυσοσμίαν τοῦ σταύλου καὶ παραμένη ἐν αὐτῷ ὡς ὁ ἄσωτος νέος τῆς παραβολῆς, ὁ τὸν σταῦλον τῶν χοίρων ἔχων ὡς στέγην τῆς χρεωκοπημένης του ζωῆς...

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός».

Ἐντὸς σπηλαίου, ἐντὸς σταύλου, ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Λίκνον του μία φάτνη. Καὶ διατί τοῦτο;

Και μόνον ἡ ὑπενθύμις τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, ὅστις κατήντησε βοσκὸς χοίρων καὶ ἔζη ἐντὸς σταύλου, εἶνε, νομίζομεν, ἀρκετὴ διὰ νὰ ἐξαχθῇ τὸ δίδαγμα, διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὁ φίλος ἀναγνώστης, τί ἐσυμβόλιζεν ὁ πραγματικὸς ἐκεῖνος σταῦλος τῆς Βηθλεέμ. Πρὸς καλυτέραν λοιπὸν κατανόησιν τοῦ συμβολισμοῦ ἃς συνεχίσωμεν.

Τὰ μυρίπνοα ἄνθη

ΩΡΑΙΑ ΕΙΝΕ τὰ ἄνθη τῆς κοιλάδος. Ἄλλὰ δὲν εἶνε τὰ μόνα. Ἐκτὸς αὐτῶν, τῶν ἐφημέρων ἀνθέων, ὑπάρχουν καὶ ἄλλης φύσεως ἄνθη. Ἄνθη, ποὺ φυτρώνουν ὄχι ἐπὶ τοῦ ὑλικοῦ ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐδάφους. Ἄνθη, ποὺ εὐωδιάζουν θεῖον ἄρωμα. Ἄνθη παραδείσια. Ποῖα τὰ ἄνθη ταῦτα; Εἶνε ἡ θεία εὐωδία καὶ ἡ ὑπέροχος λάμψις ποὺ κοσμοῦν ὠρισμένα πλάσματα. Ἐπάνω εἰς ὠρισμένα πρόσωπα, πράγματα, ἰδέας καὶ θεσμοὺς ὑπάρχει μία χάρις, μία ὠραιότης —ὀμιλῶ ὄχι περὶ τῆς σωματικῆς ἀλλὰ περὶ τῆς ψυχικῆς ὠραιότητος—, μία ὠραιότης ἣ ὁποία ἐλκύει, γοητεύει, μεθύσκει, αἰχμαλωτίζει τὸν ἄνθρωπον, τὸν εὐγενῆ ἄνθρωπον ποὺ ἔχει ὀξείαν τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ὠραίου.

Ἄνθη πνευματικά! Θέλετε παραδείγματα; Μόλις π.χ. ἀναφέρεις μετὰ πίστεως τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ καρδιά σου καὶ τὸ περιβάλλον σου πληροῦνται μιᾶς ἀρρήτου πνευματικῆς

εὐωδίας, ὡσὰν νὰ κρατῆς εἰς χεῖρας εὐῶδες ἄνθος. Σὺ, ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, σὺ, Χριστέ, εἶσαι τὸ ἄνθος, τὸ μοναδικὸν ἄνθος, τὸ αἰώνιον ἄνθος, τὸ «ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσοαί». Σὺ ἔχεις τὸ εὐωδέστερον τῶν ὀνομάτων. Ὡς λέγει τὸ Ἄσμα Ἄσμάτων, «μύρον ἐκκενωθὲν ὄνομά σου» (1,3). Ἐκ τοῦ ἄνθους αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ θάλλῃ αἰωνίως, λαμβάνει τὴν σχετικὴν εὐωδίαν καὶ πᾶν ἄλλο ἄνθος, πᾶς ἄλλος ἅγιος. Οἱ ἅγιοι εὐωδιάζουν ἐκ τοῦ ἀρώματος τῆς ἀρετῆς, διότι συνέζησαν μετ' ἐκείνου τοῦ ἄνθους. Μετὰ τὸ πρῶτον ἄνθος, δευτέρου ἄνθος ἐκλεκτόν, ὑπέροχον, ἀσύγκριτον εἶνε ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος. Κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἁκαθίστου ὕμνου ἡ Ἐκκλησία ψάλλει εἰς αὐτήν: «Ῥόδον τὸ ἀμάραντον, χαῖρε, ἡ μόνη βλαστήσασα· τὸ μῆλον τὸ εὐοσμον, χαῖρε, ἡ τέξασα· τὸ ὀσφράδιον τοῦ πάντων Βασιλέως...». Ἄνθη πολύχρωμα καὶ πολύοσμα εἶνε οἱ ὄσιοι, οἱ ὁμολογηταί, οἱ μάρτυρες, οἱ διδάσκαλοι καὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτοὶ εἶνε τὰ μυρίπνοα ἄνθη τοῦ νοητοῦ παραδείσου.

Τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ πρὸ παντὸς τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔπρεπε νὰ τιμῶνται· νὰ κρατῶνται ὑψηλά, ὅπως ὑψηλὰ εἰς τὴν κομβιοδόχην ἔχουν τὰ ἄνθη οἱ φιλανθεῖς. Τιμῶνται λοιπόν; Δυστυχῶς τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων καὶ τοῦ Κυρίου ἄνευ φόβου λαμβάνουν εἰς τὸ στόμα των πολλοὶ καὶ τὰ περιχρῖουν μὲ λέξεις αἰσχράς, ἀκατονομάστους, αἱ ὁποῖαι ὑπενθυμίζουν κοπρῶνα. Οὕτως οἱ ἀδάμαντες ρίπτονται εἰς τὸν

σταῦλον. Καὶ οἱ μὲν ἀδάμαντες δὲν χάνουν τὴν ἀξίαν των, ἀλλ' οὐαὶ εἰς τοὺς ρίπτοντας τοὺς ἀδάμαντας...

Τὰ ἄνθη εἰς κόπρια

Εἰς ΚΟΠΡΙΑ ΟΜΩΣ ὄχι μόνον ρίπτονται, ἀλλὰ καὶ μεταβάλλονται πράγματα καὶ πρόσωπα, τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ μένουν ἄνθη ἀμάραντα. Εἰς κόπρια τὰ ἄνθη; Ἄς φέρωμεν ἓνα παράδειγμα. Ἡ ζωγραφικὴ εἶνε ἓνα ἄνθος, μία ὠραία ἐξάνθισις τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου. Μία ἐπιτυχὴς εἰκὼν εἶνε ἄριστον βιβλίον τοῦ λαοῦ. Ἔρχεται ὅμως ὁ ἄνευ Θεοῦ ἄνθρωπος καὶ χρησιμοποιεῖ τὴν ζωγραφικὴν κακῶς καὶ δι' αὐτῆς κατασκευάζει εἰκόνας ἀσέμνους διὰ νὰ σκανδαλίζη, νὰ διερεθίζη τὰ νεῦρα, νὰ ἐξάπτῃ τὰς ἀκολάστους ἐπιθυμίας καὶ ὀρμὰς καὶ νὰ γεμίζη τὴν καρδίαν μὲ βόρβορον. Οὕτως ἡ ζωγραφικὴ ὑπὸ ἀναξίων ζωγράφων μετεβλήθη εἰς σταῦλον. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὴν γλυπτικὴν καὶ μὲ τὴν ᾠδικὴν καὶ μὲ πᾶσαν ἄλλην ὠραίαν τέχνην. Τὸ αὐτὸ καὶ μὲ τὴν ποίησιν καὶ μὲ τὴν λογοτεχνίαν. Τὸ αὐτὸ καὶ μὲ τὸν τύπον. Τὸ αὐτὸ καὶ μὲ πᾶσαν ἄλλην ἐκδήλωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἐμφανισθοῦν τὰ ἄνθη, τὸ δίποδον κτῆνος ποῦ λέγεται ἄνθρωπος, τὸ ὅποιον μὲ τὰ πάθη του κατέρριψε τὴν θεῖαν εἰκόνα εἰς ἐπίπεδα χειρότερα τοῦ κτήνους, τὰ καταπατεῖ, τὰ κόπτει, τὰ καταβροχθίζει.

Εἰς τὸ ὠραῖόν του βιβλίον «Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ»

ὁ Τζιοβάννι Παπίνι παρατηρεῖ «Τάχα ὁ κόσμος δὲν εἶναι ἕνας ἀπέραντος σταῦλος, ὅπου οἱ ἄνθρωποι τρῶνε καὶ κοπρίζουν; Τὰ πιὸ ὄμορφα, τὰ πιὸ ἀγνά, τὰ πιὸ θεῖα πράγματα δὲν τὰ μεταβάλλουν ἄρα, μὲ διαβολικὴ ἀλχημεία, σὲ κοπριά;». Καὶ ἐπάνω εἰς τὰ βουνὰ αὐτὰ τῆς κόπρου, ποὺ συνεσώρευσαν ποιηταί, ζωγράφοι, λογοτέχναι, δημοσιογράφοι, φιλόσοφοι, κινωνιολόγοι, ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς, ἐξαπλώνονται οἱ ἄνθρωποι καὶ κοιμῶνται μακαρίως, καὶ ὀνομάζουν τὰ βουνὰ αὐτὰ τῆς κοπρίας «ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς».

Ἡ κοινωνία σταῦλος

ΔΕΥΤΕ, ΤΩΡΑ, ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ καὶ πῶς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἐορτάζεται ἡ ἐπέτειος τοῦ μεγίστου τούτου γεγονότος τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, τοῦ Σωτῆρος. Ποῦ; Ὑπάρχει τῆς γῆς μέρος κακίας καθαρὸν, διὰ νὰ ἐναποθέσωμεν ἐκεῖ τὸν πολύτιμον μαργαρίτην, τὸν Κύριόν μας; Ἔχετε σεῖς νὰ μᾶς ὑποδείξετε τοιοῦτον μέρος καθαρὸν; Διατί ἀφήνετε νὰ περιπλανᾶται τὸ Θεῖον Βρέφος; Πάλιν εἰς σταῦλον ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι θὰ καταλήξῃ; Ἄλλοίμονον! Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ εἰς ὅλας τὰς ποικίλας αὐτῆς ἐκφάνσεις ἐκπέμπει δυσσομίαν ἀφόρητον, δυσσομίαν σταύλων. Εἰς σταύλους ἔχουν τὰ πάντα μεταβληθῆ. Καὶ μέσα εἰς τοὺς συγχρόνους σταύλους, ὅπου τὰ δίποδα κτήνη ὀγκανίζουν καὶ λακτίζουν καὶ κατ' ἀλλήλων ἐπιτίθενται καὶ ἀσχημονοῦν ποικι-

λοτρόπως καὶ ἐκ τῆς καρδίας αὐτῶν ἐκβάλλουν
τόσας ἀκαθαρσίας, ἐορτάζεται ἐκάστοτε ἡ ἐπέτειος
τῆς Γεννήσεως.

Ἡ κάθαρσις διὰ τοῦ Χριστοῦ

ΑΛΛ' ἄς μὴ μᾶς καταλάβῃ ἡ ἀπελπισία. Παρ' ὄλην τὴν ἀθλιότητά μας ἄς μὴ ἀποβάλωμεν τὴν παρήγορον ἐλπίδα, ὅτι ἡ κοινωνία μας δὲν θὰ εἶνε πάντοτε ὡς ὁ σταῦλος. Ἡ κοινωνία μας θὰ καθαρισθῇ. Καὶ τὴν ἐλπίδα μας αὐτὴν στηρίζομεν εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν κατέχει τὸ Θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεέμ. Τῆς καθαρτικῆς δυνάμεώς του ἔχομεν δείγματα πολλά, ἄπειρα.

Σταῦλος ἀκάθαρτος δὲν ἦτο ἡ ζωὴ τῆς πόρνης ἐκείνης, περὶ τῆς ὁποίας τόσον συγκινητικῶς ὁμιλεῖ τὸ Εὐαγγέλιον; Μελετήσατε τὴν σχετικὴν περικοπὴν (Λουκ. 7,36-50). Καὶ ὅμως ἡ ἁμαρτωλὸς αὐτὴ γυνὴ διὰ τῆς πίστεως εἰς Ἐκεῖνον καὶ τῶν δακρύων τῆς μετανοίας τῆς ἐκαθαρίσθη· ἡ ἀκάθαρτος καρδιά τῆς ἔγινε καθαρὰ, λάμπουσα ὑπὲρ τὰ διαφανῆ κρύσταλλα, ἔγινεν αἴθουσα κατάλληλος δι' ὑποδοχὴν τοῦ Βασιλέως τῶν ὅλων, μυστικὸν σαλόνι, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον τὸν ἐδέχετο καὶ μετ' αὐτοῦ συνωμίλει καὶ ηὐφραίνετο πνευματικῶς καὶ ἐπέθετο ὅτι μία στιγμὴ ἁγίας συναναστροφῆς μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀξίζει ἀσυγκρίτως περισσότερο χιλίων ἐτῶν παραμονῆς καὶ διασκεδάσεως εἰς κοσμικὰς αἰθούσας καὶ μέγαρα.

Ὁ σταῦλος ἐκαθάρισθη καὶ μετεβλήθη εἰς ἐνδιαίτημα, εἰς ἐκκλησίαν, εἰς οἶκον Θεοῦ.

Σταῦλος ἦτο καὶ ἡ ἄλλη ἐκείνη μεγάλη πόρνη ἢ τὰ ἔθνη διαφθείρουσα, ἢ ἀρχαία Ῥώμη, ἢ αὐτοκρατορία ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν συνέρρεον ὅλα τὰ αἴσχη καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἐξεπορεύοντο ὅλα τὰ αἴσχη. Εἰς τὰς παραμονὰς τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος εἶχε καταστήσει κέντρον διεθνοῦς διαφθορᾶς. Ὑπὸ ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορας ἐκφύλους ἢ Ῥώμη, μὲ τὰ ἀνεκδιήγητα ὄργια τῆς, ἐσήπετο κυριολεκτικῶς. Ἀναγνώσατε τοὺς ποιητάς, φιλοσόφους καὶ ἱστορικοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ θὰ φρίξετε. Ἡ αἰδῶς, κατὰ Σενέκαν, εἶχεν ἐκλείψει. Ἡ ἀθρότης ἀνύπαρκτος. Τὰ ἐγκλήματα δημοσία ἐτελοῦντο καὶ ἐχειροκροτοῦντο. Ἀκάθαρτος ἢ Ῥώμη! Τίς αὐτὴν ἐκαθάρισεν; Ὁ χριστιανισμός, ἀπαντᾷ ἡ ἀδέκαστος ἱστορία. Ἀλλὰ διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ ὅλα τὰ αἴσχη τῆς εἰδωλολατρικῆς ζωῆς, πόσοι κόποι, πόσοι μόχθοι, πόσα αἵματα ἐχρηιάσθησαν! Ἀναρίθμητοι τάφοι τῶν κατακομβῶν, ποταμοί, σπήλαια καὶ ὄπαι τῆς γῆς, πού ἐδέχθητε τὰ τίμια σκηνώματα τῶν γενναίων ἐκείνων ἀγωνιστῶν, λαλήσατε ἡμῖν καὶ εἶπατε τὰς μάχας των... Τὸ ἐνδοξον παρελθὸν τοῦ χριστιανισμοῦ μᾶς δίδει θάρρος διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον.

Καὶ τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν συνεσωρεύθησαν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας βουναὶ κοπρίας καὶ ἐσχηματίσθησαν νεότε-

ροι σταῦλοι Αὐγείου, ἕνας καὶ μόνον, θὰ τὴν καθαρίση, Ο ΧΡΙΣΤΟΣ. Ἄλλ' ἢ καθαρσις θὰ γίνῃ διὰ τῆς συνεργασίας μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Ὁ Θεὸς θέλει. Πρέπει νὰ θελήσωμεν καὶ ἡμεῖς. Ἄς θελήσωμεν λοιπόν. Ἄς πιστεύσωμεν εἰς αὐτόν. Ἄς ἀγωνισθῶμεν ὅλοι. Ἄς εἴμεθα ἔτοιμοι διὰ πᾶσαν θυσίαν. Καὶ τότε ὁ τόπος μας θὰ καθαρισθῇ ἀπὸ ὅλα τὰ αἴσχη καὶ μία καθαρὰ Ἑλλάς θὰ προβάλλῃ, καὶ ἐξ ἀγνῶν ὀτομάτων καὶ καρδιῶν τῶν Ἑλλήνων θὰ ψάλλεται τότε χαρμοσύνως:

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός·
ἀκολουθήσωμεν λοιπόν ἔνθα ὁδεύει ὁ ἀστήρ
μετὰ τῶν μάγων, Ἀνατολῆς τῶν βασιλέων.
Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἀκαταπαύστως ἐκεῖ
ποιμένες ἀγραιοῦσιν ᾠδὴν ἐπάξιον·
Δόξα ἐν ὑψίστοις, λέγοντες,
τῷ σήμερον ἐν σπηλαίῳ τεχθέντι
ἐκ τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου
ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας».

Τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὸ θεῖον

«Ἐγεννήθη μὲν, ἀλλὰ καὶ ἐγεγέννητο· ἐκ γυναικὸς μὲν ἀλλὰ καὶ παρθένου. Τοῦτο ἀνθρώπινον, ἐκεῖνο θεῖον. Ἀπάτωρ ἐντεῦθεν, ἀλλὰ καὶ ἀμήτωρ ἐκεῖθεν. Ὅλον τοῦτο θεότητος. Ἐκνοφορήθη μὲν, ἀλλ' ἐγνώσθη προφήτῃ, καὶ αὐτῷ κωφορομένῳ καὶ προσκιρτῶντι τοῦ Λόγου, δι' ὃν ἐγένετο. Ἐσπαργανώθη μὲν, ἀλλ' ἀποσπαργανοῦται τὰ τῆς ταφῆς ἀνιστάμενος. Ἐν φάτνῃ μὲν ἀνεκλίθη, ἀλλ' ὑπ' ἀγγέλων ἐδοξάσθη καὶ ὑπὸ ἀστέρων ἐμηνύθη καὶ ὑπὸ μάγων προσεκυνήθη»

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ

(Γ' θεολογικὸς λόγος· Ε. Π. Migne 36,97)

ΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

«Μυστήριον ξένον ὄρω καὶ παράδοξον· οὐρανὸν
τὸ σπήλαιον· θρόνον χερουβικὸν τὴν Παρθένον·
τὴν φάτιν χωρίον, ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος,
Χριστὸς ὁ Θεός, ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν»
(εἶρμος θ' ᾠδῆς)

Ε ΟΡΤΗ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ἑορτὴ καὶ πανή-
γυρις εἶνε ἡ γέννησις τοῦ Κυρίου. Ἑορτή,
τὴν ὁποῖαν ὁ ἱ. Χρυσόστομος ὠνόμασε μητρόπολιν,
δηλαδὴ μητέρα τῶν ἑορτῶν. Διότι, ἐὰν δὲν ἐγεννᾶτο
ὁ Χριστός, οὔτε Ὑπαπαντήν, οὔτε Θεοφάνεια, οὔτε
Μεταμόρφωσιν, οὔτε Μεγάλην Παρασκευήν, οὔτε
Πεντηκοστήν, οὔτε ἄλλην τινὰ ἑορτὴν ἀγίου θὰ
ἑωρτάζομεν.

Ἄσύλλητος ἡ φύσις τοῦ μυστηρίου

ΠΟΙΟΝ ΓΕΓΟΝΟΣ ἑορτάζομεν; Εἶνέ τι τὸ ἀπερί-
γραφον. Εἶνε τὸ μεγαλύτερον γεγονός τῆς παγκο-
σμίου ἱστορίας. Ποῖον; Ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔγι-
νεν υἱὸς τῆς Παρθένου, «ἴνα», κατὰ Μ. Ἀθανάσιον,
«τὸν ἄνθρωπον θεὸν ἀπεργάσῃται».

Πῶς συνετελέσθη τοῦτο; Μυστήριον! Ἄλλ' ἄς

μη φαίνεται παράδοξον, διότι αὐτὸ δὲν εἶνε τὸ μόνον μυστήριον. Ὁλόκληρος ὁ ὑλικὸς κόσμος κολυμβᾷ εἰς τὸ μυστήριον. Ἐὰν ἕνα ἄτομον τῆς ὕλης, τὸ ἐλάχιστον τοῦτο σωματίδιον, ἐγκλεῖη μυστήρια, τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν οἱ ἐπιστήμονες νὰ διερευνήσουν καὶ παραμένουν ἀνεξερευνήτα, πολὺ περισσότερον αἱ ὑπερφυσικαὶ καὶ ὑπέρλογοι ἀλήθειαι τῆς πίστεώς μας – ἐν οἷς καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου– εἶνε μυστήρια δυσεξερευνήτα. Εἰδικῶς δὲ ἡ σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὡς ὁμολογεῖ καὶ ὁ ὑμνογράφος, εἶνε «μυστήριον ξένον» καὶ «παράδοξον». Μικρὰ εἶνε ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου, ἔστω καὶ ἂν εἶνε διάνοια Ἀϊνστάϊν, διὰ νὰ τὰ κατανοήσῃ. Ἐὰν ἡ θάλασσα δὲν χωρῇ εἰς ἕνα ποτήριον, πολὺ περισσότερον δὲν χωροῦν τὰ μυστήρια τῆς πίστεως εἰς τὸν πεπερασμένον νοῦν τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον ὅσοι ἔχουν τὴν κεραϊάν τῆς πίστεως δύνανται νὰ συλλάβουν κάπως τὸ μέγα μυστήριον, τοῦ ὁποῖου ἐορτάζομεν τὴν ἱερὰν μνήμην.

Ἄλλ’ ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν φύσιν τοῦ μυστηρίου, δυνάμεθα ὅμως νὰ ἴδωμεν τὰς ἐξωτερικὰς συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας τοῦτο συνετελέσθη. Εἰς τοῦτο μᾶς προσκαλεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία λέγουσα: «Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός».

Ποῦ ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ...

ΟΥΔΕΙΣ, ἀγαπητοί μου, οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν τῶν

κοινῶν ἀνθρώπων ἐξέλεξε τὸν τόπον, ὅπου θὰ ἐγεννᾶτο. Οὐδεὶς προσδιώρισε τὸν χρόνον, καθ' ὃν θὰ ἐγεννᾶτο. Οὐδεὶς ἐξέλεξε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐγεννᾶτο. Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἐὰν διὰ πάντα κοινὸν θνητὸν οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα, δὲν συμβαίνει ὅμως κάτι παρόμοιον καὶ μὲ τὸν Χριστόν. Διότι ὁ Χριστὸς δὲν ἦτο μόνον ἄνθρωπος· ἦτο καὶ Θεός. Καὶ ὡς Θεὸς πάνσοφος καὶ παντοδύναμος ἠδύνατο νὰ ἐκλέξη ἄλλας συνθήκας, ἀνωτέρας ἀπὸ ἐκείνας ὑπὸ τὰς ὁποίας γεννῶνται οἱ ἄνθρωποι.

Θὰ ἠδύνατο ὁ Χριστὸς νὰ μὴ γεννηθῆ ὡς νήπιον ἀσθενὲς καὶ ἀδύνατον, ἀλλὰ νὰ ἐμφανισθῆ ὡς ὄριμος ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας του, ὅπως ἐπαρουσιάσθη ὁ Ἀδάμ. Καὶ ὅμως ἐγεννήθη ὡς νήπιον κλαυθμηρίζον μέσα εἰς φάτνην ἀλόγων ζώων. Θὰ ἠδύνατο νὰ γεννηθῆ ἀπὸ μίαν βασίλισσαν ἢ πριγκίπισσαν ἢ ἄλλην τινὰ ὀνομαστήν γυναῖκα. Καὶ ὅμως ἐπροτίμησε νὰ γεννηθῆ ἀπὸ μίαν ἄσημον πτωχοτάτην κόρην τῆς Ναζαρέτ. Θὰ ἠδύνατο ὁ Χριστὸς νὰ γεννηθῆ εἰς χιονοσκεπῆ κορυφὴν ὄρους τινός, ἢ εἰς μικράν τινα νῆσον ἀπὸ τὰς εὐλογημένας νήσους τοῦ Αἰγαίου, αἱ ὁποῖαι ὡς κύκνοι κολυμβοῦν εἰς τὰ θαλάσσια ὕδατα, ἢ εἰς ἓνα δάσος, ὅπου ψάλλουν τὰ ψῆδικὰ πτηνά, ἢ εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ τόσα ἄλλα ὠραῖα τοπία τῆς γῆς. Θὰ ἠδύνατο ἀκόμη νὰ γεννηθῆ εἰς τὴν Ῥώμην, τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κόσμου, ἢ εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν πόλιν τῶν γραμμάτων

καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, ἢ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ κέντρον τῆς θρησκείας. Καὶ ὁμως! Ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλεέμ, ἓνα μικρὸν καὶ ταπεινὸν χωρίον τῆς Παλαιστίνης.

«Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός»!

Καὶ ποῦ ἐγεννήθη!

ΘΑ ΗΔΥΝΑΤΟ, ὡς εἴπομεν, νὰ ἐγεννᾶτο ὁ Χριστὸς εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραῖα καὶ φημισμένα μέρη τοῦ κόσμου. Ἄλλὰ δὲν ἐγεννήθη εἰς κανένα ἀπὸ αὐτά. Ποῦ ἐγεννήθη, λοιπόν; Τὸ ἐσκέφθημεν; Τὸ ἠσθάνθημεν; ΑΥΤΟΣ ποῦ ἐξουσιάζει τοὺς γαλαξίας, ΑΥΤΟΣ ποῦ κατέχει, ὡς δημιουργός, τὴν γῆν «καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς» (Ψαλμ. 23,1), δὲν ἐξέλεξε διὰ τὴν γέννησίν του ἄλλον χῶρον παρὰ ἓνα σπήλαιον, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς σταῦλος!

Μεγάλη φιλοσοφία, ὡς λέγει ὁ Τζιοβάννι Παπίνι. Διατί ἐξέλεξε τὸν σταῦλον; Διότι ὁ σταῦλος ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τότε ἀνθρωπότητος. Ἡ ἀνθρωπότης ἦτο ἠθικῶς ἀκάθαρτος καὶ ἀνέδιδεν ὀσμὴν βαρεῖαν καὶ ἀποπνικτικὴν. Σταῦλος ἦτο ἡ ἀνθρωπότης! Ἡ γυναῖκα δὲν ἐθεωρεῖτο ἄνθρωπος. Τὰ βρέφη ἐξεσφενδονίζοντο εἰς τὸν Καιάδα τοῦ Ταυγέτου. Οἱ δοῦλοι δὲν ἐθεωροῦντο οὐδὲ ζῶα, ἀλλ' ἦσαν ἀντικείμενα πρὸς πᾶσαν χρῆσιν ὑπὸ τῶν κυρίων των. Σταῦλος ἦτο ἡ ἀνθρωπότης, μὲ σταυλάρχην

τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ῥώμης. Σταῦλος, ὅστις ὑπενθυμίζει τὸν μυθικὸν ἐκεῖνον σταῦλον τοῦ Αὐγείου, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον ἐπισωρευθῆ κόπρια αἰώνων καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὰ καθάρῃ, μόνον δὲ ὁ ἥρωας Ἡρακλῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἠλλαξε τὴν κοίτην τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ μὲ τὰ ὄρμητικὰ ρεῖθρά του ἐκαθάρισε τὸν σταῦλον.

Σταῦλος ἡ ἀνθρωπότης! Ἀλλὰ παρ' ὄλην τὴν διαφθορὰν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, εἰς τὰ στήθη τῶν λογικῶν πλασμάτων ὑπέκαιεν ἕνας σπινθήρ, ὁ σπινθήρ τῆς αἰωνιότητος. Ὅπως ὁ ἀετὸς εἶνε πλασμένος νὰ πετᾷ εἰς τὰ αἰθέρια ὕψη καὶ νὰ βλέπῃ τὸν ἥλιον κατὰ πρόσωπον, ἐὰν δὲ τοῦ κόψῃ τις τὰς πτέρυγας ἢ τὸν ἐγκλωβίσῃ ὑφίσταται μαρασμὸν καὶ ἀποθνήσκει, ἔτσι καὶ πᾶς ἄνθρωπος, φέρων ἐντός του τὴν πνοὴν τοῦ Θεοῦ, εἶνε πλασμένος διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ ὡς ἄλλος ἀετὸς λέγει κατὰ τὸν ποιητὴν·

«Δὸς μου δυὸ πτέρυγας χρυσᾶς, ψηλὰ γὰ νὰ
πετᾶζω,
πλησίον τοῦ Κυρίου μου, ἐκεῖ νὰ καταπαύσω».

Σήμερον ποῦ γεννᾶται;

«ΔΕΥΤΕ ΙΔΩΜΕΝ, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός»!

Ἐγεννήθη ὡς νήπιον, διὰ νὰ προστατεύσῃ τὰ νήπια.

Ἐγεννήθη ἐκ γυναικός, διὰ νὰ ἐξυψώσῃ τὴν γυναῖκα.

Ἐγεννήθη ἐκ παρθένου, διὰ νὰ τιμήσῃ τὴν παρθενίαν.

Ἐγεννήθη εἰς ἓνα χωρίον, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν ὕπαιθρον.

Ἐγεννήθη εἰς σταῦλον, διὰ νὰ διδάξῃ ὅτι σταῦλος ἦτο ἡ ἀνθρωπότης, ἀλλὰ καὶ ἡ καρδιά παντός ἀνθρώπου.

Διὰ τοῦτο, ὅπου ὑπάρχει ἡ ἀθωότης, ἡ ὁποία λάμπει εἰς τὸ πρόσωπον τῶν νηπίων·

ὅπου ὑπάρχει παρθενία, ἡ ὁποία ἐθριάμβευσεν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου·

ὅπου ὑπάρχει στοργὴ καὶ ἐνδιαφέρον, ὅπως ἐκεῖνα τῆς Παναγίας μητρός του, τῆς γλυκείας μάνας τοῦ κόσμου·

ὅπου ὑπάρχει εὐγένεια καὶ φόβος Θεοῦ, σεμνότης καὶ ἐγκράτεια, πίστις καὶ ὑπακοὴ εἰς τὸ θεῖον θέλημα, πράγματα ποὺ ἐκόσμουν τὸν μνήστορα Ἰωσήφ·

ὅπου ὑπάρχει πόθος ἀληθείας, ὡς ἐκεῖνος ποὺ ἔβροσκεν εἰς τὰ στήθη τῶν μάγων, οἱ ὅποιοι διέτρεξαν μακρινὰς ἀποστάσεις διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὸ Θεῖον Βρέφος·

ὅπου ὑπάρχει βαθεῖα ταπεινώσις, ἀπλότης καὶ ἄδολος καρδιά, ὡς ἐκεῖνα τῶν ποιμένων,

ἐκεῖ γεννᾶται ὁ Χριστός.

Ὅχι Χριστούγεννα χωρὶς Χριστὸν

ΕΙΘΕ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων νὰ μὴ εἶνε δι' ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς ἀπλῶς γαστρονομικὴ τις ἑορτὴ, νὰ μὴ εἶνε ἡμέρα χαρτοπαιγνίων καὶ ὀργίων, νὰ μὴ εἶνε Χριστούγεννα χωρὶς Χριστὸν, ἀλλὰ νὰ εἶνε ἡμέρα λαμπρὰ καὶ εὐφρόσυνος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν θὰ αἰσθανθῇ εἰς τὴν καρδίαν του ὡς εἰς ἄλλην φάτην νὰ γεννᾶται ὁ Χριστὸς καὶ διὰ τῆς κεραίας τῆς πίστεως θὰ συλλάβῃ τὸν ἐξαίσιον ἀγγελικὸν ὕμνον·

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Τὸ μέγα γεγονός

«Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει· καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει· ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι· μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι· δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός»

(κοντάκιον Χριστουγέννων)

ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ο ΒΙΟΣ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τῆς φάτνης τῆς Βηθλεὲμ μέχρι τοῦ λόφου τοῦ Γολγοθᾶ, ὑπῆρξε μία ἀδιάκοπος σειρὰ θλίψεων, διωγμῶν καὶ ταπεινώσεων. Αὐτός, ὅστις ἔμελλε νὰ χρηματίσῃ τὸ πρότυπον τῆς ὑπομονῆς μυριάδων ψυχῶν, διῆλθε προηγουμένως διὰ τῆς καμίνου τῶν θλίψεων τοῦ κόσμου τούτου. Ἐν αὐτῇ τῇ φάτνῃ διώκεται. Νήπιον ἀθρότατον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔθιξεν ἀκόμη οὔτε διὰ λόγων οὔτε δι' ἔργων τὰ ἁμαρτωλὰ συμφέροντα τῶν ἀνθρώπων, προκαλεῖ τὴν ἀνησυχίαν καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Ἡρώδου, τοῦ ἡγεμόνος τῆς χώρας. Ὁ

θηριώδης τοὺς τρόπους ἡγεμῶν οὗτος δὲν θὰ ἠσύχαζεν, ἐὰν προηγουμένως δὲν ἔπνιγεν ἐν τῷ αἵματι τὴν ζωὴν τοῦ Νηπίου, τὴν πολυτιμοτέραν ζωὴν τοῦ κόσμου ὅλου. Ἐν τῇ μανίᾳ του συλλαμβάνει τὸ σατανικὸν σχέδιον νὰ σφάξῃ τὰ νῆπια τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν περιχώρων, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι μεταξὺ αὐτῶν θὰ ἦτο καὶ τὸ Θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεὲμ.

Πρὸς τὴν Αἴγυπτον

ΑΛΛΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙΟΝ διασφύζεται ὑπὸ τῆς θείας προνοίας. Ἄγγελος Κυρίου εἰδοποιεῖ ἐγκαίρως τὸν δίκαιον Ἰωσήφ νὰ παραλάβῃ τὸν μικρὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ν' ἀναχωρήσουν εἰς Αἴγυπτον. Οὕτως ἡ ἱερὰ οἰκογένεια ὑποβάλλεται εἰς τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας ἐπιπόνου ταξιδίου εἰς χώραν μακρινήν, ξένην καὶ ἄγνωστον. Ἐὰν σήμερον, παρ' ὅλας τὰς προόδους εἰς τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα, τὰ ταξίδια δὲν ἔπαυσαν νὰ ἔχουν τοὺς κινδύνους των, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὅποιοι θὰ ἦσαν οἱ κίνδυνοι καὶ ἡ ταλαιπωρία διὰ τοὺς ταξιδεύοντας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἦσαν ἐλλιπῆ καὶ σχεδὸν πρωτόγονα, καὶ αἱ ἐπιβουλαὶ ἐκ μέρους τῶν ἀπολιτίστων ἀνθρώπων πολλαὶ καὶ σοβαραί;

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους! Μετὰ περιπετειῶδες ταξίδιον ἡ ἱερὰ οἰκογένεια εὕρισκε ἄσυλον ἐν τῇ γῆ τῆς Αἰγύπτου. Ζῆ βεβαίως τώρα μακρὰν τοῦ Ἡρώδου,

τοῦ ὁποίου ἡ κακία δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῆ τὰ ὄρια τῆς χώρας του· ζῆ ὅμως ὡς μία ξένη καὶ προσφυγικὴ οἰκογένεια, μακρὰν τῶν συγγενῶν καὶ τοῦ προσφιλοῦς περιβάλλοντος τῆς πατρίδος, τὸ ὁποῖον γλυκαίνει τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐν τῇ μεγαλυτέρᾳ του ἀκόμη πικρία. Ὡ, πόσας πικρίας θὰ ἐδοκίμασεν ἡ παναγία Παρθένος καὶ ὁ δίκαιος Ἰωσήφ εἰς τὴν ξένην αὐτὴν χώραν! Ἰδιαίτεραν περιουσίαν εἰς τὴν γῆν αὐτὴν δὲν εἶχον· καὶ ὁ Ἰωσήφ θὰ εἰργάζετο σκληρῶς ἐν μέσῳ κακοτρόπων ἀνθρώπων πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ ἄρτου τῆς ἱερᾶς οἰκογενείας. Τὰ πάντα ὅμως ὑπέμειναν, αὐτὸς καὶ ἡ παναγία Μήτηρ, διότι εἶχον τὴν συνειδησιν, ὅτι ὑπηρετοῦν εἰς τὸ σχέδιον τῆς θείας οἰκονομίας διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου.

Παρηγορία ὅλων τῶν προσφύγων

Ἡ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΥΤΗ τῆς ζωῆς τῆς ἱερᾶς οἰκογενείας παρέχει διδάγματα ἐξόχως παρήγορα διὰ πάντα πτωχόν, διὰ πάντα ἄστεγον, διὰ πάντα ἀδίκως καταδιωκόμενον καὶ ἀπειλούμενον, ἰδίως δὲ διὰ τοὺς μετανάστας καὶ ξενιτευμένους, πού ζοῦν μακρὰν τῆς πατρίδος. Ἀλλὰ κατ' ἐξοχήν ἐνισχυτικὰ εἶνε τὰ διδάγματα ἐκ τῆς περιόδου αὐτῆς τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου διὰ τὰς χιλιάδας προσφυγικὰς οἰκογενείας πάσης χώρας τῆς γῆς, καὶ μάλιστα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου.

Ἐζων καὶ αὐταὶ κάποτε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐτυχεῖς εἰς τὴν γῆν, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ αἰώνων

πολλῶν τοὺς εἶχε φυτεύσει ὁ Θεός. Ἄλλ' ἦλθε καὶ δι' αὐτοὺς ἡμέρα σκληρά, κατὰ τὴν ὁποίαν ὡς ὑπὸ σφοδροτάτου ἀνέμου καὶ τρομερᾶς καταιγίδος ἐξερριζώθησαν ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς γεννήσεώς των καὶ ὡς πουλιὰ κυνηγημένα κατέφυγον εἰς ἄλλα μέρη. Ἡ Ἑλλάς ὅμως καὶ ἡ ἐλευθέρα Κύπρος δὲν ἦσαν ὡς ἡ Αἴγυπτος, ἡ ὁποία ὡς ξένη χώρα ὑπεδέχθη ψυχρῶς τὴν ἱερὰν οἰκογένειαν. Ἡ νέα πατρίς, εἰς τὴν ὁποίαν κατέφυγον αἱ προσφυγικαὶ οἰκογένειαι, ἐφάνη πραγματικὴ μήτηρ. Ἦνοιξε φιλοστόργως τὰς ἀγκάλας της διὰ νὰ τοὺς ὑποδεχθῆ. Ἐμοίρασε τὸν ὀλίγον της ἄρτον μὲ τὰ δυστυχισμένα της αὐτὰ τέκνα καὶ ἔκλαυσε μετ' αὐτῶν τὴν κοινὴν συμφορὰν. Τοὺς ἔδωκε στέγην καὶ γῆν, διὰ νὰ ζήσουν. Καὶ δὲν ἔπαυσε καὶ μέχρι σήμερον νὰ μεριμνᾷ καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ αὐτῶν ὡς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τέκνων της· διότι ἐνώπιον τῆς μητρὸς πατρίδος δὲν ὑπάρχουν πρόσφυγες καὶ γηγενεῖς, ἀλλὰ μόνον Ἑλληνες, παιδιὰ τῆς ἰδίας μητρὸς.

Πατρίς μας ὁ οὐρανὸς

ΠΡΟΣ ΑΥΤΑΣ τὰς προσφυγικὰς οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐγκατασταθῆ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κύπρου, ἀπευθύνεται τὸ μήνυμα τῆς σχετικῆς μὲ τὴν φυγὴν εἰς Αἴγυπτον περικοπῆς τοῦ Εὐαγγελίου (Ματθ. 2,13-23). Τὰς παρακαλοῦμεν νὰ μελετοῦν τακτικῶς τὴν εὐαγγελικὴν αὐτὴν περικοπὴν καὶ νὰ ρίπτουν πάντοτε τὸ

βλέμμα των εἰς τὴν εἰκόνα τῆς φυγῆς τῆς ἱερᾶς οἰκογενείας εἰς Αἴγυπτον.

Πρόσφυγες ἀδελφοί! Τὰς περιπετείας τῆς ἰδικῆς σας ζωῆς ἐδοκίμασε καὶ ἡ ἱερὰ οἰκογένεια. Ὁ Ἄρχηγὸς τῆς πίστεώς μας ἐχρημάτισεν ὁ πρῶτος πρόσφυξ. Διωκόμενος ἀπὸ χώρας εἰς χώραν δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν στέγην. Ὁ ἴδιος τὸ εἶπεν· «Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει» (Λουκ. 9,58). Μελετῶντες κάθε φοράν τὸν βίον τοῦ πρώτου τούτου πρόσφυγος θὰ λαμβάνετε ἐνίσχυσιν καὶ παρηγορίαν εἰς τὰς ἰδικὰς σας θλίψεις, αἱ ὁποῖαι, ὅσονδήποτε μεγάλαι καὶ ἂν εἶνε, πάντως εἶνε ἀπείρως μικρότεραι τῶν θλίψεων ἐκείνου.

Ἄλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς πάντες ἀνεξαιρέτως εἴμεθα πρόσφυγες. Ὡς ἡ ἱερὰ οἰκογένεια παρέμεινε προσωρινῶς εἰς Αἴγυπτον καὶ ἀνέμενε τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν «γῆν Ἰσραὴλ» (Ματθ. 2,20), οὕτω καὶ ὅλοι ἡμεῖς προσωρινῶς παραμένομεν εἰς τὴν γῆν αὐτὴν καὶ ἀναμένομεν, εἰς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου, ἵνα μεταβῶμεν εἰς τὴν ἄλλην «γῆν Ἰσραὴλ», δηλαδὴ τὴν αἰωνίαν πατρίδα μας, τὸν οὐρανόν. Ἐκεῖ πλέον δὲν θὰ ὑπάρχουν Ἑρῴδαι· αἱ θλίψεις θὰ ἔχουν ἐκλείψει. Θὰ ἔχουν ἀποθάνει «οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου»! (Ματθ. 2,20).

Ε΄.

Ὁ σκοπός

τῆς

ἐνανθρωπήσεως

«...Σήμερον ἄγγελοι τὸ Βρέφος τὸ
τεχθὲν θεοπρεπῶς δοξολογοῦσι·
Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ
γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»
(ιδιόμελον εὐαγγελίου ὄρθρου)

«...Ἄγγελοι ἀνυμνοῦντες λέγουσιν·
Ἄκατάληπτε Κύριε, δόξα σοι»
(ιδιόμελον αἰνῶν τῆς ἑορτῆς)

Λεπτομέρεια τοιογραφίας τοῦ καθολικοῦ τῆς ►
γυναικείας ἱ. μονῆς Βηθλεὲμ παρὰ τὸ Κωρωπί
- Ἄττικῆς, ἔργον τῶν ἀδελφῶν τῆς μονῆς

ΥΨΙΣΤΟΙΣ ΘΕΩ

Η ΓΕΝΗΣΙΣ

ΤΩ ΧΡ

Η ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΠΛΑΝΗΣ

Η ΤΟ ΝΥΞ, όταν ἄγγελος Κυρίου εἰδοποίησε, τοὺς ἀγραυλοῦντας ποιμένας τῆς Βηθλεέμ, ὅτι ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Νύξ, ὅπως λέγει ὁ ποιητής, πλήρης μυστηρίου. Ὁ Θεὸς ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ τὴν σῶσιν τὸν ἄνθρωπον! Ἡ νύξ ἐκείνη ὑπῆρξε σύμβολον τοῦ ἄλλου ἐκείνου σκότους, τοῦ θρησκευτικοῦ, ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ σκότους, πὺ ἐσκέπαζε τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐκ τῆς πλάνης εἰς τὴν διαφθορὰν

Αἰσθημα Φρικῆς καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, ὅταν διαβάξῃ τὰ βιβλία πὺ περιγράφουν ὅποια ἦτο ἡ κατάστασις τοῦ κόσμου πρὶν ἀνατεῖλῃ τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν μίαν γωνίαν τοῦ κόσμου, τὴν Ἰουδαίαν, ὅπου ἐλατρεῦετο ὁ ἀληθινὸς Θεός –καὶ ἐκεῖ ὄχι εἰλικρινῶς, ἀλλ' ὑποκριτικῶς–, ὅλη ἡ ἄλλη ἀνθρωπότης ἦτο βυθισμένη

εἰς τὸ πυκνὸν σκοτός τῆς εἰδωλολατρίας. Τὰ πάντα ἐλατρεύοντο ὡς θεοί, πλὴν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἄστρα, σελήνη, ἥλιος, θάλασσα, ποταμοί, λίμναι, τετράποδα, ἔρπετᾶ, ἀκόμη καὶ φυτᾶ, πράσα καὶ κρόμμου καὶ σκόρδα, ἐλατρεύοντο ὡς θεοί! Εἰς δὲ τοὺς ψευδεῖς αὐτοὺς θεοὺς προσεφέροντο ὡς θυσίαι ὄχι μόνον ζῶα ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι! Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ προηγμένος λαὸς τῶν Ἑλλήνων, ὅστις διεκρίνετο εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἔζη εἰς τὸ σκοτός τῆς εἰδωλολατρίας. Εἰς μάτην αἱ φωναὶ τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ποιητῶν. Ὁ Σωκράτης ἔπιε τὸ κώνειον προαναγγέλλων τὴν ἔλευσιν τοῦ Λυτρωτοῦ.

Ἄλλὰ καὶ ἡ διαφθορὰ ἦτο ἀπερίγραπτος. Τὰ ἦθη εἶχον καταπέσει. Γάμος ὡς ἱερὰ ἔνωσις δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ γυναῖκα ἐθεωρεῖτο σκεῦος ἡδονῆς καὶ μόνον. Τὰ παιδιά ἐξεσφενδονίζοντο εἰς τὸν Καιάδα ἢ ἔμμενον ἔκθετα καὶ κατεσπαράσσοντο ἀπὸ τὰς ἀγέλας τῶν λύκων. Οἱ δοῦλοι δὲν ἐθεωροῦντο ἄνθρωποι. Ἐπωλοῦντο καὶ ἠγοράζοντο εἰς εὐτελεστάτας τιμάς, ὡς τὰ ζῶα εἰς τὰς σημερινὰς ζωοπανηγύρεις. Ἐσφάζοντο, ἐτεμαχίζοντο καὶ ἐρρίπτοντο εἰς τὰ ἰχθυοτροφεῖα, ἢ κατεσπαράσσοντο παλεύοντες μὲ τὰ ἄγρια θηρία τοῦ ἀμφιθεάτρου τῆς Ῥώμης. Βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες, ἀνθρωπόμορφα κτήνη, ἐστέφοντο δημοσίως καὶ ἐλατρεύοντο ὡς θεοί. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἐπνίγετο πλέον εἰς τὸ βαθὺ τέλμα τῆς διαφθορᾶς. Οἱ λαοὶ ἀπηλπισμένοι ἔστρεφον τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἀνέμενον τὴν σωτηρίαν.

Ὁ ἀστὴρ τῆς Βηθλεὲμ φωτίζει

ΚΑΙ Η ΣΩΤΗΡΙΑ ἦλθεν! Ὁ οὐρανὸς ἤνοιξε. Ἄστρον ἐφάνη. Ὑμνος θεσπέσιος, τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14), ἠκούσθη. Τὸν ἔφαλαν τὰ σμήνη τῶν ἀγγέλων. Ἡ ἀνθρωπότης εἶδεν ἐπὶ τέλους φῶς. Εἶδε τὸ μεσονύκτιον ν' ἀνατέλλῃ Ἡλίου, ὅστις ἐφώτισε καὶ ἐθέρμανεν αὐτήν.

Τὰ ἀγάλματα τῶν ψευδῶν θεῶν κατέπεσαν. Αἱ ἀνθρωποθυσίαι ἔπαυσαν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐτιμήθη ὡς κορυφαία ἀξία, ὡς εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Ἡ δουλεία κατηργήθη. Ἡ γυναίκα ἐξυψώθη εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. Τὸ παιδί ἐτιμήθη ὡς ἀγγελικὴ ὑπαρξις. Ἡ ἔνωσις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἔλαβεν ἱερὸν χαρακτήρα.

Νέον νόημα ἐδόθη εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ ἀνθρωπότης, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς θείας διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, ἐγνώρισεν ἡμέρας ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ βαθὺ σκότος τῆς εἰδωλολατρίας διεδέχθη τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Τὸ μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ μάλιστα τῶν πρώτων αἰώνων.

Παλινδρόμησις εἰς τὸ σκότος;

ΑΛΛΑ ΣΗΜΕΡΟΝ ποῦ τὸ φῶς; ποῦ ὁ ἥλιος; θὰ ἐρωτήσῃ ὁ ἀπαισιόδοξος. Σήμερον, ὅπως μαρτυρεῖ πλῆθος θλιβερῶν γεγονότων, ἡ ἀνθρωπότης

παλινδρομεῖ. Ὅχι εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν τομέα, ἀλλ' εἰς τὸν θρησκευτικόν, ἠθικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα, ἦτοι κατὰ τὴν σπουδαιότεραν πλευρὰν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Βαίνομεν ὄχι πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀλλὰ πρὸς τὰ ὀπίσω. Παλινδρομεῖ ἡ ἀνθρωπότης πρὸς τὴν εἰδωλολατρίαν τῶν ἀρχαίων χρόνων, ἡ ὁποία τώρα ἐμφανίζεται μὲ νέας ἐλκυστικὰς μορφάς.

Ἄς τὸ εἴπωμεν· Ἡ λατρεία ὄχι τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου, ἀλλ' ἡ λατρεία τοῦ μαμωνᾶ, τῆς ὕλης, τῶν αἰσθήσεων, τῆς κοσμικῆς δυνάμεως, τῆς βίας, τῶν πυρηνικῶν ὄπλων κυριαρχεῖ. Ἀλλοίμονον! Ἡ ἀνθρωπότης διανύει περίοδον σκοτεινὴν, περίοδον ἐκλείψεως τοῦ ἀστέρος τῆς Βηθλεέμ. Νέοι φαντασμαγορικοὶ ἀστέρες ἰδεῶν φαίνονται νὰ κατακτοῦν ἔδαφος καὶ τείνουν πρὸς παγκόσμιον κυριαρχίαν.

Καὶ πάλιν θὰ λάμψη ὁ ἀστήρ

Ἀλλ', ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, παρ' ὅλην τὴν ζόφωσιν τῶν σημερινῶν καιρῶν, ἡ ὁποία ἀποκρύπτει τὸν ἀστέρα τῆς Βηθλεέμ, οὐδεμία ἀμφιβολία εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν πρέπει νὰ ὑπάρχη, ὅτι ὁ ἀστήρ τῆς Βηθλεέμ καὶ πάλιν θὰ λάμψη καὶ νέα περίοδος τῆς ἀνθρωπότητος θ' ἀνατείλῃ.

Μὲ τὴν ἀκράδαντον αὐτὴν πίστιν καὶ τὴν βεβαίαν ἐλπίδα, ἃς ἐνώσωμεν τὴν φωνήν μας μὲ τὴν

φωνήν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὡς ψάλλωμεν χαρμοσύνως·

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως·
ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες
ὑπὸ ἀστῆρος ἐδιδάσκοντο
σὲ προσκυνεῖν, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης,
καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν·
Κύριε, δόξα σοι».

===== Βάθος ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας =====

«Διὰ τοῦτο Θεὸς ἐν σαρκί, ἵν' ἐναποκτείνῃ τὸν ἐμφωλεύοντα θάνατον. Ὡς γὰρ τῶν φαρμάκων τὰ ἀλεξητήρια κατακρατεῖ τῶν φθαρτικῶν, οἰκειωθέντα τῷ σώματι, καὶ ὡς τὸ ἐνυπάρχον τῷ οἴκῳ σκότος τῇ ἐπεισαγωγῇ τοῦ φωτὸς λύεται· οὕτως ὁ ἐνδυναστεύων τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει θάνατος τῇ παρουσίᾳ τῆς θεότητος ἠφανίσθη. Καὶ ὡς ἐν ὕδατι πάγος, ὅσον μὲν χρόνον νύξ ἐστι καὶ σκιά, κατακρατεῖ τῶν ὑγρῶν, ἡλίου δὲ θάλποντος ὑποτήκεται τῇ ἀκτίνι· οὕτως ἐβασίλευσε μὲν ὁ θάνατος μέχρι παρουσίας Χριστοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἐφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἢ σωτήριος (Τίτ. 2,11), καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης (Ματθ. 4,2), κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος (Α΄ Κορ. 15,54), τῆς ἀληθινῆς ζωῆς τὴν ἐπιδημίαν οὐκ ἐνεγκών. Ὡς βάθος ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας Θεοῦ! Δι' ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας πρὸς τὴν δουλείαν ἀφηνιάζομεν»

Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

(Ἐκ τῆς ὁμιλίας Εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ
γέννησιν· Ε. Π. Migne 31,1461)

Η ΕΚΡΙΖΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

Κ ΑΤΟΙΚΟΥΜΕΝ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, κατοικοῦμεν εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ. Κατοικοῦμεν εἰς τὴν γῆν, ἡ ὁποία ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ἀστέρων εἶνε ὡς ἓνας κόκκος ἄμμου. Καὶ ὅμως ὁ κόκκος αὐτὸς διαφέρει ὄλων τῶν ἀστέρων, διότι ἐπ' αὐτοῦ ζῆ καὶ κινεῖται ὁ ἄνθρωπος.

Μικρὰ γεγονότα

Ἡ ΓΗ, ὡς ταύτην ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς καὶ κατεκόσμησε διὰ τὸ εἶνε ἡ κατοικία τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε ὡς ἀδάμας ἐν μέσῳ τῶν ἀστέρων. Ἄλλοι ἀστέρες, ἀπείρως μεγαλύτεροι ἀπὸ τὴν γῆν, στεροῦνται ζωῆς καὶ ὡς νεκραὶ σφαῖραι περιφέρονται εἰς τὸ οὐράνιον σύμπαν. Ἄλλ' ἡ γῆ εἶνε πεδῖον ζωῆς καὶ δράσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ζῶν δὲ καὶ δρῶν ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτῆς δημιουργεῖ ποικιλίαν γεγονότων. Καὶ ἄλλα μὲν ἐξ αὐτῶν, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν, ὡς εἶνε ἡ τροφή, ἡ ἀνάπαυσις, ὁ ὕπνος, ἐπαναλαμβάνονται καθημερινῶς καὶ δὲν παρουσιάζουν κάτι τὸ ἰδιαιτέρον. Ἡ ζωὴ εἰς τὸν κύκλον τοῦτον κινεῖται μονοτόνως. Ἐὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος περιορίσῃ τὴν ζωὴν του εἰς τὸν κύκλον τοῦτον, τρώγων, πίνων καὶ ἀναπαυόμενος, τότε ζῆ τὴν κατωτέραν ζωὴν, τὴν ζωὴν τῶν κτηνῶν.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὡς βοσκηματῶδες ὄν δὲν γράφει ἱστορίαν. Καὶ ἐκ τῆς ἐπόψεως αὐτῆς δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ ζήσας μίαν ἡμέραν εἶνε ὡς ἐὰν ἔζησε χιλίας ἡμέρας, καθ' ὅσον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν χιλίων ἡμερῶν ὁ ἄνθρωπος δὲν πρόκειται νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ζήσῃ κάτι ἀνώτερον πέρα τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν καὶ ἀπολαύσεων.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν μίαν ἀνακύκλησιν πραγμάτων διαρκῶς ἐπαναλαμβανομένων, ὑπάρχουν καὶ γεγονότα, τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ὁ ἄνθρωπος ὡς λογικὸν καὶ ἐλεύθερον πλάσμα. Ἐδῶ τὸ πεδίου τῆς δράσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἀπέραντον. Ὅποια διαφορὰ μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἔζη εἰς τὰ σπήλαια, καὶ τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, ὅστις κατοικεῖ εἰς οὐρανοξύστας καὶ κινεῖται ἐντὸς πυραύλων κατευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἀστέρας! Ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ὡς μία κινηματογραφικὴ ταινία, ἡ ὁποία παρουσιάζει μύρια γεγονότα τῆς δράσεως τοῦ ἀνθρώπου, γεγονότα τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν τὴν διαρκῆ πρόοδον καὶ ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος. Οἱ ἄνθρωποι τῶν παρελθόντων αἰώνων ἠδύναντο νὰ φαντασθοῦν ὅσα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἐπέτυχεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τομέα; Μερικὰ ἐκ τῶν γεγονότων, τῶν ἄθλων τῆς ἐπιστήμης, κατέπληξαν τὸν κόσμον. Ἐθεωρήθησαν ὡς καινά, ὡς νέα καὶ πρωτοφανῆ γεγονότα, μὴ ἔχοντα τὸ ὅμοιον των εἰς τὸ παρελθόν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν πρώτην κατάπληξιν ἐπῆλθεν ἀμέσως ἡ χαλάρωσις τῆς προσοχῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἀνθρώπου, διαρκῶς ζητοῦντος καινά, νέα γεγονό-

τα. Ὅταν π.χ. διὰ πρώτην φοράν ὁ ἄνθρωπος ἐπάτησεν εἰς τὴν σελήνην, ὅλη ἡ ἀνθρωπότης εἶχεν ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς τὰ ἄνω καὶ μὲ συγκρατημένην ἀναπνοὴν παρηκολούθει τὸ καινὸν γεγονός, τὴν ἄνοδον καὶ τὴν κάθοδον τῶν ἀστροναυτῶν. Ἄλλ' εἰς τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην προσελήνωσιν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἀνθρωπότητος εἶχε πλέον χαλαρωθῆ, μετ' ὀλίγον δὲ κατέπεσε τόσον, ὥστε σήμερον οὐδεὶς δεικνύει ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον διὰ μίαν ἐκτόξευσιν διαστημολοίῳ, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ κοινοῦ γεγονότος.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν θαυμαστῶν ἐφευρέσεων τῆς ἐπιστήμης, πρὸ τῶν ὁποίων ἐνεὰ ἴσταται ἐκάστοτε ἡ ἀνθρωπότης, συμβαίνουν καὶ ἄλλα γεγονότα ἐν τῇ ἱστορίᾳ, τὰ ὁποῖα ἐντυπωσιάζουν τοὺς λαοὺς καὶ προκαλοῦν θαυμασμόν καὶ κατάπληξιν. Ἡ ἐμφάνισις π.χ. καὶ ἡ δρᾶσις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος ἐκ Μακεδονίας ὀρμώμενος ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἀσίας, κατέλυσε κραταῖα βασίλεια καὶ αὐτοκρατορίας, ἔφθασε μέχρι τῶν ποταμῶν Γάγγη καὶ Νεῖλου καὶ ἐδημιούργησε τὴν αὐτοκρατορίαν του, ὑπῆρξεν ἓνα καινόν, νέον γεγονός, τὸ ὁποῖον προεκάλεσεν ἰδιαιτέραν προσοχὴν τοῦ κόσμου. Ἄλλὰ καὶ τὸ γεγονός αὐτό, τὸ τόσον καινόν, ἀπώλεσεν ἐν τῇ παρόδῳ τῶν αἰῶνων τὴν πρώτην λαμπρότητά του, διότι μετὰ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον καὶ ἄλλαι αὐτοκρατορίαι ἐνεφανίσθησαν καὶ ἐκυριάρχησαν ὅλου τοῦ γνωστοῦ τότε κόσμου. Ἀλλεπάλληλα εἶνε τὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος δημιουργεῖ

ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ κράτος τῆς ἐξουσίας καὶ νὰ δεσπόσῃ τῆς οἰκουμένης ὅλης. Νέα συστήματα διοικήσεως λαῶν, νέαι πολιτικαὶ θεωρίαι ἐμφανίζονται εἰς τὸν οὐρανὸν τῶν ἰδεῶν καὶ πρὸς καιρὸν ὥρας φαίνονται νὰ λάμπουν ὡς ἥλιοι, ἀλλ' εἶνε ψευδεῖς ἥλιοι. Διότι σβήνουν καὶ ἐξαφανίζονται ὡς πυροτεχνήματα καὶ τὰ καινὰ γίνονται πολὺ παλαιά, ἄξια νὰ κοσμοῦν τὰ ἀρχαιολογικὰ μουσεῖα.

Τὸ ὕψιστον γεγονός

ΕΝ ΜΕΣΩ ΟΜΩΣ τῆς ἀκαταπαύστου ῥοῆς τοῦ χρόνου ὑπάρχει καὶ ἓνα γεγονός, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ὁ λόγος, Οὐδὲν καινὸν «ὑπὸ τὸν ἥλιον» (Ἐκκλ. 1,9). Ὑπάρχει γεγονός ἀνώτερον ὅλων τῶν γεγονότων τὰ ὁποῖα ἐχαρακτήρισθησαν ἐκάστοτε ὡς καινά, ὡς ὁρόσημα καὶ δεῖκται νέων ἐποχῶν. Εἶνε τὸ γεγονός, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπέτειον διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἐορτάζει τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἡ ἀνθρωπότης. Εἶνε τὸ ὅτι ὁ Θεὸς κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος. Μὲ ποίαν γλῶσσαν νὰ ἐκφράσωμεν καὶ νὰ ἐξάρωμεν τὸ ὕψιστον καὶ καινὸν τοῦτο γεγονός; Ἀρμόζει ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις καὶ ἁμαρτωλοῖς ἡ σιωπή, ἡ ἐν βαθυτάτῃ ταπεινώσει καὶ κατανύξει προσκύνησις τοῦ Θεοῦ Βρέφους. Ἄς ἀφήσωμεν ἐπ' αὐτοῦ νὰ ὁμιλήσῃ ἓνας ἐκ τῶν λαμπροτέρων διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἱ. Δαμασκηνός, ὁ ὁποῖος μὲ συντομίαν ἀλλὰ καὶ μὲ σαφήνειαν διετύπωσε τὰ ὀρθόδοξα δόγματα.

«Εὐδοκία τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός ὁ μονογενῆς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, ὁ ὁμοούσιος τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀναρχος, ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα ὢν, καὶ Θεὸς ὢν, ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται· τουτέστι, τὸ ἀταπεινώτον αὐτοῦ ὕψος ἀταπεινώτως ταπεινῶσας, συγκαταβαίνει τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις συγκατάβασις ἄφραστόν τε καὶ ἀκατάληπτον· τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ κατάβασις· καὶ Θεὸς ὢν τέλειος, ἄνθρωπος τέλειος γίνεται, καὶ ἐπιτελεῖται τὸ πάντων καινῶν καινότατον, τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον, δι’ οὗ ἡ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζεται δύναμις. Τί γὰρ μείζον τοῦ γενέσθαι τὸν Θεὸν ἄνθρωπον;» (Ἐκδοσις ὀρθοδόξου πίστεως, βιβλ. τρίτον, κεφ. Α΄ Ἐ. Π. Migne 94,984).

Μετὰ φρασις

Μὲ τὴν εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός ὁ μονογενῆς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶνε εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός, καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν οὐσίαν μὲ τὸν Πατέρα καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει πρὸ τῶν αἰώνων, καὶ δὲν ἔχει ἀρχὴν, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας, καὶ εἶνε ἠνωμένος μὲ τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα, καὶ εἶνε Θεός, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ὑπάρχει ἐν μορφῇ Θεοῦ, χαμηλώνει τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατέρχεται, δηλαδὴ χαμηλώνει τὸ ἀχαμῆλωτον ὕψος του κατὰ τρόπον μυστηριώδη καὶ καταβαίνει πλησίον τῶν δούλων του κατὰ τρόπον ἀπερίγραφτον καὶ ἀκατάληπτον· διότι αὐτὸ σημαίνει ἡ κατάβασις. Καὶ ἐνῶ εἶνε τέλειος Θεός, γίνεται τέλειος ἄνθρωπος, καὶ συμβαίνει τὸ πλέον ἐκπληκτικὸν ἐξ ὅλων, τὸ μόνον θαυμαστόν ὑπὸ τὸν ἥλιον, διὰ τοῦ ὁποῖου δεικνύεται ἡ ἄπειρος δύναμις τοῦ Θεοῦ. Διότι τί μεγαλύτερον ὑπάρχει ἀπὸ τὸ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος ὁ Θεός;

Ἦλθε ν' ἀναιρέση τὴν ἁμαρτίαν

ΤΟ ΟΤΙ ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἶνε γεγονόςς τόσον

βέβαιον, ὅσον βέβαιον εἶνε ὅτι ὑπάρχει ἥλιος φωτίζων καὶ θερμαίνων τὸν κόσμον. Ἦλθε! Μυριάδες φωναὶ τὸ βεβαιώνουν. Ἄλλὰ ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς ἐλεύσεώς του ἐδῶ εἰς τὸν πλανήτην μας; «Δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν» κατήλθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ ἐσαρκώθη ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, ἀπαντᾷ τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, τὸ ὁποῖον συνοψίζει τὴν περὶ Χριστοῦ διδασκαλίαν τῆς ἁγίας Γραφῆς.

Ἄς προσπαθήσωμεν νὰ ἀναλύσωμεν τὰ ἀνωτέρω, ἀκολουθοῦντες τὴν διδαχὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» αὐτοῦ (Γεν. 1,26). Ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ «εἶναι» καὶ τοῦ ἐχάρισε τὸ «εὖ εἶναι». Ἔδωκε τὸν νοῦν καὶ τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ὁποῖα εἶνε ἡ βᾶσις τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος ἔκανε καλὴν χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας του, ἐκλέγων τὸ ἀγαθόν, τότε δι' ἀσκήσεως τῶν ἀρετῶν θὰ ἔφθανεν εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν, εἰς τὸ «εὖ εἶναι», εἰς τὴν θεϊαν ζωὴν καὶ μακαριότητα. Ἐν τῷ Θεῷ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ μακαριότης τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔκανε καλὴν χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας· δὲν ἔμεινεν ἐν τῷ Θεῷ· ἐξέκλινεν ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν βίου, ὡς ἦτο ἢ κατὰ Θεὸν ζῶν, εἰς τὸν παρὰ φύσιν. Φθόνῳ διαβόλου παρεσύρθη καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ βάραθρον τῆς κακίας. Ἀπώλεσε τὸν παράδεισον. Μένων δὲ ἐκτὸς τοῦ

παραδείσου, ἔκλαιε καὶ ἐθρήνει διὰ τὴν πῶσιν του.

Ἄλλὰ τὸν ἐξόριστον ἐκ τοῦ παραδείσου καὶ εἰς θάνατον καὶ εἰς φθορὰν καταδικασθέντα ἄνθρωπον δὲν παρεῖδεν ὁ συμπαθὴς Κύριος, τὸ «εἶναι» δούς καὶ τὸ «εὖ εἶναι» χαρισάμενος. Διὰ ποικίλων μέσων ὁ Θεὸς ἐκάλεσεν εἰς μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφὴν τὸ ἀνθρώπινον γένος. Νὰ ἀπαριθμήσωμεν; Παγκόσμιος κατακλυσμὸς, σύγχυσις τῶν γλωσσῶν εἰς τὸν πύργον Βαβέλ, διὰ πυρὸς καὶ θείου καταστροφῆς Σοδόμων καὶ Γομόρρας, σημεῖα καὶ τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ, θαυμαστὴ ἔξοδος, διάβασις Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διάσωσις ἐκ τῶν θανατηφόρων ὄψεων, θεία νομοθεσία, ἐπιστασία ἀγγέλων, κήρυγμα προφητῶν, πόλεμοι, νίκαι καὶ ἧτται, καταστροφαί, σεισμοὶ καὶ πλημμύραι. Δι' ὅλων τούτων ὁ Θεὸς ἐπεδίωκε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ παρὰ φύσιν εἰς τὸ κατὰ φύσιν, εἰς τὸ κατὰ Θεὸν ζῆν. Ἐν, λέγει ὁ ἱ. Δαμασκηνός, ἦτο τὸ σπουδαζόμενον, ἡ ἀναίρεσις τῆς ἁμαρτίας. Ἐκεῖνο, δηλαδή, τὸ ὁποῖον ἐπεδίωκεν ὁ Θεὸς δι' ὅλων τῶν ἀνωτέρω μέσων, ἦτο ἡ ἐξαφάνισις τῆς ἁμαρτίας, ἡ ὁποία εἶνε ἡ πηγὴ ὅλης τῆς κακοδαιμονίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἄλλ' ἡ ἁμαρτία, ἡ πρὸς τὸ κακὸν βροπή, ἡ ἁμαρτία —ὦ ἡ ἁμαρτία!— καὶ ὁ συνοδεύων αὐτὴν θάνατος, ὡς ἄγριόν τι καὶ ἀνήμερον θηρίον, εἰσεπήδησεν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, κατεσπάραξε τὸν ἄνθρωπον, ἐπεσώρευσε μύρια δεινὰ, ἐπολλαπλασιάσθη καὶ ἐπλατύνθη καὶ κατέκλυσε τὸν κόσμον.

Ἐκ τῆς συμφορᾶς αὐτῆς ἄνθρωπος δὲν ἠδύνατο νὰ λυτρώσῃ τὸν κόσμον. Διότι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἐν ἑαυτῷ βασιλεύουσαν τὴν ἁμαρτίαν καὶ εἶχεν ἀνάγκην λυτρωτοῦ. Μόνον ἐὰν εὐρίσκετο ἄνθρωπος ἐκτὸς μολυσμοῦ ἁμαρτίας, μόνον αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἀναμάρτητος, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ δώσῃ τὴν μάχην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, κατὰ τῆς ἁμαρτίας, νὰ νικήσῃ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν θάνατον, καὶ νὰ χαρίσῃ τὴν δύναμιν εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τὴν ἐκ τοῦ διαβόλου πρὸς τὸν Θεὸν ἐπιστροφὴν. Διὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπομακρυνθέντος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἦ ἦτα. Διὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἠνωμένου μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ θεανδρικῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἦ νίκη καὶ ὁ θρίαμβος. Δι' ἀνυπακοῆς ὁ θάνατος. Δι' ὑπακοῆς ἡ αἰωνία ζωὴ καὶ μακαριότης.

Ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀνθρώπου βαθυτάτη. Οὐδὲν ἐκ τῶν φαρμάκων, τὰ ὁποῖα προσέφεραν οἱ ἀρχαῖοι χρόνοι διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἀπεδείχθη ἀποτελεσματικόν. Ὁ ἄνθρωπος, ἵνα ἀνορθωθῇ καὶ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, εἶχεν ἀνάγκην θεϊκοῦ φαρμάκου. Καὶ τοιοῦτον φάρμακον εἶνε ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς ἁγίας Τριάδος. Εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν φαίνεται, ὡς λέγει ὁ ἱ. Δαμασκηνός, τὸ μέγα πέλαγος τῆς φιλάνθρωπίας τοῦ Θεοῦ.

Ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ σωθῇ ὁ κόσμος δι' ἀνθρωπίνων μέσων, ἡ ἐνσάρκωσις δὲν θὰ ἐγένετο. Ὁ Χριστὸς δὲν θὰ ἦρχετο ἐπὶ τῆς γῆς. Ἦλθε, διότι

ἄλλος τρόπος δὲν ὑπῆρχεν. Οὕτως ηὐδόκησεν ὁ ἐν Τριάδι Θεός.

Ὁ ἄνθρωπος ἀδύναμος, ὁ Χριστὸς παντοδύναμος

ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΣ διδάσκαλος καὶ πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μακάριος ὁ Αἴγύπιος, εἰς μίαν θαυμασίαν ὁμιλίαν, ὁμιλῶν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου εἰς τὸν κόσμον, λέγει τὰ ἑξῆς.

«Τὸ ἐκριζῶσαι τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸ συνὸν κακόν, τοῦτο τῇ θεῖα δυνάμει μόνον δυνατὸν ἐστὶ κατορθῶσαι· οὐκ ἔξεστι γάρ, οὔτε δυνατὸν ἀνθρώπῳ ἐξ ἰδίας δυνάμεως ἐκριζῶσαι τὴν ἁμαρτίαν. Τὸ ἀντιπαλαῖσαι, τὸ ἀντιμαχεσθῆναι, δεῖται, δαρῆναι σὸν ἐστὶ ἐκριζῶσαι δὲ Θεοῦ ἐστιν. Εἰ γὰρ σὺ ἠδύναω τοῦτο ποιῆσαι, τίς χρεῖα τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου; Ὡς γὰρ οὐκ ἔστι τὸν ὀφθαλμὸν ἄνευ φωτὸς βλέπειν, ἢ λαλεῖν

Μετὰφρασις

Τὴν ἐκριζῶσιν τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ συνυφασμένου με αὐτὴν κακοῦ, τοῦτο μόνον ἢ θεῖα δύναμις δύναται νὰ κατορθώσῃ. Διότι δὲν ἐξουσιάζει οὔτε δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκριζώσῃ τὴν ἁμαρτίαν με τὴν ἰδικὴν του δύναμιν. Εἰς σὲ ἀνήκει τὸ νὰ ἀντιπαλαίσῃς, τὸ νὰ πολεμήσῃς ἐναντίον της, νὰ τὴν κτυπήσῃς, νὰ σὲ κτυπήσῃ· ἀλλὰ τὸ νὰ ἐκριζωθῇ ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν. Διότι ἂν σὺ ἠδύνασο νὰ κάνῃς τοῦτο, ποία ἀνάγκη νὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος; Ὅπως λοιπὸν δὲν δύναται νὰ βλέπῃ ὁ ὀφθαλμὸς χωρὶς φῶς, ἢ νὰ ὁμιλῇ κανεὶς χωρὶς

ἄνευ γλώττης, ἢ ἀκούειν
ἄνευ ὠτων, ἢ περιπατεῖν
ἄνευ ποδῶν, ἢ ἐργάζε-
σθαι ἄνευ χειρῶν, οὕτως
οὐ δύνασαι ἄνευ τοῦ Ἰη-
σοῦ σωθῆναι ἢ εἰσελθεῖν
εἰς βασιλείαν οὐρανῶν»
(Ὁμιλία πνευματικά, γ· Ἐ. Π. Migne 34,469).

Ὅστις, παρὰ ταῦτα, ἀνήκων εἰς τὸν κύκλον τῶν ἀνθρωπιστῶν νομίζει, ὅτι δύναται μόνος ὁ ἄνθρωπος νὰ νικήσῃ τὸ ἐν ἑαυτῷ κακόν, οὗτος δὲν ἔχει τὸ «γνώθι σαυτόν», δὲν γνωρίζει τί ἐστὶν ἁμαρτία κατὰ βάθος καὶ κατὰ πλάτος. Περιορίζει τὸ κακόν εἰς ἐλαχίστας ἐκδηλώσεις ἐξωτερικὰς καὶ ἀγνοεῖ τὸ βάθος τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, εἰς τὸ ὅποιον τελεσιουργεῖται τὸ μυστήριον τῆς ἀνομίας. Ἄλλ' ὅστις πιστεύει εἰς τὴν ἀγίαν Γραφήν, πιστεύει ὅτι ἐν μέσῳ τῆς συνεχοῦς ῥοῆς τῶν γεγονότων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας ἕνα μένει καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἢ ἐνανθρώπησις τοῦ Κυρίου. Ὅστις ἐμελέτησε καὶ ἐξῆς ἰδίας πείρας ἔχει γνώσιν τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐχειρόντος ἐκ νεκρῶν ἔργων εἰς νέαν ζωὴν τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸς δύναται νὰ μαρτυρήσῃ, ὅτι ὑπὸ τὸν ἥλιον δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα ἱκανὸν νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Τῷ Σωτῆρι Χριστῷ, αὐτῷ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Η ΗΘΙΚΗ ΑΝΥΨΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ, αγαπητοί μου ἀναγνώσται, ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἐορτάζει καὶ πανηγυρίζει τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων. Μὲ διαφόρους τρόπους ἐκδηλώνεται ὁ πανηγυρισμὸς. Οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἤχοῦν χαρμοσύνης, οἰκίαι καὶ καταστήματα διακοσμοῦνται ἐορτικῶς, ὁμοιώματα τῆς φάτνης τοποθετοῦνται εἰς πλατείας πόλεων, χριστουγεννιάτικα δένδρα –ἐθιμον ὄχι ὀρθόδοξον ἀλλὰ δυτικόν– στήνονται καὶ στολίζονται, ταχυδρομικὰ δελτία καὶ εἰκόνες εἰς ποικίλα σχήματα καὶ χρώματα παριστάνουσαι τὴν θεῖαν γέννησιν κυκλοφοροῦν κατὰ ἑκατομμύρια. Καὶ ἐν μέσῳ ὅλων αὐτῶν τῶν ποικίλων ἐκδηλώσεων, ὡς καὶ τῆς πολυτελείας καὶ τῆς τάσεως κοσμικῶν ζωγράφων καὶ ποιητῶν νὰ παρουσιάσουν τὴν θεῖαν γέννησιν μὲ τρόπον μεγαλοπρεπέστερον καὶ λαμπρότερον, κινδυνεύει νὰ λησμονηθῇ ὁ πτωχικὸς χαρακτήρ τῆς γεννήσεως τοῦ Λυτρωτοῦ, αἱ ταπειναὶ καὶ ἄθλια συνθηκαί, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐγεννήθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Αἱ τεχνηταὶ φάτναι, τὰ χριστουγεννιάτικα

δένδρα, οί πλούσιοι στολισμοί καί αἱ πολύχρωμοι εἰκόνες δημιουργοῦν εἰς τήν φαντασίαν μίαν ἐξωπραγματικὴν εἰκόνα, πολὺ διάφορον ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς γεννήσεως τοῦ Θεοῦ Βρέφους εἰς τὴν Βηθλεέμ.

Ἄς ἀφήσωμεν ὅμως τὴν φαντασμαγορικὴν εἰκόνα καὶ ἄς ἴδωμεν ὑπὸ ποίας συνθήκας ἐγεννήθη ἀληθῶς ὁ Χριστός.

Ἐγεννήθη εἰς σταῦλον

Ἡ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΜΑΡΙΑ, μαζί με τὸν συνοδεύοντα αὐτὴν δίκαιον Ἰωσήφ ἔφθασεν εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν Βηθλεέμ εἶχε συγκεντρωθῆ

πληθος κόσμου διὰ τὴν ἀπογραφὴν, αἱ οἰκίαι τῆς Βηθλεὲμ ἦσαν ὅλαι πληρεῖς. Καὶ ἡ παρθένος, διὰ νὰ μὴ μείνη ἐν καιρῷ χειμῶνος εἰς τὸ ὑπαιθρον, ἠναγκάσθη νὰ καταφύγη εἰς ἓνα σπήλαιον ἕξω τῆς πόλεως, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς σταῦλος. Ἐκεῖ λοιπόν, ἐντὸς τοῦ σταύλου, ἐγεννήθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ!

Εἰς ἓνα σταῦλον! Ὑπάρχει κανεὶς ἐξ ὑμῶν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ὁ ὁποῖος εὐρέθη εἰς δυσκόλους καὶ τραγικὰς ἡμέρας καὶ ἠναγκάσθη νὰ καταφύγη εἰς μάνδρας, εἰς σταύλους, εἰς ἀκαθάρτους τόπους; Σήμερον βεβαίως οὐδεὶς διαμένει εἰς ἀκαθάρτους σταύλους. Αἱ καλύβαι καὶ οἱ πτωχικοὶ οἰκίσκοι κατεδαφίζονται καὶ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνων κτιζονται λαμπραὶ οἰκίαι καὶ πολυκατοικίαι ἐξωπλισμένοι μὲ ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα τῶν τεχνικῶν ἀνέσεων. Ποῦ σταῦλος; ποῦ πτωχικὸς οἰκίσκος; ποῦ καλύβη; Ἡ πολυτέλεια, ἡ ὁποία εἶνε γνώρισμα τῆς λεγομένης καταναλωτικῆς κοινωνίας τοῦ αἰῶνός μας, διεδέχθη τὴν ἀπλότητα τῆς ζωῆς παλαιότερων ἐποχῶν.

Ὁ Χριστὸς εἰς τὸν σταῦλον. Καὶ ἡμεῖς; ὦ Χριστέ, συγχώρησόν μας!

Ἦλθον διὰ τὸ μαρτυρικόν μας ἔθνος ἐποχαί, κατὰ τὰς ὁποίας ἄνθρωποι, ἰδίως γυναικόπαιδα, κυνηγημένοι ἀπὸ ἀγρίους ἐχθρούς, ὅπως οἱ Τοῦρκοι, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἀπὸ ἰδικούς μας, εὔρον καταφύγιον εἰς σπήλαια καὶ εἰς σταύλους.

Οἱ σταῦλοι ἀναδίδουν δυσσομίαν, ἡ ὁποία φέρει ἔμετον εἰς αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι ἔχουν συνηθίσει νὰ ζοῦν εἰς καθαρὰν καὶ εὐώδη ἀτμόσφαιραν. Ἡ δυσσομία ἀναδίδεται ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας. Καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι πόθεν; Ἐὰς ἀκούσωμεν τί λέγει ἐπ' αὐτοῦ ὁ Τζιοβάννι Παπίνι, σπουδαῖος συγγραφεὺς, ὁ ὁποῖος συνέγραψε τὸ βιβλίον «Ἡ ἱστορία τοῦ Χριστοῦ».

Βλέπεις, ἀγαπητέ μου, ἓνα λιβάδι; Εἶνε ἄνοιξις. Ἡ χλόη ἔχει φυτρώσει. Ἄνθη πολύχρωμα καὶ εὖοσμα στολίζουσι τὸ λιβάδι καὶ τὸ κάνουν νὰ εὐωδιάζη. Χαρὰ Θεοῦ! Ἄλλ' ἡ χλόη καὶ τὰ ἄνθη ἐντὸς ὀλίγου θὰ ξηρανθοῦν, θὰ θερισθοῦν, θὰ γίνουσι δέματα, θὰ μεταφερθοῦν εἰς τοὺς σταύλους, θὰ γίνουσι τροφή τῶν ζώων καὶ θὰ μεταβληθοῦν εἰς κόπρια. Τὸ ἄρωμα θὰ γίνῃ δυσσομία! Καὶ ὁ ἄνθρωπος, παρατηρεῖ ὁ Παπίνι, τὰ ὠραιότερα, τὰ λεπτότερα καὶ τὰ πλέον θεῖα πράγματα μήπως δὲν τὰ μεταμορφώνει μὲ μίαν καταχθόνιον ἀλχημείαν εἰς κόπρον; Καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰς τὰς ἀκαθαρσίας πλαγιάζει ἔπειτα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην γλῶσσαν λέγεται «ἀπόλαυσις τῆς ζωῆς» (πρβλ. Τζιοβάννι Παπίνι, Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ, ἔκδοσις Β' «Ἀστέρος», Ἀθῆναι 1965, σελ. 8).

Ὁ σταῦλος τοῦ ἀρχαίου κόσμου

Ο ΣΤΑΥΛΟΣ, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ Χριστός, εἶνε μία ἀθλία πραγματικότης, ἡ ὁποία τείνει νὰ

λησμονηθῆ με τὴν λαμπρότητα τῶν ἑορτῶν μας. Καὶ ὁ σταῦλος αὐτὸς συμβολίζει τὴν ἠθικὴν ἀθλιότητα τόσον τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ ὅσον καὶ τῶν ἄλλων ἐποχῶν, παλαιότερων καὶ νεωτέρων.

Ἐν πρώτοις ὁ σταῦλος τῆς Βηθλεὲμ εἶνε σύμβολον τῆς ἠθικῆς ἀθλιότητος τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Νὰ περιγράψωμεν τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τοῦ κόσμου ἐκείνου; Ἔχουν λεχθῆ καὶ ἔχουν γραφῆ τόσον πολλὰ διὰ τὴν κατάστασιν ἐκείνου τοῦ κόσμου. Ἐξ αὐτῶν ἄς ἀναφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ ὠρισμένας ἐκδηλώσεις.

Τὸ παιδί δὲν εἶχε προστασίαν. Ὁ πατέρας μετεχειρίζετο αὐτὸ κατὰ βούλησιν. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Σπάρτην ἔρριπτον τὰ ἀνεπιθύμητα παιδιά εἰς τὰ βάραθρα τοῦ Ταυγέτου. Ἐπίσης εἰς ἄλλα μέρη ἐπώλουν τὰ παιδιά εἰς δημοσίας ἀγοράς, ὅπως πωλοῦν τὰ διάφορα ἀντικείμενα. Ὁ Μ. Βασίλειος περιγράφει δραματικὴν εἰκόνα πωλήσεως παιδιῶν ἐξ αἰτίας τῆς πτωχείας. Εἰς τὴν Βοιωτίαν δὲ ἐπεριποιῦντο τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα ἀπέδιδον κέρδη, περισσότερον τῶν παιδιῶν. Αὐτὸ δεικνύουν τὰ λόγια ἐνὸς μικροῦ παιδιοῦ τῆς Βοιωτίας, τὸ ὁποῖον παρεκάλει τοὺς θεοὺς νὰ ἦτο βούς μᾶλλον παρὰ παιδί.

Ἄλλὰ καὶ τὸ γῆρας δὲν εἶχε προστασίαν. Γηροκομεῖα δὲν ὑπῆρχον. Πτωχοὶ καὶ ἄρρωστοὶ γέροντες ἀπέθνησκον μέσα εἰς ἀθλίαν συνθήκας. Εἰς ὠρισμένα μάλιστα μέρη, ὅπως εἰς τὴν Κέα, αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ὑπερέβαινον ὠρισμένον ὄριον ἡλικίας, τοὺς ἐφόνευον.

Ἡ γυναίκα ἐπίσης εὐρίσκετο εἰς κατωτέραν θέσιν. Δὲν ἐθεωρεῖτο ἴση πρὸς τὸν ἄνδρα. Ἐπεριφρονεῖτο καὶ ἐξηυτελιζέτο. Εἰς μερικὰς εἰδωλολατρικὰς χώρας, ὅταν ἀπέθνησκεν ὁ σύζυγος τῆς γυναίκος, ἔθαπτον αὐτὴν ζῶσαν ἀναγκαστικῶς μετ' αὐτοῦ. Ἐπωλεῖτο δὲ καὶ ἠγοράζετο εἰς ἐξευτελιστικὴν τιμὴν. Ἐδιώκετο ἀκόμη ἀπὸ τῆν οἰκίαν μὲ τῆν μεγαλυτέραν εὐκολίαν. Αἱ μόναι γυναῖκες ποὺ εἶχον τιμὰς καὶ περιποιήσεις ἦσαν αἱ ἑταῖραι, διεφθαρμέναι γυναῖκες, αἱ διαβόητοι πόρναι, αἱ ὁποῖαι ἐπειδὴ εἶχον σωματικὴν ὠραιότητα καὶ κάποιαν μόρφωσιν ἔσυρον τοὺς ἄνδρας ὡς σκλάβους, ἐπλούτιζον καὶ ἐθησαύριζον. Ἡ πορνεία δὲν ἐθεωρεῖτο ἀμάρτημα. Χίλιαι πόρναι ὑπηρέτουν ὡς ἱέρειαι εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης εἰς Κόρινθον, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο εἶχεν ἀποβῆ χρυσορυχεῖον.

Ἄλλὰ καὶ τὸ ἰσχυρὸν φύλον, οἱ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι ἐφέροντο βαναύσως εἰς τὰ παιδιά, εἰς τοὺς γέροντας καὶ εἰς τὰς γυναῖκας, δὲν ἔμενον καὶ αὐτοὶ ἄνευ ἐξουδενώσεώς τινος καὶ ἐξευτελισμοῦ. Ὑστερον ἀπὸ τὸν πόλεμον λ.χ. οἱ νικηταὶ συνελάμβανον αἰχμαλώτους τοὺς ἠττηθέντας, ξένους ἢ καὶ συμπατριώτας των, καὶ ἐπώλουν αὐτοὺς ὡς δούλους εἰς δημοσίας ἀγοράς. Ἄλλὰ καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης, ὅσοι ἐπώχευον καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξοφλήσουν τὰ χρέη των, ἐπωλοῦντο εἰς δημοπρασίαν ὡς δοῦλοι. Καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοὶ δὲν ἐλογίζοντο ὡς ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐθεωροῦντο ὡς ἀντικείμενα, ὡς ἐργαλεῖα, οἱ δὲ κύριοι εἶχον ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα ζωῆς καὶ

θανάτου. Συχνὰ ἔσφαζον καὶ ἐτεμάχιζον τοὺς δούλους καὶ μὲ τὰς σάρκας τῶν ἔτρεφον τοὺς ἰχθῦς τῶν ἰχθυοτροφείων τῶν! Ἄλλοτε πάλιν ἐσταύρωνον τοὺς δούλους διὰ νὰ ...διασκεδάσουν!

Ἄπιστευτος ἀγριότης. Καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς, ὅτι τὰς περισσοτέρας φορὰς οἱ δούλοι ἀριθμητικῶς ἦσαν περισσότεροὶ τῶν ἄλλων, τῶν ἐλευθέρων, τῶν κυρίων. Εἰς τὴν Ἀττικὴν π.χ. κατὰ τοὺς χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους ἀνηγείρετο ὁ Παρθενῶν, ἐκ τῶν 500 χιλιάδων κατοίκων αἱ 400 χιλιάδες ἦσαν δούλοι. Καὶ εἰς τὴν Ῥώμην, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν φοβερῶν αὐτοκρατόρων, ἐκ τοῦ 1 ἑκατομμυρίου κατοίκων αἱ 500 χιλιάδες ἦσαν δούλοι. Μεγάλοι δὲ φιλόσοφοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὄχι μόνον δὲν ἐκατηγόρουν τὴν δουλείαν, ἀλλ' ἐδίδασκον, ὅτι ἡ φύσις γεννᾷ ἄλλους μὲν ἐλευθέρους ἄλλους δὲ δούλους! Δὲν ἔλεγον, ὅτι ἡ σκληρότης καὶ ἡ ἀδικία μετέβαλλον τοὺς ἀνθρώπους εἰς δούλους, ἀλλ' ἔλεγον ὅτι οἱ δούλοι εἶνε ἐκ φύσεως δούλοι!

Καὶ κατ' ἄλλον ὅμως τρόπον ἐξηυτελιζέτο ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια. Ἡ ἀνθρωπότης εἶχε κατακυκλήσει εἰς αἰσχροτάτας ἡδονάς, εἰς φρικτὰς ἀνηθικότητας, εἰς παρὰ φύσιν πάθη. Ἄνδρες προέβαινον εἰς ἀκολασίας μὲ ἄνδρας, καὶ γυναῖκες μὲ γυναῖκας. Αἱ ἀνώμαλοι σαρκικαὶ πράξεις ἐξυμνοῦντο ἀπὸ ποιητῶν. Ἦτο δὲ φρικτὸν τὸ θέαμα ποῦ ἀντίκρουσεν ἡ ἀρχαία Ῥώμη ὅταν, ἐνώπιον χιλιάδων χειροκροτούντων λαοῦ, ὁ Νέρων ἐπαρουσιάσθη ἔχων παρὰ

τὸ πλευρόν του ὡς σύζυγον ...ἕνα εὐειδῆ νεανίαν!

Ἐς ληφθῆ τέλος ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἀκολασία τῶν ἀρχαίων ἦτο ὑπὸ τῆν εὐλογίαν τῶν ἀναριθμητῶν θεῶν, ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, οἱ ὅποιοι καὶ αὐτοὶ διέπραττον πᾶν εἶδος ἀσχημίας καὶ ἀπειτέλουν παραδείγματα πρὸς μίμησιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔζων μόνον διὰ ἡδονάς. Ὁ ἱστορικὸς Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος, περιγράφων τὰ ἔθη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, λέγει τὰ ἑξῆς.

«Θρησκεία καὶ φιλοσοφία καὶ φιλοπατρία καὶ οἰκιακὴ ἀρετὴ καὶ πᾶσα οἰαδήποτε χρηστότης κατήνησαν πράγματα ἀνύπαρκτα· οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔζων, εἰμὴ διὰ νὰ γελῶσι, νὰ παίζωσι, νὰ διασκεδάζωσι καὶ νὰ ἀκολασταίνωσι».

Σύντομον ἀλλὰ ζωηρὰν περιγραφὴν τῆς προχριστιανικῆς καταστάσεως μᾶς δίδει ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ 1ον κεφάλαιον τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς του.

Ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ καθάρσῃ τὸν σταῦλον

Ο ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ἀρχαῖος κόσμος ἔξ ἐπόψεως ἠθικῆς ἦτο εἰς ἀπέραντος σταῦλος μὲ σταυλάρχη τὸν διάβολον. Αὐτὸς ἐκυριάρχει εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὸς ἦτο ὁ κοσμοκράτωρ, καὶ ὄργανά του οἱ

διστραμμένοι ἄρχοντες τοῦ κόσμου, πού ἐξετέλουν τὰ θελήματά του.

Ἄλλὰ τὸν σταῦλον αὐτόν, τὴν ἀνθρωπότητα δηλαδή, πού ἦτο ἀκάθαρτος καὶ ἀνέδιδεν ἠθικὴν ἀποφοράν, ἦλθεν ὁ Χριστὸς καὶ μὲ τὴν διδασκαλίαν του, μὲ τὸ παράδειγμά του, καὶ πρὸ παντὸς μὲ τὴν σταυρικὴν του θυσίαν τὴν ἔπλυνε καὶ τὴν ἐκαθάρισε. Ἀπὸ ἐκείνους δὲ τοὺς κοπρῶνας ἐξήγαγε μίαν νέαν κοινωνίαν, τὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν, πού ὀνομάζεται Ἐκκλησία. Ἕνας νέος κόσμος ἐνεφανίσθη· κόσμος πού ἐπαρουσίαζεν ὑψίστην ἠθικὴν τελειότητα καὶ ἐσκόρπιζε πνευματικὴν εὐωδίαν.

Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν, μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ παιδί, πού ἄλλοτε τὸ ἔρριπτον ἀσπλάγχχνως εἰς τὰ βάραθρα καὶ τοὺς κρημνοὺς, ἐτιμήθη ὡς ἀγγελικὴ ὑπαρξις. Τὰ γηρατεῖα ἔγιναν σεβαστὰ καὶ ἄξια πάσης περιθάλψεως. Ἡ γυναίκα ἐκηρύχθη ἰσότιμος μὲ τὸν ἄνδρα. Ὁ δοῦλος ἔγινεν ἀδελφός. Τὰ βρωμερὰ πάθη κατεδικάσθησαν. Ὁ γάμος ἠγιασθῆ καὶ ὑψώθη εἰς μυστήριον. Ἡ ἀγνότης καὶ ἡ παρθενία ἤνθησαν καὶ ἐγέμισαν τὸν κόσμον ἀπὸ θείαν εὐωδίαν. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἐπίπεδον τοῦ κτήνους καὶ ἀκόμη κατώτερον, ἀνυψώθη καὶ ἤγγισε τὰ ἀγγελικὰ ὕψη. Θαυμαστὴ μεταβολὴ ἔγινεν εἰς τὸν κόσμον. Μεταβολή, διὰ τὴν ὁποίαν ὁμιλοῦν οἱ ἱστορικοί, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὁποῖοι δὲν συμπαθοῦν τὸν χριστιανισμόν.

Σταῦλος ἡ σύγχρονος κοινωνία

ΔΥΣΤΥΧΩΣ ΟΜΩΣ κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἤρχισε νὰ ἐπιηραάζεται ἀπὸ ἀθεϊστικὰς καὶ ὕλιστικὰς ἀντιλήψεις καὶ νὰ ἀπομακρύνεται ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου Φωτὸς τῆς Βηθλεέμ. Ἕλληστές, μὲ ψευδῆ ἐκθαμβωτικὴν λάμψιν, μὲ τὴν λάμψιν τοῦ διαβόλου ὁ ὁποῖος μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός, ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν κόσμον καὶ παρεπλάνησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ παραπλανοῦν τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὁ σύγχρονος κόσμος εἰς τὴν μεγάλην του πλειονοψηφίαν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ λατρεύει νέους θεούς, ἢ μᾶλλον λατρεύει τὰ παλαιὰ εἰδῶλα μὲ νέας μορφάς. Εὐρισκόμεθα εἰς ἐποχὴν νεοεἰδωλολατρίας. Καὶ ἡ ἠθικὴ στάθμη ὀλον-ἐν καὶ κατέρχεται χαμηλότερον. Παρ' ὄλην τὴν λάμψιν τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ ἠθικῆς ἐπόψεως ἡ ἀνθρωπότης δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνας βρωμερὸς καὶ ἀποπνικτικὸς σταῦλος, εἰς τὸν ὁποῖον διαρκῶς αὐξάνει ἡ κόπρος, μία κόπρος κεκαλυμμένη μὲ χρυσοῦν κόνιν. Διὰ τὴν σημερινὴν κοινωνίαν ἀρμόζει νὰ ἐπαναληφθῇ ὁ λόγος τοῦ προφήτου: «Ἄρα καὶ ψεῦδος καὶ φόνος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεῖα κέχυται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ αἵματα ἐφ' αἵμασι μίσγουσι» (Ὡσηὲ 4,2). Ὑπερβάλλομεν τὰ πράγματα; Ἕλλησ ῥίψατε, παρακαλῶ, ἓνα βλέμμα εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν, τὴν ἰδικὴν μας καὶ τὴν διεθνῆ, καὶ θὰ πεισθῆτε.

Τὸ παιδί, πρὶν ἀκόμη ἴδῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,

μόλις σκιρτήση εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γυναικός, σφάζεται, κατακρεουργεῖται, πολτοποιεῖται δι' ἐπιστημονικῶν μέσων καὶ ρίπεται ἐντὸς δοχείων ἀπορριμμάτων καὶ εἰς τοὺς ὑπονόμους τῶν ἰατρείων.

Οἱ γέροντες περιφρονοῦνται, ἐγκαταλείπονται ἀστόργως καὶ ὀνομάζονται ...παλαιὰ ἔπιπλα! «Ἔχει τὸ σπίτι παλαιὰ ἔπιπλα;», ἐρωτᾷ ἡ ὑποψηφία νύμφη τὸν ὑποψήφιον γαμβρόν, καὶ ἐννοεῖ τοὺς γέροντας γονεῖς. Καὶ ἐὰν τυχὸν ἔχη, τὸ συνοικέσιον διαλύεται.

Ἡ γυναίκα ἐπίσης, ὡς οἰκοδέσποινα μὲ ψυχικὰς ἀρετάς, ὑποτιμᾶται. Ὅσον λάμπει τὸ σωματικὸν κάλλος τῆς, τόσον μόνον διαρκεῖ καὶ ἡ ἐκτίμησις. Εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι θαυμάζονται ὑπὸ τῶν πολλῶν, εἶνε αἱ γυναῖκες τοῦ θεάτρου καὶ τοῦ κινηματογράφου. Αὐταὶ εἶνε αἱ νεώτεραι «ἐταῖραι» τοῦ νεοειδωλολατρικοῦ κόσμου. Ἄστέρες ὀνομάζονται, ἀλλὰ τί ἀστέρες εἶνε; «Ἄστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται», κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἔκφρασιν (Ἰούδ. στ. 13). Εἰς αὐτὸν δὲ τὸν ταλαίπωρον τόπον, ποῦ ὀνομάζεται Ἑλλάς, ἡ γυναίκα, μὲ τοὺς κρατικούς νόμους ποῦ ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, ἐξηυτελίσθη καὶ ἠτιμάσθη ἀκόμη περισσότερον. Οἱ νόμοι αὐτοὶ παρουσιάζονται ὡς προοδευτικοὶ δῆθεν. Ἄλλ' εἰς τὴν πραγματικότητα ὁδηγοῦν εἰς τὴν μεγαλύτεραν κατάπτωσιν. Ποῖοι εἶνε οἱ νόμοι αὐτοί; Εἶνε ὁ νόμος ὅστις καταργεῖ τὴν μοιχείαν ὡς ἀξιόποινον πρᾶξιν, ὁ νόμος ὅστις ἐπιτρέπει τὰς ἐκτρώσεις, καὶ ὁ νόμος Καζανόβα ἢ «ρουσφέτι

του διαβόλου» ὅστις καθιερώνει τὸ αὐτόματον διαζύγιον καὶ στεφανώνει τὴν παλλακείαν. Καὶ δὲν σταματᾷ μέχρις ἔδῳ τὸ κακόν. Πρὸ καιροῦ εἰς συλλαλητήριον ἐπαρουσιάσθησαν νεαροί, οἱ ὅποιοι ἐκράτουν πλακάτ μερ σύνθημα νὰ νομιμοποιηθοῦν αἱ ὁμοφυλοφιλικαὶ σχέσεις! Διατί ὄχι; Ἡ Ἑλλάς νὰ εἶνε ὀλιγώτερον προοδευτικὴ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν;...

Σταῦλος ἢ σύγχρονος κοινωνία. Καὶ ὅμως ὀνομάζεται χριστιανικὴ κοινωνία καὶ λέγει ὅτι ἐορτάζει τὴν γέννησιν τοῦ Θεοανθρώπου!

Σταῦλος ἢ καρδιά μας

ΣΤΑΥΛΟΣ ἢ κοινωνία μας. Ἄλλ' ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον ἃς στρέψωμεν τώρα, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, τὴν προσοχὴν μας εἰς τὸν ἔσω κόσμον. Καὶ ἔσω κόσμος εἶνε ὁ κόσμος τὸν ὅποιον ὁ καθεὶς κρύπτει ἐντός του. Καὶ ἐρωτῶμεν· Ὁ ἐσωτερικὸς αὐτὸς κόσμος εἶνε καθαρὸς ἀπὸ ἁμαρτωλῶς σκέψεις καὶ ἐπιθυμίας; Ἄς θέσῃ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν τὴν χεῖρα εἰς τὸ στήθος καὶ ἃς ἀπαντήσῃ εἰλικρινῶς. Ὅπως ἔλεγε παλαιὸς διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας μας, πολλὴν ὑποκρισίαν κρύπτει ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Χριστὸς εἰς τὰ χεῖλη, κόσμος ἁμαρτωλὸς καὶ ἀκάθαρτος εἰς τὴν καρδίαν.

Ἡ καρδιά μας, ὦ ἢ καρδιά μας! Ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶνε ἀπηλλαγμένη ἀπὸ κακίας καὶ νὰ ὀμοιάζῃ μερ ἀνάκτορον λάμπον ἀπὸ καθαριότητα, ἐνῶ θὰ

ἔπρεπε νὰ εἶνε καταλλήλως εὐτρεπισμένη διὰ τὴν ὑποδοχὴν καὶ ἐνθρόνισιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ βασιλέως τῶν καρδιῶν, δυστυχῶς τὸ ἀντίθετον συμβαίνει· ἡ καρδιά μας εἶνε ἀκάθαρτος, σταῦλος τοῦ Αὐγείου πλήρης δυσωδίας. Ὁ σταῦλος ἐκεῖνος εἶνε μυθικός. Ἄλλ' ὁ ἰδικός μας σταῦλος εἶνε πραγματικός. Ματαίως προσπαθοῦν οἱ ἄνθρωποι νὰ σκεπάζουν τὴν δυσωδίαν τῆς καρδίας των μὲ εὐγενικούς τρόπους. Ἔρχονται στιγμαί, κατὰ τὰς ὁποίας ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἁμαρτωλῶν παθῶν τὸ ἀκάθαρτον περιεχόμενον τῆς καρδίας ἐκχειλίζει καὶ χύνεται πρὸς τὰ ἔξω. Διότι, ὅπως εἶπεν ὁ Κύριος, «ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι» (Ματθ. 15,19).

Κάθαρσις!

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Σημεῖον ἀληθοῦς καθάρσεως τῆς καρδίας, ἡ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀπαρνήσεως τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, εἶνε ἡ ὀλοκληρωτικὴ παράδοσις αὐτῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀξίζει ν' ἀναφέρωμεν ἀνέκδοτόν τι ἐκ τοῦ βίου μεγάλου διδασκάλου καὶ πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἁγίου Ἰερωνύμου (340-420 μ.Χ.), ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν εἰς τὴν Βηθλεέμ. Οὗτος, παραμένων ἐκεῖ δι' ἄσκησιν, ἐπεθύμησε μίαν νύκτα τῶν Χριστουγέννων νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Γεννήσεως προσευχόμενος καὶ μελετῶν

νοερῶς τὸ μέγα μυστήριον. Ὅτε δὲ πρὸς στιγμὴν ἀπεκοιμήθη, εἶδε καθ' ὕπνον τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κυρίου διημέφθη διάλογος. Ὁ Κύριος ἐρωτᾷ·

—Ἰερώνυμε, ἀγαπᾷς με;

—Σὲ ἀγαπῶ, Κύριε, ἀπαντᾷ ὁ Ἰερώνυμος· διὰ τὴν ἀγάπην σου ἀφῆκα τὰ πάντα καὶ ἦλθα ἐδῶ, εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς σου, νὰ ζήσω ἐν ἀσκήσει.

—Ναί, λέγει ὁ Κύριος, ὅλα τὰ ἀπηρνήθης, ἀλλ' ἓνα ἀκόμη δὲν μοῦ ἔδωκες πλήρως.

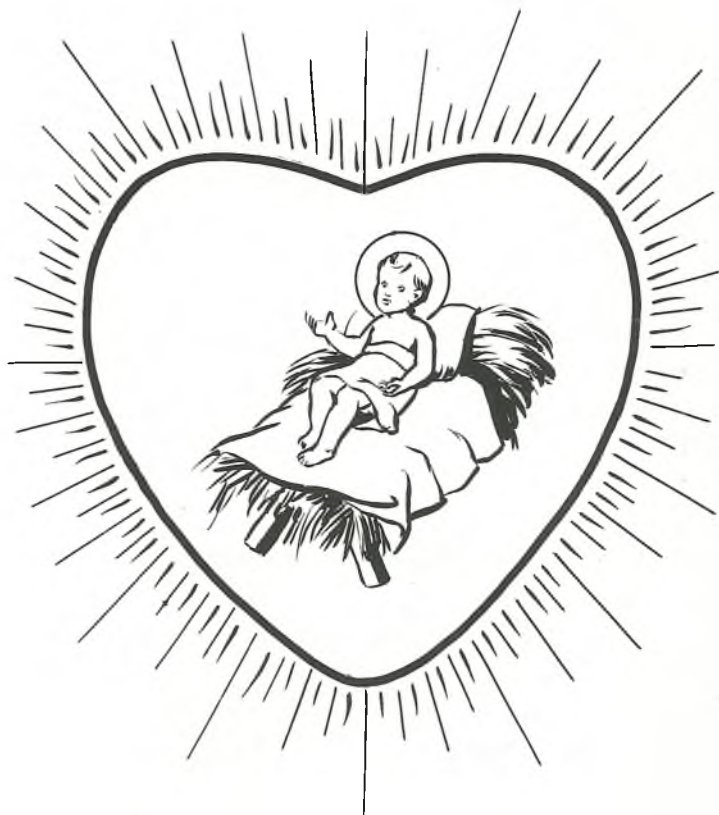
—Ποῖον; ἐρωτᾷ ἐναγωνίως ὁ Ἰερώνυμος.

—Τὴν καρδίαν σου, Ἰερώνυμε!

Διδακτικώτατον τὸ ἐνύπνιον τοῦτο. Ἀφορᾷ ὅλους ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι πολὺ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα πράγματα ἔχομεν δώσει εἰς τὸν Χριστόν, ἐνῶ ἐκεῖνο ποῦ ζητεῖ ὁ Χριστὸς εἶνε ἡ καρδία μας, δηλαδὴ νὰ τὸν ἀγαπήσωμεν «ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας» (Λουκ. 10,27) ἡμῶν. Εἶνε ὡς ὁ καθεὶς ἐξ ἡμῶν νὰ ἀκούη τὴν φωνὴν τοῦ Χριστοῦ «Δός μοι σὴν καρδίαν» (= δός μου τὴν καρδιά σου), φωνὴν ἢ ὁποία ἀκούεται διὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς ἤδη εἰς τὴν Π. Διαθήκην (Παροιμ. 23,26).

Παραπονούμεθα διὰ τὴν ποικίλην κοινωνικὴν ἀθλιότητα, ἢ ὁποία συνεχῶς αὐξάνεται καὶ ἐξαπλοῦνται εἰς παγκόσμιον ἔκτασιν. Πᾶς πιστὸς ἔχει τὸ αἶσθημα, ὅτι ζῆ εἰς νεοειδωλολατρικὴν ἐποχὴν.

Σταῦλοι αἱ σύγχρονοι κοινωνία. Ὅποιος ἀγὼν χρειάζεται διὰ νὰ καθαρῖση κανεὶς τὴν καρδίαν του καὶ ν' ἀποκτήσῃ εὐαγγελικὴν καθαρότητα εἰς τὰς ἰδέας, εἰς τοὺς λογισμοὺς, εἰς τὰ αἰσθήματα, εἰς τοὺς λόγους, εἰς τὰς ἐνεργείας, εἰς τὰς πράξεις!

Μόνον ἐὰν ἡ χάρις τοῦ ἐνανθρωπήσαντος καὶ σταυρωθέντος Θεοῦ βοηθῆσῃ, δύναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀγγελικὴν καθαρότητα, καὶ μόνον εἰς τοιαύτας καθαρὰς καρδίας ἔρχεται καὶ γεννᾶται

ὁ Χριστός. Ἡ δὲ καθαρότης τῆς καρδίας εἶνε ἡ μακαριότης· εἶνε ὁ μυστικὸς παράδεισος. Τὸ εἶπεν ὁ Χριστός: «*Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται*» (Ματθ. 5,8).

Ἄφου ἔχομεν γνῶσιν καὶ συναίσθησιν τῆς ἁμαρτίας πού βασιλεύει εἰς τὸν κόσμον, ἃς στενάζωμεν διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς καρδίας μας· ἃς ἐργαζώμεθα διὰ τὴν κάθαρσιν τοῦ ἔσωτερικοῦ μας κόσμου· καὶ παραλλήλως ἃς ἐργαζώμεθα καὶ ἃς ἀγωνιζώμεθα, ἕκαστος εἰς τὸν κύκλον του, διὰ τὴν κάθαρσιν τῆς κοινωνίας, διὰ νὰ περισταλῇ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο τὸ πολύμορφον κακόν, διὰ νὰ ἐκλείψῃ ὁ σταῦλος, καὶ τὴν θέσιν του νὰ καταλάβῃ λαμπρὸς ναὸς καὶ θρόνος λατρείας τοῦ σαρκωθέντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἄπο τὴν πλάνην εἰς τὴν πίστιν

«Ὁν πάλαι προεἶπεν Ἰακώβ ἐθνῶν ἀπεκδοχήν, Χριστέ, φυλῆς Ἰουδα ἐξανέτειλας καὶ δύναμιν Δαμασκού, Σαμαρείας σκυλά τε ἤλθες προνομεύσων, πλάνην τρέπων εἰς πίστιν θεοτερπῆ. Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε»

(τροπάριον τῆς ὁδοῦ τοῦ πεζοῦ κανόνος τῆς Χριστοῦ γεννήσεως)

«Σὺ, Χριστέ ὁ Θεός, ἀνέτειλας καὶ ἐγεννήθης ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Ἰουδα· διότι, Χριστέ, σὺ εἶσαι ἐκεῖνος, περὶ τοῦ ὁποίου προφητήσεν τὸ παλαιὸν ὁ πατριάρχης Ἰακώβ, ὅτι ἔχεις νὰ γίνῃς ἀπεκδοχὴ, ἦτοι προσδοκία καὶ ἐλπίς ὅλων τῶν εἰδωλολατρούντων ἐθνῶν. Σὺ, Χριστέ, ἂν καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον εἶσαι ταπεινός, ἤλθες ὅμως ἵνα διὰ τῆς κατὰ σάρκα σου γεννήσεως κούρσεύσῃς ἐν βραχίονι ὑψηλῶ τὴν δυνάμιν τῆς Δαμασκού καὶ τὰ κούρησῃ τῆς Σαμαρείας, τὴν πλάνην δηλαδὴ τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς ἁμαρτίας. Ταύτην τὴν πλάνην τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς ἁμαρτίας σὺ, Χριστέ, ἐρύρισες εἰς εὐσεβῆ πίστιν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἀρέσκειται ὁ Θεός»

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

(ἐρμηνεῖα ἀπὸ τὸ Ἑορτοδρόμιον)

«ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ»

(Λουκ. 2,14)

ΕΙΣ ἔξαιρετικὴν κίνησιν, ἀγαπητοί μου ἀναγνώ-
σται, εἰς ἔξαιρετικὴν κίνησιν εὐρίσκεται κατὰ
τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ὁ ἀγγελικὸς
κόσμος. Ἕνα ἄσημον σημεῖον τῆς γῆς, τὸ σπήλαιον
τῆς Βηθλεέμ, συγκεντρώνει τὴν προσοχὴν τῶν
ἀγγέλων. Στρατιὰ κατέρχεται διὰ νὰ χαιρετίσῃ καὶ
προσκυνήσῃ τὸ Νήπιον τῆς Βηθλεέμ. Οἱ αἰθέρες
τῶν οὐρανῶν δονοῦνται ἀπὸ τοὺς χαρμοσύνους
ἤχους τοῦ ὕμνου τῶν: «*Δόξα ἐν ὑψίστοις
Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις
εὐδοκία*» (Λουκ. 2,14). Αἱ καθαρὰ καρδίαι τῶν
ἀγραυλούντων ποιμένων, ὡς ἄριστος ψυχικὸς δέκτης
συλλαμβάνουν, ἀκούουν πρῶται τὸν ὕμνον τοῦτον.
Καὶ ἐκ τοῦ στόματος τῶν ποιμένων ὁ θεσπέσιος
οὗτος ὕμνος ἔκτοτε μεταδίδεται εἰς τὸν χριστιανικὸν
κόσμον. Καὶ εἶνε ὁ τελειότερος ὕμνος, μὲ τὸν
ὁποῖον οἱ πιστοὶ ὄλων τῶν αἰώνων ἠμποροῦν
νὰ ὑμνήσουν τὸν Χριστόν. «Σὲ δοξάζομεν Κύριε»,
λέγομεν μὲ τὸν ὕμνον τοῦτον πρὸς τὸν Χριστόν·
«διὰ σοῦ δοξάζεται ὁ Θεός, διὰ σοῦ εἰρηνεύει

ἡ γῆ, διὰ σοῦ ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἀγαπητὸν τέκνον τοῦ Θεοῦ».

Τὸ Νήπιον τῆς Βηθλεέμ, λοιπόν, ἦλθε διὰ νὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον. Αὐτὸ τὸ Νήπιον εἶνε ἡ εἰρήνη τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο συντόμως ἄς ἴδωμεν ἐδῶ.

Ἐκρημίσθη τὸ τεῖχος τῆς ἁμαρτίας

ΑΣ ΕΡΩΤΗΣΩΜΕΝ· Ποία εἶνε ἡ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν ἔφερεν εἰς τὴν γῆν ὁ Χριστός; Δὲν εἶνε εἰρήνη ἀπλῶς ἐξωτερικὴ, ὅπως εἶνε ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου τούτου. Εἶνε πρὸ παντὸς εἰρήνη ἐσωτερικὴ, μυστικὴ, ἀόρατος, θεία. Εἶνε μία ψυχικὴ κατάστασις, τὴν ὁποίαν εἶνε εἰς θεοῖν νὰ ἐκτιμήσουν μόνον ὅσοι ἐν πίστει καὶ μετανοίᾳ ἔχουν πλησιάσει τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Εἶνε δῶρημα θεῖον. Διότι εἶνε ἡ ἀποκατάστασις τῶν σχέσεων τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Αὕτη εἶνε ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ.

Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν κάπως καλῶτερον τί σημαίνει «εἰρήνη Χριστοῦ», πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐκεῖνο ποὺ χωρίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεὸν εἶνε ἡ ἁμαρτία. Ἡ ἁμαρτία εἶνε φραγμὸς, τεῖχος σινικὸν. Φέρει διακοπὴν τῶν σχέσεων τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ φραγμὸς δὲ αὐτὸς ἦτο φραγμὸς αἰώνων. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰς ἁμαρτίας του ἀπεμακρύνετο συνεχῶς ἀπὸ τὸν Θεόν, τὴν πηγὴν τοῦ καλοῦ, καὶ ὁ φραγμὸς ὄλονεν ὑψώνετο.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἔρριψαν τὸν πρῶτον λίθον· εἰς τὸν λίθον αὐτόν, τὸ πρῶτον ἁμάρτημα, προσετέθη δεύτερος λίθος, τὸ ἁμάρτημα τοῦ Κáιν· εἰς τὸν δεύτερον τρίτος, καὶ οὕτω διὰ μέσου τῶν αἰῶνων αἱ ἁμαρτίαι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐσχημάτισαν σινικὰ τεῖχη, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἐνεκλείσθη αἰχμάλωτος ἢ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸν Θεόν.

Οὔτε ἄνθρωπος οὔτε ἄγγελος οὔτε ἀρχάγγελος ἠδύνατο νὰ κρημνίσῃ τὸ φοβερὸν αὐτὸ τεῖχος. Τί λέγω νὰ κρημνίσῃ; Οὔτε νὰ ἀφαιρέσῃ ἓνα λίθον ἀπὸ τὰ τεῖχη αὐτά. Μαῦρα, ἀπαίσια, βωβά, ἀκίνητα ὑψώνοντο ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπότητος. Ποῖος θὰ κατεδάφιζε τὰ τεῖχη αὐτὰ τῆς ἁμαρτίας, τὰ ἀπείρως φοβερώτερα ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς Ἰεριχοῦς; Ποῖος θὰ ἐπανασυνέδεε τὸ πλάσμα μὲ τὸν Πλάστην του; Ποῖος θὰ συνεφιλίωνε τὸν ἐπαναστάτην μὲ τὸν Βασιλέα του, τὸν ἄσωτον υἱὸν μὲ τὸν Πατέρα του;

Τὸ πρόσωπον, ποῦ θ' ἀνελάμβανε τὸ ἔργον τοῦτο, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶνε ἀνώτερον ἀνθρώπων καὶ ἀγγέλων. Μόνον ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶχε τὴν δύναμιν αὐτήν. Δι' αὐτὸ ἐνηνθρώπησε. Μὲ τὸ αἷμα, ποῦ ἔχυσεν ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν του ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου, ποῦ ἦτο καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, συνεφιλίωσε Θεὸν καὶ ἄνθρωπον. Ὁ ἄνθρωπος ἔπαυσε πλέον νὰ εἶνε τὸ ἀντικείμενον τῆς ὀργῆς καὶ δυσμενείας τοῦ Θεοῦ. Ἔγινε φίλος, οἰκείος τοῦ Θεοῦ, τέκνον τοῦ Θεοῦ.

Ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπόψεως ἡ εἰρήνη, πού ἔφεραν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν γῆν, ἀποτελεῖ μυστήριον, τὸ ὁποῖον μόνον διὰ τῆς πίστεως δύναται τις νὰ αισθανθῆ καὶ νὰ ζήσει, χωρὶς καὶ πάλιν νὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ τὸ περιγράψῃ· ὡς λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἡ εἰρήνη αὐτὴ ὑπερέχει « πάντα νοῦν » (Φιλιπ. 4,7). Εἶνε ἀπερίγραπτος.

Ἐπετεύχθη ἡ συμφιλίωσις

Ἄλλ' ἔαν ἡ κορυφὴ τῆς εἰρήνης ταύτης χάνεται εἰς τὰ μυστηριώδη ὕψη τοῦ οὐρανοῦ, ἡ βᾶσις, τὸ θεμέλιον, εὐρίσκεται μέσα εἰς τὴν καρδίαν παντὸς πιστοῦ καὶ ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν ψηλαφητὴν πραγματικότητα. Καὶ πῶς ὄχι; Ἦτο ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ. Ὅλα τὰ πέριξ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐντὸς αὐτοῦ ἐμαρτύρουν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ σχέσιν ὁ ἀκάθαρτος μετὸν Ἀμόλυντον, ὁ ἐπαναστάτης μετὸν Βασιλέα, ὁ ἀποστάτης μετὸν Κύριόν του.

Ἡ συναίσθησις αὐτὴ τὸν ἐτυράννει. Ὡς δαμόκλειος σπάθη αἰωρεῖτο ὑπεράνω τῆς συνειδήσεώς του καὶ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἡσυχάσῃ. Ἦθελε νὰ συμφιλιωθῆ μετὸν Θεόν. Ἀλλὰ πῶς; Μὲ ὀδοιπορίας εἰς τόπους ἁγίους; Μὲ νηστείας; Μὲ θυσίας; Μὲ τί τέλος πάντων θὰ ἐξευμένιζε τὸν Θεόν; Τὰ ἐδοκίμασεν ὅλα, καὶ ὕστερον ἀπὸ τὴν δοκιμὴν ὁ ἄνθρωπος ἦσθάνετο, ὅτι δὲν ἐπῆλθε τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα, ἡ εἰρήνη. Ἡ ταραχὴ τῆς συνειδήσεώς

του ἐξηκολούθει ἡ αὐτὴ ἢ καὶ ἐγίνετο σφοδροτέρα. Ἄνησυχος ἡ ψυχὴ ἠτένιζε πρὸς τὰ ἄνω καὶ μὲ βαθὺν πόνον ἐζήτει τὸν Συμφιλιωτὴν, ἐκεῖνον ποὺ θὰ τὴν συνέδεε μὲ τὸν οὐρανὸν καὶ θὰ τὴν ἔφερεν εἰς ἐπικοινωνίαν, εἰς σχέσεις φιλικὰς, στενάς, τρυφεράς, ἀγίας, μὲ τὸν Αἰώνιον.

Καὶ ὁ Συμφιλιωτὴς εὗρέθη, καὶ εὕρσκεται μόνον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἶνε αὐτὸς ποὺ ἐνηνθρώπησε καὶ ἦνωσε γῆν καὶ οὐρανόν. Αὐτὸς ἀπέστειλε τὴν περιστερὰν τῆς εἰρήνης, νὰ διατρέξῃ τὴν ὑδρόγειον καὶ νὰ κομίσῃ τὸν κλάδον τῆς ἐλαίας, τὸ μήνυμα τῆς συμφιλίωσης, ὅπως ἄλλοτε ἢ περιστερὰ τοῦ Νῶε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν (βλ. Γεν. 8,11). Αὐτὸς ἐξηφάνισε τὸ χάσμα τὸ βαθύ, τὸ ἀπέραντον. Αὐτὸς μὲ τὸ αἷμά του ὑπέγραψεν εἰς τὸν Γολγοθᾶν τὴν συμφιλίωσιν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Αὐτός, καὶ μόνον αὐτός, ἔχει τὴν μυστικὴν δύναμιν νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ Θεοῦ τοὺς ἀσώτους καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἀρρήκτους δεσμοὺς εἰρήνης μεταξὺ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ Δημιουργοῦ τῆς δεσμούς, τῶν ὁποίων ἀπλῶς σκιαὶ εἶνε οἱ δεσμοὶ τῆς φιλίας, τῆς συγγενείας, τῆς συζυγικῆς ἀγάπης.

«Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη»!

Ἄς μαίνωνται οἱ ἄνεμοι!

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Ἄς πλησιασωμεν τὸν Χριστόν. Ἄς πιστεύσωμεν εἰς αὐτόν. Τότε

ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ ὡς δροσερὰ αὔρα τοῦ οὐρανοῦ θὰ δροσίζη καὶ θὰ διαποτίζη ὀλόκληρον τὴν ὑπαρξίν μας. Ὡ, τότε θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς! Θὰ ἔχωμεν ἐντός μας εἰρήνην, καὶ ἃς μαίνωνται ὅσον θέλουν τὰ ἐξωτερικὰ στοιχεῖα, ἃς σείεται ἡ γῆ, ἃς λυσοῦν οἱ ἄνεμοι, ἃς βροντᾶ ὁ οὐρανός, ἃς κινοῦνται τὰ ὄρη, ἃς σκοτίζεται ὁ ἥλιος, ἃς πίπτουν οἱ ἀστέρες, ἃς πολεμοῦν τὰ ἔθνη, ἃς γίνῃ ἡ γῆ ἄνω κάτω. Ἡμεῖς, ἐὰν ἔχωμεν τὴν εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ βαθεῖαν ἐντός τῆς ψυχῆς μας, θὰ εἴμεθα ὡς αἱ ἀκίνητοι νησίδες ἐν μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ.

Τὴν εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἐσωτερικὴν, τὴν μυστικὴν, τὴν ἀόρατον, τὴν θεῖαν, οὐδεὶς καὶ οὐδὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ πιστοῦ, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο, ἐν μέσῳ κόσμου ἀνησύχου καὶ τεταραγμένου, θὰ δύναται νὰ ἐπαναλαμβάνῃ κατὰ τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον· «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*».

Τὰ δῶρα τοῦ γεννηθέντος πρὸς ἡμᾶς

«Μάνθανε, ὅτι διὰ τοῦτο Θεὸς ἐν σαρκί, ἐπειδὴ ἔδει τὴν καταραθεῖσαν σάρκα ταύτην ἁγιασθῆναι, τὴν ἀσθενήσαν ἐνδυναμωθῆναι, τὴν ἀλλοτριωθεῖσαν Θεοῦ, ταύτην οἰκειωθῆναι αὐτῷ, τὴν ἐκπεσοῦσαν τοῦ παραδείσου, ταύτην εἰς οὐρανοὺς ἀναχθῆναι»

M. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

(Ἐκ τῆς ὁμιλίας Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ
γέννησιν· Ἐ. Π. Migne 31,1464)

ΔΙΑΤΙ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

ΔΙΑΤΙ ἐγεννήθη ὁ Χριστός; Δι' ἡμᾶς, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τὴν ἰδικὴν μας κατέλθεν ἐκ τῶν οὐρανῶν, ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἐνηθρώπησεν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀπάντησις τοῦ πιστοῦ εἰς τὸ ἀνωτέρω ἐρώτημα. Αὐτὸ βροντοφωνεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως.

Μέγα τὸ μυστήριον!

ΠΟΙΟΣ ΠΟΤΕ θὰ δυνηθῆ νὰ ἐννοήσῃ καθ' ὅλον τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος τὸ ὑπερφυέστατον γεγονὸς ὅτι ἓνας Θεὸς σαρκοῦται, γίνεται ἄνθρωπος, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα; Ἐδῶ καὶ αἱ μεγαλύτεραι διάνοιαι, χωρὶς τὴν βοήθειαν τῆς πίστεως, συντρίβονται. Μικρὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἶνε ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅς εἶνε ἓνας Σωκράτης. Θὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἄγνοιάν του καὶ τὴν ἀδυναμίαν του ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου. Μικρὸς ὁ ἄνθρωπος, μέγας ὁ Θεός! Μόνον ἡ πίστις ῥίπτει φῶς εἰς τὸ μυστήριον.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΑΤΑΙ
ΔΟΞΑΣΑΤΕ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΞ ΟΥΡΑΝΩΝ
ΑΠΑΝΤΗΣΑΤΕ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΠΙ ΓΗΣ
ΥΨΩΘΗΤΕ..

Ὁ πιστὸς τὸ αἰσθάνεται, τὸ βλέπει, τὸ ζῆ, καὶ δὲν εὐρίσκει λέξεις διὰ νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὴν ὑπερκόσμιον ἀγαλλίασιν καὶ χαρὰν ποὺ δοκιμάζει ὅταν ἀκούῃ νὰ ψάλλεται ὁ ὕμνος «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε...». Νομίζει ὅτι δὲν πατεῖ εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ μεταφέρεται εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὴν χώραν τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀκούει τὰς ὕμνων διὰ τῶν.

Ὁ ἄπιστος ζῆ εἰς τὸ σκοτάδι καὶ περιπλανᾶται. Δὲν ἠμπορεῖ μόνος νὰ εὕρῃ τὸν δρόμον ποὺ ὀδηγεῖ εἰς τὴν φάτνην τῆς Βηθλεέμ, ἐκεῖ ὅπου λάμπει τὸ ἄστρον, τὸ φῶς τῆς αἰωνίου ἀληθείας. Ἄπιστοι, ἀποκαλυφθῆτε ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου τῆς φάτνης. Καταθέσατε τὴν πανοπλίαν τοῦ ἐγωισμοῦ σας. Ἄλλα ἐφόδια χρειάζονται διὰ νὰ ἐννοήσετε τὸ μυστήριον. Σᾶς συνιστῶμεν· λάβετε μαζί σας τὴν ταπεινώσιν τῶν ἀγραυλοῦντων ποιμένων, τὴν πίστιν τῶν μάγων, τὴν ἀθωότητα τῶν σφαγιασθέντων νηπίων, καὶ τότε θὰ εὑρετε τὸν δρόμον, θὰ συναντήσετε τὸν Χριστόν, καὶ θὰ ὁμολογήσετε ὅτι ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας πρὸ 2.000 περίπου ἐτῶν ἔγινε τὸ μεγαλύτερον θαῦμα, θαῦμα ποὺ κατεγράφη εἰς τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας ὡς τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ κτίσεως κόσμου γεγονός. Ποῖον τὸ γεγονός; «Ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός».

Μέγα τὸ μυστήριον! Ἄλλ' ἄς ἀναφέρωμεν ἓνα παράδειγμα διὰ νὰ λάβωμεν μίαν ἀμυδρὰν ἰδέαν τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Τὸ συντριβὲν ἄγαλμα συναρμολογεῖται

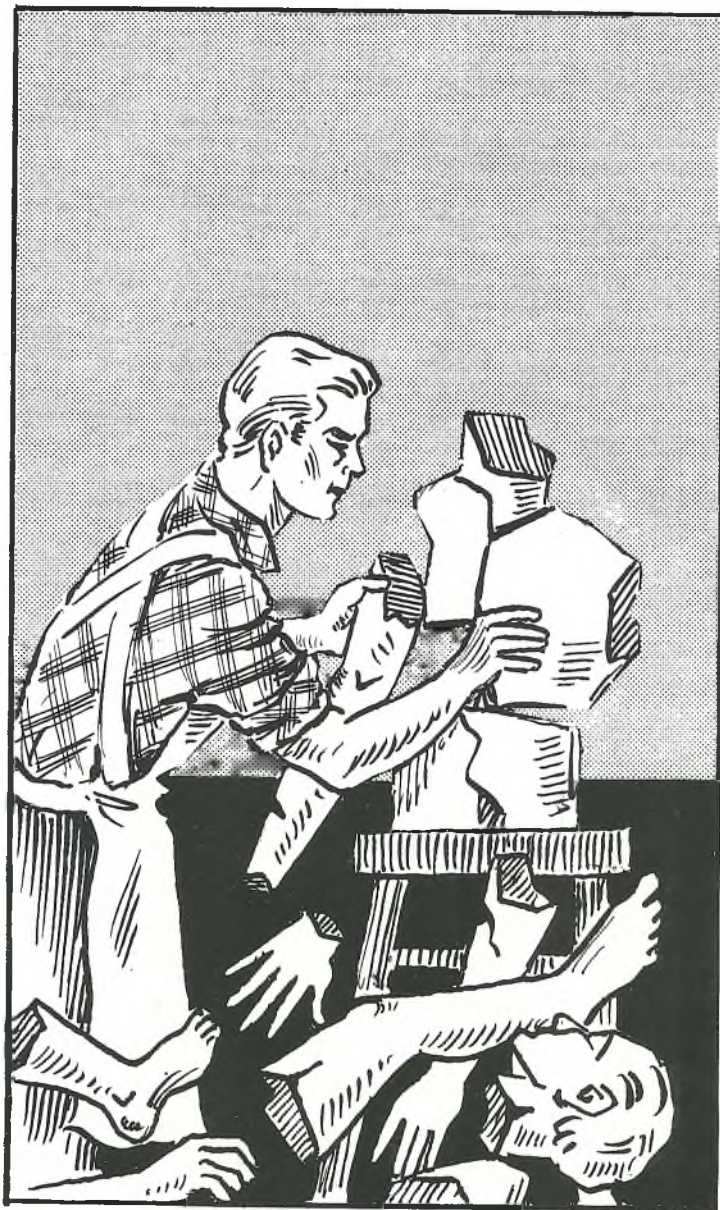
ΥΠΟΘΕΣΑΤΕ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ὅτι εἰς τὸ κέντρον τῆς πλατείας μιᾶς πόλεως ἔχει τοποθετηθῆ ἕνας ἀνδριάς, ἕνα ἄγαλμα. Τὸ ἄγαλμα εἶνε θαυμάσιον. Καὶ ὡς σύλληψις, καὶ ὡς ἐκτέλεσις. Ὅλα εἰς αὐτὸ εἶνε συμμετρικά. Κανεῖς δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ κάποιαν ἀτέλειαν εἰς τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τῆς γλυπτικῆς τέχνης. Ὅλοι τὸ θαυμάζουν. Ἄλλ' οἱ σοφώτεροι περισσότερον τοῦ ἀγάλματος θαυμάζουν τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον γλύπτην, ὅστις διέθετε τοιαύτην δύναμιν τέχνης, ὥστε ἀπὸ ἕνα ἄμορφον μαρμάρινον ὄγκον νὰ προέλθῃ ἕνα τοιοῦτον ἀριστούργημα. Οὐδεὶς ὑπάρχει ὅστις νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ ἄγαλμα αὐτό, πού προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν, εὐρέθη τυχαίως, ὅτι ἔτσι μόνον του μίαν πρῶϊαν ἐφύτρωσεν ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τοῦ λατομείου τῆς Πεντέλης ἢ τῆς Πάρου καὶ ὅτι ἔτσι μόνον του ἐτοποθετήθη εἰς τὴν περίοπτον θέσιν τῆς πόλεως. Τὸ ἄγαλμα, δημιούργημα ἀρίστου τεχνίτου, λάμπει εἰς τὴν θέσιν του. Πόσον ὠραῖον εἶνε! Τὸ βλέπεις καὶ νομίζεις ὅτι θὰ σοῦ ὀμιλήσῃ. Ἐκεῖνα τὰ χεῖλη, ἐκεῖνη ἡ ἔκφρασις, ἐκεῖνο τὸ χαμόγελον πού πλανᾶται ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπον· τί θαῦμα!

Ἄλλ' ἀπροσδοκῆτως —ὦ συμφορὰ μυστηριώδης!— μίαν νύκτα κάποιος, πού ἠθέλησε φαίνεται ν' ἀποκτήσῃ δόξαν Ἡροστράτου, ἀπεφάσισε νὰ τὸ καταστρέψῃ. Πλησιάζει λοιπόν, τοποθετεῖ δυναμίτιδα εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ ἀγάλματος, ἀνάπτει τὴν θρυαλλίδα, καὶ ὁ κακοῦργος ἀπομακρύνεται. Κρυμμένος εἰς

μίαν γωνίαν τοῦ σύμπαντος ἀναμένει τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐντὸς ὀλίγου ἕνας κρότος δαιμονιώδης ἀκούεται. Τὸ ἔδαφος σειεται. Οἱ κάτοικοι τῆς εὐτυχοῦς πόλεως ἐξυπνοῦν. Ἀνάπτουν φῶτα. Καὶ τί νὰ ἴδουν; Ὡ θρῆνοι! Τὸ ἄγαλμα, τὸ καύχημα τῆς πόλεως, πού προσεῖλκε πλῆθη περιηγητῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, αὐτὸ τὸ ἀριστούργημα, δὲν ὑπάρχει πλέον. Τί λέγω; δὲν ὑπάρχει; Ὑπάρχει, ἀλλ' ὄχι πλέον ὡς κάλλη. Ὑπάρχει ὡς ἐρείπια. Ἡ δυναμίτις τὸ ἔκανε χίλια συντρίμματα ἐσκορπισμένα τῆδε κακεῖσε. Ὅλοι τώρα γύρω ἀπὸ τὸ ἄγαλμα κλαίουں, καὶ καταρῶνται τὸν δράστην τοῦ ἐγκλήματος.

Τὰ ἔτη παρέρχονται, οἱ αἰῶνες διαβαίνουν. Ἀλλ' ἡ καλλονὴ τοῦ ἀγάλματος δὲν λησμονεῖται. Οἱ γέροντες διηγοῦνται εἰς τὰ παιδιά των τὴν δόξαν τοῦ ἀριστουργήματος. Ὅλων δὲ ὁ πόθος ἐκφράζεται μὲ μίαν εὐχὴν, μὲ μίαν ὑποκάρδιον ἐλπίδα. Ὡ καὶ νὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπανορθωθῆ τὸ κακὸν καὶ νὰ στηθῆ ἐκ νέου εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας τὸ ἄγαλμα, ὅπως ἦτο ἀρχικῶς!...

Καὶ ἴδου ὁ κοινὸς μύχιος πόθος ἐκπληροῦται! Ἔρχεται κάποιος. Εἶνε ἐκεῖνος, πού κατεσκεύασε τὸ ἄγαλμα. Ἐλυπήθη διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ καλύτερου ἔργου πού ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ ἐργαστήριόν του. Διότι ποῖος, ἐρωτῶμεν, ποῖος τεχνίτης δὲν πονεῖ τὸ ἔργον του; Τὸ ἐπόνεσε λοιπὸν καὶ ἐκεῖνος. Εἶδε τὰ συντρίμματα. Τὰ περισυλλέγει ἕνα πρὸς ἕνα. Καὶ μέσα εἰς τὸ ἐργαστήριόν του τὰ συναρμολο-

γεῖ ὅλα. Καὶ αἴφνης μίαν ἡμέραν εὐλογημένην, ἐν μέσῳ γενικοῦ θαυμασμοῦ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων, τὸ ἄγαλμα τοποθετεῖται καὶ πάλιν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, ὅπως ἦτο καὶ ἀκόμη ἀνώτερον ἀπ' ὅ,τι ἦτο κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας του.

Τὸ ἔμφυχον ἄγαλμα ἀναστηλοῦται

ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΟΣ μέχρις ἐδῶ εἶνε ὁ λόγος. Θέλετε τῶρα τὴν ἐρμηνείαν τοῦ παραδείγματος; Ἀκούσατε.

Τὸ ἄγαλμα, τὸ ἔμφυχον ἄγαλμα, εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Ὅταν ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν Θεόν, οἱ ἄγγελοι συνεκεντρώθησαν καὶ ἐθαύμασαν τὸν ἄνθρωπον ὡς τὸ τελειότατον δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Διότι ὁ ἄνθρωπος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ θεϊκὸν ἐργαστήριον ὠραῖος, καλὸς λίαν, ἀγαθός, ἄκακος, ἀθῶος. Μία ἁρμονία καὶ εἰρήνη ἐβασίλευεν εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν καρδίαν του. Ἄλλ' αἴφνης –ὦ συμφορά!– ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε. Σατανικὴ δύναμις συνέτριψε τὸ θεϊκὸν κάλλος. Ποῖος δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῆ; Ἐκτοτε ἡ εἰρήνη ἐφυγαδεύθη, πόλεμος ἀόρατος ἤρχισε. Μέσα εἰς τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς μάχονται δύο ἀντίθετοι δυνάμεις, «ἄγγελος καὶ σατανᾶς γρονθοκοποῦνται». Καὶ κάτω ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ κακοῦ ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἕνα ἠθικὸν ἐρείπιον, διασπᾶται ἡ ψυχικὴ του ἐνότης, καθίσταται ἀγνώριστος. Ἴδετέ τον! Κλέπτης, ψεύστης, πλαστογράφος, πλεονέκτης, μωροφιλόδοξος, μοιχός, πόρνος, βλάσφημος, φονεὺς, ἐμπρηστής, προδότης, θηρίον μᾶλ-

λον ἢ ἄνθρωπος. Θεέ μου, ποῦ κατήντησεν ὁ ἄνθρωπος! Τὸ ἔμψυχον ἄγαλμα κείται εἰς συντρίμμα-
τα, εἰς ἐρείπια. Καὶ ποῖος τώρα θὰ τὸν σώσῃ;

Ἄλλ' ἐνῶ οἱ φιλόσοφοι, ὡς ἀπλοῖ θεαταὶ παρηκο-
λούθουν τὸ δράμα τοῦ ἀνθρώπου βαίνοντος πρὸς
τὴν κατωφέρειαν τοῦ ἠθικοῦ ὀλέθρου, αἴφνης πρωτο-
φανὲς ἄστρον φωτίζει τὸν κόσμον, σμήνη ἀγγέλων
πετοῦν ὑπεράνω τῆς Βηθλεέμ, θεία μουσικὴ παιανί-
ζει, τὸ ἐμβατήριον ἀκούεται· «Δόξα ἐν ὑψίστοις
Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»
(Λουκ. 2,14).

Τί συμβαίνει; Μέγα μυστήριον ἐκτυλίσσεται. Ὁ
Θεὸς ἐσπλαγχνίσθη τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν του.
Ἦκουσε τοὺς στεναγμοὺς καὶ εἶδε τὰ ἠθικά του
ἐρείπια καὶ συντρίμματα. Καὶ ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ
τὸν ἄνθρωπον. Ὡ θαῦμα θαυμάτων! Κλίνει ὁ
Θεὸς οὐρανοὺς καὶ κατέρχεται. Σαρκοῦται ἐκ τῶν
αἱμάτων τῆς πανάγνου Κόρης. Γίνεται ἄνθρωπος,
χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ εἶνε Θεός, διὰ νὰ κάνῃ θεὸν
τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τῆς ὄλης ἐνσάρκου οἰκονομίας
ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς Λόγος ἀνορθώνει τὸ πεσὸν
ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἀναστηλώνει τὸ καταστραφέν
ἔμψυχον ἄγαλμα, ἀποκαθιστᾷ τὸ πλάσμα του εἰς
τὸ ἀρχικὸν κάλλος του καὶ ἔτι μεῖζον. Ἄναμείνα-
τε! Ἡ διδασκαλία, τὴν ὁποίαν θὰ κηρύξῃ τὸ
Νήπιον τῆς Βηθλεέμ, τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα θὰ
κάνῃ, ὁ βίος ὁ ἅγιος τὸν ὁποῖον θὰ ζήσῃ, πρὸ
παντὸς δὲ τὸ τίμιον αἷμά του μὲ τὸ ὁποῖον θὰ

βάψη τὸν λόφον τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἡ ἔνδοξος ἀνάστασις του μὲ τὴν ὁποίαν θὰ νικήσῃ τὸν θάνατον, αὐτὰ θὰ σώσουν, θὰ λυτρώσουν, θὰ ὠραίσουν, θὰ θεώσουσιν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ μόνον ὅσοι θὰ μείνουν μακρὰν του, μόνον ὅσοι θὰ τὸν ἀρνηθοῦν καὶ θὰ τὸν σταυρώσουν, αὐτοὶ θὰ χαθοῦν.

Ἐν Χριστῷ ἡ λύσις τοῦ δράματος

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ! Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε δράμα ὀλόκληρον. Μακρὰν τοῦ Χριστοῦ ἡ ζωὴ μας γίνεται ἢ τραγωδία ἢ κωμωδία. Μύρια σύγχρονα παραδείγματα πιστοποιοῦν τὴν ἀλήθειαν αὐτῆν. Μόνον ἐν τῷ Χριστῷ εὐρίσκεται ἡ λύσις τοῦ δράματος τῆς ζωῆς.

Χριστιανοί! Μὴ περιπλανᾶσθε μακρὰν. Μὴ ζητεῖτε ἄλλα φῶτα. Μὲ πίστιν στραφῆτε πρὸς τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ. Τὸ ἄστρον αὐτὸ φέρει εἰρήνην, ἀγάπην, δικαιοσύνην, ἀλήθειαν. Ἄργὰ ἢ γρήγορα ὅλοι θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος μόνον ἐν Χριστῷ ἐξευγενίζεται, ἐξωραίζεται ἠθικῶς, γίνεται ἔμφυχον ἀγαλμα ἀρετῆς, ἠθικὴ προσωπικότης, περὶ τῆς ὁποίας ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας: «Ὡς χαρίεν ἄνθρωπος ὅταν ἄνθρωπος ᾖ» (= Πόσον χαριτωμένον ὄν εἶνε ὁ ἄνθρωπος ὅταν εἶνε πράγματι ἄνθρωπος). Μόνον διὰ τοῦ Ἰησοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐπανερχεται εἰς τὴν θεῖαν μακαριότητα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔχει ἐκπέσει, φθάνει εἰς τὸ «καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ, γίνεται μικρὸς θεός, θεὸς κατὰ χάριν.

Ἄς ψάλωμεν λοιπὸν με ἀγαλλίασιν·

«Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε·
Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε·
Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε·
ᾄσατε τῷ Κυρίῳ, πᾶσα ἡ γῆ,
καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσατε, λαοί,
ὅτι δεδόξασται».

Διατί ὁ Λόγος ἔλαβε σῶμα

«Ὁ ἀσώματος καὶ ἄφθαρτος καὶ ἄυλος τοῦ Θεοῦ Λόγος παραγίνεται εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν, οὔτι γε μακρὰν ὢν πρότερον. Οὐδὲν γὰρ αὐτοῦ κενὸν ὑπολείπεται τῆς κτίσεως μέρος, πάντα δὲ διὰ πάντων πεπλήρωκεν αὐτὸς συνὼν τῷ ἑαυτοῦ Πατρί. Ἄλλὰ παραγίνεται συγκαταβαίνων τῇ εἰς ἡμᾶς αὐτοῦ φιλανθρωπία καὶ ἐπιφανείᾳ. Καὶ ἰδὼν τὸ λογικὸν ἀπολλύμενον γένος, καὶ τὸν θάνατον κατ' αὐτῶν βασιλεύοντα τῇ φθορᾷ, ὁρῶν δὲ καὶ τὴν ἀπειλὴν τῆς παραβάσεως διακρατοῦσαν τὴν καθ' ἡμῶν φθοράν, καὶ ὅτι ἄτοπον ἦν πρὸ τοῦ πληρωθῆναι τὸν νόμον λυθῆναι, ὁρῶν δὲ καὶ τὸ ἀπρεπὲς ἐν τῷ συμβεβηκότι, ὅτι ὢν αὐτὸς ἦν δημιουργός, ταῦτα παρηφανίζετο, ὁρῶν δὲ καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων ὑπερβάλλουσαν κακίαν, ὅτι κατ' ὀλίγον καὶ ἀφόρητον αὐτὴν ἠύξησαν καθ' ἑαυτῶν, ὁρῶν δὲ καὶ τὸ ὑπεύθυνον πάντων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν θάνατον, ἐλεήσας τὸ γένος ἡμῶν καὶ τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν οἰκτιρήσας καὶ τῇ φθορᾷ ἡμῶν συγκαταβάς καὶ τὴν τοῦ θανάτου κράτησιν οὐκ ἐνέγκας, ἵνα μὴ τὸ γενόμενον ἀπόλυται, καὶ εἰς ἄργον τοῦ Πατρὸς τὸ εἰς ἀνθρώπους ἔργον αὐτοῦ γένηται, λαμβάνει ἑαυτῷ σῶμα, καὶ τοῦτο οὐκ ἀλλότριον τοῦ ἡμετέρου»

M. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

(Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου·
Ε.Π.Ε. τόμ. 1, σελ. 244)

ΣΤ΄.

Ὁ ἐναν-
θρωπήσας
Θεὸς

καὶ

ὁ σύγ-
χρονος
κόσμος

«Τί σοι προσενέγκωμεν, Χριστέ,
ὅτι ὤφθης ἐπὶ γῆς ὡς ἄνθρωπος
δι' ἡμᾶς; ἕκαστον γὰρ τῶν ὑπὸ
σοῦ γενομένων κτισμάτων τὴν
εὐχαριστίαν σοι προσάγει· οἱ ἄγ-
γελοι τὸν ὕμνον, οἱ οὐρανοὶ τὸν
ἀστέρα, οἱ μάγοι τὰ δῶρα, οἱ
ποιμένες τὸ θαῦμα, ἡ γῆ τὸ
σπήλαιον, ἡ ἔρημος τὴν φάτιν,
ἡμεῖς δὲ μητέρα Παρθένον...»
(Ἰδιόμελον ἑσπερινοῦ)

«...καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ
ἔγνων. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ
οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον»
(Ἰωάν. 1,10-11)

Τοιχογραφία τῆς 1. μονῆς Λο-
χειαρίου Ἁγίου Ὁρους, ἔργον
κρητικῆς σχολῆς τοῦ κύκλου τοῦ
Θεοφάνους τοῦ ἔτους 1568.

ΥΨΗΛΟΝ

ΟΙΟΥΣ ΔΕ ΤΗ
ΤΟΝ ΔΕ ΤΕΡΑ.

ΙC ΧC

ΟΙΟΙΜΕΝΕΣ
ΤΟ ΑΥΜΑ.

Η ΕΡΗΜΟΣ
ΤΗΝ ΦΑΤΗΝ

ΗΜΕΣ ΑΣΗΜΕΡΑ
ΠΑΡΕΘΕΝΟΝ ΟΥΡΟ
ΔΙΩΝΟΝΟΣ

ΠΟΥ Η ΕΙΡΗΝΗ;

«Καὶ ἴωντο σύντριμμα τοῦ λαοῦ μου
ἐξουθενοῦντες καὶ λέγοντες· Εἰρήνη
- εἰρήνη. Καὶ ποῦ ἐστὶν ἡ εἰρήνη;»
(Ἰερ. 6,14)

Τ Ο ΠΑΡΟΝ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, τὸ παρόν, ἡ ποικίλη δηλαδὴ ἀθλιότης τῆς συγχρόνου ἀνθρωπότητας, ἀξία τῶν θρήνων ἐνὸς Ἰερემίου, θλίβει πάντα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἔχει κάποια ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν εὐαισθησίαν. Διὰ τοῦτο ἃς κάνωμεν μίαν ζωηρὰν ἀναδρομὴν εἰς τὸ ἀπώτατον παρελθόν, εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς θείας δημιουργίας. Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τὸν ἀρχαῖον παράδεισον καὶ τὴν ἐντὸς αὐτοῦ ζωὴν τῶν πρωτοπλάστων; Καὶ κάνομεν τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν πρὸς τοὺς φίλους ἀναγνώστας, διότι πιστεύομεν ὅτι συγκαταλέγονται μεταξὺ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι φρονοῦν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ὄχι τυχαῖον προῖον τῆς ἀναισθήτου ἕλης ἀλλ' ἔξοχον δημιούργημα τοῦ Θεοῦ Δημιουργοῦ, τοῦ Θεοῦ.

Ἡ πρώτη ἄρμονία κατεστράφη

ΝΟΕΡΩΣ ΛΟΙΠΟΝ εὐρισκόμεθα εἰς τὸν παράδεισον. Εἰς τὸν χῶρον τοῦτον οὐδεὶς φόβος, οὐδὲ σκιά φόβου, οὔτε μάχαι καὶ πόλεμοι, ἀλλ' εἰρήνη βαθεῖα, θεία ἄρμονία ἐπικρατεῖ. Τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ θαυμάσωμεν ἐκ τῆς θείας ταύτης ἄρμονίας; Οἱ ποταμοὶ καθαροί, κρυστάλλινοι, διαυγεῖς ἠρέμως διασχίζουσι καὶ ποτίζουσι τὸν ἐξαισίον τοῦτον χῶρον. Τὰ πολυχρώμα ἄνθη μὲ περισσεῖαν σκορπίζουσι τὸ μεθυστικόν των ἄρωμα. Τὰ πτηνὰ χωρὶς κανένα φόβον, γαλήνια πετοῦν ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον καὶ πληροῦν τὴν ἀτμόσφαιραν μὲ ἤχους γλυκεῖς καὶ χαρμοσύνουσι. Τὰ ζῶα, μικρὰ καὶ μεγάλα, ὡς μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μεγάλης οἰκογενείας, χωρὶς μάχας καὶ διαπληκτισμούς, βόσκουσι εἰς τὴν χλοερὰν γῆν, ὅπου οὔτε μία ἄκανθα παρατηρεῖται. Ὁ λέων ὡς ἀρνίον· ὁ ὄφις, ὡς ὠραιότατον παραδείσιον ζῶον, προκαλεῖ ἰδιαιτέρως τὴν προσοχήν μας. Ὅλα ὠραῖα καὶ θαυμαστά, συνδεδεμένα τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο, ὡς πλάσματα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Δημιουργοῦ. Καὶ ἐν μέσῳ τῆς θείας αὐτῆς ἄρμονίας ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος χωρὶς κακίας καὶ πάθη, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ὁποῖου ἐκυριάρχει ἡ ψυχικὴ ἄρμονία καὶ τάξις, πού εἶνε καὶ ἀνωτέρα ὅλων τῶν ἄλλων φυσικῶν ἄρμονιῶν. Βαθεῖα εἰρήνη ἐν τῷ παραδείσῳ. Ὁ ἄνθρωπος διετέλει εἰς ἄρμονικὰ σχέσεις μὲ τὸ φυσικόν του περιβάλλον, μὲ τὸν ἑαυτόν του, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὸν Θεόν. Ὡ, πόσον εὐτυχῆς ἦτο ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ παραδείσῳ!

Ἄλλ' ἀλλοίμονον! Ἡ θεία αὐτῆ ἁρμονία δὲν διήρκε-
σεν ἐπὶ μακρόν. Διεταράχθη σοβαρῶς ἐξ αἰτίας
τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀψευδῆ μαρτυρίαν
τῆς Γραφῆς παρέβη ρητὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, τὴν
ὁποῖαν εὐκόλως ἠδύνατο νὰ ἐφαρμόσῃ, καὶ διὰ
τὴν παράβασιν, τὴν ἁμαρτίαν ταύτην, ἐξεβλήθη
τοῦ παραδείσου.

Ὁ ἄνθρωπος ἔξω τοῦ παραδείσου! Ὅποια ὄμως
τώρα διαφορὰ μεταξὺ τῆς διαμονῆς ἐν τῷ παραδείσῳ
καὶ τῆς ἐκτὸς αὐτοῦ διαμονῆς! Ἐκεῖ εἰς τὸν παράδει-
σον οὐδὲ σκιὰ φόβου, ἀντιθέσεων, μάχης καὶ
διαπληκτισμῶν. Ἄλλ' ἐδῶ, εἰς τὸν ἐκτὸς τοῦ παραδεί-
σου τόπον, ἀρχίζουσιν ὁ φόβος, ἡ ἀγωνία, ἡ ἀγριότης
τῆς φύσεως, μάχαι, διαπληκτισμοὶ καὶ πόλεμος.
Εἰς τὸ ἔδαφος τῆς γῆς ἐνεφανίσθησαν ἄκανθαι
καὶ τρίβολοι, διὰ τὴν ἐκρίζωσιν τῶν ὁποίων πολὺν
κόπον θὰ πρέπη νὰ καταβάλλῃ ὁ ἄνθρωπος. Τὸ
ἔδαφος σείεται. Οἱ ποταμοὶ πλημμυροῦν καὶ ἐκτρέ-
πονται ἀπὸ τὰς κοίτας των. Ἡ μέχρι τότε γαληνιαία
θάλασσα ὑψώνει πελώρια κύματα, ἀνοίγει ἀβύσσους
καὶ αὐτανδρα καταποντίζει τὰ πλοῖα. Ἡ ἐκ τῆς
ἀκτινοβολίας τοῦ ἡλίου θερμότης δὲν διατηρεῖ εἰς
σταθερότητα τὴν θερμοκρασίαν, ἡ ὁποία ἄλλοτε
ὑψώνεται καὶ ἄλλοτε ἐλαττώνεται, μὲ ἐπικινδύνους
συνεπείας διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἀτμοσφαι-
ρικὸς αἴθρ, ὁ καθαρὸς καὶ ἀμόλυντος, μολύνεται
ἀπὸ πληθὺς ἐπικινδύνων καὶ θανατηφόρων μικρο-
βίων. Ὁ ὄφιν, τὸ ὠραιότατον τοῦτο παραδείσιον
ζῷον, χάνει τὴν ὠραιότητά του, γίνεται παγερὸν
καὶ ἀποτρόπαιον ἔρπετόν, κυλίνεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους

καὶ ἐξακοντίζει τὸ φοβερὸν δηλητήριόν του· εἰκὼν καὶ σύμβολον τοῦ ἀρχεκάκου διαβόλου. Ὁ λέων, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε ἔβοσκε μετὰ τῶν ἀρνίων, τώρα ἀποκτᾷ ἄγρια ἐνστικτα, ἐφορμᾷ καὶ κατασπαράσσει ζῶα καὶ ἀνθρώπους. Ὁ ἰέραξ, ἡμερον καὶ αὐτὸ ἄλλοτε πτηνόν, ἐφορμᾷ καὶ κατασπαράσσει τὴν ὄρνιθα, τὴν περιστεράν... Τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως ἐπαναστατοῦν κατὰ τοῦ ἀποστάτου ἀνθρώπου, ὡς νὰ διαμαρτύρωνται καὶ νὰ λέγουν· Ἐφ' ὅσον σὺ δὲν θέλεις νὰ ὑπακούης εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡμεῖς δὲν θέλομεν νὰ ὑπακούωμεν καὶ νὰ ὑπηρετοῦμεν σὲ τὸν ἀποστάτην.

Ἄλλ' ἐκεῖ, ὅπου ἡ θεία ἁρμονία διεταράχθη σφοδρότερον παντὸς ἄλλου, εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Διεταράχθη ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ σωματικὴ καὶ ψυχικὴ ἁρμονία· διεταράχθη μὲ τὴν εἰσόρμησιν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ κυριαρχίαν τῶν κακιῶν καὶ παθῶν· διεταράχθη μὲ τὴν φλόγωσιν τῆς σαρκός. Ὡ Θεέ, ὅποια μάχαι καὶ διαπληκτισμοὶ διεξάγονται εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅσάκις οὗτος καλεῖται νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸ ἐκπεφρασμένον θέλημα τοῦ Θεοῦ!

Παγκόσμιος νοσταλγία εἰρήνης

ΒΑΘΕΙΑ ΕΙΡΗΝΗ εἰς τὸν παράδεισον. Πόλεμος καὶ μάχαι ἐκτὸς τοῦ παραδείσου. Οἱ ἄνθρωποι, πὺ θὰ ἔπρεπεν ὡς τέκνα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Πατρὸς νὰ ἔχουν ἀρίστας σχέσεις φιλίας καὶ συνεργα-

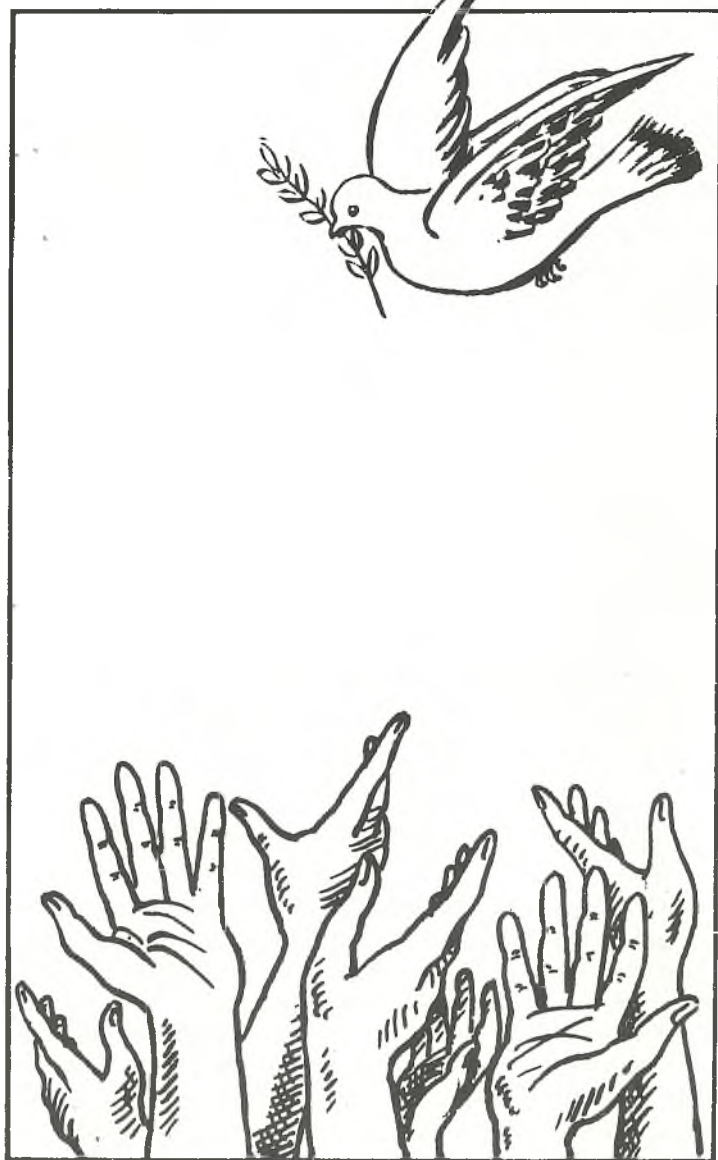
σίας μεταξύ των, λόγω τῶν ἐλαττωμάτων, τῶν κακιῶν καὶ τῶν παθῶν των, μὲ μίαν λέξιν λόγω τῆς ἁμαρτίας, οἱ ἄνθρωποι τῆς μεταπαραδεισιακῆς ἐποχῆς δὲν ζοῦν πλέον εἰρηνικῶς, ἀλλὰ συχνὰ ἔρχονται εἰς συγκρούσεις, μάχας καὶ ἐξοντωτικούς πολέμους. Οὕτω ὁ Κάιν ἔνεκα φθόνου φονεύει τὸν ἀδελφόν του Ἄβελ καὶ γίνεται δυστυχεστάτος, «στένων καὶ τρέμων ἐπὶ τῆς γῆς» (Γεν. 4,12). Τὸ δὲ αἷμα, τὸ ὁποῖον χύνεται καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἐξ ἀφορμῆς τῶν φόνων, ἀτομικῶν καὶ ὁμαδικῶν, διαρκῶς αὐξάνει. Καὶ ἐὰν ἦτο δυνατὸν χεὶρ ἀγγέλου νὰ περισυλλέξῃ τὸ αἷμα τοῦτο, τότε θὰ ἐσχηματίζετο μέγας ἐρυθροῦς ποταμός, μεγαλύτερος τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Μισοισιπῆ, αὐτὸς δὲ ὁ ποταμός, κατὰ τινα προφητεῖαν, θὰ ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τὸ σῶμα ἵππου, τῆς στάθμης τοῦ ἀνερχομένης μέχρι τῶν χαλινῶν.

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος, ζῶν μέσα εἰς ἓνα τοιοῦτον ἀποπνικτικὸν περιβάλλον, ποῦ ἐδημιουργεῖτο ἀπὸ τοὺς διαπληκτισμοὺς καὶ τοὺς φόνους τῶν πολέμων, ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἐπλάσθη διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην, ἤρχισε νὰ νοσταλγῇ τὴν παραδεισίαν ζωὴν, τὴν ζωὴν τῆς βαθείας εἰρήνης καὶ θείας ἁρμονίας. Παγκόσμιος, πανάρχαιος πόθος! Ἀποδείξεις δὲ καὶ δείγματα τοῦ παναρχαίου τούτου πόθου τῆς εἰρήνης εἶνε ὠραῖοι πίνακες ζωγράφων, οἱ ὁποῖοι ἐζωγράφιζον τὴν εἰρήνην ὡς θεῖον πρόσωπον, ὡς κόρην τοῦ οὐρανοῦ, ἀδελφὴν τῆς εὐνομίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, φορέα ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τροφὸν καὶ μητέρα τῆς ἀνθρωπότητος, ἀναγκαιοτάτην

προϋπόθεσιν τῆς εὐτυχοῦς ζωῆς. Ἀπόδειξιν ἀποτελοῦν καὶ ἀρχαῖα ἀγάλματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ εἰρήνη μὲ ὄλην τὴν σεμνότητά της παρίστατο ὡς θεά, προσελκύνουσα πολλοὺς λάτρεις καὶ ὁπαδοὺς. Ἀπόδειξιν ἀποτελοῦν τὰ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ νομίσματα τῆς ἀρχαιότητος, εἰς τὰ ὁποῖα, ἀντὶ εἰκόνων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων, παρίστατο ἡ εἰκὼν τῆς εἰρήνης ὡς τὸ πλεόν προσφιλὲς καὶ ἀγαπητὸν πρόσωπον. Τέλος, ἀπόδειξιν τοῦ παναρχαίου αὐτοῦ πόθου διὰ τὴν εἰρήνην ἀποτελοῦν τὰ ποιήματα κλασικῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξυμνεῖτο ἡ εἰρήνη ὡς ὑπέρτατον ἀγαθόν. Ἐνα δὲ ἀπόσπασμα ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτῶν εἶνε τοῦ κορυφαίου τραγικοῦ Εὐριπίδου, εἰς τὸ ὁποῖον οὗτος προσωποποιεῖ τὴν εἰρήνην καὶ μὲ πολλὸν λυρισμὸν ἀπευθυνόμενος πρὸς αὐτὴν λέγει(*)·

*«Εἰρήνη, βαθύπλουτε καὶ
καλλίστα μακάρων θεῶν,
ζῆλός μοι σέθεν, ὡς χρονίζεις.
Δέδοικα δέ, μὴ πρὶν πόνοισ
ὑπερβάλη με γῆρας,
πρὶν σὰν χαρίεσσαν προσιδεῖν ὦραν...»*

(*) Ἡ μετάφρασις τῶν ἀνωτέρω στίχων τοῦ ὠραίου τούτου ποιήματος τοῦ Εὐριπίδου ἔχει εἰς ἀπλὴν γλῶσσαν ὡς ἑξῆς. «ὦ βαθύπλουτε εἰρήνη καὶ ὠραιότατη μεταξὺ τῶν μακαρίων θεῶν, πόσον σὲ προσδοκῶ ὅσον ἀργοπορεῖς! Φοβοῦμαι δὲ μὴ μὲ προφθάσουν τὰ βάσανα τοῦ γῆρατος καὶ δὲν προλάβω ν' ἀντικρύσω τὴν χαριτωμένην ὦραν σου... Κάνε μου τὴν χάριν καὶ ἔλα, σεβαστή, εἰς τὴν πόλιν· ἀπομάκρυνε δὲ ἀπὸ τοῦς οἴκουσ τὴν ἐχθρικήν διάστασιν καὶ τὴν μανιασμένην ἔριδα ποῦ ἀρέσκειται εἰς τὰ ἀκονισμένα φονικὰ ὄπλα».

Ἴθι μοι, πότνια, πόλιν·
τὰν δ' ἐχθρὰν στάσιν εἶργ' ἀπ' οἴκων,
τὰν μαινομένην τ' ἔριν,
θηκτῶ τερπομένην σιδάρῳ»

(Βλ. Εὐριπίδου, Κρεσφόντης· ἀπόσπασμα παρὰ Στοβαίῳ).

Ἀκούετε τί λέγει ὁ ἀρχαῖος ποιητής; Βαθύτατος νοσταλγὸς τῆς εἰρήνης, λέγει· ὦ εἰρήνη, ποῦ εἶσαι ὠραιότατη θεὰ καὶ φέρνεις πλοῦτη πολλὰ καὶ μεγάλα, διατί τόσον πολὺ βραδύνεις νὰ ἔλθης εἰς τὴν γῆν;

Ἀλλὰ τὸν παγκόσμιον αὐτὸν πόθον περὶ τῆς εἰρήνης ἐκφράζει καὶ ὁ θεόπνευστος προφήτης τῆς Π. Διαθήκης, ὁ Ἡσαίας, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν διαύγειαν καὶ σαφήνειαν τῶν προφητειῶν του περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὠνομάσθη πέμπτος εὐαγγελιστής. Ἴδου τί λέγει ὁ Ἡσαίας:

«Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν,
εἰρήνην δὸς ἡμῖν,
πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν»
(Ἦσ. 26,12).

Εἰρήνη! Ποῦ εἶσαι; ποῦ κατοικεῖς; Ἄλλ' αἴφνης –ὦ χαρά, ὦ ἄγγελμα θεῖον καὶ οὐράνιον!– ἀνοίγουν οἱ κλειστοὶ οὐρανοί. Ὁ πλανήτης μας φωτίζεται μὲ ἀκτινοβολίαν ἐκτάκτου ἀστέρος. Ὁ ἀέρας πληροῦται ἀπὸ τοὺς ἤχους θεϊκῆς συναυλίας. Ἄνθρωποι ὄλων τῶν χρωμάτων, ὄλων τῶν ἰδεολογιῶν καὶ

συστημάτων, ὅλων τῶν γλωσσῶν καὶ ὅλων τῶν γενεῶν, ἀκούσατε καὶ εὐφρανθήτε. Τὸ μήνυμα δὲν εἶνε μῦθος, δὲν εἶνε φαντασία· εἶνε μία πραγματικότης. Ὁ παράδεισος, πού ἐξ αἰτίας τῶν πρωτοπλάστων ἀπωλέσθη, ἴδου καὶ ἐπανέρχεται ἐπὶ τῆς γῆς! Δὲν ἀκούετε; Ἄγγελοι ἀπὸ τοῦς οὐρανοῦς κατέρχονται ψάλλοντες·

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14).

Περιφρονεῖται τὸ Εὐαγγέλιον

«...ΚΑΙ ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ...»! Ἀλλὰ τί βλέπω, τί ἀκούω; Θὰ ἤθελα νὰ μὴ ζῶ, θὰ ἤθελα νὰ μὴ ἔχω αὐτιά, διὰ νὰ μὴ βλέπω καὶ ἀκούω ἀθέους καὶ ὑλιστὰς ἀνθρώπους τῶν ἡμερῶν μας, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ἀγγελικοῦ τούτου ὕμνου εἰρωνεύονται, καυχάζουν καὶ βλασφημοῦν λέγοντες·

Ἄκου ἐκεῖ! Ἀκόμη ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού πιστεύουν τέτοια παραμύθια; Ἐμεῖς θ' ἀγωνισθοῦμε νὰ ἐξαφανισθῇ αὐτὸ τὸ παραμύθι, τὰ λείψανα τοῦ παραμυθιοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ κάθε γωνία τῆς γῆς. Ἐμεῖς, οἱ ἄθεοι καὶ ὑλισταί, κηρύττουμε ρεαλιστικά. Ἐμεῖς –καὶ ὄχι τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ μήνυμα τῶν ἀγγέλων– θὰ φέρουμε τὸν παράδεισο πάνω στὴ γῆ. Καὶ εἶνε εἰς βάρος τοῦ χριστιανισμοῦ τὸ ὅτι εἴκοσι αἰῶνες τώρα τίποτε δὲν κατάρθωσε γιὰ τὴν κατάρχησι τῶν πολέμων καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσι σταθερῆς καὶ μονίμου εἰρήνης πάνω στὴ γῆ. Ἐμεῖς θὰ καταργήσου-

με τούς πολέμους και θα ἐγκαταστήσουμε τὴν εἰρήνην, πὺ θὰ διαρκέσῃ χιλιετηρίδες. Ἐμεῖς τὴν εἰρήνην, ἐμεῖς τὴν εἰρήνην, και ὄχι σεῖς πὺ δνειρεύεστε παραδείσους στὴν ἄλλη ζωὴ, στὸν οὐρανό...

Τί ἔχομεν, ἀγαπητοί, ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τούς ἀπίστους και ἀθεούς, εἰς τούς ὕλιστάς και τούς ὀπαδοὺς τοῦ μαρξισμοῦ;

Ὁ Χριστὸς ἔφερε τὸν παράδεισον εἰς τὴν γῆν, ἔφερε τὴν βαθεῖαν εἰρήνην. Εἰς ποίους; Ὅχι εἰς ὄλους, ἀλλ' εἰς ἐκείνους, οἱ ὀποῖοι, ὄχι διὰ τῆς βίας, ὄχι διὰ τοῦ ξίφους, ἀλλ' ὄλως ἔλευθέρως ἐπίστευσαν εἰς τὸ ἀγγελικὸν μήνυμα, μετενόησαν εἰλικρινῶς διὰ τὸ ἄθλιον παρελθόν των και ἐξωμολογήθησαν μετὰ δακρύων τὰ ἁμαρτήματά των εἰς πνευματικὸν πατέρα. Αὐτοὶ ἤκουσαν εἰς τὰ μυστικὰ αὐτὰ τῆς ψυχῆς των ἐκεῖνο πὺ εἶπεν ὁ Κύριος: «*Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι... πορεύου εἰς εἰρήνην*» (Λουκ. 7,48-50). Ἀμφιβάλλετε; Τότε ἀκούσατε τὸν Ῥῶσον λογοτέχνην και φιλόσοφον Ντοστογιέφσκι, ὁ ὀποῖος προηγουμένως ἦτο ἄπιστος, ἀλλ' ἐν τῇ φυλακῇ ἐμελέτησε τὸ Εὐαγγέλιον και ἐπίστευσε, και ὄταν ἐξωμολογήθη εἰλικρινῶς εἰς ἕνα σάρετς εἶπε: Τώρα πὺ ἐξωμολογήθηκα, παράδεισος ἐφύτρωσε στὴν καρδιά μου. Ναι, παράδεισος, εἰρήνη ὄχι ἐπιφανειακὴ ἀλλὰ βαθεῖα εἰρήνη, πὺ πλημμυρεῖ τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ὕπάρξεως.

Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, πὺ πιστεύουν εἰς τὸ ἀγγέλμα τοῦ οὐρανοῦ και ζοῦν συμφώνως πρὸς

τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ἀπ' ἐδῶ ἀπὸ τὴν γῆν προγεῦνται τῶν πνευματικῶν ἡδονῶν καὶ θελγήτρων μιᾶς ὥραίας, μιᾶς παραδεισίας ζωῆς, εἶνε ὀλίγοι. Αὐτοὶ ὅμως οἱ ὀλίγοι, οἱ ὁποῖοι ἐφήρμωσαν εἰς τὸν ἑαυτὸν των τὸ Εὐαγγέλιον, ἀρκοῦν διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι τὸ πείραμα τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπέτυχε. Καὶ ὅτι κατάρθωσαν αὐτοί, διατί νὰ μὴ τὸ κατορθώσουν καὶ τὰ ἑκατομμύρια, τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων;

Δυστυχῶς τὸ πλεῖστον τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ λεγόμενοι χριστιανοί, δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσουν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ νὰ δοκιμάσουν εἰς τὸν ἑαυτὸν των ὅλην τὴν ἐνέργειαν τοῦ δραστικοῦ φαρμάκου ποὺ λέγεται χριστιανικὴ πίστις, εὐαγγέλιον. Ἐὰν ὁ ἀσθενὴς δὲν θέλῃ νὰ λάβῃ τὸ φάρμακον ποὺ τοῦ ὑποδεικνύει ὁ ἱατρὸς διὰ τὴν θεραπείαν τῆς ἀσθενείας του καὶ ἀποθάνῃ, ποῖος παίει; Ὁ ἱατρὸς ἢ ὁ ἀσθενής; Καὶ ἐν προκειμένῳ ἀσθενής, καὶ μάλιστα βαρύτατα ἀσθενής, ποὺ αἱμορραγεῖ ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους πολέμους, εἶνε ἢ ἀνθρωπότης. Ἄλλ' ἢ ἀνθρωπότης δὲν θέλει. Καὶ ὄχι μόνον δὲν θέλει, ἀλλὰ καὶ ὑβρίζει καὶ βλασφημεῖ, καὶ ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ Εὐαγγελίου εἰρωνεύεται καὶ λέγει· Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην τοῦ Εὐαγγελίου, διότι τοῦτο ἐπάλιωσε πλέον, καὶ νέα εὐαγγέλια, ὡς τὰ κατὰ Μάρξ, Νίτσε, Φρόυντ κ.λπ., πρέπει νὰ ἐπικρατήσουν.

Θέλετε ἓνα παράδειγμα ἐκ τῶν πολλῶν, ἐνδεικτικὸν τῆς τοιαύτης στάσεως ἔναντι τοῦ Εὐαγγελίου;

Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, ὁ ὑπὸ χριστιανικῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων ἐμπνεόμενος τότε πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν Οὐίλσον ὑπέδειξεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Βερσαλιῶν εἰς ὅλους τοὺς νικητὰς ἡγέτας τὰ ἑξῆς. Ἐὰν θέλωμεν, εἶπε, νὰ παύσουν οἱ πόλεμοι, πρέπει νὰ θεμελιώσωμεν τὴν εἰρήνην ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Τότε ὁ Κλεμανσώ, ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας, ἢ τίγρις ὡς ἀπεκαλεῖτο, ἐξηγηριώθη καὶ εἶπε· Τοιαύτην εἰρήνην ἡμεῖς δὲν θέλομεν! Ἔτσι ἡ εἰρήνη ἐθεμελιώθη ἐπὶ σαθρᾶς βάσεως. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Μία τοιαύτη ἀντιχριστιανικὴ εἰρήνη ἔσπειρε πολὺν σπόρον ἀδικίας καὶ ἐπροκάλεσε τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, ἀπείρως χειρότερον τοῦ πρώτου. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὁ πόλεμος οὗτος ἐτερματίσθη καὶ ἐπρόκειτο νὰ ὑπογραφῇ ἡ σύμβασις τῆς εἰρήνης, καὶ πάλιν ἡ εἰρήνη δὲν ἐθεμελιώθη ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλ' ἐπὶ ἀρχῶν ξένων καὶ ἀντιθέτων πρὸς τὸ γνήσιον πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου. Μεγάλῃ μερί, ἡ πλειονοψηφία τῶν ἐθνῶν, ἀπέρριψε πρότασιν νὰ γραφῇ εἰς τὸ κείμενον τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἄρθρον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ διακηρῦσσεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» Θεοῦ (Γεν. 1,26-27). Ὡρῶντο καὶ πάλιν οἱ ἄθεοι καὶ οἱ ἄπιστοι, τῶν ὁποίων ἠγεῖτο ἡ μεγάλη δύναμις, ἡ ὁποία καταστατικὸν τῆς χάρτην ἔχει τὴν ἀθεΐαν καὶ ἀπιστίαν· ἐξουθενούσα δὲ αὕτη τὰ μικρὰ καὶ ἀνίσχυρα ἔθνη συχνὰ προβάλλει τὸ ἀντιχριστιανικὸν τῆς veto εἰς μεγάλα καὶ κρίσιμα θέματα, τὰ ὁποῖα συζητοῦνται εἰς τοὺς διεθνεῖς ὀργανισμούς.

Πῶς εἶνε δυνατὸν ἐπὶ τοιούτων ἀντιχριστιανικῶν βάσεων νὰ θεμελιωθῇ ἡ εἰρήνη; Διὰ τοῦτο, μετὰ δὲ παρέλευσιν τεσσαρακονταετίας ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ὁ φόβος τοῦ πολέμου ὄχι μόνον δὲν ἐξέλιπεν, ὡς ἠλπίζον οἱ πολλοί, ἀλλὰ καὶ ἐνετάθη σφόδρα, λόγῳ τῆς ἀνακαλύψεως καὶ νέων ὀπλῶν τρομακτικῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας, διὰ τῶν ὁποίων ἀπειλεῖται γενικὴ καταστροφή καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἢ ἐκτροπὴ τοῦ πλανήτου μας ἐκ τῆς κανονικῆς του τροχιάς, ἐφ' ἧς ἐπὶ αἰῶνας κινεῖται. Φόβος, ἀγωνία θανάτου κατέχει τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων καὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων. Πρὸς ἀποσόβησιν δὲ ἐνὸς νέου πολέμου συσκέψεις ἡγετῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ἐθνῶν πραγματοποιοῦνται καὶ τὰ θέματα τῆς ὑφέσεως, τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ τῆς εἰρήνης διαρκῶς συζητοῦνται. Τριάντα καὶ πλέον συσκέψεις ἔχουν πραγματοποιηθῆ. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Νὰ εἰπῶμεν μηδέν; Ἄς ἐλπίζωμεν, ἐὰν μία τοιαύτη ἐλπίς δὲν εἶνε, κατὰ τὸν Θεουκυδίδην, μῆτηρ ξυμφορῶν. Ἄλλ' ἡ δαμόκλειος σπάθη, ἡ πυρηνικὴ ἐνέργεια, κρέματα ἐκ μιᾶς λεπτῆς τριχὸς ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἔπο τὰς φιλοφρονήσεις ἀνελικρίνεια

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ οὐδέποτε ἄλλοτε συνεζητήθη τόσον πολὺ, ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε ἐφαίνετο νὰ εὐρίσκειται τόσον μακρᾶν. Εἰρήνη, εἰρήνη, εἰρήνη... Ἐκατομμυριάκις ἠκούσθη καὶ ἐγράφη ἡ λέξις αὕτη. Ἄλλὰ ποῦ ἡ εἰρήνη;

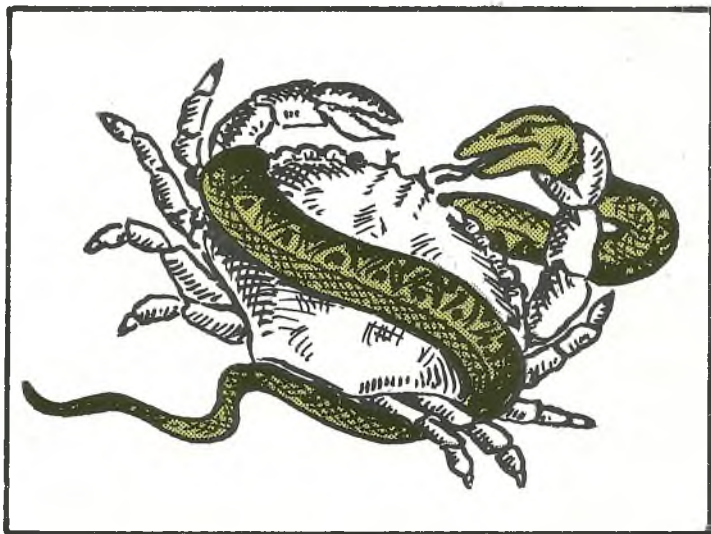
Οἱ ἡγέται τῶν δύο ὑπερδυνάμεων ὑπογράφουν θεαματικὴν συμφωνίαν διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν πυρηνικῶν κεφαλῶν, ἀλλὰ τὸ ποσοστὸν τῶν ἀχρηστευομένων ἀτομικῶν ὄπλων μόλις ὑπερβαίνει τὸ 3%. Εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ρωσίας ὑπάρχουν ἀκόμη ἀνεωγμένα σπήλαια διὰ τὴν ἀποθήκευσιν χιλιάδων ἀτομικῶν βομβῶν. Καὶ μετ' ὀλίγον ὁ πόλεμος ἀπειλεῖται νὰ μεταφερθῆ ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὰ ἄστρα, ὥστε, καὶ ἂν ὅλαι αἱ πυρηνικαὶ κεφαλαὶ καταστραφῶν ὁ κίνδυνος ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται, διότι ὁ πόλεμος τῶν ἄστρον θὰ εἶνε ἢ νέα καὶ φοβερωτέρα ἀπειλή.

Πορεῖαι εἰρήνης διενεργοῦνται εἰς πολλὰς πόλεις τοῦ φιλελευθέρου καὶ δημοκρατικοῦ κόσμου. Ἄλλ' αὐταὶ δὲν θεωροῦνται εἰλικρινεῖς, διότι τοιαῦται πορεῖαι δὲν πραγματοποιοῦνται καὶ εἰς τὰς χώρας τῶν ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων, ὥσάν αἱ χῶραι αὐταὶ νὰ εἶνε τελείως ἄοπλοι καὶ φιλειρηνικαί. Γεννᾶται λοιπόν, κατόπιν τούτου, εὐλογον τὸ ἐρώτημα· Μήπως αἱ πορεῖαι εἶνε τέχνασμα, πονηρὸν σχέδιον τῶν ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων, τὸ ὁποῖον ἀποβλέπει εἰς τὴν νάρκωσιν καὶ τὸν αἰφνιδιασμὸν τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ἀφελῶς εἰς τὰ συνθήματα τῆς εἰρήνης; Λέγεται ὅτι κάποια μεγάλη ἀράχνη τῆς Ἀφρικῆς πρὶν καταβροχθίσῃ τὰ διάφορα ἔντομα, τὰ ὑπνωτίζει προηγουμένως μὲ δηλητηριῶδες ὑγρὸν καὶ οὕτω ὑπνωτισμένα τὰ κατατρώγει ἀκόπως...

Δὲν ὑπάρχει δυστυχῶς ἑκατέρωθεν εἰλικρίνεια

καὶ ἐντιμότης. Εἰρήνη εἰς τὰ χεῖλη τῶν διπλωματῶν
μιᾶς αἰσχρᾶς, μιᾶς σατανικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ σχέδια
ἐξοντωτικά ἐπεξεργάζονται οὗτοι εἰς τὰς διανοίας
των. Δι' αὐτὸ μᾶλλον ἀρμόζει ἕνας λαϊκὸς μῦθος,
ποὺ δίδει ζωηρὰν τὴν εἰκόνα τοῦ ψεύδους καὶ
τῆς ἀνειλικρινείας τῶν δῆθεν φίλων.

Κατὰ τὸν μῦθον τὸ φίδι καὶ ὁ κάβουρας ἦσαν
κουμπάροι. Ὑστερον ἀπὸ ἀρκετὸν χρόνον οἱ κουμπά-
ροι συνητηθήσαν. Μεγάλαι ἐκδηλώσεις ἀγάπης.
Τὸ φίδι πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης του ἤρχισε
νὰ περιτυλίσσειται γύρω ἀπὸ τὸν κάβουραν καὶ νὰ
περισφίγγῃ αὐτὸν ὅλον ἐν καὶ περισσότερον. —Κουμ-
πάρε, λέγει ὁ κάβουρας, μὴ μὲ σφίγγεις τόσον
πολύ, διότι θὰ μὲ πνίξῃς. Ἄλλὰ τὸ φίδι ἐξηκολούθει
νὰ τὸν σφίγγῃ, διότι εἶχε τὸν σκοπὸν του· νὰ τὸν

καταβροχθίση, νὰ τὸν καταφάγη. Ὁ κάβουρας, ἀντιληφθεὶς τὸν κίνδυνον, ἤνοιξε τὰς λαβίδας του (τὶς δαγκάνες) καὶ τὸ ἐδάγκασε θανασίμως. Εἰς δὲ τὰ παράπονα τοῦ φιδιοῦ, διατί τὸ ἐδάγκασε τόσον πολὺ, ὁ κάβουρας ἀπήντησε· —Διότι σὲ ἀγαπῶ ὅπως καὶ σὺ ἀγαπᾷς ἐμένα.

Ὁ μῦθος δηλοῖ κάτι τέτοιο δυστυχῶς κινδυνεύει νὰ συμβῆ καὶ εἰς τὰς δύο ὑπερδυνάμεις, αἱ ὁποῖαι συχνὰ μὲν ἀνταλλάσσουν φιλοφρονήσεις, ἀλλ' ὅπισθεν αὐτῶν κρύπτεται ἄβυσσος κακίας. Ὡς δὲ λέγει ὁ Πλούταρχος, σοφὸς ἐρευνητὴς τῶν αἰτίων τῶν πολέμων καὶ τῶν συρράξεων, «οὐδεὶς φύεται ἀνθρώποις πόλεμος ἄνευ κακίας, ἀλλὰ τὸν μὲν φιληδονία, τὸν δὲ πλεονεξία, τὸν δὲ φιλοδοξία τις ἢ φιλαρχία συρρήγνυσι» (Πλούταρχου, Περὶ στωϊκῶν ἐναντιωμάτων, 1049, 32B).

Συνεπῶς, ἐὰν αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων δὲν ἀφοπλισθοῦν ἀπὸ τὴν κακίαν, οἱ ἐξωτερικοὶ ἀφοπλισμοὶ τῶν ἐθνῶν ἀπὸ ὅλα τὰ φονικὰ ὄπλα δὲν σφάζουν τὴν κατάστασιν. Διότι αὐτὸς ποὺ μισεῖ διὰ διαφοροὺς λόγους, ἐὰν δὲν ἔχη ὄπλον, θὰ χρησιμοποιοῖ καὶ τοὺς ὀδόντας του ἀκόμη διὰ νὰ καταβάλῃ τὸν ἄλλον. Ἴδου ποῦ πρέπει νὰ στραφῆ ἡ προσοχὴ τῆς ἀνθρωπότητος.

Κύριε, φέρε τὴν εἰρήνην!

ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΝ; Ποῦ καταλήγετε ὕστερον ἀπὸ

αυτά; θὰ ἔρωτήσουν οἱ ἀγαπητοὶ ἀναγνώσταί μας. Ποῖον τὸ συμπέρασμά σας; Ἐπαισιόδοξος εἶσθε;

Ἐὰν ἀτενίσω εἰς τὴν γῆν, γίνομαι ἀπαισιόδοξος. Ἐὰν ὅμως πιστεύσω, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης δὲν εἶνε παίγνιον σκοτεινῶν δυνάμεων, καὶ στρέψω τὸ βλέμμα μου εἰς τὸν οὐρανόν, τότε γίνομαι αισιόδοξος. Ἐνα ἄστρον ῥίπτει ζωογόνους ἀκτῖνας ἐλπίδος εἰς τὰς κατεπισημένους καρδίας μας. Καὶ αὐτὸ εἶνε ἡ προφητεία τοῦ Ἡσαΐου (κεφ. 2, στίχ. 4 ὡς καὶ κεφ. 11 στίχ. 5-10).

Τώρα, φίλοι ἀναγνώσταί, περίλυποι ὡς χριστιανοὶ διὰ τὸ σημερινὸν κατάντημα τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐγγὺς ὀλέθρου, νοσταλγοὶ ὅσον ποτὲ ἄλλοτε τῆς βαθείας εἰρήνης, τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ, κλίνομεν γόνυ καὶ ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς τὴν θερμὴν δέησιν τοῦ προφήτου: «*Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δός ἡμῖν, πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, κτῆσαι ἡμᾶς, Κύριε, ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν, τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν*» (Ἡσ. 26,12-13).

ΝΕΟΙ ΗΡΩΔΑΙ

«Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διητοιῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων»
(Ματθ. 2,16)

Ε ΟΡΤΗ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ἑορτὴ Χριστουγέννων. Ἀρχὴ ὄλων τῶν χριστιανικῶν ἑορτῶν, ἑορτὴ μεγίστη. Διότι, ἃς ἐρωτήσωμεν, τί ἑορτάζομεν τὰ Χριστούγεννα; Εἰς τὸ συναζάριον τῆς ἡμέρας μὲ ποιητικοὺς στίχους ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ὡς ἑξῆς ὑμνεῖ τὸ μέγιστον γεγονός.

«Θεὸς τὸ τεχθέν, ἡ δὲ μήτηρ παρθένος.

Τί μείζον ἄλλο καινὸν εἶδεν ἢ κτίσις;

Παρθενικὴ Μαρίη Θεὸν εἰκάδι γείνατο πέμπτη».

Ἐπάρχει ἄλλο γεγονός, ἐρωτᾷ ὁ ἅγιος Νικόδημος, περισσότερο μέγα καὶ περισσότερο νέον ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ; Θεὸς τὸ βρέφος ποῦ ἐγεννήθη, ἢ δὲ μήτηρ παρθένος.

Σατανικὸν μένος

ΘΕΟΣ ἐπὶ τῆς γῆς! Πῶς νὰ ἐκφρασθῶμεν; Πῶς νὰ δώσωμεν μίαν εἰκόνα τοῦ μεγίστου αὐτοῦ γεγονότος; Ἐὰν ὑποτεθῆ, λέγει ὁ ἱ. Χρυσόστομος, ὅτι ὁ ἥλιος, ποῦ εὐρίσκεται εἰς ὠρισμένην ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν γῆν, ἐχαμήλωνε διαρκῶς, ἐπλησίαζε καὶ τέλος ἤγγιζε τὴν γῆν, τότε ἢ γῆ δὲν θὰ ἐπυρπολεῖτο ἀπὸ τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς καὶ δὲν θὰ ἐγίνετο κάρβουνον; Ὁ ἥλιος νὰ ἐγγίζη τὴν γῆν· τί φοβερὸν φαινόμενον! Ἀλλ' εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ὄχι πλέον ὁ ἥλιος, ἕνα ἐκ τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ὁ δημιουργὸς ὅλων τῶν ὄρατῶν καὶ ἀοράτων κτισμάτων, ὁ πνευματικὸς ἥλιος, τοῦ ὁποίου σκιὰ εἶνε ὁ ὑλικὸς ἥλιος, ἐχαμήλωσεν, ἐπλησίασε καὶ ἤγγισεν τὴν γῆν.

Καὶ πῶς ἢ γῆ δὲν ἐκάη;

Τὸ μέγιστον γεγονός τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ δὲν ἐνεφανίσθη μὲ ὄλην τὴν καταπληκτικὴν μεγαλοπρέπειάν του, ἀλλ' ἢ Θεότης «*περικρύβη, καὶ διέλαθε τῆς προσοχῆς τοῦ διαβόλου*». Ὁ διάβολος δὲν ἤτο δυνατὸν νὰ φαντασθῆ, ὅτι ὑπὸ τὴν μορφήν ἐνὸς νηπίου ἐκρύπτετο ἢ Θεότης. Ἄν καὶ ἀπὸ

ώρισμένα σημεῖα (ὡς εἶνε ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀστέρος, ὁ ὕμνος τῆς στρατιᾶς τῶν ἀγγέλων, ἡ ἔλευσις τῶν μάγων ἀπὸ τὴν Ἐνατολήν καὶ ἡ προσφορὰ τῶν δώρων) ὁ διάβολος ἤρχισε νὰ ὑποψιάζεται ὅτι κάτι πολὺ μεγάλο συμβαίνει, ἐν τούτοις δὲν ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ ὅλον τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ ὀλίγον ποὺ προσέπιπεν εἰς τὴν ἀντίληψίν του, τὸ ἐπολέμησε λυσσωδῶς καὶ ἠθέλησε νὰ τὸ ἐξοντώσῃ. Καὶ πρὸς τοῦτο ἐκίνητοποίησε τὰ ὄργανά του.

Ὁ Ἑρώδης ὄργανον τοῦ διαβόλου

ΕΝΑ ἐκ τῶν ὀργάνων τοῦ διαβόλου ἦτο καὶ ὁ Ἑρώδης, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ὁποίου ἐγεννήθη ὁ Χριστός.

Ποῖος δὲ ἦτο ὁ Ἑρώδης; Ὅπως τὸν περιγράφουν διάφοροι συγγραφεῖς, παλαιότεροι καὶ νεώτεροι, ὑπῆρξε μία ἀπαισία ὑπαρξίς, ποὺ ὑπερέβη εἰς ὠμότητα καὶ τὰ ἀγριώτερα θηρία. Μοχθηρὸς, ἐκδικητικὸς, αἰμοβόρος. Διέπραξε σωρείαν ἐγκλημάτων, μὲ τὰ ὁποῖα ἐνέσπειρε τὸν φόβον καὶ τὸν τρόμον, νομίζων ὅτι οὕτω θὰ στερεώσῃ τὸν θρόνον του. Ἐσφαξε φίλους καὶ συγγενεῖς. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ υἱὸς τοῦ Ἀριστόβουλος ἐσφάγη κατὰ τὸν ἀγριώτερον τρόπον, ὥστε νὰ λέγεται δι' αὐτὸν ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ εἶνε υἱὸς χοίρου παρὰ υἱὸς τοῦ Ἑρώδου· διότι ὡς χοῖρος δὲν θὰ ἐσφάζετο, λόγῳ τῆς ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ νόμου, συμφώνως

πρὸς τὴν ὁποίαν οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἔτρωγον χοιρινὸν κρέας. Δὲν ἔφαγεν ὁ Ἡρώδης κρέας χοιρινόν· ἔφαγεν ὅμως κρέας ἀνθρώπινον, καὶ μάλιστα τοῦ παιδιοῦ του!

Τέλος ὁ Ἡρώδης διέπραξε καὶ τὸ στυγερώτερον ὅλων τῶν ἐγκλημάτων του. Ποῖον; Ὅταν ἐπληροφορήθη ἀπὸ τοὺς μάγους ὅτι τὸ νήπιον ποῦ ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλεὲμ θὰ εἶνε ὁ νέος βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ὁ ἐνδοξότερος ἐξ ὅλων τῶν βασιλέων, ἐταράχθη πολὺ καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἐξόντωσίν του. Κατ' ἀρχὴν προσεποιήθη ὅτι θέλει νὰ προσκυνήσῃ καὶ αὐτὸς τὸν νέον βασιλέα, ἀποκρύπτων τὰς πραγματικὰς προθέσεις του. Ἄγγελος Κυρίου ὅμως ἀπεκάλυψε τὸ σχέδιόν του εἰς τοὺς μάγους. Ἔτσι οἱ μάγοι ἐπιστρέφοντες δὲν διῆλθον ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἡρώδου νὰ τὸν πληροφορήσουν ποῦ ἐγεννήθη ὁ νέος βασιλεὺς, ἀλλ' ἀνεχώρησαν δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὴν πατρίδα των. Τότε ὁ Ἡρώδης ἐξηγριώθη περισσότερο. Ἐν τῇ μανίᾳ του δὲ ἵνα ὀπωσδηποτε ἐξοντώσῃ τὸν ἐπικίνδυνον διεκδικητὴν τοῦ θρόνου του, ὡς ἐνόμιζε, διέταξε νὰ σφαγοῦν ὅλα τὰ νήπια τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν περιχώρων κάτω τῶν δύο ἐτῶν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι μεταξὺ αὐτῶν θὰ ἦτο καὶ τὸ Θεῖον Βρέφος. Σχέδιον, ποῦ ἀποδεικνύει τὴν μοχθηρίαν ἀλλὰ καὶ τὴν μωρίαν του. Δεικνύει πρῶτον μὲν τὴν μοχθηρίαν του. Διότι, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἱ. Χρυσόστομος, ὅλοι οἱ ἄλλοι, τοὺς ὁποίους εἶχε φονεύσει προηγουμένως, πιθανὸν ὡς ἄνθρωποι νὰ τὸν εἶχον κατὰ τι ἐνοχλήσει. Ἄλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν νηπίων, αὐτὰ ἦσαν ἀθῶαι ὑπάρξεις

καὶ οὐδὸλως τὸν εἶχον ἀδικήσει. Δεικνύει ὅμως καὶ τὴν μωρίαν του. Ὅχι μόνον διότι, μέχρις οὗτου τὸ βρέφος τῆς Βηθλεὲμ ἀνδρωθῆ, αὐτὸς ὡς ὑπέργηρος θὰ εἶχε πλεον ἀποθάνει, ἀλλὰ καὶ διότι, ἐὰν ἦτο θέλημα Θεοῦ τὸ βρέφος αὐτὸ νὰ βασιλεύσῃ, ποῖος θὰ ἦτο ἐκεῖνος πού θὰ ἠδύνατο ν' ἀντιπαχθῆ εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ;

Ὁ Ἡρώδης ὑπῆρξεν ἀδίστακτος, ὅμοιος μὲ τὸν φαραῶ ἐκεῖνον τῆς Αἰγύπτου, ὅστις ἐκ μίσους πρὸς τοὺς Ἑβραίους διέταξε νὰ φονεύωνται ὅλα τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν ὑποδούλων πού ἐγεννῶντο. Ἀλλὰ μὲ θαυμαστὸν τρόπον διεσώθη τότε εἰς καὶ μόνον, ὁ Μωυσῆς, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ σωτὴρ καὶ ἐλευθερωτὴς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων πατέρων ἦτο τύπος τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ. Διότι, ὅπως ὁ Μωυσῆς διεσώθη τότε μὲ θαυμαστὸν τρόπον ἀπὸ τὴν γενικὴν σφαγὴν πού διέταξεν ὁ φαραῶ, ἔτσι τώρα καὶ ὁ Χριστὸς ὡς νῆπιον διεσώθη ἀπὸ τὴν σφαγὴν πού διέταξεν ὁ Ἡρώδης. Δίδαγμα, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι καὶ τὰ πλεον ἐπιτελικὰ σχέδια τοῦ πονηροῦ καὶ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ πρὸς ἐξόντωσιν ἀθῶων δὲν ἠμποροῦν νὰ ματαιώσουν τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ. Ματαιῶς βουλευόνται οἱ κακοί. Τελικῶς ἐπικρατεῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ διαταγὴ τοῦ Ἡρώδου ἐξετελέσθη, ὅσον φοβερὰ καὶ ἀποτρόπαιος καὶ ἂν ἦτο. Ἐκτελεσταὶ δὲ αὐτῆς ἦσαν τὰ μίσθαρνα ὄργανά του, ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶταί του. Αὐτοί, πνίγοντες πᾶν αἴσθημα οἴκτου

καὶ φιλανθρωπίας, ἐπέδραμον ὡς ἀγέλη λύκων εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ εἰς τὰ γύρω χωρία. Βαναύσως ἀπέσπων ἀπὸ τὰς μητρικὰς ἀγκάλας τὰ ἀθῶα νήπια καὶ κατέσφαζον αὐτὰ ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν τῶν μητέρων των. Θρῆνος καὶ κοπετὸς πολὺς ἠκούσθη διὰ τὴν σφαγὴν τῶν νηπίων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας ἔφθανε τὰς 14 χιλιάδας! Τῶν σφαγιασθέντων αὐτῶν νηπίων, τὰ ὁποῖα εἶνε οἱ πρῶτοι μάρτυρες ποὺ ἔμαρτύρησαν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, τὴν μνήμην ἑορτᾶζει ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία τὴν τρίτην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

Σύγχρονοι βρεφοκτόνοι

ΑΠΟ ΤΟΤΕ, ποὺ διεπράχθη τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ

ἔγκλημα τῆς παιδοκτονίας ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου, πλησιάζουν νὰ συμπληρωθοῦν δύο χιλιάδες ἔτη. Καὶ θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι τὸ ἔγκλημα αὐτὸ τῆς παιδοκτονίας, μέσα εἰς μίαν ἀνθρωπότητα καυχωμένην διὰ τὸν πολιτισμὸν της, θὰ ἔχη τώρα ἐξαλειφθῆ καὶ οὐδεὶς πλέον τολμᾷ νὰ σφάξῃ ἀθώας ὑπάρξεις νηπίων. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ἔγκλημα ὄχι μόνον δὲν ἔπαυσεν ἀλλὰ καὶ συνεχίζεται εἰς πολὺ μεγαλυτέραν ἔκτασιν· καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὰς νέας ἐπιστημονικὰς μεθόδους τῆς γενοκτονίας. Ἡ συνηθεστέρα δὲ ἀλλὰ καὶ φρικτοτέρα ἐξ ὄλων αὐτῶν τῶν μεθόδων εἶνε αἱ ἐκτρώσεις.

Ἐκτρώσεις! Φοβερὸν ἔγκλημα. Μὲ τὴν ἔκτρωσιν φονεύονται αἱ ἀθώοτεραι ἀνθρώπιναι ὑπάρξεις κατὰ τὴν πρώτην των ἐμφάνισιν μέσα εἰς τοὺς μητρικοὺς κόλπους. Διότι τὸ ἔμβρυον, καὶ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν ἔαν εἶνε, πάντως εἶνε ἀνθρωπίνη ὑπαρξις. Τὸ ἔμβρυον, ὡς ἀπέδειξαν νεώτεραι μαγνητοσκοπήσεις διὰ τῆς μεθόδου τῶν ὑπερήχων, καθ' ὄν χρόνον γίνεται ἀπόπειρα ἀποσπάσεώς του ἀπὸ τὴν μήτραν τῆς μητρός, ἀμύνεται καὶ σπαράσσει μὲ τόσον τραγικὸν τρόπον, ὥστε κάποιος ἐπιστήμων μαιευτήρ, ἱατρὸς ὁ ὁποῖος εἶχε διαπράξει χιλιάδας ἐκτρώσεων, μόλις εἶδε τὸ σπαρακτικὸν αὐτὸ θέαμα, ἔφριξε καὶ ἔπαυσε πλέον νὰ κάνῃ ἐκτρώσεις, κατήγγειλε δὲ τὴν ἔκτρωσιν ὡς τὸ ἀπαισιώτερον καὶ στυγερώτερον τῶν ἐγκλημάτων τοῦ δῆθεν πολιτισμένου αἰῶνός μας. Ἔχει μάλιστα βιντεοσκοπηθῆ ἢ ἀντίδρασις τοῦ ἐμβρύου κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην, καὶ ὄσοι εἶδον αὐτὴν εἰς τὴν ὀθόνην ἔφριξαν.

Ἦσθάνθησαν ὡς νὰ ἤκουον τὴν σπαρακτικὴν φωνὴν τοῦ ἐμβρύου λέγουσαν· Πατέρες, μητέρες καὶ ἰατροί, διατί μὲ φονεύετε; Τί κακὸν σᾶς ἔκανα;

Καὶ ὅμως τὸ ἔγκλημα τῶν ἐκτρώσεων ἔχει λάβει, ὅπως εἶπομεν, μεγάλας διαστάσεις εἰς τὰς ἡμέρας μας. Καὶ ὡς δικαιολογία τοῦ ἐγκλήματος προβάλλεται τὸ «ἐπιχείρημα» ὅτι ἡ γῆ δὲν ἐπαρκεῖ διῆθεν νὰ θρέψῃ τὸν διαρκῶς αὐξανόμενον πληθυσμὸν τῆς. Ἄλλὰ τοῦτο εἶνε ψευδέστατον. Διότι ἡ ἐπιστήμη ἀπέδειξεν ὅτι, ἐὰν ἐγίνετο καλὴ ἐκμετᾶλλευσις ὅλων τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τοῦ πλανήτου μας καὶ δικαία κατανομὴ καὶ χρῆσις τῶν παραγομένων ἀγαθῶν, ὁ πλανήτης μας θὰ ἠδύνατο νὰ θρέψῃ πενταπλάσιον πληθυσμὸν.

Δὲν διστάζομεν ν' ἀποκαλέσωμεν ὅσους συντελοῦν εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ εἰδεχθοῦς αὐτοῦ ἐγκλήματος, νέους Ἡρώδας. Νέοι Ἡρώδαι εἶνε οἱ μαιευτῆρες ἰατροί, τῶν ὁποίων τὰ ἰατρεῖα ἔχουν μεταβληθῆ εἰς σφαγεῖα. Νέοι Ἡρώδαι οἱ γονεῖς, πατέρες καὶ μητέρες. Συνεργοὶ δὲ καὶ οἱ νοσοκόμοι ποὺ λαμβάνουν μέρος εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς ἐκτρώσεως.

Εἰς τὴν πατρίδα μας τὴν Ἑλλάδα ἐγίνοντο καὶ ἐνωρίτερον ἐκτρώσεις, ἀλλὰ μὲ κάποιον φόβον, καθόσον, ὡς γνωστόν, ὁ νόμος τῆς πολιτείας ἐτιμῶρει τοὺς ἐνόχους, διότι ἐθεώρει τὴν ἔκτρωσιν ἔγκλημα. Ἄλλὰ τώρα τελευταίως «προωδεύσαμεν» πολὺ, διὰ νόμου δέ, ὁ ὁποῖος ἐψηφίσθη ἀπὸ τὴν

Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων καὶ τελικῶς ὑπεγράφη ἀπὸ τὸν πρόεδρον τῆς δημοκρατίας, αἱ ἐκτρώσεις ἔπαυσαν νὰ θεωροῦνται ἔγκλημα, καὶ πᾶσα ἐγκυμονοῦσα γυναίκα ἠμπορεῖ νὰ μεταβαίνη εἰς τὸ κρατικὸν νοσοκομεῖον καὶ νὰ πετᾷ τὸ παιδί της, ὅπως πετᾷ τὸ σάπιο δόντι της, νὰ χρηματοδοτῆται δὲ διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐκουσίας ἀποβολῆς μὲ τὸ δημόσιον χρήμα.

Τὸ ἔγκλημα αὐτὸ ἠλέγξαμεν προφορικῶς καὶ γραπτῶς, ὡς ἐπίσκοπος. Ἀπηυθύνσαμεν ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς δημοκρατίας κ. Χ. Σαρτζετάκη καὶ ἀπεκαλέσαμεν αὐτὸν ἠθικὸν αὐτουργὸν δολοφονίας μυριάδων τέκνων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν ἠθελήσαμεν νὰ λάβωμεν μέρος κατὰ τὴν τελευταίαν ὑποδοχὴν του εἰς Φλώριναν οὔτε ἐντὸς οὔτε ἐκτὸς τοῦ ναοῦ.

Ἄλλ' εἶνε μόνον αὐτὸς ὁ ἔνοχος; Καὶ σεῖς, ἀγαπητοί μου χριστιανοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅσοι ἐτελέσατε μὲν χριστιανικὸν γάμον ἀλλὰ διεπράξατε ἐκτρώσεις, καὶ τώρα τὰ Χριστούγεννα μεταβαίνετε εἰς τὸν ναὸν καὶ προσκυνεῖτε τὸ Θεῖον Βρέφος, ἐρευνήσατε τὸν ἑαυτὸν σας. Δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ νὰ αἰσθανθῆτε τύψεις διὰ τὸ μέγα ἔγκλημα πὺ διεπράξατε, καὶ μὲ γοερὰς φωνὰς ζητήσατε τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Εἴσθε φονεῖς, νέοι Ἡρῶδαι. Ὅπως λέγει ὁ Ντοστογιέφσκι, ὁ ποῖος σκοτώνει παιδί, εἶνε ὡς νὰ σκοτώνῃ τὸν Χριστόν.

ΣΠΗΛΛΑΙΟΝ ΚΑΙ ΣΠΗΛΛΑΙΑ

Ε ΟΡΤΗ, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων! Ἄρχὴ καὶ μητρόπολις ὅλων τῶν ἑορτῶν. Ῥίζα τοῦ πελωρίου δένδρου τοῦ χριστιανισμοῦ, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ὁποίου ἀναπαύομεθα καὶ ἡμεῖς οἱ σημερινοὶ χριστιανοί. Ἄς δοξάσωμεν λοιπὸν τὸν Θεόν, διότι διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν μᾶς ἀξιῶναι νὰ ἑορτάσωμεν τὴν ἑορτὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Ἄλλ' ἄς τὴν ἑορτάσωμεν ὄχι τυπικῶς, ὄχι ὡς ἀφορμὴν διὰ φαγοπότια καὶ διασκεδάσεις. Ἄς τὴν ἑορτάσωμεν πνευματικῶς. Ἄς μεταφερθῶμεν νοερῶς εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἄς ἀκούσωμεν τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον καὶ ἄς αἰσθανθῶμεν καὶ ἡμεῖς τὴν χαρὰν ποὺ ἠσθάνθησαν οἱ ποιμένες, ὅταν ἠξιώθησαν νὰ ἴδουν καὶ νὰ προσκυνήσουν τὸ Θεῖον Βρέφος. Εἶνε ἄλλωστε προτροπὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία ψάλλει: «*Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός*».

Ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός;

ΕΓΕΝΝΗΘΗ εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐγεννήθη εἰς ἓνα σπήλαιον.

Γύρω ἀπὸ τὴν λέξιν αὐτήν, τὴν λέξιν σπήλαιον, θὰ περιστραφῆ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ὁ λόγος τώρα, καὶ παρακαλῶ προσέξτε διὰ ν' ἀποκομίσετε κατὰ τὸ δυνατόν περισσοτέραν πνευματικὴν ὠφέλειαν. Διότι ὅλα ὅσα συνέβησαν κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ἐὰν προσέξωμεν καὶ ἐμβαθύνωμεν, ὅλα μᾶς διδάσκουν. Μᾶς διδάσκει λοιπὸν καὶ τὸ σπήλαιον.

Ἡ γῆ, ἀγαπητοί μου, ἡ γῆ, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ὁ Χριστός, εἶνε ὠραιότατος πλανήτης. Εἶνε ὁ ἀδάμας τῆς ὑλικῆς δημιουργίας. Εἰς τὴν γῆν ὑπάρχουν ἔξοχοι φυσικαὶ καλλοναί, ὠραιότατα τοπία. Ὑπάρχουν ὄροπέδια μετὰ πλουσίαν βλάστησιν. Ὑπάρχουν χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ ὄρέων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἠμπορεῖ νὰ ἴδῃ κανεὶς τὸ πανόραμα τῆς φύσεως. Ὑπάρχουν πυκνὰ δάση, ὅπου κελαδοῦν σμήνη πτηνῶν. Ὑπάρχουν θελκτικαὶ παραλῖαι, ὅπου ἀκούεται ὁ φλοῖσβος τῆς θαλάσσης. Ὑπάρχουν ποταμοὶ ποὺ ἀκολουθοῦν μαιανδρικὴν διαδρομὴν. Ὑπάρχουν ἀπότομοι καταρράκται. Ὑπάρχουν νῆσοι ποὺ ὡς κύκνοι φαίνονται νὰ κολυμβοῦν μέσα εἰς τὴν θάλασσαν. Ὑπάρχουν... καὶ τί δὲν ὑπάρχουν! Ὅλα αὐτὰ τὰ ὠραῖα τῆς γῆς ὡς μαγνῆται ἐλκύουν τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι σπεύδουν νὰ τὰ ἐπισκεφθοῦν καὶ ν' ἀπολαύσουν τὰ θέληγτρα τῶν, ἔστω καὶ δι' ὀλίγον.

Καὶ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα· Ποῖος ἐποίησε τὰς καλλονὰς τῆς γῆς; Κάθε μία ἀπὸ αὐτάς, καὶ ἡ μικροτέρα ἀκόμη, ὡς ἄνθος ποῦ ἐκπέμπει γύρω τὸ ἄρωμά του, μὲ τὴν ἰδικήν της γλῶσσαν ἀπαντᾷ· Ὁ Θεὸς μᾶς ἐδημιούργησε! Εἶνε ἡ γλῶσσα, τὴν ὁποῖαν κατανοοῦν μόνον ὅσοι ἔχουν πνευματικὴν ἀκοήν. Καὶ ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος κατανοεῖ τὴν γλῶσσαν αὐτὴν καὶ ἀναφωνεῖ «Πάντα Θεὸν ὑμνεῖ καὶ δοξάζει φωναῖς ἀνεκκλαλήτοις».

Ναί, ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ὅλα τὰ ὠραῖα τῆς γῆς. Ὁ παντοδύναμος Θεός, ἐφ' ὅσον ἀπεφάσισε

νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν πλανήτην του αὐτόν, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμφανισθῇ εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραῖα μέρη του, ἐφ' ὅσον ὀλόκληρος εἶνε δημιουργημα καὶ ἰδιοκτησία του. Καὶ ὅμως, ὡς ἄνθρωπος, ἐγεννήθη

μέσα εἰς ἓνα σκοτεινὸν σπήλαιον, εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ σπήλαια ἐκεῖνα ποῦ ὑπῆρχον καὶ ὑπάρχουν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο ἀπὸ τοὺς ποιμένας ὡς μάνδραι, ὡς σταῦλοι. Ἡ γῆ, ὅπως ψάλλει ἡ Ἐκκλησία εἰς ἓνα ὠραιότατον ὕμνον της, προσέφερον εἰς τὸν Δημιουργὸν της ἓνα σπήλαιον! Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ἀνώτατον ἄρχοντα χώρας νὰ ἐπισκέπεται μίαν πόλιν καὶ ἡ πόλις νὰ τὸν φιλοξενῇ ὄχι εἰς τὸ λαμπρότερον μέγαρόν της, ὅπως θὰ ἔπρεπε, ἀλλὰ νὰ τὸν ὀδηγῇ εἰς ἓνα ἄθλιον σκοτεινὸν ὑπόγειον καὶ νὰ τοῦ λέγῃ «Ἐδῶ θὰ παραμείνης ἀπόψε»; Ἐ λοιπόν· αὐτό, ποῦ δὲν γίνεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἔγινεν εἰς τὸν Χριστόν! Εἰς τὸν Κτίστην καὶ Δημιουργὸν τοῦ κόσμου, ποῦ ἤρχετο νὰ ἐνανθρωπήσῃ, ἡ γῆ, ἡ ἀνθρωπότης, ἔδειξε μίαν βρωμερὰν γωνίαν σπηλαίου - σταύλου καὶ τοῦ εἶπεν· «Ἐδῶ θὰ γεννηθῆς!»!

ὦ κόσμε ἀχάριστε! Ἄς κατοικοῦν, λοιπόν, οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες σου εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ μέγαρά των. Ἄς ἔχουν οἱ πλούσιοι τὰς ἐπαύλεις των εἰς τὰ μαγευτικὰ τοπία. Ἄς στρώνονται παραλῖαι νήσων μὲ κόνιν χρυσοῦ, διὰ νὰ πατοῦν οἱ πόδες τῶν βαθυπλούτων. Διὰ σέ, ὦ Χριστέ, ποῦ εἶσαι ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, κατὰ τὴν γέννησίν σου καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπιγείου ζωῆς σου δὲν ὑπῆρχε τόπος. Σὺ ὁ ἴδιος εἰς κάποιον, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ σ' ἀκολουθήσῃ ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃς, εἶπες· «Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ

οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ» (Ματθ. 8,20).

Μᾶς διδάσκει τὴν ἀπλότητα

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟΝ μᾶς διδάσκει τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ. Ἄλλὰ μᾶς διδάσκει ἀκόμη καὶ τὴν λιτότητα καὶ ἀπλότητα τῆς ζωῆς. Ὡ, ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς, ἀγαπητοί μου, ζῆ τὴν ἀπλὴν καὶ ἀπέριπτον ζωὴν πού ἔζησεν ὁ Χριστός; Ἡμεῖς, δυστυχῶς, οἱ ἄνθρωποι τοῦ 20οῦ αἰῶνος δὲν μένομεν ποτὲ εὐχαριστημένοι με ὅ,τι ἔχομεν. Διαρκῶς ζητοῦμεν περισσότερα· καὶ χρήματα, καὶ οἰκίας, καὶ κτήματα, καὶ αὐτοκίνητα. Καὶ θέλομεν νὰ ζῶμεν μίαν ζωὴν καλοπεράσεως με ὅλα τὰ μέσα καὶ τὰς ἀνέσεις. Θεωροῦμεν δὲ εὐτυχημένους ἐκείνους πού ζοῦν μέσα εἰς τὰς καταναλωτικὰς κοινωνίας καὶ ἐξοδεύουν τεράστια ποσὰ διὰ περιττὰ καὶ ἐπιβλαβῆ πράγματα, εἰς μίαν ἐποχὴν πού χιλιάδες καὶ ἑκατομμύρια συνάνθρωποί μας, εἰς ὅλα τὰ πλάτη καὶ τὰ μῆκη τοῦ πλανήτου μας, στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ σύμβολον τῆς ἀπλότητος καὶ τῆς λιτότητος, δὲν μᾶς διδάσκει λοιπὸν τίποτε. Καὶ θὰ καθήσωμεν καὶ πάλιν εἰς τὸ πλουσίον χριστουγεννιάτικο τραπέζι, χωρὶς κἄν νὰ σκεφθῶμεν τοὺς πάσχοντας καὶ δυστυχημένους ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας; Ἄλλὰ τότε, ὅπως καὶ ἄλλοτε εἶπομεν, θὰ ἐορτάσωμεν Χριστούγεννα χωρὶς Χριστόν.

Μας υπενθυμίζει την ἀθλιότητα τῆς κοινωνίας μας

ΑΛΛ' ΕΠΙΤΡΕΨΑΤΕ ΜΟΥ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, νὰ συνεχίσω τὸν λόγον. Τὸ σπήλαιον, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Χριστός, εἶνε ἀκόμη σύμβολον καὶ τῆς θρησκευτικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀθλιότητος τοῦ πρὸ Χριστοῦ κόσμου. Ὁ προχριστιανικὸς κόσμος εἰς τὸ σύνολόν του, παρ' ὅλα τὰ ἀριστουργήματα τοῦ λόγου καὶ τῆς τέχνης, ἦτο ὡς νὰ ἔζη μέσα εἰς ἓνα βαθὺ σκοτεινὸν σπήλαιον. Ἡ εἰκὼν αὐτῆ δὲν εἶνε ἰδική μας. Εἶνε τοῦ Πλάτωνος, φιλοσόφου τῆς ἀρχαιότητος, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ περίφημον ἔργον του «Πολιτεία» περιγράφει μὲ ζωηρὰ χρώματα τὴν ἀθλιότητα τοῦ ἀνθρώπου πού διατελεῖ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀπαιδευσίας, τῆς κακίας καὶ τῶν παθῶν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε ἄθλιος καὶ δυστυχής. Ὁμοιάζει, λέγει ὁ Πλάτων, μὲ κάποιον πού συνελήφθη, ἐδέθη καὶ ἐρρίφθη μέσα εἰς ἓνα ἀπαίσιον σκοτεινὸν σπήλαιον. Μέσα ἐκεῖ εὕρισκόμενος ἔχει ἐστραμμένον τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ τοίχωμα τοῦ σπηλαίου, καὶ κλαίων καὶ θρηνῶν διότι δὲν δύναται νὰ ἐλευθερωθῆ, βλέπει μόνον ὀλίγον φῶς, τὸ ὁποῖον εἰσέρχεται ἀπὸ τὸ στενὸν στόμιον τοῦ σπηλαίου, καὶ κάπου - κάπου βλέπει νὰ περνοῦν ἄνθρωποι ἢ ζῶα ὡσὰν σκιαί. Τίποτε ἄλλο δὲν βλέπει... Τὸ σπήλαιον αὐτὸ τοῦ Πλάτωνος εἶνε μία ἐπιτυχῆς εἰκὼν πού παριστᾷ τὴν ἀθλιότητα τοῦ ἀρχαίου εἰδωλολατρικοῦ κόσμου· κόσμου πού ἔζη εἰς ἓνα βαθὺ πνευματικὸν σκότος, δὲν ἐγνώριζε τὸν προορισμόν του, ἔζη ὡς τὰ κτήνη καὶ χειρότερον

ἀκόμη, καὶ εἶχε γίνει κατὰ τὸν Πλάτωνα τὸ ἀγριώτερον
θηρίον ἐξ ὄσων τρέφει ἡ γῆ.

Ἄλλ' εὐλογητὸς ὁ Θεός! Ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς
τὸν κόσμον, ἐγεννήθη ὁ ἴδιος εἰς τὸ σπήλαιον,
καὶ ἐξήγαγε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὸ σπήλαιον
τῆς ἀθλιότητος, τὸν βρωμερὸν ἐκεῖνον σταῦλον,
ὅπως ὠνόμασε τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν ὁ
Τζιοβάννι Παπίνι.

Τὸ σπήλαιον, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Χριστός, εἶνε
εἰκὼν τῆς θρησκευτικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς
ἀθλιότητος τῆς πρὸ Χριστοῦ ἀνθρωπότητος. Νὰ
τὴν περιγράψωμεν; Θὰ ἔπρεπε νὰ γράψωμεν πολλὰς
σελίδας. Φρίκη, ἀγαπητοί μου, φρίκη θὰ σᾶς κατελάμ-
βανεν, ἐὰν ἠκούετε λεπτομερείας τῆς ἀθλιότητος
τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τοῦ ἀρχαίου
κόσμου. Ναί, σπήλαιον ληστῶν καὶ κακούργων τὰ
κράτη, τὰ ὅποια καὶ τὰ ἱερώτερα τῶν πραγμάτων
ἐξεμεταλλεύοντο διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν αἰσχροτέ-
ρων παθῶν. Καὶ ὄχι μόνον οἱ ναοὶ τῆς Ἀφροδίτης,
τοῦ Βάκχου καὶ τῶν ἄλλων εἰδωλολατρικῶν θεοτήτων,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ περίφημος ναὸς τοῦ Σολομῶντος
ἀπὸ οἶκος προσευχῆς εἶχε μεταβληθῆ εἰς σπήλαιον
ληστῶν, κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου
(Ματθ. 21,13).

Τὸ χειρότερον σπήλαιον

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, θὰ δείξωμεν

τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων τῶν σπηλαίων. Ποῖον εἶνε αὐτό; Μὴ τρομάξετε! Εἶνε ἓνα σπήλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον κατοικοῦν τίγρεις καὶ λέοντες, ὄφεις, ἀσπίδες καὶ δράκοντες, καὶ ὅλη ἡ συνομοταξία τῶν ἀγρίων καὶ φαρμακερῶν θηρίων. Καὶ αὐτὸ τὸ σπήλαιον εἶνε ὁ ἑαυτός μας! Ὁ ἑαυτός μας; Ναί, ὁ ἑαυτός μας. Ὅχι βεβαίως αὐτὸς πού φαίνεται· διότι ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν ὅλοι ἔχομεν τὴν μορφήν τοῦ ἀνθρώπου, πού εἶνε ἡ κορωνὶς τῆς θείας δημιουργίας. Καὶ ὅπως ἔλεγον καὶ οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, ἀνθρωπος δὲν εἶνε τὸ ὀρώμενον, ἀλλὰ τὸ μὴ ὀρώμενον, δηλαδὴ ἀνθρωπος δὲν εἶνε αὐτὸ πού φαίνεται ἀλλ' αὐτὸ πού δὲν φαίνεται. Καὶ αὐτὸ πού δὲν φαίνεται εἶνε οἱ λογισμοί μας, αἱ ἐπιθυμίαι καὶ οἱ πόθοι μας. Τί σκεπτόμεθα; Τί ἀγαπῶμεν; Τί ἐπιθυμοῦμεν; Τὴν ἀλήθειαν ἢ τὸ φεῦδος; Ὁ ἐσωτερικὸς κόσμος κλείει ἐντὸς αὐτοῦ μυστηριώδη βάθη, σπηλαιώδεις καταστάσεις, σκοτεινοὺς καὶ ἀνεξιχνιάστους θαλάμους. Εὐκολώτερον εἶνε ν' ἀνακαλύψῃς καὶ νὰ περιγράψῃς τὰ βαθύτερα σπήλαια τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, παρὰ ν' ἀνακαλύψῃς καὶ νὰ περιγράψῃς τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη τῆς ψυχολογίας, πού ἐρευνᾷ τώρα ἀκόμη βαθύτερον τὸν ψυχικὸν κόσμον, ὠνομάσθη ψυχολογία τοῦ βάθους. Διάσημοι ψυχολόγοι ὡς ἄλλοι δύται προσπαθοῦν νὰ εἰσδύσουν εἰς τὰ βαθύτερα διαμερίσματα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸ λεγόμενον ὑποσυνείδητον, εἰς τὸ ὁποῖον λέγουν ὅτι κρύπτονται ὡς εἰς σπήλαιον ψυχικὰ συμπλέγματα, ἀβυσσαλέα πάθη, ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώ-

σεις τῶν ὁποίων εἶνε τὰ διάφορα ἐγκλήματα ποῦ διαπράττονται ἐπὶ τῆς γῆς.

Σπήλαιον, λοιπόν, κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Πλάτωνος ἢ ψυχὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Ἄλλ' εὐλογητὸς ὁ Θεός! Ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον καὶ ὄχι μόνον ἔρριψε πλούσιον φῶς μέσα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, εἰς τὸ φοβερὸν αὐτὸ σπήλαιον κάθε κακίας, ἀλλ' ἔδωκε καὶ τὴν δύναμιν νὰ θραύσῃ ὁ ἄνθρωπος τὰ δεσμὰ καὶ ἀπὸ τὸ βασιλείον τοῦ σκότους καὶ τῆς πλάνης νὰ ἐξέλθῃ ἐλεύθερος καὶ νὰ ἴδῃ τὸ γλυκὺ φῶς μιᾶς ὥραίας χριστιανικῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν φωτίζει, θερμαίνει καὶ ζωογονεῖ ὁ ἄδυτος ἥλιος, ὁ Χριστός. Ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος λέγει πρὸς τοὺς χριστιανούς τῆς Ἐφέσου, οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε ἦσαν εἰδωλολάτραι ἀλλὰ μετενόησαν καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν· «*Ἦτέ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ*» (Ἐφεσ. 5,8).

Σκότος νεοβαρβρισμοῦ

ΦΩΣ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ! Φῶς ποῦ φωτίζει καὶ ἐλευθερώνει τοὺς δεσμώτας τῶν σπηλαίων. Τὸ φῶς αὐτὸ σήμερον λαοὶ καὶ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ αὐτοὶ οἱ λεγόμενοι χριστιανικοὶ εἰς τὸ σύνολόν των, μισοῦν καὶ ἀποστρέφονται. Ἐπαυσαν πλέον νὰ φωτίζονται ἀπὸ τὸν ἀστέρα τῆς Βηθλεέμ. Νέοι δὲ «ἀστέρες» ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς ἀνθρωπότητος, ποῦ ἀπορροφοῦν τὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ ἀνθρώπου τῆς συγχρόνου ἐποχῆς. Εἶνε οἱ «ἀστέρες» τῆς νεοειδωλολατρίας.

Ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης εἶνε κατ' ὄνομα μὲν χριστιανική, ἀλλὰ κατὰ βάθος εἰδωλολατρική. Ἔτσι βυθίζεται καὶ πάλιν εἰς τὰ σπήλαια, εἰς τὸν νεοβαρβαρισμόν, ὁ ὁποῖος, ἐφωδιασμένος μὲ τὰ πανίσχυρα πυρηνικὰ ὄπλα, ἀπειλεῖ τὴν γῆν μὲ γενικὴν καταστροφὴν. Καὶ ἔαν ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι δὲν μετανοήσωμεν, φρικιαστικαὶ ἡμέραι περιμένουν τὴν ἀνθρωπότητα. Τὰ ἀνθρώπινα πάθη ὡς θηρία πειναλέα θὰ ἐξέλθουν καὶ θὰ ἐρημώσουν τὴν γῆν. Τότε, κατὰ τὴν προφητείαν τῆς Ἀποκαλύψεως, οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐγκαταλείψουν τὰς πόλεις καὶ τὰς ἀνέσεις τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας καὶ θὰ εἴπουν εἰς τὰ ὄρη· «Ἀνοίξατε, ὄρη, καὶ σκεπάσατέ μας ἀπὸ τὴν ἐρχομένην ὄργην τοῦ Κυρίου». Τότε ἕνα πτωχικὸν σπήλαιον τῆς γῆς θὰ εἶνε ἀπείρως ἀνώτερον ἀπὸ ἕνα οὐρανοζύστην τῆς Ν. Ὑόρκης. Ἰδοὺ ἡ προφητεία τῆς Ἀποκαλύψεως·

«Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δούλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις· Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;» (Ἀποκ. 6,15-17).

Καὶ ἡ προφητεία αὕτη ἤρχισε νὰ ἐκπληρώνεται. Τὰ σπήλαια ἐνεφανίσθησαν. Δὲν τὸ ἐμάθατε; Αἱ

δύο υπερδυνάμεις, ἐκ τοῦ φόβου τοῦ πυρηνικοῦ πολέμου, ἔχουν ἀνοίξει τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς καὶ ἔχουν κατασκευάσει τεχνητὰ σπήλαια. Θέλουν ν' ἀσφαλισθοῦν. Πλὴν εἰς μάτην...

Κύριε, ἐξάγαγέ μας ἀπὸ τὰ σπήλαια!

ΑΛΛ' Ω ΚΥΡΙΕ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ, σὺ ὅστις δι' ἄκραν φιλανθρωπίαν κατήλθες ἀπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐγεννήθης εἰς σπήλαιον καὶ ἀνεκλίθης ὡς βρέφος εἰς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων, ἰδὲ τὴν ἀθλιότητά μας, ἡ ὁποία εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀποστασίας μας ἀπὸ τὸ θεῖον θέλημά σου. Ἐξάγαγέ μας ἀπὸ τὰ σπήλαια τῆς ἀθλιότητος, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχει ἡ ἀνθρωπότης κατολισθήσει καὶ ζῆ μὲ τὴν νοσταλγίαν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ποῦ ἐκήρυξας σύ. Ἐξάγαγέ μας, Κύριε, ἀπὸ τὰ σπήλαια τῆς ἀθλιότητός μας, τῆς πλάνης, τοῦ σκοτίους καὶ τῆς ἁμαρτίας. Σῶσον ἡμᾶς, Κύριε, διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν.

Τὸ πτωχότατον σπήλαιον

«Ἐμβα κατὰ μέρος καὶ ἴδε τὸ πτωχότατον σπήλαιον ὅπου ἐγεννήθη, καὶ τὴν εὐτελεστάτην φάτνην εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνεκλίθη, καὶ ὄχι μόνον δὲν θέλεις εὑρεῖ κανένα περιττόν, ἀλλὰ θέλεις εὑρεῖ καὶ μεγάλην ἔλλειψιν ἀπὸ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, ἐπειδὴ ὁ γλυκύτατός μου Ἰησοῦς γεννᾶται σχεδὸν εἰς τόπον ξέσκεπον, ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ μεσονυκτίου, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος, μόνος μὲ μόνην τὴν μητέρα καὶ τὸν νομιζόμενον πατέρα, χωρὶς σκεπάσματα, χωρὶς ζεστὰ φαγητά, τὰ συνηθισμένα εἰς τὰς γεννήσεις ἕως καὶ αὐτῶν τῶν πενιχροτάτων παιδιῶν, χωρὶς κἂν τὰς ἐλλειπεῖς ἐκείνας ἀναπαύσεις τοῦ πτωχικοῦ ὄσπητιοῦ ὅπου εἶχεν εἰς τὴν Ναζαρέτ»

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

(Πνευματικὰ γυμνάσματα, μελέτη Κ', α')

ΑΠΟ ΤΟ ΒΑΘΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΥΨΟΣ

«...Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε»
(καταβασία)

ΑΝΕΤΕΙΛΕΝ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ἀνέτειλε καὶ πάλιν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ πλανήτης μας, ἡ γῆ –κόκκος ἄμμου ἐν συγκρίσει μὲ τὰ ἀμέτρητα οὐράνια σώματα ποὺ διαγράφουν τὰς τροχιάς των μέσα εἰς τὸ ἀχανὲς σύμπαν–, ἡ γῆ κατὰ τὴν πάροδον τῶν αἰώνων καὶ χιλιετιῶν εἶδε πολλὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἤσκησαν κάποιαν ἐπίδρασιν μικρὰν ἢ μεγάλην εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον γεγονός, τὸ πρωτοφανὲς καὶ πρωτάκουστον, τὸ συγκλονιστικόν, τὸ ὁποῖον καὶ ὕστερον ἀπὸ 20 αἰῶνας δὲν παύει νὰ συγκινῆ, εἶνε ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. Τὴν γῆν ὡς σφαῖραν, ὅπως εἶπε κάποιος ἐκ τῶν ποιητῶν, ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν ἴδῃ κανεὶς ἀπὸ κάποιον ἄλλον πλανήτην τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως τοῦ

Θείου Βρέφους, θὰ ἔβλεπεν αὐτὴν νὰ φωταγωγῆται ἑορτάζουσα τὸ ὑπερφυσικὸν γεγονός. Καὶ ὄντως ἡ γῆ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐφωτίζετο καὶ ἐλαμπρύνετο ἀπὸ τὸν ἐξαιρετικὸν ἐκεῖνον ἀστέρα ποὺ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ, διὰ ν' ἀναγχείλη τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

Ἕνας ὑπέροχος ὕμνος

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ἐπὶ τῆς γῆς! Ὑμνοῦν τὴν δόξαν του οἱ οὐρανοί. Ψάλλουν οἱ ἄγγελοι τὸ «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*» (Λουκ. 2,14). Ἀλλὰ ποῖος ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ὅσον φωτεινὴν διάνοιαν καὶ φλογερὰν ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ἂν ἔχη, δύναται νὰ ὑμνήσῃ ἐπαξίως τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; Ὅπως ὁμολογεῖ ἕνας ὑμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ποιητῆς τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου, καὶ ἂν ἀκόμη ψάλλωμεν μυριάδας ὕμνους, τόσους ὅσοι εἶνε οἱ κόκκοι τῆς ἄμμου τῆς θαλάσσης, καὶ πάλιν δὲν κατορθώνομεν νὰ τὸν ὑμνήσωμεν ἀνταξίως· «*Οὐδέν*», ὦ Χριστέ, βασιλεῦ τοῦ κόσμου, «*οὐδὲν τελοῦμεν ἄξιον*» ἀπέναντι τῆς ὑψίστης εὐεργεσίας, τὴν ὁποίαν μᾶς προσέφερες.

Πολλοὶ εἶνε οἱ θαυμάσιοι ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι ψάλλονται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων. Ἐξ αὐτῶν, ἀπὸ τὴν πρώτην ᾠδὴν τῶν καταβασίων, ὡς ἀφορμὴν τῆς ταπεινῆς μας διδασκαλίας λαμβάνομεν τὸ «*Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε*», τὸ

ὁποῖον διὰ πρώτην φοράν ἐλέχθη ἀπὸ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, τὸν ὑψιπέτην αὐτὸν ἀετὸν τῆς Θεολογίας.

Νὰ θεολογήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπ' αὐτοῦ; Δὲν θεωροῦμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἄξιον μιᾶς τοιαύτης ὑψηλῆς θεολογίας· ἀλλ' οὔτε καὶ οἱ φίλοι ἀναγνώσται, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθυνόμεθα, ἐὰν τολμήσωμεν νὰ ὁμιλήσωμεν μὲ γλῶσσαν θεολογικὴν, θὰ δυνηθῶν νὰ παρακολουθήσουν. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, διὰ νὰ γίνωμεν καταληπτοὶ ἀπὸ ὅλους, θὰ καταβιβάζωμεν τὸν λόγον καὶ μὲ κάποιον ἀπλούστερον τρόπον θὰ δώσωμεν μίαν εἰκόνα τῆς θείας ἀληθείας πού περικλείεται εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ λόγου.

«Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε»

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΠΕΣΕΝ! Ἄφ' ἧς δὲ σιγῆς ἐν τῷ προσώπῳ τῶν πρωτοπλάστων ἡμάρτησεν, ἐτέθη ἔκτοτε ἐπὶ ἐνὸς δρόμου κατηφορικοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ σταθῆ, ἀλλὰ συνεχῶς ὑπὸ τοῦ κακοῦ ᾤθούμενος ἐφέρετο πρὸς τὸ βάραθρον τῆς ἀπωλείας. Τὰ ὀλισθήματα τοῦ ἀνθρώπου ἦσαν πολλὰ καὶ μεγάλα. Τὰς πτώσεις διεδέχοντο ἄλλαι πτώσεις· τὰ ἁμαρτήματα ἐπολλαπλασιάζοντο· ἡ δύναμις τοῦ κακοῦ ηὔξανε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐφέρετο πρὸς τὰ κάτω, συρόμενος ὑπὸ ἀκατανικήτου ῥοπῆς. Ἡ ἐπὶ τὰ χεῖρω αὕτη ῥοπή τοῦ ἀνθρώπου ἦτο ἀκατάσχετος. Ὅπως ἕνας λίθος,

ὁ ὁποῖος διὰ σεισμικῆς δονήσεως ἀποσπᾶται ἐκ τῆς κορυφῆς ὄρους, κατακυλᾶ καὶ μετὰ μεγίστης ταχύτητος φέρεται πρὸς τὰ κάτω, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἀποσπασθεὶς ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ στενῆς ἐπικοινωνίας, ὥρμησεν ἐκ τοῦ ὕψους εἰς τὸ βάθος. Ἐντρομοὶ οἱ φιλόσοφοι παρετήρουν ἐκ τῆς σκοπιᾶς των τὴν ῥαγδαίαν πρὸς τὸ κακὸν φορὰν τῆς ἀνθρωπότητος. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐπεχείρησαν νὰ συγκρατήσουν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς κατωφέρειας τῆς ἁμαρτίας. Ἄλλ' εἰς μάτην! Ἦτο τόσον ὀρμητικὸς ὁ χεῖμαρρος τοῦ κακοῦ, ὥστε κανένα φράγμα δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν συγκρατήσῃ. Ἡ συστροφὴ τοῦ ποταμοῦ τούτου συμπαρέσυρε καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς φιλοσόφους καὶ ἠθικολόγους εἰς τὰ θολερὰ ρεύματά του. Ὁ ἄνθρωπος εἶχε κατανήσει εἰς βάραθρον, εἰς τὸν βυθὸν τοῦ κακοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος πού ἐγλίστρησε καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ βάραθρον εἶνε ὀλόκληρος ἢ ἀνθρωπότης, ἢ ὁποία ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, τοῦ Ἀδάμ, δὲν ἐβάδισε τὸν εὐθὺν δρόμον πού ὑπέδειξεν ὁ Δημιουργός, ἀλλ' ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸν δρόμον καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν παγίδα τοῦ διαβόλου. Ἔτσι εὐρέθη μέσα εἰς τὸ βάραθρον. Βάραθρον δὲ βαθὺ εἶνε ἢ ἁμαρτία, εἶνε τὸ ἠθικὸν κακὸν πού ἔκανε καὶ κάνει ὁ ἄνθρωπος, εἶνε ἢ κακία καὶ τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα διαρκῶς καταβιβάζουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς ἀθλιότητος. Καὶ μέσα εἰς τὴν ἄβυσσον αὐτὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν ἔπεσαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀναστενά-

ζουν και ὅπως ὁ Δαυὶδ λέγουν· «Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου» (Ψαλμ. 87,7). Πράγματι ἡ ζωὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸς κατοικῇ εἰς ἀνάκτορα καὶ κολυμβᾶ εἰς τὸ χρῆμα καὶ εἰς τὴν δόξαν καὶ ἀπολαμβάνη ὅλα τὰ ὑλικά ἀγαθά, εἶνε μία ζωὴ δυστυχημένη, μία ζωὴ καταθλίψεως καὶ ἄγχους, ὅπως ἡ ζωὴ ἐνὸς αἰχμαλώτου, καταδικασμένου νὰ ζῆ μέσα εἰς ἓνα ἀνήλιον λάκκον.

Τὴν μεγάλην καὶ δυσπερίγραφτον αὐτὴν πῶσιν τῆς πρὸ Χριστοῦ ἀνθρωπότητος βλέπει διὰ τῶν ὀμμάτων τῆς εὐσεβοῦς φαντασίας του ὁ ὕμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ δὲν ἀπελπίζεται. Ἡ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ κακοῦ στενάζουσα ἀνθρωπότης δύναται ν' ἀνορθωθῇ. Τὸ πῶμα –καὶ πῶμα ἠθικὸν ἦτο ἢ πρὸ Χριστοῦ ἀνθρωπότης– ἢμπορεῖ νὰ ἐγερθῇ εἰς ζωὴν. Ἐκ τοῦ βυθοῦ τοῦ κακοῦ ὁ ἄνθρωπος δύναται καὶ πάλιν νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ὕψος ἀρετῆς, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξέπεσε. Πῶς τοῦτο; Διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντος Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Δι' αὐτὸ πλήρης χαρᾶς, ἐπαναλαμβάνων τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, ὁ ὕμνογράφος σαλπίζει· «Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε». Εἶνε ὡς νὰ λέγῃ·

Ἄνθρωποι, σᾶς βλέπω! Ἔχετε πέσει. Τὸ βάθος, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεσθε, εἶνε τόσον, ὥστε οὔτε σεῖς δύνασθε ἐκεῖθεν νὰ ἀνέλθητε εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλος τις, εἴτε ἄνθρωπος

εἶτε ἄγγελος, ἔχει τὴν δύναμιν νὰ σᾶς ἐξαγάγη ἐκ τοῦ ἠθικοῦ χάους. Τί λέγω; νὰ σᾶς ἐξαγάγη; Οὐδὲ νὰ ρίψη βλέμμα εἰς τὸ βάθος τῆς πώσεώς σας, διότι τὸν καταλαμβάνει ἡ σκοτοδίνη καὶ ὁ ἴλιγγος. Θὰ μείνετε ἄραγε διὰ παντὸς εἰς τὸ βάθος τοῦ λάκκου τούτου;... Ἄλλ', ἄνθρωποι, χαρῆτε τὴν μεγαλύτεραν χαράν! Δὲν θὰ ἀποθάνετε μέσα εἰς τὸ βάραθρον. Ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατέρχεται εἰς τὴν γῆν καὶ ρίπτει εἰς τὴν ἄβυσσόν σας τὴν κλίμακα (= τὴν σκάλαν) τῆς ἀνυψώσεως. Ποῖος ἐκ τῶν πεπτωκότων ἀνθρώπων δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἀνέλθῃ τὰς βαθμίδας τῆς, καὶ νὰ ὑψωθῇ ἐκεῖ ὅπου τὸν καλεῖ ὁ Χριστός;

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, Θεὸς ὢν, ὁ δημιουργὸς καὶ κυβερνήτης ὅλου τοῦ κόσμου, κατῆλθεν ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἐν μορφῇ ἀνθρώπου καὶ ἔδειξεν ἄπειρον ἀγάπην! Μὲ τὴν θεϊαν διδασκαλίαν του, μὲ τὸ ἅγιον παράδειγμά του, μὲ τὰ θαύματά του, προπαντὸς δὲ μὲ τὴν ὑπερτάτην θυσίαν του καὶ τὴν ἀνάστασίν του, λαμβάνει τὸν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος πιστεύει εἰς αὐτὸν καὶ ὡς διὰ τινος κλίμακος τὸν ἐξάγει ἀπὸ τὴν ἄβυσσον καὶ τὸν ὑψώνει μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Δὲν εἶνε αὐτὰ μῦθος καὶ φαντασία. Εἶνε μία πραγματικότητα, τὴν ὁποίαν ζοῦν οἱ ἄνθρωποι τῆς πίστεως καὶ τὴν ὁποίαν μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία μυριάδων ἀγίων, ἕκαστος τῶν ὁποίων κηρύττει μετ' εὐγνωμοσύνης μαζί μὲ τὸν ψαλμωδόν· *«Καὶ ἀνήγαγέ με ἐκ λάκκου τλαιπωρίας καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος καὶ ἔστησεν ἐπὶ*

πέτραν τούς πόδας μου καὶ κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου» (Ψαλμ. 39,3).

Ἄς ὑψωθῶμεν καὶ ἡμεῖς

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ! Ἡ φωνὴ αὐτῆ τοῦ ψαλμοδοῦ εἶθε νὰ γίνῃ καὶ ἰδική μας φωνή. Εἶθε καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς οἰκογένειαι καὶ ὡς ἔθνη νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν Χριστὸν, ὅστις εἶνε ὁ μόνος ἱκανὸς νὰ ἐξαγάγῃ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴν ἄβυσσον, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ πάλιν κατολισθήσει. Εἰς τοῦτο μᾶς προτρέπει ζωηρῶς καὶ ὁ ὠραῖος ὕμνος ποῦ ἀκούομεν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων «...Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε».

Ἀληθῶς! Δὲν ὑπάρχει ἄλλη δύναμις πλέον ὑψοποιὸς ἀπὸ τὴν δύναμιν, ἣτις ἐνοικεῖ ἐν τῷ Ἰησοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν θείαν γέννησιν ἐορτάζομεν καὶ πανηγυρίζομεν. Διὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ μόνον συντελεῖται ἡ βαθμιαία ἐξύψωσις τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς σφαῖρας τῆς ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς τελειοποιήσεως. Διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἰησοῦ ὁ ἀνθρώπος ἀποκολλᾶται ἀπὸ τὸ τέλμα τῆς ἠθικῆς ἐξαχρειώσεως καὶ εἰσέρχεται σταθερῶς πλέον εἰς τὴν πορείαν πρὸς τὸ ὄρος τῆς ἀρετῆς, εἰς τὸ ὁποῖον καθημερινῶς ἀνερχόμενος καὶ προχωρῶν βλέπει ἐνώπιόν του ἐκτεινομένους νέους ὀρίζοντας. Τὸ πνεῦμά του ἀνυψώνεται εἰς ἰδέας λαμπράς. Ἡ καρδιά του πετᾷ ἐκ τῆς ὕλης εἰς τὴν σφαῖραν τῶν ὠραιότερων καὶ εὐγενεστέρων αἰσθημάτων. Ἡ θέλησίς του καὶ αὐτὴ γιγαντοῦται

τείνουσα πρὸς τὰ ἄνω. Ὁ λ ο ς , ἐν μιᾷ λέξει, ὁ ἄνθρωπος ὑψώνεται πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, ἔχων ὡς ὁδηγὸν τοῦ βίου του τὸ Θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεέμ.

«Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε». Ὡ, πόσον εὐτυχῆς θὰ ἦτο καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρος ἐὰν ἤκουε καὶ ἠκολούθει τὴν φωνὴν αὐτῆν! Ὁ Χριστὸς εἶνε ἐκεῖνος ὅστις μὲ τὴν θεῖαν κλίμακά του, τὸν τίμιον σταυρόν, ἐξάγει ἐκ τοῦ βαράθρου τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἀνυψώνει εἰς τὰ ὑψηλὰ ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ ἐπίπεδα. Διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ ἄνθρωπος δύναται ν' ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὴν ὕλην, εἰς τὴν ὁποῖαν ὡς ὄστρακον ἔχει προσκολληθῆ, ν' ἀφήσῃ τὰ τέλματα τοῦ ἐγωισμοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχει ἐγκαθηλωθῆ, καὶ νὰ βαδίσῃ εὐθυτενῆς εἰς τὸν δρόμον τῆς προόδου καὶ τῆς πραγματικῆς ἐξυψώσεως. Διότι ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ μόνον ἡ ἐξύψωσις· μακρὰν αὐτοῦ ἡ πῶσις, τὸ βάραθρον καὶ ἡ καταστροφή.

«Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε».

Ὡ πτωχεία ὑπέρπλουτος!

«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἐντρέπεται διὰ τὴν πτωχεῖαν του, ἀλλὰ μάλιστα καὶ κάμνει ἐπίδειξιν τῆς πτωχείας του, καὶ ἀπὸ μὲν τοὺς οὐρανοὺς κράζει τοὺς ἀγγέλους, ἀπὸ δὲ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ χωράφια καλεῖ τοὺς ποιμένας διὰ νὰ τὸν προσκυνήσουν εἰς ἐκείνην τὴν κατάστασιν τὴν τόσο ἀπρομήθευτον καὶ πτωχικὴν, εἰς ἐκεῖνον τὸν θρόνον μιᾶς εὐτελεστάτης φάτνης καὶ εἰς ἐκείνην τὴν αὐλὴν ἐνὸς πενιχροτάτου σπηλαίου. Ὡ πτωχεία ὑπέρπλουτος! Ὡ συγκατάβασις ὑπερύψιστος!»

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΠΕΙΤΗΣ

(Πνευματικὰ γυμνάσματα, μελέτη Κ', α')

ΕΟΡΤΗ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ

ΕΦΘΑΣΕΝ, αγαπητοί μας αναγνώσται, ἔφθασεν ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Οἱ καμπάνες ἤχου ἡχοῦν χαρμολύπῳ. Ὁ λαὸς πορεύεται εἰς τοὺς ναοὺς. Ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἑορτάζει καὶ πάλιν τὸ γεγονός, τὸ μέγιστον γεγονός τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Ὁ Θεὸς ἤγγισε τὴν γῆν. Ὁ Θεὸς ἔγινεν ἄνθρωπος. Ἴδου τὸ Γεγονός! Ἐμπρὸς εἰς τὸ γεγονός τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, τί εἶνε τὰ ἄλλα γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἡ ἱστορία ὀνομάζει μεγάλα; Εἴκοσι αἰῶνες πλησιάζουν νὰ συμπληρωθοῦν ἀφ' ὅτου ἐγεννήθη ὁ Χριστός, ἄλλοι αἰῶνες θὰ ἔλθουν καὶ θὰ παρέλθουν, ἀλλὰ τὸ γεγονός τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ δὲν θὰ λησμονηθῆ ποτέ. Θὰ συγκινή καὶ θὰ διδάσκη ὅλας τὰς γενεὰς τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλα ἄστρα, κοσμικὰ ἄστρα, θὰ σβήσουν. Ἄλλα τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεὲμ δὲν θὰ σβήσῃ ποτέ. Θὰ ἐξακολουθῆ πάντοτε νὰ φωτίζει τὸν κόσμον δι' ἓνα καλύτερον μέλλον.

Τότε ἐνδεῆς ὁ Χριστός

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ με τὰ ὠραῖά της τροπάρια, ὠραιότερα τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον, μᾶς καλεῖ νὰ ἐορτάσωμεν καὶ νὰ πανηγυρίσωμεν τὸ μέγα γεγονός· «*Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός!*». Ὅσοι πιστεύουν εἰς τὸν Χριστὸν, θὰ μεταφερθοῦν νοερῶς εἰς τὴν Βηθλεέμ. Μὲ τὴν φαντασίαν των θ' ἀναπαραστήσουν τὸ γεγονός.

Μίαν νύκτα τοῦ χειμῶνος, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀέρας ἦτο παγερὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν κλεισμένοι εἰς τὰς οἰκίας των, μία πτωχὴ ἐπίτοκος γυναῖκα ἔφθασεν, ἔπειτα ἀπὸ κοπιώδη πορείαν ἡμερῶν, εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἦτο ἡ παρθένος Μαρία. Ἐζήτηε μέρος διὰ νὰ γεννήσῃ. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἤνοιξε τὴν θύραν διὰ νὰ τὴν δεχθῇ. Ἦναγκάσθη τότε ἐκείνη νὰ καταφύγῃ εἰς ἓνα σπήλαιον, πού ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς σταῦλος. Καὶ ἐκεῖ ἐγέννησε τὸν μονογενῆ υἱὸν της, τὸ μονάκριβο παιδί της. Λίκνον, κούνια, δὲν ὑπῆρχε. Μέσα εἰς ἓνα παχνὶ τῶν ζῴων ἔθεσεν ἡ Παναγία τὸ Βρέφος, καὶ τὰ ζῶα τὸ ἐθέρμαινον μετὰ τὰς ἀναπνοὰς των. Ποῖος ἤμποροῦσε νὰ φαντασθῇ ὅτι αὐτὸ τὸ βρέφος, πού τόσο πτωχικὰ ἐγεννήθη, ἦτο ὁ Δημιουργὸς τῆς κτίσεως καὶ Βασιλεὺς τοῦ κόσμου; Ποῖος ἤμποροῦσε νὰ φαντασθῇ ὅτι αὐτὸ τὸ βρέφος ἦτο ὁ ἴδιος ὁ παντοδύναμος Θεός; Ἴδου τὸ μέγα μυστήριον τῆς πίστεώς μας.

Οἱ εὐλαβεῖς χριστιανοί, πού ἀκούουν σήμερον

ὅτι κανένα σπίτι τῆς Βηθλεὲμ δὲν ἤνοιξε τότε διὰ νὰ ὑποδεχθῆ τὸν Χριστόν, ἴσως ν' ἀγανακτοῦν, νὰ κατακρίνουν τὴν ἀφιλοξενίαν τῶν Βηθλεεμιτῶν, καὶ καθέννας νὰ λέγῃ ἐσωτερικῶς· «Χριστέ! Πόσον θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐζοῦσα εἰς τὴν ἐποχὴν σου. Θὰ ἄνοιγα τὸ σπίτι μου διὰ νὰ σὲ φιλοξενήσω. Θὰ ἄναβα φωτιὰ διὰ νὰ σὲ θερμάνω. Θὰ ἔβγαζα ἀπὸ τὶς ντουλάπες τὰ πιὸ καινούργια ρούχα διὰ νὰ σὲ ἐνδύσω. Θὰ ἔστρωνα στρώματα διὰ νὰ κοιμηθῆς. Καὶ θὰ σὲ ἐσκέπαζα μὲ τὰ πιὸ θερμὰ σκεπάσματα. Θὰ ἐτοίμαζα ζεστὸ φαγητὸ διὰ τὴν Παναγίαν μητέρα σου. Καὶ τὸ πᾶν θὰ ἔκανα διὰ νὰ ἦτο ἡ παραμονὴ σου εἰς τὴν γῆν ὅσον τὸ δυνατὸν πιὸ ἄνετος καὶ εὐχάριστος. Διότι δὲν θ' ἀνεχόμεν, σὺ ὁ ἀρχηγός μου νὰ ζῆς τόσον πτωχικά, καὶ ἐγὼ νὰ ζῶ τόσον πλουσίως...».

Καὶ σήμερον ὑπὸ τοὺς ἐνδεεῖς ὁ Χριστός

ΑΛΛ' Ο ΧΡΙΣΤΟΣ, εἰς τὸν ὁποῖον κάθε χριστιανὸς θὰ ἤθελε νὰ προσφέρῃ περιποίησιν ἐὰν ἔζη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐξακολουθεῖ, ἀγαπητοί μου, νὰ εὐρίσκεται ἐν μέσῳ ἡμῶν. Ναί! Τὸν Χριστὸν συναντῶμεν καὶ βλέπομεν εἰς τὸ πρόσωπον ὄλων ἐκείνων ποὺ πάσχουν καὶ ὑποφέρουν. Διότι ὄλοι εἶνε πλάσματά του, ὄλοι εἶνε εἰκόνες του, ἔστω καὶ ἐὰν φέρουν ἀκόμη τὰ στίγματα τῶν ἁμαρτιῶν των. Ὁ Χριστὸς σηκώνει τοὺς πόνους καὶ τοὺς κόπους καὶ τὰς ἁμαρτίας ὄλων. Κάτω ἀπὸ κάθε

πονεμένον ἄνθρωπον κρύπτεται ὁ Χριστός. Ὁ Χριστός λοιπὸν κατοικεῖ εἰς τὴν συνοικίαν μας, παραπλεύρως τῆς οἰκίας μας.

Ἐπάρχουν βρέφη, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν οὔτε σκεπάσματα οὔτε τροφήν οὔτε θέρμανσιν; Πόσον ὁμοιάζουν τὰ βρέφη αὐτὰ μὲ τὸ Θεῖον Βρέφος!

Ἐπάρχουν μητέρες πτωχαί, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠμποροῦν νὰ δώσουν εἰς τὰ τέκνα των κάτι διὰ νὰ χαροῦν, ἓνα καινουργὲς φόρεμα, ἓνα παιγνίδι, ἓνα γλύκυσμα; Ἐπάρχουν ἄρρωστοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν νὰ ἀγοράσουν τὰ φάρμακά των καὶ νὰ πίοουν ἓνα ποτήριον γάλακτος; Ἐπάρχουν γέροντες καὶ γερόντισσαι, ποὺ τοὺς ἐγκατέλειψαν τὰ ἄσπλαγχνα τέκνα των διὰ νὰ ζοῦν τώρα αὐτὰ μὲ πᾶσαν ἄνεσιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰς τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὴν Ἀμερικὴν,

καὶ νὰ μὴ τοὺς στέλλουν οὔτε ἓνα δολλάριον, οὔτε μίαν ἐπιστολήν; Ὅλοι αὐτοὶ οἱ πτωχοὶ καὶ ὑποφέροντες ἄνθρωποι πόσον ὁμοιάζουν μὲ τὸν Χριστόν!

ὦ Χριστέ, πόση δυστυχία ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον, καὶ πόσον ἡμεῖς εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν ποὺ μᾶς ἔδειξες! Σὺ μᾶς εἶπες, ὅτι πᾶν ὅ,τι κάνομεν εἰς τοὺς δυστυχισμένους ἄνθρώπους, εἶνε ὡσὰν νὰ τὸ κάνωμεν εἰς σὲ τὸν ἴδιον. Πῶς θὰ ἐορτάσωμεν λοιπὸν Χριστοῦγεννα, χωρὶς νὰ δεῖξωμεν ἀγάπην εἰς τοὺς συνανθρώπους μας, τοὺς ὁποίους σὺ τόσον ἠγάπησες;

Ἑορτὴ ἀγάπης

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ. Χωρὶς ἀγάπην, ἢ ὅποια νὰ δεικνύεται ὄχι μόνον μὲ λόγους, ἀλλὰ καὶ μὲ ἔργα, ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων δὲν ἠμπορεῖ νὰ νοηθῇ. Τὰ Χριστοῦγεννα εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἐορτὴ φιλανθρωπίας. Διότι ὁ Θεὸς ἔδειξε τὴν φιλανθρωπίαν του εἰς τοιοῦτον ὕψος, πρὸ τοῦ ὁποίου ἰλιγγιοῦν καὶ οἱ ἄγγελοι ἀκόμη. Καὶ μὲ τὸ παράδειγμά του μᾶς καλεῖ νὰ τὸν μιμηθῶμεν. Νὰ δεῖξωμεν καὶ ἡμεῖς ἀγάπην εἰς τοὺς δυστυχοῦντας ἀδελφούς μας.

Τὸ δένδρον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλανθρωπίας, ποὺ ἐφύτευσεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον, πρέπει ν' ἀνθῇ καὶ νὰ καρποφορῇ εἰς ὅλην τὴν πατρίδα μας, καὶ εἰς τὴν μικροτέραν ἀκόμη ἐνορίαν. Εἰς

τὸν ἔρανον, ποὺ διενεργεῖ κατ' ἔτος ἡ Ἐκκλησία τὰς ἡμέρας αὐτάς, δίδεται εἰς κάθε χριστιανὸν ἡ εὐκαιρία νὰ δεῖξη ἐμπράκτως τὴν ἀγάπην του. Δὲν ἔχει σημασίαν, ἔὰν τὸ ποσὸν ποὺ θὰ συγκεντρωθῇ κατὰ τόπους εἶνε μία σταγὼν ἐν σχέσει μὲ τὸ μέγεθος τῆς δυστυχίας ποὺ ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον. Πολλὰ πρέπει νὰ γίνουν εἰς τὸν τόπον μας διὰ νὰ μειωθῇ ἡ ἀνθρωπίνη δυστυχία. Πάντως θὰ εἶνε ἔνδειξις πίστεως εἰς Χριστόν. Διὰ τοῦτο σὺνθημα ὄλων μας ἄς γίνῃ τὸ σὺνθημα τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας: Κανεῖς νὰ μὴ ὑπάρχη ἐνδε-
ής. Κανεῖς νὰ μὴ στερῆται τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ζωὴν.

Εἴθε δὲ ὁ ἐνανθρωπήσας Θεὸς νὰ δίδῃ εἰρήνην εἰς τὴν ἀγαπητὴν μας πατρίδα, διὰ νὰ ἐπουλώνη αὕτη τὰς πληγὰς της καὶ νὰ ἀνακουφίξῃ ὅλα τὰ τέκνα της μὲ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ.

Διὰ τὴν ἀγάπην μας

«Ἴδὲ εἰς τί λογιῆς ταλαιπωρίαν κατήντησε δι' ἀγάπην μας ἐκεῖνος ὅπου διαμοιράζει τὰ πλοῦτη καὶ τοὺς θησαυροὺς τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ τῆς μελλούσης. "ἐμὸν γὰρ", φησί, "τὸ ἀργύριον, καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον, λέγει Κύριος παντοκράτωρ" (Ἀγγ. 2,9). Καὶ στοχάσου ποῦ εἶναι τὸ παλάτιον ὅπου ἐγεννήθη; Ποῦ αἱ προετοιμασίαι; Ποῦ αἱ μαῖαι; Ποῦ τὸ στρώμα τὸ βασιλικόν; Ποῦ τὰ βρεφικὰ περιρραντήρια; Ποῦ ἡ δορυφορία τῶν δούλων; Ποῦ ἡ φωτία καὶ ἡ ἀνάπαισις; Ποῦ ἡ συνδρομὴ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων;»

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

(Πνευματικὰ γυμνάσματα, μελέτη Κ', α')

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΣΤΕΡΑ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

*«Ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ» «καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν... καὶ αὐξηθήσεται βασιλεία αὐτοῦ» «οἱ εὐλογοῦντές σε εὐλόγηται, καὶ οἱ καταρώμενοί σε κεκατήρανται»
(Ἄριθμ. 24,17,7,9)*

Τ ΗΝ ΝΥΚΤΑ τῆς 25ης Δεκεμβρίου οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ τῶν χριστιανικῶν λαῶν καὶ τῶν δύο ἡμισφαιρίων τοῦ πλανήτου μας μεταδίδουν κατ' ἔτος εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τὸ χαρμόσυνον μήνυμα· Ἐγεννήθη ὁ Σωτήρ! Ἡ ἀνθρωπότης ἀξιῶνεται καὶ ἐφέτος διὰ μίαν ἀκόμη φοράν νὰ ἐορτάσῃ τὴν ἐπέτειον τοῦ μεγίστου ἐξ ὄλων τῶν γεγονότων ποὺ ἀναφέρει ἡ παγκόσμιος ἱστορία. Ἀξιῶνεται νὰ ἐορτάσῃ καὶ πάλιν τὰ γενέθλια ἐκείνου ὅστις ζῆ, νικᾷ καὶ βασιλεύει εἰς τοὺς αἰῶνας, ἐκείνου τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα, τὸ «ὑπὲρ πᾶν ὄνομα» (Φιλιπ. 2,9), ἀποτελεῖ τὸ «ἀντιλεγόμενον σημεῖον» (Λουκ. 2,34). Πέριξ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ Βρέφους τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν μεγάλων ἰδεῶν, ποὺ ἐκήρυξε καὶ ἔζησεν εἰς τὴν ἀπόλυτον

τελειότητα, δίδεται ἐπὶ εἴκοσι τώρα αἰῶνας ἡ μεγάλη μάχη τοῦ φωτὸς κατὰ τοῦ σκοτόυ, τῆς ἀληθείας κατὰ τοῦ ψεύδους, τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς τυραννίας. Εἶνε ἡ μάχη, ἡ ὁποία ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, παραμονῶν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀντιχρίστου, λαμβάνει ἔκτακτον σφοδρότητα, ἀλλὰ τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα δὲν δύναται νὰ εἶνε ἄλλο παρὰ ὁ τελικὸς θρίαμβος τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, ὁ θρίαμβος τῶν ἰδεῶν ἐκείνων τὰς ὁποίας ἐκπέμπει τὸ ἄδυτον ἄστρον τῆς Βηθλεέμ.

Αὐτὸς ὁ σπόρος θὰ κυριαρχήσῃ!

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΤΙΓΜΗΝ, καθ' ἣν γύρω ἀπὸ τὸ νεογέννητον Βρέφος τῆς Βηθλεέμ οἱ ἄγγελοι ἔψαλαν τὸν γλυκύτατον ὕμνον «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*» (Λουκ. 2,14), ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤρχισε νὰ σπεύρεται εἰς τὴν γῆν ὁ σπόρος τῶν ἰδεῶν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἀλήθεια, δικαιοσύνη, ἐλευθερία, συναδέλφωσις, ἀγάπη, εἰρήνη, χαρά, εὐτυχία, λύτρωσις, θέωσις, ἰδοὺ τί περιέχει ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Ἄνθρωποι, λάβετε ἀπὸ τὸν σπόρον αὐτὸν καὶ σπεύρατέ τον παντοῦ· τότε ἡ γῆ θὰ γίνῃ κῆπος Ἐδέμ!

Ἄλλ' ὁ σπόρος αὐτός, εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτην ἀναπνοὴν τοῦ ἀθφοῦ Βρέφους τῆς Βηθλεέμ, συνήντησε καὶ συναντᾷ μέχρι σήμερον ἐμπόδια πολλά, τὰ ὁποῖα ἀγωνίζεται νὰ ὑπερνικήσῃ. Ὁ σπόρος ἔπεσε μέσα εἰς ἄγρια ζιζάνια καὶ ἀκάνθας.

Ἐπατήθη ἀπὸ τοὺς πόδας δολοφόνων κτηνανθρώπων. Ἄλλ' ἡ μυστηριώδης δύναμις ποὺ ἐγκλείεται καὶ εἰς τὸ μικρότερον ῥῆμα τοῦ Ναζωραίου κάνει τὸν οὐράνιον σπόρον νὰ βλαστάνη. Αὐξάνεται καὶ γίνεται δενδρὺλλιον. Εἰς τὴν ἀρχὴν οἱ ἄπιστοι ἐνόμισαν ὅτι ἤμποροῦν εὐκόλως νὰ ἐκριζώσουν τὸ δενδρὺλλιον αὐτό. Ἐντὸς τῆς περιόδου τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων διοργανώνουν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας δέκα διωγμοὺς. Τὸ δενδρὺλλιον τοῦ χριστιανισμοῦ μὲ τὸ αἷμα χιλιάδων μαρτύρων ποτίζεται, ἐνισχύεται περισσότερο, ἐξαπλώνει τὰς ρίζας του βαθύτερον. Ἡ δοκιμασία αὐτὴ τὸ καθιστᾷ ἀνθεκτικώτερον καὶ διὰ μεγαλυτέρας θεέλλας καὶ καταγίδας τῶν ἐπομένων περιόδων. Ἦδη δὲ σήμερον, μετὰ παρέλευσιν εἴκοσι περίπου αἰώνων ζωῆς, ἐμφανίζεται ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου μὲ ζωτικότητα καὶ δύναμιν ποὺ καταπλήσσει. Καὶ δὲν ὀλοκλήρωσεν ἀκόμη τὴν πορείαν του. Ἐξακολουθεῖ νὰ προχωρῇ. Ἔχει μέλλον καὶ θὰ ἐξελιχθῇ ἀκόμη εἰς δύναμιν. Εἰς τὸ τέλος θὰ γίνῃ δένδρον, τὸ ὁποῖον θ' ἀπλώσῃ τοὺς κλάδους του εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ θὰ σκεπάσῃ μὲ τὴν σκιάν του τὴν γῆν, καὶ τότε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εὐτυχισμένοι θὰ καθήσουν γύρω του, διὰ νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν γέννησιν καὶ τὸν θάνατον ἐκείνου ποὺ τὸ ἐφύτευσε, καθὼς λέγει ὁ Τζιοβάννι Παπίνι εἰς τὸ παγκοσμίως γνωστὸν βιβλίον του «Ἡ Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ».

Δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἀπὸ τὸν χριστιανισμόν, τὸ πελώριον τοῦτο ἰδεολογικὸν δέν-

δρον τῶν αἰώνων, θὰ ἐμβολιασθῆ καὶ θὰ βελτιωθῆ κάθε ἄλλο δένδρον, τὸ ὁποῖον ζητεῖ νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν οἰκονομικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτειακὴν ζωὴν τοῦ κόσμου, ἐνὸς κόσμου ποὺ ἐγήρασε διότι ἔπαυσε νὰ ζωογονῆται ἀπὸ τὸν Χριστόν.

Ὡ σεῖς, οἱ ὁποῖοι ποθεῖτε μίαν νέαν κατάστασιν καὶ ἀγωνίζεσθε διὰ νὰ βελτιωθοῦν αἱ συνθῆκαι ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ παύσῃ ἡ ἐκμετάλλευσις ἀνθρώπου ἀπὸ ἀνθρώπου! Ἐὰν θέλετε νὰ ἐπιτύχετε καὶ νὰ γίνετε παράγοντες μιᾶς εὐτυχοῦς ζωῆς, ἔλθετε καὶ σεῖς, καὶ ὅλοι ἄς ἔλθωμεν, ὡς ταπεινοὶ προσκυνηταὶ εἰς τὸν αἰώνιον Χριστόν. Αὐτὸς εἶνε ἡ ζωὴ, τὸ θεμέλιον, ἡ ρίζα. Διὰ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ θὰ κρημνίσωμεν μὲ τὰ πλέον εἰρηνικὰ μέσα τὸν κόσμον τῆς ἀδικίας καὶ θὰ θεμελιώσωμεν ἓνα νέον πολιτισμόν, τὸν χριστιανικὸν πολιτισμόν. Καταστατικὸς χάρτης τῆς ἰδεώδους νέας πολιτείας θὰ εἶνε ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία τοῦ Χριστοῦ (βλ. Ματθ. κεφ. 5ον, 6ον καὶ 7ον).

Ἄκαμπος ἡ πίστις παρὰ τοὺς διωγμοὺς

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, εἶνε ἡ μόνη ἀληθὴς θρησκεία, ἡ «καθαρὰ καὶ ἀμίαντος» (Ἰακ. 1,27). Ἡ θρησκεία αὕτη ἐδοκιμάσθη ὡς χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ δι' ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν αἰώνων. Ἐδοκιμάσθη, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ἐν ἡμέραις διωγμῶν, οἱ ὁποῖοι ἤρχισαν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτε ὑπεράνω

τῆς κεφαλῆς τοῦ Θείου Βρέφους ἐκράδαινε τὴν αἵμοσταγῆ του μάχαιραν ὁ Ἡρώδης. Οἱ διωγμοὶ δὲ τῆς πίστεως συνεχίζονται μέχρι τῶν ἡμερῶν μας εἰς χώρας, ὅπου τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεὲμ σκιαζεται ἀπὸ τὰ μαῦρα σύννεφα τῆς ἀπιστίας καὶ ἀθείας. Οἱ ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ τῶν ἀθέων καθεστώτων ἀγνοοῦν τὴν ἡμέραν αὐτὴν· αὐτοὶ δὲν μεταδίδουν τὸ θεῖον ἐμβατήριον τοῦ ἀγγελικοῦ κόσμου «*Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*» (Λουκ. 2,14), οὔτε ἀκούεται ἀπ' αὐτοῦς ὁ ὑπέροχος ὕμνος τῆς Ὁρθοδοξίας «*Χριστὸς γεννᾶται...*». Παρὰ ταῦτα καὶ εἰς τὰς χώρας αὐτάς, ὅπου τὸ ἐπίσημον κράτος ἀγνοεῖ ἢ καὶ πολεμεῖ σφοδρῶς τὸν χριστιανισμόν, ὑπάρχουν, ναὶ ὑπάρχουν, εἰς πείσμα ὄλων τῶν δαιμόνων τῆς κολάσεως, ὑπάρχουν μυριάδες ψυχαί, αἱ ὁποῖαι τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων συγκινοῦνται βαθύτατα καὶ προσπαθοῦν ἀπὸ ξένους σταθμοῦς ν' ἀκούσουν τὸ «*Χριστὸς γεννᾶται*». Διότι ἡ νύξ τῶν Χριστουγέννων εἶνε γεμάτη θεϊκὴν μαγείαν καὶ μυστικὰ θέλγητρα, τὰ ὁποῖα αἰσθάνονται αἱ ἀπλοῖκαὶ ψυχαί, ὡς ἦσαν αἱ ψυχαὶ τῶν ποιμένων τῆς Βηθλεὲμ καὶ τῶν σοφῶν μάγων τῆς Ἀνατολῆς.

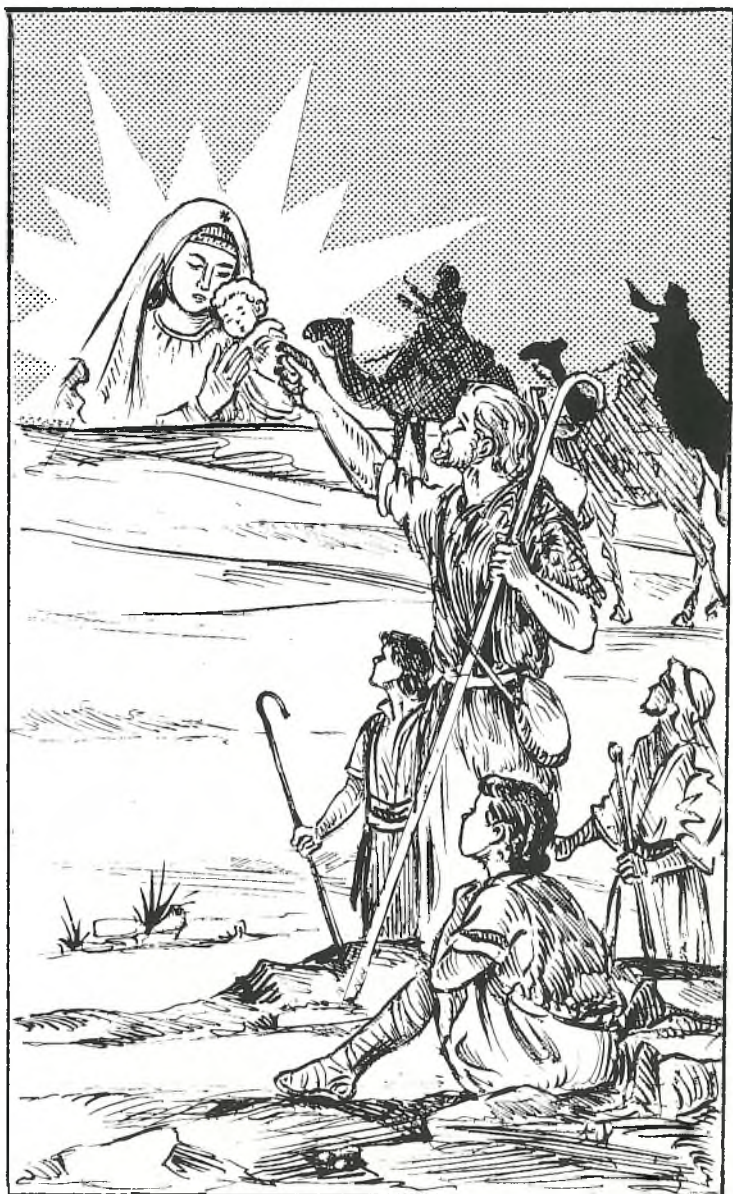
Ἡ Ἑλλάς, ἡ μαρτυρικὴ αὕτη χώρα τοῦ κόσμου, παρ' ὅλας τὰς περιπετείας καὶ τὰ δεινὰ της, ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς δὲν κλίνει γόνυ ἐνώπιον τῶν ψευδῶν εἰδώλων τῆς συγχρόνου εἰδωλολατρίας. Ἡ Ἑλλάς, ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ Ἑλλάς, εἰς ἓνα καὶ μόνον ἀστέρα πιστεύει, εἰς τὸν ἀστέρα τῆς Βηθλεὲμ, εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν

Χριστόν, καὶ τοῦτον προσκυνεῖ καὶ λατρεύει καὶ παρακαλεῖ νὰ φωτίζη ὅλους ἡμᾶς, ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, μικροὺς καὶ μεγάλους, διὰ νὰ πράττωμεν τὸ ἀγαθὸν καθὼς ἐδίδαξε καὶ ἔπραξεν ἐκεῖνος. Ὅσον ἂν τονίσωμεν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ὅτι τὰ δεινὰ ποὺ μαστίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα δὲν θὰ παύσουν, παρὰ μόνον τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς ὅλον τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος θὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου. Διδάγματα, τὰ ὁποῖα οὐδεμία πρόοδος τῶν ἐπιστημῶν θὰ δυνηθῆ νὰ ὑπερφαλαγγίση ποτέ. Τὸ «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (Ἰωάν. 13,34) θὰ παραμείνῃ ἀνυπερβλήτον, ἢ δὲ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀπὸ λαοὺς καὶ ἔθνη, αὐτὴ καὶ μόνον θὰ καταπαύσῃ τὰ μίση καὶ τοὺς πολέμους, θὰ συναδελφώσῃ τοὺς πάντας, καὶ θὰ κἀνῃ νὰ βασιλεύσῃ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸ ἰδεῶδες τοῦτο εὐρίσκεται ἀκόμη πολὺ μακρὰν. Ὅμως πίστις μας εἶνε, ὅτι διὰ μυρίων περιπετειῶν ἢ ἀνθρωπότης πρὸς τὰ ἐκεῖ βαδίζει. Ἡ πίστις καὶ ὄχι ἡ ἀπιστία θὰ εἴπῃ τὴν τελευταίαν λέξιν εἰς τὸ δράμα τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶθε δὲ ἡ ἀγαπητὴ μας πατρίς, διὰ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ὅλων τῶν τέκνων της, νὰ γίνῃ ὁδοδείκτης ποὺ θὰ δεικνύῃ εἰς τὰ ἐγγύς καὶ μακρὰν ἔθνη, ποῖον δρόμον πρέπει ν' ἀκολουθήσουν διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ λύτρωσιν.

«Ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωινὸς»

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται,

κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου ἀστὴρ ἀσυνήθης, ἐκτάκτου λαμπρότητος, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς μάγους τὴν ἔλευσιν τοῦ Λυτρωτοῦ. Ὁ ἀστὴρ αὐτὸς ὠδήγησε τὰ βήματά των καθ' ὅλην τὴν μακρινὴν ὁδοιπορίαν καὶ ὑπέδειξε τὴν οἰκίαν, ὅπου συνήντησαν τὸν νεογέννητον Βασιλέα καὶ τοῦ προσέφεραν τὰ δῶρά των (βλ. Ματθ. 2,1-11). Οἱ μάγοι ὡς πρῶτοι ἀντιπρόσωποι τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν χριστιανισμόν, προσεκύνησαν τὸ Θεῖον Βρέφος, ἡ δὲ χαρὰ των ἦτο ἀνέκφραστος, συμπύκνωσις τῆς χαρᾶς μυριάδων ψυχῶν αἱ ὁποῖαι ἀπὸ αἰῶνων ἀνέμενον μετὰ πόθου τὴν ἔλευσιν τοῦ Λυτρωτοῦ.

Ὁ λυτρωτὴς Βασιλεὺς ἦλθεν. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς αὐτός, τοῦ ὁποίου τὴν γέννησιν ἀνήγγειλεν ὁ ἀστὴρ, εἶνε ὁ ἴδιος ἀστὴρ. Εἶνε ἀστὴρ πνευματικός, μοναδικός. Εἶνε ἄδυτος ἀστὴρ. Ὁ ἴδιος διακηρύσσει: «*Εγὼ εἶμι ἡ ρίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωινός*» (Ἀποκ. 22,16). Τὸ φῶς του ἀναπερώνει τὰς ἐλπίδας τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ λάμψις του ἐπισκιάζει ὅλα τὰ ψευδῆ φῶτα. Ἡ βασιλεία του προώριται νὰ καταλύσῃ ὅλας τὰς ἀτελεῖς ἀνθρωπίνας βασιλείας. Θὰ παραμείνῃ ἀσάλευτος (βλ. Ἐβρ. 12,28) εἰς τὸν αἰῶνα καὶ θὰ ἰκανοποιήσῃ τοὺς πόθους πάσης εὐγενοῦς καρδίας.

Δόξα, λοιπόν, εἰς τὸν ΑΣΤΕΡΑ! Σκορπίζει κύματα φωτός. Τὰ μαῦρα νέφη τῆς ἀπιστίας δὲν δύνανται νὰ ἐπισκιάσουν τὴν δόξαν του. Ἐλαμψε, λάμπει

καὶ θὰ λάμπη αἰωνίως. Οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ θὰ σβήσουν. Οἱ «ἀστέρες» τῆς γῆς θὰ παρέλθουν καὶ θὰ λησμονηθοῦν. Αὐτὸς ὅμως οὐδέποτε. Πρὸς αὐτὸν στρέφονται καὶ σήμερον αἱ ἐλπίδες τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία, ἀπαιτηθεῖσα πολλακίς ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον λάμπην ψευδῶν φώτων, μίαν ἐλπίδα ἔχει· νὰ προσανατολισθῆ καὶ πάλιν πρὸς τὸν ἄδυτον ἀστέρα - Χριστὸν καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν τὸν μόνον σοφὸν καθοδηγητὴν τοῦ κόσμου.

=== Ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἔγινε παιδίον ===

«Τί εἶπω ἢ τί λαλήσω; Ἐκπλήττει γάρ με τὸ θαῦμα. Ὁ Παλαιὸς ἡμερῶν παιδίον γέγονεν, ὁ ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου καθήμενος ἐν φάτνῃ τίθεται, ὁ ἀναφῆς καὶ ἀπλοῦς καὶ ἀσύνθετος καὶ ἀσώματος χερσὶν ἀνθρωπίναις ἐλίσσεται, ὁ τὰ τῆς ἁμαρτίας διασπῶν δεσμὰ σπαργάνοις ἐμπλέκεται, ἐπειδὴ τοῦτο θέλει. Θέλει γὰρ τὴν ἀτιμίαν ποιῆσαι τιμὴν, τὴν ἀδοξίαν ἐνδύσαι δόξαν, τὸν τῆς ὑβρεως ὄρον, ἀρετῆς δεῖξαι τρόπον. Ὅθεν ὑπέρχεται τὸ ἐμὸν σῶμα, ἵνα ἐγὼ χωρῶσω τὸν αὐτοῦ Λόγον· καὶ λαβῶν τὴν ἐμὴν σάρκα, δίδωσί μοι τὸ ἑαυτοῦ Πνεῦμα, ἵνα διδούς καὶ λαμβάνων θησαυρόν μοι ζωῆς ἐμπορευῆται. Λαμβάνει μου τὴν σάρκα, ἵνα με ἀγιάσῃ· δίδωσί μοι τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ, ἵνα με διασώσῃ»

I. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἐ. Π. Migne 56,388)

Ζ΄.

**Ἐπίμετρον - Περὶ
τῆς ἐνανθρωπήσεως
τοῦ Λόγου**

τοῦ

Μ. Ἀθανασίου

«Αὐτὸς ἐνηθρώπησεν,
ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν»
(Μ. Ἀθανάσιος)

Τοιχογραφία παρεκκλησίου ►
ἱ. ναοῦ ἁγ. Βασιλείου ὁδ.
Μετσόβου, ἔργον Ἀ. Πιπιλή.

Ὁ
ἄγ
γιος

ἄθανάσιος

Η ΘΕΙΑ ΕΝΑΝΘΡΩΠΗΣΙΣ

Η ΛΘΕΝ, ἀγαπητοί μου, ἤλθε καὶ πάλιν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ χριστιανικὸς κόσμος. Ἐνατολῆς καὶ Δύσεως τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἑορτάζει τὴν ἐπέτειον ἱστορικῶ γεγονότος, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνήκει εἰς τὸν κύκλον τῶν γεγονότων ἐκείνων πού, ὅσονδήποτε μεγάλα καὶ ἂν φαίνωνται ὅταν συμβαίνουν, δὲν εἶνε μοναδικὰ καὶ ἀνεπανάληπτα. Ἐκεῖνα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, εἰς μεγαλυτέραν ἢ μικροτέραν κλίμακα, ἐπαναλαμβάνονται εἰς ἄλλους καιροὺς καὶ μὲ ἄλλους ἥρωας. Ἐνακύκλησις τις συμβαίνει. Ὡς εἶπεν ὁ σοφὸς Σολομῶν, οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον (πρβλ. Ἐκκλ. 1,9). Ὅχι διότι τὰ αὐτὰ ἀκριβῶς πράγματα ἐπαναλαμβάνονται, —διότι τότε οὐδεμία πρόοδος θὰ ἐσημειοῦτο ἐν τῷ κόσμῳ—, ἀλλὰ διότι ὅλα καὶ ὅλοι κινοῦνται ἐπὶ τροχιᾷ ὀρισμένων ἱστορικῶν νόμων. Ἐὰν λ.χ. λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὰς ἐπαναστάσεις τῶν λαῶν, θὰ ἴδωμεν ὅτι αὐταί, ἀσχέτως στόχων εἰς τοὺς ὁποίους ἀποβλέπουν, ἔχουν κοινὰ χαρακτηριστικά, ὡς εἶνε ἢ διὰ τῶν ὀπλων βιαία καταλύσις ἐφθαρμένου τινὸς καθεστώτος, αἱ σφαγαὶ καὶ αἱ ἐκτελέσεις.

Μικραὶ αἱ διαστάσεις τῶν ἀνθρωπίνων γεγονότων, ὅσον καὶ ἂν ἐπὶ τινα χρόνον ἐντυπωσιάζουν.

Ἄλλ' ἐν μέσῳ τῆς ἀκαταπαύστου ῥοῆς τῶν γεγονότων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας ἴσταται ἓνα γεγονός μὲ ἀπροσμετρήτους διαστάσεις, γεγονός μοναδικὸν καὶ ἀνεπανάληπτον. Εἶνε αὐτό, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπέτειον διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἐορτάζομεν ὡς χριστιανοί. Εἶνε τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον περιγράφει ὁ εὐαγγελιστὴς διὰ τῶν μεγαληγόρων φράσεων «Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας» (Ἰωάν. 1,14).

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Λόγου! Πέλαγος νοημάτων! Τίς δύναται νὰ διαπλεύσῃ τὸ πέλαγος τοῦτο; Μικροὶ ἡμεῖς καὶ ἀσήμαντοι, ὁμοιάζομεν μὲ χελιδόνας, αἱ ὁποῖαι ἵπτανται ὑπεράνω τοῦ ὠκεανοῦ, πλησιάζουν πρὸς στιγμὴν καὶ διὰ τοῦ ἄκρου τῶν πτερύγων των μόλις ψαύουν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.

Ἄλλ' ἐὰν ἡμεῖς εἴμεθα ἀδύναμοι, ὑπάρχουν ὅμως πνεύματα ἰσχυρά, ὅχι τὸσον διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς διανοίας των ὅσον διὰ τὸν θεόθεν φωτισμὸν των, τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ἀγνότητα τῆς καρδίας των, τὰ ὁποῖα περισσότερο ὄλων ἡμῶν ἐφιλοσόφησαν καὶ ἐθεολόγησαν ἐπὶ τοῦ ὑψίστου τούτου γεγονότος. Τοιαῦτα πνεύματα εἶνε οἱ μεγάλοι πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας. Εἶς δὲ ἐξ αὐτῶν, κορυφαῖος, εἶνε ὁ Μ. Ἀθανάσιος. Ὁ ἱερός

οὗτος πατήρ ἐξ ἀφορμῆς τῆς αἵρέσεως τοῦ Ἀρείου ἐνεβάθυνεν ἰδιαίτερος εἰς τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου.

Ἐχοντες λοιπὸν ὑπ' ὄψιν τὸν περίφημον λόγον τοῦ ἱεροῦ τούτου πατρὸς «Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου καὶ τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ», ἐκ τοῦ πλουσίου αὐτοῦ περιεχομένου ἀντλοῦμεν ὠρισμένας σκέψεις καὶ μεταφέρομεν ἐδῶ διὰ συγχρόνου γλώσσης, ἀπλοποιούντες πῶς τοὺς βαθεῖς συλλογισμοὺς τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου πατρὸς (Ἐ.Π. Migne τόμ. 25, Β.Ε.Π.Ε.Σ. τόμ. 30, καὶ Ε.Π.Ε. Μ. Ἀθανασίου ἔργα, τόμ. 1).

Ὁ ἄνθρωπος ἀπεστράφη τὸν Δημιουργόν του

ΚΑΤΑ τὸν Μ. Ἀθανάσιον ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει πεδῖον συζητήσεως διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους μόνον, οἱ ὁποῖοι παραδέχονται τὴν ὑπαρξιν Θεοῦ. Διότι μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι ὁ κόσμος ἐδημιουργήθη αὐτομάτως ἐξ αἰωνίως προῦπαρχούσης ὕλης, ποία συζήτησις δύναται νὰ γίνη; Αὐτοὶ γελοῦν καὶ περιπαίζουσι τὸ μυστήριον. Εἶνε ὕλισται καὶ ἐπικούρειοι. Ἀλλ' εἶνε δυνατόν, ἐρωτᾷ ὁ Μ. Ἀθανάσιος, νὰ ἔχη δημιουργηθῆ ὁ κόσμος αὐτομάτως; Τόση ποικιλία, τάξις καὶ ἁρμονία πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἐξηγηθοῦν διὰ τῆς θεωρίας ταύτης; Πῶς δὲ εἶνε δυνατόν νὰ ὀνομάσωμεν τὴν ὕλην αἰωνίαν, καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη διαρκῶς φθείρεται καὶ θνήσκει;

Ὅχι, ἡ ὕλη δὲν εἶνε αἰωνία. Δημιουργὸς τῆς ὕλης εἶνε ὁ Θεός, ὁ Λόγος. Αὐτὸς ἔκτισε τὸν κόσμον καὶ διεμόρφωσε τοῦτον εἰς ποικίλα σχήματα ὠραιότητος. «*Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν*» (Ἰωάν. 1,3).

Ὁ Θεός, ὁ δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος, ἐδημιούργησε καὶ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε τὸ ἐπὶ γῆς κορυφαῖον δημιούργημα τῆς ἀγαθότητος, σοφίας καὶ παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ. Τὸν ἐπλασε κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσίν του. Ὑψιστος ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου· ἡ ὁμοίωσίς του μὲ τὸν Θεόν, ἡ θέωσις.

Καὶ θὰ κατάρθωνεν ὁ ἄνθρωπος νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ἰδεῶδες αὐτό, εἰάν ἔκανε καλὴν χρῆσιν τῆς ἐλευθερίας του. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ· ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ φθονεροῦ διαβόλου καὶ ἐξέκλινεν ἐκ τῆς εὐλογημένης πορείας του. Ὁ ἄνθρωπος ἀπεστράφη τὸν αἰώνιον Θεόν καὶ ἠκολούθησε τὸν διάβολον καὶ κατέστησε τὸ ἐγὼ του, τὰς ἁμαρτωλὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰ πάθη του, κέντρον, περὶ τὸ ὁποῖον δεινῶς ἐστρέφετο. Ἀφθαρτος προηγουμένως, κατήνησε φθαρτός. Ὁ θάνατος μὲ ὄλην τὴν φρικαλεότητα του ὡς συνέπεια τοῦ ἠθικοῦ ἐκτροχιασμοῦ του ἐνεφανίσθη. Ὁ παράδεισος ἀπωλέσθη. Ὁ ἄνθρωπος «*ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου*»! Ἐκ τοῦ ὕψους εἰς τὸ βάθος τῶν κακῶν. Ὡς διακηρύσσει ἡ Σοφία Σολομώντος, «*ὁ Θεὸς ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον ἐπ' ἀφθαρσίᾳ καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ιδιότητος ἐποίησεν*

αὐτόν· φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον» (Σοφ. Σολ. 2,23-24).

Ὁ ἄνθρωπος ἔπεσεν. Ἡ δὲ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐδρεύουσα ἁμαρτία σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου ὄχι μόνον δὲν ἀνεκόπτετο, ἀλλ' ὡς βορβορώδες ῥεῦμα διαρκῶς ηὔζανετο καὶ ἐπεξετείνετο καὶ ἐμόλυνε τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἄνθρωπος καινοτομῶν ἐφεύρισκε νέους διαρκῶς τρόπους πρὸς ἱκανοποίησιν καὶ τῶν αἰσχίστων αὐτοῦ παθῶν.

Οἱ ἄνθρωποι, ὡς λέγει ὁ ἱερός πατήρ, «ἀκόρεστοι περὶ τὸ ἁμαρτάνειν γεγόνασι. Μοιχεῖαι γὰρ ἦσαν καὶ κλοπαὶ πανταχοῦ, φόνων δὲ καὶ ἀρπαγῶν πλήρης ἦν ἡ σύμπασα γῆ· καὶ νόμου μὲν οὐκ ἦν φροντίς περὶ φθορᾶς καὶ ἀδικίας· πάντα δὲ τὰ κακὰ καθ' ἓνα καὶ κοινῇ καὶ παρὰ πᾶσιν ἐπράττετο. Πόλεις μὲν κατὰ πόλεων ἐπολέμουν· καὶ ἔθνη κατὰ ἔθνῶν ἠγείρετο· διήρητο δὲ πᾶσα ἡ οἰκουμένη στάσεσι καὶ μάχαις, ἐκάστου φιλονεικούντος ἐν τῷ παρανομεῖν. Οὐκ ἦν δὲ τούτων μακρὰν οὐδὲ τὰ παρὰ φύσιν, ἀλλ' ὡς εἶπεν ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς ἀπόστολος· “Αἶ τε γὰρ θήλεια αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρρενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισησίαν ἦν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες” (Ῥωμ. 1,26-27)».

Τὰ εἰδῶλα ἐσκότισαν τὴν διάνοιαν

ΚΑΙ ΟΤΙ ΜΕΝ ὁ ἄνθρωπος ἔπεσεν εἰς βάθος κακῶν εἶνε γεγονός, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖται ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς ἁγίας Γραφῆς ἀλλὰ καὶ ὑπὸ κοσμικῶν συγγραφέων τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου. «Ὁ λογικός καὶ κατ' εἰκόνα γενόμενος ἄνθρωπος ἠφανίζετο καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ γενόμενον ἔργον παραπώλλυτο». Ἄλλὰ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Ἐπετρέπετο νὰ ἀφεθῆ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν τέλειον ἐξαφανισμόν; Θὰ ἦτο τοῦτο ἄξιον τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ; Ἀνάρμοστον καὶ ἀνάξιον τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, λέγει ὁ ἱερὸς πατήρ, ν' ἀφεθῆ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν διαρκῆ φθοράν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ κακὸν θὰ ἦτο ἀνίκητον καὶ ὁ σατανᾶς θὰ ἐθριάμβευεν. Ὁ ἱερὸς πατήρ, διὰ νὰ παραστήσῃ πόσον ἀνάρμοστον καὶ ἀνάξιον τῆς θείας ἀγαθότητος θὰ ἦτο νὰ ἐγκαταλειφθῆ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν φθοράν, ἀναφέρει τὸ ἐξῆς παράδειγμα. Ὑποθέσατε ὅτι βασιλεὺς τις ἔκτισε μίαν πόλιν καὶ ὅτι λησταὶ ἐπέδραμον κατὰ τῆς πόλεως καὶ ἐπέφεραν εἰς αὐτὴν μεγάλην καταστροφὴν καὶ τυραννικῶ τῷ τρόπῳ κατέχουν καὶ κυβερνοῦν αὐτήν, ὁ δὲ λαὸς τῆς πόλεως ὑπομένει τὰ πάνδεινα. Ὁ βασιλεὺς πληροφορούμενος τὰ δεινὰ τῆς πόλεως εἶνε δυνατὸν ν' ἀδιαφορήσῃ; Θ' ἀφήσῃ τὴν πόλιν νὰ ἐξαφανισθῆ τελείως; Θ' ἀφήσῃ τοὺς ληστὰς νὰ καυχῶνται διὰ τὴν κατοχὴν τῆς πόλεως; Ὁχι. Θ' ἀγανακτήσῃ καὶ θὰ ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτῶν καὶ θὰ ἐπανακτήσῃ τὴν πόλιν καὶ θὰ λυτρώσῃ τὸν λαόν. Καὶ ἄν

ἐπίγειος βασιλεὺς δὲν ἀνέχεται νὰ τυραννῆται καὶ ν' ἀφανίζεται μία πόλις, πόσῳ μᾶλλον ἀδύνατον ἦτο νὰ ἀνεχθῆ ὁ ἐπουράνιος βασιλεὺς τὴν τυραννίαν καὶ τὸν ἀφανισμόν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος!

Ἡ ἐκ τῆς ἁμαρτίας προελθοῦσα ζημία καὶ φθορὰ τοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξεν ἀφάνταστος. Φθορὰ τοῦ σώματος αἱ ἀσθένειαι καὶ ὁ θάνατος· φθορὰ τῆς ψυχῆς αἱ ἁμαρτίαι. Ἡ δὲ ἁμαρτία φθείρει τὸ εὐγενέστερον μέρος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, τὴν διάνοιαν. Κάτω ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἐπίδρασιν τῆς ἁμαρτίας ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἀμβλύνεται, θολώνεται καὶ σκοτιάζεται. Καθίσταται ἀδύνατον τὸ νὰ βλέπη καὶ νὰ διακρίνη τὰ ἴχνη τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἀγνοεῖται πλέον. Καὶ ἂν ὁ Θεὸς ἀγνοῆται, πρὸς τί νὰ ζῆ ὁ ἄνθρωπος; Μόνον διὰ τὰ ἐπίγεια καὶ ὑλικά; Οὕτω δὲ ζῶν κατὰ τί διαφέρει τῶν ἀλόγων ζώων; Εὐτυχία εἶνε ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ὅσοι ἔχουν τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ ζοῦν τὸν εὐδαίμονα καὶ μακάριον βίον.

Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι τόσον πολὺ ἀπεστράφησαν τὸν Θεὸν καὶ τόσον ἐθόλωσαν τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς των, ὥστε ὄχι μόνον ἐλησμόνησαν τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀντικατέστησαν τὴν ἔννοιαν αὐτὴν μὲ ψευδεῖς ἰδέας καὶ εἰκόνας, μὲ τὰ εἴδωλα.

*«Εἴδωλα ἀντὶ τῆς ἀληθείας ἑαυτοῖς ἀνετυπώσαντο,
καὶ τὰ οὐκ ὄντα τοῦ ὄντος Θεοῦ προετίμησαν,*

τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα λατρεύοντες, καὶ τό γε χεῖριστον, ὅτι καὶ εἰς ξύλα, καὶ εἰς λίθους, καὶ εἰς πᾶσαν ὕλην καὶ ἀνθρώπους τὴν τοῦ Θεοῦ τιμὴν μετετίθουν, καὶ πλείονα τούτων ποιοῦντες, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται. Τοσοῦτον δὲ ἠσέβουν, ὅτι καὶ δαίμονας ἐθρῆσκευον λοιπὸν καὶ θεοὺς ἀνηγόρευον, τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν ἀποπληροῦντες... Καὶ ὅλως πάντα ἦν ἀσεβείας καὶ παρανομίας μεστά, καὶ μόνος ὁ Θεὸς οὐδὲ ὁ τούτου Λόγος ἐπεγινώσκετο, καίτοι οὐκ ἀφανῆ ἑαυτὸν τοῖς ἀνθρώποις ἐπικρύψας, οὐδὲ ἀπλῆν τὴν περὶ ἑαυτοῦ γνῶσιν αὐτοῖς δεδωκώς, ἀλλὰ καὶ ποικίλως καὶ διὰ πολλῶν αὐτῆν αὐτοῖς ἐφαπλώσας».

Πῶς θὰ σωθῆ τὸ ἀνθρώπινον γένος;

ΜΕΓΙΣΤΗ ἢ ἐκ τῆς ἀμαρτίας φθορὰ τῶν σωματικῶν καὶ ἰδίως τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο δι' ἑαυτοῦ, διὰ τῆς γνώσεως δηλαδὴ τοῦ ἑαυτοῦ του, ὡς καὶ διὰ τῆς θέας καὶ μελέτης τῆς περιβαλλούσης αὐτὸν φύσεως, νὰ ὀδηγηθῆ εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις διὰ τῆς ἀμαρτίας ἐφθάρησαν τὰ πνευματικά του αἰσθητήρια καὶ περιέπεσεν εἰς τὴν φοβερὰν πλάνην τῆς εἰδωλολατρίας.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς δὲν ἐγκατέλειψε τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν του. Δι' ἀνθρώπων ἐζήτησε τὴν ἐπιστροφὴν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐξαιρετικοί

ἄνθρωποι, πνεύματα ὑπέροχα, τὰ ὁποῖα ἐφώτιζε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐνεφανίσθησαν ἐν μέσῳ τοῦ σκοτίου καὶ τοῦ ἐρέβου τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἦσαν οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ προφῆται τοῦ Ἰσραήλ. Δι' αὐτῶν ἐπεζητήθη ἡ ἐπιστροφή καὶ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Εὐκόλον ἦτο οἱ ἄνθρωποι νὰ πλησιάσουν τοὺς ἁγίους αὐτοὺς ἄνδρας, καὶ ὅτι οἱ ἴδιοι δὲν ἠδύναντο νὰ καταλάβουν θὰ τὸ ἐδιδάσκοντο παρὰ τῶν θεοπνεύστων ἐκείνων ἀνδρῶν, τῶν ὁρώντων τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἐδιδάσκοντο τὸν Θεὸν ὡς δημιουργὸν τῶν πάντων καὶ ὡς πατέρα τοῦ Μεσσίου. Θὰ ἐδιδάσκοντο ὅτι ἡ θρησκεία τῶν εἰδώλων εἶνε ἀθεότης καὶ μεστή πάσης ἀσεβείας. Οἱ προφῆται καὶ οἱ πατριάρχαι ἦσαν ὄχι μόνον τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πνευματικὴν πολιτείαν. Ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι, νικώμενοι ἀπὸ τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπατώμενοι ἀπὸ τὰς φαντασίας καὶ τὰς ἀπάτας τῶν δαιμόνων, δὲν κατάρθωσαν νὰ ὑψώσουν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ ἴδουν τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ ἄνθρωπος περιέπεσεν εἰς κατάστασιν ἀλόγων ζώων. Ἡ δαιμονικὴ πλάνη τὰ πάντα ἐπεσκίασεν. Ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀπεκρύβη. Θὰ ἦτο θρίαμβος τοῦ διαβόλου ἂν παρέμενεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ἀξιοθρήνητον αὐτὴν κατάστασιν, πῶμα ἐξαίσιον! Ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ σωθῆ. Πῶς νὰ σωθῆ; Δι' ἑαυτοῦ, διὰ τῶν ἰδικῶν του δυνάμεων; Δι' ἄλλων ἀνθρώπων; Δι' ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων;

Ἡ πῶσις του ἦτο τοιαύτη, ὥστε οὔτε ἄνθρωπος οὔτε ἄγγελος καὶ ἀρχάγγελος ἦτο δυνατόν νὰ ἐγείρη ἐκ τῆς πώσεώς του τὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ζωὴν. Ἡ ἀσθένειά του ἐχρειάζετο φάρμακον ἀνώτερον ἀπὸ διδασκαλίας, συμβουλὰς καὶ ἐλέγχους, προφητείας καὶ καλὰ παραδείγματα. Ταῦτα ἐχρησιμοποιήθησαν, ἀλλὰ δὲν ἀπέδωκαν τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα. Ἐνα ὑπῆρξε τὸ ἀποτελεσματικὸν φάρμακον πρὸς θεραπείαν τῆς βαρύτατα ἀσθενούσης ἀνθρωπίνης φύσεως. Καὶ αὐτὸ εἶνε ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου.

ἽΟ Θεὸς ἐνηθρώπησε

Ο ΘΕΟΣ ἐπεφάνη εἰς τὸν κόσμον. Πῶς; Ἡδύνατο, παρατηρεῖ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος, πρὸς δημιουργίαν ἀμέσου καὶ μεγίστης ἐντυπώσεως νὰ ἐμφανισθῆ ὄχι μὲ τὸ ἀσθενὲς ἀνθρώπινον σῶμα ἀλλ' εἰς ἄλλο σχῆμα. Θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμφανισθῆ ὡς ἥλιος ἢ σεληνὴ ἢ ἄλλο ἄστρον. Τί εἶνε ἀδύνατον εἰς τὸν Θεόν; Ἀλλ' ὁ Χριστὸς δὲν ἦλθε διὰ νὰ ἐπιδειχθῆ καὶ νὰ ἐντυπωσιάσῃ ἦλθε νὰ θεραπεύσῃ καὶ νὰ διδάξῃ τοὺς πάσχοντας. Ἀλλωστε οὐδὲν τῶν κοσμικῶν τούτων σωμάτων ἠμάρτησεν εἰς τὸν Θεόν. Ἀπαντα τηροῦν τὴν ἑαυτῶν τάξιν. «Οὐχ ἥλιος, οὐ σεληνὴ, οὐκ οὐρανός, οὐ τὰ ἄστρα, οὐχ ὕδωρ, οὐκ αἰθὴρ παρήλλαξαν τὴν τάξιν». Μόνον ὁ ἄνθρωπος ἐγκατέλειψε τὴν ἑαυτοῦ θέσιν, ἀπεπλανήθη, ἀπεστράφη τὸ καλόν, ἠγάπησε καὶ ἐλάτρευσε

τὰ μὴ ὄντα, καὶ τὴν τιμὴν, τὴν ὁποῖαν ὤφειλεν εἰς τὸν Θεόν, ἀπέδωκεν εἰς τοὺς δαίμονας καὶ τὰ ξόανα.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἠμάρτησεν, ἡ δὲ ἐκ τῆς ἁμαρτίας φθορὰ ἐνέσκηψε καὶ εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα καὶ κατέστησεν αὐτὸ ἀσθενὲς καὶ θνητόν, ἡ Θεότης ἔπρεπε διὰ μέσου ἀνθρώπινου σώματος νὰ ἐπιφέρει τὴν θεραπείαν.

«Διὰ τοῦτο εἰκότως ἐνεδύσατο σῶμα ὁ Σωτήρ, ἵνα συμπλακέντος τοῦ σώματος τῇ ζωῇ μηκέτι ὡς θνητόν ἀπομείνῃ ἐν τῷ ἀθανάτῳ, ἀλλ' ὡς ἐνδυσάμενον τὴν ἀθανασίαν λοιπὸν ἀναστὰν ἀθάνατον διαμείνῃ».

Πρὸς διασάφησιν τῆς ἐννοίας ταύτης ὁ ἱερὸς πατὴρ ἀναφέρει τὸ ἐξῆς παράδειγμα. Ἡ καλάμη εὐκόλως καίεται ἀπὸ τὸ πῦρ. Ἐὰν ὁμως εὐρεθῇ οὐσία τις, ἡ ὁποία προσκολλημένη εἰς τὴν καλάμην νὰ ἐμποδίζῃ τὸ πῦρ, τότε ἡ καλάμη οὐδόλως βλάπεται ἐκ τοῦ πυρός, ἀλλ' ἐν μέσῳ τοῦ πυρός παραμένει ἀφλεκτος. Ἡ δὲ οὐσία αὕτη εἶνε ὁ ἀμίαντος, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ μὴ καίεται ὑπὸ τοῦ πυρός. Ἐχουσα λοιπὸν ἡ καλάμη τὴν ἀσφάλειαν ἐκ τοῦ ἀμιάντου, δὲν φοβεῖται τὸ πῦρ. Κατὰ παρόμοιον τρόπον, παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς πατὴρ, καὶ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τὸ φθαρτὸν καὶ εἰς τὸν θάνατον ὑποκείμενον, ἐὰν ἐνδυθῇ τὸν ἀμίαντον, τουτέστι τὸν ἀσώματον Θεῖον Λόγον, δὲν φοβεῖται πλέον τὸν θάνατον

οὐδὲ τὴν φθοράν, διότι ἔχει ἔνδυμα τὴν ζωὴν καὶ διὰ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου ἡ φθορὰ ἀφανίζεται.

Ὅπως εἰς ὅλην τὴν κτίσιν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δεικνύεται διὰ τῶν ἔργων, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δεικνύεται διὰ τοῦ σώματος ὅπερ προσέλαβεν. Οὕτω

ὁ Λόγος «ἑαυτὸν ἠπλωσε καὶ ἄνω καὶ κάτω καὶ εἰς βάθος καὶ εἰς πλάτος· ἄνω μὲν εἰς τὴν κτίσιν, κάτω δὲ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν, εἰς βάθος δὲ εἰς τὸν ἄδην, εἰς πλάτος δὲ εἰς τὸν κόσμον· τὰ πάντα τῆς τοῦ Θεοῦ γνώσεως πεπλήρωται».

Διὰ τοῦτο, συνεχίζει ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ἐνανθρωπήσας ὁ Λόγος δὲν προσέφερεν ἀμέσως τὴν ὑπὲρ πάντων θυσίαν, δὲν παρέδωκε τὸ σῶμα αὐτοῦ εἰς θάνατον καὶ δὲν ἀνέστη ἀμέσως, ἀλλ' ἐν τῷ σώματι, τὸ ὁποῖον προσέλαβε, διέμενεν ἀοράτως καὶ ἐποίει ἔργα καὶ σημεῖα μεγάλα καὶ θαυμαστά, τὰ ὁποῖα ὄχι ἀπλῶς ἀνθρωπον, ἀλλὰ Θεὸν ἀπεδείκνυον αὐτόν.

Τὸ σωτηριῶδες μυστήριον

ΑΣ μὴ νομίσωμεν δέ, ὅτι ὁ Λόγος ἐνανθρωπήσας ἦτο περικεκλεισμένος καὶ περιορισμένος ἐν τῷ σώματι καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἄλλοῦ. Ὅχι! Ὁ Λόγος, ὅπως δι' ὅλων τῶν ἄλλων κτισμάτων ἐνήργει καὶ τὰ πάντα συνετήρει καὶ διεκόσμη καὶ πανταχοῦ ἦτο παρών, ὑπ' οὐδενὸς κτίσματος περιοριζόμενος,

οὕτω καὶ ἐν τῷ σώματι ἦτο καὶ ἐν πᾶσιν εὐρίσκετο καὶ ἔξω τῶν ὄντων ἦτο καὶ ἐν μόνῳ τῷ Πατρὶ ἀνεπαύετο.

ᾠ μυστήριον! Ἦτο ἐν πᾶσιν, ἀλλὰ δὲν μετεῖχε πάντων. Πάντα ὅμως ὑπ' αὐτοῦ ζωογονοῦνται καὶ τρέφονται. Καὶ ἂν ὁ ἥλιος, ὅστις ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Λόγου καὶ εἶνε ὄρατός, περιπολῆ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ διὰ τῶν ἀκτίνων του ἐγγιζῆ καὶ τὰ πλεον ῥυπαρὰ καὶ ἀκάθαρτα τῆς γῆς, καὶ δὲν ῥυπαίνεται ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ φωτίζῆ καὶ καθαρίζῆ τὰ πάντα, πολὺ περισσότερον ὁ πανάγιος τοῦ Θεοῦ Λόγος, ὁ ποιητὴς τοῦ ἡλίου, ἂν καὶ διὰ τοῦ σώματος ἐπλησίασε τοὺς ἀνθρώπους καὶ μετὰ ἁμαρτωλῶν συνανεστράφη, δὲν ἐρρυπάνθη, ἀλλὰ παρέμεινε ἀφθαρτος, καὶ τὸ θνητὸν σῶμα ἐζωοποιεῖ καὶ ἐκαθαρίζεν. Ὁ Χριστὸς ἐπιφανεῖς ἐν τῷ κόσμῳ «*ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ*» (Α' Πέτρ. 2,22).

ᾠπου καὶ ἂν στρέψη τις τὸ βλέμμα, βλέπει τὴν δύναμιν τοῦ Λόγου. Ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, τὰ ἄστρα, οἱ ποταμοὶ καὶ ἡ θάλασσα καὶ αὐτὸς ὁ σκοτεινὸς ἄδης τὸν Λόγον ἀναγνωρίζουν ὡς Θεὸν καὶ Κύριον. ᾠλων τῶν μερῶν τῆς κτίσεως ἦψατο ὁ Κύριος καὶ τὰ πάντα πάσης ἀπάτης ἠλευθέρωσε καὶ ἠλεγεξε. Καθὼς βοᾷ ὁ Παῦλος, «*ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας ἐθριάμβευσεν ἐν τῷ σταυρῷ*» (Κολ. 2,15). Παντοῦ τὰ τεκμήρια τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου τοῦ Χριστοῦ. Οὕτω ὁ ἄνθρωπος

πανταχόθεν καὶ πανταχοῦ συγκλειόμενος, ἐν οὐρανῷ, ἐν ἄδῃ, ἐν ἀνθρώπῳ, βλέπει ν' ἀπλώνεται ἐπὶ τῆς γῆς ἢ Θεότης τοῦ Λόγου καὶ δὲν ἀπατάται πλέον ὡς πρὶν περὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ προσκυνεῖ τὸν Λόγον ὡς τὸν μόνον Θεὸν καὶ δι' αὐτοῦ γνωρίζει τὸν Πατέρα.

Τεραστία ἢ μεταβολὴ εἰς τὸν κόσμον

ΑΛΛΑ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ὁ Μ. Ἀθανάσιος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὰς σκέψεις ταύτας, τὰς ὁποίας ἀντλεῖ ἐκ τῶν ἀγίων Γραφῶν, θαυμασίως ἐρμηνεύων τὰ ἱερὰ κείμενα καὶ ἐμβαθύνων εἰς τὰ νοήματα αὐτῶν. Προσθέτει καὶ νέας ἀποδείξεις περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, τὰς ὁποίας ἀντλεῖ πλέον ὄχι ἐκ τῶν Γραφῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν φαινομένων, ἐκ τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἐπέφερον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων ἢ ἐνανθρώπησις τοῦ Λόγου. Διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τεραστία ἀλλοίωσις καὶ μεταβολὴ συνέβη εἰς τὸν κόσμον. Τὰ ἐρωτήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ὁ ἱερὸς πατὴρ σφυροκοπεῖ τοὺς ἀπίστους, εἶνε ἀλλεπάλληλα καὶ ἀμείλικτα. Ἔσ' ἀφήσωμεν νὰ ἐκφρασθῇ ὁ ἴδιος·

«Πότε τὴν τῶν εἰδώλων θρησκείαν ἤρξαντο καταλιμπάνειν οἱ ἄνθρωποι, εἰ μὴ ἀφ' οὗ γέγονεν ὁ ἀληθινὸς τοῦ Θεοῦ Θεὸς Λόγος ἐν ἀνθρώποις; Πότε δὲ τὰ παρ' Ἑλλησι καὶ πανταχοῦ μαντεῖα πέπαιται καὶ κεκένωται, εἰ μὴ ὅτε μέχρι γῆς πεφανέρωκεν ἑαυτὸν ὁ Σωτήρ; Πότε δὲ καταγινώ-

σκεσθαι ἤρξαντο οἱ παρὰ ποιηταῖς λεγόμενοι θεοὶ καὶ ἥρωες, ὡς μόνον ὄντες ἄνθρωποι θνητοί, εἰ μὴ ἀφ' οὗ ὁ Κύριος τὸ κατὰ τοῦ θανάτου τρόπαιον εἰργάσατο, καὶ ὅπερ ἔλαβε σῶμα τετήρηκεν ἀφθαρτον, ἀναστήσας αὐτὸ ἐκ τῶν νεκρῶν; Πότε δὲ ἡ δαιμόνων ἀπάτη καὶ μανία κατεφρονήθη, εἰ μὴ ὅτε ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις, ὁ Λόγος, ὁ πάντων καὶ τούτων δεσπότης, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀσθένειαν συγκαταβάς, ἐπὶ γῆς ἐφάνη; Πότε δὲ τῆς μαγείας ἡ τέχνη καὶ τὰ διδασκαλεῖα ἤρξαντο καταπατεῖσθαι, εἰ μὴ ὅτε τὰ θεοφάνια τοῦ Λόγου γέγονεν ἐν ἀνθρώποις; Καὶ ὅλως πότε τῶν Ἑλλήνων ἡ σοφία μεμώρανται, εἰ μὴ ὅτε ἡ ἀληθῆς τοῦ Θεοῦ σοφία ἐπὶ γῆς ἑαυτὴν ἐφανέρωσε;».

Ὡς πρὸς τὴν σοφίαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τοὺς πομπώδεις λόγους τῶν φιλοσόφων, ὁ ἱερὸς πατὴρ παρατηρεῖ ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ εἴπη πολλά. Ἄρκεῖ ἓνα γεγονός μόνον. Τὸ δὲ γεγονός αὐτό, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ λογισθῇ ὡς θαῦμα ἐνώπιον πάντων εὐρισκόμενον, εἶνε τὸ ὅτι, ἐνῶ τόσα πολλὰ ἔγραψαν καὶ ἐφιλοσόφησαν οἱ Ἕλληνες, ἐν τούτοις δὲν κατώρθωσαν οὔτε ὀλίγους ἐκ τῶν συνανθρώπων των νὰ πείσουν περὶ τῆς ἀθανασίας καὶ τοῦ κατ' ἀρετὴν βίου.

Μόνον ὁ Χριστός, ἀναφωνεῖ ὁ ἱερὸς πατήρ. «δι' εὐτελῶν ῥημάτων, καὶ δι' ἀνθρώπων οὐ κατὰ τὴν γλῶσσαν σοφῶν, κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην παμπληθεῖς ἐκκλησίας ἔπεισεν ἀνθρώπων κατα-

φρονεῖν μὲν θανάτου, φρονεῖν δὲ ἀθάνατα, καὶ τὰ μὲν προῤσκαιρα παρορᾶν, εἰς δὲ τὰ αἰώνια ἀποβλέπειν, καὶ μηδὲν μὲν ἠγεῖσθαι τὴν ἐπὶ γῆς δόξαν, μόνης δὲ τῆς ἐπουρανίου ἀντιποιεῖσθαι».

Ὅπου τὸ εὐαγγέλιον ἐκηρύχθη καὶ ἐπιστεύθη, ἐκεῖ λαοὶ βάρβαροι, σφάζοντες ἀνθρώπους καὶ τρώγοντες τὰς σάρκας αὐτῶν καὶ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν εἰς τὰ σώματά των διαπράττοντες, ἐγκατέλειψαν τὸν πλάνητα καὶ ληστρικὸν βίον, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ εἰς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα καὶ εἰς πᾶν εἶδος ἀρετῆς διέπρεψαν, παρθενίαν ἀσκοῦντες, θανάτου καταφρονοῦντες καὶ ἥρωες καὶ μάρτυρες τῆς πίστεως ἀναδεικνυόμενοι.

Δὲν εἶνε θαυμαστόν, ὅτι ὁ Χριστὸς μετὰ θάνατον κατώρθωσεν ὅ,τι οἱ φιλόσοφοι δὲν κατώρθωσαν ἐν ζωῇ; Καὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος Κυρίου τρέπει εἰς φυγὴν τοὺς δαίμονας καὶ θεραπεύει ἀρρώστους καὶ θαύματα ἐνεργεῖ.

Ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ νὰ μᾶς κάνη θεοῦς

ΔΙΑ τῆς ἐνανθρωπήσεως λοιπὸν τοῦ Θεοῦ Λόγου

«ἢ τῶν πάντων ἐγνώσθη πρόνοια καὶ ὁ ταύτης χορηγὸς καὶ δημιουργός, αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος. Αὐτὸς γὰρ ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν. Καὶ αὐτὸς ἐφάνέρωσεν ἑαυ-

τὸν διὰ σώματος, ἵνα ἡμεῖς τοῦ ἀοράτου Πατρὸς ἔννοιαν λάβωμεν. Καὶ αὐτὸς ὑπέμεινε τὴν παρ' ἀνθρώπων ὑβριν, ἵνα ἡμεῖς ἀθανασίαν κληρονομήσωμεν».

Τὰ κατορθώματα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς πατήρ, ὅσα ἔγιναν διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ εἶνε τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, ὥστε, ἐάν τις ἤθελε νὰ τὰ διηγηθῆ ὅλα, θὰ ὁμοίαζε μὲ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπεχείρει νὰ μετρήσῃ τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ. Διὰ τοῦτο, λέγει ὁ ἱερὸς πατήρ, ἐφ' ὅσον δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ὅλα οὐδὲ μέρος αὐτῶν, τὸ καλύτερον εἶνε ἕνα ἀκόμη νὰ ἐνθυμηθῶμεν, καὶ εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ ἀφήσωμεν νὰ θαυμάζῃ ὅλα. Διότι ὅλα περικλείουν τὸ θαῦμα, καὶ ὅπου ἂν στρέψῃ τις τὸ βλέμμα θὰ ὑπερεκπλαγῆ βλέπων τὴν Θεότητα τοῦ Λόγου. Τὸ ἕνα τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ὁ Μ. Ἀθανάσιος, εἶνε ὅτι πᾶς, ὁ ὁποῖος τολμᾷ νὰ κηρύξῃ τὴν εἰδωλολατρίαν καὶ νὰ χρησιμοποίησῃ τὰς μαγείας καὶ τὰς μαντείας, νικᾶται καὶ καταισχύνεται διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ καὶ ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ πανταχοῦ αὐξάνει. Πᾶσα εἰδωλολατρία καὶ πάντα τὰ ἐναντιούμενα εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καθημερινῶς ἐλαττώνονται καὶ ἐξασθενοῦν καὶ πίπτουν.

Ἐπεὶ ὁ Χριστὸς ἀνέτειλε πλέον εἰς τὸν κόσμον. Ὁ ἥλιος ὁ ἄδυτος διαρκῶς θὰ πολεμῆ τὸ σκότος. Καὶ ὅπου ἀκόμη ὑπολείπεται σκότος, τελικῶς καὶ αὐτὸ θὰ ἐξαφανισθῆ.

Ὀλίγα εἶνε, λέγει ὁ ἱερὸς πατήρ, ὅσα ἐγὼ περὶ τῆς θείας ἐπιφανείας τοῦ Λόγου εἶπον. Θέλεις, ὦ φιλόχριστε ἄνθρωπε, νὰ μάθης περισσότερα; Ἴδου ἐνώπιόν σου αἱ Γραφαί. Ἀφορμὴν ἐρεύνης σου ἐδώκαμεν ἡμεῖς. Ἐὰν σὺ ἀνοίξης τὰς Γραφὰς καὶ ἐπιστήσης τὴν προσοχὴν σου εἰς αὐτάς, θὰ γνωρίσης τὰ λεγόμενα καὶ θὰ λάβῃς τελειότεραν καὶ τρανωτέραν γνῶσιν τῶν λεχθέντων. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν μελετήσης τὰ περὶ Χριστοῦ, πλήρη γνῶσιν ἐν τῷ παρόντι βίῳ δὲν θὰ λάβῃς. Ἀνεξιχνίαστος ὁ πλοῦτος.

Ἐπίστευες εἰς τὴν πρώτην παρουσίαν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ; Περίμενε τὴν δευτέραν παρουσίαν, ὅταν πλέον ὄχι μετ' εὐτελείας καὶ ταπεινότητος ἀλλὰ μεθ' ὅλης τῆς θείας αὐτοῦ μεγαλειότητος θὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος. Εὐτρεπίζου λοιπόν, ὦ φιλόχριστε, δι' ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Τότε θὰ ἴδῃς καὶ θ' ἀπολαύσης πλήρως τὸ φῶς.

Ἄς ἐκλέξωμεν

Εἰς τὰς Σελίδας αὐτάς, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ἠκούσαμεν τὸν Μ. Ἀθανάσιον. Τὸ συμπέρασμα: Ὁ ἄνθρωπος ὁ πεπτωκώς, ὁ μακρὰν τοῦ Θεοῦ, παρ' ὅλην τὴν διάνοησιν, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην του, ἰδοὺ ἢ ἀθλιότης! Ὁ Θεάνθρωπος, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἰδοὺ ἢ μεγαλειότης! Ἐκλέξατε! Ὅσοι ὡς πρότυπον ἔχουν τὸν φυσικὸν ἄνθρωπον, δημιουργοῦν τὸν λεγόμενον

άνθρωπισμόν, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ βάθος περικλείει ζούγκλαν καὶ τῆς ζούγκλας χειρότερον. Ὅρθῶς δὲ νεώτερος θεολόγος καὶ φιλόσοφος τῆς Ἐκκλησίας οἰκτεῖρει τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὰ ποικίλα εἴδωλα τοῦ ψευδο - ἀνθρωπισμοῦ καὶ λέγει ἐπιγραμματικῶς:

«Πᾶν ὅ,τι εἶνε ἀνθρώπινον, ἕως ὅτου θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Θεάνθρωπον, παραμένει εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ ἄπ - ἀνθρώπου καὶ εἶνε προτιμότερον τὸ νὰ εἶνε κανεὶς τίγρις εἰς τὴν ζούγκλαν καὶ λέων εἰς τὴν ἔρημον παρὰ ἄνθρωπος στερούμενος τῆς ἁγίας παιδείας».

Ἄς μετανοήσωμεν οἱ πάντες καὶ ἄς στραφῶμεν πρὸς τὸν Θεάνθρωπον, καὶ αὐτὸν ἄς θέσωμεν πρότυπον τῆς ζωῆς μας. Δι' αὐτοῦ μόνον θὰ ἀνέλθωμεν εἰς τὰ ὕψη. Ἄνευ δὲ αὐτοῦ θὰ κατέλθωμεν εἰς τὸν ἄδην, παρ' ὅλην τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸν τεχνικὸν πολιτισμὸν μας.

Τῷ ἐξ ἀγάπης ἀπείρου ἐνανθρωπήσαντι Λόγῳ καὶ τὸ φράγμα τῆς ἁμαρτίας θραύσαντι καὶ ὁδὸν σωτηρίας διανοίξαντι, αὐτῷ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ λατρεία εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἐπιείκειση	σελ.	9
Πρόλογος		12
Α'. Προσδοκία τῶν ἐθνῶν		26-111
(Προφητεία - προρρήσεις - εἰκόνες)		
Ἔρχεται!		
(ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Σταυρὸς», Δεκέμβριος 1965)		28
Ἡ Ἑλλάς πρὸ τῆς φάτνης		
(ἄρθρον εἰς περ. «Χριστιανικὴ Σπίθα», Νοέμβριος 1948)		40
Λυτρωμένοι ἢ δεσμῶται;		
(ἄρθρον εἰς περ. «Χριστ. Στρατιώτης», Δεκέμβρ. 1949)		59
Ὁ ἥλιος		
(ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Σταυρὸς», Δεκέμβρ. 1964)		79
Κόσμοι χωρὶς ἥλιον, κόσμοι χωρὶς Χριστὸν		
(ἄρθρον εἰς περ. «Χριστ. Σπίθα», Δεκέμβριος 1946)		90
Οἱ μάγοι		
(ἄρθρον εἰς περ. «Ποιμὴν ὁ καλός», 21 Δεκέμβρ. 1938)		105
		421

Β'. Ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ πόθου	112-175
«Τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» (παλαιότερα ραδιοφωνικὴ ὁμιλία ὡς ἄρθρον εἰς βιβλίον «Σαλπίσματα», 1952)	114
Τὸ μέγα μυστήριον (ἄρθρον εἰς περ. «Σάπφειρος», Δεκέμβριος 1948)	126
Ἦ Ὁ Ἥλιος ἀνέτειλε... (ἐγκύκλιος 326/25 Δεκεμβρίου 1978 μετεγλωττισμένη)	134
«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ...» (ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Ποιμὴν ὁ καλός», 21 Δεκεμβρίου 1938)	142
«Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε!» (ἄρθρον εἰς περ. «Χριστ. Σπίθα», Δεκέμβριος 1969)	148
Γ'. Ὁ ἐκ παρθένου Τεχθεις	176-215
Ἦ Ὁ πωχεύσας Θεὸς (ἐγκύκλιος 393/17 Δεκεμβρίου 1984 μετεγλωττισμένη)	178
Ἦ Ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης (ἐγκύκλιος 310/25 Δεκεμβρίου 1977 μετεγλωττισμένη)	189
Ἦ Ὁ Λυτρωτῆς (ἐγκύκλιος 123/25 Δεκεμβρίου 1970)	197
Τὸ γλυκύτερον ὄνομα (ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Ποιμὴν ὁ καλός», 11 Δεκεμβρίου 1938)	210
Δ'. Περιστατικὰ τῆς Γεννήσεως	216-283
Ἦ Ὁ Ἄγνωστος (ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Σταυρός», Δεκέμβριος 1971)	218

Ούτε εἰς σπήλαιον; (ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς», Δεκέμβριος 1951)	227
Ποῦ ἐγεννήθη! (ἐγκύκλιος 378/16 Δεκεμβρ. 1983 μετεγλωττισμένη)	237
Ἐν μέσῳ ζώων (ἐγκύκλιος 176/25 Δεκεμβρίου 1972)	246
Εἰς τὸν σταῦλον (ἄρθρον εἰς περ. «Σταυρός», Δεκέμβριος 1953)	256
Αἱ συνθηκαὶ τῆς Γεννήσεως (ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία τῆς 25 Δεκεμβρ. 1981)	270
Μία προσφυγικὴ οἰκογένεια (ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Ποιμὴν ὁ καλὸς» 20 Δεκεμβρίου 1937)	278

Ε'. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως 284-335

Ἡ διάλυσις τῆς πλάνης (ἐόρτιον ποιμαντορικὸν μήνυμα; Δεκέμβριος 1980 μετεγλωττισμένον)	286
Ἡ ἐκρίζωσις τῆς ἁμαρτίας (ἐγκύκλιος 250/25 Δεκεμβρίου 1974)	292
Ἡ ἠθικὴ ἀνύψωσις τῆς ἀνθρωπότητος (ἐγκύκλιος 286/20 Δεκεμβρίου 1976 μετεγλωτ.)	303
«Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη» (ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Κοσμάς ὁ Αἰτωλός», 21-31 Δεκεμβρίου 1939)	319
Διατί ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς (ἄρθρον εἰς περ. «Ἡ Ἀγάπη», Δεκέμβριος 1943)	326
	423

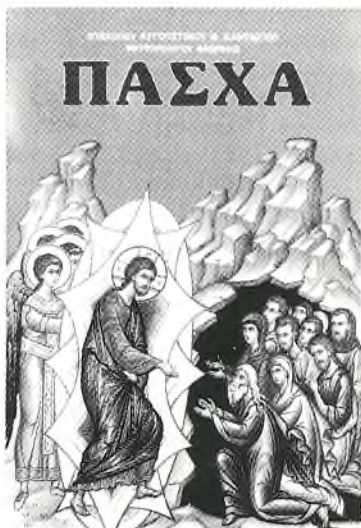
ΣΤ'. Ὁ Ἐνανθρωπήσας Θεὸς καὶ ὁ σύγχρονος κόσμος	336-399
Ποῦ ἡ εἰρήνη; (ἄρθρον εἰς περ. «Χριστ. Σπίθα», Δεκέμβρ. 1985)	338
Νέοι Ἡρῶδαι (ἐγκύκλιος 447/25 Δεκεμβρίου 1987 μετεγλωτ.)	355
Σπήλαιον καὶ σπήλαια (ἐγκύκλιος 415/25 Δεκεμβρίου 1985 μετεγλωτ.)	364
Ἐκ τὸ βάθος εἰς τὸ ὕψος (σύνθεσις ἐκ δύο ἄρθρων· εἰς περιοδικὸν «Ποιμὴν ὁ καλός» τῆς 27 Δεκεμβρίου 1937 καὶ εἰς περιοδικὸν «Κυριακὴ» τῆς 25 Δεκεμβρίου 1986)	375
Ἑορτὴ φιλανθρωπίας (ἐγκύκλιος 9/26 Νοεμβρίου 1967 μετεγλωττισμένη)	384
Πρὸς τὸν ἀστέρα τῆς Βηθλεὲμ (σύνθεσις ἐκ τεσσάρων κειμένων· ἄρθρον εἰς περιοδι- κὸν «Χριστιανὸς Στρατιώτης» τῆς 15 Δεκεμβρίου 1947, ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Ἑστία» τῆς 23 Δεκεμβρίου 1944, ἐγκύκλιος 18/21 Δεκεμβρίου 1967, καὶ ἄρθρον εἰς περιοδικὸν «Σάπφειρος», τοῦ Δεκεμβρίου 1948)	390
Ζ'. Ἐπίμετρον - Περὶ τῆς ἐνανθρωπή- σεως τοῦ Λόγου τοῦ Μ. Ἀθανασίου	400-420
Ἡ θεία ἐνανθρώπησις (ἄρθρον εἰς περ. «Σταυρός», Δεκέμβριος 1973)	402
Πίναξ περιεχομένων	421

ΤΟ ΓΝΗΣΙΟ
ἐκκλησιαστι-
κό κήρυγμα, ἔργο
ὑπεύθυνο καὶ σο-
βαρό, ἔχει κέντρο
πάντοτε τὸν
σταυρωθέντα καὶ
ἀναστάντα Χρι-
στό, καὶ σκοπὸ τῆ
μετάνοια καὶ
σωτηρία τοῦ ἀν-
θρώπου.

Καὶ ὁ γέρον-
τας ἐπίσκοπος
Φλωρίνης π. Αὐ-
γουστίνος ἀσκεῖ,
χρόνια τώρα, τὸ
ἔργο αὐτό. Κήρυξε ἄλλοτε μὲ χάρι τὴν θεία
Γέννησι καὶ μὲ κατανυκτικὴ γλώσσα τὸν τίμιο
Σταυρὸ τοῦ Κυρίου. Τώρα μὲ τὸ βιβλίο «ΠΑΣΧΑ»
κηρύττει θριαμβευτικὰ τὴν ἀγία του Ἀνάστασι.

Τὸ ἔργο ὁλόκληρο στηρίζεται σὲ διδαχὰς τῶν
ἀγίων πατέρων καὶ ποικίλλεται ἀπὸ πλῆθος
παραδειγμάτων καὶ εἰκόνων, ποὺ ὁ συγγραφεὺς
ἔχει συλλέξει κυρίως ἀπὸ τὴ Γραφή, ἀπὸ τὴν
ἱστορία, καὶ ἀπὸ τὸ φυσικὸ κόσμο. Μέσα στίς
σελίδες του ἡ νίκη τοῦ Χριστοῦ κατὰ τῆς
ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου ἐμφανίζεται κάθε φορὰ
καὶ ἀπὸ μιὰ νέα πλευρά.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι μποροῦν νὰ ἀπευθύνωνται
στὴ διεύθυνσι· Βιβλιοπωλεῖο «Ὁ Σταυρός», Ζωο-
δόχου Πηγῆς 44, 106 81 Ἀθῆναι, τηλ.
01/3605539.

ΒΙΒΛΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΛΩΡΙΝΗΣ
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ Ν. ΚΑΝΤΙΩΤΟΥ

1. ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ (έκδ. ΙΗ'), σελ. 426 — 'Αθήναι 1995
2. ΕΚ ΤΟΥ ΑΝΕΣΠΕΡΟΥ ΦΩΤΟΣ, σελ. 245 — Βόλος 1950
3. ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΟΛΓΟΘΑΝ (έκδ. Δ'), σελ. 315 — 'Αθήναι 1989
4. ΣΑΛΠΙΣΜΑΤΑ, σελ. 206 — 'Αθήναι 1952
5. ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ (έκδ. Β'), σελ. 253 — 'Αθήναι 1993
6. ΕΛΕΥΘΕΡΑ & ΖΩΣΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ (έκδ. Β'), σελ. 214 — 'Αθήναι 1987
7. ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ, σελ. 64 — 'Αθήναι 1955
8. ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΧΡΩΜΑΤΑ (έκδ. Γ'), σελ. 219 — 'Αθήναι 1992
9. ΕΙΚΟΝΕΣ & ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ, τεύχ. Α', (έκδ. Β'), σελ. 246 — 'Αθήναι 1991
10. Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ (έκδ. Γ'), σελ. 352 — 'Αθήναι 1961
11. Η ΑΓΙΑ ΣΥΓΚΛΗΤΙΚΗ (έκδ. Β'), σελ. 100 — 'Αθήναι 1989
12. ΜΙΑ ΒΔΕΛΥΡΑ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΑ, σελ. 75 — 'Αθήναι 1960
13. ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ, σελ. 336 — 'Αθήναι 1961
14. ΕΙΚΟΝΕΣ & ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ (τεύχ. Β'), σελ. 255 — 'Αθήναι 1991
15. Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ & ΗΘΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ, σ. 112 — 'Αθ. 1964
16. ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ, σελ. 367 — 'Αθήναι 1965
17. ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΜΟΙ (έκδ. Γ'), σελ. 502 — 'Αθήναι 1989
18. Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΕΠΟΧΑΙ (έκδ. Γ'), σελ. 160 — 'Αθήναι 1991
19. ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, σελ. 208 — 'Αθήναι 1967
20. ΘΑΥΜΑΤΑ (έκδ. Β'), σελ. 315 — 'Αθήναι 1990
21. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ, σελ. 214 — 'Αθήναι 1969
22. ΠΡΟΣ ΚΛΗΡΟΝ ΚΑΙ ΛΑΟΝ, σελ. 432 — 'Αθήναι 1969
23. ΕΘΝΙΚΑΙ ΕΠΕΤΕΙΟΙ (έκδ. Β'), σελ. 322 — 'Αθήναι 1988
24. ΑΝΤΙΒΛΑΣΦΗΜΙΚΟΣ ΑΓΩΝ (έκδ. Β'), σελ. 192 — 'Αθήναι 1989
25. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ, σελ. 298 — 'Αθήναι 1971
26. ΚΥΡΙΑΚΗ (έκδ. Β'), σελ. 276 — 'Αθήναι 1992
27. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΣΤΡΟΥΘΟΚΑΜΗΛΙΣΜΟΣ, σελ. 222 — 'Αθήναι 1972
28. ΠΡΟΣ ΤΟ ΧΡΙΣΤΕΠΩΝΥΜΟΝ ΠΛΗΡΩΜΑ, σελ. 592 — 'Αθήναι 1973
29. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ, σελ. 96 — 'Αθήναι 1973
30. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (έκδ. Β'), σελ. 286 — 'Αθήναι 1992
31. ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΣΟΒΟΥΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ, σελ. 128 — 'Αθήναι 1973
32. ΕΞΕΣΤΗΜΕΝ; (έκδ. Β'), σελ. 142 — 'Αθήναι 1993
33. ΜΥΡΙΠΝΟΑ ΑΝΘΗ (έκδ. Δ'), σελ. 278 — 'Αθήναι 1995
34. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΠΛΗΓΑΙ (έκδ. Ε'), σελ. 278 — 'Αθήναι 1994
35. ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΟΙΜΝΙΟΝ, σελ. 460 — 'Αθήναι 1975
36. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ, σελ. 350 — 'Αθήναι 1976
37. ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΝΑΟΣ (έκδ. Γ'), σελ. 254 — 'Αθήναι 1992

38. ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ τ. Α' (έκδ. Γ'), σελ. 346 — 'Αθήναι 1993
39. ΒΑΣΙΛΕΥΕΙ ΤΟ ΑΓΚΑΘΙ, (έκδ. Β'), σελ. 441 — 'Αθήναι 1994
40. ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΙΑΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ τ. Β' (έκδ. Γ'), σελ. 352 — 'Αθήναι 1993
41. Η ΘΑΛΑΣΣΑ (έκδ. Β'), σελ. 383 — 'Αθήναι 1990
42. ΑΠ' ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ (έκδ. Β'), σελ. 280 — 'Αθήναι 1991
43. ΤΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟΝ, σελ. 192 — 'Αθήναι 1980
44. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΡΙΤΗΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ, σελ. 560 — 'Αθήναι 1980
45. ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ, σελ. 438 — 'Αθήναι 1980
46. «ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΙΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ», σελ. 158 — 'Αθήναι 1981
47. Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΜΑΣ (έκδ. Β'), σελ. 208 — 'Αθήναι 1993
48. ΣΤΑΓΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΔΩΡ ΤΟ ΖΩΝ (έκδ. Γ'), σελ. 342 — 'Αθήναι 1990
49. ΣΠΙΝΘΗΡΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ (έκδ. Γ'), σελ. 320 — 'Αθήναι 1993
50. Ο ΕΛΕΓΧΟΣ (έκδ. Β'), σελ. 318 — 'Αθήναι 1994
51. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ, σελ. 606 — 'Αθήναι 1984
52. ΦΛΟΓΕΡΑ τ. Α', (έκδ. Β'), σελ. 300 — 'Αθήναι 1992
53. ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ (έκδ. Β'), σελ. 174 — 'Αθήναι 1988
54. ΠΟΙΚΙΛΑ (έκδ. Γ'), σελ. 414 — 'Αθήναι 1992
55. ΚΗΡΥΞΑΤΕ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ (έκδ. Β'), σελ. 350 — 'Αθήναι 1987
56. ΕΝΑ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ Α', σελ. 281 — 'Αθήναι 1987
57. ΣΦΕΝΔΟΝΗ τ. Α', σελ. 302 — 'Αθήναι 1987
58. ΑΝΤΙΠΑΠΙΚΑ (έκδ. Β'), σελ. 159 — 'Αθήναι 1988
59. ΑΝΤΙΧΙΛΙΑΣΤΙΚΑ (έκδ. Β'), σελ. 160 — 'Αθήναι 1993
60. ΠΑΣΧΑ (έκδ. Β'), σελ. 333 — 'Αθήναι 1992
61. ΦΛΟΓΕΡΑ τ. Β', σελ. 298 — 'Αθήναι 1988
62. ΕΝΑ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ Β' (έκδ. Β'), σελ. 313 — 'Αθήναι 1992
63. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ (έκδ. Β'), σελ. 424 — 'Αθήναι 1995
64. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ, σελ. 568 — 'Αθήναι 1988
65. ΣΦΕΝΔΟΝΗ τ. Β', σελ. 309 — 'Αθήναι 1989
66. ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΑ ΡΕΥΜΑΤΑ, σελ. 377 — 'Αθήναι 1989
67. ΣΥΝΟΔΙΚΑ, σελ. 239 — 'Αθήναι 1989
68. Η ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ & ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΣ ΜΟΥ, σελ. 205 — 'Αθήναι 1990
69. Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΣΜΟΥ, σελ. 311 — 'Αθήναι 1990
70. ΕΝΑ ΒΛΕΜΜΑ ΣΤΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ Γ', σελ. 302 — 'Αθήναι 1991
71. ΚΑΙΡΟΙ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ (έκδ. Β'), σελ. 140 — 'Αθήναι 1992
72. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΑΝ, σελ. 263 — 'Αθήναι 1992
73. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΚΤΗΣ ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ, σελ. 605 — 'Αθήναι 1992
74. ΝΑ ΚΑΤΑΡΓΗΘῆ Ο ΟΡΚΟΣ, σελ. 150 — 'Αθήναι 1993
75. ΚΑΝΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΜΑΓΟΥΣ! (έκδ. Β'), σελ. 145 — 'Αθήναι 1994
76. ΒΟΣΚΕ ΤΑ ΑΡΝΙΑ ΜΟΥ, σελ. 125 — 'Αθήναι 1994
77. Ο ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ, σελ. 237 — 'Αθήναι 1995

Οἱ Ἑβραῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ προσδοκοῦν τὸν Μεσσίαν. Τί θλιβερόν! Ὁ ἥλιος νὰ μεσουρανή, νὰ ἐκπέμψῃ τὰς ἀκτῖνάς του, νὰ περιλούῃ τὴν γῆν, καὶ αὐτοὶ νὰ λέγουν ὅτι ὁ ἥλιος ἀκόμη δὲν ἀνέτειλεν. Ἀλλὰ μήπως μόνον τῶν ἀπιστούντων Ἑβραίων εἶνε τὸ πάθημα τοῦτο; Εἶνε δυστυχῶς καὶ πολλῶν ἄλλων, ἀναριθμῆτων λεγομένων χριστιανῶν τῆς σήμερον, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ τὸ φῶς ἤλθε, δὲν πιστεύουν εἰς τὸ φῶς, δὲν πιστεύουν εἰς τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ κυλίουται εἰς τὰ σκότη τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ πλάθουν ἐν τῇ νοσηρᾷ φαντασίᾳ των ψευδοσωτῆρας, μύθους, εἰς τὸ βάθος τῶν ὁποίων, ἐὰν ὑπάρχῃ κόκκος ἀληθείας, εἶνε ἡ αἰωνία νοσταλγία τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἣτις μόνον ἐν Χριστῷ εὕρισκει τὴν ἀνάπαυσιν. Διότι ὁ Χριστὸς εἶνε ἡ ἐλπίς τοῦ κόσμου. Αὐτὸς καὶ μόνον.

† Ὁ Φλωρίνης Αὐγουστῖνος